

6150

ARGI DONEA

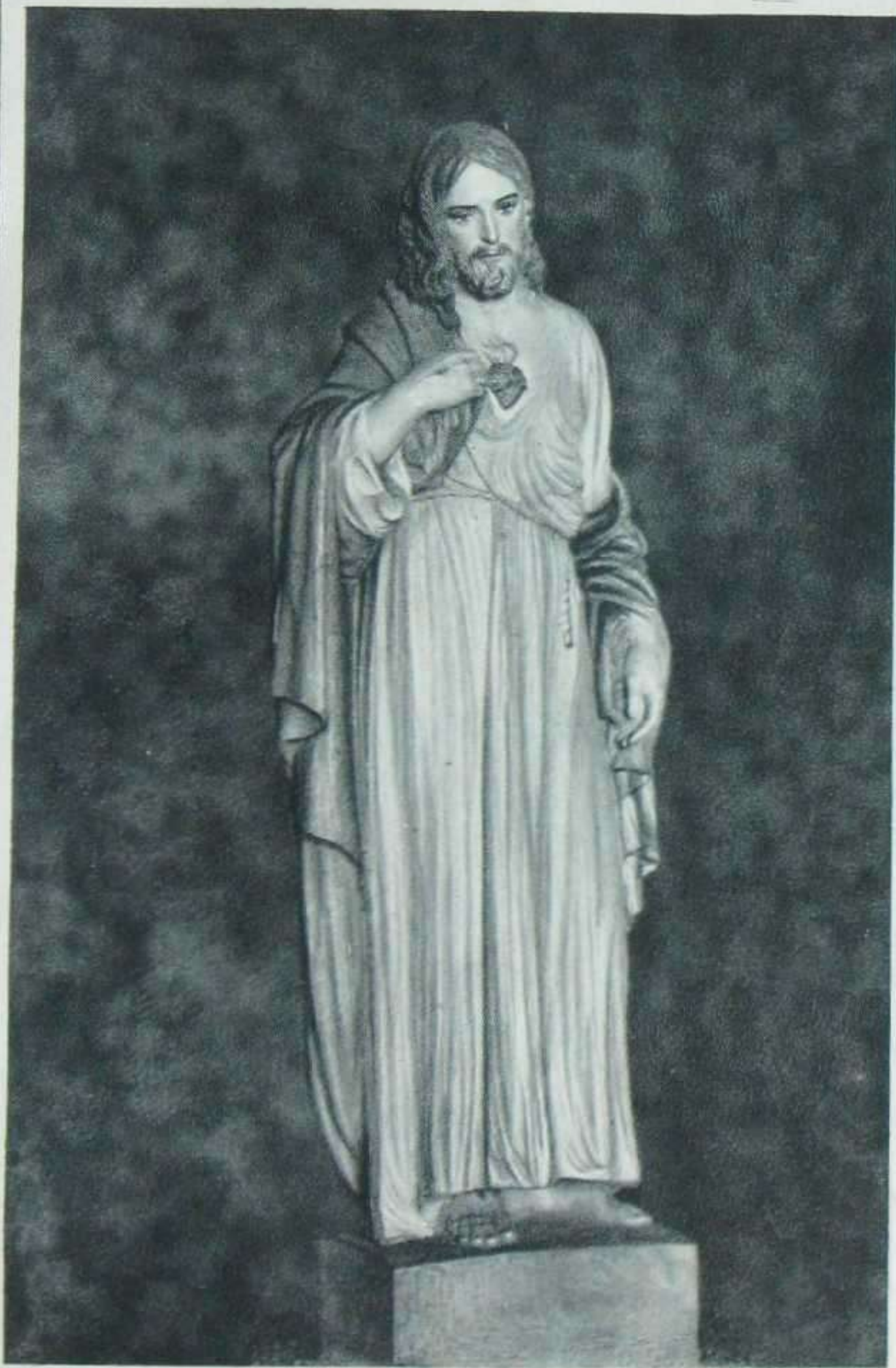
«ARGIA»REN ELIZ-LIBURUA

AITA GUREA, zeruetan zaudena: SANTIFIKATUA izan
bedi zure izena: BETORÓ gugana zure ÉREINUA: EGIN
BEDI zure borondatea zeruan bezela luéan ere...

M-8640
R-36285

ATV
18.970

ARGIAREN IDAZTIAK

ARGI DONEA

BALZOLA'TAR PRANTZISKO ABAK EGIÑA

TA

«ARGIA»REN BATZALDIAN SARITUA

BIGAREN ARGITALDIA

EDITORIAL VASCA

BANCO DE ESPAÑA, 3

BILBAO

1933

Nihil obstat

Emmanuel de Lecuona

Censor

Imprimatur

Bujedo (Burgis), die 30 Octobris 1932.

† *Matthæus, Episcopus Victoriensis*

L. ✠ S.

AITA SANTUAREN ONESPENA

SECRETARIA DI STATO

DI SUA SANTITÀ

N.º 38080

DA CITARSI, NELLA RISPOSTA

Dal Vaticano, 17 Gennaio 1925.

Revmo. Signore :

Devo alla S. V. Revma. i paterni ringraziamenti della Santità Sua per il filiaè omaggio del Manuale di preghiere Argi Donea intenso a promuovere in mezzo

a coteste buone popolazioni il culto della pietá cristiana nello spirito della Santa Liturgia.

Ben lieto di una pubblicazione che é, nel tempo stesso, opera nobilissima di fraterna caritá spirituale, l' Augusto Pontefice forma per essa i migliori voti; e mentre si augura dal libro i piú abbondanti frutti in ordine alla vita religiosa e devota, paternamente invia al zelante Autore l' Apostolica Benedizione.

Mi é grato aggiungere il paterno compiacimiento di Sua Santitá per l' altro nobilissimo Manuale «Eliz-Abestiak»; e nel presentarle i miei personali sinceri ringraziamenti per il delicato pensiero avuto a mio riguardo, mi valgo volentieri de l'incontro per professarmi con sensi di stima.

Rev.mo Signore
Victor Garitaonandia
Direttore dell' «Argia»
SAN SEBASTIAN

di V. S. Revma.
affmo. per servirla
P. Card. Gasparri.

AITA SANTUAREN ONESPENA

(EUSKERATUTA)

Batikanotik, 1925 Ilbeltza 17.

Jaun agurgaria :

*Zuri Aita Santuaren eskerik xamuñ-bizienak eman bear dizkitzut, seme on batek bezela, aitari eskeñi diozun Otoi-liburu **Argi Donea**, zuen eri oietan kristau-bizitza bizkoitzeko eratu gatik, ta Eleiz araudi doneari aiñ egokitua.*

Orobat, biotzen anaitasun maitagariako argiratu dan idazti bikain ori Aita Santu berak atsegin aundiz begiratu du, ta oso zabaldua ikusi nai luke; ta jaungoikozko emaitz (frutu) ugariak ekariko dituala uste izanik, bere Onespena (Bendizioa) Eleiz-liburu oren Egile zintzoari biotz - biotzetik ematen dio.

Pozgari zait onekin batean beste esku - liburu eder - bikain

*«Eliz Abestiak» ere Aita Santuari
atsegin zaiola adiraztea, eta ne-
reganako oroipen xamuñ ordez
nere eskerik zintzoenak agertuaz,
poztutzen naiz aldi au egoki da-
toñkidalako zureganako nere oni-
ritziak aitoñtuaz, biotzez eskein-
tzeko J. A. oñen zerbitzari.*

P. Kardenal Gaspari.

«ARGIA»'ren Zuzendari

Garitaonandia'taí Bitor

Jaun Agurñafia

DONOSTIA

LENEN-ARGITALDIKO ITZ-AURĒA

ARĒGIA sořtu zan, ez asteroko bat egiteko bakařik, baita beař diran beste gauzarik asko euskeldunei euskeraz emateko ere. Gauza orietan beař-beařenetakoa eliz-liburu on eta oso-oso bat iruditu zitzaigun, řelijio ta animari dagozkion gauzak nun ikasi, nola ta nundik egin izan zezaten euskaldunak.

Beste eliz-liburu asko dabiltz euskaldunen ařtean, baņa baiere txarařak diranik esan gabe, ez gaituzte betetzen, batez ere oso-osoak ez diralako, eta utsune ori bete naian natořkizu, kristau euskalduna.

Ořetarako *ARĒGIA*'k Batzaldi bat egin zun, eliz-libururik egokien eta edeřena egiten zunari mila pesetako saria eskeņirik. Bi liburu agertu ziran Batzaldira eta Epaileak (juraduak) li-

buru au, eskuetan daukazun au, Baltzola Aitak egindakoa, aukeratu zun, eta berari eman zitzaion mila pesetako saria. Ora nola sortu zan liburu au.

Eliz-liburu au ez da izango, noski, akatsik gabekoa; baña, batere gezurik gabe esan genezake, mundua mundu dan ezkeroztik, Euskaleriko alderdi onetan beintzat, ez dala onelako liburrurik, onen oso ta egokirik argitaratu, eta euskaldunak arera on bat egiten badiozute, geroago ta obetzen joango da.

Liburu onek zer dakarren jakin nai ba'dezu, Arki bidean ikusi zenezake, baña emen ere esango dizut :

1'g.—Onek dakarzkien otoitzik geienak, ia guztiak, barkapen edo induljentziz aberastuak daude; beraz, otoitz egiten dezun bidez, barkapen aundiak irabaziko dituzu, liburu onetatik egiñaz.

2'g.—Aitoartzeko ta Jaunaartzeko era bi dakarzki; bat luzea eta laburra bestea. Jaunaartzeko era laburra mutil-nexka guziak batean egiteko oso egokia da, otoitzak guziak batera esanaz. Era luzea, norberak bakarrik egiteko ohea da. Aitoartzeko era laburra maiz egiten

diranentzat da, eta luzea beñiz noizean bein (ilean bein) egiten diranentzat. Era berean bi azterketa edo esamiña dauzka, eta azterketa luzea noizean bein irakurtzea on zaie guziei, eta batez ere guzien Jaunartzea danean eta Pazko aldian apaiz jaunak pulpitotik irakurtzea oso ona litzake, toki batzuetan egiten dan bezela. Askotan galdera batek geiago esnatzen du, bat bakañik pentsatzen egonak baño.

3'g.—Kristau ikasbide edo Dotriña beñiaren eran ipiñiak daude Kredoan, Salbea ta gañerakoak.

4'g.—Igande ta Jai guzietako Ebanjelioak ba - dakarzki bakoitzak zer adierazi nai dun auñetik adieraziaz. Sermoiak ondo entzuteko, auñetik Ebanjelioa irakurtzea da onena.

5'g.—Elizan abesten diran Bezperetako salmoak dakarzki, zertarako idatzia izan ziran auñetik esanaz; eta gañera latiñezko beste kanta asko, elizkizunetan kristau guziak abestu ditzaten. Eliza Ama Santak nai du, eñ guziak parte artzea Meza, Bezperak, Tantun ergo ta beste elizkizunetan, ez

bakarrik Elizara joanaz, guzien artean abestuz baizik. Orduan esan liteke, eliz-jaiak eñi guziaren Jainkoaganako jaiak dirala, Meza ta otoitzak eñi guziaren Meza ta otoitzak dirala.

6'g.—Gañera ogeitamaika gogozko otoitz edo meditazio egokiak dakartzki, ilabetearen egun bakoitzerako bat. Gogozko otoitz edo meditazio gabeko sinismen eta religioa aula ta axalekoa izaten da. Zure buru ta biotzean sinismen ta religioaren zañak ondo artzea nai ba'dezu, sendo euki nai ba'dituzu, egin zazu egunero meditazio txiki bat «recogita corde» eta bañen-bañeneraño botako ditu sustraiak.

Kristauen artean dabilen gauñ dan eguneko gaitzik txarenetakoa auxe da, sinismen otza, aula, argala, motela, axalekoa, ila izatea, eta oñela izanik, kristau zintzoa izaten zañla da, erortzen eñeza.

7'g.—Azkenik, liburu onen bidez elizkizunak eta otoitzak batera ekañi nai genituke. Elizako ta animako gauza aundienak toki guzietan berdin edo berdintsu egitea, eta ez batek batera ta

besteak bestera, nundik nora dabiltzan jakin gabe, otoitzak noiz ta nola egin dituzken eta egiten diran, eta elizkizunetan zer esan eta zer kantatzen dan guziak jakin dezaten. Orduan izango da kristau euskalduna eliza gauzetan bea' bezela ondo ikasia. Ori iritxiko ba'gendu ontzat emango genituke gure lan eta neke guziak, eta ondo pozik ala ere. Jainkoari nai dakiola o'rela izatea.

A'rgia

BIGAÑEN ARGITALDIKO ITZ-AUÑEA

Ona emen beñiro «Argi Donea».

Lenen - argitaldia berealako batean zabaldu zan Euskaleñi osoan eta Argia'ren Eliz-liburu edeña gabe euskaldun asko gelditu ziran. Nai ta izan ez.

Eskea bazan ugari, «Argi Donea» bakar bat ere ez.

Orain, eskea ase ta utsunea bete-beañez, ona beñiro «Argi Donea».

Egutegia, du oraingoak lengoak etzuna ta Kristau - Ikasbide - laburpena.

Gañerakoan lengo mami gozo-edeña bera du, euskera an-or-emen apurtxo bat beñitua eramán añen.

Azkenik liburua bera, naiz paperez naiz azalez, eder-bikaña.

Agur Kristau euskotaña; zure animaren onerako izan bekizu gure «Argi Donea».

Argia

EGUTEGIA

ILBELTZA

1. ✠ *Jesus' en Bilebaiketa*. Bingen—Bizente (bizkaita odolez).
2. Antioki'ko Ixidori—Ixidoro.
3. Danel—Daniel.
4. Akilin—Akilino.
5. Emilene—Emiliana.
6. ✠ *Jauna'ren Agerketa*. Kaskante'tar Jon—Juan (nafa).
7. Luken—Luziano.
8. Julene—Juliana.
9. Markelin—Marzelino.
10. Nikanor.
11. Seber—Sebero.
12. Jon—Juan.
13. Lontzi—Leonzio.
14. Ilari—Ilario.
15. Paul—Pablo.
16. Markel—Marzelo.
17. Andoni—Antonio.
18. Kepa—Pedro. Deun E'fom. Irakastegia.
19. Mari—Mario.
20. Sebasten—Sebastian.
21. Inese—Ines.
22. Bingen—Bizente.
23. Peñafor'tar E'faimunda—Raimundo.
24. Timota—Timoteo.
25. Paul—Pablo'ren biurtza.
26. Poluikarpa—Polikarpo.
27. Jon Kisostoma—Juan Krisostomo.
28. Julen—Julian.
29. Sales'tar Pantzeska—Prantzisko.
30. Martiñe—Martina.
31. Kepa—Pedro Nolasko.

OTSAILA

1. Iñaki—Iñazio.
2. ✠ *Andre Mariaren Garbiketa*. Adabaldo
(laburditaña odolez).
3. Balasi—Blas.
4. Ander—Andres.
5. Martin (Gipuzkoaña).
6. Maurondo (laburditaña).
7. Eñikarta—Ricardo.
8. Luki—Luzio.
9. Sabin—Sabino.
10. Eskolastike—Eskolastika.
11. *Lourdes'ko Ama*. Elazar—Lazaro.
12. Eulale—Eulalia.
13. Rizzis'tar Katariñe—Katalina.
14. Balendin—Balentin.
15. Paustin—Faustino.
16. Iulene—Juliana.
17. Kapadozia'tar Jule—Julia.
18. Eladi—Eladio.
19. Markel—Marzelo.
20. Nemesi—Nemesio.
21. Peli—Felix.
22. Margarite—Margarita.
23. Damen—Damian.
24. Mati—Matias.
25. Jule—Julia.
26. Nestor.
27. Alexander—Alejandro.
28. Leander—Leandro.
29. Eñoman—Roman.

EPAIĻA

1. Gotzon Zaindaria—Anjel.
2. Paul—Pablo.
3. Emeteri—Emeterio.
4. Kasimir—Kasimiro.
5. Eusebi—Eusebio.
6. Bitor—Biktor.
7. Akino'tar Toma—Tomas.
8. Beremundo (napaña).
9. Katariņe—Katalina.
10. Alexander—Alejandro.
11. Euloji—Eulogio.
12. Gergori—Cregorio.
13. Leander—Leandro.
14. Matilde.
15. Meliton.
16. Eusebi—(l aburditaña).
17. Patirki—Patrizio.
18. Gabirel—Gabriel.
19. ✠ *Joseba Deuna—S. Jose.*
20. Julene—Juliana.
21. Bedita—Benito.
22. Paul—Pablo.
23. Bitoren—Victoriano.
24. Katariņe—Katalina.
25. Dima—Dimas lapur ona.
26. Basil—Basilio.
27. Jon—Juan Damasko'taņa.
28. Kastor.
29. Paule—Paula.
30. Pastor.
31. Peli—Felix.

JORAILA

1. Benantzi—Benanzio.
2. Paula'tar Pantzeska—Franzisko.
3. Erikkarta—Rikardo.
4. Ixidor—Isidro.
5. Feñer'tar Bingen—Bizente.
6. Markelin—Marzelino.
7. Kerman—Jerman.
8. Jenar—Jenaro.
9. Demetir—Demetrio.
10. Ezekel—Ezekiel.
11. Lon—Leon.
12. Zenon.
13. Margarite—Margarita.
14. Justin—Justino.
15. Anastase—Anastasia.
16. Toribi—Toribio.
17. Miren Ane—Maria Ana (nafa).
18. Apoloni—Apolonio.
19. IX'en Lon—Leon.
20. Todor—Teodoro.
21. Peli—Felix.
22. Soter—Sotero.
23. Akil—Akiles.
24. Pidel—Fidel.
25. Marka—Markos.
26. Basil—Basilio.
27. Toribi—Toribio.
28. Purdentzi—Prudenzi.
29. Andone—Antonia.
30. Sena'tar Katarine—Katalina.

A II OÍILA

1. Pilipa ta Jag—Felipe ta Sant.
2. Anastasi—Anastasio.
3. ✠ *Gurutz Deun. arkikundea.* Alexander—
4. Monike—Monika. [Alejandro.
5. Adamando (laburditaña).
6. Jon—Juan *ante Port. Lat.*
7. Augustin—Agustin.
8. Dunixi—Dionisio.
9. Gergori—Gregorio.
10. Andoni—Antonio.
11. Pantzeska—Franzisko.
12. Domeka—Domingo (arabaña).
13. Kepa—Pedro.
14. Juste—Justa.
15. Ixidor—Isidro.
16. Jon—Juan Nepomukaña.
17. Paskal—Paskual.
18. Benantzi—Benanzio.
19. Ibon—Ibon.
20. Anastasi—Anastasio.
21. Sekundin—Sekundino.
22. Paustin—Faustino.
23. Polentzi—Florenzio.
24. Bingen—Bizente.
25. VII'g. Gergori—Gregorio.
26. Zakari—Zakarias.
27. Pazzistar Miren—Maria Magdalena.
28. Augustin—Agustin.
29. Todose—Teodosia.
30. Perdiñanda—Fernando.
31. Paskasi—Paskasio.

GARAGAÑILA

1. Iñaki—Iñigo.
2. Markelin—Marzelino.
3. Paule—Paula.
4. Saturnin—Saturnino.
5. Bonipagi—Bonifacio.
6. Norberta—Norberto.
7. Paul—Pablo.
8. Maximin—Maximino.
9. Bingen—Bizente.
10. Margarite—Margarita.
11. Barnaba—Bernabe.
12. Bitor nekazaria (arabaña).
13. Padua'tar Andoni—Antonio.
14. Basil—Basilio.
15. Libe—Libia.
16. Regis'tar Pantzeska—Franzisko.
17. Anastasi—Anastasio.
18. Elixabete—Isabel.
19. Julene—Juliana.
20. Silberi—Silberio.
21. Gonzaga'tar Koldobika—Luis.
22. Paulin—Paulino.
23. Peli—Felix.
24. ✠ *Jon—Juan Bautista'ren jayotza.*
25. Gilelma—Gilermo.
26. Jon—Juan.
27. Zoil—Zoilo.
28. Il'g. Lon—Leon.
29. ✠ *Kepa ta Paul Pedro ta Pablo Apostoluak.*
30. Kolsenda (laburditaña).

UZTAIĻA

1. Simeon nekazaria (napaĶa).
2. *Ama BirjiĶaren Ikerkundera*. Sinborose—
3. Iren—Irene. Tirpon—Trifon. [Sinforosa.
4. BeĶiotxoar Balendin (BizkaitaĶa)—Balendin.
5. Kuiril—Zirilo. [tin.
6. Domeke—Dominika.
7. Pirmin—Fermin (napaĶa).
8. Elixabete—Isabel.
9. Beronike—Beronika.
10. Peli—Felix.
11. Marken—Marziano.
12. Golberta—Gualberto.
13. Anakelda—Anakleto.
14. Banabendur—Buenabentura.
15. Mayorga'ar Juan (benapaĶa).
16. Eustaki—Eustakio.
17. Jakinda—Jazinto.
18. Kamil—Kamilo.
19. Paul'dar Bingen—Bizente.
20. Margarite—Margarita.
21. Danel—Daniel.
22. Miren Matale—Magdalena.
23. Apolinari—Apolinar.
24. Bitor—Biktor.
25. ✠ *Jakoba—Santiago Apostolua*.
26. Ane—Ana.
27. Peli—Felix.
28. Nazari—Nazario.
29. Paustin—Faustino.
30. Aton—Abdon.
31. ✠ *Loyola'ar IĶaki—IĶazio*.

DAGONIĀ

1. Kepa—Pedro *ad Vincula*.
2. Ligorio'tar Albontza—Alfonso.
3. Estepan—Esteban.
4. Guzman'dar Domeka—Domingo.
5. Kasen—Kasiano.
6. Justa—Justo ta Pastor.
7. Kayetan—Kayetano.
8. Seber—Sebero.
9. Eroman—Roman.
10. Laurentzi—Lorenzo.
11. Tiburtzi—Tiburtzio.
12. Kalare—Klara.
13. Bergmans'tar Jon—Juan.
14. Eusebe—Eusebio.
15. ✠ *Andre Maria'ren Jasokundea*. Tartsixi—
16. Jokin, Eřoka—Joakin, Roque. [Tarsizio.
17. Bonipagi—Bonifazio.
18. Elene—Elena.
19. Maren—Mariano.
20. Bernarta—Bernardo.
21. Jone Pantzeske—Juana Frantziska.
22. Anastasi—Anastasio.
23. Kauldi—Klaudio.
24. Bartoloma—Bartolome.
25. Koldobika—Luis.
26. Keperin—Zeferino.
27. Kalasanz'tar Joseba—Jose.
28. Augustin—Agustin.
29. Sabiņe—Sabina.
30. Lima'tar Eřose—Rosa.
31. Eřaimunda—Ramon Nonnato.

IRAILA

1. Ane—Ana.
2. Andolin—Antolin.
3. Serape—Serapia.
4. Marin—Marino.
5. Laurentzi—Lorenzo.
6. Makari—Makario
7. Jon—Juan.
8. ✠ *Andre Maria'ren Jaiotza. Arantzazu'ko
Andre Maria.* Adiran—Adrian.
9. Zenon—Zenon.
10. Tolentino'tar Nikola—Nikolas.
11. Bingen—Bizente.
12. Baleren—Baleriano.
13. Euloji-Eulogio.
14. Saluste—Salustia.
15. Emile—Emilia.
16. Korneli—Kornelio.
17. Arbues'tar Kepa—Pedro.
18. Toma—Tomas.
19. Jenar—Jenaro.
20. Eustaki—Eustakio.
21. Matai—Mateo apostol.
22. Maurixi—Maurizio.
23. Lin—Lino.
24. Tirtsa—Tirso.
25. Miren—Maria.
26. Justiñe—Justina.
27. Kosma, Damen—Kosme, Damian.
28. Marka—Markos.
29. ✠ *Mikel—Migel Goiaingerua.*
30. Andonin—Antonino.

URILA

1. Eremiji—Remijio.
2. Saturi—Saturio.
3. Todor—Teodoro.
4. Asis'tar Pantzeska—Franzisko.
5. Atilan—Atilano.
6. Markel—Marzelo.
7. Jule—Julia.
8. Birkide—Brijida.
9. Dunixi—Dionisio.
10. Borja'tar Pantzeska—Franzisko.
11. *Begoña'ko Andre Maria*. Nikasi—Nicasio.
12. Peli—Felix.
13. Edorta—Eduardo.
14. Ebaista—Ebaristo.
15. Josu'ren Terese—Teresa de Jesus.
16. Alexander—Alejandro.
17. Bitor.
18. Luka—Lukas.
19. Luki—Luzio.
20. Jon—Juan.
21. Urtzule—Ursula.
22. Miren Salome—Maria Salome.
23. Seberen—Seberiano.
24. Erapel—Rafael Goiaingeru.
25. Kispin—Krispin.
26. Luken—Luziano.
27. Polentzi—Florenzio.
28. Simon eta Juda—Judas.
29. Narkis—Narziso.
30. Babil doatsua (napaña).
31. Nemesi—Nemesio.

AZIĀ

1. ✠ *Deun (Santu) guzien jaya.* Miren-Maria.
2. *Animen eguna.* Bitorin –Biktoriano.
3. Balendin –Balentin.
4. Boñome'tar Karla –Karlos Boñomeo.
5. Zakari –Zakarias.
6. Seber –Sebero.
7. Andoni –Antonio.
8. Kauldi –Klaudio.
9. Todor –Teodoro.
10. Ander –Andres.
11. Martin.
12. Martin.
13. Kostka'tar Estanislao –Estanislao.
14. Kelmendin –Klementino.
15. Luke –Luzia.
16. Érupin –Rufino.
17. Gergori –Gregorio.
18. Éroman –Roman.
19. Elixabete –Isabel.
20. Agapi –Agapito.
21. Estepan –Esteban.
22. Koikile –Zezilia.
23. Kelmen –Klemente.
24. Gurutzearen Jon –Juan de la Cruz.
25. Katariñe –Katalina.
26. Jon –Juan Berkmans.
27. Margarite –Margarita.
28. Gergori –Gregorio.
29. Saturnin –Saturnino.
30. Ander –Andres apostol.

LOTAZIĀ

1. Luki—Luzio.
2. Eusebi—Eusebio.
3. Xabier'tar Pantzeska—Franzisko Javier.
4. Barbara-Barbara.
5. Simon.
6. Bari'tar Nikola—Nikolas.
7. Anbortsi - Ambrosio.
8. ✠ *Andre Mariaren Sortzegarbia*. Eutikin—
9. Lokade—Leokadia. [Eutikio.
10. Eulale—Eulalia
11. Danel—Daniel.
12. Dunixi—Dionisio.
13. Luke—Luzia.
14. Nikasi—Nikasio.
15. Iren—Ireneo.
16. Eusebi—Eusebio.
17. Lazar—Lazaro.
18. Erupe—Rufo.
19. Paul—Pablo.
20. Domeka—Domingo.
21. Toma—Tomas.
22. Demetir—Demetrio.
23. Bitore—Biktoria.
24. Delfin gotzaia (nafa).
25. ✠ *Jesusen Jayotza*. Aldasenda (laburditafa).
26. Estepan—Esteban.
27. Jon—Juan.
28. Agape—Agape.
29. Toma—Tomas.
30. Sabin—Sabino.
31. Silbester—Silbestre.

JAI-IGANDE ALDAKOŖAK

Urtea	Zazpigaren igandea (Septuagésima)	Auste-eguna	Berpizkunde-igandea	Jauna'ren Igokundea	Goteun-etor-kundea (Pentecostés)	Jesukristo'ren Gorputz Deuna	Elgaro'ko lenen-igandea
1933	Otsaila, 12	Epaila, 1	Joñaila, 16	Orñila, 25	Garagañila, 4	Garagañila, 15	Lotazila, 3
1934	Ilbeltza, 28	Otsaila, 14	» 1	» 10	Orñila, 20	Orñila, 31	» 2
1935	Otsaila, 17	Epaila, 6	» 21	» 30	Garagañila, 9	Garagañila, 20	» 1
1936	» 9	Otsaila, 26	» 12	» 21	Orñila, 31	» 11	Azila, 29
1937	Ilbeltza, 24	» 10	Epaila, 28	» 6	» 16	Orñila, 27	» 28
1938	Otsaila, 13	Epaila, 2	Joñaila, 17	» 26	Garagañila, 5	Garagañila, 16	» 27
1939	» 5	Otsaila, 22	» 9	» 18	Orñila, 28	» 8	Lotazila, 3
1940	Ilbeltza, 21	» 7	Epaila, 24	» 2	» 12	Orñila, 23	» 1
1941	Otsaila, 9	» 26	Joñaila, 13	» 22	Garagañila, 1	Garagañila, 12	Azila, 30
1942	» 1	» 18	» 5	» 14	Orñila, 24	» 4	» 29
1943	» 21	Epaila, 10	» 25	» 22	Garagañila, 13	» 24	» 28
1944	» 6	Otsaila, 23	» 9	Garagañila, 3	Orñila, 28	» 8	Lotazila, 3
1945	Ilbeltza, 28	» 14	» 1	Orñila, 18	» 20	Orñila, 31	» 2
1946	Otsaila, 17	Epaila, 6	» 21	» 10	Garagañila, 9	Garagañila, 20	» 1
1947	» 2	Otsaila, 19	» 6	» 30	Orñila, 25	» 5	Azila, 30
1948	Ilbeltza, 25	» 11	Epaila, 28	» 6	» 16	Orñila, 27	» 28
1949	» 13	Epaila, 2	Jofaila, 17	» 26	Garagañila, 5	Garagañila, 16	» 27
1950	» 5	Otsaila, 22	» 9	» 18	Orñila, 28	» 8	Lotazila, 3
1951	» 21	» 7	Epaila, 25	» 3	» 13	» 24	» 2
1952	Otsaila, 10	» 27	Joñaila, 13	» 22	Garagañila, 1	» 12	Azila, 30
1953	» 1	» 18	» 5	» 14	Orñila, 24	» 4	» 29
1954	» 14	Epaila, 3	» 18	» 27	Garagañila, 6	» 18	» 28

Barau, aragi-uzte ta barkamenak

I.—*Barau ta aragi-uzteko legeak.*

II.—*Barkamenak.*

I

«Barauak: gaitzak sendatzen ditu, deabruak iges jartzen ditu, gogapen txarak ayenatzen ditu, adimena aragiagoa bihurtzen du, biotza garbitzen du ta, azkenean, Jaungoikoaren egon-toki afera gizona eramaten du».

(*Atanasio Deunak*).

A)—*Barau ta aragi-uzteko legeak bi dira :*

Bata estuagoa, buldik ez daukaten kristau guztientzat jartzen dana.

Bestea gozoagoa, España'ko legea, bulda ateratzen duten kristaudentzat ematen dana.

Bien berri laburkiro emango da emen.

B)—*Barau ta aragi-uzteko legeak beartzen dituzte :*

Aragi uztekoak : 7 urte bete dituzten kristau guztiak.

Barau legeak : 21'gañen urtetik asi ta 60 urterañoakoak.

(*Oarpena:* Aragi-uzteko legeak ez ditu beartzen 7'gañen urtea baño lenago adimen edo arazoia duten umeak).

C)—*Lege auek zer eskatzen dute?*

Aragi-uzteko legeak : aragia ta aragi-salda egun batzuetan debekatzen ditu. (Arautzak, esnea ta esnekiak ez daude debekatuak).

Barau legeak: bazkari bakañ bat egunean egiteko agintzen du.

Alabaña :

goizean 2 ontza janari (62'50 gramo) ta *arátsean*, 8-10 ontza (250-300 gramo) artu litezke.

(Goiz-arátseko orduetan oitutako eran jañaitu).

D)—*Noiz barau egin eta aragia utzi beañ dan.*

Ez da lege beñdiña guztientzat. Beraz ondoren, bi lege jañtzen dira.

Bulda gabekoen legea.

BARAU EGUNAK

Garizumaren 40 egun osoak.

Lau barukaldiko (tenporetako) asteazken, ostiral eta larunbatak.

Pentekoste, Andre Mariaren Jaso-kundea (Asunzioa), Santu-Guztien (Azaroaren 1'g.) eta Jesusen Jaio-tzaren (Lotazila'ren 25'g.) aurreko egunak (bijiliak).

Guztira : 53 egun.

BARAU TA ARAGI UZTEKO EGUNAK

Austeré-eguna (Asteazkena).

Garizumaren barukaldiko asteazkena.

Garizumaren ostiral eta larunbatak. Irutasun Santuaren (Trinidad), Mateo santuaren eta Elgaroko (Abenduko) barukaldiak (Tenporak).

Pentekoste, Andre Maria'ren Jaso-kundea, Santu Guztien eta Jesus'en Jaiotzaren aurreko egunak.

Guztira : 29 egun.

(Beraz : Garizumaren beste 24 egunak barau-egunak bakarrik dira, ez aragi-uztekoak.

Larunbat-Santuko baraua, eguerdian bukatzen da).

Aragi-uzteko egunak

Urte guztiko ostiralak.

*Bulda daukatenen legea.*A)—*Bulda ¿noizkoa da?*

Kristauak moroen kaltezko guda edo buñukak soñtu zituzten garaikoa da.

Urbano II'gk. lenengoz (1095'g urtean) barkapen eta mesede aundiak egin zizkien Luñ-Santua moroen mendetik ateratzearen, aiekin buñukatzeraz zijoazenei edo aieri laguntzen zieten guztiei.

Ondorengo Eñoma'ko Aita Santuak beste mesede aundi asko, oien antzekoak, agindu zizkien, naiz Luñ-Santuara zijoazenei, naiz España'n bertan moroe-kin buñukatzen ziranei.

Julio II'gk., uste danez, lenengo aldiz eman zuen «España'ko Bulda»; arézkero, esker-mesede beñi askoz aberastu dute ondorengo Aita Santuek, eta azkenean, Benedito XV'gk. gaur agiri dan bezela jañi zuen.

B)—*Oarpen batzuek, sañera gisa.*

1.—Buldak eskeintzen dituen barkapen eta mesedeak irabazteko Bulda arñzea beañ-beaña da, eskatzen dan dirua orñda-indurik.

Nork bere izen-abizena Buldan jañtzea ez da beañekoa, ezta ere Bulda etxean goñdetzea edo sakelean eramatea.

Beste batek zure izenean arñtu lezake, ta utsean eman nai badizu ere balio du. Urteko Bulda beña arñtu beañ da, baño zabañkeriz - edo, beña arñtu gabe utzi bada, joan dan urtekoa ona da ilabete bat geyagorako.

Bulda jabe zerala atzeñira (erñbestera) bazoaz, Buldaren mesedeak irabazten dituzu, erorbidea (eskandaloa) ezbadezu ematen.

2.—*Buldak ¿zenbat dira?*

Bulda, berez, bakaña da : «Gurutze-Bulda» (Kruzadakoa, Gurutze gugaldi-koa). Alabaña: Bulda izenez deitzen ditu oiturak, «Aragiena», «Ildakoena» eta besteak ere.

Iru nagusienak aitatu ditut emen, eta

oiturari jaraiturik, Bulda izenarekin deituko ditut :

«Gurutze-Bulda» (Kruzadakoa).

«Aragi-Bulda ta.

«Ildakoen Bulda».

Bulda bakoitzaren azalpen laburra

«*Gurutze-gudaldiko*» *Bulda (Kruzadakoa)*.

Lañegi litzake Bulda onek ematen dituen barkapen, mesede ta beste zertzelada guztiak emen aitatzeari. Beñenak edo nagusienak bakarrik azalduko ditut :

Barkapenak.—*Barkapen osoa urtean 2 aldiz, norberak aukeratutako egunetan, Aitoritu ta, al bada, Jaunañtu ezkerro. (Jaunañtu ezin duenak, Pazkoakoa egin beza barkapen oiek irabazteko asmoz).*

15 urte ta 15 berogeiko barkapenak, barau egiten dan bakoitzean (aginduta ez dagon egunean) biotz damuturik eta Aita Santuaren alde otoitz egiñik. Berauxe egiten dutenak kristaudi osoan egun oietan egiten diran eginkizun on guztien aldedun dira.

Eroma'ko egonaldi edo estazioko barkapen guztiak, Aita Santuaren alde elizan otoitz egiñaz, eta Aitoñtu-Jaunañtuta barkapen osoak irabazi nai badira.

Barkapen osoa eriotz-zorian, aitoñtu ta Jaunañtu al bada, edo bestela biotzez damuturik «Jesus» esanda ta eriotza gogo onez Jaunaren eskuetatik añtu ezkerro.

(Barkapen oiek guztiak, azkeneko au ez izatera, Garbitokiko animentzat eskeñi ditezke).

Bulda au ateratzeko 3 eREAL ordaindu beañ dira.

Emen oañtu beañ dezu bein eta befiko, Bulda ez dala erosten, askok esaten duten bezela. Bulda añtu egiten da, anima-eskeñak ezin saldu dira-ta. Buldak emanaz biltzen dan diruaren zati bat, beartsu ta gaxotetxeetan banatzen da, ta beste zati bat, eliz, apaizgaietxe ta apaizei laguntzeko.

Aragi-bulda.

Añautz, esne ta esnekiak añtzeko baimen osoa ematen du. Au da: Bulda añtu duten guziei, edozein egunetan (naiz Aste Santuko egunetan), ta ordu guztie-

tan (naiz goizean, naiz arátsean, neuría gorde ezkerro).

Orobat: Edozein janari (naiz goizeko, naiz arátsekoa), nai dan koipez (urdaiazpi, manteka... ez ordea saldakin) gertutzeko edo prestatzeko eskubidea.

Azkenez : Barau ta aragi-uzteko egun asko urtean kentzen ditu, ondoren agiri dan bezela.

BARAU TA ARAGI-UZTEKO EGUNAK

Garizumako ostiralak.

Pentekoste, Andre Maria'en Jaso-kundea (Asunzioa, Dagonila'ren 15' g.) ta Jesus'en Jaiotzaren (Lotazila'ren 25'g.) aurreko egunak (bijiliak). (Azkeneko au abenduko barukaldian larunbatean egiten da).

Guztira : 10 egun.

Aragi-uztekoak bakarik Barau - egunak bakarik

Garizumako asteazken eta larunbatak.

Guztira : 14 egun.

Irutasun (Trinidad) Santu, Mateo santu ta Abenduko barukaldietako ostiralak.

Beraz: († -barau-eguna esan nai du.)
 X -aragi-uzteko » » »

GARIZUMAN	}	Azteazkena . . . . . †	
		Ostirala . . . . . †	--- X
		Larunbata . . . . . †	

Auregunak (Bijiliak)	}	Pentekoste'koa . . . . . †	- X
		Andre Mariaren Jasokundekoa	† - X
		Jesusen Jaiotzakoa . . . . . †	- X

(Azkeneko au Abenduko larunbatean egiten da).

Barukaldiko (temporen)	}	Ostiralak	Irutasun Santuarena X
			Mateo Santuarena X
			Abendukoa X

Oarpenak :

1.—Barau ta aragi-uzteko legeak uts egiten du jai-egunean datořenean Garizuman ez izatera.

2.—Apaizak askapena (dispentsa) emango die bear dutenei.

Bulda onek ematen dituen mesede-

jabe izateko, onekin batean «Gurutze-gudaldiko» (Kruzadako) Bulda artzea bear-beareko da.

Iru erealean ematen da.

Bearitsuak ez dute ez Bulda onen bear-ik, ez Kruzadakoarena, aitatu diran egunetan aragia jateko.

Esan bitzate oien ordez «Aita Gurea» ta «Aguñ Maria».

Sendi (pamili) aundia daukatenak sei lagunentzako bulda bakañ bat, eta beste seirentzat beste bat artzea naiko dute; *baño bakoitzak «Kruzadako Bulda» atera bear du gañera.*

Ildakoen bulda.

Bulda au artzen dutenak, barkapen osoa irabazi lezateke il dan batentzat, aitoñtu, Jaunañtu ta otoitz eginda.

Ez da bearezko il danaren izena, ezta ere norbere izena, buldan jartzea.

Ez da bearezko «Kruzadako Bulda» barkapen oso au irabazteko.

«Aita Gurea», «Aguñ Maria» ta «Gloria» esatea naikoa da.

Barkapen au irabazi leike goñputz ila etxetik eramán badute ere; lurperatuta

gero ere bai; ta baita aspaldi ildakoaren-
tzat eskeñi ere.

Urtean bi bulda baño geiago ezin di-
tzake artu kristau bakoitzak.

Ezta ere, ez da bearezko zeñaldoan
bulda sartzea, oitura txit ona izan aŕen.

Kristaua : zure etxekoak maite badi-
tuzu, biotzez maite badituzu zure aide ta
lagunak, ezin obeto erakutsiko diezu
egizko maitetasuna «Iñen Bulda» oientzat
arñuaz baño. *Ez dira negarñak, ezta ere
loreak, oiek eskatzen dituztenak: otoi-
tzak nai dituzte, barkapen eta eginki-
zun onak.*

Guztiz egokia da «Ildakoen Bulda»
etxean izatea, etxekoan edo lagun
arñean norbait iltzen danerako, arñentzat
lenbailen barkamena irabazteko.

Oaña.—Eliz-liburu au irafi ta gero, izan da aldaketa Bulda artu al izateko eman bear dan ugitxo edo limosnaren neurian.

Idazti onen 34' gañen oñialdean onela dio : «Bulda au artzeko iru eñeal ordaindu bear dira». Gurutze-gudaldiko Buldatzaz da ori. 37' gañen oñialdean, beñiz, onela dio : «Iru eñealean ematen da». Aragi-Buldatzaz da ori.

Ona orain aldaketak. Gurutze-gudaldiko Buldarekin eta Aragi-Buldarekin dute zer ikusi.

Urteko 5.000 laurleko baño gutxiago irabazten dutenak, laurleko bat eman bear dute bi Bulda oietako bakoitzagatik.

5.001 laurlekotik 10.000 bitarte irabazten dutenak, 5 laurleko eman bear dituzte.

10.001'tik 25.000 bitarte irabazten dutenak, 10 laurleko eman bear dituzte.

Azkenik, 25.001'tik auñera irabazten dutenak, 25 laurleko eman bear dituzte.

Emazteak, senañak bezela eman bear du; seme-alabak, berak irabazten ez badute, ugitxorik txikiena ematea naikoa dute.

BARKAMENAK

«Dabo tibi thesauros absconditos».

«*Aberastasun gordeak emango dizkizut*».
(Isai. XLV. 3).

«Thesaurizate vobis thesauros in coelo».

«*Bildu itzazute zuentzat aberastasunak zerruan*». (Mat. VI 20).

Pekataria bere pekatua aitortuta gero ere, zerbait ordaindu behar izaten du oraindik, edo emen luzean, edo gero garbitokian. Barkapenak aberastasun izugarri aundiak jaritzen dituzte bere eskuetan zor ori ordaintzeko.

Barkamen osoak, pekatuaren zora oso osorik ordaintzen dute. Beraz, barkamen osoa irabazita bereala, ilko baltz norbait, zuzen-zuzenean joango litzake zerura.

Osoak ez diranak, zerbait ordaintzen dute, zora gutxitzen dute.

(Ez uste izan, orde, urtebeteko barkapenak esatean, Garbitokiko urtebetea kitatzen dizuela. Orek esan nai du, urtebetean penitentzia egiñaz irabaziko zenuken saria, irabazten dezula, zora ordaintzeko).

Barċamenak irabazteko beař dira :

a)-Biotz-gařbia. (Pekatu lařipean ba-zaude, zoaz aitořtzera, ta ezin badezu, egizko damua biotzean sořtu zazu «Jesu-kristo nere Jauna» esanaz).

b)-Agintzen diran otoitzak edo beste egikizun onak bete. (Meza agintzen bada, igandekoa, ez da naikoa, beste bat entzun beař da).

Aitořtza eskatzen danean, pekatu lařirik ez badezu ere, aitořtu beař zera. Astero aitořtzen bazera, aste batetik besterako barċapenak irabazteko ez dezu beřiro aitořtu beařik.

Aitořtza ta Jaunařtzea eskatzen diranean, bein oiek egin ezkerro, uřengo bi eguneko barċapenak irabazi litezke.

Eliza ikeřtzea (bisitatzea) edo Jaunařtzea eskatzen danean, gaxo daudelako, ezin joan diranak, beste egikizun edo otoitzekin barċamenak irabaziko dituzte, aitořlariak esango diena eginda.

Beste otoitzik agintzen ez danean, 5 «Aita Gure» ta 5 «Aguř Maria» esatea *naikoa* da.

“Jubileo“ barkamena

Ogeitabost urtetik ogeitabost urtera, Aita Santuak *barkapen oso bat* eskeintzen du, urtebetean irabazi ditekena. Beragatik, URTE SANTUA deitzen zaió, barkapen osoa dakañen urte oni.

Urte santu au, Jaungoikuaren erukizko urtea da. Eleiz-Amak bertan eskeintzen digu gure pekatu guztien barkamena, ta oien neke ordaña erézago kitatu dezagun, barkapen osoa gureganatzeko eréztasuna ematen digu.

Barkapen osoa irabazteko egin beaí diranak, orduan esan oi dira. Geienean, aitoítu ta Jaunaítzea, ta elizaren batean Aita Santuaren alde otoitz egitea eskatzen da.

Ez bakaírik 25'gañen urtebetetze bakoi-tzean, baño beste geítaldi nagusienetan ere, Jubileo'ko barkapena, Aita Santuek eman oi dute. Ala danean, ongi begiratu beaí da baraua ala beste zerbait ez ote dan gañera eskatzen, barkapena irabazteko.

Dagonilaren (Agostuaren) 2'an
“Porziunkula” izeneko barkamena

Asis'tar Prantzisko Deunak, Andre Mariaren bitartez, Jaunari eskatu zion, eta Ill'gañen Onorio Aita Santuak, 121'gañen urtean, ontzat eman zuen barkamen au.

Dagonilaren l'ean. eguerditik asi ta 2'aren gauerdi artean irabazten da.

Eskatzen dira :

a)—Aitoñtu ta Jaunañtzea.

b)—Prantziskotañen, Kaputxinoen, edo barkapen ori irabazi leiken beste elizañen bat ikertzea (bisitatzea), bertan Aita Santuaren alde otoitz egiñaz (5 Aita Gure, Agur Maria, esan oi dira).

d)—Ikertaldi bakoitzean barkapen osoa irabazi diteke.

e)—Barkapen auek guztiak Garbitokiko animen alde eskeñi ditezke.

g)—Bakoitzak beretzat bat irabazi dezake, baño au irabazita besteak ezin ditu beretzat irabazi. Beraz, txit egokia da, norberetzat onak ez ba-dira, ildakontzat mesedezkoak izan ditezen, Jaunari eskatzea.

i)—Toki askotan, gorago aitatu dan aurreko edo ondorengo igandean barkapen oiek irabazi ditezke.

Ur-bedeinkatua

Elizaren asiera - asieratik, erabiltzen da ur bedeinkatua kristauen artean. Basilio deunak diogu kristauak elizan sartu edo ateratzen zirenean beti artzen zutela, ta etxeetan, jeiki ta oieratzekoan, ere bai.

Baño ur bedeinkatua, animari mesedezkoa izateko, sinispen edo fede beteaz artu bear da, ez ardurarik gabe ta nolainai. Onela artzen danean, deabrua gure aldamenetik uxiatzen degu, ta Espiritu Deunak bere doaiatz laguntzen gaitu.

Esan bada artzen dezun bakoitzean :
«*Aqua benedicta sit nobis salus et vita*»
—«Ur - bedeinkatua izan bedi neretzat osasun eta bizia».

Kristauaren bizibidea ta eginbearak

Agustin Deunak bere itzaldietan onela dio: «Otoitz egiten dakiena, ondo bizikoda» (Hom. 40). Kristau onaren bizibidea emen azaldu naiean, bidezkoa izango da, noski, lendabizi otoitza aitatzeari.

OTOITZA.—Guztiz bearrezkoa dezu otoitza, kristaua, loreak intza ta jaio-be-riak esnea bezela, bear-bearekoa, nai ta naiezkoa, zerua irabazteko. Ora zergatik: sinismen edo fedeko egia da, «Jaungo-koaren laguntza gabe, ezer ez genezake- la gure indar utsez» (1); baño «Jaunak ez dio bere laguntza ematen, eskatzen dionari baizik» (Agustin D). Beraz, «Otoitzik gabe, galdua zera, eta otoitz egiten ba-dezu irabaziko dezu» (Alf. D).

---

(1) Sine me nihil potestis facere, (Joan XV-5, VI-44).

Bai, otoitza guztiz beañekoa degula «Beti ta beti otoitz egiteko» esaten digu Jaunak (Luc. XVIII); eta berebat dio Pablo bere Apostoluak: «gelditu gabe, atsedengabe, otoitz egiteko» (1).

Guztiz beañekoa ezik, otoitza *guztiz mesedezkoa* dezu. Pozgañiak dira benetan Jesukristoren itzak gai onetan: «Eskatu ta arñtuko dezute, deitu ta idikiko zaitzute, bilatu ta arñkituko dezute; eskatzen duenari ematen zaio, bilatzen duenak arñkitzen du». Bai otoitza guztiz indarñ aundikoa da, Jaungoikoaren itza bañño indarñtsuagoa (Krisostomo deunaren iritziz); obeto esateko, neuñi gabeko indarñ dauka. Ester eñregiñña bezela, sarñtzen da, noiznai Jaungoikoaren jauregi-gelan, ta nai duena irixten du. Otoitz egizu ba, krñstaua, eskatu asko, eskatu beti.

GOIZEAN, jeiki ta laxteñ, eskeñi Jaungoiko Aitari, Jesusen Biotzaren bitartez, eguneko lan-neke ta otoitz guztiak; eman egun beñi bat ikusteko grazia eman dizulako eskeñak... ¡Egun beñi bat! lan egiteko, zerurako irabaziak biltzeko,

(1) I Tesal. V-17.

Jaungoikoagana biurtzeko... Aurki datorkizu gaua, eriotzako gau ikaragarria; ta orduan ezin lanik egingo dezu (1). Suleizako (impernuko) aberatsak Jaunari Lazaro beartsua bere bost anaiengana bidaltzeko eskatzen zion, eriotzako pres-tatu zitezela esatera...; mandatari bat egunero bidaltzen dizu Jaungoikoak zuri, zure lo-zorotik esnatzera: goizeko argiak «jeiki zaitez, dio, lotan zauden ori, orain dezu zure anima salbatzeko aukera; orain da lan egiteko garaia». (2).

GAUEAN, oieratzekoan, egizu salerosleak egiten dutena: artu-emanak aztertu, zerbait irabazi dezun ala ez, argiro jakiteko. Ez beñere oiera joan eguneko uts-egite ta pekatuen barkamena Jaungoikoari biotzez eskatu gabe, «Jesukristo nere Jauna» esanaz; ta jar zaitez orobat beti, Andre Maria ta Jose Deunaren itzalpean.

MEZA DEUNA. «Bazeneki, kristaua, (dio Ligorio'tar A. M.'k) zure etxe ingur-

(1) Veniet nox, quando nemo potest operari (Joan IX-14).

(2) Surge qui dormis... ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. (II Corint. VI-2).

uan urézko meatza bat arkitzen dala, ta noiznai bertara joan zindezkeala, luña atxurtuta nai dezun aña uré biltzera ¿ez al da egia antxen ziñakeala egun osoan urégoña biltzen? Pizkoitu zazu bada, zure sinismena; Zeruko Érege Altsuak zure eskuetan egunero jaítzen ditu urégoñi ta ari disdiratzu guztiak baño askoz ederagoak diran, Jesukristoren irabazi guztiak, meza santuan ematen zaizkizu guztiak. Ez esan, ba, burugabeko gizon batzuek bezela: «Meza bat gora-bera ajolik ez dio»; edo «Naikoa da, bai, igandetan meza entzutea». Oñela mintzatzen diran oiek, meza bat, ezer-ez eta uskeritzat daukaten oiek, aztuta daude, noski, *Meza Deuna* Jesukristok gurutzean Jaungoiko Aitari eskeñitako opari berbera dala, odoltsua ez ezik; orlakoak ez dakite Meza Jaungoikoak iñoiz egin duen mirari aundienetako bat dala, ta biderik egokiena gañera azkenean Jaungoikoaren asarea gozatzeko, eta zor dizkiogun mesedeak ordaindu ta beñiak irabazteko, eta Garbitokiko su-garretatik anima gizagaxoak ateratzeko, eta zeru-luñak atsegin eta ondasunez betetzeko.

Eta meza deunarekin aterako dituzun mesedeak aundiak ba-dira, kristaua, *Jaunañtzearekin* irabaziko dituzunak ez dira gutxiagoak, batez ere laguntasuna ta indaia: *Da robur, fer auxilium*. Gure liburu santuetan irakurtzen degu: Ejipto'taen semeak iltzera Jainkoak bidalitako aingeruak ez zutela judatarik ikutu, aien etxe-atariak arkume odolez gorituak ikusi zituztelako. Orobat deabrua iges dijoa, kristauen biotzan Jesukristo Bildots Santuaren odolez gorituak ikusten dituztenean. Mai-aldarean Jaunañtzen degunean «su ta gaia begietatik darioten leoi amoratuak bezela irtetzen gera-ta» (KRISOST.). Ortik atera zuten martiriak oñaze-min ikaragarrienak Jaungoikoaren izenagatik kementasun ta biotzez eramateko indaia.

Eta ¿zenbat aldiz artu beañ degu Jauna? Sari, al dezun maizena, egunero al ba-dezu. Gorputza bezela, janaririk gabe, anima ere auldu ta il egiten da; animaren janaria Jesukristoren Gorputz-Odol agurgarriak dira, «Christum Regem venite adoremus... qui se manducantibus dat spiritus pinguedinem».

Goizean zure biotzean Jauna artu iza-

nik, zoaz al ba-dezu elizara egunañtean, *Jesus zure Jauna ta laguna ikerñtzera* (bisitatñzera). «Asko ta asko ikusten ditugu (dio Paulino santuak) Luñ-Santura dijoazenak, gure Eroslea jaio ta bizi izan zan tokiak ikustera, ta poz-pozik biurñtzen dira, andik luñ pixka bat dakarñtela»; aiek baño amaika aldiz zoriontsuagorik, bertan daukazuzuk, kristaua, Jesus zure Erosle ta Jauna. ¡Eldu zaitez maiz bere ingurura, Bera da-ta aberatsenetan aberatsena, ondasun guztien iturburua!

Jesusen maitasunarekin batean bere Amarenganako maitetasun sutsua soñtu beañ dezu biotzean. Esaiozu biotz-biotzez *Angelus*-otsa entzungo dezun bakoitzean aingeruekin batean «Aguñ Maria» otoitz laburñtxo baño txit eder ori. «Gure luñak iñoiz bidali izan dion agurik-eztitsu-gozoena» da ta «zeruko izarñak bezela dizdiratasunez bete - beteñ» (AGUSTIN DEUNA).

Baño «Aguñtza» (erósario) santuarekin batez ere Maria zure Ama gozatuta, zureganatuko dituzu mesederik aundienak, *innumerabiles fructus*. Bere (mis-

terio) ezkutapenak gogoratuta, gure sinismena sendotu egiten da ta itxaropena pizkortzen. Aguritzak zorionekoak egiten gaitu emen beian, erbestean, ta zoriontsuak egingo gaitu gero betiko zeru ederean. «Aguriza eskuetan, otoitza ezpanetan, begiak lurrean eta biotza zeruan, gauza ederagorik bai ote dago kristau batentzat?», zion gure Beriotxoak zoriondunak. Ez, dago, ezin diteke izan, ez da izango.

André Maria biotzez maite ba-dezu, ta zerbait gogozko duana egin nai badiozu; bere *Eleizbazkun (kongregazio) ta beste anaidietan (kofradietan)* izendatu zaitez; oiek gaztelu goñdelariak bezela dituzu ta zure animarentzat goñde-leku sendo-irmeak.

Beste goñde-leku atsegingarri-sendoa, *Jesusen Biotzean* aurkituko dezu; atsegingarri, bai, bertan dituzu-ta, poza ta atsegina, indar ta laguntasunarekin batean. Ona bere Biotzaren maitaleeri Berak egindako eskeñiak : 1.—laguntza beren eginkizunetan; 2. — pakea beren sendietan (pamilietan); 3.—atsegin-poza naigabeetan; 4.—bizitzan, ta eriotzean

batez ere, estalpea ta iges-lekua bere Biotzean; 5.—bedeinkapena ta laguntza beren lan guztietan; 6.—erukitasun neurigabea pekatarietara; 7.—kristau epelak berotzeko; 8.—ta beroak bere maitetasunean irazekitzeko doaia; 9.—apaizei pekatariak biurtzeko eskua; 10.—bere irudia agirian daukaten etxeai bedeinkapena; 11.—ta bere Biotzean gordeko dituala Biotz orenganago jaiera zabalduko dutenen izenak; 12.—eta Lenengo Bederatzi Ostiraletan jaunaritzen dutenak, bere maitetasunean eta grazian ilko dirala.

Jesus ta Maria, Ama ta Semea maite dituzula, maita zazu orobat biotzez Aitordea, *Jose santua*, ta bere laguntza egunero eskatu.

Azkenean, kristaua, zoaz igandero meza-nagusi, bezpera ta ibildeun edo prozesiotara. Zeruko Jaun Altsuak egun bat aukeratu du astean, igandea, bere seme guztiak batean Bera agurtu dezaten. Gure aurrekoak igandero-igandero goizeko meza nagusira ta aratsaldeko bezperetara etortzen ziran, eta Jaunari eskeñak, bizirik dago oraindik oitura eder au eri

koxkoñetan, zoritxaréz gure urietan galtzen badijoa ere. Bi irabazi aundi aterako dituzu elizkizun oietatik : batetik mesede ugariagoak; otoitzak, Jesukristok berak diogunez (MAT. XVIII 19-20) zenbat eta lagun geiagoen artean egiten dan, ainbat eta indar aundiagoa dakar (beregatik ere Agurta Santua lengo oitura zara gordeaz, gurasoak eta umeak guztiok elkarrekin esan beti); bestetik, orrela (batez ere ibildeunetan), galduko dezute gezurlo-tsa, ta sinismena sendotu ere bai.

Goiz *etxeratu* zaitez gauean; ez aztu deabruak, «gezuraren aita» dalako, ta gezurti aundia, ilunpeak asko maite dituela. Suge pozoituari baño ariñago egiozu iges *dantza lotuari*. Dantzara dijoana, diogute Elizaren guraso agurgañiak, garbia dijoa ta zikindua biuritzen da : bere gorputzak zauririk artu ez are, anima zauriz betea dauka»; ez aztu, kristaua, Ambrosio Deunak dioguna : «Emakume dantzari batek eskatu zuela Juan Bataiatzailearen burua».

Guztiz laguntza aundikoa izango zaizu baita, urtero *Inazio Deunaren bakaraldiak* (ejerzizioak) egitea. «Ejerzizioak

egizkizu, idazten zion gure santuak, Miona Aita bere lagunari, ta etzaizu damutuko». Ez, ziuñ ere, ez zaizu damutuko, kristaua, uste ez añako mese-deak aterako dituzu. Urteroko bakañtaldi oiekin oitu zaitez, ilero bakañtaldi egun bat zuretzat aukeratzen; egun añtan sañtu zaitez zure bañenean, ta bukatu degun ilari begiratu bat emanaz, ikusi zertan zauden, atzera ala auñera zoazen, onetarako eriotzaren oroipena bezelakorik ez da. Jesus Gurutziltzatuaren auñean belaunikatu, ta orduan gogoratu eriotza, epaia (juizioa), suleiza (inpernua) edo zerua. Gauz auek ezin gogoratuko dituzu damutu gabe, negañ egin gabe, obea-goia izateko asmo sendoa añtu gabe.

Oñ nola zuzenduko dituzun, kristaua, zure eginbearlan guztiak, Jaungoikoaren aitzinean, Bera guaza guztietan begiratzen degula, moñoiak nagusiari begiratzen dion bezela : «*sicut oculi ancillæ in manibus Dominae suæ*».

«Oñela egizu ta biziko zera—*Hoc fac et vives*» (PROV. IV 4).

Kristau onaren bizi-bidea

1). —Betiko ondamendiari iges egin-da, azkengabeko zoriona iritxi nai ba-de-zu, ez dezazula, kristaua, *pekatu lañirik* egin; pekatu lañiak, zeruko sañera betiko itxitzen dizu, ta amaigabeko zoritxaña irabazten.

2). —Pekatu lañiari ez ezik, *pekatu ari-ñari* ere iges egiozu. Gauza txikietan zuzena ba-zera, aundietan ere zintzoa izango zera; ta bestela, pekatu ariñak aintzat artzen ez ba-dituzu, poliki-poliki, antxe eroriko zera pekatu lañietan.

3). —Ez pekatuari bakañik, baizik pekatuaren *bide edo añiskoetatik* ere alde egizu. Jaungoikoak berak esana da: «Galbide edo añiskoa maite duena, bertan il oi da».

Pekatu lañiari iges egitea beañ-beañez-ko da zerua irabazteko. Ba'dira baño beste egikizun txit egokiak ere lan ori betetzen asko ta asko lagunduko digute-nak. Oñ nagusienak :

EGUNERO

1.—Jeiki ta bereala «Gurutze Santua-
ren» ta goizeko otoitzak egin itzazu beti.

2.—Meza egunero entzun, ta obeto
entzuteko, «Otoiz-liburua» meza-ártean
irakuñi.

3.—Txit egokia litzake orobat, ta Je-
sukristo ta gure Eliz-Amaren gogokoa,
egunero Jaunaítzea.

4.—Inondik al badezu, ordu laurdene-
ko gogapen edo meditazioa egizu. (Li-
buru onen azken aldian 31 gogaketa
arkituko dituzu).

«Zure azken lañiak gogoratu, ta iñoiz
ez dezu pekaturik egingo». (ECLES. VII-40).

5.—Zure lan guztiak al dezun ondoen
egin itzazu, ta maiz gogoratu «alpeñkeria
griña guztien ama dala».

6.—Lagun gaizto ta pekaturako gal-
bide guztietatik iges egizu, ta zure iraba-
zi edo lan-saria ez alpeñik galdu, jokoan
edo txurutean batez ere.

7.—Egun-ártean, zure begiak eta bio-
tza Jaungoikoagana maiz jaso, biotz-
-otoitz labuñak askotan esanaz.

8.—Egun bakar bat ez utzi, zure etxe-koekin batean, Agurta edo Errosarioa esan gabe; ta Errosarioa beti zurekin batean eraman.

Ameriketara zijoan euskaldun gazte on bati, bein apaizak, ain urutiko tokietara joanda gaiztotuko ote-zan belduñ zala esan zion; baño gazte argi arek Errosario bat sakeletik atereaz erantzun zion: «Jauna, *onekin*, ez Euskal-Erian ez Ameriketan, ere, ez naiz galduko».

9.—Gabean goiz etxeratu, ta oieratu baño len, bañena apur batean aztertu edo begiratu, eguna nola igaro dezun ikusteko.

ASTERO

1.—Igande-jai egunetan, ez lanik egin, ta lan egitera beartua baldin ba-zaude, aldezula beintzat ixilean egin.

2.—Igande ta jai-egunetan Meza entzun gabe ez utzi, ta ez nolana entzun, jaiera edo debozioaz baizik, eta meza nagusi ta bezperetara joan.

3.—Astero, larunbatetan, zure pekatuak aitoru.

4.—Egunero Jaunartzen ez badezu

ere, igandero beintzat ar zazu ta orobat jaialdi nagusietan. (Ona litzake, berebat, jaiotz-egun eta ezkontz-egun urteurenetan aitoritu ta Jaunañtzea).

5.—Igande, jai-egunak. Jaungoikoaren egunak diran ezkeroz, besteak baño obeto bete beñ dituzu. Beraz, meza nagusia ere entzun zazu, ta aratsaldeko bezperetara ta beste eleizkizunetara joan zaitez.

6.—Jolastu zaitez, baño arretaz edo kontuz. Ez joan zine ta beste jolastoki galgañietara, ta dantza lotuetatik alde egizu.

IĪERO

1.—Astero ezpada, iĪero beintzat zure pekatuak aitoritu itzazu, eta Jaunañtu ere bai, lenagotik ondo geñtuta.

2.—Egun bat iĪero bakañtaldi - egun aukeratu, bide onean auñeratzen dezun ala ez, egun ortan ikusteko.

URTERO

1.—Eleiz-Amaren aginduak eskatzen dizutenez, urteko pekatuak aitorituz, aitorpen on bat egin ta Jaunañtu zazu.

2.—Ondo izango da urtero Inazio Deu-
naren gogo-iñarkunak (ejerzizioak) Lo-
yolan edo beste toki batean egitea.

3.—Urte bukaeran, zure animaren ar-
tu-eman guztiak gogoratu, bukatzera di-
joan urtean, zerbait aureratu dezun, ala
bestela atzeraka joan zeran, argiro ikus-
teko.

ALDI - GUZTIETAN

1.—Anaidi edo kofradietan izendatu
zaitez. Oiek gaztelu goñdelariak beze-
lakoak izango dituzu - ta, zure anima-
rentzat.

2.—Jaungoiko ta Eleiz-Amaren agin-
duak aretaz zaitu, ta zuri dagozkizun
eginbear guztiak ondo betetzeko alegin-
du zaitez.

3.—Lagun gaizto, irakurgai lasai, ta
galbide guztietatik alde egizu.

4.—Begirunez jantzi zaitez, ez lotsa-
galduen antzera, kolko ta besoak agirian
dituzula, edo langilea izanik, aberats-
-jaioak bezela.

5.—Aitoñlari on bat aukeratu zazu, ta
zure barengo kezka guztiak ari agertu,

sendalariari zure miñak adierazten dizkiozun bezela.

6.—Egizu beti eriotzako aldian egiña izan naiko zenukeana.

7.—Pekatu lañi-pean, ez iñoiz oieratu. Zoritxañez ala arkitzen bā-zera, esan biotz-biotzez lendabizi «Jesukristo nere Jauna» zure pekatuaz damuturik.

OAÑPEN OROIGAÑIAK

1.—Jauna agirian dagoela bere auñetik igaro beañ dan bakoitzean, bi belaun eta buruz agur egin beañ zaio.

Apaizak eta apaiz-lagunak belaun batekin Jaun agiriaren auñean egiten diran elizkizunetan; baño aiek ere aldaretik eliz-gelara (sakristira) edo emendik aldarera ba-datoz, bi belaunekin agur oi dute.

Mai-aldarean estalirik baldin badago, belaun batekin bakañik.

2.—Belaun bateko agur egin beañ danean, eskubiko belauna luñeraño jetxi beañ da ezkeñeko txonkatilaren aldameñean, gorputza zuzen eukiaz.

Bi belaunekoa egin beañ danean, len-

bizi eskubiko belauna, ta gero ezkerkoa, luña jotzeraño jetxi beañ dira, ta ondoren burua makuñturik, agur egiten da.

3.—«Gloria Patri...», «Aintza Aitari...», esaten danean burua makuñtu beañ da. Orobat Semea ta Espiritu Santua, aintzatuaz (glorificatuaz) izendatzen diranean, eta Jesús edo Mariaren izena, edo eguneko santuarena, edo Aita Santuarena aitutzen diranean.

I. OTOITZA

«Etsaien ekiñaldiaz ez zaitez tela belduftu: gogoratu gure gurasoak azke nola irten ziran, eta ots egin dezagun orain zerura ta gutzaz erukituko da Jauna».

(I Mac. IV. a-12)

Otoitza beaŕ-beaŕeko degu :

Ao batez erakusten digute: Jesu-Kristo gure Erakusleak, done edo santu aundienak ta gure adimenak berak ere bai.

Beaŕeko degu, Jainkoari zoŕ zaion agurtza emateko.

Beaŕeko degu, zitzaldiak (tentazioak) menderatzeko: «Begiratu, ta otoitz egin, zitzaldian ez erortzeko». (MAT. XXVI).

Beaŕeko degu, pekatu lañiaren eriotzari iges egiteko: «Aŕgitu nere begiak, Jauna, ariotzaren lozoŕoan erori ez nadin». (PS. 12-4).

Beaŕeko degu, bide zuzenean beti irauteko: «Ongi biziko da otoitz egiten dakiana». (AGUSTIN DEUNAK).

Beaŕeko degu, azkenez, azkengabeko zoriona irabazteko : «Otoitz egiten badezu, zerua irabaziko dezu, bestela galduko zera». (LIGORIO'TAR ALFONSO DEUNAK).

Oña zergatik gure liburu santuetan irakurtzen degun; gau ta egun otoitz egin beaŕ degula, atsedengabe eskatzeko, otoitz egiteko, *sine intermissione orate* (I TESAL. V. 17). «Azken gabe, gelditu gabe, otoitz egizute».

Gure adimenak (arazoiak) auxe bera azaltzen digu; gauza jakina da, Jaungoikoaren laguntzarik gabe ezer ez genezakeala; baño ez zaigu laguntzarik emango otoitza gabe. Beraz, beaŕ-beaŕeko degu otoitz egitea.

Otoitza irabazi aundikoa degu.

Otoitzaren bitaŕtez eskatzen degun guzia emango zaigu :

«Eskatu ta emango zaizute» (MAT. VII-7).

«Eskatzen duten guztiak, aŕtuko dute» (8).

«Gizon zuzenaren otoitza, zeruko giltza da : igotzen da otoitza, ta Jainkoaren erukia jeixten da». (Agustin deunak).

«Otoitzak Guzialduna bera, Jaungoikoa irabazten du—*superat omnipotentem*—» (REMIJO DEUNAK).

«Otoitzak, Jaungoikoaren itzak baño indaŕ aundiagoa dauka» (KRISOSTOMO DEUNAK).

Ona gertaera edeŕ bat edo beste, gure liburu santuetatik aŕtuak, otoitzaren indaŕ aundia erakusten digutenak :

Moises'ek Jaunari eskatzen dio bere Eriari

barkatu dezayola. Jaunak ez dio entzun nai, ta Moises'eri esaten dio *dimitte me*. Aitek, ordea, otoitzari ekiten dio, ta Jauna azkenean makur-tzen zaio.

Elias igarleak (profetak) Jaunari eskatzen dio euririk ez bidaltzeko, ta iru urte ta sei ilabetean ez du euririk egingo. Gero otoitz egiten du beñ-iro ta euria atzera jeixten da.

Holofernes, Betulia artu naien zebilela, Eli-azin apaiz nagusiak otoitzak egiten ditu, ta otoi-tzak indartzen du Juditen besoa, Holofernes'i ari burua ebakitzeko.

Pablo ta Silas espetxean (kartzelan) daudela, gauerdian otoitz egiten asten dira, ta bat-batean, luñ-ikara aundi bat soñturik, kateak austen zaiz-kie ta aske arkitzen dira.

Pedro deuna ere espetxean zegoela, kristauak otoitz egiten zuten, *oratio autem fiebat sine in-termissione...* ta aingeru batek askatu zuen.

Otoitz egizu ba kristaua. Otoitz egizu egu-nero, otoitz egizu beti.

Goiz-aratseko otoitzak, batez ere, ez utzi iñoiz.

GOIZEKO OTOITZAK

Jaungoikoak egun befi bat eman dizu ta zure lenengo eginbeafa izan bedi biotz-begiak zerura jasotzea, orain atera zoazen egun befi au Jaungoikoari oso-osorik eskeintzeko.

Egizu, beraz, jeiki ta bereala, ur bedeinkatua artuta Gurutze «antza» esanaz :

Gurutze santuaren ✠ señaleagatik gure ✠ etsaiengandik zaitu gaitzazu ✠ gure Jaun eta Jaungoikoa.

Aitaren eta Semearen ✠ eta Espiritu Santuaren izenean. Alaxen.

50 eguneko barkapenak egiten dan bakoitzean.

100 eguneko barkapenak ur bedeinkatuaz eginda.

Esan gero :

NERE Jaungoiko maitea : kristau onari dagokion bezela nai det gauñ bizi : Zure laguntza-eske natoñ orain. Eman zadazu Jesu-Kristo gure Eroslearen biotz-nekez-

ko irabazien bidez. Aitaren Semearen eta Espiritu Santuaren izenean. Alaxen.

Sinispén itxaropen, eta maitetasun egintzak.

«Zugan zinisten det, Jauna, Egi utsa zeralako.

«Zugan Jauna, daukat itxaropena, Sinisgaría zeralako.

«Maite zaitut, Jauna, Ona zeralako».

(7 urte ta 7 berogeiko barkapenak bakoitzean).

Jaungoikoaren aurrean jaririk agurtu zazu.

JAINKO Guzialdun eta Betikoa, Aita, Semea ta Espiritu Santua, iru notin edo personetan Jaungoiko bakaria zerana! Emen zure aurrean auspezturik, zeruko done (santu) ta aingeruekin batean biotz berendik agurtzen zaitut, nere Egile ta Jaun bakaria Zu zeralako.

Egiten dizkigun mesedeaz, eskerak eman.

NERE Jaungoiko maitea! Esker ugariak demazkitzut egin dizkidazun mesede

guzti-guztiakatik, eta batez ere, ezer-ezetik soñtuta, Jesu-Kristo zure Semearen odolaz, ber-erosi, Eleiz-amaren seme egin eta gauñdaño bizia goñde didazulako.

Obenari (pekatuari) iges egiteko asmo sendoa añ ezazu.

JESUS agurñaria! ¡Onbide (birñute) guztien eredu ta ispilua! Zure antzekoa izaten sayatuko naiz gauñ. Zu bezela, paketsua, eramankoa, apala, garñbia, maitetasunez betea agertu nai det; eta batez ere, oben (pekatu) lañiari itzul-egiteko bide guztiak añtu ta alegin osoak egingo ditut. Alaxen.

Eskerñ-mesede berñiak eskatu.

NERE Jaungoiko maitea! Nere argaltasun eta ezerezkeria argi-argiro ezagutzen dituzu, ta badakizu nerez ezer ez naizela, ta zure laguntza gabe ezer ez nezakeala, indañtu nazazu ta lagundu zadazu, aurre-rantzean zure biotza ez iñoiz naigabetzeko, ta nere eginbeañak beti ongi bete-

tzeko, otoitz eta lanbide oieri agindutako barkapenak irabaziaz gañera.

«Aita gurea»

AITA gurea, zeruetan zaudena : santifikatua izan bedi zure izena: betor' gugana zure er'einua: egin bedi zure borondatea zeruan bezela lu'ean ere. Emaiguzu gau' gure eguneroko ogia : barka zazkiguzu gure zor'ak, guk geren zordunai barkatzen diegun bezela : ez gaitzazu utzi tentazioan erortzen, baizikan libra gaitzazu gaitzetik. Alaxe.

Agu' Maria

AGU', Maria, graziaz betea : Jauna da zurekin : bedeinkatua zera zu andre gutien artean, eta bedeinkatua da zure sabeleko frutua Jesus. Santa Maria, Jaungoikoaren Ama, er'egutu ezazu gu pekatarioen alde orain eta gure eriotzeko orduan. Alaxe.

Sinisten det

«Kredoa».

SINISTEN det Jaungoiko Aita alguztidun, zeru-lu'en egilea, ta bere Seme baka'

Jesukristo gure Jauna : Espiritu Santuaren egitez sortu ta Andre Maria Birjinagandik jaio zana, Pontzio Pilatoren mendean nekaldua, gurutzean iltzatua, ila ta obiratua izan zana, inperñuetara jetxi ta irugañen egunean ilen artetik piztu zana : zeruetara igo ta Aita Jaungoiko alguztidunaren eskui-aldefik eseririk dagona : andik biziak eta ilak epaitzera etoriko dana. Sinisten det Espiritu Santua; Eliza Santu, Katolikua : Santuen alkaritasuna : pekatuen barkamena : aragiaren piztuera, betiko bizitza. Alaxe.

Jesukristo nere Jauna

JESUKRISTO nere Jaun, Jaungoiko ta gizon egiazko, nere egile ta salbatzale ori, zerana zeralako ta gauza guztiak baño maiteago zaitudalako, damu det biotz-biotzez, damu det zu naigabetua : asmo sendoa artzen det ez geiago pekaturik egiteko, pekaturako bide guztiak utzi, aitoritu ta oben-nekea betetzeko. Alaxe.

Jesusen Biotzari Otoitza

(eguneroko lanak eskeintzeko).

NERE Jesus Maitea! Mariaren biotz garbiaren bitartez, gauko eskari, neke ta eginkizun guztiak eskeintzen dizkitzut, egiten zaizkizun iraiñen orde, ta zure Biotz Santuaren beste gogo guzietarako. Batez ere Apostolotzakoai il ontan izendatu zaien asmoagatik.

Andre Mariari

ANDRE Maria! Nere Ama: zuri oso-oso rik eskeintzen natzaizu, ta nere maitetasuna obeki agertzeko, gauk eskeintzen dizkitzut nere begi, belari, mingain ta naizen guzi-guzia. Zurea naiz bada, Ama Erukitsua; zaitu ta gorde nazazu zure gauza ta aberastasuna bezela.

(100 eguneko barkapenak, «Agur Maria» esanez gañera, goiz eta afatsean).

Gero: Iru «Agur Maria» esazkizu, ta ondoren:

ZURE Soitze garbiagatik, Andre Maria, garbitu nere gorputz-anima.

(300 eguneko barkapenak).

(Iru «Aguñ Mariak» goiz-añatsetan esatea, santu askok euki duten oitura goragaña da. Ligorio'tañ Alfonso deunak, eriotz on baten bidez *zerua iritxiko duela*, dio, goiz ta añatsean, iru «Aguñ Mariak» esaten dituen añek).

Jose Deunari

GUTZAZ oroitu zaite, Jose Doatsua, ta zure otoitzaren bitañtez, eskatu ezayozu guretzat Jesus zure Seme - ordekoari; orobat jañi gure alde zure emazte Birjin Doatsua, Aita ta Espiritu Santuarekin, gizaldi ta gizaldietan, bizi dan eta agintzen duen Jesu-Kristoren Ama.

(100 eguneko bañkapenak, egunean bein).

Aingeru Zaitzañeari

Jaunaren Aingerua
Berak, nere erukiz
Graziz, mesede aundiz
Ni zaitzeko autua,
Goi-goietako añgiz
Bide gaizto guzitik
Ondo zaitu nazazu;
Egun baten ez nadin
Inperñuan ondatu.

Eriotz on bat irixteko otoitza

«Zorionekoak Jaungoikoaren
besoetan iltzen diranak».

NERE Jaungoiko maitea : gauza agiria da ilko naizela; noiz, ordea, nola ta non, oña ziuñ ez dakidana. Bakar-bakarrik bai dakit betiko galdua naizela pekatu larri-pean iltzen banaiz. Maria Birjin Doatsua, Jaungoikoaren Ama deuna, nere alde otoitz egizu, pekataria naiz-ta, orain ta nere eriotz-zorian. Alaxe.

(300 eguneko barkapenak, egunean bein).

Oarpena.

(Guztiz mesede audikoa izango dezu goizeko otoitz, auen ondoren «Gogo-otoitza» (meditazioa), laburkiro bada ere, egitea. Liburu onen azken aldean arkituko dituzu ileko egun bakoitzaren otoitzgaiak edo gogapenak).

JESUSEN AĀRENTZA (letaniya)

(300 eguneko barkapenak egunean bein).

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Jesu audi nos.

Jesu exaudi nos.

Pater de cœlis Deus,
miserere nobis.

Fili Redemptor mundi
Deus,

Spiritus Sancte Deus,
Sancta Trinitas
unus Deus,

Jesu Fili Dei vivi,

Jesu splendor Pa-
tris,

Jesu candor lucis
æternæ,

Jesu rex gloriæ,

Jesu sol justitiæ,

Jesu Fili Mariæ Vir-
ginis,

Jesu amabilis,

Jesu admirabilis,

Jesu Deus fortis,

Jauna erukitu gutzaz.

Jesu-Kristo erukitu gu-
tzat.

Jauna erukitu gutzaz.

Jesus entzun zaguzu.

Jesus aditu zaguzu.

Zeruko Aita Jaungoi-
koa, *erukitu gutzaz.*

Jaungoiko Semea, gi-
zonen Eroslea,

Espiritu Santua,
Irutasun deuna,

Jainko bakarra,
Jesus Jaungoiko Bi-
ziaren Semea,

Jesus, Aitaren eder-
tasuna,

Jesus, betiko argiaren
dizdiratasuna,

Jesus Zeruko Eregea,
Jesus zuzentasun-
-eguzkia,

Jesus Andre Mariaren
Semea,

Jesus txit maitagarria,
Jesus guztiz arigarria,
Jesus Jaungoiko indar-
tsua,

MISERERE NOBIS

ERUKITU GUTZAZ

Jesu Pater futuri sæ-
culi,

Jesu magni consilii An-
gele,

Jesu potentissime,
Jesu patientissime,
Jesu obedientissime,

Jesu mitis et humi-
lis corde,

Jesu amator casti-
tatis,

Jesu amator noster,
Jesu Deus pacis,

Jesu auctor vitæ,

Jesu exemplar virtu-
tum,

Jesu zelator animarum,

Jesu Deus noster,
Jesu refugium nostrum,
Jesu pater pauperum,
Jesu thesaure fidelium,

Jesu bone pastor,

Jesu lux vera,

Jesu sapientia æterna,

Jesu bonitas infinita,

Jesus gizaldi beñiaren
Aita,

Jesus batzar nagusia-
ren Aingerua.

Jesus guztiz indartsua,
Jesus txit eramankoa,
Jesus guztiz mendera-
tua,

Jesus apala ta biotz
berakoa.

Jesus garbitasun-
zalea,

Jesus gure maitalea,
Jesus Jaungoiko pa-
ketsua,

Jesus bizitzaren Egi-
lea,

Jesus onbideen ere-
dua,

Jesus animen arietadu-
na,

Jesus gure Jaungoikoa,
Jesus gure igeslekua,
Jesus beartsuen aita,
Jesus kristau onen abe-
rastasuna,

Jesus artzai ona.

Jesus egizko argia,

Jesus jakintza betikoa,

Jesus baztergabeko on-
tasuna,

MISERERE NOBIS

ERUKITU GUTZAZ

Jesu via et vita nostra,
 Jesu gaudium angelorum,
 Jesu rex Patriarcharum,
 Jesu magister Apostolorum,
 Jesu doctor Evangelistarum,
 Jesu fortitudo Martyrum,
 Jesu lumen Confessorum,
 Jesu puritas Virginum,
 Jesu corona Sanctorum omnium,
 Propitius estu, *parce nobis Jesu.*
 Propitius esto, *exaudi nos Jesu.*
 Ab omni malo,
libera nos Jesu,
 Ab omni peccato,
 Ab ira tua,
 Ab insidiis diaboli,
 A spiritu fornicationis,
 A morte perpetua,
 A neglectu inspirationum tuarum,

MISERERE NOBIS

Jesus gure bide tabizia,
 Jesus aingeruen poza,
 Jesus Aita - Nagusien éregea,
 Jesus Apostoluen Erakuslea,
 Jesus Ebanjelisten Irakaslaria,
 Jesus ziñopen (Marti-rien) indaía,
 Jesus Aitoñleen argia,
 Jesus Birjiñen garbitasuna,
 Jesus Santu guztien koroia.
 Gutzaz erukitu ta bañka zaguzu, Jesus,
 Gutzaz erukitu ta entzun zaguzu, Jesus,
 Gaitz guztietatik, *goñde gaitzazu, Jesus.*
 Oben (pekatu) guztietatik,
 Zure aseñetik,
 Deabruaren egiñaldietatik,
 Lizun-zalekeritik,
 Betiko eriotzatic,
 Zure argia ukatzetik,

ERUKITU GUTZAZ

Per mysteriun sanc-
 tæ Incarnationis
 tuæ,
 Per nativitatem
 tuam,
 Per infantiam tuam,
 Per divinissiman vi-
 tam tuam,
 Per labores tuos,
 Per agoniam et passio-
 nem tuam,
 Per crucem et derelic-
 tionem tuam,
 Per languores tuos,
 Per mortem et sepultu-
 ram tuam,
 Per resurrectionem
 tuam,
 Per ascensionem tuam,
 Per Sanctissimæ
 Eucharistiæ ins-
 titutionem tuam,
 Per gaudia tua,
 Per gloriam tuam,
 Agnus Dei qui tollis
 peccata mundi,
parce nobis Jesu.

LIBERA NOS JESU

LIBERA NOS JESU

Zure gizon Egite
 santuagatik,
 Zure Jayotzagatik,
 Zure Auñtaroaga-
 tik,
 Zure bizitza txit
 Jainkozkoagatik,
 Zure lan-nekeengatik,
 Zure eriotz-lari ta ne-
 kaldiagatik,
 Zure gurutze ta bakañ-
 dadeagatik,
 Zure zauriengatik,
 Zure eriotz ta luñpera-
 tzeagatik,
 Zure piztutzeagatik,
 Zure igokundeagatik,
 Zure Sakramentu
 txit santuaren
 egiteagatik,
 Zure atsegin - po-
 zengatik,
 Zure zeruko zorio-
 nagatik,
 Gizonen obenak
 kentzen dituzun
 Jainkoaren Bildotsa,
*barka zaguzu, Je-
 sus.*

GORDE GAITZAZU JESUS

GORDE GAITZAZU JESUS

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi,
exaudi nos Jesu.

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi,
misere nobis Jesu.

Jesu audi nos.
Jesu exaudi nos.

Oremus

Domine Jesu Christe
qui dixisti: *petite et
accipietis, quærite et
invenietis, pulsate et
aperietur vobis: quæ-
sumus: da nobis pe-
tentibus, divinissimi
tui amoris affectum, ut
te toto corde, ore et
opere diligamus; et a
te nunquam laude ces-
semus.*

Sancti nominis tui,
Domine, timoren pa-
riter et amorem fac
nos habere perpetuum,
quia nunquam tua gu-
bernatione destituis,

Gizonen obenak ken-
tzen dituzun Jainkoa-
ren Bildotsa, *aditu
zaguzu, Jesus.*

Gizonen obenak ken-
tzen dituzun Jainkoa-
ren Bildotsa, *erukitu
zaite gutzaz, Jesus.*

Jesus entzun zaguzu,
Jesus aditu zaguzu.

Otoitza

Jesu-Kristo gure Jau-
na: «eskatu ta arituko
dezute, bilatu ta arki-
tuko dezute, bultza ta
irikiko zaizute» esan
zenduana: aŕen ema-
guzu eskatzen dizugu-
noi, zure maitetasun
txit santua, biotz osoz,
itzez ta egitez maite
zaitzagun, eta Zu gor-
atzetik beiñere geldi ez
gaitezen.

Egizu, Jauna, zure
izen santuarenganako
beldur ta maitetasuna
beti izan dezagun, zure
maitetasunean sendo
jañtzen dituzunak ez

quos in soliditate tuæ
dilectionis instituis.

Qui vivis et regnas
in sæcula sæculorum.
Amen.

dituzu iñoiz laguntza
gabe uzten-eta.

Gizaldi ta gizaldietan
bizi eta agintzen dezun
Jaun ořek. Alaxe.

AINGERU OTOITZA (Anjelus)

(100 eguneko barikapenak egunean bein)

Gure aurreko agurgañiak, euskaldun asaba-
-zafak, beste oitura edef askoren artean, «An-
jelus» esateko oitura goragañi au zeukatzen. Eliz
tofe zar-zaretik jaixten zan joalearen (kanpai-
aren) abots lodia entzun bezin laister, beretatik,
asitako lanak utzita txapela eskuetan afiturik,
guztiak, zafak eta gaztiak, guraso ta umeak,
«Anjelus» esaten zuten. Eta orobat pelota-enpa-
rantzan jolasean ari ziranak, bat-batean uzten
zuten jokua, «Andre Maria» agurtzeko. Euskal-
dun biotzekoak, gure soñteñi edefa maite degu-
nak, ez dezagun galtzen utzi alako oitura edef
ta garbia.

Angelus Domini
nuntiavit Mariæ

R̄. Et concepit de
Spiritu Sancto.

Ave Maria...

Jaunaren ainge-
ruak Mariari adira-
zi zion

R̄. Eta Espiritu
Santuaren egitez
sortu zuan.

Aguñ, Maria...

ÿ. Ecce ancilla
Domini

Ŕ. Fiat mihi se-
cundun verbum
tuum. *Ave Maria...*

ÿ. Et Verbum
caro factum est

Ŕ. Et habitavit in
nobis.

Ave Maria...

ÿ. Ora pro nobis
Sancta Dei Geni-
trix

Ŕ. Ut digni effi-
ciamur promissio-
nibus Christi.

Oremus

Gratiam tuam,
quæsumus Domi-
ne, mentibus nos-
tris infunde, ut qui
Angelo nuntiante,
Christi Filii tun in-

ÿ. Ona emen
Jaunaren mirabea :

Ŕ. Egin bekit
zuk diozun bezela.

Aguŕ, Maria...

ÿ. Eta Jaungoi-
ko - Semea gizon
egin zan :

Ŕ. Eta gure ar-
tean bizi izan zan.

Aguŕ, Maria...

ÿ. Otoitz egizu
gure alde Jaungoi-
koaren Ama done
oŕek :

Ŕ. Jesukristo
gure Jaunaren agin-
duak irabaz ditza-
gun.

Otoitza

Ixuri ezazu, aŕen,
Jauna, gure biotze-
tan zure grazia, Je-
sukristo zure Se-
mearen Gizakun-
dea, Aingeruaren

carnationem cognovimus per passionem ejus et crucem, ad Resurrectionis gloriam perducamur.

Per eundem Christum Dominum nostrum.

Amen.

esanaz ezagutu genduanok, bere Nekaldi ta Eriotzaren bitartez, aintzazko piztuerara eldu gaitezten: gure Jaun Jesukristo beroréngatik.

Alaxe.

Aingeru-otoitza egunero iru aldiz esan oi da: goizean, eguerdian eta aratsean, joalearen sonua entzuten danean.

Pizkunde - aldian (Pazko garaian), ondoren jaítzen dan «Regina cœli» esaten da (Larunbat-Deuna egunetik, Pentekoste ondorengo larunbat eguerdi arte).

Aingeru-otoitza belauniko esan beaí da, geieanean; larunbat-aratsalde ta igandetan, zutik.

«Regina cœli», zutik beti.

PAZKO ALDIRAKO

Regina cœli.

(100 eguneko bařkapenak, egunean bein).

Regina cœli lætare
Alleluia.

Zeruko erégiña.

(100 eguneko bařkapenak, egunean bein).

Poztu zaitte, Zeruko Eregiña:
Gora Jauna.

Quia quem meruisti portare
Alleluia.

Resurrexit sicut dixit
Alleluia.

Ora pro nobis
Deum
Alleluia.

Gaude et lætare,
Virgo Maria,
Alleluia.

Quia surrexit Dominus vere,
Alleluia.

Oremus

Deus, qui, per resurrectionem Filii tui, Domini nostri Jesu-Christi, mundum lætificare dignatus es: præsta quæsumus, ut per ejus Genitricem Virginem Mariam,

Zuk sabelean eram
man zenduana :
Gora Jauna.

Esan bezela berpiztu zan :
Gora Jauna.

Jaungoikoari gure alde eskatu :
Gora Jauna.

Poztu ta alaitu,
Maria Birjiña :
Goratu Jauna.

Jauna ziñez berpiztu da-ta :
Goratu Jauna.

Otoitza

Jesu-Kristo zure Semearen pizkundearekin luña atsegindu dezun Jauna : aŕen eskatzen dizugu, bere Ama Andre Mariaren bidez, azkengabeko bizi-

perpetuæ capiamus
gaudia vitæ.

Per eundem
Christum Domi-
num nostrum.

Amen.

tzaren poza iritxi
dezagula.

Jesu-Kristo gure
Jaun ber - beraren-
gatik.

Alaxe.

JAN AUÑE TA ONDORENGO OTOITZAK

Auñeko :

«Aitaren...»

Gero aitak edo amak esango du :
Bedeinkatu gaitzazu, Jauna, ta bedeinkatu orobat zure eskuetako jateko auek ere.

Aita gurea... Agur Maria... Aintza...
Zeruko erege aundiak, ango maiean arñu gaitzala. Alaxe.

Ondorengo :

«Aitaren...»

Eskeñak Zuri, zure mesede guztiakatik, gizaldi ta gizaldietan bizi zeran eta agintzen dezun Jaungoiko Guzalduna.

Aita gurea...

Jaungoikoak bere pakea eman dizagula.

Baita betiko bizitza ere.

EGUN BITARTERAKO**OTOITZ LABURTZOAK***Jaungoikoari*

Aintza Aitari ta Semeari ta Espiritu Santuari, asieran zan bezelaxe, orain eta beti, gizaldi ta gizaldietan. Alaxe.

(100 baŕkapen-egunak, egunero, iru aldiz esanda).

Onetsia (bedeinkatua) izan bedi Jaungoikoa.

(50 baŕkapen-egunak, biraua entzundakoan esanda).

Nere Jaungoiko ta nere Guzi-guzia.

(50 baŕkapen-egunak bakoitzean).

Nere Jaungoiko ta ontaŕte bakaŕa, nerea zera bete-betean, zurea osorik naidet izan.

(300 eguneko baŕkapenak bakoitzean).

Jesusen izenari

Jesus.

(25 eguneko baŕkapenak).

Jesus David'en Semea, erukitu nitzaz.

(100 eguneko baŕkapenak, egunero).

Jesus nere Jaungoikoa, gauza guztien gañetik maite zailut.

(50 eguneko bakkapenak, egunero).

O nere Jesus, erukitu zaitez.

(100 eguneko bakkapenak, egunero).

Jesusen Biotzari

Jesusen Biotz guztiz santua : betoñki-gu zure agintea (ereñua).

Jesus bigun ta Biotz-apala : egizu nere biotza zure biotzaren antzekoa.

Jesusen Biotz guztiz deuna : zugar daukat itxaropena.

Jesusen Biotz santua : sinisten det maite nazula.

Jesusen Biotz guztiz santua : Zugatik guztia.

Onetsia Sakramentuko Jesusen Biotz guztiz deuna.

Nere Jesusen Biotz txit eztitsua : maite zaitzadala gero ta geiago.

Onetsia izan bedi orain eta beti Jesus gure Jaunaren Biotz txit maitekoñ ta txit gozoa, ta orobat Maria bere Ama maitearena.

(300 eguneko bakkapenak bakoitzak, esaten dan bakoitzean).

Maitatua izan bedi alde guztietan Jesusen Biotz guztiz deuna.

(100 eguneko bakkapenak egunean bein).

Jesusen Biotza, gure maitasunagatik irazekia : sutu gure biotza zure maitasunean.

(100 eguneko bakkapenak, egunero).

Aintza, maitetasuna ta esker-ona Jesusen Biotz-agurgarñari.

(100 eguneko bakkapenak).

Jesusen Biotz ez-titsua : izan zaitez nere maitasuna.

(300 eguneko bakkapenak).

Jesus, Jose ta Mariari

Jesus, Maria, Jose.

(7 urte ta 7 befogeiko bakkapenak).

Jesus, Maria.

(300 eguneko bakkapenak).

Jesus, Maria, Jose, argitu, lagundu ta gaizkatu (salbatu) gaitzazute.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria : zeuentzat nere biotz eta gogoa.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria : lagundu zadazute eriotz-aldi lañian.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria : zuen elkarñtasu-
nean il nai det.

(100 egun.)

Jesus, Jose, Maria : bedeinka gaitza-
zute orain eta eriotz aldian.

(50 egun.)

Andre Mariari

Onetsia izan bedi Maria Jaungoikoa-
ren Ama guztiz doatsuaren erugabeko
Sortze txit santua.

(300 egun., egunean bein).

Maria, gure itxaropena, erukitu gu-
tzaz.

(300 egun., egunean bein).

Jaungoikoaren Ama Maria, Ama Erú-
kioña : otoitz egizu gure eta il diranen
alde.

(100 egun., egunean bein).

Maria Jainkoaren ta gure Ama : eska-
tu zeroñek gure alde zure semea ta gure
anaia dan Jesusen Biotzari.

(100 egun., egunean bein).

Mariaren Biotz eztsua : izan zaitez nere gaizkapena (salbazioa).

(300 egun.)

Jesusen Biotzaren Andre Maria : eskatu guregatik.

(100 egun.)

Lurdes'ko Andre Maria : eskatu guregatik.

(300 egun.)

Maitetasun, naigabe ta erukiaren Ama, eskatu guretzat.

(300 egun.)

Andre Maria Atsekabetua, kristau guztien Ama, eskatu guretzat.

(300 egun.)

Nere Ama ta Jabea; gogoratu zurea naizela, zaitu ta begiratu nazazu zure gauza ta ogasuna bezela.

(40 egun., ziltzaldian tentazioan esanda).

Ordua jotzen duenean esan :

Aguñ Maria, graziz betea, Jatorizko erú gabe soñtua.

Lana asteko :

Jauna, lan au eskeintzen dizut, mesedez onetsi (bedeinka) zazu.

Ziltzaldian (tentazioan) :

Andre Maria nere Ama, zure itzalpera nator, etsaia ni galdu nairik dabil-eta.

Kanpaiak jotzen duenean esan :

Aita Betikoa : Jesukristoren odol guztiz agurgarria eskeintzen dizut, nere pekatuen ordañez, ta Eliz Amaren beartarako.

(100 eguneko bakkapenak).

Meza entzuteko garaian esan :

Jauna : eriotz-aldian egon ta, gaur ilko diran pekatarien alde, eskeintzen dizkitzut gaurko egunez emango diran meza guziak.

Jesus gure Eroslearen Odol bikaña eruki bekie.

(Aldiro 300 eguneko bakkapenak).

AĀATSEKO OTOITZAK

Gurutze santuaren... Aitarean...

Belaunikatu zaituz gurutze baten aurrean eta esan :

Nere Jaun eta Jaungoiko maitea : Zuzan sinisten det eta Zuzan daukat itxaropena; agurtzen zaitut, eta gauza guztiak baño maiteago zaitut. ¿Nola ordainduko dizkitzut, ordea, Zuk egindako mesedeak, batez ere izatea ta Bataioa? ta gauřdaño eman didazun bizia? Emadazu, Jesus maitea, gauřko nere utsegite guztiak ikusteko argia, biotzez gořotatu ditzadan.

Zure bařenari begiraldi bat emaiozu, zertan erori zeran igarı dezazun.

Ara nola :

Jainkoaganako utsegiteak

¿Goiz-añatseko otoitzak egin dituzu?
 ¿nola? Otoitz auretik ¿biotza Jaunari jaso
 diozu? ¿Meza entzun al dezu? ¿nola?
 Alde batera ta bestera begira... izketan...
 pairez...? (agian ez zaizu burura etoñi
 Jauna aldarean zegonik ere, eta ez dezu
 Jaunaren aurrean obetzeko asmo beririk
 artu; onetan igariko dezu, zure otoitze-
 tan nagi-epela egon zeran ala ez).

Lagun-urkoaren kaltezkoak

¿Guraso edo nagusiekin, lotsagabe
 agertu zera, erantzuerara txarrik eman die-
 zu, aien aginteak ez dituzula beteko
 esan...? (okeñ au zuzentzeko, gogoratu
 beti, nagusiak eta, batez ere, gurasoak,
 Jaungoikoaren ordezkioak dirala).

¿Zure seme edo moñoiari ikasbide txar-
 rik eman diezu?

¿Inñorentzat gaizki-esaka ibili? ¿Gezu-
 rik esan dezu? zenbat, kaltegarriak...?

Zure buruaren kaltezkoak

¿Norbaitekin asaretu al zera? ¿Gaitzik
 edo eriotzik opa izan diozu? ¿Goñotoa

goñde diozu? ¿Bekaizkeria (inbiria) izan? ¿Geyegi jan - edan dezu? ¿Garbitasunaren kaltezko zerbaít egin : lasaiegi jañdunaz, begirada edo ikutze lotsagabeaz, liburu txarñak edo arintxoak irakuñiaz?...

Zure beste egin-beañak

¿Nola bete dituzu? ¿Zure lanetan Jaungoikoa gogoratu al dezu? ¿Bere laguntza eskatu al diozu, batez ere naigabe ta lañi-aldietan?...

(Gai auek guztiak luzaro begiratzea ez da beañekoa; baño bai guztiz onuragañia bi gauz auek ikustea :

1.—Pekatu edo utsegite oietan; zein da geien-geiena maite dezuna, ta maizago erortzen zerana, ori beste guztien gain goñotatu dezazun.

2.—Utsegite okeñ oietan, aundienak txikiengandik berezi, auek biotzetik len-dabizi kendu ditzazun.

Utsegite guzti oien bañkapena Jaungoikoari biotz-biotzez eskatu, esanaz.

Jesukristo nere Jauna (Ikus. 68 OñIAL-DEAN).

Andre Mariari.

(Sub tuum præsidium).

(100 eguneko bakkapenak, bein).

ZURE ardurapean jaítzen gera, Jaungoikoaren Ama Deuna. Ez ukatu gure eska-riak estutasun eta lañi-aldietan, galbide guztietatik beti gorde baizik, Ama garbi-goresgañi ta bedeinkatua.

(100 egun., egunean bein).

*Iru Agur Mariak... goizean bezela.**Jesus, Maria ta Jose*

Bedeinkatu nazazute

Orain eta eriotz lañian.

(50 egun bakoitzean).

Garbitokiko Animai.

AZKENGABEKO atsedena emaiezu, Jauna, eta betiko argiak argi bezaie.

(50 egun., egunero).

Maria Jaungoikoaren Ama Erukioña, eskatu gure eta ildakoen alde.

(100 egun., egunero).

Aingeru Zaitzaleari.

SOÑTU nintzanetik Jaunak laguntzat emandako Aingeru Santua : argitu, zaitu ta lagundu nazazu. Alaxe.

ANDRE MARIAREN AÑENTZA

(300 eguneko barkapenak, bakoitzean. Andre Mariaren bost jaialdi nagusienetan, barkapen osoa).

Andre Mariaren añentza, Berari kristauak zuzentzen dioten otoitz ederenetako bat da. Loreto'n lenengoz esan omen ziran, ta Buena-bentura deunak orain agertzen diran bezela antolatu zituen edo... beintzat antziña-antziñatik datoz. «Kristauen laguntza» dion eskaria, kristauak turkotañengandik 1511'gañen urtean irabazi zuten garaipena gogoratzeko jaña da. «Jatorrizko erugabe soñtutako Erégiña» diona, Pio IX gañenak jañi zuen, Maria *erugabe soñtua* zala erabaki zuenean, eta bestea «Aguñtza santuaren Erégiña» diona, Leon XIII gañenak egiña da.

Guztiz osasungarri-mesedezkoak dira añentza auek, naiz goñputz, naiz animarentzat: izuñi, luñ-ikara... ta beste gaitz-okeñ guztietan. Aita Santu Gregorio Aundiak añentza oien bitañtez betiko ufutiratu zuen Eróma ondatzen ari zan izuñi zitala.

Asieran: Mariari AMA deitzen diogunean, Jaungoikoaganako zer dan adierazten degu, esanaz: Jaungoikoaren Ama dala, Ama txit garbia.

Urñen: BIRJIÑA deitzen diogunean, onbide (ejem-
plu) guzti-guztien eredu edeña guretzat dala aitortzen degu. Birjin Erukioña, Jakintasunaren jañlekua...

Azkenean: Zerutañ guztien Eregin izenaz agunñtzen degu: «Aingeruen Erégiña...»

Kyrie eleison	Jauna, erukitu gutzaz.
Christe eleison	Jesu - Kristo, erukitu gutzaz.
Kyrie eleison	Jauna, erukitu gutzaz.
Christe audi nos	Jesu-Kristo entzun zai-guzu.
Christe exaudi nos	Jesu-Kristo entzun zai-guzu.
Pater de coelis Deus, <i>miserere nobis.</i>	Zeruko Aita Jaungoikoa, <i>erukitu gutzaz.</i>
Fili Redemptor mundi Deus, <i>miserere nobis.</i>	Jaungoikoaren Semea, gizonen Eroslea, <i>erukitu gutzaz.</i>
Spiritus Sancte Deus, <i>miserere nobis.</i>	Bspiritu Santu Jaungoikoa, <i>erukitugutzaz</i>
Sancta Trinitas unus Deus, <i>miserere nobis.</i>	Irutasun deuna, Jainko bakaña, <i>erukitu gutzat.</i>
Sancta Maria, <i>ora pro nobis.</i>	Maria Deuna, <i>eskatu gutzat.</i>
Sancta Dei Genitrix,	Jaungoikoren Ama deuna,
Sancta Virgo Virginum	Birjiñen-Birjiña Deuna
Mater Christi	Jesu-Kristoren Ama
Mater Divinæ gratiæ	Jaungoikozko eskeñaren Ama
Mater purissima	Ama txit garbia
Mater castissima	Ama erugabea
Mater inviolata	Ama kutsu gabea
Mater intemerata	Ama orbangabea
Mater immaculata	Ama soñtez-garbia
Mater amabilis	Ama maitagarña

ORA PRO NOBIS

ESKATU GUTZAZ

Mater admirabilis
 Mater boni consilii
 Mater Creatoris
 Mater Salvatoris
 Virgo prudentissima
 Virgo veneranda
 Virgo prædicanda
 Virgo potens.
 Virgo clemens
 Virgo fidelis
 Spéculum justitiæ

 Sedes Sapiéntiæ
 Causa nostræ letitiæ
 Vas spirituale
 Vas honorabile
 Vas insigne devotionis

 Rosa mistica
 Turris Davidica
 Turris eburnea
 Domus aurea
 Fœderis arca
 Jauna cœli
 Stella matutina
 Salus infirmorum
 Refugium peccato-
 rum

 Consolatrix afflic-
 torum

 Auxilium christia-
 norum

ORA PRO NOBIS

Ama miragaña
 Ama itun onekoa
 Egilearen Ama
 Eroslearen Ama
 Birjiña txit begiratua
 Birjiña guýgaña
 Birjiña goragaña
 Birjiña indaítua
 Birjiña erukitsua
 Birjiña zuzena
 Zuzentasunaren ispi-
 ñua
 Jakintzaren jañ-lekua
 Gure pozaren iturria
 Gogozko ontzia
 Ontzi omengaña
 Oneraspen ontzi ospe-
 tsua

 Añosa miragaña
 Dabiden doña
 Marfilezco doña
 Urrezko etxea
 Elkaritasun-kutxa
 Zeruko atea
 Goizeko izarria
 Gaxoen osasuna
 Pekatarien babesa

 Atsekabetuen pozgilea

 Kristauen laguntza

ESKATU GUTZAZ

Regina Angelorum
 Regina Patriarcharum
 Regina Prophetarum
 Regina Apostolorum

Regina Martyrum

Regina Confessorum
 Regina Virginum
 Regina Sanctorum
 omnium

Regina sine labe
 originali concep-
 ta

Regina sacratissi-
 mi Rosarii

Regina pacis

Agnus Dei qui tollis
 peccata mundi,

parce nobis Domine.

Agnus Dei qui tollis
 peccata mundi,

exaudi nos Domine.

Agnus Dei qui tollis
 peccata mundi,

miserere nobis.

Aingeruen Éregiña
 Aita-Nagusien Éregiña
 Iragarleen Éregiña
 Bidalien (Apostoluen)
 Éregiña

Ziñopen (Martirien)
 Éregiña

Aitoñleen Éregiña
 Birjiñen Éregiña

Done (santu) guz-
 tien Éregiña

Jatoñizko erú gabe
 sortutako Ére-
 giña

Aguñtza txit deuna-
 ren Éregiña

Pakezko Éregiña

Jaungoikoaren Bildo-
 tsa, gizonen peka-
 tuak kentzen dituzu-
 na, *bañka zaiguzu*
Jauna.

Jaungoikoaren Bildo-
 tsa, gizonen peka-
 tuak kentzen dituzu-
 na, *aditu zaiguzu*
Jauna.

Jaungoikoaren Bildo-
 tsa, gizonen peka-
 tuak kentzen dituzu-
 na, *erukitu gutzaz*
Jauna,

ORA PRO NOBIS

ESKATU OITZAZ

Ÿ. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus

Gratiam tuam, quæsumus Domine, mentibus nostris infunde, ut qui Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem ejus et crucem, ad Resurrectionis gloriam perducamur.

Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Ÿ. Otoitz egizu gure alde Jaungoikoaren Ama Done orek

R. Jesukristo gure Jainaren aginduak irabazi ditzagun.

Otoitza

Ixuri ezazu, aeren, Jauna, gure biotzetan zure grazia, Jesukristo zure Semearen Giza-kundea, Aingeruaren esanaz ezagutu genduanok, bere nekaldi ta Eriotzaren bitartez, aintzazko piztuerara eldu gaitezzen: gure Jaun Jesukristo berofengatik.

Alaxe.

DE PROFUNDIS

(Ildakoen alde esan oi dan otoitza)

1) De profundis clamavi ad te, Domine. Domine exaudi vocem meam.

1) Baeren - baerendik ots egiten dizut, Jauna. Jauna, entzun nere abotsa.

2) Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ.	2) Zure belarriak erre itzazu, nere otoitzaren abotsera.
3) Si iniquitates observaveris Domine ¿Domine quis sustinebit?	3) Gaizakeriei begiratzen badiezu, Jauna ¿nor dagoke zure auréan?
4) Quia apud te propitiatio est, et propter legem tuam sustinui te Domine.	4) Baño Zugan da, erukia eta zure legean daukat itxaropena, Jauna.
5) Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.	5) Jaungoikoaren aginduetan dauka nere gogoak ustea, Jaungoikoagan jari du itxaropena.
6) A custodia matutina usque ad noctem, speret Israel in Domino.	6) Goiz-goizetik aratseraño, Israelek Jaungoikoagan itxaron beza.
7) Quia apud Dominum misericordia et copiosa apud eum redemptio.	7) Jaungoikoa erukitsua bait-da ta txit ugaria bere barikapena.

8) Et ipse redimet
Israel, ex omni-
bus iniquitatibus
ejus.

Ÿ. Requiem æter-
nam dona eis Do-
mine.

Ŕ. Et lux per petua
luceat eis.

Ÿ. Requiescant in
pace.

Ŕ. Amen.

Oremus

Fidelium Deus
omnium Conditor
et Redemptor, ani-
mabus famulorum
famularumque tua-
rum remissionem
cunctorum tribue
peccatorum, ut in-
dulgentiam quam
semper optaverunt,
piis supplicationi-
bus consequantur.

8) Bai, Berak aska-
tuko du Israel,
bere gaiztakeri
guzti-guztietatik.

Ÿ. Azkengabeko
atsedena, emaie-
zu, Jauna.

Ŕ. Eta betiko argi-
ak argi bezaie.

Ÿ. Pakean beude.

Ŕ. Alaxe.

Otoitza

Jauna, Kristau
guzien Egile ta
Eroslea, zure jañai-
tzale gizon-emaku-
mien animai beren
pekatu guztien bar-
kapena emaiezu;
otoitz beroen bitar-
tez beti nai izan zu-
ten barkapena iritxi
dezaten.

Qui vivis et reg-
nas in sæcula sæ-
culorum.

Amen.

Beti ta beti bizi
ta agintzen dezun
Jaun oñek.

Alaxe.

II. AITORTZA

Lufean lotuko dezun guztia, lotua izango da zeruan, eta lufean askatuko dezun guztia, askatua izango da zeruan. (Mat. XVI-19).

Jaungoikoari zof diozu, kristaua, zure gaiztakeriak betiko itxi zizuten zerua atzera idikiko dizun *urézko giltza* : aitoztza edo konfesioa. Zure bidegabekeriak aitoztzera apaizagana ez bazatoz, zoritxarékkoa, galdua zera betiko: «Apaizak askatzen duena bakarrik, askatua izango da zeruan». Ez, ez dago zerurako beste biderik, ez dago beste saferik, *edo aitoztza, ala betiko ondamena*.

Aitoztzak, bada :

- 1.—Zure obenak barkatuko dizkizu.
  - 2.—«Graziaren» bizi edera, beñiro emango dizu.
  - 3.—Indar beñiak auferako itzuliko dizkizu.
- Gauza aundia da, deabruaren atzaparetatik

atera ta Jaungoikoaren besoetara biúrtzen gaituen sakramentua : AITOÍRTZA.

Baño aitoítpen on bat egiteko, ongi geítutu bear zera lendabizi, křistaua, eta lan oítarako lagunduko dizuten neuři batzuek aítu bear dituzu.

Oía eginbear nagusienak :

1.—*Bařena azteítu edo miatu.*

2.—*Biotzeko damua soítu.*

3.—*Asmo beři sendo bat aítu.*

4.—*Obenak aitoítu.*

5.—*Oben-ordaña (penitenzia) bete.*

Laburkiro azalduko da emen bakoitza.

AZTEÍRPENA.

Ongi aitoítu nai badezu, zure bařena azteítu edo miatu bear dezu, *zertan* erori zeran eta *zenbat* aldiz pekatu egin dezun ezagutzeko : pekatu lařiak berak ez ezik, zenbat aldiz egin diran aitoítzea beařa da-ta. Bařena azteítu edo begiratzea beařekoa da, ta *pekatu lařipean agintzen* zaigun lana; baño ez geiegi nekatu, sakramentu ori neketsua egiteraño.

Dakizuna esan, eta dakizun bezela; ta zure oben (pekatu) guztiak obeto ezagutu nai ba-dituzu, egin izaten dezun pekatu au edo bestea nondik datořkizun begira zazu: ořetara edo ařokeriak zaraman, edo gezuřezko belduřak, edo nagikeriak, ala adizkidetasun txaf batek...; sustřaia kenduta, zuaitzak luřa auřki joko du. (Berago jařtzen da azteítpena egiteko bidea).

DAMUA :

1'g. Egindako pekatuen miña edo gofotoa da; *maitetasunezkoa* eta *bilduñezkoa* izan ditekete. Lenengoa, Jaungoikoaganako maitetasunak soítzen du gure biotzetan; bigařena inpeřnuko bilduřak. Zer esanik ez dago, lenengoa askoz edeřagoa dala; bere bitařtez pekatuak bařkatzen zaizkigu aitoítu bařno ere lenago benetako damua baldin ba-degu, gero *aitoítzeko asmoarekin*. Beraz, kristaua: *zoritxařez pekatu lařiren batean erortzen ba-zera, biotzeko benetako damua agertu zaiozu Jaungoikoari*, «Nere Jesukřisto Jauna» edo «Ni pekatari» esanda; eta gero, zoaz lenbailen aitoítzera.

2'g. Damua, benetakoa izango ba-da *zerutikakoa* beař du izan lenbizi, au da, Jaungoikoaren laguntzarekin soítua. Gizonaren ařgaltasun aundia, emen agiri da: berez, bere indařez, Jaungoikoa utzi lezake, bařno gero alpeřik egingo ditu egiřal aundienak, Jaungoikoagana biuřtzeko, Berak laguntzen ez ba-du. Emendik bi erakuste eder-edeřak atera ditezke.

LENENGOA. — Pekatuari bilduř-ikara aundia ařtu beař diogula: «*Garaia elduko da (Jaunak diogu) ta nere bila ibiliko zerate, bařno alpeřik, orduan ez nauzute ařkituko.*

BIGAŘENA. — Benetako damua Jaungoikoak eman beař digun ezkeroz, Berari eskatu beař diogula, begiratu gozo batekin Pedro ikutu zuen bezela, gure biotza ikutu dezala.

Benetako damuak gařnera, *biotzetik jaioa*,

izan bear du. Alpeñik esango diogu Jaunari «Damu det» pekatua goñotutzen ez ba-degu. Geñuzekko damua agertzen diogu. Mingañezkoa ez, biotzezkoa bear du izan. *Cor autem ejus longe est a me.* (Isai. XXIX, 13).

Pekatu guztietara zabaltzen dana, guzti-guztiak goñotatu bear ditugu-ta.

Azkenean *gaitz guzti-guztien gañetikoa*: On-ek esan nai du, pekatu bakañ bat baño, gaitz-okeñ guzti guztiak naiago bear ditugula.

3'g. Baño damua zer dan azaltzea, bera biotz-bañenean soñtzea baño askoz eñezagoa nola baidan, ona, obeto prestatu zaitezten, *bide oso egoki ta eñexa* :

Zoaz adimenaren indañez, inpernura lendabizi. Jetxi arako zulo beltz, ilun añtara... Antxe era-kutsiko dizu deabñuak zure pekakuaz irabazi de-zun tokia, ta entzungo dezu, esaten dizula: «Jau-naren eñukiari zoñ diozu betiko emen ez egotea».

Gero, igo zaitez zerura. Begira, jauregi edeñ-apain añtan Jaungoikoak zuretzat aukeratuta zeukan uñezko aulkia. Antxe zenduan «eñegeak baño apañagoak diran» santuekin batean, zure tokia; baño, pekatuaren bidez, galdua dezu.

Azkenean, itzuli begiak Kalbario-mendira. Be-gira antxe Jesus, gurutzean josia, bi lapuñen artean, samintasun ta oñaze gogoñetan, zaurie-tatik odola dariola... eta entzun bere mintzaldi xamuña : *Nere semea*, esango dizu, *nere seme laztana*: ¿zer egin dizut Nik, edo zertan naiga-betu zaitut, zuk gisa onetan Nigurutzean josi-rik ipintzeko? ¿Alpeñik ixuri ote det nere odol

guztia zu irabaztearen, alpeñ-alpeñik ote-da semea?

Sartu zaitez zure bañenean, ta, pekatu guztiak aurrean dituzula, esan biotzez : «Jesukristo nere Jauna»... (57 orrialdea).

ERABAKI EDO ASMOA :

1.—Egin diran pekatuen *miña*, damuaren erdia baizik ez da. Oñtaz gañera, damua osoa izango ba-da, aurrerakoan pekaturik ez egiteko erabaki edo *asmoa* bea-da.

Baño damua benetakoa baldin ba-da, erabaki edo asmoa ere egizkoa izango da. Pekatuegin dezulako egizko damua baldin ba-dezu, asmo sendoa orobat aurtuko dezu, lengo pekatuetan ez erortzeko, beñiz ez asteko : ¿Ta noiz arte beñiz? Beti, il aurreraño.

2.—Beraz, asmoa izango da :

Lendabizi.—*Sendoa* : au da, beñiro pekaturik ez egiteko erabakia. Ez du onek esan nai aurrerakoan ez zerala eroriko, erortzeko belduña izan añen, zure biotzean ez erortzea erabakitzen ba-dezu, egizko asmoa soñtu dezu.

Urñen.—*Osoa* izango da : Au da, pekatu lañi guztietara zabaltzen dana. Ez da naikoa pekatu lañi bat edo beste goñotatzea, guztiak goñotatu beañ ditugu.

3.—Egizko asmoa soñtzeko asko lagunduko dizu zertan eñezago ta maizago erortzen zeran ikusteak, oñtik zure bizibide osoa zuzendu deza-zun. «Goliat eñaldoia azpiratzen ba-dezu, laister

iges joango dira pilistindafak»; zure griñik gaiztoena ta zitalena menderatzen ba-dezu, beste guziak ere aisa azpiratuko dituzu.

Beragatik :

asmo asko edo geiegi ez aítu; bat bakara ta ura ona :

asmo aldakofik ez aítu; zer nai dezun ongi erabaki; azpiratu bear dezun griña zein dan ondo ikusi.

AO-AITOÍRTZA

Ao-aitoítzak: egin ditugun pekatuak aitoíleari esateko eskatzen digu.

1.—Pekatu lañiak.

Pekatu lañiak bederik aitoítzera beaítuak gáude. Jesukristok berak agindu du, pekatu lañi guztiak aitoítu beaít dirala, gordeenak ere... lotsagañienak ere...

Ez utzi, añen, lotsaz oben lañirik esan gabe. Ba'dakizu apaizak lenago emango lukeala bere bizia, oiek azaldu baño.

Zure pekatuak aígri ta gañbi esan, diran bezela, apaizak ondo ezagutu ditzan. Gaxo zaude-nean aígriro azaltzen dizkiozu sendatzaleari zure gaitzaren sustraia ta beste zeítzelada guztiak. Orobat egin beaít dezu animaren sendatzalearekin, apaizarekin.

Pekatu lañiak aitoítzen diranean, *zein diran oiek eta zenbat diran* (gutxi gora-bera) *esan beaít da gañera.*

Naikoa da pekatua zein dan, zenbat aldiz egin

dan eta bera *aldatzen* duten zertzeladak aitoñtzea (jañi dezagun 6'garënean : bakañik ala ezkongai edo ezkonduarekin pekatu egin dezun, esan beañ dezu). Ez da beañezkoa, ordea, pekatua nola egin dan ta beste joan-etofiak esatea.

Pekatu lañiak, lañia izateko, iru gauza eskatzen ditu.

1.—Zure iritziz lañia dala uste izatea, *bera egin baño len.*

2.—Ezaguera osoarekin egiña izatea.

3.—Naita egiña izatea.

Iru baldintz (kondizio) auetatik, batek uts-egin ezkerro, pekatua ez da lañia izango.

Beraz :

Nai ezta, edo gogo oso gabe, edo ezaguera osorik gabe (ametsetan ala eñdi ametsetan) egiñen dana, ez da pekatu lañia.

Zerbait eginda *gero*, ez ordea egin baño len, pekatu dala igañtzen ba-dezu, ez dezu pekaturik egin, aitoñtu beañik ere ez dezu.

Zalantzan, eztabaidan zaudenean, pekatu egin pezun ala ez, edo egin dezuna pekatu lañia ala ariña ote-dan, edo lenago aitoñtu dezun ala ez, aitoñtu beañik ez dezu.

Aztuta utzi dituzun pekatuak geroago gogoratzzen ba-zaizkizu, esan *urën* aitoñtzen zeranean. Oiek lenbailen aitoñtzera joatea ez da beañekoa; ta bitañtean Jaunañtu zenezake, biotzez damuturik.

Lotsaz edo bestela, nai izanda, pekatu lañia esan gabe utzi ba-dezu, txarki aitoñtu zera, ta ondorengo aitoñtzak ere txañak dira. Ori azaldu arte, beraz, gaizki egindakako aitoñpeneko peka-

tuak eta ondorengo guztiak aitoítu beaf dira; gañera zenbat aldiz aitoítu zeran ta Jaunaítu dezun.

Bein ongi aitoítu ezkeru, ez da beafekoa, esan diran pekatu lañiak beñiro aitoítzea.

2.—Obeñ ariñak.

Pekatu ariñak aitoítzea ez da beañezkoa, baño bai mesede aundikoa.

Ara zergaitik : Aitoítpenaren bidez :

Aisago ta eñezago iritxiko dezu pekatu ariñen bañkamena.

Jaungoikoaren maitetasuna zure bañenean gei-ago piztuko dezu.

Eskeñ eta indañ beñiak iritxiko dituzu Jaungoikuarengandik.

Pekatuen zoña gutxitu egingo dezu.

Txit ona ta egokia da, beraz, oben ariñak ere aitoítzea; baño ongi oaitu, oiek egizko pekatuak izan beaf dutela, bestela apaizaren azkespena utsean eroriko da. Aitoítza pekatuak askatzeko da, ta, pekaturik ez badezu, ezin askatuko dizkizu. Beraz, egizko pekatu arin bat bederik esan beaf dezu.

Orobat, txit ona ta egokia da, pekatu ariñak baizik ez diranean, lengo pekatu lañiren bat aitoítzea, benetako damua soítzeko.

Azkenez, maiz aitoítzen ba-zera, asko irabaziko dezu, aitoítpen batetik bestera *asmo bat ar-tuaz* (pekatu ori edo bestea kentzeko asmoa) ta uñen aitoítzen zeranean, asmo ori nola bete dezun aitoítleari agertuaz.

PEKATU-ORDAÑA

1.—Obenak aitoíturik apaizagandik azkespena (asoluzioa) artzea, ez da naikoa. Aitoítpenak pekatua kentzen du, baño onek Jaungoikoari egin dion iraña oraindik nekez ordaindu beaí da. Oía zergatik ematen digun aitoíteak, aitoítu ondoren, pekatu-ordaña (penitenzia), pekatuaren bidez, Jaungoikoari itzuli diogun iraña oben-nekez kitatzeko; aitoítpenak pekatua kentzen duen bezela, orobat pekatu-ordañak ere pekatuaren neke-zoía ordaintzeko indaía dauka.

2.—Pekatu-ordaña aitoítpenaren zati bat da. Beraz, beaítekoa da ordain ori egitea, ta askotan pekatu laípean agintzen zaigun lana do : beraí gatik lenbailen bete beaí da, aztu gabe, aitoítu ta berealaxe al ba-da, edo ainbat laíteíen.

3.—Pekatu - ordañarekin batean, oso egokia da, beste lan - neke, otoitz ta eginkizun onak Jaungoikoari eskeintzea pekatuaren zoía kitatzeko. Baíkapenak batez ere, guztiz mesede aundikoak zaizkigu, ta txit eítez irabazi dítezke gañera.

Ez aztu emen luítean ordaintzen ez deguna, gero Garbitokian ordaindu beaíteko degula, askoz ta askoz aundiagoko oñaze-miñakin.

AZTERPEN-GALDERAK

Aldiz-aldizka aitortu oi diranentzat azterpen luzea.

(Ona litzake, ondoren jartzen diran azterpen-galderak noizean bein irakurtzea, ta aitoítzen zeran bakoitzean al ba-dezu).

I. JAUNGOIKOAREN AGINDUAK

¿Zenbat egun edo aste dira azkenengoz aitortu ziñala?

¿Ondo aitortu ziñan?

¿Aitoípen txarik egin al-dezu? ¿Zenbat pekatu lañi, lotsaz edo, aitortu gabe utzi dituzu?

¿Zenbat aldiz geroztik Jaunaítu dezu pekatu lañian?

¿Apaizak agindutako pekatu-ordaña bete gabe utzi dezu?

¿Zure pekatuak laguneren artean afokeriz esan al dituzu? ¿Egin dituzunak ez ezik, zure burua goratzearen zuk asmatutakoak agian?

(Oarpena : Lengo pekatuak gogoraturik, oietzat atsegin artzean, beñiro pekatua egiten da, gogozko pekatua).

LENENGO AGINDUA

Jaungoikua maiteen izatea

1. – Sinismen edo fedearen kaltezko pekatuak.

¿Sinismen edo fedezko egiak *ukatu* al-dituzu?

¿Eztabaidan edo zalantzan erlijioako egiak artu al dituzu, esanaz: «Nork daki oiek ala diran...»?

Oñelako egirik, zure barrenean sinistu aŕen, aoz ukatu al-dezu?

¿Sinismen edo erlijioaren kaltez itzegin dezu, mintzatu zera? esanaz: «Il eta guztia bukatua dago... Inpernua... nor izan da bertan, inpernua bai dala esateko...? Apaizak asmatutako gezuŕa da, guri helduŕ emateko gezuŕa... ¿Zerua beste txorakeria, auŕai eta emakumeai sinistarazteko ona... erlijio guztiak berdiñak dira...» eta abar?

¿Apaiz jaun eta erlijiosoeri lotsa galdurik, oien kaltez itz egin al dezu, esanaz: «apaizak alpeŕ galantak dirala ta erlijiosoak berdin, aberatsen adizkideak eta langileen etsaiak...» eta abar?

¿Oñelako autuetan dabiltzanei auŕerapiderik eman diezu, galdetuaz, arpegi aŕgia ipiñita, ala paŕ eginda?

¿Izdeunetan (sermoietan) entzundakoa ukatu al dezu, ala jolasean artu?

¿Jaungoikoaren kaltez edo kontra, ona ez dala, zuzena ez dala, edo beste oñelakoren bat esan al dezu?

¿Zeruratzeko itxaropena galdu dezu?

¿*Sinismen edo fedezko ta erlijioaren egiak, elizkizunak eta abar iri ta paŕez artu al dituzu?*

¿Erljioaren kaltez mintzitzen diran *albistar-iak, izpeŕingiak* (periodikuak), eta *liburu txa-ŕak* erosi, irakuŕi edo norbaiteri irakuŕtzeko eman, ala saldu, ta aien esanak sinistu?

¿*Aŕokeriz*, pekatu egiñ, esaten dezula: «ba,

naikoa da aitoftzea... Jaungoikoa ona da... bañkatuko dit...» edo beste orelakoren bat?

¿*Aztiengana* joan, naiz gauz ilun eta etorkizunen beñi ezagutzeko, naiz gorputz - miñak sendatzeko, ala zoriona irixteko...? Ameskeri, sorginkeri edo orelakorik sinistu al dezu?

2.—Otoitzak.

¿Ikasbide edo dotriña bai al dakizu? ¿Jaungoiko ta Eliz-Amaren aginduak, *Aita gurea*, *Aguñ Maria*, *Sinisten det...* eta beste otoitzak ikasi al dituzu?

Luzaroan egon zera otoitzik egin gabe? ¿Ziltzaldian (tentazioan) Jaungoikoari laguntza eskatu al diozu?

¿Goiz-añatseko otoitzak, sinispen, itxaropen eta maitetasunezko egintzak, egunero esaten al dituzu? ¿Nola? ¿Nolanai agian, eta beste zure lanetan gogoa daukazula, ala laisterka, zer egiten dezun gogoratu gabe?

(Oarpenak :

1.—*Ez uste izan, agindu bakoitzean aitatzen diran gauza guztiak pekatupean agintzen diranik : ala, goiz-añatseko otoitzak ez egitea berez pekatu ez da; baño nagikeriz ala arokeriz edo bestela uzten ba-dira, orduan nagikerizko edo arokerizko pekatua egiten da.*

2.—*Lenengo aginduaren kaltezko pekatuetan, asko ta asko erortzen dira gure egunetan, erlijio ta apaizetzaz gaizki itzegiñaz, ta sinis-*

menaren egiak ukatuaz; onela mintzatzan diranei, gogor egin bear zaie, arpegira boteaz beren añokeri ta jakin-eza, lotsaturik itxildu ditezen).

BIGAREN AGINDUA

Jaungoikoaren izena alpeñik ez aotan añtzea.

1.—Gezuñezko zin edo juramentuak.

¿Epaile (jueza)-ren aurrean gezuñetan zin egin al dezu?

¿Andik kanpora ere, gezuñezko zin edo juramenturik egin al dezu?

¿Ñoren kaltez, epaile-aurrean, gezuñezko ziñaltzarik (testimonio) esan dezu?

¿Gauzen bat sinistarazteko egiaz ala gezuñez ziñik egin dezu bearik gabe?

¿Jaungoikoa, naiz bere izatea berariz agertzen duten gauzak, lekuko edo testigutzat ipiñi dituzu?

¿Zin edo juramentuakin emandako itza autsi dezu?

(Pekatu dan zerbait zin eginda agintzea, debekatua dago. Orduan pekatu bat egin dezu, ziñez itz emanda; baño oñela agindutakoa ez dezu bete bear, bestela bigaren pekatura egingo dezu.

Umeak atzapañaz gurutzea eginda, mun egiten dutenean, edo *Jaungoikorekiko* esanaz, ez dute, noski, pekatu egiten, baño oitura txaf ori lenbailen utzi bear dute gero okeñagora jo ez dezaten).

2.—Birauak.

¿Jaungoiko, Andre Maria ta santuen edo erlijioaren kaltez birauak esan al dituzu? ¿Egunean zenbat bezela esaten dituzu? ¿Oitura ote dezu, ta noiz ezkeroztik?

¿Birauak ez ezik beste itz zikiñik oiekin esaten al dezu?

¿Jaungoikoaren izena nolanai aitatzen dezu?

(Birau zikiñak botatzeko oitura, atzeritik etorri zaigu Euskalerira; ez dauka gure euskera garbiak birau egiteko itzik, eta erdel-izkuntzatik airtzen dituzte guretañak, Jaungoikoaren izena zikintzen duten itz loitsuak ¡Ainbat eta ainbat lotsagañago!

Ongi begiratu bezate gai onetan eriko agintariak; ta legeak ematen dien eskubideaz, orela mintzatzen diranak gogor jotzen ba-dituzte, laister kenduko dute gure Euskal-Eritik, erbesteko belar txar au).

3.—Eskeintzak.

¿Gai lañian, Jaungoiko edo Santuei egindako eskeintza (promesa), al dezula, bete gabe utzi dezu?

(Eskeintza edo botoak—promesak—berez txit onak izan aren, *ez dira ariñegi egin bear*, norbere aitoñlearen iritzia lendik eskatu gabe, batez ere betiko garbitasuna goñdetzea, edo orelakoren bat agintzen danean. Askotan egin oi-diran eskeintzak, ez dira pekatu lañipean lotuak gelditzeko asmoz egiten; auek eskeintzak baño asmo

edo erabaki onak obeto deitu ditezke, ta ez da pekatu auek austeak).

IRUGAÑEN AGINDUA

Jai-egunak jai egitea.

1.—¿Meza entzun al dezu?

¿Ilgande edo jaietan meza entzun gabe utzi al dezu, entzun dezakezula, alpeñkeriz, zabañkeriz edo bestela?

¿Besteei meza entzutea galazi al diezu?
dala etxekoei : zerbait lan emanaz, edo zerbaitetara uruti bidaliaz, edo aien tokia betetzeko zerori etxera berandu eldurik?

dala kanpokoei : zure moñoi ta neskameei lan egiñaraziaz, edo iñoren etxera zerori joanaz, zer edo zer egiteañen, edo ostatuan, bidean ala jokoan, zeroñekin egon ditezzen zure moñoi eta lagunak bearturik?

¿Mezatara berandu iritxi al zera, Kredoa apaizak bukatu ondoren agian? ¿Etxean, bidean, edo norbaitekin beñiketean, ala pelota - jokuan egonik, berandu iritxiko ziñala jakiñik?

¿Lenengo meza uts eginda, bigañen entzun gabe utzi dezu, batere aitzakirik gabe?

¿Apaizak Jaunañtu baño lenago elizatik iften zera?

Oarpenak :

1.—*Pio X'g. Aita Santuak, igandez ostean, beste zortzi jai-egun bakañik utzi ditu :*

1)—Jesus'en Jaiotza (Lotazilaren 25'ean); 2)—Urteberri eguna (Ilbeltzaren 1'ean); 3)—Jaunaren Agerketa edo Iru Eregeak (Ilbeltzaren 6'an; 4)—Jaunaren Igokundea (Azensioa); 5)—Andre Mariaren Sortze Garbia (Lotazilaren 8'an); 6)—Andre Mariaren Jasokundea (Dagonilaren 15'ean); 7)—Pedro ta Pablo Deunak (Garagarilaren 29'an); 8)—Santu Guztien jai-aldia (Azaroaren 1'ean).

Guretzat, beriz, beste iru jai ditu: 1)—Jose Santuaren (Epailaren 19'an); 2)—Gorputz-Deun jaia; 3)—Santiago Deunarena (Uztailaren 25'an).

Gipuzkoa ta Bizkayan beste bat; Inazio Deunarena (Uztailaren 31'an): Araban; Prudenzi Deunarena (Joñailaren 28'an): Napañoan; Jabbier Deunarena (Lotazilaren 3'an).

2)—Kredoa asi ta gero mezatarra irixten diranak, meza bukatu arte elizan baldin badaude, ez dute mezik uts egiten.

Moñoi-neskameak berandu iritxi badira, ta beste meza bat osorik entzun ezin badute, lenengo meza asi duten zatiraño entzun bezate bigarrena.

3)—Ez daude beartuak meza entzutera:

a) Entzun ezin dutenak: gaxoak, makalak... eta abar.

b) Beste edozein beldur, kalte edo lotsa aunditxoa meza entzuteagatik artu bear lutekenak: osasuna galduko duten beldur diranak: moñoiak, nagusiak uzten ez badie (baño lenbailen beste nagusi bat artu bear dute); nai

ta naiezko bidezkunde edo biajea igandean egin bear dutenak; aurđun arkitzen diranak... eta abar.

d) *Elizatik urđuti bizi diranak, zarak ba-dira batez ere, ta bide edo egoaldi txarak ba-dira.*

e) *Beren lana utzi ezin dutenak, artzaiak, amak eta inñudeak aurak etxean zaitu bear ta, beren ordezeko inñor jarri ezin badute.*

g) *Gaxoak zaitu bear dituztenak, eta etxea gorde bear dutenak, bakarrik baldin badira; eretzen dagoen etxea itzaltzera dijoazenak...*

2.—Meza nola entzun dezu?

¿Gaizki entzun al dezu lotan edo erdi lotan zaundela, ala izketan eta beriketan?

¿Naiz mezetan egon, gogoa beste gauzetan euki al dezu, zure lan eta egitekoak, ala jolasak eta beste txorakeriak gogoraturik?

¿Onela luzeroan egon al zera, mezaren zati aundi batean agian, mez-erdiko Jaun goratze garaian bear bada, meza osoro gogotik galdurik?

¿Elizan abesten (kantatzen) ari diranean, zuk jakin ařen ez dezu abesten, afokeriz, besteak noiz uts egingo duten zelatan?

¿Era berean, abeslariei (kantoreei) gal-erazi al diezu meza zati aundi bat, izketako bidea aiei emanaz?

¿Meza artean nola egon zera Jaungoikoaren aurrean? ¿Begirunez, ala atzera-auffera begiraka, edo txistua lufera boteaz, edo eztulka gogorik gabe, ta oñetakoekin otsa ta zarata egiñaz?

¿Meza bukaeran, iru «Aguf Maria» ondoren, apaizak «Aguf Efégiña» edo «Salbea» asten duenean, elizatik irten al zera, otsa ta zalapafta aundian?

¿Izdeunean (sermoian) ifi-pañezka egon al zera, edo gogoa beste gauzetan daukazula, ala izdeunlariaren esanak aintzakotzat ez arturik?

¿Al dezula meza nagusietara joaten al zera, ta aguítza, izdeun, dotriña ta beste elizkizunetara?

¿Ilgande-jai aratsaldeak nola igarotzen dituzu: bezperetara joan beañean lo luzea egiñaz, gero nai dezun garai txañean etxera biurtzeko?

1-Kristaua : ez uste izan, doi-doi ta nolanai meza motx bat entzuteaz naikoa egin dezula, Jaungoiko ta Eliz-Amaganako zure kristau eginbeañak zintzo bete dituzula, ori ez da naikoa. Jaungoikoak irugañen aginduan eskatzen dizu bere jai-egunak gordetzeko ¿ta agian uste dezuz ordu erdi bat nolanai bere auñean elizan egoteaz jai-eguna gorde dezula, bere agintea bete dezula?

2-Befiz oaftu nai det, emen aitatzen diran zenbait gauza, berez pekatuak ez dirala; baño bai oitura oso itxusiak, lenbailen kendu beañ diranak : ez da pekatu, elizan txistua botatzea, meza bukatu baño len elizatik zalapaftan iftetzea, eta abañ; baña ez aztu eliza Zeru-luñaren Efége Altsuaren jauregia dala.

3.—Ilgandeko lanak.

¿Ilgande ta jai-egunetan lanik egin al dezuz?

¿Bi ordutik gora, beañik gabe?

¿Besteei lan egiñarazi al diezuz? ¿Zure seme, moñoi edo neskameei agian, lanen bat aiei aginduta? ¿Edo kanpokoei, jostun, oski - egileari (zapatagilea) eta abañ, zuretzako soñeko edo

oñetakoak egin ditatzen, aiei igandean lan egin eraziaz?

Naiz igandetan lan egin, ez dute pekaturik egiten :

Baseñitarak eta baratzeak, soroko gauzak ez galtzearen lan egin beherean arkitzen ba-dira.

Bizar-kentzaleak moñoi-neskameak, nagusiak agintzen ba-die (baño beste bat bilatu behar dute).

Jostunak, agindutako lana bukatu ezin badute.

Irabazi aunditxoa bestela galduko lutekenak.

Astegunean etxeko jantziak garbitu edo konpondu ezin dituztenak.

Beartsuei laguntzearen lan egiten dutenak... eta abar.

Baño onela lan egin beherean arkitzen diranak, egin bezate ixilik eta gordean al badute.

LAUGAREN AGINDUA

Gurasoak aintzakotzat eukitzea

Seme-alaba :

¿Gurasoei zor diezun begirapena ukatu al diezu? ¿Nola? Itz gaiztoak eta lotsagabekeriak aiei esanaz? ¿Gogorriki eta purustadaz aiekin itz egiñaz?

¿Erantzun txarrik emanda? ¿Iseka edo burlarrik egin diezu? ¿Mutur egon al zera aiekin, edo kopeta beltzakin muxin? ¿Berak zu ondo aitu aien,

zuk naigabetu al dituzu, itz motzak eta gogofak bakarik esanaz? ¿Zematu edo belduritu al dituzu, naiz itzez, naiz eskuz, bultzaka edo joka?

¿Eriotza opa izan diezu, agian, beren ondasunak zureganatzeko edo lasaigo bizitzearen?

¿Biraunik esan aien aurrean eta kaltez?

¿Gurasoen kaltez txarki mintzatu al zera, etxetik at edo kanpora?

¿Gurasoez inoren aurrean, lotsatu al zera?

¿Gurasoen esanak, ardurazko gauzetan, ezetsi edo ukatu al dituzu?

¿Lagun gaiztoekin ez ibiltzeko, meza entzun, Jaunartu ta beste elizkizunetara joateko, ta gabeen goiz etxeratzeke esan dizutenean, aien esanak ukatu dituzu?

¿Gurasoen azken naia bete al dezu?

¿Irabazten dezuna eman al diezu, ta gorputz-animaren bear-izanetan lagundu al diezu?

¿Etxeko zaiei zor zaioten begirapena euki al diezu?

¿Zure anai ariebai bear ez danik erakutsi al diezu, ala aien aurrean ori egin dezu edo oretaz mintzatu zera?

¿Pekatu egitera bultzatu al dituzu? ¿Zertara?

1-Seme - alabak beste inori baño geiago zor diote gurasoei. Beraz, etxetik kanpoz beti alai dabiltzanak, eta etxe bafenean arpegi beltzakin beti, pekatu egiten dute ta askotan pekatu larria.

2-Gurasoei «ika» erantzuteko oitura erabat bazteftu bear da. Semea ez da aita-ama anakoa; gurasoak ez dira lagunak; askoz geiago dira, ta begirapenez itze gin bear zaie.

Gurasoa :

a) —¿Ardura aundia euki al dezute zuen seme-alaba gaxtetxoei ainbat laisteren otoitzak erakusteko? «Gurutze santuaren», «Aita Gurea», «Agur Maria», «Sinisten det», «Sinispen, itxaropen, eta maitetasunezko egintzak» eta abar?...

¿Gazte gaztetandik erakusten al dizkiezu sinismen edo fedezko egiak : Jaungoiko bat dala, guztia ikusten duena... pekatuak Bera naigabetzen dutela... badala zeru bat... baita ere suleiza edo inpernua?

¿Etxean, erakusten al diezute zuen semeei *dotriña*, ta ez ote dezute zabañkeriz lanbide ain aundi au utzi, ori apaizen lana dala esanaz? (1)

¿Egunero goiz-añatsetan, egiñerazten al dizkiezu otoitzak?

¿Zazpi urtetara irixtean, meza entzutera, ta ezaguerara iritxi ezkerro, aitoítu ta Jaunaítzera bidali al dituzu : Eta aragi-uzteko egunak gorde-erazi?

¿Txañki dabilzala ikusirik, ala gezuñak esaten, edo gaiztakeriren bat lagunengandik ikasia egiten, zuzendu al dituzu bertatik, gerorako oitura txañak aítu ez ditzaten?

Ez gerorako utzi zuen semeak zuzentzea,

(1) Gure egunetan křistau gurasoen lanbide nagusiena da, semeak Jaungoikoaren itzalpean azitzea, gero křistau onak izan ditezen. Ofetarako lanik beafena, nagusiena, lenena da: etxean gazte-gaztetandik semeei *dotriña* erakustea. Beragatik ots-egin nai diet beřtatik apaiz jaun agufgañiei, estu ta zofotz aítu ditzaten gurasoak gai onetan, aiek eginbeař nagusi au beař bezela bete dezaten.

oraindik gazteak dirala-edo esanaz. Zuaitz gaztetxo aisa zuzentzen da, baño bein makurtzen ba-da oso nekez zuzenduko da.

b)-Aurak aunditxoak diranean :

¿Lagun gaiztoetatik aldendu al dituzu?

¿Eskolara edo dotriñara dijoazenean lagun gaixtoekin biltzen diran ikusi al dezu?

¿Ala bidean, agirian ez bada gordean, gauza txarrik naiz ikusten naiz ikasten edo egiten ote dabilzan?

¿Erian bertan aien ibilera guztiak zaitu al dituzu, norekin biltzen diran jakiteko, ta zer irakurtzen duten, nola mintzitzen diran, igandea non igarotzen duten eta nola? ¿Edo bestela, utzi diezu aratsean kalerik-kale nolana dabilzala, esanaz zure kolkorako, zure aurak ez dutela bear ez danik egingo?

¿Zine'ra joaten utzi diezu? ¿Oretarako dirua zero'ek eman diezu? ¿Zinera zero'ek lagundu diezu?

Zine geienak kaltegarriak dira, eta kalte aundiak egiten dituzte, batez ere umeetan.

¿Bilera gaizto ta eromerietara, edo neska-mutilak biltzen diran beste toki batera, zaituko dituen lagunik gabe, baka'rik joaten utzi diezu?

¿Iluntze ezkerro, batez ere alabak, etxeratu al dituzu?

¿Senar' edo andregaiarekin, alabai edo semeai baka'rik egoten utzi diezu?

¿Pekaturako beste edozein galbidetik, aldendu al dituzu?

Gurasoak jakin bear dute, edo etxeko edo besteengandik, beren semeak nola dabilzan. Badira, alabaña, guraso zabañak, beti azkenak diranak beren semeen berri jakiteko; auek, beren semeaz au edo ura norbaitek esaten dienean, asaretu egiten dira, bekaizkeri edo gaiztakeriz onela mintzatzen dirala uste dute, ta azkenik esaten dute: «eriko edozeñenak bezin onak dirala beren semeak». Beste batzuek beriz, «oraindik gazteak dirala» esanda, naikoa egin dutelakoan daude, ta lasa-lasai gelditzen dira: «gazteak dira» diote... oraindik jolastu bear dira... beste ainbeste egin genuen guk ere»... ¡Guraso zabañak guraso itxuak; ez dute ikusten, beren semeen galera ez ezik, beren buruen ondamena ere onela irabazten dutela!

Azkenik, guraso txoroak ere badira, beren semeak eromeriz-eromeri dabilzala jakinda, estutu bearean, iri-parezko arpegiz erantzuten dutenak, «onela aisago ezkonduko dirala»; ba diteke, baño baita aisago galduko ere dute animaren garbitasuna, ta agian-agian baita beren izen-ona ere.

d)—Itzez edo egitez, semeai ikasbide txarrik eman diezu?

ITZETZ: ¿Apaiz, praile edo erlijoaren kaltez aien aurrean itzegiñaz?

¿Ala jardun loitsuak erabiliñaz... birauak botetaz... arlu-emanetan egin dituzun lapuñetak ai-

tatuaz, eta inoren utsegiteak aien auzean aita-turik?... eta abar.

EGITEZ: ¿Ilgandeko mezari uts-eginda... jai-igandetan lan-egiñaz, izpeñgi edo periodiko txarrik, edo bertso gaiztoak erosi ta irakuriaz; moskoftuta gauean berandu etxeratuaz, seme bateri besteari baño maitetasun geiago agian biurriagoa dalako erakutsiaz; seme-alabak ez dagoen eran apainduaz? ¿Gogorikiro agintzen al diezu zure semeei, arpegi beltzakin eta gisa-txarrean beti... maitetasuna erakutsi bearean, esker-gaiztoa agertuaz?

Gurasoak seme-alaben auzean itzez edo egitez pekatu egiñaz, izugarizko lan txarra egiten dute; orain ereiten duten belar txararen azia, bilduko dute gero beren buruen kaltez; gañera, bi pekatu egiten dituzte; berak txarki egin, eta besteak pekatu bidean jari.

Nagusia :

¿Nolako moroi-neskameak aritu dituzu? ¿Zure seme-alabai beak ez dana erakutsiko dietenak agian, mingain txardunak, lotsagabeak?

¿Seme-alaben auzean txarki mintzatzen direnean, ala gaizkirik egiten dutenean, estu ta zorrotz aritu al dituzu?

¿Maitetasunaz aritu bearean, gaizkiroa gintzen al diezu beti?

¿Meza entzutera, aitoftu ta Jaunaftzera bidaltzen al dituzu?

¿Dotrina erakusten al diezu, edo erakutsiera-

zi? (Igande añatsaldetan eskolara, dotriña ikas-
tera bidaliaz, urietan oitzen dan bezela).

¿Lan aundirik igandeetan ematen al diezu?

¿Arduraz begiratu al dezu moñoi-neskameak
beren añtean lañotasun geiegirik añtu ez dezaten?

¿Neskameai bakañik eñomerietara joaten utzi
diezu, edo gauean berandu mandatuak egitera
bidali, etxe-atarian gizasemeekin beñiketari egi-
ten utzi?

¿Itz batean : pekaturako bidetik moñoi-neska-
meak aldendu dituzu?

¿Beren sari edo irabaziak, janari edo jan-
tzietañ ta beañ dutena, eman al diezu garaiz?

*Nagusi zikoitzak, berak ematen die lapuñe-
tako bidea moñoi-neskameei.*

¿Beren utsegiteak, beañik gabe, agertu dituzu?

¿Beste etxe batera joateko bizibide onaren
agiria eskatu dutenean ukatu diezu, ala oien
beñi eskatu dizutenei gezuñik esan?

*Nagusiak, seme-alabak bezela zaitu beañ di-
tuzte beren moñoi-neskameak; batez ere, gaz-
teak diranean, beren aita-amaren tokia euki
beañ dute.*

Moñoi-neskamea.

¿Moñoi edo neskame zeralako asañe bizi al
zera?

¿Zure añdurapeko gauzak galtzen utzi al dita-
zu? (esan zenbat, gutxi gora-bera).

¿Etxeko gauzarik añtu al dezu, saldu, eman?

(gauza aundia, edo txikia, eta zenbatekoa dan esan).

¿Zure eginbear eta lanak nolana eta ajolik gabe egin al dituzu?

¿Lan egin beanean, alpekerian luzaro egon al zera?

¿Nagusi-etxekoandrearen kaltez gaizki esaka ibili al zera?

¿Ixilik gorde bear ziran gauzak, kanpoan agertu al dituzu: nagusiak beanean arkitzen dirala esanda, ala beren artean ongi etortzen ez dirala... eta abar?

¿Lotsagabekeriz nagusiei erantzuten al diezu?

¿Nola zaitu dituzu zure ardurapeko aurak? Itz lasaiak entzungo dituzten edo gauza txarrik ikasiko dituzten bileratara eramaten al dituzu?

¿Gauz itxusiak egiten erakutsi al diezu?

¿Neskame zauden etxean, pekaturako bidea arkituko dezula ezaguturik, ez al zera sayatu andik lenbailen ittetzen?

¿Etxeko seme-alaben beren senargai edo andregaiantzako kartak, gurasoak ez dakitela, eraman al dituzu?

¿Mandatuak egiteko eman dizutenetik, edo beste tokiren batetik, zuretzat zerbait gorde al dezu?

¿Zenbait emakume okeren esanak jaraitu dituzu?

BOSGAÑEN AGINDUA*Iñor ez iltzea*

¿Iñori kalte egin diozu?

Goñputzean :

¿Jo, zauritu, ala il dezu... edo ofelakorik egin nai izan diozu?

Animan :

¿Pekaturako bidea eman diozu, pekatu dan zerbait egin dezala esanaz, eta zeroñek erakusbide txarrik emanaz, naiz itzez, kiñuz edo egitez?

¿Oraindik okeñagoa dana, erakuste txar oiek gaztetxoei eman al dizkiezu?

¿Lagun-urkoari iseka ta paña egin al diozu, pekatu dan zerbait egin nai izan ez duelako, egin zaion okeña ordaindu ez duelako, emandako itza autsi ez duelako, zoña ukatu ez duela... ta abar?

¿Pekatu egiten lagundu al diozu? ¿Zertan?

Bere izen onean :

¿Ezertzat ez daukazula agertu diozu? ¿Itzez ala egitez? ¿Iñoren aurrean edo atzetik, añen utsegiteak agertuaz?

¿Gezuñez ere, norbaiten kalte itze gin al dezu?

Bestetaz nolanai jañduten al dezu? ¿Entzuten dituzun beñi txarrik zabalduaz, gezuñak dirala jakiñik? ¿Zeroñek entzun dituzula esanaz, agian, edo zeroñek ikusi dituzula?

Pakean bizi diranak :

¿Elkarékin pake santuan ziranak nastu al dituzu? ¿Bateri bestearen jañdunak edo eginkizunak agertuta?

¿Lenagotik asafe ziranak, adizkidetu beafean, ez al-dituzu bata bestearen kaltez geiago berotu?

¿Norbaitek txarki egin dizunean, madarika-zioz ta biraez bete dezu?

¿Eriotza edo okefen bat opa izan al diozu, esanaz : «Itoko baziña, ilko baziña, leftuko baziña...» edo ofelakoren bat?

¿Kalte egin dizunari goñotoa gorde diozu?

¿Bañkapen eske zetoñkizunean, bañkapena ta diosala ere ukatu diozu?

¿Noiz kalte egingo diozun, aukera onaren bila ibili zera, ala etoñi zaion kalteaz poztu zera?

¿Iñoren aberastasunak ikusita, ta batez ere zure etsaiaren zoriona, ez al zera bekaizkeriz beteta, biotzez naigabetu?

Zure buruaren kalte :

¿Naigabe edo beaf-ez txiki batengatik zure buruari eriotza opa izan diozu?

¿Zure osasunaren kaltez ibili zera, geiegi janaz eta batez ere edanaz, edo zure burua erail nai izan dezu?

Gure egunetan moskoñkeriak galtzen du gure Euskal-Eñi maitea. Moskoñen semeak aulak eta erdi ustelduak izan oi dira geienean, eta moskoñen azkena, beriz, zoro biurtzea.

¿Beste zer edo zertan zure edo besteen osasunari kalterik egin diozu?

¿Nekazaritza lan gogofetara, aurđun emaztea edo alaba gazteak beartu dituzu?

SEIGAĀREN ETA BEDERATZIGAĀREN AGINDUAK

*Aragikeririk ez egitea. Besteren
senar edo emazterik ez nai izatea.*

Bi agindu auen kaltezko pekatuak, berez beti lafiak dira. «Berez» esan det; bear añako ezaguerarik ez bada, edo pekatu egiteko nai osorik ez bada, askotan ez da pekatu lafirik egingo.

Askok uste izaten dute, burura datozkien gogapen txar guztiak pekatu dirala; gogapen lizunak, berez, guk nai ez izan afen datozkigunean, ez dira pekatuak: pekatua, oieri leku ematea edo oietan atsegin artzea da.

Agindu auen kaltez, gogoz, itzez edo egitez pekatu egin diteke.

Gogoz:

¿Gogapen edo pentsamentu loitsuak gogoan erabili al dituzu, edo lizunkerizko gauzak gogoan erabili az, atsegin izan al dezu, gauz oiek egiteko asmorik ez izan afen ere? ¿Zenbat aldiz gutxi gora-bera?

¿Gogapen txar ak ez ezik, asmo txar ak izan ote dituzu? ¿Asko, zenbat?

¿Len egindako pekatuak gogoraturik, oietan atsegin artu dezu?

Itzez :

Bakaŕean lagun batekin :

¿Jardun loitsuak, ipui zikiñak, gertaera lizunak aitatu dituzu?

¿Zerori asi zera? ¿Zerori asi ez bazera ere, lagunari izketako bidea eman diozu, paŕ egiñaz ala bere jardunak pozik entzunaz?

¿Askotan, elkaŕekin, bakarik egoten zerate?

Lagun askoren artean :

¿Lizunkerizko gauzak aitatu al dituzu? ¿Jardun loitsuak, abesti (kanta) zikiñak... gazteen aŕean agian, edo gauz oiek ez zekizkitenen aitzinean?

¿Zure burua goratzearen beaŕ bada, ala besteak zure esanak txalotu dituzaten?

Egitez :

¿Anima-gorputza zikinduaz, loikerizko pekatuŕik egin al dezu? ¿Zenbat aldiz?

¿Bakaŕik edo beste norbaitekin? ¿Gizon, emakume, ezkongai edo ezkonduarekin, edo persona ez danakin? ¿Begiratzez, ikutzez, beste era batera? ¿Zenbat aldiz?

¿Loikerizko pekatu itxusirik egiten norbaiteri erakutsi diozu?

¿Liburu txafak irakuŕi dituzu, irudi txafik begiratu ala gorde? ¿Edo iñori erakutsi, batez ere gaztetxoei?

¿Bileretan edo eŕomerietan ibili zera, bulzaka, musuka, laztanka, zifi ta beste loikerietan?...

¿Antzoki (teatro) txar, zinema ta lasaikerizko beste tokietan bildu?

¿Dantza lotuan ibili zera?

Dantza lotua geien-geienez, pekatu larria da. Jesukristo Jaunak esan ba-du «asmo txarrez emakume bati begiratzen dion aitek, pekatu egiten duela» ¿nor ausartuko da esaten, gizaseme baten besoetan dabilen neskatxa garbi irtengo dala?

¿Zure jantzietan nolako begirunea erakusten dezu? ¿Ez ote zabilta maiz kaleetan, paragrafiko itxuran, gona-motz, kolko ta besoak agirian dituzula?

Gure egunetan neska txoro askok, onela jantzirik, gazte asko liluratu ta galbidean jantzen dituzte. ¡Zori txarrekoak, beren buruak ondatu ez ezik, inoren, lagunurkoaren gogoa galdu nai duten oiek!... «Obe litzake, bai, jaio izan ez balira».

Ara Isaias Igarleak, onela jazten diranei, egintzen dizkien zigorkadak: (Isai. III. 17-24).

Sion'go alabei Jaungoikoak ilea kenduko die, ta oien buruak solik agertuko dira.

Orobat, egun artan, onetako apañak, ispiluak, ari-edefezko lepokoak, besokoak, belarrikoak, eraztunak, usai - gozoak, jantzi-argiak, danak kenduko dizkie: eta usai gozoen orde, burusola, ta gefikoaren tokian zakutzar bat emango zaie.

¿Ezkontzeko asmorik gabe, astia igarotzearen, inorekin artu-emanik bai daukazu?

¿Etiket kanpoan gaua igarotzen dezu?

¿Oitura txarrez berandu exteratzen zera?

Bi agindu auen kaltezko pekatuak, apaizari argiro esan bear zaizkio: pekatua nola egin dan ez da esan bear, baño bai zenbat aldiz egin dan, bakarrik ala nolako notin edo personakin. Ongi aitoñtu zaitez, pakean bizi nai ba-dezu, ta erabili beti begien aurrean, gure Liburu santuen itz beldurgarri auek: «Zeruan, ez da ezer zikiñik saftuko». (Apoc. XXI-20).

ZAZPI TA AMAÑGAÑEN AGINDUAK

Ez ostutzea. Okeñ-bidez besteren ondasunik ez nai izatea

¿Zerbait ostu al dezu?

Era askotara ostu leike: naiz besteren gauza lapurtuaz, naiz arkitutakoa gordeaz, jabea bilatu gabez, naiz gauz ostua erosiaz, edo gordeaz, ala salduaz, eta abar.

Norbaiteri bere ogasunetan kalte egin al diozu, moñoia bazera batez ere, nagusiaren gauzak nolanai ibiliak, ostuko dituzten tokietan utziaz?

Zorak ordaindu gabe luzaroan euki al dituzu, ezin ordaindu dituzula esanaz?

¿Sal-erosketan bidegabekeririk egin al dezu?
¿Eman bear zenukeana baño gutxiago emanaz, edo sal-neufi (prezio) aundiak eskatuaz... eta abar?

¿Dirutza aundirik jokoan galdu al dezu?

Edariak jokoarekin gure Euskal-Eria oso ondatu bear dute. Gaurko egunean ez bakarrik

aberatsak, peritik datozen baseñitarak ere, joku-etxe oietan beren eta bere semeen irabazi guztiak galtzen dituzte.

¿Jokoan, atzipez edo engañuz irabazi al dezu?
 ¿Zure moñoi - neskameak, zor diezun saria ordaindu gabe luzaro euki al dituzu?

¿Ostu dezuna, edo aren ordaña, jabeari biur-tu al diozu?

Emen oartu bear da, ez dala naikoa zazpi-garren aginduaren kaltezko pekatuak aitoñ-tzan esatea: gañera ostu dan guzti-guztia bere jabeari itzuli bear zaio, eta jabea ezagutzen ez bada, bearitsu edo pobreen artean eta beste eginkizun onetan eman.

Orobat ordaindu bear da bidegabenez egin dan kalte guztia.

ZORTZIGAÑEN AGINDUA

*Gezurkozko testigotzarik ez egin eta
 gezurik ez esatea*

¿Ñoren kaltezko gezurik esan al dezu?
 ¿Norbaiteri kalterik egin al diozu, añen utse-gite ixilak azalduaz edo gezurkozkoak asmatu-rik?
 ¿Ñorengatik gaizki esaka ibili zera, añen gau-za onak txar egin - da, ala txar ak geituta, edo besteak goratzen dutenean, zerori ixilik egonda?
 ¿Ñorengatik gaizki esaten dana atsegiñez en-tzun dezu, edo, galderak eginda, onela mintza-tzen diranei auferapiderik eman diezu?

¿Itz-erdika edo zeozer esan nairik bezela, nor-baitentzat susmo txarrik softu al dezu?

¿Bata besteari elkarfen kaltez esandakoak azaldu dizkiezu, bien artean asarea softzeko asmoz?

¿Inoren eskutitzak (kartak), baimenik gabe, irakuri dituzu?

¿Ixilekoak entzuten egon zera?

¿Inori izen-ona kenduko dion gauzik idatzi dezu?

¿Eskubide-rik batere gabe, inor txar-etsi edo juzgatu dezu?

¿Lekuko edo *testigo gezuñezkoa* izan zera?

¿Lekuko edo gezuñezko testigoak bildu nairik ibili al zera?

¿Zure lagun-urkoa aldeztu gabe utzi dezu, ezez dezakezularik?

¿Besteen izen-ona galdu dezunean, kendu diozun izen-ona biurtzen saiatu al zera, gezuña esan zenuela esanaz, edo uste gabeen ori sinistu zenuela?

II.—ELIZAREN AGINDUAK

LENENGO AGINDUA

Igande ta jai-egunetan Meza osoa entzutea

Jaungoikoaren irugañen aginduan esan dana irakuri.

¿Igande-jai egunetan, noiz iritxi zera mezara?

¿Asieran, edo Kredoak bukatuta gero?

¿Noiz irten zera? ¿Apaizak Jaunañtu aufetik?

BIGAÑEN AGINDUA

Aitoítza, urtean bein gutxienaz egitea, ta oñezaz gañera iltzeko ariskoan arkitzean, eta Jaunaítu baño len, baldin oben aztunean ba-gaude

¿Gutxienaz urtean bein aitoítzen zera?

¿Ondo, ala aitoítzen txarria egiñik?

Txarriki aitoítzurik, pekatu larria egiñaz gañera, ez da agindu au betetzen.

¿Pekatuan egonik? Jaunaítu? ¿Aitoítu gabe ezkondu?

Pekatu larrian eskontzen diranak, Jaunaítzen dutenak bezelaxe sakrilejioa egiten dute.

¿Gaxo zaudela, apaiza deitu al dezu, aitoítu ta Elizakoak aítzeko?

¿Zure etxeko aide edo lagunak gaxo ikusirik, gaizki daudela adierazi al diezu apaiza deitu dezaten, ala gezurézko maitetasunaz atzipetu (engañatu) dituzu?

IRUGAÑEN AGINDUA

Pazko-aldian gutxienez Jaunaítzea

¿Pazko-aldian aurtan, Jaunaítu al dezu?

¿Ondo ala txarriki?

Txarriki Jaunaítuaz, pekatu egiñaz gañera, ez da agindu au betetzen.

LAUGAÑEN AGINDUA

*Eliz-Ama Doneak agintzen duanetan
aragi-uzte ta barau egitea.*

- ¿Al dezularik barau egin al dezu?
- ¿Aragi-uzteko egunak zaitu al dituzu?
- ¿Gizen-eginerazi al diozu iñori?
- ¿Bulda erosi gabe, dezakezula, buldaren eskubideak artu dituzu?

BOSGAÑEN AGINDUA

*Oi danez, amañenak eta lenenkariak
Elizari ematea.*

- ¿Eriko elizari ta apaizei, kristau onari dago-kion bezela, laguntzen diezu?

Orain ba'dakizu Gobernuak ukatu diola Eli-zari len opa oizion sari txiki ura ere. Orain apaizak, bizi al izateko, ez dute erikoak ematen dien eskupekoa besterik. Beragatik len ez bezin bearezkoa da orain, apaizai ta Elizari laguntzeko dirua, agindurik dagon bezela bere garaietan ematea.

- ¿Opa diezu al dezunaren neurian zure eskupekoa?

- ¿Ematen dezu zintzo-zintzo, opa zenduana?

III. - BAKOITZAREN EGINBEAÑAK

Senar-emazteak.

- ¿Elkar arteko ongi naia autsi al dezute, asarjaita edo arpegi beltza batak besteari erakutsiaz? ¿Seme-alaben aurrean agian?

Senara :

¿Zure ondasunak zaitu ta geitzen alegindu al zera; ala edanean eta jokoan ez ote dituzu ondazten, emaztearen ezkon-saria batez ere?

¿Zure irabaziak emazteari eman al dizkiozu, ta etxeko gora-beretako bea duena?

¿Irabazpide ta beste arazo aztunetan elka aditu dezute?

¿Emazteari eskua altxa al diozu, zematu edo jo, ala naigabe aundirik eman?

¿Sakramentuak safi aitzen eragotzi al diozu?

¿Emaztea aur dun dagoela *lan geiegirik eragin al diozu?*

¿Gauetan berandu etxeratzen al zera?

¿Emaztearen baimenik gabe ibilkunde luzeak egin dituzu?

Emaztea :

¿Zure setaz etxeko pakea autsi al dezu?

¿Ez ote dezu senara aspeitzen, beti asafe ibiliaz, uskeri batengatik agian?

¿Senaren baimenik gabe zerbait saldu al dezu, alabak apaintzearen?

¿Ezkontzako Sakramentuari utsegin al diozute?

Etxeko-jauna :

¿Guraso zafak etxean ba-dauzkazu, berai zof zaien begirapena gorde al diezu?

¿Zure puustadaz eta gogoakeriz, ez ote dituzu naigabetu?

¿Jan-edan eta jazteko beaŕ dutena ukatu al diezu, ala gogo txaŕez eman?

¿Gaxo jaŕi diranean, ez ote dituzu bazteŕturik utzi, sendagairik ez erosi naiaz?

¿Lenbailen il ditezen gogoa ez al dezu agertu?

¿Oien azken-nai edo testamentua zintzoro bete al dezu?

¿Oiek agindutako mezak atera, egikizun onak egin?

¿Guraso zaŕak beaŕtu al dituzu, naiz itzez, naiz egitez, zuri beste anai-aŕebai baŕno geiago azken-naian uzteko?

Sendi edo famili-buruzagia :

¿Nola zaitu dituzu zure seme-alabak, ezkondu ala apaiz - egin edo lekaidetxean (komentuan) saŕtzeko asmoa agertu dutenean?

¿Ezkontzeko asmoz zebiltzenean nolanai ezkondu ditezen utzi diezu, edonorekin, nai duten bezela, agian lendauŕetik itz emanda zeudelako?

¿Edo bestela, zuri ongi ez deritzazula ta berterik gabe, ezkontzea galazi al diezu?

¿Agian ezkon-saria (dotea) eman nai ez diezulako?

¿Edo luzaerazi dezu ezkontza, al dan berandu en ezkontsaria emateko?

¿Zure seme-alaba beaŕtu al dezu, nai ez zue narekin ezkontzera, onek dirua ugari edo daukalako?

¿Zure seme-alabai galerazi al diezu monja, apaiz edo prale izaten, edo ofetarako beaŕtu al dituzu?

¿Dirua ekaftzearen, baseñtik aterata, urieta-
ra, ola edo fabriketara, ala Ameriketara bidali
al dituzu?

¿Seme-alabak moñoi edo neskame jañi dituzun
etxeak berak galtzeko bidekoak ote dira?

*Gurasoak : zuen seme-alabak diru apur bat
baño geiago maite badituzute, ez oiek baseñ-
tik urira bidali, oraindik gutxiago Ameriketa-
ra, besterik eziñean arkitzen ez ba-zerate bein-
tzat. Ez dute toki uruti aietan asko irabaziko,
animaren aldetik beintzat, eta sañi askotan
ezta gorputzaren aldetik ere.*

*Begiratu orobat zuen alabak nolana eta no-
ranai neskame bidaltzen dituzuten. Eta etxe
onak, esan oi dan bezela, eskeintzen dizkizu-
tenean ere, al ba-dezute, gorde zuen aldeme-
nean : norbere etxea da beti onena.*

Eñiko agintaria :

¿Arduraz zaitu al dituzu lege zuzenak, eta
oiek autsi dituztenei legeak agintzen duten isun
edo multa eman al diezu?

¿Batez ere, birao-zale ta moskoñak estu ta
zoñotz artu al dituzu?

¿Ardandegiak edo tabernak beañ dan garaiean
itxi ditezela agindu al dezu, ta jokoa eñian galazi?

¿Eñiko petxak banakatzeko iru-lau jauntxoan
iritzia ala zuzentasuna jañaitu dezu?

¿Autañki-aldian (elezioetan) zure menpekoak
bidegabez beañtu al dituzu?

¿Meza nagusi ta beste elizkizunetara joaten al
zera?

Menpekoa :

¿Apaiz-jaun, alkate-jaun ta eñiko agintariei zoñ zaien begirapena agertu al diezu?

¿Lege onak zaitu ditezen, alkate ta agintariei lagundu diezu, ala ez; esateko : biraotzaleak zematurik, eta beañ bada, agintariei salaturik, lege arauaz zigoñkatu ditzaten?

¿Eñiko petxa zuzenak ordaintzea luzatu dezu, ala atzipez (engañuz) ukatu?

¿Zure autarkia (botoa), Eñlijio ta eñiaren alde geien egingo duenari, ala diru geiago ematen dizunari eman diozu?

Ugazaba :

¿Zure langileei zoñ diezun saria, luzatu gabe, ordaindu al diezu?

¿Maitetasunez begiratzen al dituzu, ala gogoñki ta gañaztasunez?

¿Ilgande-jai egunetan lan egiñerazi al diezu?

¿Beañ - ez batean arkitu izan diranean, ala gaxorik beañean ikusi dituzunean, lagundu al diezu?

¿Arduraz begiratu al dezu birauak zure olatik (fabrikatik) aienatzeko, neska - mutilen arteko jañdun lasaiak, abesti zikiñak... eta abar debekatzekeo?

Langileea :

¿Lan orduak zintzoro betetzen al dituzu?

¿Ugazabaren tresnak arduraz zaitzen al dituzu?

¿Ugazabari bere ogasunetan kalterik egin al diozu?

¿Opoñik (uelgarik) soñtu, edo besteak opoñe-ra bultzatu, oñetarako biderik gabe?

¿Iñori lan egiten, bidegabenez, galerazi al diozu?

Ostalari ta ardo-sallzaleak :

¿Moskoñtua edo erdi-moskoñturik dagoanari eskatu aña edaten eman al diozu, kaltegarñ zaiola jakiñik?

¿Zure arðandegira datozenei nolanañ ibiltzen utzi al diezu, batez ere zerbañ beroturik daudenean, oñsa-zarata ateratzen, iskanbiña soñtzen, madarikazioz edo biraoka ari izaten, abesti zikiñak abestutzen... eta abar?

¿Beste edozein jolas txoroetara gaztedia bultzatu al dezu? ala esateko ¿karta-jokoan gurasoen ixilik, dantza - lotuan, laztanka, musuka, ziri-egiñaz ta besarñkaturik... neska-mutilak ibili ditezen zure ostatuan?

¿Gauetz agindurik dagon garaian zure arðandegia itxi al dezu?

Ostalari ta ardo saltzaleak oarñtu bearñ dute beren etxeetan egin oi diran ainbat pekatuaz erantzun bearñko dutela, askotan beren eruz edo beren kulpaz egin oi dira-ta.

Irabazpide txarñ batengatik, ez zuen animak galdu.

AZTERPEN LABURÁ

GALDERAK

Lenengo agindua: *Jaungoikoa maiteen izatea.*

¿Sinismen edo fedezko egiak ukatu al dituzu? ¿Ez sinisteko zalantzan egon al zera? ¿Pañez eta txantxetan oietzaz itzegin dezu?

¿Albistariak, izpeñgiak (periodikuak) eta idazti (liburu) txarák, irakuñi dituen ala norbaiteri irakuñtzeko eman edo saldu dizkiozu?

¿Aztiengana jo al dezu, etorkizunaren berri ezagutzeko?

¿Apaizetzaz eta oien kaltez gaizki itzegin al dezu?

¿Jaungoikoaren kaltez edo kontra, ez dala ona, ez dala zuzena, edo beste oré-lakoren bat esan al dezu?

¿Zeruratzeko itxaropena galdu al dezu? ¿Goiz-arátseko otoitzak egin al dituzu, nola? ¿Relijiosoen kontra mintzatu al zera? ¿Sermoietan entzundakoak pañ edo gaizki itzegin al dezu?

¿Gaizki aitoñtu al zera? ¿Pekatu aundian Jaunañtu al dezu?

Bigafen agindua: *Jaungoikoaren izena alperik ez aotan añtzea.*

¿Birauak botatzen al dituzu? ¿Seme-alaben edo umeen aurean agian?

¿Zin edo juramenturik egin al dezu, gezuñetan ala beañik gabe?

¿Jaungoikoari edo beste santuei eskeintza eginda, bete gabe utzi al dezu?

Irugafen agindua: *Jai egunak jai egitea.*

¿Igande ta jai-egunak nola gorde dituzu?

¿Zabañkeriz meza entzun gabe utzi al dezu igandeetan? ¿Edo berandu iritxi al zera?

¿Nola entzun dezu? ¿Zure moñoi ta mendekoeri, meza entzuten galazi al diezu?

¿Eliz Amak jañitako barau ta aragi-uzteko egunak gorde al dituzu?

¿Igandeetan lanik egin al dezu, bi ordutik gora, beañik gabe?

Laugafen agindua : *Gurasoak aintzat eukitzea.*

¿Gurasoen esanak ezetsi edo ukatu al dituzu, ardurazko gauzetan?

¿Gurasoak zure lotsagabekeriz naigabetu al dituzu? ¿Jo edo belduritu al dituzu, ta agian eriotza opa izan diezu?

Moñoi-neskamea : ¿Zure eginbear ta lanak, nolana ta ajolik gabe bete al dituzu? ¿Nagusien gauzak alperik galtzen utzi?

¿Aren kaltez gaizki esaka ibili edo aren gauza gordeak kanpoan agertu? ¿Lan egin bearean alperkerian luzaro egon al zera?

Gurasoak : ¿Zuen jañdun edo bizibide txarekin seme-alabai erakuste txarik eman al diezute? ¿Aien ibilera guztiak zaitu al dituzute, zer irakurtzen duten, norekin biltzen diran, neska-mutilak elkarrekin jañdunetan ote dabiltzan, goiz etxera datozen edo *kalerik-kale aratsean dabiltzan*, eta meza entzun, aitoñtu ta jaunañtzen duten jakiteko? ¿Etxean erakusten al diezute zuen semeai dotriña, eta ez ote dezute zabañkeriz lanbide ain

aundi au utzi, ori apaizaren lana edo dala esanaz?

Itz batean, ¿galbide ta ariskuetatik al-
dendu al dituzute, edo zuen zabañkeriz
noiznai eta nolanaibiltzen utzi?

*Ongi begiratu kristau-gurasoak gai
onetan, emendik zuen seme-alabei eta
sendi edo pamili guziari kalte aundiak
datozkie-ta.*

Senañ-emazteak : ¿Elkar arteko ongi
naia ausi al dezute, aseñe jañita edo ar-
pegi-beltza batak besteari erakutsiaz?

Senaña : ¿Zure irabazia, edo emaz-
tearen ezkon-saria ez ote dituzu onda-
tzen, edanean edo jokuan batez ere?
¿Noiz etxeratzen zera aratsetan? ¿Emaz-
tea jo al dezu, edo naigabe aundirik
eman, aurñun dagoala batez ere, edo
*lan geiegirik eragin al diozu orñelako-
etan?*

Emaztea : ¿Zure senaña ez ote dezu
naigabetzen, beti erñtan ibilñaz, uskeri
batengatik agian?

Batak eta besteak : ¿Ezkontzaren kal-
tezko gauzarik egin al dezute?

Bosgarfen agindua : *Iñor ez iltzea.*

¿Norbaitekin asáretu al zera? ¿Eriotza edo okeñen bat opa izan al diozu? ¿Edo etoñi zaion kalteaz poztu al zera? Bekaizkeriz (inbiriz), seta txañean edo goñotoz egon al zera?

¿Etsaiari ukatu al diozu bañkapena eta diosala, eske etoñi zaizunean, edo bidean arkitzean?

¿Iñor jo edo zauritu, al dezu, edo iñori kalte gogoñik biurñtu al diezu?

¿Zure osasunaren kaltez ibili al zera, geiegi janaz eta, batez ere, edanaz; edo zure burua erail nai izan al dezu?

Seigarfen eta bederatzigarfena : *Aragikeririk ez egitea. — Besteren senañ edo emazterik ez nai izatea.*

¿Lizunkerizko gauzak gogoan erabiliñaz atsegin izan al dezu?

¿Jañdun loitsuak, abesti (kanta) zikiñak, esan edo entzun dituzu?

¿Liburu txañik irakuñi, irudi nazkagañ-iririk begiratu?

¿Antzoki (teatro), zinema ta lasaikerizko beste tokietan bildu? ¿*Dantza lotuan ibili zera?*

¿Zure jantzietan nolako begirunea erakusten dezu? ¿Ez ote zabilta maiz kaltetan, pañagarizko itxuran, gona-motz, ta kolko ta besoak agirian dituzula?

¿Bakarean zure buruaz atsegin aritu al dezu? ¿Beste norbaitekin? ¿Gizon, emakume, ezkongai edo ezkonduarekin? ¿Begiratzez, ikutzez, beste era batera? ¿Maiz?

Esan argiro apaizari gai onetan dituzun oben (pekatu) guztiak : zenbat aldiz, nolako notin edo personakin. Ba dakizu gai onetan pekatu geienak lañiak dirala. Beraz, ongi aitoñtu, pakean bizi nai badezu, eta erabili beti begien aurtean, gure Idazti (liburu) Santuen itz beldurgarri aukeratu : “Zeruan ez da ezer zikiñik sartuko” (Apoc. XXI-20).

Zazpi ta amargañena ; Ez ostutzea. Okerbidez besteren ondasunik ez nai izatea.

¿Zerbait ostu al dezu, edo inori kalterik egin al diozu?

¿Ostu dezuna, edo bere ordaña, nagusiari biurtu al diozu?

¿Zorak ordaindu gabe luzaroan euki al dituzu?

¿Testamentu ta beste aginduak bete al dituzu?

¿Sal-erosketan bidegabekeririk egin al dezu?

Zortzigafena : *Gezuritzeko testigotzarik ez egin eta gezurik ez esatea.*

¿Inoren kaltezko gezurik esan al dezu?

¿Inori kalterik egin al diozu, aren utsegite ixilak azalduaz, edo gezuritzekoak asmatuaz?

¿Inoren eskutitzik (karta) irakurri al dezu baimenik gabe?

AITORTZA AUÑEKO OTOITZA

(Veni Sancte Spiritus. 50 egun. barkap. bakoitzean).

¡Atoz Espiritu Santua, bete zure fededunen biotzak, eta piztu biotzetan zure maitetasunaren su-bizia!

Ÿ. Zure espiritua bidali ta zuzenduko dira.

R. Ta lur-bira osoa berituko dezu.

Otoitza

ESPIRITU Santuaren argien bidez, zure jarraitzaileen biotzak zuzendu dituzun

Jaun oñek, emaguzu : Espiritu Santu beroñen bidez, ona dana beti maite izatea, ta bere pozez beti atsegintzea. Jesu-Kristo gure Jaunaren izenean. Alaxe.

¡Nere Jaungoiko maitea, emaidazu nere pekatu guztiak ezagutzeko argitasun bizia, ta oiek guztiak biotz-biotzez goñotatu ta aitoñtzeko indaía!

¡Andre Maria, Ama erukioía, Jose Doatsua, nere Aingeru zaitzaílea; zuen laguntza-beaíean nago oraintxe : guztiok lagundu nazazute, aitoñpen on bat egiten!

Ondoren, zure baíena azteñtu, Jaungoiko ta Eleiza-Amaren agindu bakoi-tza arakatuaz, zertan uts egin dezun ikusteko.

Damu-egintza

Agindutako goiko zeruak
Ez narama ni zu maitatzera;
Ez eta beko sugaíaak ere
Obenderitik alde egitera.

Zuk naramazu; zakusdalako
Iltzez josia gurutz batean;
Zuk naramazu, zure nekeaz,
Zure zauriaz, erio-unean.

Zuk naramazu : t'ain naiz zuregan,
 Zeru gabe ere naiz zure alde;
 Maitatzen zaitut inpernu gabe;
 T'ez ni zerutu naiaren orde;
 Saririk bear ez banu ere
 Zaitudan lege zinduket maite.

*(Esaten danez, Xabier ta Franzisko
 Doneak gazteleraz antolatua).*

Otoitz au egin ondoren, aitoítza egitera zoaz.
 Zure aurrekoa aitoítzen dan bitartean, esazu
 biotzez :

NIK, pekatari onek, aitoítzen diot Alguz-
 tidun Jaungoikoari, Andre Maria beti-
 -birjiñari, zoriondun Migel Goiaingeru-
 ari, zoriondun Juan Bautistari, Pedro ta
 Paulo apostolu Doneai, beste Done guz-
 tiai eta zuri, ene Aita, pekatu asko
 egin dedala, gogapen, itz eta egiteetan,
 nere eruz, nere eruz, nere eru aundiz.
 Oregatik eskatzen diot Andre Maria beti-
 -birjiñari, zoriondun Migel Goiaingeru-
 ari, zoriondun Juan Bautistari, Pedro ta
 Paulo Apostolu Doneai, beste Done guz-
 tiai ta zuri, ene Aita, otoitz egiozutela
 nere alde Jaungoiko gure Jaunari.

Aitoftzeko era

«*Nik pekatari onek*» esan ondoren, joan zaitetz aitoftegira, ta belaunikaturik, esan lendabizi:

Aguñ, Maria, guztiz garbia.

Apaizak erantzungo dizu: *pekatu gabe soñtua.*

Esan gero :

Ilabete (edo astebete, edo dana dala) da azkenekoz aitoftu nintzala, eta ez nuan ezer utzi, ez lotsaz, ez azturik.

Askespena artu nuen.

Geroztik. Lenengo aginduan...

Bigarrenean...

Eta onela lenengo agindutik asi ta esan egin dituzun utsegite ta pekatu guztiak. Ez, asko bezela, aitoftlearen galderaen zai egon.

Onela egiñaz, eñezago ta lenago bukatuko dezu, ta zuk esan ondoren, aitoftleak beste galderaren bat egiten ba-dizu, erantzun apalki, baño garbi.

Entzun gero berak emango dizkitzun erakuste (konseju) onak, gogoan afturik; eta azkenik, azkespena ematera dijoakizunean, esan biotz-biotzez :

«*Jesukristo nere Jauna...*»

Gero zoaz zure tokira, ta antxe bete aitoftleak emandako pekatu-ordaña (penitentzia), ta esan ondoren jaftzen dan otoitza.

Ondorengo otoitza

Jaungoiko Aita Betikoari, Andre Mariaren bitartez

AITA Erúkióría, ta ondasun guztien iturburua! Biotz-biotzez eskatzen dizut, beti zure atsegiña dan Jesus zure Seme maite ta gure Eroslearen Biotz txit santua-ren bitartez, emaikidazula: sinismen bizia, itxaropen sendoa ta Zuganako ta nere lagun-urkoaganako maitetasun sutua. Gañera eskatzen dizut: nere pekatu guztien benetako damua, ta iñoiz aurerakoan ez Zu iraindu ta naigabetzeko asmo sendo-sendoa: Zuk nai dezun bezela beti bizitzeko, zure gogo santua biotz guztietan betetzeko, ta zure maite-tusunean eriotz arteraño irauteko. Alaxe.

¡Nere Erosle ta Jaungoikoaren Ama maite, Maria Birjiñ txit doatsua, arén, eskatzen dizut, zure erukiaren bidez, emaidazula: galbide ta lañi-aldi guztietan Zugana joatea, ta zure laguntza beti eskatzea!

(40 egun. bakap., bein).

III. JAUNARTZEA

«Aingeruen Ogia
Gizonen janaria»

I. SAÑERA

1) *Jesukristo gure Erakuslearen itzak*
(Joan. VI).

Juan Deunak bere Ebanjelioan azaltzen diz-
kigu.

Ona emen nagusienak :

48) — *Ni naiz Bizidun Ogia.*

49) — *Zuen gurasoak «mana» jan zuten basa-
mortuan eta il ziran.*

50) — *Au da zerutik jetxitako Ogia : berau
jango duena ez da ilko.*

54) — *Egi-egiaz diozutet : Gizonaren-Seme-
aren-Aragia (1) jaten ez badezute, ta bere*

---

(1) Safi arkituko dezu Jesukristok Ebanjelioan «Gizo-
naren-Semea» izentzat aritzen duela; agian izen onekin go-
goratu nai digu Beragatik esan zuela.

Odola edaten ez badezute, ez dezutela (zuen bañenean, artean) bizia izango.

55) — *Nere Aragia jan, eta nere Odola edaten duenak, betiko bizia dauka, ta azken-egunean Nik berpiztuko det.*

56) — *Nere Aragia ziñez janaria da, ta nere Odola ziñez edaria.*

57) *Nere Aragia jan, eta nere Odola edaten duena, Nigan dago ta Ni beragan.*

58) — *Bizirik dagon Aitak bidali nauen bezela, Ni ere Aitaren bidez bizi naiz; eta Ni jaten nauena, nere bidez biziko da.*

Nekez arkituko dezu, kristaua, gure sinismen edo fedezko egien artean, auetxek baño itz edefago ta pozgafiagorik. Gogoan ar itzazu ta maiz irakuñi, zure sinismena piztu ta sendotzeko.

2) *Jesukristo, gogo edo animaren bizia da.*

Alde batetik :

Oben lañiaren eriotzatik gure gogoa gorde tzen duelako.

Au da zerutik jetxitako Ogia : berau jango duena ez da ilko, dio Jesukristo gure Jaunak; eta Trénto'ko batzañak deitzen dio: oben lañitik gordeko gaituen sendagaia. (Trid. ses. XIII-2).

Auxe bera erakusten digu Tomas Deunak (III p. q. 79, a. 6).

Ara zer dion : «Eriotza edo kanpotik edo bañendik datorkio gizonari.

Bañendik datorkion eriotzari alde egiteko, ja-

nari ta sendagaien bidez indartu egiten du bere burua; kanpotik datorkionari alde egiteko, beñiz, izkiñu edo armakin gogor egiten die etsaia.

Orobat : Jaunartuta indarberitu egiten da gure gogoa Kristo bere graziarekin animaren janari ta sendagai dalako batetik eta bestetik Eukaris-tia Kristoren Nekaldi edo Pasiyo-irudia izanik animak dituan etsayen eraso aldiak mendera-tzen ditualako Kristo'k bere Nekaldiaz etsayak bezela».

Berak ematen digun poz-etzitasunak aztu era-giten dizkigu luñeko zorionak. Beraz, gero ta geiago uñeratzen gaitu Jaungoikoagana, gero ta geiago uñutiratzen gaitu galbidetik, eta onela indaítzen dira onbideak. Berak itzaltzen du ga-ñera aragi-zalekeria, gizonaren etsairik aundie-na; *Gustato spiritu, desipit omnis caro*; baita beste grñña gaizto guztien berotasuna, sukaña ere.

Berak itzultzen dizkigu, azkenez, gogapen onak eta asmo edeñak.

3) — *Maiz, eta egunero al bada, Jaun-artu bear da.*

Trento'ko Batzañ Nagusiak (XXII'g. bilera, VI'g. buruan) erabaki au dakañ :

Batzañ Nagusi onek nai luke kristau guztiak meza entzuten duten bakoitzean Jaunartzea.

Auxe bera eskatzen digu Jesukristo gure Jau-nak : *Zuen gurasoak ogia jan zuten eta il zi-ran... nere Aragia jaten duenak berekin dauka betiko bizitza.*

Au da, goñputzak ogia beaña duen bezela go-goak ere beañ-beaña duela janari au maiz añtzea.

Gure Eliz - Ama arduratsuak eta Erroma 'ko Aita santu guztiak, ao batez auxe bera diogute, ta batez ere Pio X'gañenak *Sakra Tridentina Synodus* deritzaion idazki oroigañian.

Daniel Igañleak : *Gizonaren Semeak, Jaungoiko Aitagandik dakañ eskubidea, aintza, ta agintea; eta eridi, aberi ta izkuntz guztietako gizonak jañaitzen diote, ia onelaxe erakusten dute Mesias gizonen Eroslea dala.*

4)—*Maiz eta egunero Jaunañtzeko zer eskatzen dan.*

Norbaitek uste izango du agian, bera maiz edo egunero Jaunañtzeko diña ez dala. Oneri erantzungo diot : iñoiz ere gai edo din ez dala izango ta aingeruak berak ere ez dirala din ofetarako. Ara :

¿Pekatu lañiaz biotza gañbi al daukazu?

¿Asmo zuzenez Jaunañtu nai dezu?

Ez zaizu ba besterik eskatzen.

Bi gauz auek, biotz gañbitasuna ta asmo zuzena, naikoak dira, maiz eta egunero Jaunañtzeko.

Jakiña, oñez gañera biotz-maitetasun eta gurari aundiaz mai - aldarera inguratzen bazera, irabazi geiago aterako dituzula; zenbat eta gose geiago bazkaltzera zoazenean, indañ geiago ateratzen dezun bezela.

Atoz ba maiz, kristaua, atoz egunero al bade-

zu Jaunaítzera. Berak emango dizu pekatu lañi-ari iges egiteko indaía, etsai zitalen ekiñaldiak austeko kemena ta biotza.

II.—JAUNARTZE AUÑEKO TA ONDORENGO OTOITZAK

Oarpenak.

1.—Ondoren jaítzen diran otoitzak ez dute Jaunaítzera dijoanari zerbaitxo bat laguntzea beste asmorik; askoz ohea da ala ere, nor-berak bere biotzetik itzak ateratzea, Jaunarekin jaít-duteko.

2.—Otoitz auek guztiak esateko aukerik ez daukanak, esan bitza Jaunaítu auñeko ta ondo-rengo *egintzak*, «Jesus Gurutziltzatuari» dion otoitza, ta «Eriotz etsipena».

3.—Jaunaítu auñeko - ondorengo otoitzak bi eratara jañi dira.

Bata *laburagoa*,—umeentzat oso egokia, *guziak batean*, toki askotan oi dan bezela, *esan dezaten*.

Bestea *luzeagoa*,—bakoitzak bakafean esateko.

Bietan : sinispen, maitetasun... egintzak jañi dira, ta ona litzake gañera, «Jesus Gurutziltzatuari» esaten zaion otoitza ta «Eriotz etsipenarena» *beti esatea*.

JAUNARTU AUÑEKO OTOITZAK

ERA LABURÁ

Goratu Jaunaítu baño len *NOR DAN zuregana datoñen Jauna.*

Zure Jaun ta Jaungoikoa dezu Zeru-Luñaren Jabea, zure Egilea, zure Eroslea, zure Ongilea ta Maitalea...

Eta biotz-biotzez esan :

Sinispén-egintza

NERE Jaun eta Jaungoiko guztiz Egizalea! Sinisten det orain aítzera nuan Osti oñetan zure Gorputz, Odol, Gogo (anima) ta Jaungoikotasun ber-bera ematen dizkidazula. Sinisten det, Zeroñek ala esan zenuelako; ta egi au aitortzeañen, mila ta milaka aldiz nere bizia emango nuke.

Zertara datoñen :

Zuri esku-betez mesedeak ekaítzera, zure zoriona emen luñean egitera, gero zeruan ere zoriontsu izan zaitezén,

Itxaropen-egintza

JAUNGOIKO zintzoa : Zuk esan zenuen Zugan itxaropena jaítzen duenik ez dala galduko. Zure agindu zintzoan daukat, bada, nere uste osoa ta itxaro det, orain luéan aítzen ba - zaitut, gero zeruan Zurekin bat egiteko zoriona emango didazula.

Zergatik datořen.

Zuri dizun maitetasunagatik dator, ez Berak zerbait irabaziko duelakoan; zure onak dakař zure biotzera, ez bere irabaziak.

Maitetasun-egintza

JESUS maitagařia : nigatik gurutzean bizia emateaz gañera, zure Aragi gařbiarekin ni indaítzera zatozkit. Maite zaitut biotz, gogo ta indař guziaz eta eskatzen dizut eman zaidazula zure maitetasunean bizi ta iltzeko zoriona.

Norengana datořen.

Zure biotzera dator, pekataria: ainbes-tetan pekatu lařiz loitu dezun zure gogo edo animara. Bere etsaia izan zera, ta

ara non datořkizun zure gaiztakeriak aztuta, adizkidetasunezko laztan gozoa beřiro ematera.

Damuzko-egintza

ENE Jaun aundia : zure aunditasunaren aurrean nere ezereztasuna ezaguturik, biotz damutuaz ementxe auspezten naiz zure oñetan. Nola ureratu ninteke ni Zuarťzera, ainbestetan eta ain gogořki nairgabetu ba-zaitut? Ez, ez naiz ontasun aundi ořen jabe egiteko diña; baña ala nai dezun ezkeroz, egin bedi Zuk nai dezuna.

ERA LUZEA

Sinispn - egintza

ZERU-luřen Egile ta Jauna, Jesus gizonen Eroslea : nigana zatoz orain, nere bařenean arťtu bear zaitut laister. ¡Au zorion aundia! ¿Nork sinistu, baño, arřgarizko miragarĩ au egia dala, Zerorek zure aoz esan ez bazendu? Bai, sinisten det, Jauna, sakramentu onetan arťzera noana Zerori zerala. Zerori zera, estalpe batean jaio ziñana, ta gero gurutzean bizia nigatik

eman zenuena. Zeruan zure eskubide ta aunditasunak ageri dituzu; emen Ogi-Ardoaren antzirudipean estalirik zaude zeran guzti ori.

Sinisten det Jauna, nere begiz ikusten banu bezela. Zerorék esan didazulako sinisten det, ta zure itzak pozik agurítzen ditut. Bai, sinisten det nere esku-begiak igarí ez arén, eta nere adimenak (arazoiak) ezin aditu badu ere; ta pozik menderatzen ditut sinistepean nere zentzumenak eta nere adimena.

Sinisten det, Jauna, ta egia dala aitorítzearen, pozik emango nuke zure laguntzarekin, nere bizi ta odola, pozik artuko nuke eriotza, bear balitz, sinismena ta erlijioa aldezteko.

Apaltasun-egintza

NOR naiz, Jaun Altsua, nor naiz, Zeruluén Eregea, zuk Zure begiak nigan jaítzeko? ¿Nondik iritxi zait neri orén zorion aundia, nere Jaungoiko ta Jauna gauí nigan etoítzeko? ¿Nigana, pekatari onengana, ar zikiñ onengana, ezereza baño ezerezagoa naizen onengana dator

Jaungoiko aundia! ¡Aingeruen Ogia jatera noa, Jaungoikoaren Gorputz-Odola artzera! *«Ez, ez naiz ni Zu nigana etortzeko diña»*, ta, izango ere, ez naiz, Jauna, iñoiz ere.

Zeru-luraren Egile, Jabe ta Jauna: ementxe auspezten naiz zure aurrean Zu goratzearen, Zerori sakramentu oretan, nere maitetasunagatik auspezten zeran bezela. Aitoritzen ditut batean, zure aunditasuna, zure neurigabeko almena ta nere ezereztasuna. Batak aritzen banau, besteak ikara aundia ematen dit. Beraz, nere txikitasuna beriro aitoritzen det, ta biotz-baerendik esaten dizut: «Jauna, ez naiz ni Zu nigana etortzeko diña».

Damu-egintza

NIGANA zatoz, Jaun erukior eta on ori, nere obenak nigandik aldendu bear zindutenean...; baño orain, nere Jaungoiko maitea, biotzez gorotatzan ditut danak zure aurrean. Bai, biotz-biotzez damu det, oiek eman dizuten naigabea, eta aritzen det ez iñoiz geyago orelakorik egiteko asmo sendoa. Bañkatu zazkidazu, Aita,

Aita txit maitea. Maite nauzu, ta zugana etoítzeko agintzen didazu. Orain, aitorpenaren bidez, garbi-garbi nago noski; baño garbitu, Jauna, oraindik ere nere barena; kendu bertatik oíban eta zikinkeri apur-txikienak ere; soítu nigan biotz beíbat, eta azkenean, zuri dagokizun bezela ez bada ere, al dedan ondoen arítu zaitzadan beintzat, gogo garbia emaidazu.

Itxaropen-egintza

NIGANA zatoz, gizonen Erosle ta Salbatzaíle maitea : ¿Non, Zugan ez bada, jaíri nezake itxaropena? ¿Nor, Zu bezin ona, nor Zu bezin aberatsa?

Beraz, itxaropenaz beterik natoít zure aitzinera, nere Jauna ta Jaungoikoa, Zure eskubidea bezin aundia bait-da zure maitetasuna, biak neurígabeak bait-dira.

Nere utsune ta beaít guztiak ongi eza-gutzen dituzu : lagundu zaidazu, Jauna, almena ta gogoa ba'dituzu-ta, zure laguntza ta esker-doaiak eskeñi dizkizun ezkeroz.

Nere Jaungoiko maitea : zure auíean nago utsune ta argalkeriz betea, itxua,

elbaña, makal-makala, txit erukaña. Zuk indaítuko nazu, Zuk argituko nazu, Zuk osorik aldatuko nazu. Bai, ziñez sinisten det ala egingo dezula. ¿Ez al zera bada, nere jabe bakaña? Eta biotzean zauzkanari ¿ezer ukatu al zenezaioke?

Anbrosio Deunaren Otoitza

ZURE bazkal-mai gozora natoñ gauñ, Jesukristo nere Jaun maitakoña, ez nerez gauza banintza bezela, zure erukitasun eta maitetasunagan itxaropena jañita baizik. Baño belduñez ta lotsaz natoñ; goñputz-biotza gaiztakeriz loituak bai ditut... eta mingain ta adimena, beñiz, arretaz ez ditut zaitu. Zugana natoñ estutasunez inguratua, Zugana, erukiaren iturburua zeran oñengana; Zugana lenbailen jo nai-det, sendatu nazazun, Zure babesera itzultzen naiz Zuk beti zaitu nazazun. Eta nere Epaikaria (jueza) izango zaitudalako belduñ ba-nauzu ere, nere Eroslea zeralako maite zaitut. Zuri, Jauna, agertzen dizkizut nere zauriak; Zuri nere lotsagañikeri guztiak. Badakit, bai, asko ta aundiak dirala nere obenak, eta belduñ

naiz; baño zure neurí gabeko erukitasun ezin zenbatu añakoak itxaropena ematen dit. Itzuli itzazu nigana zure begi erukitsuak, Jesukristo nere Jauna, Betiko Erege, Jainko ta Gizon, gizonakatik gurtziltzatua. Zugan daukat itxaropena; entzun nazazu; eruki zaitez nere bidegabe ta obenaz. Zu zera iñoiz agoítuko ez dan eruki ituría. Agur, Bildots osasungari, nigatik eta gizon guztiengatik gurtzearen urkamendian eskeñia. Agur, Odol agurgari eder, Jesukristo nere Jaunaren zaurietatik ixurita, gizon guztien obenak garbitu dituzuna. Oroitu zaitez, Jauna, zure eskutik sortua dala gizona, ta zure odolaz bererosi dezula. Naigabe ta min det oker egiña, ta gaizki-egiñak zuzentzeko asmoa daukat. Kendu, Aita txit Erukitsu orek, nere gaiztakeri ta pekatu guztiak, biotz eta gogo garbiz Santuen-Santua artu dezadan, eta egizu (diña ez banaiz ere), orain artzera noan zure Gorputz-Odol santuak nere pekatuak barkatu dizazkidatela, eta nere gaiztakeriak garbitu, gogamen txarat, itzul eragin asmo onak beritu, zure gogozko egikizunak sendotu ta nere gor-

putz-anima zaitu ditzadatela, azkenean etsai guztien ekiñaldiak austeko. Alaxe.

Meza-laguntzaileak apaizaren «*Domine non sum dignus*» entzunda txintxaña jotzen duenean, esan zuk ere iru aldiz :

Jauna, ez naiz ni Zu nere etxean sartzeko diña; baño itz bakañ bat esan eta nere anima sendatuko da.

Gero, itz auek ezpañetan dituzula, zoaz begirune ta itzal aundiaz Jaunaftzera, besoak eta eskuak gurutzatuaz, eta ez zeinbait bezela, eskuak sakelean (patrikaran) dituzula, bazteñ guztietara begira.

III. JAUNARTU ONDORENGO OTOITZAK

ERA LABUÑA

Zaude pixka batean ixil-ixilik, Jauna biotz-biotzean estutzen dezula, ta zure tokian belaunikaturik, ez besterik gogoratu, Jesus zurea dezula baizik. Ixildu bedi mingaña ta itz egin beza zure biotzak. Agurñtu zazu... eskeñak eman... bañka-pena eskatu... zuk daukazun guztia eskeñi... eta batez ere eskatu, eskatu asko, beañ dezun guztia, zuretzat, etxekoentzat, aide, lagun, etsai eta gizon guztientzat; ez aztu Garbitokiko anima efukañien alde ere eskatzea. Esan gero, po-

liki-poliki, ixil-ixilka, Jauna biotz-gañean estutzen dezula :

Dilectus meus mihi, et ego illi.

Inveni quem diligit anima mea, tenui eum nec dimittam,

Veniat dilectus in hortum suum, et comedat fructum pomorum suorum.

Dilectus meus candidus et rubicundus, electus ex millibus.

Guttur illius suavissimum, et totus desiderabilis.

Ego dilecto meo, et dilectus meus mihi.

Nere maitea nereztat, eta ni Arentzat.

Arkitu det nere biotzak maite dueña; eldu diot eta ez diot utziko.

Betoñ nere laztana bere baratzero, ta jan bitza bere sagastiko sagañak.

Nere kuñuna, zuri-goñixka da: beste milakaren artean aukeratua.

Bere abotsa ezti-goza da, ta Berra guztiz maita-gaia.

Ni nere maitearentzat, ta nere maitea osorik nereztat.

Begiratu ongi, kristaua, Jaunaítu aurretik gogoá gerútu edo prestatzea, Eéergeen·Eéergea bertan aítzeko; ta Jaunaítu ondoren batez ere, Jesus, Zerutaíren atsegiña zure biotzean daukazula, sayatu beaí zera, egin dizun mesede aundiagatik eskeñak ematen, eta zure biotza betiko eskeintzen diozula, eskaí beñiak eskatzen.

Zure etxean aítzean jaun aundi bateri egiten diozun afera ona, egingo al diozu beintzat, jaun guztien Jaunari.

Otoitz eta egintzak

Jauna gurútzeko.

JESUS nere zoriona : Aítu ta zoraturik nauka nigana etoñiaz egin didazun mese-deak, eta eman didazun ondasunak. Zeruko aingeru ta santuekin batean, zure aúrean auspezturik, zure maitetasun eta erukia aintzatu, gurútu ta goratu nai ditut.

Eskeñak emateko.

JAUNGOIKO Ona : Nere ezereztasunari begiratu diozu. Gaxo nengoen eta indaítu egin nauzu; beaítsu arkitzen nintzan eta zure ondasunez bete nauzu. ¿Zer emango dizut, ene Jaungoikoa, zure

eskuetatik artu ditudan ondasunen ordanēez?

Zerori eskeintzeko.

NERE Jaun eta Jabea : naizen eta daukadan guzi-guzia damatzut, len ere guzi-guzia Zerorék emana det.

Nere biotza nai dezu?... artu betiko, Jauna.

Nere adimen, oroimen, gorputz eta anima, orobat zureak dituzu.

Zure maitetasuna naikoa det, ta ainbestekin txit aberatsa naiz.

Eskeñ-mesede beñiak eskatzeko.

BAÑO ¿zer dezaket, Jauna zure indar ta zure laguntzarik gabe?

¡Ene Jaun Maitea! Zure Gorputz-Odol agurñariak jan-edaritzat artu ditudan ezkeroz, arren eskatzen dizut, Andre Maria zure Ama bitarteko jaririk, sortu dizazkidazula biotzean argitasuna, indara, ta pekatuarenganako beldura, etsaiaren ekiñaldi guztiak autsirik, beti Zurekin bat izan nadin.

ERA LUZEA

Jauna guftzeko egintza

JAUNGOIKO Guzialdun eta betikoa : lurreko erege ta agintari nagusienak zure aurrean beldurri baldin badaude ¿zer egin dezaket nik, auspezturik ixilik egon, ta zure aunditasun eta almena biotz bañendik agurtu baizik?

Agurtzen zaitut Jaungoiko Santua, agurtzen zaitut Jaungoiko indartsua, agurtzen zaitut Jaungoiko beti bizia.

Agurtzen det zure aunditasuna. Zure eskubide ta almen osoaren aldean, emen beko aunditasunak uts-utsak dira: Indarra, argalkeria da; aberastasuna, beargoria; argitasuna, ilunpe lodia.

Zuri bakarrik, Jaungoiko aundia, Betikotasunaren Jabea, Jaun beti bizia Zuri bakarrik dagokizu aintza (gloriya), Zuri bakarrik gorapena.

Aintzatua, goratua, bedeinkatua izan bedi Jaungoikoaren izenean nere barura datořena. Bedeinkatua izan bedi Jainko Guzialdun eta Betikoaren Seme bakarra,

orain nerekin bat egin dana, nere biotz bañenera etoñi dana.

Maitetasun-egintza

NERE Jesus laztan-maitea : au poza ne-rea! Orain nere bañenean zaude, nere biotz-gañean estutzen zaitut, osorik ne-rea zera. Nork izan lezaken luña bezin biotz aundia, beañ bezela Zu bakarik maite izateko!

Andre Maria, Jaungoikoaren Ama, aingeru lirañak, Jaungoikoa zeruan maite ta guñtzen dezutenok, luñean bizi zerraten guztiok, eman zazadute guztiok zuen maitetasuna, nere Jesus laztana maite izan dezadan.

Maite zaitut, Jauna, biotz-biotzez maite zaitut, ta beti auñerakoan maite zaitudala agertuko dizut, zure aginduak be-teaz.

Eskeñ-emateko egintza

NOLA ordainduko dizkizut, Jauna, asiera-asieratik egin dizkidazun mesede guztiak : jaiotza, bizia, osasuna, ta orain, batez ere, nere biotzera etoñtzearekin egiten didazuna?

Eskerak damazkitzut, Jauna, ainbat eta ainbat mesede aundigatik. Egia da orain arte alpeñik galdu ditudala, ondatu ditudala... auñerakoan, ordea, ez naiz eskeñ-gaiztokoa izango.

Beti, bai beti oroituko ditut gauñ egin dizkidazun mesedeak, ta aleginduko naiz nere bizi osoan Zuri eskeñak ematen.

Eskaria

ORAIN, Jauna, nere biotzean zauden ezkeroz, zure auñean belaunikatzen naiz, beañ ditudan eskeñ guzti - guztiak zuri eskatzeko.

Lendabizi eskatzen dizut zure maitetasuna, ta Zu maite izanez beti bizitzeko laguntza ta indaña; ta uñen, beañ eta on ditudan beste eskeñ guztiak.

Orobat eskatzen dizut gure Eliz-Amaren alde : zaitu ta lagundu ezaiozu beti; gezuñak aienatu itzazu; sinisgabe ta pekatariak biuñtu, ta Gañbitokiko anima eñukañiak lenbailen askatu, batez ere N. N.'ren (*jañi emen zure aide, lagun eta ezagunen izenak*) animak; eta azkenik ondasunez bete itzazu nere lagun eta ongileak, baita nere etsaiak ere.

Zu zera lagun guztietan zintzoena ta Aita guztietan erukitsuena: ez nau inork aurerakoan zugandik aldenduko; beti zurea izango naiz, zure ikasbideak jaraituko ditut beti.

Jauna, jan det zure aragia; edan det zure odola, zaude beti nerekin emen lurrean, gero beti zurekin zeruan egon nadin.

Loyola'tar Inazio Deunak esan oizuen Otoitza

KRISTOREN anima, santutu nazazu.
 Kristoren gorputza, salba nazazu.
 Kristoren odola, ase nazazu.
 Kristoren saietseko ura, garbi nazazu.
 Kristoren nekaldia, indartu nazazu.
 O Jesus ona, entzun zaidazu.
 Zure zaurien baruan, gorde nazazu.
 Zugandik alde egiten, ez neri utzi.
 Etsai gaiztoengandik, gorde nazazu.
 Eriotz-aldian, deitu nazazu.
 Eta Zugana joateko, agindu zaidazu.
 Zure santuekin batean, Zu gorazaitzadan
 Betikotasun osoan. Alaxe.

(300 eguneko barkapenak. 7 urtekoa egunean bein, jaunaítu ondoren esanda. Barkapen osoa ilean bein aitoítu, Jaunaítu ta Eliz bat ikustatu ta bertan Aita Santuaren alde eskatuta).

Inazio Deunaren beste otoitza

ARTU, Jauna, betiko nere askatasun osoa; nere oroimen, adimen (ezaguera) ta naimena (borondatea); daukadan eta dedan guztia. Zuk eman dizkidazu; zuri Jauna, biurtzen dizkitzut; zurea da guztia: Kendu ezazkidazu, nai ba-dezu. Zure maitetasuna ta grazia naikoak ditut; oiekin txit aberatsa naiz, ez det besterik ezer eskatuko.

(300 eguneko barkapenak egunean bein).

Jesus Gurutziltzatuari

(Bere irudi aurrean esan bear da)

¡O Jesus on eta guztiz gozoa! Auspez belaunikaturik naukazu emen zure aurrean; eta nere animaren berotasunik aundienaz, bein eta beriz eskatzen dizut, piztu zazula nere biotzean sinismen, itxaropen eta maitetasun bizi-bizia,

nere oben guzi-guzien egizko damua, ta olakorik ez geiago egiteko asmo sendo, beria, nere biotzeko samintasun eta eñuki aundienaz, Zure bost zauriak gogoratzen ditudan artean, begien aurrean eukirik, o Jesus ona, Dabid igarleak Zuretzat esandako itz aiek: «Zulatu dituzte nere esku-oñak; zenbatu dituzte nere ezur guztiak».

(Bañkapen osoa Jaunaítuta, Aita Santuaren alde zerbait otoi egiñik; Garbitokiko animentzako ona).

Andre mariari

ITZULI nigana zure begiak, Maria Birjintxit goragarria, Zure begien atsegin poza egiñik nago - ta oraintxe. Eskatu nere alde zure Seme maite-maiteari, bere Gorputz - Odol gozoak, jateko ta edateko oraintxe eman dizkit eta; eskeñi zure irabaziaz nere bear aundiaren orde. Eskerak eman nere izenean, eta eskatu: ez dedila nere biotz-barendik joan, alik eta nere gorputz-anima bere esker mesedez bete-beteak utzi arte. Alaxe.

IV.—ERIO TZ ETSIPENA

(Eriotz-garairako barkapen osoa gauñtik irabazi dezakezu, kristaua. Une lañi artan, erdi kordegabetua zaudela, agian barkapen oso ori irabazteko ez zera gauza izango; irabazi zazu bertatik, gauñ bertan : *naikoa dezu ortarako*, aitortu, Jaunartu ta ondoren jañtzen dan otoitza biotz-biotzez esatea).

(Pio X'gañenak 1904'ko Epañaren 9'an)

Otoitza

NERE Jaun eta Jaungoikoa: Gogo onez artzen det gaur bertatik egunen batean neretzat Zure gogozko izango dan edozein erarako eriotza, bere lañitasun belduñ eta oñazeekin.

Oarpenak :

1.—Barkapen osoa, bein bakarik bizian irabazten da eriotz-garairako.

2.—Ala ere askoz obe da askotan, onela, aitortu eta Jaunartu-ta otoitz ori esatea, barkapena ziun irabazteko.

V.—GOGOZKO JAUNARTZEA

Trento'ko Batzañ Nagusiak, Jaunartzea aitañtzen digunean, Jauna artzeko iru bide dirala esaten digu :

Lenengoá.—Egiz bai, baño gogoz aítzen ez duten aiena. Au da, pekatu laíripean Jauna aítzen dutenena.

Bigafena.—Egiz eta gogoz aítzen dutenena. Au da, aldare-maira joanda, Jesus gure baínean bear bezela aítzen degunona.

Irugafena.—Gogo utsezko Jaunaítzea.

Begira zer dan gogozko Jaunaítze au Akino'taí Tomas deunak dionez: Jesukristo gure Jauna egiaz ezin artu ta ala ere aítzeko daukagun gogo edo nai sutsu-bizia, eta gure baínean bagendu bezela Berari agertzen diogun maitetasun-poza.

Onetarako, kristaua, Apaiza *Domine non sum dignus* esanda Jaunaítzera dijoanean; pres-tatu zaitez zerori ere Jauna aítzera bazinjoaz bezela; agertu Jaunari zure pekatuenganako nai-gabea *Ni pekataria* esanaz; egin gero Jaunaítu auítetik egin oi dituzun otoitzak; iruditu Andre Mariak, edo beste santu aundi batek, *Osti-Deu-na* dakaíkizula, eta Jesus zure biotzean dezula. Orduan geldi-geldi ta astiz esan itz auek :

NERE Jesus laztan maitea : ziuí-ziuí si-nisten det aldare - maiko Sakramentu guígarí onetan, ogiaren antz-irudipean gordeta zaudela; agurítzen zaitut, nere Jaungoiko maitea, agurtzen zaitut eta nai zaitut; baña orain gauza ez ba-naiz Zu nere baínean aítzeko, atoz gogoz beintzat nere biotzera; bertan bazeunde

bezela laztantzen zaitut, Jauna, eta Zurekin bat egin nai det betiko. Iñoiz ez al naiz Zugandik aldenduko.

Edo beste au :

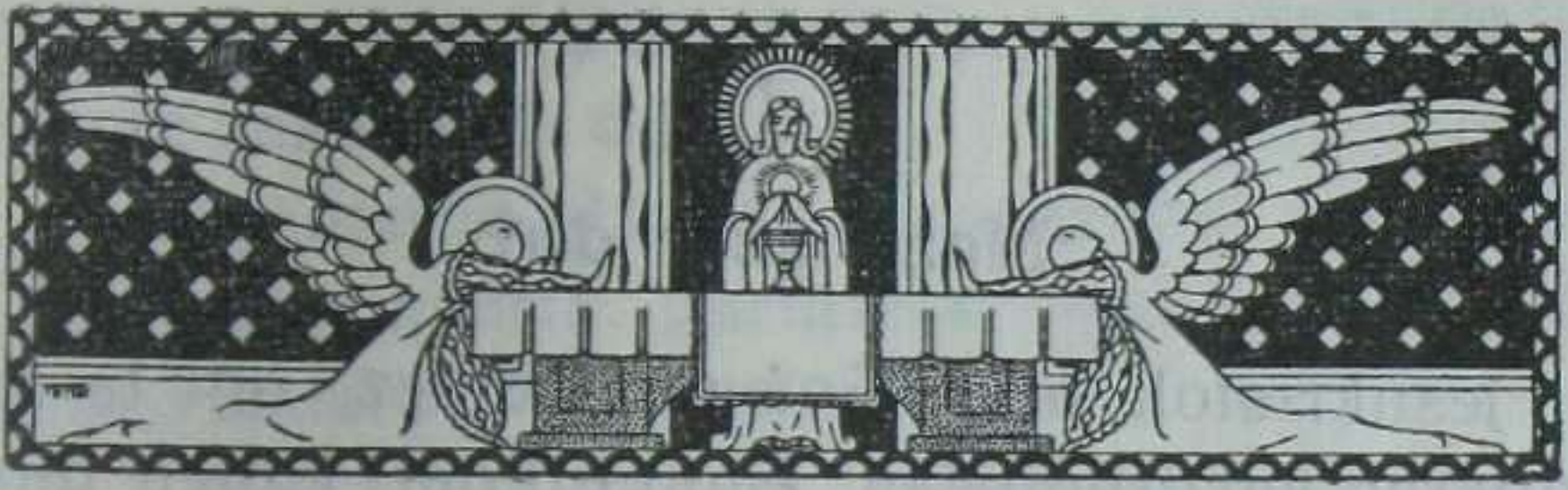
Atoz, Jesus laztana, nere bizitza, nere maitetasuna; atoz nere biotz otzera; atoz nere naiak betetzera; atoz nere anima santutzera; atoz nigana, Jesus eztitsua, atoz.

Ixil-ixilik zaude pixka batean. Agurtu zazu Jauna, eskañak eman eta mesedeak eskatu.

Norbaitek gauz auek jolasak edo txorakeriak dirala uste ez dezan, oña zer dion Jesusen Lagundiko Rodriguez Aita jakintsuak : «Gogozko Jaunaítzea askotan egizko Jaunaítzea bezin mesede aundikoa izan ditekela». Eta ongi dakiguna da oso atsegin aundikoa zaiona Jesusi *gogozko Jaunaítze* ori. Berak erakutsi zion bein Sena'tar Katalina deunari, eskuetan urrezko bi ontzi eskuetan zituala agertu zitzaionean; batean bere *egizko Jaunaítzeak* zituela esan zion; bestean *gogozko Jaunaítzeak*.

Beste santu askok ere guztiz mesede aundiak atera dituzte gogoz Jaunaítzen oitu ziralako.

Jauna ziñez ezin artu dezunean, kristaua, gogoz bederen ar zazu, eta mesede ugarietak zure gain ekañiko dituzu.

IV. MEZA DEUNA

Quan dilecta tabernacula tua, Domine virtutum.

Bai dirala maitagañiak, Jaun Altsua, zure bizi-tokiak.

Antziña, Lege-Zaŕeko garai edo aldian, Jerusalem'go eliz nagusi edeŕa zeukan aukeratua Jainkoak gizonen artean egoteko : *nere biotza ta begiak bertan izango dira beti* esan zion Jaunak Salomon Eŕege jakintsuari. Lege-Beriko sasoian gure elizetan dago, ortxe aldare-maiko uŕezko kutxan gordea; gure artean dago, gurekin batean bizi da. ¡Bai dirala maitagañiak kristautentzat Jaun Altsuaren etxeak, eliz eta aldareak! Bai, Jerusalem'go eliz galanta juduañak maite bazuten, askoz maitagañiagoak izan beaŕ zaizkigu guri gure eliz eta aldareak; ortxe ikusten degu egunero ezkutapen aundiena eta miragañirik ikaragañiena : MEZA DEUNA.

Sinismen edo fedea piztu zazu, kristaua, ta aldezun maizen eldu zaitez mesede guztiak ematen dituen iturburu ugari onetara.

I

Meza ¿zer da?

Jesukristok bere Gorputz-Odolez, ogi ta ardoaren antzirudipean, Jaungoikoari egiten dion oparia (sakrifizioa).

a) Antziñako Lege-Zarlean gisa ta era askotako opariak eskeintzen ziran; odoltsuak batzuek. besteak odolik gabeak. Jesukristok aiek kendurik, opari eder beñi bat jañi du: *mezaren oparia*.

b) Mezaren ta gurutzearen oparia.

1.—Meza santuak Jesukristok gurutzean bere eriotzaz Jaungoikoari eskañi zion oparia gogoratzen digu.

Kalbarioan Jesukristoren Gorputz eta Odola berezi izan ziran bezela, aldarean ere bereziak bezela agiri dira (1), ogi ta ardoaren antzirudipean.

2.—Baño meza santua ez da Kalbarioko opariaren oroipena bakañik: *aldarean beritzen dan gurutzeko opari berbera da*. Bietan, bada, Jesukristok bere Gorputz-Odolak eskeintzen ditu. Bera da bietan, eskeintzalea ta oparia.

3.—Alabaña : Jesukristok gurutzean bere odola ixuri zuen, opari odoltsua Kalbariokoa izan zan. Aldarean ez du odolik ixurtzen; opari odolgabekoa da, beraz, aldarekoa.

Gurutzean: Berak bakañik eskeñi zuan oparia.

(1) Bereziak bezela esan det, fedezko egia da-ta, naiz ogi, naiz ardoaren irudipean bakañik, Jesukristo osorik arkitzen dala.

Aldarean : apaizak eta eliz osoak Berarekin batean eskeintzen dute.

Gurutz-oparia gizonak irabaztearen egin zan. Aldareko oparia, gurutzeko opariaren irabaziak kristauen artean zabaltzeko.

II

Meza ¿zertarako da?

a) *Lendabizi, Jaungoikoa gurutzeko.*

¿Zertarako deritzazu, kristaua, egin zaituela Jaunak, Bera gurtu ta goratu dezazun ez bada? Oña zergatik «Jauna gurutzeko» esaten digun Jaungoikoaren lenengo aginduak. Baño ¿non arkituko dituzu lurrean, Jaungoiko Altsuari dagozkion gorapenak? Alpeñ-alpeñik saiaturko zera bila. Jesukristok bakarrik, Jaungoikoaren Semek, eman dezaioke Berari zoñ zaion agurtza; ta meza santuan ematen dio, bere Goñputz-Odola eskeintzen dizkionean.

b) *Meza eskeintzen da, gañera, Jaungoikoari egiten zaizkion pekatu-iraiñak ordaintzeko.*

Izugañi aundia da gure obenagatik Jaungoikoari zoñ dioguna. Pekatu bakarf batek Jaungoikoari egiten dion iraña ordaintzeko, santu guztien eginkizun eta irabaziak ez dira naikoak; ura neurigabekoa da, ta auek ez. Jesukristok bakarrik, bere Aita bezela Jaungoiko dalako, ordaindu dezake gure pekatuen zoña, ta au da meza santuan egiten duena, bere Goñputz-Odola Aitari eskeñiaz.

d) *Meza, Jaungoikoari eskeñak emateko eskeintzen da.*

Berari zof diogu bizia, osasuna, gorputz-animetako doaiak, ta egunero guk askotan ezagutu ez aŕen itzultzen dizkigun amaika eskeñ edo graziak. ¿Zer emango diogu gure aldetik mesede oiek guztiak nolabait ordaintzeko? *Calicem salutaris...* Meza santuaren oparia, eskeñi guztietan edeŕena.

e) *Meza-eskeñ edo mesede beñiak irixteko ateratzen da.*

Gure pekatuaz begiak zerurantz jasotzeko belduñ bagera, gogoratu gaitezen Jesukristo meza santuan bere Aitari gure alde eske dagoela.

«Meza santuaren bidez, kristauak zerua irixteko beaŕ duan guztia irabazi dezake», dio Molina jakintsuak.

III

¿Nork eskeintzen du Meza?

Lendabizi Jesukristok berak, meza santua bere Gorputz Odolaren oparia da-ta. Gañera :

Apaizak : Jesukristoren ordezeko ta ondorengoak bezela. Gañera :

Eliz osoak, edo kristau guztiak, apaizaren bidez. Oŕa zergatik esaten duen apaizak aldarean: «Otoitz egizute, anaiak, Jaungoiko Alguzidunak gogokoa izan dezan nere ta *zuen* oparia».

Baño kristau guztiak ez dute meza era berean eskeintzen. Apaizarekin elkañtuagoak daude ta beragatik meza santuaren oparian toki geiago

daukate meza ateratzeko *dirua ematen dutenak, meza laguntzaileak eta meza entzuten dutenak.*

IV

Mezaren balioa eta irabaziak

a) *Meza santuaren balioa berez neurigabea da; meza eskeintzen duena Jesukristo da-ta; oparia beriz bere Gorputz-Odol agurgañiak.*

b) *Bere irabaziak ere izugariak dira.*

1.—Batzuek kristau guztien artean banatzen dira. Apaizak, Elizaren izenean ematen du meza, ta beraz, kristau guztiak, naiz biziak, naiz ilak, Eliz-Amaren semeak diran ezkeroz, aberastasin oien jabe egiten dira.

2.—Beste batzuek, meza entzuten duten kristauak irabazten dituzte, ta argiak (kandelak) ostiak eta abar ematen dituztenak gañera: besteak baño ugariagoak dira irabazi auek, eta zenbat eta jaiera edo debozio geiagorekin meza entzuten dan, ainbat eta aundiagoak.

3.—Beste irabazi batzuek, meza ateratzeko dirua ematen duenak bakarrik irabazten ditu, beretzat edo nai duenentzat, naiz bizia, naiz ila dala. Auek aukerazko irabaziak dira. Emen daukazu, kristaua, aberastasin aundiak biltzeko bide guztiz egoki ta ezeza, naiz zeroñentzat, naiz zure etxeko aide, lagun, edo il diranentzat; meza santuak atera itzazu.

d) *Mezaren aberastasin edo irabazi oiek zer dira?*

1.—Meza santuak pekatuak barkatzen ditu.

Jakiña da mezak berez pekatuak barketzen ez dituela, «baño Jaungoikoa berealaxe erukitzen da meza santuaren bitartez» diogu Trénto'ko Batzañak, eta laister ematen digu egizko damua soñtzeko aukerazko esker edo grazia, ta oñen bidez barkapena.

2.—Gure pekatuen neke-ordaña kitatzen du.

«Asko ta asko laguntzen die, Garbitokiko animai, kristauen otoitzak, eta batez ere, meza santuak», dio len aitatu degun Batzañak.

3.—Mesede edo grazi ugariak irabazten dizkigu, azkenik.

Naiz anima, naiz gorputzarentzat: osasuna, giro edo egualdi onak... eta abar.

Emen oartu bear degu, ordea, kristaua, esker edo mesede au edo ura irabaztearen meza atera ta oiek ez ba-dituzute irixten, edo aiek animarentzat kaltezkoak dituzulako dala, ala oien ordeztatu Jaungoikoak mesede aundi ta ederaigoak itzuli nai dizkizulako.

Beraz, zuk galtzen dezula uste dezunean ere, askotan zuk ez ezagutu añen, uste zenuan baño askoz geiago irabazten dezu.

V

MEZARAKO BEAR DIRANAK

Apaizak, Jesukristo gure Eroslea adierazten du *Sacerdos alter Christus*: Jesukristo bera eskeintzen da aldarean, Kalbarioko mendi galure-

an eskeñi zan bezela, meza ta Kalbarioko oparia gauza bat eta berbera dira-ta. Apaiza Jesukristoren ordekoa edo ministroa da.

1.—Aldarea.

Aldare - maiak (naiz ariurdin naiz zurezkoa dala) ari bat euki bear du erdian: martirien edo santu baten ezurak gordetzen dituen ari bat.

Elizaren asieran, onela, martirien obi-gañean, eman oi zan meza deuna. Aldarea, Jaungoikoren jañ-lekua bezela da. Antxe dago gure agur tzak, eskeintzak eta eskariak aitzeko. Ora zergatik luñetik bi edo iru maña gorago jasoan dan.

Aldare erdian gurutzea agiri da, esker-eskuian bi argi pistuak dituela. Gurutzeak gure Erosle maitearen gurutze agur gaña adierazten digu; argiak beñiz kristau-eria adierazten dute, maitetasunezko indarez Jesukristoren gurutzepean datoñela; Jesukristo *egizko argia dala* esaten digute gañera: *obenaren ilunpeak aienatu dituen argia*.

Aldare-mai gañeko iru zapiak, Jesusen gorputz-ila biltzeko jañi zituzten zapi zuriak bezela dira.

2.—Mez-ontziak.

Jesukristoren il-obia ta sañerako ari lodia adierazten dute: guztiz edeñak, ure ta zilañezkoak izan oi dira. Ez da aitzekoa, ure-gofi ta zilañ gaña baño askoz edeñagoa bai da ba oiek euki bear duten Jesukristoren Gorputz - Odol agur gaña. Berebat zure biotza, kristaua, Kristoren

iñobia bezela da, mai-aldarean aítzen dezunean. Begira bada, mez-ontziak bezin eder-garbia izan dediña beti.

3.—*Apaiz-jantziak.*

Bańuko zapi zuria, arpegia estaltzeko bota zioten zapi zuria da; belarondokoak emanda galdetzen ziotenekoa: «Kristo, asma zak nork jo auen» (amitoa).

Gefiko lokañiak, Jetsemani'ko baratzen lotu zutenean eramateko bota zioten soka; baita gořputz - animaren garbitasuna ere gogoratzen du (zinguloa).

Jantzi zuria Erodes'en aginduz, txoro bateri bezela jañi zioten soñeko zuria (alba).

Eskumutuñekoa, eskuak lotzeko ezañi zioten soka lodia (manipuloa).

Lepokoa, gurutzea zeramala lepoan ezañi zioten soka (estola).

Gañekoa (kasuña), zigoñaz jo ondoren jantzi zioten soñeko pañagaña. *Goñi - goña* danean, mañtiriak sinismen alde ixuritako odola gogoratzen digu. Egubeñi ta Pizkundeko jantzi *zuriak*, poza ta atsegiña adierazten digute. Jesukristo gure Jaunaren Jaiotza ta Pizkundera gogoratuaz, *Berdea*, Pentekoste ondorengo igandetan oitzen da; itxaropena esan nai du. Elgaro (Abendua) ta Garizuman, *urdin-beltza*, biotz-garbaia edo penitentzia adierazteko. *Beltza*, Ostiral-Deun egunean, ta ildakoen mezarako bakañik jañtzen da.

Apaiz-jantzi bakoitzak, gurutze bat dauka ef-

dian. Gure Eliz-Amak, beti gogoratu nai digu zeruko sañera idiki diguna gurutzea dala.

4.—*Meza-liburuak.*

Gure Eliz-Amaren otoitzak eta Jaungoiko berberaren mintzaldi ta itzak, daude meza-liburuan. Jaungoikoaren itzak bezela arñtu beañ dituzu, bada, beti, kristaua, Ebanjelioko itzak. Au da, begirapen ta maitetasun aundiarekin, ta biotz-bañenean gorde, Mariak bere Semearen itz guztiak gordetzen zituen bezela *conferens in corde suo*.

VI

MEZA ENTZUTEKO ERA

«Apaizak meza ematen duenean, Kenpis'ek ederki dionez, Jaungoikoa goratzen du, aingeruak poztutzen ditu, Eliza geñtutzen du. Bizi diranei laguntza itzultzen die, iñei atsedena. Meza arñtean zabalik daude zeruak, eta aingeruak gorabera ka dabiliz, gure eskariak eraman eta Jaungoikoaren goi-eskeñ edo grazi ugarienak gureganatzen. Mezaren bitañtez, Jauna al dan ondoen goratzen degu, zoñ dizkiogun mesedekatik eskeñak damazkiogu, gure obenen bañkapena irixten degu, ta Jaungoikoaren laguntza ta eskeñ ugariak irabazten ditugu azkenean».

Itz eder auekin, ongi baño obeto adierazten digu Kenpis jakintsuak, meza deunak :

Jauna goratzen duela.

*Bereak dagizkigun esker ugarien ordañez,
eskerak damazkiola.*

Gure obenen barkapena irabazten digula.

*Eta goi-esker ta grazi aundienak, Jaungoikoa-
gandik irixten dizkigula.*

Lau asmo eder auek (diogu Porto-Maurizio'-
tar Leonardo Deunak) beti begien aurrean euki
behar ditugu, meza entzuten degun bakoitzean.

VII

MEZAREN ESKEINTZA

(300 eguneko barkapenak bakoitzean)

AITA Betikoa, Maria Atsekabezko Amak
Kalbarioan zeuzkan asmo ta gogoekin
batean, gaur eskeintzen dizut, Jesukristo
zure Semeak gurutzean eskeñi zizun ta
orain aldarean berituko dan, bere Burua-
ren oparia. Eta ori eskeintzerakoan lau
asmo ditut :

Lenengoa.—Guritu nai zaitut, eta zor
zaizun aintza eman ere bai, gauza guz-
tien Jabe Bakaña zerala, ta oiek guztiak
zure mesede utsezkoak dirala aitortuaz,
eta nere asmo - gogo oso betea Zugan
jariaz.

Bigarrena.—Uren eskerak eman nai
dizkizut, neuririk ez duten añako ainbat
eta ainbat guri egindako mesedeakatik.

Irugaína. —Gure ainbeste bidegabe-kerigatiko Zure bidezko asárea gozatu nai nuke ta oien ordezko zoák Zuri bea' bezela ordaindu.

Laugaína. —Zure eske'grazi ta e'ukia eskatzen dizut, neretzat... (*ja'ri emen zure aide-lagunen bste izenak*), nairgabetsu ta negáretan bizi diran aientzat, pekatari e'uka'ientzaz, gizon guztientzat eta Ga'bitokiko anima bedeinkatuentzat.

MEZA-AUREAN

Meza nagusietan, mezari asiera eman baño len, apaizak aldare aurean abestu (kantatu) oi dute :

Asperges me

Asperges me, Domine hyssopo et mundabor; lavabis me, et super nivem dealbabor.

Ÿ. Ps. Miserere mei, Deus :

R̄. Secundum magnam misericordiam tuam.

Ÿ. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

R̄. Sicut erat in principio, et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Asperges me... (beñiz).

Ÿ. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam;

R̄. Et salutare tuum da nobis.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam;

℞. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum

℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Exaudi nos, Dómine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus : et mittere digneris sanctum Angelum tuum de cœlis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

(Pizkunde — pazkoa — aldian «Asperges» en ordez esan oi da).

Vidi aquam

Vidi aquam egredientem de templo, a latere dextro, alleluia : et omnes ad quos pervenit aqua ista, salvi facti sunt, et dicent : alleluia, alleluia.

Ÿ. Confitemini Domino quoniam bonus:

℞. Quoniam in sæculum misericordia ejus

Ÿ. Gloria...

℞. Sicut erat...

Vidi aquam (beñiz...)

(Ostende nobis... alleluia...)

MEZAREN LENENGO ZATIA

ASIERATIK EBANJELIORAÑO

Emen gogoratu bear dezu mezaren lenengo asmoa; au da: Jaungoikoa goratu, gurtu ta aintzazu bear dezula; bere aunditasun ta eskubidea aitortu itzazu, ta bere aurean makurtu zaitez, Bera bakarrik da-ta Jauna, Bera bakarrik Aundia.

Aldare Aurreko otoitzak

Apaizak aldare aurean zutik «Gurutze-Santua» egiten du lenengoz, guztioi gogoratu arazirik, aldarean eskeintzera dijoan oparia (sakrifizioa) eta Jesukristok gurutzean Aitari eskeñi ziona gauza ber-bera dirala.

Gero aldarera igotzeko daukan leia agertzen du, eta bere pekatuen barkapena eskaizen du «Confiteor» esanaz.

In nomine Patris
et Filii et Spiritus
Sancti. Amen.

Ant. Introibo ad
altare Dei.

Aitaren eta Se-
mearen eta Espiritu
Santuaren izenean.
Alaxe.

g) Jaungoikoaren
aldarera igoko
naiz.

R̄. Ad Deum qui
lætificat juventu-
tem meam.

Júdica me, Deus,
et discerne causam
meam de gente non
sancta: ab hómine
iniquo et doloso
érue me.

Quia tu es, Deus,
fortitudo mea: qua-
re me repulisti? et
quare tristis ince-
do dum affligit me
inimicus?

Emitte lucem
tuam, et veritatem
tuam: ipsa me de-
duxerunt, et addu-
xerunt in montem
sanctum tuum, et
in tabernácula tua.

Et introibo ad al-

e) Nere gazteta-
suna poztutzen
duen Jaungoikoa-
gana.

g) Jauna, nere bi-
zibidea ikusi, ta
gizon dongearen-
gandik berezi zazu:
gizon galgari - ge-
zurtiengandik gor-
de nazazu.

e) Nere azkar-
suna, Jauna, Zu
zera-ta. ¿Zugandik
zergatik urundu
nazu, ta goibel
zergatik egon bea-
det, etsaiak atseka-
betzen nauenean?

g) Zure argi ta
egia itzuli zaizki-
dazu: oiek zuzendu
ta eramango naute
zure mendi santura
ta zure egon-toki-
raño.

e) Ta Jaungoiko-

tare Dei: ad Deum
qui lætificat juven-
tutem meam.

Confitebor tibi in
cithara, Deus, Deus
meus; quare tristis
es, ánima mea? et
quare conturbas
me?

Spera in Deo,
quóniam adhuc
confitebor illi, salu-
tare vultus mei, et
Deus meus.

Gloria Patri, et
Filio, et Spiritui
Sancto.

Sicut erat in prin-
cipio et nuc et sem-
per, et in sæcula
sæculorum. Amen.

aren aldarera igo-
ko naiz; nere gaz-
tetasuna poztutzen
duen Jaungoikoa-
gana.

g) Zure gogape-
nak soñuz eresiko
ditut, nere Jaun ta
Jaungoikoa. ¿Zer-
taz ilun zaude, nere
anima, ta zertaz uz-
kur jaítzen nazu?

e) Jaungoikoagan
zure ustea jaíri:
oraindik eresiaz
goretsiko det: nere
Erosle ta Jauna
da-ta.

g) Aintza, Aitari,
Semeari ta Espiritu
Santuari.

e) Asieran zan
bezelaxe, orain eta
beti, gizaldi ta gi-
zaldietan. Alaxe.

Jantzi beltzakin meza ematen danean, apai-

zak, «Introibo» ta bere erantzupena esan ondoren, esaten du :

Adjutorium nostrum in nomine Domini.

Qui fecit cœlum et terram.

g) Gure indaía Jaungoikoaren ize-nean dago.

e) Zeru-lurak Berak egin bait-ditu.

Apaizak «Confiteor» esaten du, berago jar-tzen dan bezela, ta meza-laguntzaleak erantzuten dio :

Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam æternam.

R. Amen.

Confiteor Deo omnipotenti beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaeli Archángelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis, et

Jaungoiko Guzi-alduna, zutzaz erukitu bedi, eta zure obenak barákatu, ta betiko bizitzara eramán bizaitza.

e) Alaxe.

Nik, pekatari onek, aitortzen diot alguztidum Jaungoikoari, Andre Maria beti-birjiñari, zoriondun Migel Goiaingeruari, zoriondun Juan Baptistari, Pedro ta

tibi, Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et ópere, mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beatam Mariám semper Virginem, beatum Michaelém Archángelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te, Pater, orare pro me ad Dóminum Deum nostrum.

Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam æternam.

Paulo Apostolo Doneai beste Done guztiai eta zuri, ene Aita pekaturik asko egin dedala, gogapen, itz eta egiteetan, nere eruz, nere eruz, nere eruz aundiz. Oregatik eskatzen diot Andre Maria betibirjiñari, zoriondun Migel Goiaingeruari, zoriondun Juan Bautistari, Pedrot a Paulo Apostolo Doneai, beste Done guztiai ta zuri, ene Aita, otoitz egiozutea nere alde Jaungoiko gure Jaunari.

g) Jainko Guzialduna, zuetzaz erukitu bedi, eta zuen obenak barkatu, ta betiko bizitzara eramán bizaitzate.

℞. Amen.

Indulgéntiam, ab-
solutionem, et re-
missionem pecca-
torum nostrorum
tribuat nobis omní-
potens et miséri-
cors Dóminus.

℞. Amen.

Ÿ. Deus, tu con-
versus vivificabis
nos.

℞. Et plebs tua
lætábitur in te.

Ÿ. Ostende no-
bis, Dómine, mise-
ricórdiam tuam.

℞. Et salutare
tuum da nobis.

Ÿ. Dómine, ex-
audi orationem
meam.

℞. Et clamor
meus ad te véniat.

Ÿ. Dóminus vo-
biscum.

e) Alaxe.

g) Jainko Guzial-
dun ta Erúkitsuak
azkatu, baíkatu ta
garbitu gaitzala.

e) Alaxe.

g) Jauna, begira-
tu gaitzazu ta piz-
koítuko gaituzu.

e) Ta Zugan poz-
tuko da zure Eria.

g) Erakuts, Jauna
zure erukia.

e) Ta emaiguzu
zerua.

g) Entzun, Jauna
nere otoitza.

e) Taigo bedi Zu-
gana nere deadara.

g) Jauna zuekin
bego.

R̄. Et cum spí-
ritu tuo.

e) Baita zure ani-
man ere.

OREMUS

OTOITZA

Apaiza aldarera igotzen da ta ixilik esaten du:

Aufer a nobis,
quæsumus, Dómi-
ne, iniquitates nos-
tras : ut ad Sancta
Sanctorum puris
mereamur ménti-
bus introire. Per
Christum Dómi-
num nostrum.
Amen.

Gure gaiztakeri-
etatik garbitu gai-
tzazu, Jauna, biotz
garbiz aldare bika-
in berezi onetan
sar gaitezen. Jesu-
kristo gure Jauna-
gatik.

Alaxe.

Aldareari muñ-egiten dio, esanaz :

Oramuste Dómi-
ne, per mérita Sanc-
torum tuorum, quo-
rum reliquiæ hic
sunt, et ómnium
Sanctorum : ut in-
dulgere digneris
ómnia peccata
mea. Amen.

Jauna: santu gu-
zien irabaziengatik
eta, batez ere, be-
ren gorpuzkiñak al-
dare onetan dauz-
katenengatik nere
oben guziak barka-
tzeko eskatzen di-
tugu. Alaxe.

Gero apaiza eskubi-aldera joaten da, Gurutze Santu egin eta mezaren Sañera irakurtzen du, ta, ondoren, aldare erdira itzuliaz, Kyrie eleison Jauna, gutzaz erukitu otoitz edera esaten du. Otoitz eder ori Lege-Zareko Igarle ta Aita Nagusiak Jainkoari, Mesias'en eske, zuzendu zizkioten otoitz ederren oyarantzuna bezela da.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Christe eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

g) Jauna gutzaz erukitu.

e) Jauna gutzaz erukitu.

g) Jauna gutzaz erukitu.

e) Jesukristo, gutzaz erukitu.

g) Jesukristo, gutzaz erukitu.

e) Jesukristo, gutzaz erukitu.

g) Jauna, gutzaz erukitu.

e) Jauna, gutzaz erukitu.

g) Jauna, gutzaz erukitu.

Aldare erdira biurtzen da, ta esaten du: Gloria... Gizadi osoak Jainkoari laguntza eskatu

dio : Jaunak bere Salbatzailea bidali digu, deabruaren mendetasuneko kate lodiak puskatzera.

Glória in excelsis Deo. Et in terra pax homínibus bonæ voluntatis. Laudamus te, benedícimus te, adoramus te, glorificamus te. Grátias ágimus tibi propter magnam glóriam tuam. Dómine Deus, Rex cœlestis, Deus Pater omnípotens. Dómine Fili unigénite, Jesu Christe. Dómine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, misere-re nobis. Qui tollis peccata mundi, súscipe deprecationem nostram. Qui

Aintza Jaungoiko-ari, zeru goi-goi-an, eta luéan pa-kea, gogo onezko gizoneri. Aintza-tzen zaitugu, be-deinkatzen zaitugu, guítzen zaitugu, goresten zaitugu. Aingoreisia zerala-ko eskañak demaz-kizugu. Jainko Jau-na, Zeruko Eégea, Guzialdun Jaungoi-ko Aita. Jesukristo, Jaungoiko Seme bakaña. Jaungoiko-aren Bildotsa, Aita-ren Semea, Jainko ta Jauna.

Gizonen obenak kentzen dituzuna, gutzaz erukitu. Gi-

sedes ad dexteram
Patris, miserere
nobis. Quóniam Tu
solus Dóminus, Tu
solus Altíssimus,
Jesu Christe, cum
sancto Spíritu in
glória Dei Patris.
Amen.

zonen obenak ken-
tzen dituzuna, en-
tzun gure eskaria.
Aitaren eskuian
exerita zaudena,
gutzaz erukitu. Zu
bakañik zera-ta Do-
nea, Zu bakañik
Jauna, Zu bakañik
goien-goiena, Jesu-
kristo, Espiritu
Santuarekin bate-
an, Aitaren zorion-
tasunean. Alaxe.

Apaizak, erirantz alderatu, ta esaten du :

Ÿ. Dóminus vo-
biscum.

R̄. Et cum spí-
ritu tuo.

g) Jauna zuekin
bego.

e) Baita zure ani-
man ere.

*Gero eskui-aldera joango da, ta mezari da-
gozkion otoitzak esango ditu, eskuak zabalik
eta zerurantz jasoak, dituela, Moises'en an-
tzera, mendi-gañean jañirik zegoenean, Jaunari
bere eriantzat garaipena eskatzen.*

*Laguntzaileak oien ondoren erantzungo du.
Amen.*

Gero Epistola ta ondorengoak irakuriko ditu.

(*Epistola* 'k idazki edo karta esan nai du; apostoluak eta batez ere Pablo Deuna'k kristauai bialtzen zizkaten idazkien zati bat izaten da geyenian).

Lectio Epistolæ

B. Pauli Apostoli

ad Corinthios

(1.º XIII)

Si linguis hominum loquar et Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens.

Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia, et omnem sci-

Pablo Santuaren

lenengo idazkia

(epistola)

Korinto'taferi (XIII)

(*Kristau-maitetasuna goratzen du*).

Ene anaiak: gizonen izkuntzak eta aingeruenak itzegiten baditut, baño maitetasunik ez badaukat, soñua jotzen duen burni gorria edo ots egiten duen jualetxoa (zimbaloa) bezelakoa naiz.

Eta igaritzeko-doaia banu, ta ezkutapen guztiak banekizki, eta jakin-

entiam : et si habuero omnem fidem ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.

Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

Charitas patiens est, benigna est : charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur.

Non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irri-

tza guztia ta sinismen guztia banu, mendiak berak aldatzeraño bear bada, bañan maitetasunik ez badaukat, ez naiz ezer.

Eta nere ogasun guztiak beartsueri jaten emateko banakatuko banitu, ta nere goñputza éretzeko emango banu, bañan maitetasunik ez badaukat, oiek guztiak ez ditut ezertarako.

Maitetasuna eramankoña da, ona da; maitetasunak ez du bekaizkeririk (inbiririk), ez du ariñegi ezer egiten, ez da puztutzen.

Ez da aundizalea, ez dabil berea ez danaren bila, ez

tatur, non cogitat malum.

Non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati :

Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

Charitas numquam excidit : sive prophetiæ evacuantur, sive linguæ cessabunt, sive scientia destruetur.

Ex parte enim cognoscimus, et ex parte prophetamus.

Cúm autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est.

Cúm essem parvulus, loquebar ut

da asáretzen, ez du okerík pentsatzen.

Bidegabekeriaz ez da poztutzen, baño egiaz alaitzen da.

Guztia eramaten du, guztia sinisten du, guztia itxedotendu, guztiari eusten dio.

Igaríki - doaiak amaituko dira, izkuntzak bukatuko dira, jakintza ezeztuko da, maite-tasuna, ordea, ez da igaroko.

Zati bat ezagutzen degu, ta zati bat igaritzen degu; baño osoa dana etoríko danean, zafizkoa dana kendua izango da.

Aúra nintzala, aúren gisara min-

parvulus, sapiebam
ut parvulus, cogi-
tabam ut parvulus.
Quando autem fac-
tus sum vir, eva-
cuabi quæ erant
parvuli.

Videmus nunc
per speculum in æ-
nigmate : tunc au-
tem facie ad faciem.
Nunc cognosco ex
parte : tunc autem
cognoscam sicut
et cognitus sum.

Nunc autem ma-
nent, fides, spes,
charitas, tria hæc.
Major autem horum
est charitas.

*Aldare erdira beriz juanda, makur-makur-
turik esaten du :*

tzatzen nintzan,
aurak bezela aus-
nartzen nuen, aur-
ak bezela gogar-
tzen nuen : gizon
biurtu naizenean
ordea, utzi det len-
zan guztia.

Orain ispiluaren
bitartez, iragarikiz
ikusten degu : or-
duan, ordea, arpe-
pegiz arpegi : orain
zati batez ezagu-
tzen det : orduan,
neroni ezagutua
naizen bezela, eza-
gutuko det.

Orain sinismena,
itxaropena ta mai-
tetasuna iru auek
irauten dute : iru-
tan, ordea, aundie-
na maitetasuna da.

Munda cor me-
um, ac lábia mea,
omnípotens Deus,
qui lábia Isaíæ pro-
phetæ cálculo mun-
dasti ignito: ita me
tua grata misera-
tione dignare mun-
dare, ut sanctum
Evangélium tuum
digné váleam nun-
tiare. Per Christum
Dóminum nostrum.

¡Jaungoiko Gu-
zialduna! Isaias
igarálearen ezpañak
txingaráz garbitu
zenituna, garbitu
nere biotz ta ezpa-
ñak ere. Zure erú-
kitasun aundiaz
garbitu nazazu, zu-
re Ebanjelio santua
bear bezela azaldu
dezakedan, Jesu-
kristo gure Jauna-
ren izenean. Alaxe.

MEZAREN BIGAÑEN ZATIA

Emen gogoratu bear degu, kristaua, mezaren bigañen asmoa. Au da : zure oben ta gizon guz-
tien gaiztakerien bařkapena Jaunari eskatzea. Jesukristo, Jaungoikoaren Semea, zure ta gizon guzien bidegabeak ordaintzeko il da gurutzean. Eskeñi zaiozu, bada, Jaungoiko Aitari, bere Se-
mearen odol agurğaría zure oben ta gaiztake-
rien ordañez.

Ebanjelioa

*Apaizak Jaungoikoaren laguntza eskatu on-
doren, Ebanjelioa bear dan bezela azaltzeko,*

*aldare ezker aldera joan, eta antxe, ipar-alde-
ra begira, Ebanjelioa irakurtzen du. Iparak,
bere otz, elur ta ilunpeekin lur bira nola ze-
goen adierazten digu, ilunpe ta otz-ikaretan,
deabruaren mendean, Jesukristo lurreratu baño
len.*

ÿ. Dóminus vo-
biscum.

R. Et cum spi-
ritu tuo.

ÿ. Sequéntia
(vel initium) sancti
Evangélii secun-
dum...

R. Glória tibi,
Dómine.

g) Jauna zuekin
bego.

e) Baita zure
animan ere.

g) N. Santuaren
Ebanjelio jarai-
pena.

e) Aintza zuri,
Jauna.

*Ondoren Ebanjelioa irakurtzen du «gurutze
santu» egiñaz. Lenbizi liburuaren gañean,
Ebanjelioaren azalpena gurutzeak emango
digula erakusteko. Gero, kopeta, ezpain ta
biotz gañean, Ebangelioak dionaz ez gerala
lotsatu bear, eta biotz ta ezpañetan euki bear
degula erakusteko. Lenengo kristauak alda-
reko kutxan Jaunarekin batean gorde oi zuten
Ebanjelioa eta maiz irakuririk bertatik atera-
tzen zuten indara, etsaiak gaindu ta oinpera-
tzeko.*

*(Azken-aldera arkituko dituzu Igande ta Jai-
Nagusi bakoitzaren Ebanjelioak).*

Ebanjelioa bukatuta laguntzaileak erantzuten du :

Laus tibi, Christe.

Aintza zuri, Jesukristo.

Gero apaizak mun egiten dio Ebanjelioari esanaz.

Per evangelica dicta deleantur nostra delicta.

Irakurri dan Ebanjelioagatik barkatuak izan bitez nere pekatuak.

Beriz aldare-erdira joaten da ta esaten du :

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terræ, visibílium ómnium et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Filium Dei unigénitum. Et ex Patre natum; ante ómnia sécula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum

Sinisten det Jaungoibo bakarra, Aita Guztialduna, zeruluén, agiri diran eta ez diran gauzen egilea; ta bere Seme bakarra Jesukristo gure Jauna, gizaldi aurretik Jaungoikoagandik jaioa dana; Jaungoikoarengandik sortutako Jaungoikoa, argiagandikako ar-

de Deo vero. Génitum, non factum, consubstantialem Patri; per quem ómnia facta sunt. Qui propter nos hómines, et propter nostram salutem descendit de cœlis. ET INCARNATUS EST DE SPÍRITU SANCTO EX MARIA VIRGINE: ET HOMO FACTUS EST. Crucifixus étiam pro nobis: sub Póntio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tértia die, secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum: sedet ad dēxteram Patris. Et íterum venturus est cum glória judicare vivos et mórtuos; cu-

gia, egizko Jainko-agandikako egizko Jaungoikoa. Egiña ez, sórtua baizik; Aitaren izakidea, gauza guztiak egin dituená. Gu gizonokatik ta guri zeruaemateko zerutik jetxia. ESPIRITU SANTUAREN BIDEZ MARIA BIRJIÑAGANDIK: ARAGIZTU ZANA ETAGIZONEGINZANA. Guregatik gurutziltzatua gañera; ta Pontzio Pilato'ren mendean nekaldua, ta obiratua izan zana. Irugañen egunean, Idazti Deunak ziotenez, ilen ar̄tetik piztu zana. Eta zeruetara igota Aitaren eskuian exeririk dagona. Eta beriz, ere

jus regni non erit
 finis. Et in Spíri-
 tum sanctum, Dó-
 minum et vivifican-
 tem, qui ex Patre
 Filioque procedit.
 Qui cum Patre et
 Fílio simul adora-
 tur, et conglorifica-
 tur; qui locutus est
 per prophetas. Et
 unam sanctam ca-
 thólicam et apos-
 tólicam Ecclesiam.
 Confiteor unum
 baptisma in remis-
 sionem peccato-
 rum. Et exspecto
 resurrectionem
 mortuorum. Et vi-
 tam venturi séculi.
 Amen.

omenez, biziak eta
 ilak epaitzera eto-ri-
 ko dana: aren e-
 rei-nuak (*e-regetzak*)
 ez baii-du azkenik
 izango. (Sinisten
 det) baita Espiritu
 Santua ere, Jaun ta
 bizi-emalea, Aita-
 ren ta Semearen-
 gandik dato-rena;
 Aita ta Semearekin
 batean gur-
 tu ta go-
 resten dana, Igar-
 len bidez itz egin
 duena. Eta Eliza
 baka-
 r, santu, kato-
 lika ta Apostoluen-
 gandikoa. Aito-
 tzen det obenak
 ba-
 rkatzeko Bataio
 bat baka-
 ra. Eta itx-
 aro det ilen piztue-
 era: Ta gizaldi-
 eto-ri-kizuneko bizi-
 tza.

Alaxe (Amen).

Mez-emañeak aldareari mun egiten dio, eta erirantz itzuli ta esaten du :

Ÿ. Dominus voviscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

g) Jauna zuekin bego.

e) Baita zure animan ere.

Otoitza.

MEZAREN IRUGAÑEN ZATIA

Antziñan, Elizaren lenengo urteetan, kristau izateko asmoz Bataio-zai zeuden aiek Elizatik kampa bidali egiten zituzten Mezaren irugañen zati au asten zanean.

Emen gogoratu bear degu, kristaua, mezaren irugañen asmoa. Au da : zuri ta gizon guztioi Berak egindako neuririk ez duten añako mese-deakatik Jaunari eskeñak ematea. Esan, bada, biotz-biotzez, apaizarekin batean, emen jañizen diran otoitz edeñak.

Offertorium

Eskeintza

(Apaizak eskuetan artzen du urezko plater-txoa Ostiarekin, ta begiak zerurantz jasota, gero Osti gañera biuritzen ditu, esanaz) :

Súspice, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, hanc

Añ zazu Aita Santua, Jaungoiko Guzialdun Betikoa,

immaculatam hóstiam, quam ego indignus fámulus tuus óffero tibi, Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligéntiis meis, et pro ómnibus circumstántibus, sed et pro ómnibus fidelibus christianis vivis atque defunctis, ut mihi et illis próficiat ad salutem in vitam æternam. Amen.

Mez-ontziko ardoari bota bear dion ura bedeinkatuaz esaten du :

Deus, qui humanæ substántiæ dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabilius reformasti: da nobis per hujus

nik, zure mendekogai ez naizen onek, Zuri nere Jaungoiko bizi ta egizkooři eskeintzen dizudan kutsugabeko opari au, nere neurigabeko oben, bidegabekeritautsegiteen ordañez, baita emen daudenen eta gañerako kristau bizi ta ildakoengatik ere, nerezat bezela aientzat ere beti-iraute guzian osasungarri izan dedin. Alaxe.

Mirariz gizona egin, eta mirari aundiagoz berituzenduen Jaungoikoa! Ardo ta ur onen ezkutua (mis-

aquæ et vini mysterium, ejus divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostræ fieri dignatus est particeps, Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.

terioa) gatik emai-guzu : Jesukristo gure Jaunaren Jaungoikotasunaren zoriondun izan gaitezela, Bera gure gizatasauna artzeraño jetxi zan bezela. Zurekin ta Espiritu Santuarekin batean bizi ta agintzen duen Jesukristo gure Jaunaren izenean. Alaxe.

Mez-ontzia jasotzen du, ondoren esanaz :

Offerimus, tibi Domine, cálicem salutaris, tuam deprecantes cleméntiam: ut in conspectu divinæ majestatis tuæ pro nostra, et totius mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

Edari osasugarí au eskeintzen dizugu, Jauna, zure erukia eskatuaz : gure ta beste guzien onerako, beronen usai gozoa zure aureraño igo dedin. Alaxe.

Gero eskuak aldare gañean jaririk makurtuta esaten du :

In spiritu humilitatis, et in ánimo contrito suscipiamur a te, Dómine; et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hódíe, ut placeat tibi, Dómine Deus.

Biotz apal eta damutuok artu gaitzazu, Jauna; ta izan bedi zure gogokoa gaur zure aurean eskeintzen degun opari au, Jaun eta Jaungoikoa.

Orduan, begiak zerurantz jarita, Andre Mariaren sabelean Jaungoikoaren Semea sortuzan bezela, aldare gañeko ogi ta, ardoak Jaungoikoaren gorputz ta odol biurtu ditzala, eskatzen dio Espiritu Santuari.

Veni, sanctificator omnípotens æterne Deus, et † benedic hoc sacrificium tuo sancto nómini præparatum.

Atoz betiko Jaungoiko, Guzialdun, Zeruratzalea, ta bedeinka † zazu zure izen santuari eskeñitako opari au.

(Beatzak garbitzera aldare muturera dijoa).

Beatzak garbitzean Jesukristok Apostolueri oñak garbitu zizkiela adierazten du, eta jaunartzeko edozeñek euki bear duen garbitasuna.

Lavabo inter innocentes manus meas: et circúmdabo altare tuum, Dómine :

Ut áudiam vocem laudis: et enarrem universa mirabilia tua.

Dómine, dilexi decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ.

Ne perdas cum impiis, Deus, ánimam meam: et cum viris sánguinum vitam meam :

In quorum mánibus iniquitates sunt: déxtera eorum repleta est munéribus.

Ego autem in in-

Erúgabeen artean garbituko ditut nere eskuak, ta zure aldare-maira inguratuko naiz.

Eresi aintzagarriak entzuteko: zure miragarri guziak goratutzeko.

Jauna: zure etxearen apaña maite izan det; baita aunditasunezko zure egon-tokia ere.

Ez utzi, Jauna, gizon gaiztoekin nere anima galtzen, ezta nere bizitza ere gizon odolza-leekin.

Oien eskuak gaiztakeriz zikinduta daude, ta eskuiak lapurétaz aberastuak.

Baño nik bizibide

nocéntia mea ingressus sum: rédime me, et miserere mei.

Pes meus stetit in directo: in ecclésiis benedicam te, Dómine.

Glória Patri...

Aldare erdira beriz joaten da, ta zerbait makurturik esaten du:

Súspice, sancta Trínitas, hanc oblationem, quam tibi offérimus ob mérioriam passionis, resurrectionis et ascensionis Jesu

garbi ta erugabea eramán det: gaizkatu nazazu bada, Jauna, ta erukitu nitzaz.

Nere Oñak bide zuzenetan ibili dira. Eliz-batzařetan be deinkatuko zaitut, Jauna.

Aintza Aitari, ta Semeari, ta Espiritu Santuari: asieran zan bezelaxe orain eta beti gizaldi ta gizaldietan. Alaxe.

Ař zazu, Irutasun Deuna, opari au: Jesukristo gure Jaunaren nekaldia, pizkundera ta jaso-kundera gogoratze-ko eskeintzen dizu-

Christi, Dómini nostri: et in honorem beatæ Mariæ semper Vírginis, et beati Joannis Baptistæ, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et istorum, et ómnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercédere dignentur in cœlis quorum memóriam ágimus in terris. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amén.

(Apaizak, gizon pekatari bat dala gogoraturik, erirantza begiak biuritzen ditu, eta berarekin batean otoitz egiteko eskatzen die guztioi esanaz):

Orate, frates: ut meum ac vestrum

gu; baita Erugabe-ko Andre Maria, Juan Bataiatzale, Pedro ta Paulo Apostoluen ta beste santu guzien oroipenean ere; aien goraltzerako izan dedin ta gure laguntzarako; emen luñean gogoratzen ditugun santu oiek zeruan bitarteko izan ditzagun. Jesukristo gure Jaunaren ize-nean.

Alaxe.

g) Otoitz egizute, anaiak, nereea ta

sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiæ suæ sanctæ.

zuenan dan opari au gogozkoa izan dedin, Jainko Guzialdunaren aurean.

e) **A**rtu beza Jaunak zure eskuetako oparia, bere izenaren aintzat eta gorapenaz, eta gure eta Eliz Ama osoaren onerako.

Alaxe.

(Ondoren apaizak Otoitz ixilak esaten ditu).

MEZAREN LAUGAÑEN ZATIA

Emen gogoratu beaí dezu, kristaua, mezaren laugañen asmoa. Au da; beañezkoak dituzun eskeí edo graziak eta mesede guzi-guziak Jaunari eskatzea. Idiki itzazu sinismenaren begiak ta ikusi nola dagon aldare-gañean, edo zure biotzean Jauna artu badezu, ta eskatu, eskatu asko, eskatu atseden gabe.

(Mezaren laugañen zati au (guzietan edeñena ta nagusiena bait da) *Prefazio* edo *Sañera* deritzaien otoitzarekin asten da. Apaizak abestutzen du; ez da beti berbera izaten; emen aste-egunetan maizen esaten dana jaítzen degu).

Ÿ. Per ómnia sé-
cula seculorum.

Ŕ. Amén.

Ÿ. Dóminus vo-
biscum.

Ŕ. Et cum spíri-
tu tuo.

Ÿ. Sursum cor-
da.

Ŕ. Habemus ad
Dóminum.

Ÿ. Grátias aga-
mus Dómino Deo
nostro.

Ŕ. Dígnum et
justum est.

Veré dignum et
justum est, æquum
et salutare, nos tibi
semper et ubique
gratias agere, Do-
mine sancte, Pater
omnipotens, œter-
ne Deus, per Chris-
tum Dominum nos-

g) Gizaldi ta gi-
zaldi guzietan.

e) Alaxe.

g) Jauna zuekin
bego.

e) Baita zure
animan ere.

g) Gorantz bio-
tzak.

e) Jaungoikoa a-
gan dauzkagu.

g) Eskeñak da-
mazkiogun gure
Jaun ta Jaungoiko-
ari.

e) Gauza bidez-
koa ta zuzena da.

Gauza bidezko ta
zuzena da eta ego-
ki ta osasungarria
gañera, beti ta alde
guztietan guk Zuri
eskeñak ematea,
Jaun santua, Guzi-
aldun Aita, betiko
Jainkoa, Jesukristo

trum: per quem
Majestatem tuam
laudant Angeli,
adorant Domina-
tiones, tremunt Po-
testates. Cœli Cœ-
lorumque virtutes
ac beata Seraphim
solia exultatione
concelebrant, cum
quibus et nostras
voces, ut admitti ju-
beas deprecamur,
supplici confesione
dicentes:

Sanctus, Sanc-
tus, Sanctus, Dómi-
nus Deus Sábaoth.
Pleni sunt cœli et
terra gloria tua.
Hosanna in excel-
sis. Benedictus †
qui venit in nómine
Dómini. Hosanna
in excelsis.

gure Jaunaren bi-
tarítez. Bere bitarítez
aintzatzen zaituzte
Aingeruak, guritzen
Agintariak, ta ika-
raz agurtzen Aldu-
nak; baita pozik
goratzen ere Indar-
dunak eta Aingeru
Garitsuak. Artu itza-
zu, aren, aien gora-
penekin batean gu-
reak, ere apaltasu-
nez aitoritzen bait-
-zaitugu esanaz:

Santua, Santua,
Santua, gizon eta
Aingeruen Jaungoi-
koa. Zeru-lurak
zure omenaz (glori-
yaz) beterik daude.
¡Bizi bedi goietan!
Onetsia (bedeinka-
tua) Jaungoikoaren
izenean datorrena.
¡Bizi bedi goialde-
etan!

Zeru luñak Jainkoaren omenaz beterik badaude, beude gure biotzak ere, Jaungoikoaganako maitetasunez eta esker onez, bete-beteak.

“Canon“ deritzaion zatia

Emen saítzen gera mezaren bañu-bañuko mian. Orain apaizak esango ditun otoitzak, lenengo kristauak esan oi zituzten otoitz berberak dira.

1.—*Lendabizi* Eliz osoaren alde eskatzen du; gero bere gogokoen alde.

2.—*Berealaxe* zeruko santuen laguntza eskatuko du, batez ere, Andre Mariaren, ta gorenetako santuen laguntza.

3.—*Urñen*, bere opariaren gain eskuak luzatzen ditu, ta ontzat aítzeko eskatzen dio Jaunari.

4.—*Orduan*, Azken-aparian bezela, ogi-aórdok bere Gorputz ta Odol agurñari biurtzen ditu.

5.—Gero Jesukristo aldare-gañean dagoela, Jaungoiko Aitari oparitzat eskeintzen dio, Lege-Zañeko opari berezienak era berean goratuaz.

6.—Garbitokiko animen alde eskatzen du gero.

7.—Ta azkenean, Aita gurea eta Jaun-añtu aũeko otoitzak esanaz, bukatzen du mezaren zati au.

1).—Eleiz-osoaren aldezko otoitza

Te igitur, clemensissime Pater, per

Zuri, bada, Aitarik erukitsuen orñ, ma-

Jesum Christum Fí-
lium tuum Dómi-
num nostrum sú-
plices rogamus ac-
pétimus uti accepta
hábeas, et benedi-
cas, hæc † dona,
hæc † múnera, hæ-
† sancta sacrificia
illibata, in primis
quæ tibi offérimus
pro Ecclésia tua
sancta cathólica:
quam pacificare,
custodire, adunare,
et régere digneris
toto orbe terrarum,
una cum fámulo
tuo Papa nostro
N., Antíste nostro
N., rege nostro *N.*,
et ómnibus ortho-
doxis, atque cathó-
licæ et apostólicæ
fídei cultóribus.

kuñturik eskatzen
dizugu, zure Seme
Jesukristo gure Jau-
naren bitarítez, on-
tzat arñtu ta bedein-
kaitzazula eskeintz
† auek, esku-era-
kutsi † auek, opari
santu † auek. Le-
nengoz, eskeintzen
dizkizugu zure Eli-
za Deun osoaren
alde, paketu deza-
zun, batu ta zuzen-
du dezazun, luñalde
zabal osoan; baita
zure zerbitzari Aita
Santu *N.*, gure Go-
tzai *N.*, eta sinispen
Apostolutar eta ka-
tolikuaren mende-
an bizi diran kristau
zuzen guztien alde
ere.

BIZIEN ONERAKO ESKARIAK

(Apaizak gogoratzen ditu lenbizi, meza eskeñi duen ura ta bere aideak).

Memento, Dómine, famulorum famulárumque tuarum *N.* et *N.*

(*Gogoratu emen zuen aide, lagun ta ongílien izenak*).

Et ómnium circumstántiun, quorum tibi fides cógnita est, et nota devótio: pro quibus tibi offérimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, suisque ómnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolunitatis suæ tibi que reddunt vota

Oroitu ezazu, Jau-na, zure mendeko *N...* ta *N...*

Baita emen dau-den guztiak ere, siniste onekoak eta jaieratsuak dirala ondo dakizu-ta.

Oientzako eskeñi bait-dizugu, edo berak eskeñi dizute opari (sakrifizio) goragarí au. Bai, norberarentzat eta beren aideentzat, beren animen gaizkapenerako, ta betiko zorionairitxiko

sua æterno Deo,
vivo et vero.

duten itxaropenaz,
eskeintzen bait-diz-
kizute opari auek,
Egizko eta Betiko
Jaungoiko orí.

2). — Zeruko done (sañtu) ta Andre Mari-
aren laguntza eskatzeko otoitza

Comunicantes, et
memoriam vene-
rantes, in primis
gloriosæ semper
virginis Mariæ, Ge-
nitricis Dei et Dó-
mini nostri Jesu
Christi: sed et bea-
torum Apostolo-
rum ac Mártýrum
tuorum Petri et
Pauli, Andreæ, Ja-
cobi, Joannis, Tho-
mæ, Jacobi, Philip-
pi, Bartolomæai,
Matthæi, Simonis
et Thaddhæi; Lini,
Cleti, Clementis,

Kristau guziok el-
kar arturik, Andre
Maria Jesukristo
gure Jaun ta Jaun-
goikoaren Amaren
izena lenbizi agur-
tuaz, baita zorione-
ko Apostolu ta
Martiri Pedro ta
Paulo, Andres,
Santiago, Juan,
Tomas, Santiago,
Felipe, Bartolome,
Mateo, Simon eta
Tadeo, Lino, Kleto,
Klemente, Sisto,
Kornelio, Zipriano,
Lorenzo, Krisogo-

Xisti, Cornélii, Cipriani, Lauréntii, Chrysógoni, Joannis et Pauli, Cosmæ et Damiani, et ómnium Sanctorum tuorum; quorum, méritis precibusque concedas, ut in ómnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

3). — Bere oparia ontzat aitzeko apaizak Jaungoikoari eskatzen dio :

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ famíliæ tuæ, quæsumus, Dómine, ut placatus accípias: diesque nostros in tua pace

no, Juan eta Paulo, Kosme ta Damiano, ta santu guztiena ere, oien irabazi ta otoitzen bitartez eskatze dizugu, gauza guzietan zure laguntzaren indaia arkitu dezagula. Jesukristo gure Jaun oren ize-nean, Alaxe.

Aren, Jauna, zure seme guziak eskeintzen dizuten mendetasunezko opari au ontzat ar zazu. Emaiguzu, gañera, pakezko bizibidea, eta betiko onda-

disponas, atque ab æterna damnatione nos éripi, et in electorum tuorum júbeas grege numerari: Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Quam oblationem tu, Deus, in ómnibus, quæsumus, bene † dictam, adscri † ptam, ra † tam, rationábilem, acceptabilem-que fácere digneris: ut nobis Cor † pus et San † guis fiat dilectíssimi Fílii tui Dómini, nostri Jesu Christi.

menditik gure buruak gorde, ta aukeratuen arteko artaldean artu gaitzazu. Jesukristo gure Jaunaren izenean. Alaxe.

Eskeintz au, Jauna, bedein † katu, ber † ezi, ontzat † eman, bidezko ta egokia egin deza zula eskatzen dizugu, gureztat zure Seme guztiz maitagarri Jesukristo gure Jaunaren gor † putz eta o † dol egin dedin.

**4). — Azken-aparian bezela, ogia ta afdoa
Jesukristoren gofputz eta odol
biuftzen ditu**

Qui pridie quam pateretur, accepit

Bere Nekaldi aurreko egunean, bere

panem in sanctas ac venerábiles manus suas: et elevatis óculis in coelum, ad te Deum Patrem suum omnipotentem, tibi grátias agens, bene † dixit, fregit, deditque discípulis suis, dicens: Accípite, et manducate ex hoc omnes.

HOC EST ENIM
CORPUS MEUM

Símili modo postquam coenatum est, accípiens et hunc præclarum Cálicem in sanctas ac venerábilis manus suas: item tibi grátias agens, bene † dixit, deditque discípulis suis, dicens:

esku santu ta agur-garíetan ogia ar-turik, eta begiak zerrurantz Zugana, bere Aita Jaungoiko Guztiz Altsua-gana jasota eske-ak Zuri emanaz, bedein † katu eba-ki, ta bere ikasleeri eman bait-zien esanaz: Ar-tu ta jan zazute ontatik guz-tiok.

AU DA-TA,
NERE GORPUTZA

Era berean, apal-du ondoren, Edon-tzi (kaliza) agur-gari au, bere esku santu ta gur-garíetan ar-turik, zuri be-riro eske-ak emanda, bedein † katu zuen, eta bere ikasleeri eman zien esanaz:

Accipite et bibite
ex eo omnes.

HIC EST ENIM CALIX SANGUINIS MEI, NOVI ET ÆTERNI TESTAMENTI (MYSTERIUM FIDEI), QUI PRO NOBIS ET PRO MULTIS EFFUNDETUR IN REMISSIONEM PECCATORUM.

HÆC QUOTIESCUNQUE FECERITIS IN MEI MEMORIAM FACIETIS.

Apaizak *Osti-Deuna* jasotzen duanean, berari begiratuaz, esan : **Nere Jaun eta nere Jaungoikoa.**

(7 urte ta 7 berogeiko barkapen-egunak. Pio Xg. Loreilaren 18'an, 1907).

Odol - Deuna jasotzen duanean, esan : **Aita Betikoa; Jesukristoren odol guztiz agurgrafia ezkeintzen dizut nere pekatuen ordanez eta Eliz Amaren beaferarako.**

(100 eguneko barkapenak. Pio VII g.)

Ar zazute ta edan onetatik guzfiok,

AU DA - TA NERE ODOL-ONTZIA, TESTAMENTU BERIKO BETIKOA (SINIS - MEN - EZKUTUKIA), ZUEN ETA BESTE ASKOREN PEKATUAK BARKATZEKO IXURIKO DANA.

GAUZ AUEK EGITEN DITUZUTEN GUZTIETAN, EGIN ITZAZUTE NERE OROIPENAZ.

5.)—Apaizak Jesukristoren gofputz-odol
agufgafiak Jaungoiko Altari
eskeintzen dizka.

Unde et mémoires
Dómine, nos servi
tui, sed et plebs tua
sancta, ejusdem
Christi Fílii tui
Dómini nostri tam
beatæ passionis,
necnon et ab ínfe-
ris resurrectionis,
sed in cœlos glo-
riosæ ascensionis:
offérimus præcla-
ræ majestati tuæ de
tuis donis ac datis,
Hóstiam † puram,
Hóstiam † sanc-
tam, Hóstiam † im-
maculatam, Panem
† sanctum vitæ
æternæ, et Cálicem
† salutis pérpetuæ.

Beragatik, Jauna,
gogoraturik guk,
zure mendekoak
eta zure eñi osoak,
Jesukristo gure Jau-
naren zorionezko
nekaldia, pizkun-
dea ta zeruetarako
jasokundea, Zure
aintzaz eskeintzen
dizugu, Zeroñek
emandako esku-
-erakutsi ta emai-
tzetatik, Opari †
garbi, Opari † san-
tu, Opari † eruga-
bekoa, betiko bizi-
tza ematen duan
Ogi † deuna, ta
betiko zorionaren
osasungarizko †
Ontzia.

Supra quæ propítio ac sereno vultu respícere digneris: et accepta habere, císuti accepta habere dignatus es múnera púeri tui justí Abel, et sacrificíum patriarchæ nostri Abrahæ, et quod tibi óbtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificíum, immaculatam hóstíam.

Gero makur-makurturik esaten du :

Súpplíces te rogamus, omnípotens Deus, jube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ majestatis tuæ: ut quotquot,

Ontzat eman, bada, ta artu, Jauna, eskeintz santu ta opari erugabeko auk: zure zerbitzari zuzen Abel'en eskeñia, Abraan gure Asabaren oparia, baita Melkisedek apaiz nagusiarena ere ontzat eman zenituen bezela.

Aren Jainko Guzialduna, agindu egiozu zure aingeru santuari eskeintz auk eramán ditza-la, zeruko zure aldare bikañera, zure Aunditasunaren aurera, aldare - es-

ex hac altaris participatione, sacrosanctum Filii tui Cor + pus, et San + guinem sumpsérimus, omni benedictione cœlesti, et grátia repleamur. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

keintz auetatik zure Semearen Goñputz - Odol agurgarriak artuko ditugun guztio, zeruko bedein-kapen ta eskeréz bete - beteak izan gaitezzen. Jesukristo gure Jaun berberaren izenean. Alaxe.

6.)—Ildakoen onerako eskariak

Memento étiam, Dómine, famulorum famularumque tuarum *N.* et *N.*, qui nos præcesserunt cum signo fidei, et dórmiunt in somno pacis.

Oroitu itzazu berrebat, Jauna, orain pake gozoan lo dauden eta sinismendunak ziran zure zerbitzari *N.* *N.*

(Eskatu emen aide, lagun eta garbitokian az-tuta dauden anima gizagaxoentzat).

Ipsis, Dómine, et ómnibus in Christo quiescéntibus, locum refrigerii, lucis

Auek, Jauna, ta Kristoren adizkide-tasunean il diran beste guziak, argi-

et pacis, ut indulgeas, deprecamur. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

tasun, atsegin eta pakezko tokira eramanditzazula eskatzen dizugu. Jesukristo gure Jaunen izenean. Alaxe.

(Ez dira negar-samiñak, ezta ere il-obi eder ala loreak, otoitzak baizik, eta eginkizun onak eta, batez ere, meza deunak, ildakoen animen nekeak arinduko dituztenak).

Nobis quoque peccatóribus fámulis tuis, de mnlitúdine miserationum tuarum sperántibus, partem áliquam et societatem donare digneris cum tuis sanctis Apóstolis et Martyribus: cum Joanne, Stéphano, Mathia, Bárnaba, Ignátio, Alexandro, Marcelino, Petro, Felicitate, Perpétua, Agatha, Lúcia,

Zure erukitasun ugarian gure ustea daukagunoi ere, guri pekatarioi, emaguzu toki txiki bat eta elkar-ekin bizi - izatea, zure Bidali (Apostolu) ta Ziñopa (Martir) done Juan, Esteban, Matias, Bernabe, Inazio, Alejandro, Marzelino, Pedro, Felicitas, Perpetua, Ageda, Luzia, Ines, Zezi-

Agnete, Cœcília,
Anastásia, et óm-
nibus Sanctis tuis,
intra quorum nos
consórtium, non
æstimator mériti-
sed véniaë, quæsu-
mus laígitor admit-
te. Per Christum
Dóminum nostrum.

Per quem hæc
ómnia, Dómine,
semper bona creas
sanctí † ficas, viví
† ficas, bene † dícis,
et præstas nobis.

Per ip † sum, et
cum ip † so, et in
ip † so, est tibi
Deo Patri † omni-
potenti, in unitate
Spiritus † Sancti,
omnis honor et gló-
ria.

lia, Anastasia ta
beste santu guzie-
kin batean; ez gure
irabaziakatik, zure
erukitasum aundia-
ri begiratuta baizik.
Jesukristo gure Jau-
nagatik.

Jesukristo beraga-
tik Jauna, gauz
auek ere egiten,
santu † tzen, indar
† tzen, bedein †
katzen eta ematen
dizkiguzu beti.

Jesukristo Bera †
gatik, eta Bera †
rekin, eta Bera †
gan bait-dezu Zuk
Jaungoiko Aita †
Guzialdun orek Es-
piritu † Santuare-
kin batean aintza
ta gorapen guzia.

7.)—Aita Gurea

Apaiza *jaunaítzera* dijoa; baño jaunari biotza prestatzeko biderik onena otoitza dala lenbizi gogoraturik, *Aita Gurea*, Jesukristo ber-beraren ezpañetako otoitz edeña esango du lenago.

Ÿ. Per ómnia
sécula seculorum.

R. Amén.

Oremus

PRECEPTIS salutáribus móniti et divina institutione formati, audemus dicere.

Pater noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum: advéniat regnum tuum: fiat vóluntas tua sicut in cœlo et in terra. Panem nostrum quotidiana da nobis hódie: et dimitte nobis

g). Gizaldi ta
gizaldi guzietan.

e). Alaxe.

Otoitza

JAUNGOIKO ber-beraren irakaspén ta erakuste osasungariak aíturik ausartzen gera esaten :

Aita gurea, zeruetan zaudena: santifikatua izan bedi zure izena: betor gugana zure ereinua: egin bedi zure borondatea zeruan bezela luéan ere. Emaiguzu gaur gure eguneroko ogia:

débita nostra, sicut
et nos dimittimus
debitóribus nostris.
Et ne nos inducas
in tentationem.

Ÿ. Sed líbera
nos a malo.

R̄. Amen.

bańka zaizkiguzu
gure zońák, guk
geren zońdunai
bańkatzen diegun
bezela: ez gaitzazu
utzi tentazioan
erortzen,

e) Baizikan libra
gaitzazu gaitzetik.

Apaizak ixilik AMEN erantzuten du: gero LIBERA... esanaz jaraitzen du.

(Otoitz guztieian edeńena *Aita Gurea* da; batetik Jesukristo berberak erakutsi digulako; bestetik, beńiz, *zazpi eskabide* zein bańo zein edeńagoak dituelako.

Lenengoan. — Jaungoikoaren izena luńbira osoan ezagutua ta guńtua izan dedińa eskatzen degu.

Bigarenean. — Jaungoikoaren agintea datońkigula, au da: Berak agindu dezala gure animetan emen bean, eta gero eman dizaigula zorionbetea zeruan.

Irugarnean. — Jaungoikoaren borondatea egin dezagula luńtańak, zerutańak egiten duten bezelaxe.

Laugarnean. — Gońputz ta animaren janaria Jaungoikoari eskatzen diogu.

Boskarnean. — Gure obenak barkatu dizazkigula, guk gure etsaieri bańkatzen dizkiegun bezela.

Seigarānean.--Deabruaren ziltzaldietatik (tentazioetatik) gorde gaitzala.

Zazpigarānean.—Gorputz ta animaren gaitz guztiak gugandik aldendu ditzala).

Libera nos quæsumus Dómine, ab ómnibus malis præteritis, præsentibus et futuris: et intercedente beata et gloriosa semper Virgine Dei Genitrice María, cum beatis Apóstolis tuis Petro et Paulo, atque Andrea, et ómnibus Sanctis, da propítius pacem in diebus nostris ut ope misericórdiæ tuæ adjuti, et a peccato simus semper líberi, et ab omni perturbatione securi.

Gorde gaitzazu, igarotako, oraingo ta etortzekoak diran gaitz guztietatik: ta Jaungoikoaren Ama doatsu-zorionezkoa, Maria beti Birjiña, zure Apostolu Pedro ta Paulo ta gañerako santuak bitarte ditugula, emaiguzu: zure erukitasunaren laguntzarekin bizibide paketsua eramán dezagula ta pekatu naspil guzietatik gordeak izan gaitezela.

Gero apaizak Osti-Deuna aldare-gañean iru pusketan zatitzen du, esanaz:

Per eundem Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spíritus Sancti Deus.

Per ómnia sécula seculorum.

R̄. Amen.

Pax † Domini sit † semper vobis † cum.

R̄. Et cum spírítu tuo.

Eskuan daukan Osti zatitxoá Odol-ontzira botatzen du, esanaz :

Hæc commixtio et consecrátio Córporis et Sánguínis Dómini nostri Jesu Christi fiat accipiéntibus nobis in vitam æternam. Amen.

Jesukristo gure Jaun eta Zure Se-mearen izenean; Bera bait-da Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean bizi izan eta agintzen duana, gizaldi ta gizaldietan.

e) Alaxe.

g) Jaungoikoaren † pakea zuen † ar-tean bego † beti.

e) Baita zure animan ere.

Orain nastutzen diran Jesukristo gure Jaunaren Gorputz ta Odola eman dizaigutela, aritzen ditugunoi, betiko bizitza. Alaxe.

Osti-zatitzeak Jesukristoren neke-miñak adierazten dizkigu.

Apaizak Odol-ontzira botatzen duen *Osti* zatia, Jesukristo Abraan-en egontokira jexi izana adierazten du.

Ostia ta odola ontzian bat egiten diranean, Jesukristoren pizkundera adierazten digute, bere gofputz-anima orduan elkaritu ziran beziz ilobitik ateratzeko.

Orain bere bulara iru aldiz jotzen du esanaz.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Oben guztiak kentzen dituzun Jaungoikoaren Bildotsa, gutzaz erukitu.

Oben guztiak kentzen dituzun Jaungoikoaren Bildotsa, gutzaz erukitu.

Oben guztiak kentzen dituzun Jaungoikoaren Bildotsa, pakea emai-guzu.

Emen, azkenean, apaizak Jesukristo Bildots otzanari pakea eskatzen dio. Au da: pekatugabeko bizibide onak eman oi duen baringo pake eztitsu-gozoa, alpeñ-alpeñik pekatariak atsegin eta txorakerietan bilatu nai dutena; *non est pax*

impiis. Pake auxe bera eskatzen du Eliz osoar-entzat ere, ondoren esaten duen otoitzan. Eskatu zaiozu zeroñek ere, kristaua, bañengo pake edeñ ori.

Dómine Jesu
Christe, qui dixisti
Apóstolis tuis: Pa-
cem relinquo vobis,
pacem meam do
vobis: ne respicias
peccata mea, sed
fidem Ecclesiæ tuæ:
eamque secundum
voluntatem tuam
pacificare, et coa-
dunare digneris.
Qui vivis et regnas
Deus, per omnia
sécula seculorum.

Amen.

Jesukristo nere Jau-
na, zuk esan zenien
zure Apostoloeri:
nere pakea uzten
dizutet, nere pakea
damaizutet. Ez za-
yezula begiratu
nere obeneri, zure
Elizaren sinisme-
nari baizik; eta añen
zure gogo onez
eliztar guztiak pa-
ketu ta bat egin
itzazu. Azkengabe-
ko egunetan bizi ta
agintzen dezun
Jaungoikoa.

Alaxe.

Meza-nagusietan apaizak bere eskuikoa laztan-
tzen du pakea emanaz, eta onek bere ezkeñekoa.

Gero jarraitzen du:

Dómine Jesu
Christi, Fili Dei vi-

Jesukristo nere
Jauna, Jaungoiko

vi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spírítu sancto, per mortem tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus, et Sánguinem tuum, ab ómnibus iniquitátibus meis, et universis malis; et fac me tuis semper inhærere mandatis, et a te numquam separari permittas. Qui cum eodem Deo Patre et Spírítu Sancto vivis et regnas Deus in sécula seculorum. Amen.

Percéptio Córporis tui, Dómine Jesu Criste, quod ego indignus súmere

Biziaren Semea,
Aitak ala nai-ta,
Espiritu Santuaren
laguntzarekin zure
eriotzaren bidez gi-
zonai bizia eman
diezuna: Zure gor-
putz-odol agurga-
rien bitartez, bar-
katu nere obenak
eta gañerako oker-
guztiak, eta emai-
dazu: zure agin-
duak beti gorde-
tzea, ta Zugandik
iñoiz ez alde egitea.
Gizaldi ta gizaldi-
etan Aita ta Espiri-
tu Santuarekin ba-
tean bizi zeran ta
agintzen dezun
Jaungoikoa. Alaxe.

Jesukristo nere
Jauna: nik, gai ez
izan aren, orain ar-
tzeko asmoa dedan

præsumo, non mihi provéniat in iudicium et condemnationem; sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et cörperis, et ad medelam percipiendam. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spíritus Sancti Deus, per omnia sécula seculorum. Amén.

Belaunikatzen da ta gero esaten du :

Panem cœlestem accipiam en nomen Domini invocabo.

Ezkeréko eskuan Osti Santua arñuta, iru aldiz bulaña jotzen du, bakoitzean esanaz :

Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed

zure goñputz au zure erukiagatik, nere anima-goñputzaren aldegañi ta sendagai osasungañi izan dedila, ez nere betiko kaltegañi; orixe eskatzen dizut Zuri, Jaungoiko Aitarekin ta Espiritu Santuarekin batean gizaldi ta gizaldietan bizi zeran oñi.

Alaxe.

Zeruko ogia arñuta ta Jaungoikoaren izena aipatuko det.

Jauna, ez naiz ni Zu nere etxean sartzeko diña, baño

tantum dic verbo,
et sanabitur anima
mea.

itz bakar bat esan
ta nere anima osa-
tuko da.

*Gero Osti santuaz gurutze-santu egiten du
esanaz :*

Corpus Domini
nostri Jesu-Christi
custodiat animam
meam in vitam æ-
ternam. Amén.

Jesukristo gure
Jaunaren gorpu-
tzak gorde beza
betiko bizitzarako
nere anima. Alaxe.

Orduan pixka batean ixilik gelditzen da; bi-
tarztean Jauna artu bear dutenak aldare-maiera
inguratzen dira, ta *Confiteor (Nik, pekatari)*
esango dute.

Gure E iz-Amak meza entzuten degun bakoi-
tzean Jaunartzea nai luke; ezin badegu, *Gogoz-
ko Jaunartzea* egin beintzat, 176'gafen ofialdean
jartzen dan bezela.

Ondoren apaizak *Osti* apurak biltzen ditu
esanaz :

Quid retribuam
Dómino pro ómni-
bus quæ retribuit
mihi? Cálicem sa-
lutaris accípíam, et
nomen Dómini in-

¿Zer eskeñiño diot
Jaungoikoari Berak
eman dizkidanen
ordañez? Odol
osasungaria artuta
Jaungoikoaren ize-

vocabo. Laudans
invocabo Dómi-
num, et ab inimicis
meis salvus ero.

na aipatuko det.
Bere gorapenak
eresiko (kantuta-
ko), ditut eta nere
etsaiak ezin men-
deratuko naute.

Gero Odol Deuna ártzen du, esanaz :

Sanguis Domini
nostri Jesu-Christi
custodiat animam
meam in vitam æ-
ernam. Amen.

Jesukristo gure
Jaunaren Odol
aguígañiak gorde
bera betiko bizitza-
rako nere anima.
Alaxe.

*Orduan ardo pitin bat mez-ontzian ártzen
du esanaz :*

Quod ore súmpsi-
mus, Dómine, pura
mente capiamus; et
de múnere tempo-
rali fiat nobis remé-
dium sempiternum.

Emaiguzu, Jauna,
aor artu ditugun
Goíputz-Odolak
biotz garbian euki
ditzagula eta eske-
intz aldakoí onek
osasun iraunkoía
iritxi dizaigula.

Ardoa ta ura ontzian nastutzen ditu, esanaz:

Corpus tuum Dómine, quod sumpsi, et Sanguis, quem potavi, adhæreat viscéribus meis: et præsta, ut in me non remáneat scélerum mácula, quem pura et sancta refecerunt sacramenta. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. Amen.

Ur-ardoa arñuta ontzia garbitzen du, ta gero aldare muturea dijoa, Communio deritzaion meza-zatia irakurtzera. Ondoren esaten du:

ÿ. Dominus vobiscum.

Ŕ. Et cum spiritu tuo.

Emen Jaunañtu ondorengo otoitzak irakurtzen ditu, eta gero erdira biurturik esaten du:

ÿ. Dóminus vobiscum.

Ŕ. Et cum spiritu tuo.

Añtu ditudan zure Gorputz eta Odola, itsatsi bitez nere eraietan, Jauna, eta egizu, sakramentu garbi santu oiekin garbitu naizen au ez nadila beriz obenez kutsutu. Gizaldi ta gizaldietan bizituz zeran eta agintzen dezun Jaun oñek. Alaxe.

g) Jauna zuekin bego.

e) Baita zure animan ere.

g) Jauna zuekin bego.

e) Baita zure animan ere.

ÿ. Ite, Missa
est. (vel)

ÿ. Benedicamus
Domino.

R. Deo gratias.

g) Zoazte; Meza
bukatu da. (ala)

g) Goretsi za-
gun Jauna.

e) Jaungoikoari
eskeñak.

Apaizak aldare érdian makurturik dio :

Pláceat tibi, san-
cta Trínitas, obse-
quium servitutis
meæ, et præsta, ut
sacrificium quod
óculis tuæ majesta-
tis indignus óbtuli,
tibi sit acceptábile,
mihique, et ómni-
bus pro quibus illud
óbtuli, sit, te mise-
rante, propitiábile.
Per Christum Dó-
minum nostrum.

Amen.

Zuregogokoaizan
bedi, Irutasun Deu-
na, nik, zure men-
deko onek, eginda-
ko eskeintza; ta
zure érukitasuna
bide dala, egizu,
zure Aunditasunari
gai ez izan aren,
egin diodan eske-
intz au, zure gogo-
koa izatea, nere-
tzat beriz eta mez
au eskeñi dedan ai-
entzat, éruki-gaia;
Jesukristo gure Jau-
naren izenean.

Alaxe.

Aldareari mun eginda biurtzen da, ta eria bedeinkatzen du esanaz :

Benedicat vos
omnipotens Deus.

Pater, et Filius, et
Spiritus Sanctus.

R̄. Amen.

Ÿ. Dominus vo-
biscum.

R̄. Et cum spi-
ritu tuo.

Ÿ. Initium san-
cti Evangelii secun-
dum Joannem.

R̄. Glória tibi,
Dómine.

In principio erat
Verbum, et Verbum
erat apud Deum, et
Deus erat Verbum.
Hoc erat in princi-
pio apud Deum.
Omnia per ipsum
facta sunt : et sine
ipso factum est nihil

Jaungoiko Guzi-
aldun : Aita, Seme
ta Espiritu Santu-
ak bedeinka zai-
tzatela.

e) Alaxe.

g) Jauna zuekin
bego.

e) Baita zure
animan ere.

g) Juan'ek egin-
dako Ebanjelio
santuaren asiera.

e) Aintza zuri
Jauna.

Asieran Jaungoi-
koaren Semea zan;
eta Jaungoikoaren
Semea Jaungoiko-
agan zegoen eta
Jaungoikoaren Se-
mea Jaungoikoa
zan. Asieratik au
Jaungoikoagan

quod factum est; in ipso vita erat, et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non congovit. In pro-

zan. Guzia Berak soñtua da, ta ezer ez da Berak egin ez duenik. Beragan zegoen bizitza, ta bizitza gizonen argia zan: argiak ilunpetan argi egiten du; eta ilunpeak ez zuten artu. Jau-nak bida litako gizon bat bazan, Juan zeritzana: au sinistrazitzera etorri zan, argiari sinispidea (aitormena) ematera, bere bitartez guztiak sinistuzezaten. Bera ez zan argia, argiari sinispidea eman bear ziona baizik, Ba'zan Egiazko argia, lura datozen gizon guztiak argitzen dituen argia. Lurean zegoen;

pria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. *Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam eius, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.*

R. Deo gratias.

Berak egin zuen lur´bira; eta ala ere lur´ta´rak ez zuten ezagutu. Baño eza-gutu duten guztiei, Jaungoikoaren Seme izateko eskubi-dea eman die: oiek ez dira odolak sor-tuak, edo aragi ta gizonaren gogoak, Jaungoikoak bai-zik. *Eta Jaungoi-koaren Semea gi-zon egin da, eta gure artean bizi izan da, eta guk ikusi degu bere aunditasuna, seme Baka´rak Aitagan-dik daka´rena beze-lakoa, doai ta egiz bete-betea.*

e) Jaunari esker-ak.

**MEZ-IXILAREN ONDOREN ESATEKO
XIII'GAÑEN LEON AITA SANTUAK
AGINDUTAKO ESKARIAK**

(300 egun. bañk.)

Apaizak Iru Agur Maria eriarekin batera esaten ditu; ta gero.

Salve Regina

Mater misericordiæ.

Vita, dulcèdo et spes nostra, salve.

Ad te clamámus éxsules filii Evæ.

Ad te suspirámus geméntes et flentes in hac lacrymárum valle.

Eja ergo, advocáta nostra, illos tuos misericórdes óculos ad nos convérte.

Et Jesum benedíctum fructum ventris tui nobis

Aguñ, Erégiña

Aguñ, Erégiña, Ama erukioña: gure bizi, gozo ta itxaropena, aguñ. Zure deiez gaude Eba'ren ume erbestetuk: zuri aiezka, antsiz ta negañez negañ-erri onetan. Ea, bada, itzuli itzazu gure bitarteko on orek, itzuli gugana zure begi erukitsu oiek, eta erbeste onen ondoren erakus zaiguzu Jesus, zure sabeleko Seme bedeinkatu ori.

post hoc exsilium
osténde.

O clemens.

O pia, o dulcis
Virgo Maria.

ŷ. Ora pro no-
bis, Sancta Dei Gé-
nitrix.

R̄. Ut digni effi-
ciámur promissió-
nibus Christi.

Oremus

Deus refúgium
nostrum et virtus,
populum ad te cla-
mantem propítius
réspice; et interce-
dente gloriosa et
immaculata Virgi-
ne Dei Genitrice
Maria cum beato
Joseph ejus Spon-
so, ac beatis Após-
tolis tuis Petro et

¡O Biozpera! ¡O
Érukio! ¡O Maria
Birjin gozoa!

g) Otoitz egizu
gure alde Jaungoi-
koaren Ama Done
ořek.

e) Jesukristo gu-
re Jaunaren agin-
duak irabaz ditza-
gun.

Otoitza

Jaungoiko gure
igesleku ta azkar-
tasuna! Ots egiten
dizun eñiari ongi-
n a i a z begiratu
egiozu: ta erugabe-
ko Birjin zoriontsu,
Maria Jaungoikoa-
ren Ama, ta Jose
beresenar doatsua,
Pedro ta Paulo zure
Apostoluak eta

Paulo, et ómnibus Sanctis, quas pro conversione peccatorum, pro libertate et exaltatione sanctæ matris Ecclésiæ, preces effundimus, misericors et benignus exaudi. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Invocatio

Sancte Michaël Archángele, defende nos in prælio; contra nequítiam et insídias diáboli esto præsídiu. — *Imperet illi Deus, súpplices deprecamur: tuque, Princeps militiæ cœlestis, Sátanam alios-*

beste santu guztiak bitarte ditugula, entzun itzazu zure eruki ta ontasunean gure eskariak, pekatariak biurtu ditezen, ta gure Eliz Ama donea askatua ta goratua izan dedin. Jesukristo gure Jaun berbearen izenean Alaxe.

Eskaria

Miguel Goiaingeru donea, gure buruketan gorde gaitzazu, ta deabruaren maltzurkeri ta ekiñaldieri igesegiteko gure gordelekua izan zaitez. Añen mendera beza Jaungoikoak; eta Zuk, zeruko guda-

que spiritus malignos, qui ad perditionem animarum pervagantur in mundo, divina virtute in infernum detrúde. Amen.

Cor Jesu sacratíssimum, miserére nobis.

rien buruzagi orek, gogo indaíez sulleizera bota ezazu, gure animak galdu nairik munduan dabilzen deabrúa ta bere lagun gaiztoak. Alaxe.

¡Jesusen Biotz guztiz doatsua, guztiaz erukitu!

(7 urte ta 7 befogeko bařkapenak mez-ondoren iru aldiz esanda; Gařbitokiko animentzat izan ditezke).

Ondorengo Otoitza

Eskeřak demazkitzut, Jauna, zure mesede guzi-guziakatik, Zuri, Jaungoiko Guzialdun, gizaldi ta gizaldietan bizi ta agintzen dezun ori. Alaxe.

Aingeru-otoitza

1

Aingeru batek Mariari
Dio : «graziaz betea» :
Jaungoikoaren Semeari
Eman diozu sořtzea.
(Guziak).

Goiz, aráts eta eguerditan
Ama, goresten zaitugu;
Aingeruaren itzak berak
Guk ber-esaten ditugu.

2

Nere Jaungoikoaren naia
Nigan dedila egiña
Izan nadin, bai, bere Ama
Baña geldituz Birjiña.

Goiz, Aráts...

Amen.

3

Jaungoikoaren Seme maitea
Gizatasunez da jazten
¡Oi, ontasun egiazkoa,
Jauna gurekin egoten!

Goiz, Aráts...

IĻEN MEZA

(In die Obitus—Norbait il dan egunerako)

Introitus

Réquiém æternam
dona eis Dómine:
et lux perpétua lú-
ceat eis. (Ps. 64).

Te decet hymnus
Deus in Sion, et
tibi reddétur votum
in Jerúsalem: exáu-
di oratiónem meam,
ad te omnis caro
véniat. — Réquiém
ætérrnam.

Sañera

Betiko atsedena
emaiezu, Jauna; ta
azkengabeko argi-
ak argitu bitza.
(64'g. eres).

Zuri, Jauna, da-
gokizu Sion'go ere-
sia; ta zuri emango
dizute oparia Jeru-
salen 'en. Entzun
nere eskaria; zuga-
na jo bear degu gi-
zon guztiak.

—Betiko atsedena...

Oratio

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere, te supplices exoramus pro anima famuli tui N. quam hodie de hoc saeculo migrare iussisti: ut non tradas eam in manus inimici, neque obliviscaris in finem, sed iubeas eam a sanctis Angelis suscipi, et ad patriam paradisi perduci; ut, quia in te speravit in credidit, non poenas inferni sustineat, sed gaudia aeterna possideat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in uni-

Otoitza

Jauna, zuri, dago-kizu erukioña beti izan eta barkatzea. Añen eskatzen dizugu, gaur luña uzteko agindu diozun zure menpeko N. ren anima etsaien eskuetan utzi ez dezazula, ezta aztu ere azkenerarte, aingeru deunak artu ta atsedenezko soñteñira eramandezaten agindu dezazula baizik, Zugan sinistu ta itxaropena jañi duen ezkerro suleizeko nekeak irabazi ez ditzan, azkengabeko pozak baizik.

Gizaldi ta gizaldietan zurekin eta Espiritu Santuare-

tate Spíritus Santi
Deus, per omnia
sæculo sæcularum.
Amen.

**Léctio Epistolæ beá-
ti Páuli Apóstoli ad
Thessalonicénses.**

(I THESS. 4. c.)

Fratres: Nólumus
vos ignoráre de
dormiéntibus, ut
non contristémini,
sicut et cæteri, qui
spem non habent.
Si enim crédimus
quod Jesus mórtuus
est, et resurrexit,
ita et Deus eos, qui
dormiérunt per Je-
sum, addúcet cum
eo. Hoc enim vobis
dícimus in verbo
Dómini, quia nos,
qui vívimus, qui
resídui sumus in
advéntum Dómini,

kin batean bizi dan
ta agintzen duen
Jesukristo gure Jau-
nagatik. Alaxe.

**Pablo Deunaren
idazkia Tesalonika-
koeri (I. 4)**

*Il diranak berpiztuko
dira*

Anaiak: Lotan
daudenetzaz zuek
ez jakiñak izatea ez
degu nai, itxarope-
nik ez daukaten
besteak bezela nai-
gabetu ez zaitezten.
Jesus il ta berpiztu
dala sinisten ba-
degu, Jaungoikoak
beragan lo artu du-
tenak Jesusekin
eramango dituela
ere sinisten degu.
Ara bada Jaunaren
itzaz esaten dizute-
guna: guk, bizi
geranok, Jaunaren

non præveniémus eos, qui dormiérunt. Quóniam ipse Dóminus in jussu, et in voce Archángeli, et in tuba Dei descendet de cœlo: et mortui, qui in Christo sunt, resúrgerent primi. Deínde nos, qui vívimus, qui relínquimur, simul rapiémur cum illis in núbibus obviam Christo in áëra, et sic semper cum Dómino erimus. Itaque consolámini invicem in verbis istis.

Graduale. Réquiem ætérnam dona eis Dómine: et

etoñerako utziak gaudenok, il diranai ez diegu auérea artuko. Jauna bera, Goiangeruaren agindu ta abotsez, ta Jaungoikoaren turuta - soñuak batean jetxiko da. Eta Jesukristogan il diranak piztuko dira lenen. Gero gu, bizi geranok, gelditu geranok, aiekin batean odei gañetik aidean eramanak izango gera, Jesukristoren auérea, ta Jaunarekin batean onela beti izango gera. Poztu zaitezte, beraz, elkar-arteetan itz auekin.

Grad. Betiko atsedena emaiezu, Jauna, ta azkenga-

lux perpétua lúceat
eis.

ÿ. *Ps. 111.* In
memória ætérna
erit justus: ab au-
ditióne mala non
timébit.

Tractus. Absól-
ve Dómine ánimas
ómniū fidéliū
defunctórum ab
omni vínculo delic-
torum. ÿ. Et grátia
tua illis succurren-
te, mereántur evá-
dere judícium ultió-
nis. ÿ. Et luzis
ætérynæ beatitúdi-
ne pérfrui.

beko argiak argitu
bitza.

111 Eres. Oro-
garia izango da
beti gizon zuzena;
ark ez du beragatik
txarki esango dute-
nen beldurik izan-
go.

Trac. Askatu,
Jauna, il diran kris-
tau guzien animai
beren gaiztakerien
lokañi guztiak.—
Eta, zure graziak
laguntzen dituela,
iges egin bizaiote
zure asarezko epai-
ari.—Eta azkenga-
beko argiaren zo-
riona iritxi bezate.

Dies iræ*(Sequentia)*

1

Dies iræ, dies illa

Solvat sæclum in favi-
[lla,Teste David cum Siby-
[lla,

2

Quantus tremor est

[futurus,
Quando Judex est ven-
[turusCuncta stricte discus-
[surus.

3

Tuba mirum spar-

[gens sonum
Per sepulchra regio-
[num,Coget omnes ante
[thronum.

4

Mors stupebit, et na-

[tura,
Cum resurget creatu-
[ra,

Judicanti responsura.

Sumin - eguna*(Jañaikia)*

1

Aseñe-egun, egun

[ura,
Luña austuko duana,

Dabi ta Sibilen ziñaz.

2

Izu darion eguna,

Epailea dakañkena,

Oro zorotz epaitzera.

3

Turutu Ikaragañiak,

Idikirik ildegiak,

Bilduko ditu il guziak.

4

Añi dagoke eriotza,

Aditzean erantzuka

Berak ildako gizona.

5

Liber scriptus profe-
[retur,
In quo totum contine-
[tur,
Unde mundus iudice-
[tur.

6

Judex ergo cum se-
[debit,
Quidquid latet, appa-
[rebit:
Nil inultum remanebit.

7

Quid sum miser tunc
[dicturus?
Quem patronum roga-
[turus,
Cum vix justus sit se-
[curus?

8

Rex tremendæ ma-
[jestatis,
Qui salvandos salvas
[gratis,
Salva me fons pietatis.

9

Recordare, Jesu pie,

5

Idaztia da idikiko,
Guzia bertan bait-dago
Gizaldia epaitzeko.

6

Epaikaria jañirik,
Gauz isilak agerturik,

7

Ez daike azteñ-gabe-
[rik.

¿Zer dasaket nik ga-
xoak?

Lafi badira zintzoak?

Nori edatu besoak?

8

Erege aundi ta Jau-
[na,

Uñirik salba dezuna,

Salbanazu, erukoña.

9

Oroi zaitte, Jesus
[ona,

Quod sum causa tuæ
[viæ:
Ne me perdas illa die.

10

Quærens me, sedisti
[lassus:
Redemisti, crucem pa-
[ssus:
Tantus labor non sit
[cassus.

11

Juste iudex ultionis,
Donum fac remissionis
Ante diem rationis.

12

Ingemisco tanquam
[reus:
Culpa rubet vultus me-
[us:
Supplici, parce De-
[us.

13

Qui Mariam absol-
[visti,
Et latronem exaudisti,
Mihi quoque spem de-
[disti.

Nere aldez il ziñala,
Ez, afen, ni galdu,
[Jauna.

10

Ni bila nekatu ziñan:
Eros ninduzun guru-
[tzan:
Ezpezake alpeñikan.

11

Epaikari zuzena,
[afen,
Bañkatu nazazu emen
Epaikundea baño len.

12

Lotsaz gogoak dai-
[tořzki
Obenak, ta negar dagi:
Garbaidun au, Jauna,
[azketsi.

13

Maria bañka zenuan,
Bai ere lapuñ a iltzean,
Uste-ustea daukat Zu'
[gan.

14

Preces meæ non sunt
[dignæ:
Sed tu bonus fac beni-
[gne,
Ne perenni cremer
[igne.

15

Inter oves locum
[præesta,
Et ab hædis me se-
[questra,
Statuens in parte dex-
[tra.

16

Confutatis maledic-
[tis,
Flammis acribus ad-
[dictis,
Voca me cum benedic-
[tis.

17

Oro supplex et ac-
[clinis,
Cor contritum quâsi
[cinis,
Gere curam mei finis.

18

Lacrimosa dies illa,

14

Nere otoitza ez da
[aldun,
Baña egizu alegin
Suleizan eře ez nadin.

15

Bildotsekin aŕ naza-
[zu,
Akeŕ-taldetatik kendu,
Eskui-aldera bidaldu.

16

Gaiztetsiak gaizto-
[kiko
Sutara jauŕti ezkerro,
Dei nazazu zerurako.

17

Auspez autsaren ga-
[ñean,
Eskatzeizut egun on-
[tan
Eutsi nazazula azke-
[nan.

18

Negaŕ utsezko egu-
[na,

Qua resurget ex favilla
Judicandus homo reus.

19

Huic ergo parce,

[Deus:

Pie Jesu Domine,
Dona eis requiem.

Amen.

† **Sequéntia sancti.**
Evangélii secundum
Joánnem.

(Joann. 11. c.)

In illo témpore: Di-
xit Martha ad Je-
sum: Dómine si
fuisses hic, frater
meus non fuisset
mórtuus: sed et
nunc scio, quia
quæcúmque popós-
ceris a Deo, dabit
tibi Deus. Dicit illi
Jesus: Resúrget fra-
ter tuus. Dicit ei
Martha: Scio quía

Autsetik biztuko dana
Obendun epaikizuna.

19

Gaurko au barkatu,

[Jauna:

Jesus on, eñukioña,
Eman zayezu zoruna.

Alaxe.

(Bera'tar' E-M. Aba.)

† **Juanen Ebanjelio**
deunaren jafaipeña.

(Joan XI).

Aldi artan, Mar-
tak esan zion Jesu-
si: Jauna emen izan
baziña, nere anaia
ez zan ilko: ala ere
ba' dakit ordea
Jaungoikoari eska-
tuko diozun guztia
Jaungoikoak eman-
go dizula. Jesus'ek
esaten dio: Zure
anaia piztuko da.
Martak esaten dio:

resúrget in resurrecciónē in novíssimo die. Dixit ei Jesus: Ego sum resurréctio, et vita: qui credit in me, étiam si mórtuus fúerit, vivet: et omnis, qui vivit, et credit in me, non moriétur in ætérnum. Credis hoc? Ait illi: Utique, Dómine, ego crédidi, quia tu es Christus Fílius Dei vivi, qui in hunc mundum venísti.

Offertorium

Dómine Jesu Christe, Rex gloriæ, libera ánimas ómnium fidélium defunctórum de pœnis inférni, et de

Ba' dakit azkenegunean piztuko dala. Jesus'ek esaten dio: Ni naiz pizkundera ta bizia: nigan sinisten duena, iltzen bada ere, biziko da, ta nigan bizi dana, ta sinisten duena, ez da beñere ilko. ¿Sinisten al dezu au? Esaten dio: Bai, Jauna; sinistu det nik zu Kristo zerala, Jaungoiko biziaren Seme, lu'alde ontara etoñizerana.

Eskeintza

Jesukristo Jauna, zeruko E'regea; gorde itzazu il diran kristau guztien animak inpernuko neke ta zulo sako-

profúndo lacu: líbera eas de ore leónis, ne absorbeat eas tártarus ne cadant in obscúrum: sed sígnifer sanctus Michaël repræsentet eas in lucem sanctam: * Quam olim Abrahæ promísisti, et sémini ejus.

ÿ. Hóstias et preces tibi Dómine laúdis offérimus: tu súscipe pro animábus illis, quarum hódie memoriam fácimus: fac eas Dómine de morte transíre ad vitam.* Quam olim Abrahæ promísisti, et semini ejus.

netik; leoiaren aotik gorde itzazu, inpernuak iretsi ez ditzan, ilunpetan erori ez ditezen; Migel Deun buruzagiak argi santura eramán ditzala baik: antziña Abraan eta bere ondorengoeriagindu zenien argira.

Jauna: opari tagorespen-otoitzak zuri eskeintzen dizkizugu; artu itzazu gaúr gogoratzen ditugun anima oien alde; egizu, Jauna, eriotzatik bizitzara igaro ditezela: antziña Abraan eta bere ondorengoeriagindu zenien argira.

Secreta

Propitiáre, quæsumus Dómine, animæ fámuli tui N. pro qua hóstiam láudis tibi inmolámus, majestátem tuam supplíciter deprecántes: ut per hæc piæ placationis offícia, pervenire mereatur ad requiem sempitérnam. Per Dóminum nostrum.

Communio

Lux ætéerna lúceat eis, Dómine. * Cum sanctis tuis in ætéernum: quia pius es.

ŷ. Réquiem ætéernam dona eis Dómine: et lux perpétua lúceat eis.

Otoitz ixilā

Eruki zaitez, aŕen Jauna, zure menpeko N.'ren animaz; gorapen-opariabere alde eskeñi dizugu; zure aunditasunari eskatzen diogu, p a k e z k o opari urikaltsu oien bidez betiko atsedenera iritxi dedila.

Jesukristo...

Jaunaŕtzea

Betiko argiak argitu bitza, Jauna, zure santuekin batean beti; erukioŕa zera-ta.

Betiko atsedena emaiezu, Jauna, ta, azkengabeko argiak argitu bitza.

Cum sanctis tuis in
æternum: quia pius
es.

Postcommunio

Præsta quæsumus
omnipotens Deus;
ut anima famuli tui
N., quæ hodie de
hoc sæculo migra-
vit, his sacrificiis
purgata, et a pec-
catis expedita, in-
dulgentiam pariter
et requiem capiat
sempiternam. Per
Dominum...

Zure santuekin be-
ti ta beti; erukioña
zera-ta.

*Jaunañtu-ondo-
rena*

Aren eskatzen di-
zugu, Jaun alguzi-
duna: gaur luñalde
ontatik igaro dan-
zure menpeko N.'
ren animak, opari
auekin garbitua,
izan, ondoren, eru-
kia ta betiko pakea
irabazi dezala.

Jesukristo...

MEZA LAGUNTZEKO ERA

Apaizak. In nómine Pairis, et Fílii et Spíritus Sancti. Amen. Itroíbo ad altare Dei.

Lagunak. Ad Déum, qui lætíficat iuventutem méam.

A. Iúdica me, Deus et discerne causam méam, de gente non sancta, ab hómine iniquo et doloso érue me.

L. Quia tu es, Deus, fortitudo mea; quare me repulisti, et quare tristis incedo dum affligit me inimicus?

A. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula túa.

L. Et introibo ad altare Dei; ad Déum qui lætíficat iuventutem meam.

A. Confitebor tibi in cíthara, Deus, Deus meus, quare tristis es ánima mea, et quare conturbas me?

L. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei, et Deus meus.

A. Gloria Patri et Fílio et Spíritui Sancto.

L. Sicut erat in princípio, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

A. Introibo ad altare Dei.

L. Ad Déum, qui lætificat iuventutem meam.

A. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

L. Qui fecit cœlum et terram.

A. Confíteor Deo omnipotenti, etc. Et vos fratres, orare pro me ad Dóminum Deum nostrum.

L. Misereatur túi omnipotens Deus, et dimissis peccatis túis, perducatur te ad vitam æternam.

A. Amen.

L. Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaëli Archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostólis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis et tibi, Pater; quia peccavi nimis cogitatione, verbo et ópere; mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaëlem Archángelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos et te, Pater, orare pro me ad Dóminum Déum nostrum.

A. Misereatur vestri omnipotens Deus, et di-

missis peccatis vestris perducatur vos ad vitam æternam.

L. Amen.

A. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tríbuat nobis omnipotens et miséricors Dóminus.

L. Amen.

A. Deus, tu conversus vivificabis nos.

L. Et plebs túa, lætábitur in te.

A. Ostende nobis, Dómine, misericórdiam tuam.

L. Et salutare túum da nobis.

A. Dómine, exaudi orationem meam.

L. Et clamor meus ad te véniat.

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

«Kyrie»'ra eltzean :

A. Kyrie, eléison.

L. Kyrie, eléison.

A. Kyrie, eléison.

L. Christe, eléison.

A. Christe, eléison.

L. Christe, eléison.

A. Kyrie eléison.

L. Kyrie, eléison.

A. Kyrie eléison.

«Kyrie» edo «Gloria» ondorean

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

«Oremus» bukatzean :

L. Amen.

«Epistola» bukatzean.

L. Deo grátias.

«Ebangelio»'an.

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

A. Initium vel Sequéntia sancti Evangélii secundum, etc.

L. Glória tibi, Dómine.

«Ebangelioa»' bukatzean :

L. Laus tibi, Christe.

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

«Orate fratres»'ean :

L. Suscípíat Dóminus sacrificium de
mánibus túis, ad laudem et glóriam nó-
minis súi; ad utilitatem quoque nostram
totiusque Ecclesiæ súæ santæ.

«Prefacio»'an :

A. Per ómnia sæcula sæulorum.

L. Amen.

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spírítu túo.

A. Sursum corda.

L. Habemus ad Dóminum.

A. Grátias agamus Damino Deo nostro.

L. Dignum et iustum est.

«Pater noster»'ean :

A. Per ómnia saecula saeculorum.

L. Amen.

«Pater noster»'bukalzean :

A. Et ne nos inducas in tentationem.

L. Sed libera nos a malo.

Ostia puskatzean :

A. Per ómnia sæcula sæculorum.

L. Amen.

A. Pax Dómini sit semper vobiscum.

L. Et cum spírítu túo.

Jaunartze-ondorean

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spírítu túo.

«Oremus» ak bukatzean :

L. Amen.

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spírítu túo.

A. Ite, Missa est, vel Benedicamus Dómino.

L. Deo grátias.

Iñen mezatan :

A. Repuiescant in pace.

L. Amen.

Onespenean :

A. Benedicat vos... Spírítus Sanctus.

L. Amen.

«Azken-Ebangelioa»'n

A. Dóminus vobiscum.

L. Et cum spíritu túo.

A. Initium vel Sequéntia Sancti Evangélii secundum etc.

L. Glória tibi Dómine.

«Ebangelio» bukatzean :

L. Deo grátias.

V. ERASPEN edo Debozioak

KRISTO'REN NEKALDIAGANAKO ERASPENA

SAÑERA

Kristoren eriotz - neke agur gaña, kristauak beti begien aurrean euki bear genduken idazti edo liburu edera da, Kalbarioko mendi gaurrean, Jesusek betiko idikia utzi diguna. Bertan bere odolarekin, bi ikasgai nagusi-ederak irafi ditu :

1.º bata da : guztioi digun neufigabeko *maitetasuna*.

2.º bestea : obenari (pekatuari) dion *goroto bizia*.

1.—Kristoren gurutz agur gaña zaigu lenda-bizi : bere erukitasun aundiaren, neufigabeko *maitetasunaren ezaugarria* : non, gurutzean ba-

ñon obeki, erakutsiko digu gure Jesus maiteak, guztioi digun maitetasuna? Inork, bere maitetasunak ezpada, josi du gure erosle maite ori gurutzean? Ez, ez da Pilatos, ezta Judas ere; ez dira judařak, ezta gure obenak ere, Jesus gurutzean ain egoera txarrean jaři dutenak: *bere maitetasunak, bere erukiak josi du gurutzean*; alpeřikakoa izango zan Judasen bilaukeria, alpeřikakoa juduen gořotoa, alpeřikakoa gure gaiztake-ria, Berak ezpalu eskubide osoz, bere bizitza jaři, bere bizitza eman.

Ořa zergatik esaten digun Pablo deunak: *Maite izan gaituelako, eman du bere bizitza gugatik; Dilexit me, et tradidit semetipsum pro me.*

2.—Jesukristok gurutzetik erakusten digu gañera, *obenari (pekatuari) dion gořotoa*, berak bezela, guk ere obena gořotatu dezagun: Obena kentzeko, pekatua ezereztutzeko, obenaren ondorengo kalteak desegin eta ayenatzeko, gurutzean josirik il da, ikaragarizko oñaze miñetan, bi lapuřen erdian, lapuř eta gaizkile aundi bat eta Bařabas bera bañon askoz eta askoz biuřia-goa balitz bezela.

Ořa non dezun, kristaua, idazti edo liburu txit edeřa: bertan ikasiko dezu, beste idaztietan alpeřik bilatuko dezuna: *Deun edo santuen jakinduria, gurutze-jakintza izan da*; of ikasi zuten santuak, zeruko-bidea, ořtik atera zuten jakinduria, zuřtasuna eta kemena.

Beragatik zion Bernardo Deunak: *Bere jakintasuna, Jesus-Gurutziltzatua ezagutzea zala*.

Eta Pablo Deunak: *Beste gauzik nai ez zuela jakin, Jesus Gurutziltzatua baizik.*

Ta Felipe Benizio Deunak, il zorian zegoela, bere idaztia eskatu zuen; eman zizkioten liburu batzuek, bañon arek gurutzea erakutsi zuen, esanaz *au da nere idaztia (liburua)*. Aiek bezela maite zazu zuk ere, kristaua, Kristoren Nekaldia, Kristoren gurutze agurgaña.

GURUTZ-BIDEA

SAÑERA

1.—*Kristauen artean oitutzen diran*, jayera eraspen edo debozioetan, ez da agian bat-bakarrik izango, gure Eliz-Amak geyago maite duenik, eta Jaungoikoari atsegin aundiagokoa zaiotarik, Gurutz-bidea baño.

Benedicto XIV.-gañenak esaten digu: *Jayera egokienetako bat dala, ez bakarrik Jesukristoren eriotz nekea gurutzeko, baita pekatariak biurtu nagi-epelak berotu ta onak sendotzeko ere.*

Naigabe lanak beñiz, aixa arintzen dira, gure Erosleak, Kalbario bidean, eramán dituen oñaze-nekeak gogoratu-ta.

Oñtaz gañera Eñomako Doipurruak (Aita santuak), Klemente XII'g., Benedikto XIII ta XIV'g., Pio IX ta Leon XIII'gañenak batezere, bafkapen askoz ugaritu dute; gurutz bidea jaierez eginda, antziña kristauak Jerusalenera joanik irabazten zituzten bafkapen ber-berak irabazi ditezke gaur.

Noiz eta nola softu dan ordea, ziuñ ez daki-
gun gauza da :

Brigida deunak erakuñten digu, Gurutz-Bi-
dearen jarduerari, Andre Mariak berak asiera
eman ziola, bere Semearekin Kalbarioko bide
neketsua ibili zuenean... Dana dala : argi agiri
da, jayera edo eraspen agurñari au, guztiz ede-
ra, oso atsegiña ta txit onuragaría edo mesedez-
koa zaigula guztioi.

2.—*Gurutz-Bidearen barkapenak irabazte-
ko, iru gauza eskatzen dira :*

Lenengoa da *pekatu larípean ez egotea :*

Jakiña, pekatu larí-pean zaudela, gurutze-bi-
dea egiten badezu, ez dezu txarki egiten : barka-
penak ez dituzu irabaziko, zuretzat beinepein;
bañon zure egikizun oñek Jainkoaren erukia ira-
baziko dizu, lenbailen bide onera biurñtzeko.

Bigarrena : *14 egonaldiak ibiltzea batetik
bestera joanaz :*

Emen oañtu beañ degu : bidezkoa dala, aitoñtu
edo jaunañtzeko gurutz-bidea bukatu gabe uztea,
ta gero, utzi degun tokitik asi ta bukatzea; ta
eliza betea dagoenean, ez dala beañezkoa toki
batetik bestera joatea.

Irugarrena : *Jesukristoren Nekaldi agurñagaría
gogaldu edo gogoratzea (meditatzea).*

Ez da beañezkoa bañon, egonaldi bakoitzean;
Kristoren Nekaldia gogaldu edo meditatzea.

Beste otoitz, gogapen, abesti ta abar... otoitz
liburuetan jañtzen diranak ere, asko ta asko la-
gunduañen irabazi ugariagoak ateratzeko, ez

dira beahezkoak Gurutz-Bidearen barkapen guztiak irabazteko.

3.—*Gaxo daudenak*, naikoa dute, Gurutze bidearen barkapenak irabazteko, aitarako be-
deinkatua dagon gurutzea eskuetan aitu ta,
Kristoren Nekaldia gogoratzea, ta ogei Aita
Gure, Agur Mari ta Gloria esatea :

14, Gurutz bidearen 14 egonaldien ordez.

5, Kristoren 5 zauri agur-gaŕien oroipenaz ta
1, Aita Santuaren izenean (LEON XIII'G. 1884'KO
ILBELTZAREN 19'AN).

Aita gureak ezin esan dituenak, naikoa du,
biotzez damutu ta esatea : *Aŕen eskatzen dizu-
gu Jauna : zure odol ederez beŕ-erosi dituzun
zure mempekoak, gorde ditzazula.*

Ta gero norbaitek esango dituen 3 Aita Gure,
Agur Maria ta Glorai biotzez erantzutea (LEON
XIII'G. 1890'KO. IRAILAREN 9'AN).

Gurutze Santuaren...

Jesukristo nere Jauna...

ESKEINTZA

Nere Jesus gozo laztana, daukadazun maitetasunagatik, gurutze aztuna sorbalda gañean arturik, ainbeste bide neke-tsuetan ibili zerana! Kalbarioko zure oñaze-miñak gaur' emen gogoraturik, nere esker' ona erakutsi nai dizut lenda-bizi, ta bigarren Gure Eliza Amak, eskeñitako barkapen ugariak irabazi, nerezat eta Garbitokiko anima erukarientzat bañan, Zuk gogokoenak dituzun eta zuri geien zor' dizuten anima aientzat batez ere. ¡Lagundu zaidazu, Jauna, bi asmo eder' oiek ongi betetzen!

(Toki batetik bestera zuazela esan):

Sancta Mater istud agas.	Jesus'ek gurutzean
Crucifixi fige pla- gas.	Artutako zauriak
Cordi meo valide.	Ama, josi nerean.

LENENGO EGONALDIA

Gure Jesus Maitea iltzea erabaki zutenekoa

<i>Adoramus te Christe, et benedi- cimus tibi.</i>	<i>Aguñtzen zaitu- gu Jesus ta bedeïn- katzen zaitugu, zu-</i>
--	--

Quia per sanctam crucem tuam, redemisti mundum.

re gurutze santuz, gizona beñerosi dezulako.

Nere Jesus maitea: ixil-ixilik zaude, juduar lotsagabe-en eta Pilatos'en aurrean, Zu, gizonik zuzenena izan arian, agintari zital orok, zure kaltez bidegabeko epai gogorra ematera dijoanean...

Arian eskatzen dizut Jauna, emaidazula nere arokeria menderatzeko indarra, erbesteko naigabeak pozik eramanez, zerruko zorion ederra nozbait iritxi dezadan. Alaxe. AITA GUREA... AGUR MARIA... AINTZA (GLORIA).

Esan gero :

Miserere nostri Domine.

Miserere nostri.

Et fidelium animæ per misericordiam. Dei requiescant in pace.

Amen.

Eruki zakizkigu, Jauna.

Eruki zakizkigu.

Eta ildakoen animak, Jainkoaren erukiaz atseden pakea bezate.

Alaxe.

Batetik bestera aldatzean esan gorago bezela: *Sancta Mater...* edo *Bedeinkatuak eta go-*

retsiak izan bitez Gure Jesus maitearen Nekaldi eriotza, ta bere Amaren atsekabeak. Alaxe.

BIGAREN EGONALDIA

Gure Jesus maiteak gurutzea artu zueneko

Adoramus...

Zeru-luren Egile ta Jauna : juduar biurien menpean jafi zera, ainbat neke gogor aien eskuetatik artu-ta-gero gurutze aztuna sorbalda-gañean eramateko...

Aren Jauna: neronek ere gurutzea laztandu dezadala, au da: atsekabe-miñ eta ezbear guziak, biotz onez artu ta eraman ditzadala, gero zeru ederean Zu beti ikusi zaitzadan. Alaxe.

(*Aita Gurea... ta ondoren jafi diran otoitzak lenengo egonaldian bezela; beste guzietan ere olaxe esan oi dira*).

IRUGAREN EGONALDIA

Gure Jesus maitearen lenengo erori aldia

Adoramus...

Nere Jesus laztana! Lurean etzana ikusten zaitut, gurutzepean guztiz auldu ta

nekatua; ¿Gurutze aztunak, bota ote-zaitu ba luñera, zeru-luñak indartzen dituzun Jaun Altsu ori...? Ez: nere oben (pekatu) lañi ta bidegabekeri aundiak dira; Zu bota zaituztenak orain ezagutzen det bakoitzaren gaiztakeria.

Emaidazu, Jauna, danak biotzez gorotatzeko zure laguntza. Alaxe.

LAUGAÑEN EGONALDIA

**Gure Jesus maiteak Kalbarioko bidean
bere Ama ikusi zuanekoa**

Adoramus...

Andre Maria, amarik erukañiena: bai dala aundia oraingo zure oñazea, Jesus zure Seme laztana txistuz zikindua, zauriz josia, danok iseka-paña egiten diotela ikusiaz! Barkatu Ama; nere bidegabeak jañi dute zure Semea gisa ontan, bañon orain aitoñtzen ditut danak; aurrakoan bestea izango naiz.

Emaidazu, Ama laztana, biotz-damu egi-egizkoa. Alaxe.

BOSGARREN EGONALDIA

Gure Jesus maiteari gurutzea eramateko laguna eman ziotenekoa

Adoramus...

Nere Jesus txit maitea! Gurutzea eramateko laguna aritu dezu, ez laguntza bearian arkitzen zeralako, guri oso aldakorrak, txit aulak eta pekatariak izanik, gure indar utsez ezer ez genezakela erakustegatik baizik.

Emaiguzu, Jaun maitea, guztioi ain bearezkoa zaigun zure laguntza. Alaxe.

SEIGARREN EGONALDIA

Beronika'k Jesus maiteari arpegia garbitu zionekoa

Adoramus...

Zeruko iza argiak, eta eguzki dizdiratsua bañon edera goa zeran, Jesus nere Jauna! ¿nork txistuz loitu du zure arpegi edera...? Neronek pekatari onek, nere gaiztakeri ta obenaz (pekatuaz); bañon damuzko zapi ederaz zure izerdi-loiak orain kendu nai ditut.

Ezañi Jauna, nere biotzean Zure izerdi gozoa, eta ez naiz beñiz Zugandik aldenduko. Alaxe.

ZAZPIGAÑEN EGONALDIA

**Gure Jesus maitea bigañen aldiz
erori zanekoa**

Adoramus...

Jesus'ek bigañen aldiz luña jotzen du, kristaua: ¿zergatik ote, ezpada, adierazi nai digulako: asmo sendo-beñiak maiz aritu añen, beñiz ere eroriko gerala, bere laguntza eskatzen ez badegu? Zoritxañez alaxen da: amaika aldiz gure biotza eman diogu; bañan baita beste ainbestetan beñiz ukatu ere Pedrok bezela. Zeñen egia dan bere laguntza gabe, ezer ez genezakela.

Emaiguzu Jauna, gure asmo ona guziak indartzeko zure laguntza. Alaxe.

ZORTZIGAREN EGONALDIA

**Gure Jesus maiteak Jerusalengo
emakumeai itz-egin zienekoa**

Adoramus...

Negarez ikusten ditu Jesus'ek Jerusalem' go alabak, Bera gurutziltzatzera darama-
telako; ta erukiz beterik, beren buruai
negar egiteko esaten die, beren buruai
eta beren semeai...

Gure baruan daukagu pekatariok zeri
negar egin: gure obenak (pekatuak),
gure gaiztakeri ta bidegabeak; ora beti
negartu bear ditugunak, oiek erakariko
digute-ta betiko galera, azkengabeko zo-
ritxaia.

¡Piztu Jauna, gure biotzetan, damuzko
su-gaia, ta pekatuaganako gooto bizia!
Alaxe.

BEDERATZIGAREN EGONALDIA

**Gure Jesus maitea irugafen aldiz
erori zanekoa**

Adoramus...

Aritzeko ikusgaia! Zeru-luren Egile
aundia irugarenez lura erortzen da.

¿Naikoa ez ote-zan, ba, bein eta bitan Berak luía jotzea...? Ez: beárezkoa zan, beñero, irugañen aldiz erortzea, guztiok ikasi genezan «gurutzea azkeneraño eraman beañ degula»: au da, beti izango ditugula neke-lanak, oñaze-miñak, ezbeañ eta naigabeak; bañan guztiak biotz-onez eraman beañ ditugula.

¡Emaiguzu, Jaun Maite oñek, gurutzea beti eramateko kemena ta indaía! Alaxe.

AMARGAÑEN EGONALDIA

**Gure Jesus maiteari soñekoak
kendu zizkiotenekoa**

Adoramus...

Begira zazu, kristaua, Jesus zure Jauna, aingeru lirañak bañon askoz garbiagoa izanik, ortxe bilutsik, bere etsaien aurrean... ¡Zer lotsa, ta zenbateko naibage miña artuko zuen, ain lotsagañero bere burua ikusirik, ainbeste laguneren artean!

Oía nola ordaindu nai izan dituen zure lasaikeri ta loikeriak, zure zabañkeri ta lizunkeri guziak.

¡Emaiguzu, Jauna, biotz - garbitasun
aundia! Alaxe.

AMAIKAGAÑEN EGONALDIA

**Gure Jesus maitea gurutzean josi
zutenekoa**

Adoramus...

Nere Jesus erukitsu maitea: gurutzean
ezañtzen dituzu zure esku oñak, eta ika-
ragarizko oñaze - miñekin, ortxe guru-
tzean josten zaituzte boñero biotz-gogoñ
oiek... Bañon ¿zer diot boñeroak? Ni
naiz, Jesus maitea, boñero aundiena; ne-
ronek josi zaitut or gurutzean, pekatu
egin dedan bakoitzean.

¡Eñuki nazazu gauñ, Jauna, ta bañkatu
tzazu nere bidegabekeri guztiak! Alaxe.

AMABIGAÑEN EGONALDIA

Gure Jesus maitea gurutzean il zanekoa

Adoramus...

Ikaratu zaituz, kristaua, Jesus gurutzean
zintzilik begiratzean, ikusgaririk aundie-
na zure begiak orain ikusten dute ta :

Gizon zuzenena gaizkile-lapuñen artean; bildotx otsanena otso amoratuen erdian; Jaungoikoaren Semea, ta bera bezela Jaungoikoa, bere etsaien eskuekuetan, gurutzean josia odola dariola... Oñra zure pekatuen ordaña.

¡Aguñtzen zaitugu, Kristo gure Jauna, ta bedeinkatzen zaitugu, zuk zure gurutze santuaz, ber-erosi gaituzulako! Alaxe.

AMAIRUGAREN EGONALDIA

Gure Jesus maitearen gorputza bere

Amaren besoetan jañi zutenekoa.

Adoramus...

Samintasunezko Ama naigabetsua! ¿Nork neuñtu zure oñazeak, Jesus zure Seme laztana zure besoetan ilik ikusten dezula? Ama erukitsu maitea : zure naigabea añako biotz damua nai nuke, nere pekatuak goñotatzeko : oiek eraildute-ta zure Seme laztana!

¡Iritxi zadazu, esker edo grazi berezi au! Biotzez eskatzen dizut! Alaxe.

AMALAUĞAŘEN EGONALDIA

**Gure Jesus maitearen gorputza
obiratu zutenekoa.**

Adoramus...

Begira zazu azkenean, kristaua, Jesus-en gorputz ila jaři duten obia; obi beřia da, arkaitzean zulatua, ta aři lodi batek ixten du bere sařera. Zure biotzak ere, obi beřia beař du izan, Jesus ez beste iņor gordeko ez duena. Sařerako ařiak, biotz ori ardura aundiaz zaitu beař dezula esan nai dizu, Jesusen etsaiak, bertan sařtu ez ditezen, berak egin dizkizun eskeř-doaiak lapuřtzera.

¡Andre Maria! Nere Ama! Emaidazu zure Seme ta nere Erosle maiteaganako, maitetasun sutua. Alaxe.

JESUKRISTOREN BOST ZAURIAl

(Xabieř-tař Prantzisko Deunak egin oi zuen otoitza).

Nere Jaun ta Jaungoiko Jesukristo : gugganako maitetasunak gurutzean iriki zizkizun bost zauriagatik, eta gurutzeko

bidean izan zenituen beste ezin zenbatu ala gorputz-urátze minbereakgatik, eskatzen dizugu: zure ordain aundiko odol eder orek gaitzgabetugaituan guziok, zure erukia, zure laguntza, ta betiko zoriona iritxi dezagula.

(5 Aita gure, Agur Maria ta Gloria, ta beste bat azkenean Aita Santuaren alde).

Gero :

Adoramus te, Christi, et benedicimus tibi,

Quia per sanctam crucem tuam, redemisti mundum.

Oremus

Respice quæsumus Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium et crucis subire tormentum. Qui tecum vivit et regnat, in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Jesus Gurutziltzatuaren bost

Zauriai Agurak.

(Gorago jañi dan otoitzaren ordez, beste au esan leike, Gurutz-bidea bukatzeko).

Ezkerreko-oñeko zauriari :

Biotzez guritzen zaitut, nere Jesusen zauri eder ori, eta eskatzen dizut, añen, nere ibilera gaiztoz egindako pekatu guztien barkapena. (*Aita gurea, Agur Maria, Gloria*).

Eskuiko oñeko zauriari :

Biotzez guritzen zaitut nere Jesusen zauri eder ori, eta eskatzen dizut, añen, nere itz ta egintza gaiztozko pekatu guztien barkapena. (*Aita gurea, Agur Maria, Gloria*).

Ezkerreko eskuko zauriari :

Biotzez guritzen zaitut, nere Jesusen zauri eder ori, eta eskatzen dizut, añen, nere begi ta beste zentzunez egindako pekatu guztien barkapena. (*Aita gurea...*)

Eskuiko eskuko zauriari :

Biotzez guritzen zaitut, nere Jesusen zauri eder ori, eta eskatzen dizut, añen, nere oroimen, adimen, ta naimenaz (borondatez) egindako pekatu guztien barkapena. (*Aita gurea...*)

Saietseko zauriari :

Biotzez guñtzen det, Jesus, zure saietseko zauri eder ori, eta beragatik eskatzen dizut Jauna : zure Biotza aztamakil gogoñak eta zure Amarena ezpata zoñotzak josi zuen bezela, zure maitetasunak nere anima josi dezala. (*Aita gurea...*)

(Beste *Aita gure*, *Aguñ Maria* ta *Gloria*, Aita Santuaren alde).

LEZOKO - KRISTO DEUNARI

Gure asaba zañak, euskaldun leñargi prestuak, oso *Gurutze-Deunaren* zaleak zirala gauza agiria da; gure Euskal-Eñiko mendi-tontor eta gañuñetara begiratuta, nonnai gurutze ederak agiri dira : Urkabe, Guadalupe, Igeldo, Ernio, Gorbea... eta beste amaika ta amaika, bata beste bañon aundi ta ederagoak.

Bañan, oiek guziak bañon entzute aundiagoa dauka *Lezoko Gurutze Deunak*. Lezoko Gurutze Santua Euskal-Eñi guztian antziña-antziñatik ezaguna da; bertara etoñtzen dira, Gipuzkoa, Bizkaia, Araba, Napañoa ta Bidasoz andiko euskaldunak. Gurutze ori, noiztik dagon, ta nondik etofia dan ondo-ondo iñork ez daki. Bartzuek diote, Bayonako gotzai ta martiri Leon santuaren egunetan ekañia dala.

Bañon, noiz eta nola Lezoko Gurutze santua

etofí zaigun ezpadakigu ere, ongi bañon obeto dakiguna da : Lezoko Gurutze santuak, mesede gaztiz aundiak erakafi dizkiola Euskal - Eñiari eta antziña Jesusek, lufean zebilela, itxuak ar-gitu, gofen belafiak idiki, izge edo mutuen mingañak askatu, ta elbafiak zutindu zituen bezela, Lezon ere, oien antzeko amaika mirari eder egin izan dituela.

Piztu dezagun ba, euskaldun onak, Lezoko Gurutze Deunaganako jayera bizia eta maitetasun sutua : Lezon daukagu Euskaldunok, urutira joan gabe gure sendagai bakafá : *Kristo Gure Jaun Gurutziltzatua.*

Eresia (Ormaetxea-rena)

Lezon daukagu, euskaldun onak

Gure sendagai bakafá

Kristo gure Jaun Gurutzetua,

Jaungoikoaren indafá.

1

(Venite ad me...)

Gaitzak makuñturik

zauzkana,

naigabe eta neke

zerana:

atoz biotz ar-giz

nigana,

arinduko dizut

min-lana.

2

(Surdi audiunt...)

Goñak emen dira

er-netzen,

baita itxuak ere

ar-gitzen,

elbari zeudenak

zutitzen,

legendunak beriz

garbitzen.

3	4
(applicatio)	(petitio)
Emen gaiztakeri laña laxter gelditzen da garbia; baita biotz epel nagia Kristoren maitean Goria.	Beso zabal zaude Jainko ori, ageri ditezu bost zauri : beraz on bazaigu, ixuri osasun laguntzak ugari.

JESUS GURUTZILTZATUARI

Otoitza

Antziña-antziñatik, Lezon, euskaldunok gurutzen zaitugun Jesus gurutziltzatu maitea! Nik orain daukadan bezelako bear asko estali dituzu eruki aundiz zuk zure gurutze ortatik. Lagundu diezun guzti oiei bezin gozoro, esaten didazu neri ere : *eskatu ta artuko dezu*; itz auek entzunda, bada, zure Irudi edeñaren aurrean auspezten naiz, uste osoz beteta; besteentzat zabaldua dauzkazun biotzesku oiek, zabaldu itzazu neretzat ere gaur Jauna; entzun nere eskaria (*jañi emen eskatu nai dezuna*); osatu nere beaña. Alaxe.

(Aita Santu Pio V gañenaren Otoitza — 60 eguneko bar-kapenak bakoitzean).

(Jesukristo Gurutziltzatuaren irudi aurrean be-launikaturik esan biotz-biotzez):

Jesu-Kristo nere Jaun gurutziltzatu,
Andre Maria Birjiñ Doatsuaren Seme
txit maitea! Idiki itzazu zure belarriak, ta
entzun zadazu, zeruko zure Aitari Tabor
mendian entzun zenion bezela. (Kredoa
esan: *Sinisten det...*)

2) Jesu-Kristo nere Jaun gurutziltza-
tua, Andre Maria Birjiñ Doatsuaren
Seme txit maitea! Zabaldu itzazu zure
begiak eta begira nazazu, zure Ama txit
maite naigabetsu ta saminduari, guru-
tzetik begiratu zenion bezela. (*Sinisten
det...*)

3) Jesu-Kristo nere Jaun gurutziltza-
tua, Andre Maria Birjiñ Doatsuaren
Seme txit maitea! Zabaldu ezazu zure ao
bedeinkatua eta itz egin zadazu, Juan
santuari itz egin zenion bezela, zure
Ama maiteari semetzat eman zenionean.

4) Jesu-Kristo nere Jaun gurutziltza-
tua, Andre Maria Birjiñ Doatsuaren
Seme txit laztana! Zabaldu itzazu zure
besoak ni laztantzeko, gurutzeean gizadi

osoa laztantzeko zabaldu ta luzatu zenituen bezela. (*Sinisten det...*)

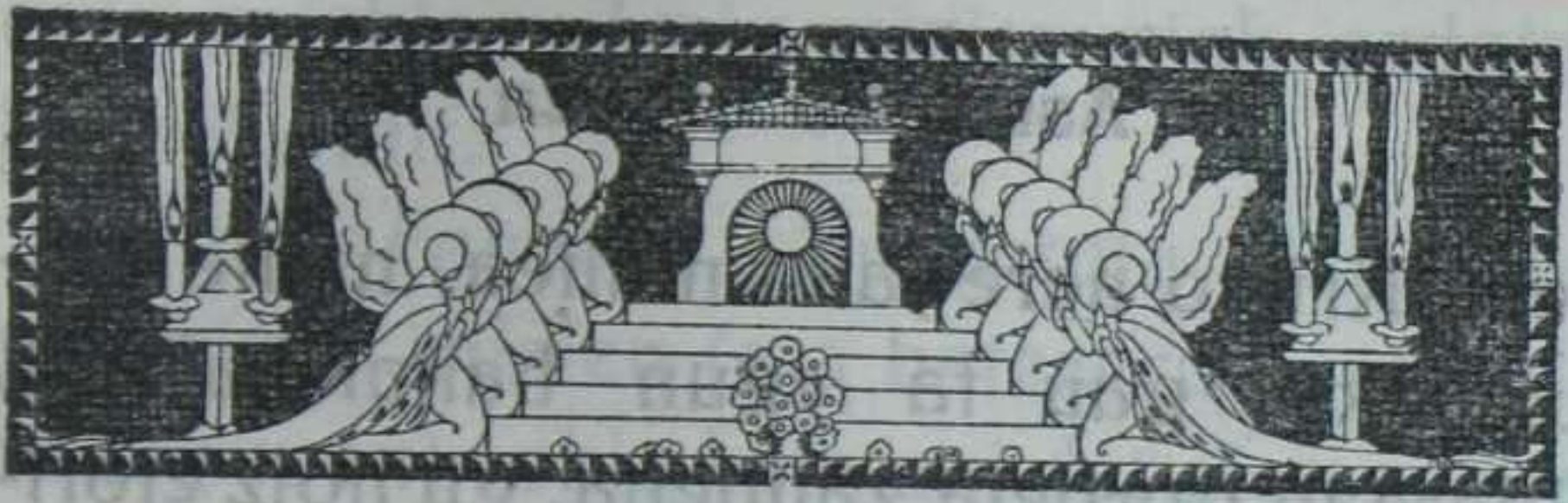
5) Jesu-Kristo nere Jaun gurutziltzaitua, Andre Maria Birjiñ Doatsuaren Seme txit laztana! Idiki ezazu zure biotza, artu ezazu nere a ta entzun nere eskeñiak, zure gogo santuak ala nait badu. (*Sinisten det...*)

Ondoren esan :

«Aita Betikoa : Jesukristoren odol agurgarria eskeintzen dizut, nere obenen ordanaz, ta beste gure Eliza-Amaren beařetarako». (100 eguneko bakkapenak).

(Eskatu emen zuretzat, zure aidientzat, ta gure Euskal-Eři maitearentzat).

SAKRAMENTU GUZTIZ DEUNARI IKEÑALDIA

Safera

Biotzez alkar maite duten lagunak, ez dute poz-atsegiñ aundiagorik artzen elkar-ikustea baña, eta onela ikusten ditugu, noiz elkar arkituko duten aitzeki biñ dabiltzala beti.

Jesus gure Jauna biotzez maite badegu, ez itzez ta mingañez bakañik, ez degu egun bakañ bat ere utziko Bera ikusi gabe.

¿Zer? ¿Astirik ez dezula diozu? ¿Egun oso-luzean, ordu laurden bat bederen izango ez dezuz, Jesus zure laguna ikustera joateko?

Agian, ezin elizara joango zera: bañon etxean bertan, baseñian mendi-txabolan, gogoz eta biotzez elizara joan ziñezke, Jesus agurtu zenezake, Berakin jañdunean egon ziñezke.

¡Añen, eskeñi zaiozu, kristaua, egunean ordu laurdentxo bat, Bera aztuta bizi diran ainbat eta ainbaten izenean eta ordañaz. Eskeñ-mesede ugarienak irabaziko dituzuz gañera.

Asierako otoitza

Jesu-Kristo nere Jaun maitea, maite gaituzulako, gau ta egun bakañ-bakañik aldarean gordeta zaudena, gu noiz etorriko geran zai! Aguritzen zaitut, eta siñisten det, emen aldarean zaudela, bizi-bizirik, egi-egiaz. Lendabizi gurtu nai zaitut, Jaungoiko aundia, zure aitzinean auspez jañirik, nere ezereza ezagutzen dedala. Eskeñak damazkizut gañera, gaurdaño egin dizkidazun, eta aurera-koan egingo dizkidazun mesede guzi-guziez; bañon batezere emen aldarean nigatik gelditu zeralako; zure oñetara deitu nazulako; Andre Maria, zure Ama berbera, Amatzat eman didazulako.

Bai, aguritzen zaitut Jaun maitea; aguritzen det orobat zure biotz gurgaña; eta gauñ zure aurera natoñela, iru asmo bete nai ditut:

Lenengoa: Bidezko eskeñak, eskeñ ugariak eman nai dizkizut gure artean, gure aldamenean, gurekin batean gelditu zeralako.

Urñen: Emen zure etxe-ontan eta batezere aldareko sakramentuan, iñoiz

egin zaizkizun irain guzi-guziak ordaindu nai ditut.

Eta azkenean: Zu aztuta bizi diran ran gizon guzien (eta batezere nere aide ta lagunen) tokia bete nai det aien ordezt, aien izenean esker-agurak Zuri emanaz.

¡Nere Jaun laztan maitea! Biotz-biotzez maite zaitut; damu det, ainbestetan zure biotza mindua, ta asmo sendo beria artzen det, ez beriz inoiz obenik (pekatirik) egiteko; nere gogo ta biotza, nere oroimen ta borondatea (naimena), ni naitzen eta al dedan guzia, Zureak dituzu. Zure maitetasuna. Bakar bakarrik nai dei nik neretzat; eta il arteraño zure maitetasunean irautea besterik ez dizut eskatzen. Eruki itzazu, Jauna, Garbitokiko anima goxoak; eruki itzazu pekatariak: aientzat eta oien alde eskeintzen dizkit, Aita Jaungoikoa, nere irabazi apurak, zure Semearen irabazi neurigabekoekin batean: artzazu, Jaungoiko aundia, nere oparia, ta ordañez emaidazu Zuganako maitetasun bizi sutua. Alaxe.

Gogapenak

Deliciæ meæ esse cum filiis hominum.
Gizonen umiekin dauzkat nere atsegi-
ñak.

Ikaratu zaitez kristaua! Jaungoiko berberak dio, gizonen umiekin dauzkala bere atsegiñak. Ez zan naikoa noski, bere odol agurgarri guzia gugatik gurtzean ixurtzea, bere bizitza gugatik ematea; oraindik zerbaít geigo utzi nai izan digu, eta aldareko kutxan, gure artean, gurekin batean gelditu da.

¿Eskeřgaixtoko gizona, digu Teresa Deunak, ainbeste maite zaitun Jauna zure gaiztakeriaz naigabetuko dezu? ¿Neurigabeko onginaia Berak erakusten dizularik, zuk iraindu egingo dezu? ¿Zer, zeruko Jaun aundiak gurekin dauzka atsegiñak, eta guk bakar-bakarikan utziko degu? Zorionekoak deritzazkigu, eregeak bere etxera, bere maira deitzen ditun lagunak: baña ¿ez al gera amaika aldiz zoriontsuagoak, gu kristauok, zeru-luřen Erege beti gure artean degula?

¡Nere Jaungoiko maitea! Oraintxe na-

tor zure oñetara, gau ta egun gordeta zauden zure aldare aurera. Zu zera ontasun guzien iturburua, gaitz guzien osagilea, bearean daudenen aberastasuna, malkurik arkitzen diranen indarra. Emen naukazu, gizon guztietan beartsuen ta makalena naizenau. Eruki izan nazazu, Jauna! Aundiak dira, egia da, nere utsegite ta bidegabekeriak; bañan zure azken-gabe-ko erukia gogarturik, uste-onez beterik natozkizu, Jauna.

Aguñtzen zaitut, bedeinkatzen zaitut, maite zaitut nere Jaun eta Ongilea: eta azkenean, mesede auxe ausarkiro eskatuko dizut: emaidazu, Jauna, beñero ez iñoiz Zure biotza pekatuaz naigabetzeko eta zure maitetasunean beti irauteko laguntza: Bai, maite zaitut, Jauna, eta maite nai zaitut orain, nere bizibide labur-ean, eta gero betikotasun osoan zeruan.

Gogozko Jaun-añtzea

Nere Jesus laztan-maitea! Ben-benetan sinisten det, Mai-aldareko Sakramentu gurgarri ontan, ogiaren antz-irudipean, gorderik zaudela: aguñtzen zaitut, nere

Jaungoikoa; eta maite ta gogo zaitut; bañon orain nere bañenean ezin arñtu zaitudan ezkerro, atoz gogoz beintzat nere biotzera; bertan bazeunde bezela laztantzzen zaitut, Jauna, eta zurekin bat egin nai det beti. ¡Iññoiz ez al naiz geigo Zuingandik aldenduko!

(Zaude piñin batean ixilik, eta eskatu Jaunari beañezkoak dituzun mesedeak).

JESUS SAKRAMENTUARI BOST IKUSTALDI

Lenengo ikustaldia

Aguñtu dezagun Jesus Sakramentatua, ezkutu agurñari au ipiñi zuelako eskeñak emateko.

Auspezturik agurñtzen zaitut, Jesus'en Biotz maitagarñi ori, Sakramentu agurñgarñi oñetan; eta eskeñak ematen dizkizut mirari guztien laburñpen eta guganako berarizko agerbide au asmatu dezulako. Baña eten gabe eskeñak ematen egoteko, dei egiten diet zeruko zoriondun ta luñeko zuzen guztiei, nere biotz-berotasunak ayenakin, batu eta betiraun-osoan

gogo-garitsuz zu goratzen jardun dezagun.

Baita agurtzen zaitut, sinisgabeko ta kristau gaiztoengandik artzen dituzun iraiñak nolabait ordaintzeko ere : batez ere ainbeste sagraiotan bakarrik utziaz egiten dizkitzuten eskergabekeri ta aztutzeagatik. Guzti - guztietan emenditxek apalki agurtzen zaitut, baturik nere oparixuak santurik zintzoenen ta zure Biotza geyen maite dutenen zaletasun eta berotasunik aundienekin. Artu, nere Jesus maite orek, nere eskari garitsuak, emen lurrean gure maitetasunagatik sakramentaturik agurtu ondoren onetsi (beinkatu) ta goratu zaitzadan gero bertiraunean. Olaxe.

Aita gurea, Agur Maria ta Gloria.

Bigafen ikustaldia

Agurtu dezagun Jesus Sakramentatua, ainbeste bider artu degulako, zenbatu ezin ala on guganatuaz.

¡Nere animaren Salbatzaile, Jesusen Biotz guztiz biguñā! Neurigabeko eskerak ematen dizkitzut zure eskutik artu di-

tudan on guztiagatik, eta batez ere ainbeste bidei nere barura etoñi zeralako, zure erukitasunak eskuak betean emanaz eta zure Biotz gozoko ugaritasunak iñoiz ere agoñtu gabe. Ortitxek bialtzen dizkidazu beti ainbeste argitasun eta biotz-ikutze, ni zure maitetasunaren uztañi biguñera erakañtzeko. Emen naukazu, ba, auspezturik zure oñetan. Zure asmo maitetsuei ez diet emendik auñera gogorik egin nai. Zuk bakañik agindu zazu; izan zaite zu bakañik gure biotzetan nagusi. Guztiok ezagutu ta maitatu nai zaitugu, eta zure Jainkozko Biotzaren onegiñei guztiok erantzun nai diegu emen guztiok maitetu ta onetsi zaitzagan gero beti zeruan. Olaxe.

Aita gurea, Agur Maria ta Gloria.

Irugañen ikustaldia

Aguñtu dezagun Jesus'en Biotza, sinisgabeko ta siniste-ausle edo erejeengandik artzen dituan iraiñen ordañez.

¡Ziñestauslien biurikeri ta itxutasunez Sakramentu agurñari oñetan eten gabe iraindua zauden Jesus'en Biotz guztiz

maitegarí ori! nere biotzeko indartxo guztiaz agurtzen zaitut, eta ainbeste iraiñen ordaingarirako, dei egiten diet zeruko zoriondunei beren gorapenez gizonen irain eta eskergaberiak ordaindu ditzaten. Biltzen ditut nere gurari epelak aingeru-sutsuen maitetasun goriarekin, zure maitetasun aintzafartugabekoa iraingetu, ta nere bizitzako une guztietan au onetsi ta zorionak zuri ematen egoteko. Egizu, Jauna, gizon guztien biotzak goratu zaitzatela ta batu ditzatela beren gorapenak aingeru, zorioneko, ta zure Ama guztiz santuaren biotz garbi-garbiak ematen dizkizutenakin. Azkenez, Sakramentuko Jaun gorengo ori, zu zere Jaungoikoaren gorapenaren ordaintzalea-ta, zu izango zera ainbeste iraiñen ordainpide egokia ere. Artu, betiko Aita on orek, nere eskari apalak, zure Seme Bakañaren Biotzak zuzentzen dizkitzuna-kin batean. Bera da Zurekin eta Espiritu Santuarekin gizaldien gizaldietan bizi ta agintari. Olaxe.

(Aita gurea, Agur' Maria ta Gloria..)

Laugarren ikustaldia

Aguitu dezagun Jesus Sakramentatua, zinestdunengandik artzen dituan lotsagabekeri ta donauste edo sakrilejioen ordain-bidetzat.

Ona emen ni, Jesus maitearen Biotz santua, miñez jauzi-ta zure aunditasun gorengoaren aurrean; min det benetan ainbestek, pekatu aztunean artuaz egiten dizuten irain ikaragarria, Juduaeren gaiztakeri ta Judas 'en saldukeria beritzen bait-dituzte.

Azpiratu ezazu, nere Jesus, zure erukitasunaz, ainbeste eskergabeko biotzen gogorkeri itsua: argitu zaiezu ta erakari itzazu zure maitetasunera, zu zera-ta sendatzalea, artzaya eta aita-maitetsua: ta ez utzi emendik aurrea inori pekatu aztunean zu sakramentaturik artzera ureratzen.

Zure Biotz gozo-gozo ta zure Ama maitetsuaeren eskatzen dizut, Esker auxe egin zadazu lurrean eta baita zeruan zu ikusi ta goratzea ere. Olaxe.

(Aita gurea...)

Bosgarren ikustaldia

Aguítu dezagun luéko eliza guzietan ain azturik, ain txarki arturik eta ain gutxitan ikertu edo bixitaturik dagon Jesus sakramentatua.

Gure maitetasunez gau ta egun, bene-benetan ostia deun oretan egon aren, ain azturik zauzkatela ikusirik, Jesus'en biotz guztiz maitagarí ori, nai ziñuket ikertu sakramentaturik zauden luéko eliza guztietan, eta eskeiñi zuri oparitzat gizon guztien biotzak, eta batu nere alegin ezerezak anima beroak, luñian, eta zorionekoak zeruan egiten dizkitzuten agur eta eskeintza ederekin. Oraintxe ezagutzen det zure neurígabeko eraman-kizun edo pazientzia : damututa nago mila bider nik ere zu Jesus'en Biotz erukioñ ori aztu ta irainduta euki izana. Emaidazu gaurtik aurera garitsu, zintzo, ta asperitu gabe zu maitatzeko laguniza. Argitu, Jauna, nere adimena, garitu nere naimena, garbitu nere biotza, ta emai-guzu neri ta gizon guztiei benetako oneraspina Jainkozko sakramentu au itzalik aundienaz aguritzeko, berau da-ta lagun-

tza guztien gordeleku ta iturria. Onelaxe itxaroten det zure ontasun eta erukitasun amaigabekoaren gandik zeruan betiraun guztian zu goratu ta aundiesteko.

Eta zuk, Andrea, Jaungoikoaren eta nere Ama maite orek, zure Biotz guztiz gozoaren garbitasun eta santutasunagatik, iritxi zaidazu, aeren, zure seme maite Jesus'en Biotzaganako oneraspen benetakoa ta iraunkorra, berarekin estu - estu baturik bete ditzadan, bear bezela, nere egin bearak, eta egin biotzeko poz eta gozotasunaz, beti (baño batez ere il onetan) bere Biotz guztiz bigun erukioaren aginduak. Olaxe.

Aita gurea, Agur Maria ta Gloria.

Otoitz laburra

Bone Pastor, panis vere, Jesu, nostri miserere.

Artzai ona, Ogi bizia, Jesus, nitzaz eruki.

Andre Mariari Gogapenak

Andre Maria nere Ama maite, guztiz garbia : Zugana nato orain, Jaungoikoaren Ama, gure eregiña ta pekatari

eŕukaŕien itxaropen eta iges-lekua. Zure oñetara natoŕ, ni pekatari aundiau, ora-indaño egin dizkidazun, eta auŕerakoan egingo dizkidazun, ainbat eta ainbat mesedegatik nere eskeŕ ona Zuri era-kustera. Maite zaitut, Ama laztana, eta zure Seme on izan nai det beti, bai beti; zure babesean aŕtu nazazu ba, Ama eŕu-kitsu maite oŕek; eta eskatu ezaiozu nere alde Jesus zure Semeari, beraganako maitetasuna egunean-egunean nere bio-tzean ugaritu dedin, gero betiraunde osoan, zeru goi-edeŕean ikusi dezadan. Alaxe.

Bernardo Deunaren Otoitza

(300 eguneko baŕkapenak bakoitzean, osoa ilean)

(Memorare)

Oroitu zaitetz, Birjiña Maria guztiz Eŕu-kioŕ ori; iñoiz entzun eztala: laguntza gabe utzi dezula iñor Zugana etoŕita, zure laguntasuna eskatu duanik. Itxaropen onekin sendoturik, Zugana natoŕ laisterka. Zure auŕean nago negaŕez. ¡Seme Jaungoikoaren Ama! ez entzungoŕik egin nere eskariai, baizikan entzun itzazu ta abegi ona egin zaiezu. Alaxe.

Jose Doatsuari

Iru aldiz esan :

Jose doatsua, nere Zaindari eztitsu maitea, nitzaz erukitu.

IÑAUTERIAK

Ikaragañiak dira, egun auetan, Jesus gure Jaun ta Jaungoiko maiteari egiten zaizkion iraiñaz : ez bere etsaiak bakarik, baita bere lagun ber-berak ere, baita bere maian exeritzen diranak ere, baita bere Gorputz-Odolaz alikatzen (mantentzen) diranak, ere, or ibili oi dira txoroen gisa loikerizko jai-aldi auetan; ba'dirudi aztuta daudela kristauak dirala, Kristoren semeak dirala, ta Kristoren jañaitzañeak, eta Berak bezela gurutzea sorbalda gañean eraman beař lutekenak.

Bañon ainbat eta ainbatek egun auetan. Jesusen Biotza mintzen badute ere, ba'dira baita kristauen artean, Biotz ori pozez betetzen dutenak ere, eta zenbat eta geiago gaiztoak naigabetzen duten, ainbat eta geiago sayatzen diranak ura atsegin-pozez betetzen. Bildu zaitez auekin kristau ona, ta iru egun auetan zoaz al dezun maizen elizara, Jaun Agiria ikeřtzera, ta egiten zaizkion iraiñ-pekatuak zure aldetik ordaintzera.

Ona emen egun oetako otoitz egoki batzuek :

Damu-egintza

Jesukristo nere Jaun maitea : Ba'dakit pekatuak (obenak) aseřetzen zaituna ta oben-neke edo penitentziak zure aseřea austen duana; entzun ezazu gaur gure otoitza : eřuki ta barkapen eske gatoz eta, barkatu, zure neurigabeko eřukiaz, gure gaiztakeri guzti-guztiak. Ařen eskatzen dizugu, guretzat eta batezere zuegan-dik urun bizi diranentzat gořoto dizute-
nentzat, pekatari guztientzat.

Gure gaiztakeriagatik ta gure guraso, senide, lagun, eta etsaien pekatuakga-
tik (obenagatik).

Eřuki zakizkigu, Jauna. (1)

Gure ařokeri, aseře, gořoto ta biotz-
gogořkeriagatik.

Eřuki zakizkigu, Jauna.

Gure zikoizkeri, lapuřeta, diru-onda-
tze, ta apaintasun geiegizkoagatik.

Eřuki zakizkigu, Jauna.

Gure lasaikeri, jařdun loi ta aragizko
beste oben guziagatik.

Eřuki zakizkigu, Jauna.

(1) Itz auek denak erantzungo dituzte).

Zinema ta antzokietan (teatruetan) egin oi diran pekatuakgatik eta ainbeste lasaikeri, irudi lizun, eta dantza-nastu zikiñagatik.

Eruki zakizkigu, Jauna.

Seme-alabak azitzeko gurasoen za-
barikeriagatik, ta aien lotsagabekeria-
gatik.

Eruki zakizkigu, Jauna.

Kristau nagien epeltasunagatik eta
nork-zer-esanaren bildurtiengatik, eta
siñisgogorekoen lotsagabekeriagatik.

Eruki zakizkigu, Jauna.

Kalietan entzun oi diran birauakgatik
(blasfemiak) eta eguneroko paper ta
liburuetan, jaítzen diranengatik.

Eruki zakizkigu, Jauna.

Jai-egunak gordegabez, eta elizetan
egiten diran pekatuagatik.

Eruki zakizkigu, Jauna.

Masoi ta dongeak, Aita Santuari, gure
Eliza-Amari, ta Jesukristo gure Jaunari
dioten goñotoagatik.

Eruki zakizkigu, Jauna.

Jauna, aztu itzazu gure pekatuak.

Barkatu gure bidegabekeriak.

Otoitza

Entzun, Jauna, gure otoiza, Erúkiór'a zera-ta eta beti barkapen-zalea; barkatu gaur gure pekatuak (obenak) eta gizon guztiak egiten dizkizutenak, Jesukristo zure Semearen izenean. Alaxe.

Birauen Ordezko Gorapenak

(Jaun Agiria aldare kutxan sartu bañon len esan beař dira, belauniko bere aurrean)

Bedeinkatua izan bedi Jainkoa.

Bedeinkatua izan bedi bere Izen Donea.

Bedeinkatua izan bedi Jesukristo, egizko Jainko ta egizko gizona.

Bedeinkatua izan bedi Jesusen Izena.

Bedeinkatua izan bedi bere Biotz Jaungoikozkoa.

Bedeinkatua izan bedi Aldareko Sakramentu guztiz Donea.

Bedeinkatua izan bedi bere Sořtze Done ta Erugabea.

Bedeinkatua izan bedi Birjin ta Ama Maria'ren Izena.

Bedeinkatua izan bedi bere Ezkontide guztiz garbi Jose Donea.

Bedeinkatua izan bedi Jainkoa bere
Aingeru ta Santuetan.

(Nai danean otoitz au esanda, aldiro urtebeteko barka-
pena irabazi leike.—Pio VII g. 1801.—Uztail 23 a.)

JAUNAREN ONESPENA EGITEKO ERA

Jauna agirian jartzen danean : *O salularis...
Pange lingua...* edo oien antzeko beste eresiren
bat abestu oi da.

Ur̄en : Egoki litzake *Tu es Petrus...* edo *Ore-
mus pro Pontifice*, ondoren jartzen diran bezela,
abestea.

Pro Summo Pontifice

ÿ. Orémus pro Pontífice nóstro N...

Ŕ. Dóminus consérvet eum, et vivífi-
cet éum et beátum fáciat éum in térra,
et non trádat éum in ánimam ínimicórum
éjus.

ÿ. Fíat mánus túa super vírum déxte-
ræ tuæ.

Ŕ. Et supra fílium hominis quem con-
firmásti tibi.

Oremus

Deus, omnium fidélium pastor ei rec-
tor, fámulum tuum N. quem pastórem

Ecclésiæ tuæ præesse voluisti, propitius respice: da ei quæsumus, verbo et exemplo, quibus præest proficere; ut ad vitam una cum grege sibi crédito, perveniat sempiternam. Per Christum...

Gero: *Tantun ergo...* liburu onen azkenean dagoan lez.

Ÿ. Panem de cælo præstitisti eis. (T. P. Alleluia.)

Ŕ. Omne delectamentum in se habentem. (T. P. Alleluia.)

Oremus

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue, quæsumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. Ŕ. Amén.

SAKRAMENTU GUZTIZ DEUNA

IKERTZEAGAKIK BAŔKAPENAK

1. Aratoste edo iñauterietan :

BaŔkapen osoa, aitoŕtu, Jaunaŕtu ta Aita Santuaren alde otoitz eginda, Jaun agiriaren aŕfean.

Befogei orduko otoitzak egin oi diran elizetan baŔkapen osoa len bezela.

3. Ostegun eta ostiral Deunetan :

Barkapen osoa altoftu ta Jaunaftu ta ostegun deunean edo Piztuera (Pazkoa) jaialdian, monumentu aufean Aita Santuaren alde otoltz eginda.

4. Sakramentu Guztiz Deunari egiten zaion ikerpen bakoitzagatik, baita gordea dagoela ere: 300 eguneko barkapenak, 5 Aita Gure, Agur Maria ta beste bat Gloriakin, Aita Santuaren izenean esanda.

JESUSEN BIOTZAGANAKO ERASPENA

1. *Maitetasunak maitetasuna eskatzen du,* ta ongi-nai neufigabeak, maitetasun oso aundia. Jaungoikoaren Semeak guztioi digun maitetasun aundiaren ezaugaritzat, bere Biotza erakusten digu, sugañez inguratua: bere Biotza eskeintzen digu, bañon gurea beretzat izan dezan; bere maitetasuna azaltzen digu, guk ere gurea eman dizaiogun. Oña ba : maitetasunari, maitetasuna erantzun beař zaio, ta au da Jesusen Biotzaganako jayera, eraspen edo debozioa: Berak biotz-osoaz maite gaituen bezela, guk ere Bera biotzez, maite izatea, ainbeste maite gaituen bere Biotz agurģařia gora-goratzea.

2. *Bañon Jesusen Biotzaren maitetasuna* ez da nolanaikoa: gurutze bat biotz-erdian daukala agiri zaigu; ez bait-dute askok eta askok, gizonen ařtean, ain maitetasun aundia ezertan ařtzen, askok eta askok ukatu egiten bait dute Jesus; oña zergatik, Jesusen Biotza maite degunok, agitz sayatu beař geran gizon oien esker-gabekeria, gure maitetasun sutsuaz osatu, ta

ordaintzen. Maita dezagun beraz, Jesusen Biotz agurgarri edera.

Maita dezagun biotz biotzez, kristau epel-nagian eskergaiztoa ordaintzeko. «Ez gaitezela euskaldunak izan Jesusen-Biotzaren maitatzaile txikienak». (*Aita Mendiburu*).

Amabi eskeintzak

1.^a Beren bizibidean beaŕ dituzten laguntasun guztiak, Nik emango dizkiet.

2.^a Beren sendi edo familietan, Nik pakea zabalduko det.

3.^a Atsekabe guztietan, Nik alaituko ditut.

4.^a Bizitzan eta batezere eriotz-aldian, Ni izango naiz beren igesleku ta estalpea.

5.^a Beren egikizun guztietan Nik bedeinkatu ta lagunduko ditut.

6.^a Pekatariak erukizko itxaso-baztergabea nere Biotzean arkituko dute.

7.^a Kristau epelak Nik berotuko ditut.

8.^a Beroak, nere maitetasunean Nik irazekiko ditut.

9.^a Apaizai, biotz gogoŕenak biguntzeko doaia Nik emango diet.

10.ª Nere Biotz-irudia agirian jaŕiko duten etxeak Nik bedeinkatuko ditut.

11.ª Nere biotzaganako maitetasuna zabalduko duten guztien izenak nere Biotzean ezaŕita gordeko ditut.

12.ª Ilaren ienengo bederatzi ostiraletan jaŕaiturik, jaunaŕtuko duten guztiei, neuriz gañezko nere Biotzaren erukiak auxe ezkeintzen die:

ez dirala ilko nere aseñean, ezta elizakoak aritu gabe ere.

Gertrudis deunaren otoitza

Aguñ, maite zaitudan Jesusen Biotza. Zu zera, aitzen etzeran eta ur bizi ta bizi-gaia dariozun ituria. Zuk dituzu. Jaungoikotasunaren ondasunak. Zu zera Jainkoak digun maitasuna berotzen duen sutegia: ta Zu izango zera nere gaztelu ta atsedeteko tokia. Urtu zazu Jesus, zurea urtzen duen suaz nere biotza. Bete zazu, zureari dariozkan graziz eta ondasunez nere biotza, emen eta beti, Zuk nai dezuna besterik maite ez dezan. Alaxe. (*Zeruratzeke indaia* liburutik artuta).

Irañ-pekatu ordezeko egintza

(Iñero lenengo ostiraletan, Jaun-agiriaren aurrean esan leike).

Gure Jaun agurñgañi maitea, Jesus gizon guztien Eroslea (Sabaltzalea): zure Biotzaren neuriz-gañezko maitetasunak ortxe jañi zaitu Zu aldarean. Osti Deunaren antzirudipean. Zure aurrean belaunikatzera gatoz, Jauna, gizonak egunero egi-

ten dizkizuten iraiñ eta pekatuak gatik oso naigabeturik; zure inguruan bildu gera oraiñ, irain pekatu oien ordeztu, gure maitetasun sutua agertu, ta al degun neurian gaiztakeri guztiak eta batezere zure Eriotz-Neke aldian, eta Aldareko Sakramentuan, egin zaizkitzunak ordaindu naiez. Nor ari liteken, Jauna, odolezko negaak, urtu arteraño, ixurtzen, Zuri, Erege guztietan maitetsuenari, ta biotz-guztietan onenari, agertu dizugun gaiztakeri ta esker gabekeria guztien kutsuak garbi-garbitu arte!

¡Barkatu Jauna, ainbat eta ainbatek, biotz gogo epelarekin edo pekatu larri-pean, Mai-aldarean arturik eman dizuten naigabea!

¡Barkatu Jauna, gure biotz-gogorke-ria, gure esker gaiztoa, Zuganako gure maitetasun epel-apurá!

Atozte Apaizak, atozte Jesukristoren Ezkontide garbiak, atozte kristauak; Jesusen Biotzaren maitaleak, goazen guztiok, bere aurrean belaunikatuta, bere Biotz agur gañari ezañi dizkiogun zauriak, gure maitetasunaz gozatzera.

Eta Zuk, Jauna, entzun ezazu gaur

gure eskaria; ontzat eman damu ta negarrik; barkatu gure gaiztakeriak; ta zure Biotz baren-barenengan aritu gaitzazu, betiraunde osoan Zurekin batean Aita ta Espiritu Santua beti maita dezagun. Alaxe.

Alakoke-tar M. Maria Deunaren Eskeintza

(300 eguneko barkapenak: barkapen osoa ilero. 1898-1908.)

Nik (*N. Nk. ipiñi emen zure izena*)

Jesukristo gure Jaunaren, Biotz Deunari (santuari), gaurtik eta betiko eskeintzen dizkiot nere gorputz-gogoak (anima), nere bizia, eginkizunak, neke ta eramankizunak, eta ez det aurerakoan ezertxore egin nai. Bera guztzeko, ta maitatu ta goresteko ezpada, Jesusena bakarrik izan nai det beraz, eta bere maitetasunagatik egin nai ditut gauza guztiak. Bera nairgabetu lezaken guzia biotz-biotzez ukatuaz.

¡Jesusen Biotz agurgarria! Zu izango zera nere maitetasun bakarra; Zu nere laguntzalea, bizi onetan; Zu nere argaltasunaren sendagaia, Zu nere utsegitien zuzentzalea; ta azkenik baita nere iges-

-lekua ere Zu izango zera nere eriotz-
-aldi lañian.

Zugan jañi nai det, Biotz maitetsu oñen
gan, nere itxaropen (uste) osoa: nere
gaiztakeri ta argaltasunaz beldur naiz;
bañon esturaldi guztietatik zure ontasu-
nak aterako nauela, uste det.—(Zugan
jañi nai det... itz auekin bakarrik, 300
eguneko barkapenak irabazi leizke).

Ere ta kixkali ezazu nigan. Zuk naiga-
bekoa dezun guzia. Zutaz beñere ez
aztu, ta Zugandik beñere ez aldegiteko,
sar bedi zure maitetasun garbia nere
biotzean. Nere izena Zugan ezañi ezazu
añen, zure ontasun aundiagatik; nere
atsegin - poza bizi ta eriotzean, Zure
mendeko izatea da Jauna.

Sendi edo familiaren Eskeintza

Jesus guztiz maitagaña! Atoz gogo onez
zure Ama gozoarekin batean gure etxe
ontara; ta bete itzazu bertako bizi-lagun
guztiak zure Biotzari eskeñitako sendi
edo familiai agindu zenizkien mesedez.
Entzun degu, Jesus gure Erosle erukiz
betea, Margarita Maria deunari egin ze-

nion eskea : ainbeste maite gaituen, eta ain gutxi maite degun zure Biotzari, gure maitetasun bero ta sutsuena emateko diozu. Sendi edo famili au, zure deia entzun-da, oso-osorik orain Zugana dator, eta ainbat eta ainbaten esker-gaiztoaren orde, gaurtik, Biotz-Deuna, Jabe eta Eregetzat artzen zaitu Zu, ta bere pozak, lanak, negar ta naigabeak ementxe eskeintzen dizkizu, orain eta beti zurea izango dala aitortuaz.

Onetsi (bedeinkatu), Jauna, zure aurrean belauniko gaudenak.

Onetsi (Zuk ala nai izan eta) eriotz zitalak gure artetik eramán dituenak.

Onetsi, Jesus maitea, etxetik uruti dabilzanak.

Zure Ama Maria-ri diozun maitetasunagatik, arien eskatzen dizugu : zure maitetasunaren agintea etxe ontan jarri dezazula, ta zure sinismen (fede), santutasun ta garbitasunaz, gure etxeak bete itzazula.

Gorde itzazu Zuretzat bakarrik biotz auek, eta lurreko txorakerietatik urundu itzazu. Zure Biotz erukitsuaren zauri santuan artu ta gorde gaitzazu gu guztiok,

gaizkapen —(salbazioko)—ontzian beze-
la, betiko bizitzaraño eldu arte.

¡Aintzatua, maitatua ta goratua izan
bedi beti gure artean, Jesusen Biotz ga-
raitzalea! Alaxe.

Jesus'en Biotza'ri Ordain-otoitza

Pio XI, Aita Santua' ren aginduz Jesus' en
Biotz egunez edo uringo igandez Eleiza guztie-
tan esan bear dan ordain-otoitza.

Jesus gozo-gozoa! Zeñen txarki ta es-
kerik gabe ordaintzen degun gizonok
Zuk gure artean ixuri dezun maitetasuna!
Ementxe gauzkatzu gu zure aldareau-
rean, epel eta zabarkeri orek eta gañe-
rako bidegabe guztiak zure Biotz on ori
ematen dioten naigabe latza pixka bat
lasaitu ta gozatu naiez.

Ba-dakigu, Jesus, gu geurok ere as-
kotan Zuganako eskergabe ta gaiztoak
izan gerana. Barkatu, Jauna! Damu degu
ta gertu gaude, txarkeri guztien ordañez
jentilkerietan eta pekatupean dabilzan
guztiak Zuregana erakartzen alegin guz-
tiak egiteko.

Gaizki guzti-guztiak galdurik nai ge-

nituzke, Jauna; bañan oetxek batez ere : jantzietako ta biziera guztiko lotsa galdu ta aragikeria, gazte erugabeai nun-nai ezartzen zaizkienlakio ta erorbide galgarriak, jai-egunetako lantegi ta elizarik- ezak, Zure ta Santuen izeneko birau ikaragarriak, Erroma 'ko Aita 'ren eta Apaiz guztien kaltean nola-nai itz egin- bear gaiztoa, Aldare 'ko Sakramentu Aundiarenganako zenbaiten goñoto itxua, ta azkenik, Zuk guri emandako Ama Eli- za 'ren agintzeko ta erakusteko eskubi- dea ezagutu nai ez duten Erien esker gaiztoa.

O! Nork ito ta galdu lezazkikean bere odoletan gaiztakeri oiek guztiak! Bañan ori ezin degun ezkerro, or dezu Zeroñek gurutze 'an bein eta gure aldareetan egun- ero eskeintzen dezun Meza 'ko Opari aundi-edeña; or dituzu Ama Birjiña 'ren ta Zeruko ta luñeko Santu guztien irabazi ugari-ugariak. Guk geurok ere zure la- guntzarekin alegiñak egin nai ditugu, gure ta gizon guztien gaizki ta eskerga- bekeriak, sinismen sendo, oitura garbi ta goi-maitasun bero-beroz ordaintzen, gaiztakeriari bideak galazten eta al ditu-

gun gizon guztiak zure lege ta bide zuzenera erakartzen.

Artu itzazu, Jauna, gure eskiñi ta gogoon oiek Ama Birjiñ Ordaintzalea'ren eskutik; egin gaitzatzu zintzo ta esanekoak zure mendean; eta emaiguzu aizkenik bide onetan il arte irauteko laguntza, egunen batean, Aita're, kin eta Espiritu Santuare'kin betiko agintari bizi zeran zeru ederean ikusi zaitzagun. Amen.

(Bařkapen osoa, aitořtu, Jaunařtu ta Aita Santuaren alde otoitz eginda; aitořtu gabe, 7 berogeiko bařkapena: Garbitoki'ko animentzat eman leizke. Pio X gařenak 1906'ko Dagoniaren 22'an).

Ondoren esan beař da, Jesusen Biotzaren ařentza (letañia).

JESUS' EN BIOTZA' REN LITANIAK

(300 eguneko bařkapenak, egunean beĩñ)

Jesusen Biotzaren ařentza edo letañia Alako ke'tař Margarita Maria Deunak erabili oi zuena da, zerbaitxo bat aldatua. Ogeitamairu eskari ditu, Jesukristo gure Jaunak luřean egin zituen 33 urteen oroipenaz.

Lenengo zazpi eskariak (1-7) Jesusen Biotza zer dan adierazten digute (Jaungoikoaren Semea dala, Andre Mariaren sabalean jayoa, Espiritu Santuaren eliza).

Lau uřengoak (8-12) Jesusen Biotzaren maitefasuna, ta beste bere onbide (birtuteak) gogortzen dizkigute.

Ondorengo beste bostak (12-17) Jesusen Biotza goratu bear degula diogute, guztiz bikaiñ gogoragaría dalako.

Eta azkenean, 17'garfenetik asita bukaeraño-koak, Jesusen Biotzaren mesedeak gogoratzen dizkigute, Berak gugatik egin duen guzia.

Kyrie, eleison

Kyrie, eleison

Christe, eleison

Christe, eleison

Kyrie, eleison

Kyrie, eleison

Christe, audi nos

Christe, exaudi nos

Pater de coelis Deus
miserere nobis

Fili Redemptor mundi
Deus,

Spiritus Sancte Deus

Jauna, éruki zakigu;

Jauna, éruki zakigu;

Jesukristo, éruki zakigu;

Jesukristo, éruki zakigu;

Jauna, éruki zakigu;

Jauna, éruki zakigu;

Jesukristo, entzun eiguazu;

Jesukristo, entzun eiguazu;

Jesukristo, adi zai-guazu;

Jesukristo adi zai-guazu;

Zeruko Aita Jaungoikoa;

Éruki zakigu;

Gizadiaren Salbatzailea zeran Jaungoikoa'ren Semea;

Éruki zakigu;

Espiritu Santu, Jaungoikoa;

Éruki zakigu;

Sancta Trinitas unus
Deus

1) Cor Jesu Filii Patris
æterni

2) Cor Jesu, in sinu
Virginis Matris á
Spiritu Sancto for-
matum

3) Cor Jesu Verbo
Dei substantialiter
unitum

4) Cor Jesu, majestatis
infinಿತæ

5) Cor Jesu, templum
Dei sanctum

6) Cor Jesu, taberna-
culum Altissimi

7) Cor Jesu, domus
Dei et porta cœli

8) Cor Jesu, formax
ardens caritatis

Irutasun Done, Jaun
goiko bakaña;

Eruki zakigu;

1) Betiko Aita 'ren
Seme, Jesusen Bio-
tza

2) Ama Birjiña 'ren
sabelean Espiritu
Santuak sortu zin-
duan Jesus'en Bio-
tza

3) Jaungoikoa 'ren
Semearekin bat
egiñik zauden Je-
sus'en Biotza

4) Neuri gabeko aun-
ditasunez jautzirik
zauden Jesus'en Bio-
tza

5) Jaungoiko'aren Eli-
za Donea zeran Je-
sus'en Biotza

6) Jaungoiko Aundia'
ren gela zeran Jesus'
en Biotza

7) Jaungoikoa'ren jau-
regia ta zeruko atea
zeran Jesus'en Biotza

8) Goimaitasunezko
labe gorria zeran Je-
sus'en Biotza

MISERERE NOBIS

ERRUKI ZAKIGU

9) Cor Jesu, justitiæ et amoris receptaculum

10) Cor Jesu, bonitate et amore plenum

11) Cor Jesu, virtutum omnium abyssus

12) Cor Jesu, omni laude dignissimum

13) Cor Jesu, rex et centrum omnium cordium

14) Cor Jesu, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ

15) Cor Jesu in quo habitat omnis plenitudo divinitatis

16) Cor Jesu, in quo Pater sibi bene complacuit

17) Cor Jesu, de cuius plenitudine omnes nos accepimus

18) Cor Jesu, desiderium collium æternorum

9) Zuzentasun eta maitasun - ontzia zeran Jesus'en Biotza

10) Ontasun eta maitasunez beterik zauden Jesus'en Biotza

11) Onbide guztien osin ondorik gabea zeran Jesus'en Biotza

12) Jesus ' en Biotza goragar i- goragaría

13) Gure biotz guztien Erege ta Eguzkia zeran Jesus'en Biotza

14) Jakinduri ta Jakintza guztien gordairuak Zugan dituzun Jesus'en Biotza

15) Jaungoikoa Bera bere betetasun guztian bizi dan Jesus'en Biotza

16) Aita ' ren atsegiña zeran Jesus'en Biotza

17) Zure betetasunetik guztioi eman diguzun Jesus'en Biotza

18) Betiko mendi-bizkaeren gurari bizia zeran Jesus'en Biotza

MISERERE NOBIS

ERRUKI ZAKIGU

- 19) Cor Jesu, patiens
et multæ miseri-
cordiæ
- 20) Cor Jesu, dives
in omnes qui invo-
cant Te
- 21) Cor Jesu, fons
vitæ et sanctitatis
- 22) Cor Jesu, propitia-
tio pro peccatis nos-
tris
- 23) Cor Jesu, satura-
tum opprobriis
- 24) Cor Jesu, attritum
propter scelera nos-
tra
- 25) Cor Jesu, usque ad
mortem obediens
factum
- 26) Cor Jesu, lancea
perforatum
- 27) Cor Jesu, fons to-
tius consolationis
- 28) Cor Jesu, vita et
resurrectio nostra

MISERERE NOBIS

- 19) Eraman eta efuki
aundiko Jesus ' en
Biotza
- 20) Eskean datozki-
t z u n guztientzat
emañe aberatsa ze-
ran Jesus'en Biotza
- 21) Santutasun eta
bizitzaren itufia ze-
ran Jesus'en Biotza
- 22) Pekatariok Zeruko
Aita'ren asafegoza-
gafi zaitugun Jesus'
en Biotza
- 23) Jesus ' en Biotza
iguin-burlaz ase ta
betea
- 24) Gure gaiztakeriak-
gatik zatitua izan zi-
ñan Jesus'en Biotza
- 25) Iltzeraño Aita ' ren
esanekoa izan zñan
Jesus'en Biotza
- 26) Jesus'en Biotz lan-
tzaz zulatua
- 27) Poz guztien itufia
zeran Jesus'en Bio-
tza
- 28) Gure bizi ta piztue-
ra zeran Jesus ' en
Biotza

ERRUKI ZAKIGU

29) Cor Jesu, pax et
reconciliatio nostra

MISERERE
NOBIS

30) Cor Jesu, victima
peccatorum

31) Cor Jesu, salus in
te sperantium

32) Cor Jesu, spes in
te morientium

33) Cor Jesu, deliciæ
sanctorum omnium,

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi, par-
ce nobis Domine.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi, exau-
di nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi mise-
rere nobis.

ŷ. Jesu mitis et humi-
lis corde.

R̄. Fac cor nostrum se-
cundum Cor tuum.

29) Gure Aitarekiko
pake ta adiskide-
gañi zaitugun Je-
sus'en Biotza

30) Pekatarioen alde-
ko oparia zeran Je-
sus'en Biotza

31) Geren ustea Zu-
gan daukagunen-
tzat osasuna zeran
Jesus'en Biotza

32) Zugan iltzen dira-
nen itxadopena ze-
ran Jesus'en Biotza

33) Santu guztien atse-
giña zeran Jesus'en
Biotza

Gizonen pekatuak ken-
tzen dituzun Jaungoi-
koa'ren Bildotsa

Barka zaiguzu, Jauna
Gizonen pekatuak ken-
tzen dituzun Jaungoi-
koa'ren Bildotsa

Entzun eiguzu, Jauna
Gizonen pekatuak ken-
tzen dituzun Jaungoi-
koa'ren Bildotsa

Eñuki zakigu, Jauna
—Jesus apal eta biotz
berakoa.

—Egizu gure biotza
zurearen antzekoa.

ERRUKI
ZAKIGU

Oremus

Omnipotens sempiternus Deus, respice in Cor dilectissimi Filii tui et in laudes et satisfactiones, quas in nomine peccatorum tibi persolvit, iisque misericordiam tuam petentibus, tu veniam concede placatus, in nomine eiusdem Filii tui Jesu Christi qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Otoitza

Guzialdun eta bertiko Jaungoikoa! Zure Seme maitearen Biotza'n ta Berak pekatarien alde eskeñitako gorapen eta ordain-saríai begira zaiezu, a'ren; eta erukieskean datozkitzun guztioi eman zure barkamena, Jauna; gizaldi ta gízaldietan zurekin eta Espiritu Santuarekin batean E'rege bizi dan Jesukristo zure Seme o'ren beraren izenean. Alaxe.

Eriotz-lafian daudenen aldeko Otoitza

Eun ta berogei mila (140.000) giza - emakume inguru egunean ilko dira. Ogeitamaika miloi (31.000.000) inguru urtero.

Sei milatik gora ordubete bakoitzean (6.000); eta eun (100) miñutu bakoitzean.

Oien guztien alde, kristaua, otoitz egizu : eruki zaitez orain Jaungoikoaren aurera dijoazen anima gaixo orietzaz, Jauna zutzaz eruki dedin.

Gure animak ainbeste maite dituzun Jesus erukioia : zure Biotz deunaren lañi aldia ta zure Ama Erugabearen oñazeak-gatik, añen eskatzen dizut : eriotz-aldian dauden, eta gauñ ilko diran pekatari guziak, zure odolean garbi ditzazula.

Alaxe.

Eriotz aldian egon ziñan Jesusen Biotz ona : iltzen daudenaz eruki zaite.

(Bi eskari oetako bakoitzagatik 300 eguneko bañkapenak Pio XI ' gañenak, 1907 ' Loreña ' ren 11 ' an).

Lenengo bederatzi ostiralak edo

Agindu aundia

1.—*Agindu aundia.*

Asko ta aundiak dira, Jesusen Biotz erukitsuak bere maitaleai egindako aginduak: denetan bañon, bata da berezia, bata nagusiena : lenengo bederatzi ostiralen agindu edo eskeintza aundia. Ona emen, Jaunaren ezpañetatik Alakoke ' tañ Margarita Maria Deunak entzun zituen itz edeñak:

Ostiral goiz batean, digu berak, Jaunañtu ondoren, itz auek esan zizkidan Jesus'ek :

«Nere Biotzaren neufizgañezko erukiak,

ta nere maitetasun guzialdunak, ilaren lenengo bederatzi ostiral jañaitutan Jaunartuko duten guztiei agintzen die: nere aserian ez dirala ilko, ezta elizakoak artu gabe ere; ta azken une lañian nere Biotza iges-leku ziuñia izango dutela».

2.—*Agintzen dana*:

Jaungoikoaren adiskidetasunean iltzeko esker edo grazi berezi-aundia eskeintzen digu Jesusen Biotz erukiñak: beraz bederatzi lenengo ostiral jañaitutan Jaunartuko duten guztiok, naiz dala lenagotik elizakoak artzen dituztela, naiz oiek ezin arturik, biotz damu egizkoa egiten dutela, Jaungoikoaren laguntasunean ilko dira, ta zerua irabaziko dute.

3.—*Eskatzen zaiguna*:

Esker edo grazi berezi aundi ori irabazteko, *naikoa da, bederatzi lenengo ostiral jañaitutan Jaunartzea*: ez da beraz beñ, Jaunaren adiskidetasunean (grazian) gaudela, ez aitoñterik, ezta beste otoitz edo egikizunik ere. Alabaño irabazi aundiagoak oneraspen ontatik ateratzeko, guztiz goragañia izango da, egun oietan otoitz edo elizkizunak egitea, Jesusen Biotzaren gorespen eta aintzaz.

(Bañkapen osoa irabazten da, lenengo ostiral bakoitzean, aitoñtu, Jaunartu, Aita Santuaren alde eskatu, ta Jesusen Biotzari otoitz bat edo beste esan-da).

*Jaunañtu ondoren, lenengo ostiral
bakoitzean esan leiken Otoitza.*

Jesus txit ezfitsua! Zure Biotzaren neur-
riz-gañezko maitetasun eta erukiak, zure
adiskidetasunean ilko dirala agindu die,
lenengo bederatzi ostiral jañaitutan Jau-
nañtuko duten guztiei: añen, eskatzen
dizut Jauna, erukitu zaitez nitzaz; ta zure
agindu ori gogoratuaz emaidazu, nere
oben edo pekatu guztiak goñotaturik,
zure maitetasunean iltzea.

¡Jesusen Biotz erukioñ, zeruko ate za-
bala, erukitu zakizkit!

¡Jesusen Biotz erukioñ, aberastasunez
betea, erukitu zakizkit!

¡Jesusen Biotz erukioñ, Zugan iltzen
diranen itxaropena, erukitu zakizkit!

JESUS'EN BIOTZA'REN JAURESKUNDEA (ENTRONIZAZIOA)

(Jesus'en Biotzaganako Eraspenetan; *Sendi edo familiar eskeintza ipiñi degu. Jaureskundera*, ordea, beste gauza bat da. Sendi-kristau guzietan dagokien eginkizun onuratsu au, zer dan eta nola egiten dan, osoro emen jartzan degu, egin ez dezuten guziok lenbaitlen egin dezazuten).

ZER DAN?—«Jesus'en Biotzaren Jaureskundera» Jesus'en Biotza sendi edo familiararen Eregetzat artzea da, etxeko tokirik ederenian bere irudia bakaulki edo tronuan ipiñi ta guzien biotzak berari eskeinirik.

Jesus'en Biotzak Alakoke'tar Margarita Maria Deunari agertu zitzaionean, onela esan zion: *Guzion Eregetza nai du nere Biotzak... eta ugari bedeinkatuko ditut nere irudia agirian jari eta gogoz apaintzen dituzten etxeak.* Auxeda Jesus'en Biotza Eregetzat artuta, etxeko tokirik egokienian al degun etxe-jairik aundienez bere irudia jartzen degunian egiten degun gauz edera. Ez da, bada, etxea edo luñak Jesus'en Biotzaren irudiakin bedeinkatzea; Bera, sendi edo familiko burutzat artu eta bere menpean guziak jartzea baizik; eta ortarako, bere irudia toki agiri ta ondo antolatutako batean ipiñi.

Egun artan, etxeko guztiak aitortu ta Jauna artu bear dute, al ba-da. Onela asiko dira Jesus'

enak izaten, Jaunaítzean Jesus'en Biotzarekin bat eginda.

Jaureskundera egiteko era

Berezitako egunean, sendi guzia etxeko gularik egokienian biltzen da : Jesus'en Biotzaren irudi alik edereña jartzen da mai-gañean edo beste tokiren batean.

Edozein apaiz, gizon edo emakumek egin lezake.

Jaureskundera egiten duena, apaiza ez danean, latíñez daudenak ez dira esaten, eta naikoa da «Gurutze santuaren» ta «Jesuskristo nere Jaun»'ekin astea.

Jauresten duena apaiza danean, txaramela (sobrepēñiza) eta estola jantzita, Jesus'en Biotzaren irudia onela bedeinkatuaz, asiko da.

Benedictio imaginis Sacratissimi Cordis Jesu Christi Domini Nostri

Ÿ. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Omnipotens sempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imágines pingi aut sculpi non réprobas, ut quoties illas oculis córporis, intuemur, toties, eorum actus, et sanctitatem ad imitadum memo-

riæ óculis meditemur; hanc, quæsumus Imaginem in honorem et memoriam Sacratissimi Cordis Unigéniti Filii tui Domini Nostri Jesu Christi adaptatam, bene † dicere et sanc † tificare digneris; et præsta ut quicumque coram illa Cor Sacratissimi Unigéniti Filii tui supliciter cólere et honorare studuerit, illius méritis et obtentu á te gratiam in præsentí, et æternam gloriam obtineat in futurum. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

(Ultimo aspergat aqua benedicta)

Kredua guziyak batean abots beteaz esan, zuen sinismena aitoítzeko.

Biotzak eskeintzeko otoitza

Atoz, Jesus mailagaña, zure Ama gozoarekin, eskeintzen dizugun etxetxu onetara, eta bete gaitzatzu emen bizi geranok, zure Jaungoikozko Biotz maite duten sendiai agindurik dauzkatzun mesedez.

¡O Jaun erukitsua! Zuk, Margarita Zorionekoari, *gizonak eskeñ gaiztoz erantzun añen, Berak gizona ainbeste maite duan Biotza*, mundu guzian goratua izatea nai zenuela esan zenion. Guk bein-

tzat maite zaitugu eta pozik jaítzen zaitugu gure etxean, tokirik egokienean. Ona emen guziak bilduta, Zu E'regetzat arturik, Zure mendean jaítzeko. Bai, gure onduan biziko zera, eta gure biotzen jabea Zu izango zera. Poz eta nega'etan, gozotasun ta neke lanetan, etxe ontako gora-bera guzietan, gure onduan Zu izatea nai degu, orain ta beti. Bedeinkatu gaitzatzu, bada; bedeinkatu, Jaungoikoaren naiez, gure a'rtetik joan ziran gure maitiak; bedeinkatu baita gurekin emen a'rkitzen ez diranak ere.

Zu maitatuaz bizi gaitezela, Jauna, sinismenez, zuzen ta garbi; lu'eko zorakerietatik aterata, itsasi itzatzu gure animak Zure Biotz ortan. Zure Biotzeko zauriaren erdi - erdian gorde gaitzatzu eta gero eramán gu guziak sekula guzian Zurekin bizitzera. Beti maitatua, bedeinkatua ta goratua bizi bedi Jesus gure artean.—Bai a'ren, bai.

Ordu gozo onetan, gogora eka'ri ditzagun etxeko guzi - guziak, ilak eta kanpuan diranak, eta aien alde e'rezatu ditzagun Aita gurea eta Agur Maria.

Orain, aitak, amak edo etxeko buruak, artuko du Jesus'en Biotzaren Irudia, eramango du gerturik dagoen tokira eta jarriko du Bakaulki edo Tronuan.—Bitartean, beste guziak «O Biotz Santu» edo beste gauzen bat abestuko dute.

Beriala belaunikaturik, otoitz au esango dute :

Otoitza

Ora or, beste milen artean gure etxetxoa berezi ta jauregizat artu duen Erege Jesus. ¡Gora Jesus'en Biotza! Ariturik gaduzka gure Buru izatera etorita egin diguzun mesede onek : bañen bañendik poztuta ementxe makurtztzen gera zure aurrean; aita bere umeakin bezela telape batian bizi gera, Jauna, gu eta Zu; eta onez aurrea gure pozarekin pozez, ta gure neketan nekez beti gurekin eukiko zaitugu. ¡A! Ez gera gu nor Zu gure etxian sartzeko; baño Zure naya erakutsi diguzu, eta egañirik dagona iturira bezela, Zure Biotzera gatoz betiko asezten duten ur garbiyen bila; zugana gatoz damaturik eta uste osoz.

Zaude gurekin, ¡o Biotz Santu maitatia! Zure zalez daude gure animak; guk

eta besteak ere Zu maitatzea nai degu. Or' daukazu, mundu guzia garbitu ta berotu bear' duan sua. ¡Bai, bai! Izan dedila gure etxea Betania'koa bezin gozua zuretzako; emen arkituko dituzu zurekin beti izan nai duten lagun kutunak. Zure etsayak erbestetu egiten zaituzte Zu; baña ona emen, Ejipto'n bezela, Zu gorde eta bizitzeko tokitxua, ez Zuri dago-kizun bezelakoa, baño bai zintzo gorde maitatuko zaituena.

Atoz, Jesus ona, atoz...! etxe ontan ere, Nazaret'en bezela, maite degu Maria, zero'ek eman zenigun Ama biguñā; atoz, eriotzak eta denborak gure artian utzi dituen utsak betetzera... ¡A! Gure negar'ezko egunetan Zu emen izan baziñā, eztituko zinituen, bai, gure malako ga'atzak, eta Zuk dakizkitzun gure biotzeko zauriak, sendatuko zenituen... ¡Atoz, bai...! laister' agian ba-datozkigu nekaldi negar'gar' ber'iak; gaztetasuneko gure uste ariñak, juañ ziran. Geldi zaitez, bai, gurekin, ilunabaña da-ta; bestela mundu gaiztoak bere odei beltzetan laister bilduko gaitu. Guk Zu nai zaitugu; Zu bait-zera gure Bidea, Egia eta Bizia.

Aldi batean bezela esan iguzu: «Gaur-tandik etxe ontan bizi nai det». Bai Jauna; etxe ontako Eregea Zu zera; eta Zuk nai ta agintzen dezuna, egingo degu guziok: Zure gerizpean biziko gera; ez degu nai bestek emen agintzerik. Zu bakarrik zera gure Eregea. Goraldua zaude etxe ontan. ¡Gora Jesus'en Biotza! Betoñ gugana zure Erenua.—Ala beti.

Ama Birjiñaren Biotz guztiz garbiaren izenean Salbe bat.

¡Jesus'en Biotz guztiz Santua: eruki zakizkigu! (3 bideñ).

¡Mariaren Biotz guztiz garbia: eskatu gure alde!

¡Jose Santua: eskatu gure alde!

¡Margarita Maria Alakoke'tar Zorionekoa: eskatu gure alde!

(Apaiz jaunak bedeinkatuko ditu).

Benedictio Dei Omnipotentis: Patris, et Filii et Spiritus Sancti † descendat super vos et maneat semper. Amen.

OARAK: 1.—Jaureskunde-egun gogoangari ontan, etxe-ko guziak Jauna aitu bea luteke, eta eskatu Jesus'en Biotzak eruki dezala mundu pekataria, eta bere garaipean guztiok aitu gaitzala.

2.—Etxe ortakuak beartzen dira, urtero Jesus'en Biotzaren egunean Jauna artzera, eta sendi edo familiko jai aundi bat bezela gordetzera, batez ere umeai zerbait pozgafi emanta. Baita egoki izango litzake *Lenengo Ostiraletan* Jauna artzea; Jesus'en Biotzak bederatzi ilabete jarraituetan Jauna artzen dutenai agindurik daukan *eriotz onaren* mesede izateko.

3.—BARKAMENAK.—XV'g. Benedito Aita Santuak mundu guzira emanak auek dira:

I. Jaureskunde-egunean, pekatuen damuz eta Jesus'en Biotzarenaganako zaletasunez aurrean dauden sendiko (familiko) guziak, 7 urteko ta 7 befoigeiguneko barkamenak irabazten dituzte.

II. Etxe-sendiko oyek, egun artan *Barkamen osoa* irabazi dezateke, aitoartu, Jaunaartu eta Elizen batean Aita Santuaren alde zerbait otoiz egiten ba-dute.

Maitetasun bikain au zabaltzen dutenak, entzun Jesusen itz auek:

«Au zabaltzen dutenen izenak, nere Biotz Jaungoikozkoari ezartita eukiko ditut, kendu ezingo diran eran».

¡Sartu zaitez Jauna...!

Jesus'en Biotza aulkian jaritzean esan leike

1 ¡Sartu zaitez! Egin du eguzkiyak
Egunero jira; ta ilargiyak
Burua agertzen du.

Gaua luzea da; gañera otza:

Emen dago zuretzat gure biyotza:

Sartu zaitez, Jesus.

- 2 Baldin ba-da ude etxeak Zu aritzeko.
Ta Buru ipintzeko
Gogorikan ¡jene! ez dutenak,
Ez bilduritu, Jesus; gu bizi ezkerro
Zureak dira, len, orain eta gero
Emen gaudenenak.
- 3 ¡Sartu zaitet! etzera Zu eskalea;
Gure Aita, Nagusi, Adiskidea
Egiten zaitugu.
Gogor dabiliz, Zure kaltez, etsayak :
Baña gu ez; gu gera seme alayak :
Gure Erege aitoritzen zaitugu.
- 4 ¡Sartu zaitez! Danok maite zaitugu,
Jaingoya egin dizugu
Gure biyotzetan.
Zu izango zera gure Eregea,
Zu izango zera Jaun ta Jabea
Bizitegi zataritxo onetan.
- 5 ¡Atoz, lasa, Jesus! Guk nai genduke
Emengo gauzen truke
Zu sartzea gure biyotzetan.
Gure artean saltzalerik eztago :
Zu saldu, edo utzi baño nayago
Iñ Zure mendean.

6 Ta gure ateraño, etsai gaiztoak
Suturik, baletoz pozoyak joak,
Bařena ez beintzat.

Galduko ditugu gure biziak,
Ařtuko ditugu zauri guztiak;
Eztira oyek izango Zuretzat.

7 ¡Atoz, Jauna! Uratu gure griñak :
Gu guztiyok, Zurekin bategiñak
Bizi nai genduke.

Asmo berdiñen mendean gaudela,
Untza-ormak bezela
Alkar erantsi-ta ondo geundeke.

8 Bizitz ontan izaten diran pozak,
Baita ere samintasun zorotzak
Ařtuko ditugu.

Atsegiñak, eskerak emateho;
Naigabeak, Zuri eskeñitzeko;
Zure oñetan jaři bear ditugu.

9 ¡Sařtu zaitetz! gure Jesus laztana,
Izan beti Nagusi, Eřege, dana
Etxetxo onetan.

Ondasunik eztago
Bai, ordea, beste bat ederago
Zu maitatzea guztiyok benetan.

JESUS ' EN BIOTZA ' RI GIZADIA ESKEINTZEKO

Otoitza

¡Jesus, gizadiaren salbatzaile gozo, atsegiña! Begira eiguzu zure aldare-aurrean auspezturik gaudenoi. Zureak gera, zureak izan nai degu, eta Zurekin gero ta geyago bat egiñik bizi gaitezzen, gutako bakoitzak bere burua ementxe eskeintzen dizu zuri.

Askok, zori txarrez, ez zaituzte Zu oraindik ezagutzen, beste askok zure aginduak alde batera utzi - ta baztartu egin zaituzte Zu. Guztiak eruki izan itzazu Jesus on oreak, eta erakari danak zure Jaungoikozko Biotz oretara.

Jauna, artu bizaitzate beren Eregetzat ez zure mendean beti bizi diranak bakarrik, baita Zagandik uruti dabiltzan seme galtzaileak ere; datozela, aeren, datozela lenbailen beren etxe aldera, goseak eta bearez il ez ditezen. Artu bizaitzate beren Eregetzat gezurak iruzurturik eta asareak sakabanaturik dauzkan guztiak; eramaitzu danak egiaren kai ta sinisme-

naren batasunera, artalde bat eta artzai bat besterik izan ez dedin laxter munduan. Artu bizaitzate beren Éregetzat jentilkerietako ta mhaomataren arteko ilunpean bizi diranak; erakari itzazu guztiak zure Éreinu'ko argi edeñera. Begira ezaiozu aizkenik, erukizko begiz, antziña zure kutuna zan eriarri; ixuri ezaiozu burutik bera, orain beretzat askatasun eta bizitzazko Bataioa izan dedin bein batean bere gain izan zedila eskatu zuan odola.

Emaiozu, Jauna, zure Elizari osotasuna ta lasaitasun bete betea; emaezu ere guztiai zuzentasuna ta pakea: ez dedila, aren, lur zabalean baztar batetik beste-raño deadar au besterik entzun: «Gora Jesus'en Biotza; Berak ekañi digu osasuna; aintza ta Omena Berari orain ta beti». Amen.

ESPIRITU DONEA'RI BEDERATZIUÑENA

Otoitzak

1'gua. Argi bizaigu guztioi Jaun guzalduna oren argi-erañuak, eta Espiritu Donea'ren igurtziaz sendotu bitza zure

Argia'ren Argia'k, zure laguntzaren bitartez bizitza beñi batera jaio diran guztien biotzak. Kristo gure Jauna'ren ize-nean. Amen.

(Aita gurea, Agur' Maria ta Gloria Patri).

2'gua. Gaurko egunez kristauen biotzak Espiritu Donea'ren argiaz jakintsu egin zenituan Jauna: eman eigozu, a'ren, Espiritu bero'ren bitartez, zuzen-bidea maite izan ta beti bere pozaz pozturik bizi izateko bear degun zure laguntza zeruta'ra. Amen.

(Aita gurea...)

3'gua. Zure amabi apostoluai Espiritu Donea eman zenien Jauna: emaiezu zure kristauai ere beren eskarietan eskatzen dizutena, eta len sinismena opa zenienai, opa zaiezu gaur zure pakea. Amen.

(Aita gurea...)

4'gua. Bego, a'ren, Jauna, guregan Espiritu Donea'ren inda'ra, gure biotzak legunkiro garbitu ta gu geurok etsaikeri guztietatik gorde gaitzan. Amen.

(Aita gurea...)

5'gua. Argitu bitza, a'ren, Jauna, gure biotzak, Zugandik dato'ren Espiritu Pozka'riak; eta eraman gaitzala gu geurok egi-itu'ri gozoetara Zure'kin eta Espiritu bero'rekin batean betiko E'rege bizi dan Zure Semeak agindu zigun bezela. Amen.

(Aita gurea...)

6'gua. Emaiozu Jaun e'rukitsu o'rek, Zure Eliza'ri, ez dezaiola i'nungo etsai-erako gaiztok u'ratu, Zuk antzi'na Espiritu Donea'ren bitartez eman zenion batasun ede'ra. Kristo gure Jauna'ren izenean. Amen.

(Aita gurea...)

7'gua. Ixuri ezazu, a'ren, Jauna, gozoki gure adimenetan zure Espiritua, bere jakinduriaz egin ginduzunok, bere arduraz zuzendu gaitzazun. Kristo gure Jauna'ren izenean. Amen.

(Aita gurea...)

Andre Maria'ri

Otoitz egizu, Ama, munduaren alde; otoitz egizu Eliza'ren alde; otoitz egizu

Eroma'ko Aita'ren alde; otoitz egizu España'ra alde; otoitz egin bai, gizadi guztiaren alde, guztioen gañera Espiritu Doneak bere doaiak ixuri ditzan eta guztiok zerurako bidean ipiñi ta aizkenik beti - betiko bizitzara eramán gaitzan. Amen. (*Salbe*).

Gazteiz-barutiko «Boletin Ecclesiastico»'tik artua.

Garagañila, Jesusen Biotzaren ila

XIII'gañen Leon Aita Santu omengañiak, askotan eskatu digu Garagañila Jesus'en Biotzari eskeintzeko, ta gure biotzak irazekitzeañen, bar-kapen oso aundi ta ugariak il ontarako eman ditu : ona emen nagusienak :

1.—7 urte ta 7 berogeiko, Jesusen Biotzaren ila egiten dala, egun bakoitzagatik.

2.—300 eguneko bar-kapenak, bederatziurñena egiñaz, egun bakoitzean ta onen bukaeran *bar-kapen osoa*, aukerazko egun batean.

3.—*Bar-kapen osoa*, Jesusen - Biotzaren jai egunean.

4.—*Bar-kapen osoa*, lenengo ostiral bakoitzean.

5.—*Bar-kapen osoa*, il onen aukerazko egun batean, egunero itz auek esan-da : «Jesusen Biotz guztiz deuna, Zugaran daukat itxaropena».

6.—Garagañilaren azken igandean, *bañkapen osoa*, sañtu - atera - aldi bakoitzean eguneroko itzaldiarekin edo zortziurñenean mixioen antzera, Jesusen Biotzaren ila onela egin dan elizetan.

(Larunbateko eguerdian asi ta, igande gau-erdiraño irabazi liteke ta Garbitokiko animen alde eman ere bai).

7.—Izlariak (sermolariak) eta eliz - eretoreak Garagañilaren azken eguneko mezan, Erñomako Gregorio Santuaren aldareko eskeñi edo grazia (*ad instar*) irabazi lezateke.

8.—Elizkizun oiek egiteko alegin egiten duen bakoitzak 500 eguneko bañkapena aldiro, ta *bañkapen osoa egunero*, egunero Jaunañtzen ba-du. (Au ere Garbitokiko'ko animen alde eman leike).

Oarpena.

Bañkapen osoak irabazteko :

1.—Aitoñtu, Jaunañtu ta Aita Santuaren alde eskatu beañ da.

2.—Egunero edo ia egunero Jaunañtzen dutenak, ez dute aitoñtu beañik, Garagañilaren azken-igandekoak irabazteko ezpada.

3.—Astero aitoñtzen diranak, ez dute beste aitoñtze beañik.

4.—Elizkizunetara au da, bederatziurñen edo ilera, joateko eskatzen danean, joatea beañekoa da; ez ordea Garagañilaren azken igandekoak irabazteko.

5.—Zoitzi egun auñetik aitoñtu leike, eta egun berean edo auñekoan Jaunañtu.

Jesusen Biotzaren anaidiak eta gutuna

1.—*Jesusen Biotzaren Goi-anaidia* (anaidi burua : *artxikofradia*) Porto-Maurizio-tar Leonardo Deunak, Erroman irasi (jari) zuen.

Lenengoa; 1732'garren urtean, *Jesusen Biotzarenganako maitetasuna* (batezere Aldareko sakramentuan) gero ta geigo zabaltzeko, ta egi ten zaizkion irain-eskegabekeri guziak ordain tzeko.

Ortarako : bazkideai agintzen zaie :

a) Urtero Jesusen Biotzaren jai-egunean aitoitu ta Jaunaitezko.

b) Berebat ilero Jaunaitezko, ta egun ortako elizkizunera joateko.

c) Bazkide bizi ta ilentzako eskatzeko, otoitz egiteko.

d) *Aita Gurea, Agur Maria ta Gloria* egunero esateko. ta otoitz laburtxo au gañera : *Jesusen Biotz ez titsua, Nik gero ta geigo maite zaitzadala.*

Irabazi aundiak ditu! Nagusienak bakañik jañ tzen dira emen :

Bar kapen osoa : Anaidian sartzerakoan, Jesusen Biotzaren jai-egunean edo urngo igandean, ileroko lenengo ostiral edo igandean, ilean bein aukeratzen dan egunean, eriotz-al dian, jai aundienetan, Jesusen Biotzaren jai-egun aureko edo ondorengo sei igande edo ostirale tan : beti aitoitu ta jaunañtuta eta abar. (Garbitoki'ko animentzako izan litezke bar kapen oiek).

2.—*Jesusen Biotzaren Zaitasun Omengaria*. (*Guardia de Honor*). 1864'gañen urtean soñtua da «Jesukristoren inguruan egunero biotz on santuak biltzeko, bere Biotzari egiten dizkioten iraiñen ordañez». Leon XIII'gañenak 1878'gañen urtean ontzat eman zuen : asko zabaldu da gerroztik.

Egin beařak : izena anaidian eman eta

a) Aukeratu eguneko ordu bat, Jesukristorekin batean egoteko ta lan egite guztiak ordu artan berari eskeñi.

b) Iñeroko Jaunařtzera juañ.

c) Maiz egunean, bañon batezere ostiral santuan, ařatsaldeko lauretan, Aita Jaungoikoari eskeñi Jesusen Biotzaren odol ta ura, gizon pekatarien alde.

Jesusen Biotzaren Anaidiko bařkapen berberak ditu ta beste batzuek.

Gutuna

Alakoke ' tař Margarita Maria Deunak dio : *Jesukristo gure Salbatzañeak nai duela, bere maitaleak, Jesusen Biotzaren irudia biotz gañean eraman dezatela. In hoc signo vinces. Ikuř onekin garailari irtengo zera* (esaten digu beřiz Leon XIII'gañenak), *Konstantino bere etsaietatik bezela*.

Onek ere irabazi aundiak ditu : 60 eguneko bařkapenak, gutuna eramanda. otoitz edo egikizun on bat egiten dan bakoitzean, eta abař.

Otoitz Bidalguntza (Eskarizko Apostoladua)

1844'gañen urtean soñtua da, ta geroztik asko ta asko zabaldu da (1889'g. urtean 15.000.000 eta geigo bazkide bai zitun).

Onen asmoa da: *Jesusen Biotzaren otoitz ta irabaziekin batean kristau on-sutsuenak bilduta, Aita Jaungoikoari eskeintzea, lenbailen bere agintza (ereinoa) luñera etoñi dedin.* Iru mañã ditu: Otoitza, egikizun onak, maiz aitoñtu ta jaunañtzea, Jaungoikoarez aginduak gordetzea, Jesusen Biotzarenganako-maitetasuna zabalitzea eta abañ eskatzen zaiete bazkideai, bañon batezere:

1.—Lenengo mañakoai: *eguneko lan-nekeak Jesusen Biotzari eskeintzeko*: 69'gañen oñialdean jañi dan otoitza esanaz.

2.—Bigañengoai: ortaz gañera Aita Gurea ta eñosarioaren amañeko bat, egunero esateko, Aita Santuarentzat.

3.—Irugañengoai: ortaz gañera Ordaintzako Jaunañtzea, astero edo iñero.

(Irabazi aundiak ditu: emen luzegia litzake oiek guziak aitatzea: anaidiaren zuzendariari, zertzelada auek galdetu).

ANDRE MARIAGANAKO ERASPENA

Norbaitek esana dago: *Euskal-Erriko mendi-galur bakoitza, gurutze batek bukatzen du*: orobat esan leike: «Gure Euskal - Erriko ibar bakoitzak, eliz bat antxe dauka Andre Mariaren izenari jaso, euskaldun bakoitzak bere biotzean aldare bat jaso dion bezela».

Asi Laburdi'ko erkidetik, eta Aduf ibaia utzita. Ebro ibaiaren ertzetaraño, Euskal - Erri bařena goazela, gero Bizkaiko mugetatik asi ta Napař mugetaraño jexten gerala, non - nai eliz galant edeřak ikusten ditugu, gure sinismenaren gaztelu gordelariak bezela, Andre Mariari jasoak.

Lapuřdi ta Zuberotařak, *Lurdesko edo Lapuřdiko Ama* daukate.

Napařak *Ama Bidekoa*.

Estibaliz'ko Andre Mariak zaitzen du Araba.

Begoñakoak, Bizkaia.

Eta Gipuzkoan sařtzen gerala, *Guadalupeko Amak* Ondařabin, *Korukoak* Donostin, *Iziar-koak* Deban, *Izaskungoak* Tolosan, *Olaz'koak*

Azpeitin, eta batezere *Arantzazu'koak* Gipuzkoa'ko mugetan, argi-argiro erakusten digute, gure Euskal-Eriak Andre Mariari beti izan eta dion zaletasun, jayera ta maitetasuna.

¿Nork ez daki gañera, gure Batzar nagusietako agintariak, diltzen ziran lenengo egunean: «*Andre Maria Jaungoikoaren Ama, Erugabea ta bere Sortzean guztiz garbia izan zala*» sinistu, aldeztu ta erakusteko, zin edo juramentu egiten zutela, ta jai eder au, Batzar nagusiaren aginduz, ordutik gure artean gordetzen dala?

¡Euskaldunak! «leñargitasunak leñargitasuna eskatzen du, ta odol garbiak egikizun aundiak nai ditu»: gure asaba zañak bezela izan gaitezen beti Andre Mariaren oso zaleak, eta biotz-biotzez maita dezagun gure zeruko Ama.

AMA NEKETSUA - STABAT MATER

1. Zutik gurutze-ondoan

Ama samiña zegoan,

Ta Semea zintzilik.

2. Bere gogo gaxo iluna

Ezpatak uratu zuna

An zegoan lañirik.

3. ¡Ain estu ta atsekabea

Seme bakañdun Andrea

Amarik onen ura!

4. Oñazez eta naigabez
Seme kufunaren lanez
Zegoen kupitua.
5. ¿Nork ez du negar egingo
Jesukristoren Ama aingo
Seme gaxoz josita?
6. Beretañen eruekin
Zigoñka zutela zekin
Jesus bere maitea.
7. Inortxok ere ez laguntzen...
Ta azken-arnasak ematen
Ikusi zun Semea.
8. ¡Ea Ama, maite-ituñia,
Zurekin samin bizia
Añ dezadan egizu!
9. Sutu Kristoren maitean
Biotz au, ta Aren aurrean
Atsegiña nagizu.
10. ¡Ama, nere biotzari
Kristo-zauriak ezañi,
Añen, mami-mamian!

11.   ¡Seme órén neke lana
Erdiz bialdu nigana
Ain maite naun sarian!
12.   ¡Zurekin negar' bizian
Naukazu ta aren zorian,
Ilko naizeneraño!
13.   ¡Birjiñetan omenduna,
Ez neri izan ain aztuna,
Neri negar' eragin!
14.   ¡Kistoren nekauste, eriotz,
Zauriak artzeko, biotz
Aul au bizko'ra egin!
15.   ¡Zauritu zure zauriez
Zoratu nadin odolez
Gurutz-itu'ripean!
16.   Su-gar'ak ére ez nazaten
Nere alde jari, aren
Ama, azken-egunean.

ARANTZAZU'KO ANDRE MARIARI

¿Arantzan Zu?

1

Edeñenetan edeñena zera,
 Ama, ta arantzan zu?
 Arantz baten edertasun ber-bera
 ¿Nola agertu zaigu?
 Lorerik edeñena arantz-arte
 Jaunak ipintzen du.

*Oregatik Ama, arant-gañean
 Agertu zīñan Zu.*

2

Arantzak guretzat mintsuak dira,
 Ama, ¿ta zuretzat?
 Mintsuak badira ¿zergatik arñtu
 Zure bakaulkitzat?
 Mintsuak dira bai, baña Jesusek
 Asko maite ditu.

*Oregatik Ama, arant-gañean
 Agertu zīñan Zu.*

3

Zeru-luñen jabe beti zeralako,
 Jesus Bakaldunak
 Artu nai izan du guretzako
 Arantz burestuna;
 Arantz-burestunduta gurutzean
 Il zan bada Jesus.

*Oregatik Ama, arant-gañean
 Agertu zīñan Zu.*

4

Bere biotz ontsua erakusteko
 Gizon gaiztoari
 Biotzean Jesusek artu ditu
 Arantzak ugari.
 Arantzak Semearen biotzean
 Zoñotzak Zuk dakus.

*Oregatik Ama, arant-gañean
 Agertu zīñan Zu.*

Otoitza

Zorioneko Andre Maria; barkapenaren
 iturburu ta esker edo mesede ta maite-
 tasunaren Ama, luñtañen itxaropen ta

Zeruko egiña zerana : entzun Zugana datozen zure semeen eskariak!

g) Añen Birjiñ agurgaría, nik beti Zugora zaitzadala;

e) Eta nere etsaien kalterako, eman zadazu indaía.

Eskaria

Jaungoiko guzialdun eta Betikoa, zorionezko Andre Mariaren garbitasun kutsugabekoa mirari arigariekin adierazo diguzun Jauna: bere irabazi ta otoitzaren bidez emaiguzu : luíeko zorakerietatik biotza askaturik, Zure mendekoak beti izan gaitezela, gizaldi ta gizaldietan Zurekin batean zorionekoak izan gaitezen. Amen.

(Arantzazuko Andre Mariaren jaya, Irailaren 9'an ospatzen degu : 1469'gañen urtean, Baltzategi'taí Rodrigo deritzaion artzai gazte batek, eloñi baten gañean, Arantzazuko Amaren irudia arkitzen du, eta bertatik, ezin neurtu añako mesede aundiak, Zeruko Eregiñak gure Eñiari egiten diozka, batezere anai euskaldunen arteko pakea).

Otoitza

Arantzazuko Ama maitea! Guda ikaragarían alkaí nastuta zebiltzen Euskal-

dunak zure ardurapean biltzearen Aloña mendian agertu ziñalako, eta airezkerok zure eskubidean dauzkazun ontasun azkengabeak, beñere eten-gabe, zabaltzen dituzulako, Euskaldun esker - onekuak beren zerutar Zaindari nagusitzat artu ziñuten.

¡Ene Ama biotz sumuñ! Eruki zaitez gutzaz, artu gaitzazu zure babes atseginañ, eta zaindu gaitzazu gure griña okeñen arantzartean naspilduta galdu ez gaitezen. Alaxen.

(Berogei ta amar eguneko barkapena).

BEGONA'KO ANDRE MARIARI

(Jai eguna Urñila'ren 11'an)

Noiz eta non agertu zan Begoña'ko Andre Maria-ren irudi edeña, gauza agiria ez da : bakañik esan genezake (Bilbao-uria irasi (jaso) zanetik kan dagola, ta Andre Mariaren irudi miragañi ori guztiz ezaguna zala aldi artan : gaur guñtutzen degun irudia beñiz, jakitunen iritzian, VIII'gañen edo IX'gañen gizaldikoa da; ta lenengo eleiza X'gañenekoa; oraingo au XVI'gañenean jaso zuten, sinismen andiko Bizkaitañ zañ gure aũekoak.

Alatz edo mirari asko egin ditu Begoña'ko

Andre Mariak, eta beragatik jayera (debozio) aundia diote Bizkaitařak, eta beste euskaldun guztiok arantzaleak batez ere.

¡Begoña'ko Andre Maria, laztan eder ori! zaitu beti gure Euskal-Eri maite-maitea, lengo oitura garbiak arduraz gordeta, lenbailen iritxi dezagun lengo zorion edera, gure Eliz Ama donearen babespean.

Otoitza (ex officio)

Aren, Jaungoiko maitea! barkatu itzazu zure serbitzarien obenak (pekatuak); eta gure egiñak ezpaizaizkitzu gogozkoak, Zurekin batean bizi dan eta agintzen duen Jesu-Krlsto zure Semearen Amak, bere bitartekotzaz betiko zoriona iritxi dizagula. Alaxen.

GUADALUPE'KO ANDRE MARIARI

(Jai-eguna Iraila'ren 8'an)

Jaizkibel deritzan, Ondařabitik ipař aldeko mendian, antxe dago Guadalupeko elizatxoa Zeruko Eregiñ aundia bi artzai gaztetxoai agertu zitzaien tokian.

Ama Guadalupekoaren agerpena, Arantzazu-

koa baño lenago edo andik laixter gertatu zala, uste da. Gure aurrekoak jayera aundia izan diote beti, batezere aiantzale ta itxas-gizonak : eta ala ikusten degu, Elkano ospatsuak bere azken nai edo testamentuan zerbait diru uzten diola Guadalupe'ko Andre Mariari; ez dezagun bada Gipuzkoarrok aztuta euki, ainbeste maite gaitun, eta ainbat lagundu izan gaituen Guadalupe'ko Andre Maria.

Otoitza

Zorioneko Andre Maria Guadalupekoa, gure Ama maitea! Egun-sentiko izañak luñari, eguzki pozgarria laixter jayoko dala adierazten dion bezela, ala zure jayotzak ere guri, zeruko eguzki Jesusen etoñera adierazi digu.

Añen bada, entzun itzazu gure eska-riak, eta iritxi zaiguzu gure pekatuen barkamenarekin, ez ditezela gure biotzak luñeko ondasun gezurtiei itsasirik egon. Alaxe.

LURDESKO ANDRE MARIA ERUGABEARI

(Jai-eguna Otsailaren 11'an)

1858'gañen urtean, Aita Santu Pio IX'gañenak Andre Maria «jatoñizko orban gabe soñtua zala» erabaki zuenetik laugañen urtean, Lourdes izen-

eko efi koskor batean, Zeruko Eregin aundia, Bernardeta zeritzaion gaztetxo bati arkaitz ganean agertu zitzaion. Jakitun batzuek diotenez: Lourdes antziña Lapurdun zan ta, Bidasoz andiko Lapurdi edo Laburdiko erkidean, Euskal-Erian arkitzen zan; eta Bernardeta Soubirous doatsuak ere euskaldun odola zeukan; bere izena jatoriz Zubiri edo Zubiru, izango zan.

Otoitza

(Antif... ex officio)

Zorioneko Zeruko Eregiña gaur luñean agertu da: gaur bere eñari, askatasun eta pakezko beñi-onak ekañi dizkio; gaur aingeru liraiñak, eta kristau onak elkañturik, Eñugabeko Soñtzea (Soñkunde Eñugabea) ospatzen dutela, pozez beterik daude.

g) Jatoriz Eñugabeko Eregiña, guretzat eskatu ezazu.

e) Jesu-Kristoren eskeñiak iritxi zaizkiguzu.

Eskaria

Eñugabeko Andre Mariaren Soñtze gañbiaz, zure Semeari egon-toki egokia prestatu diozun Jaungoikoa! añen eska-

tzen dizugu : Birjin doatsua agertu zan eguna gogoratzen degunok, gorputz go-goaren osasuna iritxi dezagula. Alaxe.

KARMENGO ANDRE MARIARI

Zorionezko Birjiñ Erugabea, Karmel-go aintza ta gorespena! Zure gutuna (eskapularioa) daramaten guztiei laguntza berezia ematen diezun ezkerro, itzuli itzazu nigana erukizko zure begiak, eta zure babesean, Ama, artu nazazu. Indartu ezazu zure laguntzakin nere auleria, ta argitu nere adimenaren ilunpeak zure jakintasunarekin; geitu orobat nigan sinismen, itxaropen, eta maitetasuna. Zuri eta zure Semeari oso atsegiñak zaizkizuten doaiz nere gogoa apaindu; ta lagundu zadazu, azkenik, nere bizibide osoan eta batezere eriotz-zori lañian, Alaxe.

AGURTZA DEUNA (EÑOSARIOA)

Otoitz eskari edeñ guzietan, edeñ-edeñenetako bat noski, Agurtza deuna degu : «*Otoitz guztiz edeña*» «*eximia peccatorum formula*» Leon XIII gañenak deitzen dio.

Otoitz guztiz edeña: ez bait-da besteak bezela gizonak asmatutakoa, *zerutik jetxia* baño : Andre Mariak berak, Domingo Santuari erakutsi zion, Albigeotañak biurtzeko, 1213'gañen urtean, antxe nunbait.

Otoitz guztiz edeña: otoitz edeñenak bere bañenean gordetzen dituelako: Aita Gurea, Jesukristok asmatua, Agur Maria, aingeruak zerutik ekaña, ta Gloria.

Otoitz guztiz edeña: bere 15 ezkutapenak (misterioak) Jesus eta bere Amaren bizibide edeña begien aũrean jañtzen digutela, onbide edo birtute guztiak erakusten dizkigutelako.

Oña zergatik Aita Santu guztiak ainbat goratu duten eta ainbat eta ainbat barkapen-eskeñ ugariak erantsi dizkioten.

Barkapen osoa egunero, eřosarioaren 15 ezkutapenak esan da, «Eřosario santuaren» anaidikoentzat; ta 100 egun ta 100 beřogelkoak, eřosarioa eramateagatik bakařik.

Oarpenak :

Agurtza ongi esateko, ezkutapen edo misterioak gogoratu bear dira. Geienean, ez da eřosario osoa esaten, 5 misterioko zati bat baizikan; ořa zergatik, 15 misterio oiek, astearen egunetan banakatuak dauden, egunero ezpada, aste osoan beintzat guztiak esateko.

III Gure auřekoak, euskaldun zařak, eřosarioaren oso zaleak ziran.

Jayera (debozio) eder әнек sortu ditu gure Eřian entzute aundiko deun (santu) ospatsuak: Loyolatar Iñazio, Xabier, eta Martin deunak, Lizardi, Tomas eta Beřiotxoa zoriondunak.

Berak gorde ditu gure Eřian, sinismen ta oitura garbiak; eta gure egunetan ere, ainbat sinisgabeko edo sinisgalduko eřidien arıtean, sinismenak (fedeak) gure Eřian dizdiratzen badu, eřosarioari zor diogu.

Gure asaba zařak bezela, esan dezagun egunero, guztiok batean etxean, agurtza edo eřosario deuna.

Agurtza esateko era

Gurutze santuaren...

Jesukristo nere Jauna...

1) *Domine, labia mea aperies.*

2) *Et os meum annuntiabit laudem tuam.*

3) *Deus, in adiutorium meum intende.*

4) *Domine, ad adjuvandum me festina.*

5) *Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.*

6) *Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.*

1) Jauna, ideki itzazu nere ezpañak.

2) Ta nere aoak zure gorapena esango du.

3) Jauna, lagundu zadazu.

4) Atozkit azkar neri laguntzera.

5) Aintza Aitari, ta Semeari ta Espiritu Santuari.

6) Asiera zan bezelaxe orain eta beti gizaldi ta gizaldietan. Alaxe.

Maria, esker ta erukiaren Ama.

Etsaietatik gordeaz, eramán gaitzazu Zugana.

Pozezko ezkutukiak (misterioak)

(Astelen-ostegunetarako)

I'goa : *Jaungoiko - Semearen gizon egitea.*

Maria apal-gordeak, Jaungoikoa bera-ganatu du: ereka-bazter gordetako loretxoak bidaztien begiak bezela.

Emaiguzu, Andre Maria, geren buruak ezertan ez artzea, ta Jainkoaren mendekoak bezela beti agertzea.

(Aita Gurea... 10 Agur Maria... ta Aintza... Maria esker...)

II'g.^a *Andre Mariak bere lengusuari egin zion ikustaldia :*

Negu otzaren biotzean, Maria bere lengusu aur'dun dagoena iker'tzera (ikus-tera) dijoa : maitetasunak darama, ez irabaziak.

¡Andre Maria maitetasunez betea! emai'guzu, gure lagun-ur'koagan Jaungoikoaren antz-irudia beti ikustea.

III'g.^a *Jaungoikoaren Semearen jayotza :*

Belengo estalpetik Jesus Aur'ak aberastasu'nak, biotzez beintzat, ukatzeko

digu, ta Berak bezela, beartasuna maite izateko.

«Zorionekoak beartsuak». Beartsuetan beartsuena zerana, Jesus Auña; emaignu zu beartsutasuna maite izatea.

IV'g.^a *Andre Mariaren Elizan sartzea :*

Maria'k bea' ez izan a'ren, Elizara garbitzera joanez guztioi erakutsi nai digu zenbaterañoako arduraz zaitu bea' degun animaren garbitasuna.

¡Ama guztiz garbia, zaitu nere biotzaren garbitasuna!

V'g.^a *Jesus auña galdu ta arkitua.*

Mariak bere Semea arkitzen duenean, onek esaten du : «*Ez al zenekien, nere Aitaren gauzetan ibili bea' dedala?*» Kristaua, dizu Pablo Deunak : «*Jaungoikoaren izenean ta aintzaz egizu, egin bea' dezun guzia*».

Jauna, zuk nai dezuna egitea izan bedi beti nere asmo bakara.

Nekezko ezkutukiak

(Astearte-ostiraletarako)

I'goa. *Jetsemaniko baratzan, Jesusen Otoitza :*

Gaitzik okeřena, aundiena, gaitz ba-
kařa, obena (pekatua) da: oiek jaři dute,
Jesus gure Eroslea, odol-izerdi patsetan,
Jetsemaniko baratzen.

Aita Jaungoikoa: Zure Semearen oņa-
zeagatik sortu ezazu nere biotzean pe-
katuaganako gořoto bizia.

II'g.^a *Jaungoikoaren Semea, zigorez
joa :*

Lurbira - asieran, ikaragarizko ujola
batek garbitu zituen gizonen lizunkeriak:
orain beste batek, Jesukristoren odol
aguręariak garbituko ditu aragizko pe-
katu guztiak.

¡Ama laztan atsekabetua: zure Semea-
ren oņazeaz, emaidazu biotz-garbita-
suna!

III'g.^a : *Jesukristo'ren arantzazko bu-
restuna (koroia).*

Ařokeriak galdu zuen aingerua zeruan,
eta Adan atsegiņ-baratzean. Jesus gure
Eregeak, arantzaz koroitua pařagarizko
itxuran agiri zaigula, ařokeria mendera-
tu-ta gu askatu gaitu.

Emaizkidazu, Jauna, zure arantzak, ta
ařtu oien ordez nere maitetasun eta da-
mua.

IV'g.^a *Jesukristo gurutze aztunaz zamatua.*

«Nere ondoren etoñi nai duenak, dio Jesukristok, bere burua ukatu ta gurutzea arturik, jañaitu bizait». Beraz—jañaitzen du Jeronimo Deunak—«agur egin dizaioke zeruari, gurutzea eramán nai ez duenak».

Jauna, emaidazu zure laguntza gurutzea eramateko.

V'g.^a *Jesukristoren gurutzeko eriotza.*

Jesukristok gurutzetik Ama txit ona, erukiz betea, eman digu guri, Juan santuari esan dionean: «Oñra or zure Ama». Maria, Jaungoikoaren Ama doatsua, eta orobat nerea: emaidazu añen, izan nadi-la onez auñera zure seme ona beti.

Aintzazko ezkutukiak

(*Asteazken, larunbat eta igandeetarako*)

I'g.^a *Jaungoiko-Semearen piztuera.*

Jesus gure Jauna ziñez berbizturik, ilobitik atera da, ta ez da atzera ilko. Ziñez berpiztuko gera, lengo ta bizibide txarñ

betiko kentzen badegu, lengo gaiztake-
rietara biurtzen ezpagera.

Zure piztuera ari garaiagatik, emaiguzu,
Jauna, ken dezagula obena betiko.

II'g.^a *Jaunaren igoera zerura.*

Luña kenduta, zeruratzen dalarik, Je-
susek esaten digu: «Zuentzako toki bat
geñtutzera noa». An ikusiko ta maitatu-
ko degu gure Jauna, ta betiko gurea
izango degu.

Zeruko zorion edera eskeñi diguzun
Jauna: emaiguzu zure laguntza zerua
irixteko.

III'g.^a *Espiritu Santuaren etoñera.*

Espiritu Santuak betetzen ditu Jesu-
kristoren Bidaliak, eta len lotsati ta bel-
duñti-koldarñak agiri ziranak, orain bel-
duñik gabe, antxe aitoñtzen dute Jesusen
izena.

Atoz, Espiritu Santua, ta piztu gure
biotzetan, zure maitetasunaren su-gar-
bizia.

IV'g.^a *Andre Mariaren zerura Jaso-
tzea.*

Luñeko basamortutik pozik dijoa Ma-
ria zerura. Guretzat luña, basamortua
izan beañean, atsedentokia da: ez degu

utzi nai, ta egunen batean utzi-bea' degulako, beldu' gera. A'ren Jauna ez dezagula lu'eko txorakerietan, Zerua ez aztu.

V'g.^a *Andre Mariaren bureskundera (koronazioa).*

Maria, Jaungoikoaren Ama, zeruko E'regi'na ez ezik, lurta'ren E'regi'na ere da ga'nera : zeruko e'regi'nak lagundu lizai-guke; lurta'ren e'regi'nak lagundu nai digu. Aberastasuna ta kupira, eskubidea ta e'rukia, bere biotzean laztantzen dira.

«Maria, Zeruko E'regi'na ta gure Ama: ainbeste ondasun-ondoren emaguzu Jesus zure sabeleko Seme bedeinkatua».

Esan gero Andre Mariaren a'rentza ta ondorengo otoitza 94'ga'ren o'rialdean ja'ri dan bezela.

Agu'ntza esateko era labu'fagoa

Pozezko ezkutukiak

(Astelen-ostegunetarako)

1'goa. Jaungoiko-Semea gizon egitea.

Eskaria : Apaltasana.

2'g.^a Andre Mariak bere lengusuari egin zion ikustaldia.

Eskaria : Lagun - urkooganako ongi-naia.

3'g.^a Jaungoiko-Semearen jayotza.

Eskaria : Luñeko ondasunetara biotza ez makurtzea.

4'g.^a Andre Maria Elizan sartzea.

Eskaria : Jaungoikoaren eta Eliz-Ama-
ren legeak jaraitzea.

5'g.^a Jesus Aua galdu ta arkitua.

Eskaria : Pekatuagatik Jauna galdu
badegu, lenbailen arkitzea.

Nekezko ezkutukiak

(Astearte-ostiraletarako)

1'goa. Jese maniko baratzen Jesusen
otoitza.

Eskaria : Pekatuen damua.

2'g.^a Jaungoikoaren Semea zigorez
joa.

Eskaria : Loikerizko pekatuetatik iges
egitea.

3'g.^a Jesukristoren arantzazko bures-
tuna (koroia)

Eskaria : Gogapen (pentsamentu)
txarretatik alde egitea.

4'g.^a Jesukristo gurutze aztunaz za-
matua.

Eskaria : Naigabezko eramankizun-
eta etsipena.

5'g.^a Jesukristoren gurutzeko eriotza.

Eskaria : Jesukristoren eriotza gure biotzetan pekatu larriaz ez beritzea.

Aintzazko ezkutukiak

(Asteazken, larunbat eta igandeetarako)

1'goa. Jaungoiko-Semearen piztuera.

Eskaria : Grazizko bizieran il artera-
ño irautea.

2'g.^a Jaunaren igoera zerura.

Eskaria : Zeruraztzeko zaletasuna.

3'g.^a Espiritu Santuaren etoñera.

Eskaria : Otoitza maite izatea.

4'g.^a Andre Mariaren jasoera zerura.

Eskaria : Eriotz on bat egiteko santuen antzera bizitzea.

5'g.^a Andre Mariaren bureskundera (koroazioa).

Eskaria : Andre Mariaganako zaletasuna.

ZAZPI OÑAZEAK

Otoitza

Andre Mari guztiz atsekabetua! : zure Semearekin batean, Kalbarioan artu dituzun neke-oñazeagatik, aŕen eskatzen

dizut: nere oben (pekatu) guztien bařka-
mena, ez auřera erortzeko laguntza, ta
zure zazpi oñazeak gogoraturik, iritxi
nai nuken esker aukerazko au... (jaři
emen eskatu nai dezuna). Alaxe.

Lenengo oñazea: *Simeon Zararen aldez
auřetiko iragařkia.*

¡Ama naigabetua! Simeon igarřlearen
itzak Jerusalengo elizan eman zizuten
oñazeagatik, eskatzen dizut: iritxi zai-
dazula nere pekatu guztiak garbituko
dituen egizko damua.

(Aita Gurea..., Agurř Maria).

Bigarřen oñazea: *Ejiptora igeska.*

¡Ama naigabetua! Nazaret'etik Ejip-
tora, zure Semearekin igesi zinjoazen-
ean, arřtu zenduen oñazeagatik eskatzen
dizut, iritxi zadazula galbide guztietatik
iges egiteko asmo sendoa.

(Aita Gurea..., Agurř Maria).

Irugarřen Oñazea: *Jesus auřa galdua.*

¡Ama naigabetua! Semea galdu zttzai-
zunean arřtu zenduen oñazeagatik, eska-
tzen dizut: bizirik diraudan artean, ez

dezadala nik Jesus galdu gero zeruan betiko euki dezadan.

(Aita Gurea..., Agur' Maria).

Laugarren oñazea: *Jesus gurutzeaz zamatua.*

¡Ama naigabetua! Jesus zure Semea gurutzea sorbalda gañean zeramala ikusirik artu zenduen oñezeagatik, eskatzen dizut, iritxi zadazula nere gurutzea pozik eramateko indaia.

(Aita Gurea..., Agur' Maria).

Bosgarren oñazea: *Jesus gurutzean josia.*

¡Ama naigabetua! Zure Seme maitea gurutziltzitzen ikustean artu zenduen oñezeagatik, eskatzen dizut: iritxi zaidazula nere griña gaiztoak menderatzeko laguntza.

(Aita Gurea..., Agur' Maria).

Seigarren oñazea: *Jesus ila bere Amaren altzoan.*

¡Ama naigabetua! Zure Semearen gorputz zauritua, zure besoetan ikusirik artu zenduen oñezeagatik eskatzen dizut: iri-

txi zaidazula beti biotz garbiaz Jauna-
rtzeko laguntza.

(Aita Gurea..., Agur Maria).

Zazpigarren oñazea: *Jesus maitea lurper-
atzen dute.*

¡Ama naigabetua! Zure Semea obian
sartu zutenean artu zenduen oñazeaga-
tik, eskatzen dizut: iritxi zadazula peka-
tua gorotatzeko, ta lurreko txorakeriak
beti ukatzeko zure laguntza.

(Aita Gurea..., Agur Maria).

Otoitza

Andre Maria, Ama txit naigabetua! Gu-
rutzepean neke gogoñen artean, soñtu
ta bizia eman diguzunez, ager zazu nere
Ama zerala, zazpi oñaze auen asieran
eskatutako mesedea irabazirik, zure Se-
meari beti jañaitu dezaiodan emen lurrean,
gero betikotasun osoan zeruan bera go-
ratzen bizi izan nadiu. Alaxe.

(Edozein astetan, ostiral gaueko amaiketarik
igande goiz bitartean, Andre Maria naigabetua
bere bakañtasunean lagunduko duten kristauak,
300 eguneko bañkapena irabazi lezateke. Iñeko

aste guztietan auxe egin-da bařkapen osoa, bein aitořtu ta Jaunařtzen badute. Pio VII'gk. 1822'ko Garagařilaren 18'an.)

Ileroko lenengo larunbata

(Pio X'gařenak, ileroko lenengo larunbata aukeratu zuen, Andre Mariaren kaltezko birauak egun ori Berari eskeņiaz ordaintzeko. *Bařkapen osoa*, lenengo larunbat bakoitzean irabazi leike, Aita Santuaren alde otoitz egiņaz gaņera aitořtu Jaunařtu ta edozein otoitz Andre Mariari esanaz. Eman leike Garbitokiko animen alde.

Andre Mariari eskeņitako ilak

Iru dira :

Mayatza edo Loreiļa.

Dagoniļa (Agustua) Mariaren Biotz gařbiari eskeņia.

Eta Irailiļa (Agořiļa) Andre Maria Naigabetuari (Doloretakoari) eskeņia.

Iru il oietako bakoitzean 300 eguneko bařkapenak irabazi litezke, nai dan otoitza Andre Mariari egunero esan ezkerro : eta ori il osoan egiņik, *bařkapen osoa*, azken-egun batean, aitořtu, Jaunařtu, ta Aita Santuaren alde otoitz egiņaz.

(Pio VII'gk. 1822'ko Garagařilaren 18'an. Pio X'gk. 1913'ko Epailaren 13'an. Leon XIII'gk. 1888'ko Ilbeltzaren 27'an.)

ANDRE MARIAREN ELIZ- -BAZKUN, ANAIDI, GUTUN ETA DOMIÑAK

Andre Maria Deunaren bazkunak (Kongregazioak)

Bi dira : «*Mariaren alabena*» (neskatxentzat); «*Luistarena*» (mutilentzat). Batak eta besteak, lenengo zaindaritzat, Andre Maria dute naiz eta beste zaindariren bat (Luis santua, edo Koska'tar Estanislao santua) euki gañera.

Jesus'en Lagundiko anai Sebastian Cabañasi'k, Siracusa'n lenengo asmatu ta irasi (jañi) zituen. Gaztedia pekatuko galbideetatik aldentzeko asmatu zituen eta Gregorio XIII'gañenak bereala ontzat eman zuen asmo au, ta Benedikto XIV'gañenak gero, eskeñ-mesede aundiz aberastu zuen, esanaz : «Bazkun oiek, garbitasuna zabal-tzen dute, ta gazte galdu asko biuñtzen dituzte bide onera eta askok oietatik atera dute Erlijioan sañtzeko asmoa». Ligorio'tar Alfonso Mariak beñiz, Jakintza Idaztiaren itzak Bazkun oientzat esanak bezela artzen ditu : «On guziak ortik etoñi zaizkit» Cap. VII, v. 11). Ainbat eta ainbat gizon ospatsu bazkun orietatik sortu dira: Aita Santu, Efege, Agintari eta abar; santuen artean Boñomeo'tar Karlos, Sales'tar Franzisko, Ligorio'tar Alfonso, Gonzaga'tar Luis, Kostka'tar Estanislao, Berchmans'tar Juan... eta

beste askoren izen agurra asko arkitzen dituzu : azkenengo Aita Santuen artean : Benedikto XIV, Pio IX, Leon XIII'garrena ere ortxe ikusten ditugu.

Bazkideen eginbeharak : Lenengo, izena eman ta kongregazioan sartu, gainera :

a) Goizero, jeikitzean, iru «Agur Maria» esatea (garbitasuna ta beste onbideak eskatzeko).

b) Sari aitortu ta jaunartzea (ilero gutxienez, astero al badu).

c) Lagun gaizto ta dantza nastuetatik alde egitea :

Irabaziak : Bazkideen zuzendariak azalduko ditu : bakarik esango det emen, barkapen osoa irabazten dutela bazkidiak, kongregazioan sartzen, eriotz-aldian, jai-nagusienetan, bazkunaren bilera-egunetan; beti, aitortu ta jaunartu ezkeru.

(Barkapen oiek, guziak, Garbitokiko animentzako izan ditezke).

Agurtza (errosario) santuaren anaidia

Aita Domingo Santua il eta laxter, 1221'gn. urtean Valencia'n sartu zan «agurtza deunaren» lenengo anaidia; geroztik Aita Santu guziak, bañon batezere Leon XIII'gk., asko ta asko aberastu dute. Onen asmoa da : «Kristau asko bildu ditezela, errosario santua esanaz Andre Maria goratzeko ta bere laguntza denok batean eskatzeko». Bazkideai, etzaiete besterik eskatzen (eta au ere pekatupean ez) : astero errosario santuaren 15 ezkutapenak esatea baizik.

Irabazi ugariak ditu : bi bakarik aitatuko ditut emen :

a) *Barkapen osoa egunero* (Garbitoki'ko animentzako izan leike), erosarioaren 15 misterioak esanda (esanditezke ama'eko bat orain, ta geroago beste bat), gure Eliz-Amaren alde eskatuta, ta Eliz batean otoitz eginda.

b) 100 eguneko ta 100 berogeiko barkapenak egunean, erosarioa eramateagatik.

Karmengo-Andre Mariaren anaidia

1251'ko Uztailaren 16'an, Simon Stok, Karmeldaren Agintariari Andre Maria agertu zitzaion, eskuan Karmen'go gutun (eskapulario) bat zeukala, ta esan zion : «*Suleizeko (inpernuko) suga'etatik gordeko zituela Karmengo anaidiko bazkidiak*» kofradikoak (au da : berarizko laguntasunak iritxiko dizkiela Andre Mariak bazkide oiei).

Beste sari eder bat geroztik anaidi oneri egin dio : Aita Santu Juan XXII'ga'nenari agertu zitzaion, irurogei urte geroago, ta agindu zion : «Garbitokian poztu-ko zituala ta andik ainbat laixte'ren, eta batezere il da ur'engo larunbatean aterako zituela, Karmengo Anaidiko bazkideak».

Lenengo saria irabazteko, be'ar da: Karmengo anaidian sa'ntu, ta il artera'ño gutuna (eskapularioa) erabili.

Biga'ena irabazteko : garbitasuna gordetzea (norberaren bizibidean) ta Andre Mariaren Offizio labu'ra egunero esatea. (Otoitz onen orde

esan leizke : 6 Aita Gure, 6 Agur Maria, ta 6 Gloria).

Sorkunde Erugabeko Andre Mariaren gutun urdiña

Jesukristo'k berak, ta bere Amak, Ursula Benincasa Zoriontsuari iragain zioten gutun au. Eskeñita dauzkan mesedeak irabazteko, gutuna (eskapularioa) beti eraman bear da, Andre Mariarenganako maitetasun aundia gorde, ta pekatariak biurtu ditezen otoitz bat egunero esan.

Izugafizko irabazi aundiak dauzka, batezere : *Barkapen osoa* egun bakoitzean : 6 Aita Gure, 6 Agur Maria, ta 6 Gloria esanda, Andre Mariaren Erugabeko Sotzea goratzeko.

DOMIÑAK (medalāk)

Efosarioa

Efosarioak ditu, bedeinkatua badago :

100 eguneko barkapenak, «Aita Gurea» ta «Agur Maria» bakoitzagatik.

100 urteko ta 100 befogeiko barkapenak; efosarioa eramateagatik (Aita Domingotafak edo beren eskubidedun apaizak bedeinkatuak badira).

500 eguneko barkapenak «Aita Gurea» ta «Agur Maria» bakoitzagatik, Kruziferoen bedeinkapena gañera ba-du.

Domiña miragaña

Efugabeko Andre Mariaren irudia dakañ alde batetik, eta bestetik *M* bat gurutze ta bi biotztxiki-pean. 1848'gañen urtean, Andre Mariak berak Katalina Laboure gazteari iragañi zion. Guztiz miragañi aundiak egin ditu. Ortik etoñi zaio «Domiña miragaña»ren izena. Bañkapen ugariak ditu onek ere : 100 egunekoa otoitz au esate bakoitzean : «Maria orban gabe soñtua, otoitz egizu Zugana gatozenon alde».

OARA.—Azken aldian *Eliz-abestiak* asten diran ofialdi aurfean dijoa, Andre Mariaren alaben sañerako otoitza.

JOSE DEUNAGANAKO ERASPENA

Jaungoikoaren ta bere Amaren urén-uréngo tokian Jose Doatsua jañi bea' degu, Jesukristoren Aitordea, Eliz-Amaren Zaindaria, eriotz-aldi lañian lagunik onena.

Ez daukat gogoan, dio Teresa deunak, nik eskatutako gauzik Jose Deunak ukatu didanik; Jaungoikoak beste santuai, bea' bat edo bestean laguntzeko doaia eman diela, dirudi: santu andi onek ordea, ezagututa daukat, guztietan laguntzen duela, Jaungoikoak adierazo nai digularik, luñean bezela zeruan ere bere menpekkoa dala, ta bere esanak egiten dituela».

Maita dezagun beraz, Jose Deuna, bañon zinez edo egiaz, bere laguntza eskatu eta bere bizibide edeña jañaituaz: ezkongaiak bere garbitasuna jañai bezate; ezkonduak ikasi beragandik emazteari zoñ dioten maitetasuna ta semeak ongi azten; apaizak eta kristauak Jaunañtzean Jaungoikoari euki bea' zaion itzala: kristau guztiz itz batean, bere eramanpena, lan-zaletasuna

ta zindotasuna jafaiturik, eriotz aldirako zaindaritzat autatu dezagun.

Afentzak (letañiak)

(300 eguneko barikapenak egunean bein)

Kyrie, eleison

Christe eleison

Kyrie, eleison

Christe, audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de cœlis Deus,
miserere nobis.

Fili Redemptor mundi
Deus, *miserere nobis.*

Spiritus Sancte Deus,
miserere nobis.

Sancta Trinitas unus
Deus, *miserere nobis.*

Sancta Maria, *ora pro
nobis.*

Sancte Joseph

Proles David inclita

Lumen Patriarcharum

Jauna, *eruki zakizki-
gu.*

Jesukristo, *eruki za-
kizkigu.*

Jauna, *eruki zakizki-
gu.*

Jesukristo, entzun zai-
guzu.

Jesukristo, aditu zai-
guzu.

Zeruko Aita Jaungoi-
koa, *eruki zakizkigu.*

Jaungoikoaren Seme,
gizon Eroslea, *eruki
zakizkigu.*

Espiritu Santu Jaun-
goikoa, *eruki za-
kizkigu.*

Irutasun Deuna, Jaun-
goiko bakaña, *eruki
zakizkigu.*

Maria Deuna, *eskatu
gure alde.*

Jose Deuna

Dabiden jatorri leñargia

Aita Nagusien aŕgia

Dei Genitricis Sponse

Custos pudice Virgini.

Filii Dei nutritie

Christi defensor
sedule

Almæ Familiæ præ-
ses

Joseph justissime

Joseph castissime

Joseph prudentissime

Joseph fortissime

Joseph obedientissime

Joseph fidelissime

Speculum patientiæ

Amator paupertatis

Exemplar opificum

Domesticæ vitæ decus

Custos virginum

Familiarum columen

Solatium miserorum

Spes ægrotantium

Patrone morien-
tium

Terror demonum

Protector sanctæ
eclesiæ.

ORA PRO NOBIS

ORA PRO NOBIS

Jaungoikoaren - Amar-
en Senaia

Birjiñaren Zaindari
garbia

Jaungoiko Semearen
Aitordea

Jesu-kristoren Zai-
tzale arduratsua

Sendi (famili) san-
tuaren buruzagia

Jose guztiz zuzena

Jose guztiz garbia

Jose guztiz begiratua

Jose guztiz indartsua

Jose guztiz mena

Jose oso zintzua

Eramantasunaren ispi-
lua

Beartasun maitalea

Langilien eredua

Bizibide etxekoaren
ederatasuna

Garbi zaleen zaindaria

Sendien oñazpia

Erukarien poza

Gaixoen itxaropena

Il-zorian daudenen

laguntzalea

Deabruen ikara

Eliza Deunaren Za-
indaria.

ESKATU GURE ALDE

ESKATU GURE ALDE

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *Parce*
di nos Domine.

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *exau-*
di nos Domine.

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, *mise-*
rere nobis.

ŷ. Constituit eum
Dominum domus suæ.

Ŕ. Et principem
omnis possessionis
suæ.

Oremus

Deus, qui inefabili
providentia beatum Jo-
seph sacratissimæ Ge-
nitricis tuæ sponsum
eligere dignatus es :
præsta quæsumus, ut
quem protectorem ve-
neramur in terris, in-
tercessorem habere
mereamur in cœlis. Qui
vivis et regnas in sæ-
cula sæculorum.

Amen.

Gizonen obenak ken-
tzen dituzun Jainko-
aren Bildotxa, *Bar-*
ka zaiguzu.

Gizonen obenak ken-
tzen dituzun Jainko-
aren Bildotxa, *en-*
tzun zaiguzu.

Gizonen obenak ken-
tzen dituzun Jainko-
aren Bildotxa, *eñuki*
zakizkigu.

g) Bere etxearen
Jaun egin zun.

e) Ta bere ogasun
guzien nagusi.

Otoitza

Ardura aundiaz Jose
Doatsua, zure Amaren
ezkontide izateko au-
keratu dezun Jaungoi-
ko Altsua : emaguzu,
bitartekoz zeruan izan
dezagula emen beian
zaindaritzat daukagu-
na Gizaldi ta gizaldie-
tan bizi zeran eta agin-
tzen dezun Jauna.

Alaxe.

Otoitza

Andre Mariaren Senar txit garbi, nere zaitzale zeran Jose santua! Oroitu zaitte ez tala inor zure laguntza eskatu eta iritxi gabe gelditu danik. Uste orékin bada, zugana nator, ta sinismen biziz zure mendeko egiten naiz, Jesusen Aitordea; ez dezazula nere eskaria entzun gabe utzi, baizikan ontzat artu zadazu. Alaxe.

300 eguneko barkapenak egunean bein.—Pio IX'gk. 1863 ko Ilbeltzaren 26'an.)

Garbitasuna eskatzeko otoitza

Andre Mariaren Ezkontide guztiz garbi, ta Jesusen Aitorde zuzen, Jose Doatsua : eskatu ezazu guretzat gorputz-animen garbitasun osoa, edozein pekatutik garbi, eta ez tai-soñekoz jantzirik, zeruko eztaietara sartu gaitezzen. Aitaren, eta Semearen eta Espiritu Santuaren izen-ean. Alaxe.

Urilako agurtza ondorengo otoitza

(7 urte ta 7 befogeiko barkapenak, Urilako agurtza ondoren esaten danean; 300 eguneko barkapenak egunero. Leon XIII'gk. 1889'ko Irailaren 21'an).

Zugana gatoz gure lañi - aldian, Jose Santua, ta zure Emazte txit deunaren laguntasuna eskatu ondoren, zure bitartekotasuna, uste osoz eskatzen dizugu. Erugabeko Jaungoikoaren Ama Mariari zenion onginei, ta Jesus Auñá laztandu zenduen maitetasun xamuñagatik, apalkiro eskatzen dizugu : jesukristok bere odolaz irabazitako sendi edo famili au, erukiz begira dezazula, ta, zure eskubide ta laguntzaz, lagundu gaitzazula guztiok gure beařetan.

Sendi Deunaren (Famili Santuaren) zaitzale txit arduratsua! Zaitu ezazu Jesukristoren jatorñi autatua, eta ayenatu gugandik utsegite ta gaiztakerizko orban (kutsu) guziak : igure askatzale txit indartsua! zerutik begi onez begiratu ta lagundu gaitzazu suleizeko (inpernuko) etsaiarekin darabilgun buñuka ontan, eta len Jesus Auñá eriotzako zoritik atera zenduen bezela, zaitu orain ere Jaungoikoaren Eliz Deuna, etsaien ekiñaldi ta zoritxař guztietan, eta gutako bakoitza babestu ezazu zure itzalean, zure laguntasunaz indařturik, zure antzera santu-

tasunean bizi gaitezen guztiok, eriotz ona egiñ ondoren betiko zoriona zeruan iritxi dezagun. Alaxe.

Zazpi igandeak

1. *Guztiz ezaguna* da gure artean «Jose Deunaren zazpi igandeetako» oneraspenna; zazpi igande jañaituan, aitoñtu, Jaunañtu, ta ondoren jañtzen diran zazpi atsekabe-atsegiñak esan-da, egiten da. Noiznai egin leike, baño obe da bere jai aurfeko igandean bukatzea.

2. *Bañkapenak*: *Bañkapen osoa*, igande bakoitzerako, aitoñtu, Jaunañtu, ta Eliz batean Aita Santuaren alde otoitz egiñaz, ta «Atsekabe-atsegiñak» esanda.

Irakuñtzen ez dakitenak, esan bitzate otoitz oien orde, 7 Aita Gure, Agur Marita Aintza, bañkapen osoa irabazteko.

100 eguneko bañkapenak, egunean bein, otoitz oiek esan-da.

300 eguneko bañkapenak, urte osoaren asteazkenetan ta Jose Deunaren bi jaien aurfeko bederatzi egunetan.

Bañkapen osoa: «Jose Deunaren» jai egunean, ta bere «Zaindaritzaren» pozaldian.

Zazpi atsekake-atsegiñak

Lenengo atsekake-atsegiña :

Jose Deunak, bere Emaztea aurdun ikusirikan, ixilik utzi ta iges egin nai du: ¡Nolako naigabea!

Bañon aingeruak adierazten dio, Espiritu Santuaren indarez, Jaungoikoaren Semea dala aren eraietan soñtu dana: ¡Nolako poz aundia!

Atsekabe-atsegin onen bidez emaidazu, Jose Deuna, biotz-garbitasuna. (*Aita Gurea, Agur Maria, Aintza*).

Bigarren atsekabe-atsegiña :

Beartsuen antzera, Belengo estalpe zanean, jayo da Jesus : ¡Nolako atsekabea!

Laixter, ordea, zeruko aingeru, artzaita eregeak agurtzen dute : ¡Nolako atsegiña!

Atsekabe-atsegiñ onen bidez, emaidazu Jose Deuna, lurreko ondasunak ezetsitzeko laguntza.

(*Aita Gurea, Agur Maria, Aintza*).

Irugarren atsekabe-atsegiña :

Jesus Aurak, jayo ta zortzigarren egunean odola ixuri bear du : ¡Nolako samintasuna!

Bañon aingeruak bereala adierazten dio Jose'ri bere Seme ori dala, Jesus izen edera arturik, gizonak gaizkatuko dituen : ¡Nolako alaitasuna!

Atsekabe-atsegiñ onen bidez emaidazu

zu, Jose Deuna, Jesusen izen gozoa ezpañetan beti erabiltzeko laguntza.

(Aita Gurea, Agur' Maria, Aintza).

Laugar' en atsekabe-atsegiña :

Simeon igar' le za' rak, Jesusen Nekaldi-Eriotz gogo' ra iragar' tzen du : ¡Nolako oñaze miña!

Bañon baitaere adierazten du Jesus dala bere eramankizunaz gizonai zerua iriki ondoren, il obitik berpizturik aterako dana : ¡Nolako atsegiñ aundia!

Atsekabe-atsegiñ onen bidez, egizu Jose Deuna, nik ere zerua iritxi dezadala.

(Aita Gurea, Agur' Maria, Aintza).

Bosgar' en atsekabe-asegiña :

Jaungoikoaren aginduz, Jose Deuna bere Emazte ta Semearekin, Ejiptora igeska dijoa : ¡Nolako lar' ialdia!

Iges egiñaz ordea, Erodes;- en ase- rear' i itzul egiten diola gogoraturik : ¡Nolako poz aundia, Jose Deunak artu zuana!

Atsekabe-atsegiñ onen bidez, emaida-

zu Jose Deuna, nik ere pekatuari beti iges egin dezaiodala.

(Aita Gurea, Agur Maria, Aintza).

Seigarren atsekabe-atsegiña :

Aingeruak Nazaret'era beriz joateko agintzen dionean, Jose beldur da, ondo baitdaki Erodes' en seme biuria dala ango eregea.

Bañon bere beldura ondo ayenatzen da, aingeruak ez ikaratzeko esaten dionean.

Atsekabe-atsegiñ onen bidez, egizu Jose Deuna, jañi dezadala Jesus ta Maria-ren eskuetan eriotz-zorian nere anima.

(Aita Gurea, Agur Maria, Aintza).

Zazpigarren atsekabe-atsegiña :

Jose Deunari galtzen zaio Jesus Aua :
¡Nolako zoritxaña!

Irugarren egunean, ordea, Eliz-Nagusian jakintsu artean arkitzen du : ¡Nolako zoriona berea!

Atsekabe-atsegiñ onen bidez, egizu

Jose Deuna, ez dezadala iñoiz pekatu lariaz nik Jesus galdu.

(Aita Gurea, Agur Maria, Aintza).

Esan azkenean Jose Santuaren arentzak bukatzeko jañi dan otoitza.

Jose Deunaren iñā

Epaiñā da, Eliz Amak Jose Deunari eskeñitako iñā.

300 eguneko barkapenak irabazi leizke egun bakoitzean, Jose Deunaren aintzaz, otoiizen bat esan-da.

Ta egunero Jose Deunari otoiz egiñaz *barkapen osoa*, il onen azken-aldeko nai dan egunean aitoñtu, Jaunañtu ta Aita Santuaren alde otoitz egin ezkerro.

Jose Deunaren gutuna (escapularioa)

Alde batetik Jose Deunaren irudia dakañ itz auekin : «Atozte Josegana». Bestetik itz auek dakañzki : «Jose Deuna, Elizaren zaindaria, zaitu gaitzazu».

Jose Santuaren bitartekotza aundia ezagutzen degunok ez degu bere gutuna (eskapularioa) eramatea baño gauza obeagorik, *batezere eriotz-aldi larirako*.

Barkapen ugariak ere ba'ditu : 100 egunekoa, Aita Gurea, Agur Maria, Gloria esanda, itz auekin : «Jose Santua eskatu gure alde».

LOYOLA'TAR IÑAZIO DEUNAGANAKO ERASPENA

(Xabier'tar Frantzisko deunak bizi zala egin zion otoitza).

Nere animako Aita guztiz agurgarria :
nik belaunak luñean josirik, aurre-aurrean
ikusiko baziñut bezela, apal eskatzen
dizut, geratu gabe, otoitz dagiozula,
nere alde Jaungoikoari, bere naimen
(borondate) guztiz santua argi ezagutu
ta osoro betetzeko laguntasuna eman
dizadan.

g) Aita San Iñazio, eskatu gure alde
Jaungoikoari.

e) Zure seme on eta maitaleak izan
gaitezen.

Otoitza

Zure izen santuaren gorapena zabaltze-
ko, Iñazio santuaren bidez zure Eliza
gudalariari indar berria eman zenion
Jaungoikoa! Egiguzu : bere antzera ta
bere laguntasunaz luñean guda eginda,
berakin zeruan sarituak izan gaitezela :
Zurekin Espiritu Santuaren batasunean,

betiraunde guztian bizi ta agintzen duen Jesu-kristo gure Jaun ta zure Semearen irabaziagatik. Alaxen.

Jayera ta maitetasun aundia zoř diogu euskaldunak, *Iñazio Deunari*, gurea dalako, gure artekoa, gure odolekoa, Euskaldun-jatorı gařbıko, ta orobat deun edo santu aundienetako bat dalako : ez dezagun utzi egun bakar bat, bere ardurapean jaři gabe, bere laguntza eskaiu gabe: eskatu dizaiogun berebat, gure sořteři maite Euskal-Eřiaren alde : asko ta asko maite zuen Berak: 1541'gařen urtean Eřomatik bere eřitařai bidalitako idazki batean, itz auek esaten zizkien: *Ez nuan nik iñolaere irabazi, eta ez diot iñoiz Jaunari bear bezela ordainduko, eři ořetan jaiotzearekin agertu zidan onginaia.*

¡Iñazio Deuna, gure Aita ta Euskaldun leñarģia!

Eskatu Jaunari guztion alde, ta Euskal-Eřtaren alde!

XABIER'TAR FRANTZISKO DEUNAGANAKO ERASPENA

¡Bai dirala ařigařiak, Jaungoikoaren bide ez ezagutuak!

1521'gařen urtean, Iruña-aufeian, Migel ta Juan Jasotařak, Jabieřen anaiak, alde batetik, ta Loyola'tar Iñazio bestetik, guda-buřukan elkařen kaltez dabilta, ta antxe erortzen da Iñazio oin batean zauriturik eta, begiak idikitzen ditu, ta Jaungoikoarengana biuřtzen da.

1530'gañen edo 31'gañen urtean, Paris'en arkitzen du lñaziok Jabier, bere etsaien anaia : ta buruka soñtzen da beñiro ere bien artean, ez ordea ezpatazko edo izkiñu-buruka, otoitz eta eñegu-buruka baizik; bañan oraingoan lñazio Deuna irtetzen da garailari, ta an irabazten du betiko Jaungoikoarentzat Jabier.

Deun edo santu euskaldun aundi au, Napañ-oan jaio ta Sanciano izeneko ugañtean (Asian) il zan, Jaunari euskeraz otoizka. Aita Santu Pio X'gañenak, mixio ta mixiolarien Zaindaritzat aukeratu du.

Eskeñezko (Grazizko) bederatzi-uñena

Jesusen - lagundiko aita Mastrili'ri deunak (santuak) agindu zion; Epailaren 4'tik 12'gañen artean bederatzi-uñen au egingo dutenak, eskatzen dutena iritxiko dutela.

Otoitza

Santu guztiz maitagañi ta maitalari Jabier Deuna, zurekin batean itzalez guñtuzten det (adoratzen det) Jaungoiko aundia. Eman zizkizun grazi ain berarizkuakgatik, eta orain zeruan daukazun atsegiñagatik pozturik, eskeñik aundienak egiten dizkiot, eta eskatzen diot : Eman dizadala zure bitañtez bizitza ta eriotz ona izateko laguntasuna. Baita

eskatzen dizut . iritxi dizadazula bedera-
tziurén ontan nai dedana... (*izentatu zer
dan*). Baña au Jaungoikoaren goratasun
eta nere animaren onerako ondo ezba-
dator, biontzat ondoen etoriko dana.

(*Aita Gurea, Agur Maria ta Aintza,*
iru aldiz esan).

Barkapenak.

1'goa. *Barkapen osoa*, Jesusen-lagundiko eli-
zan egiten dan bederatziurénéan, lagun danai,
aitortu ta Jaunañturik, naiz egun oietan, naiz
gero, bestela ezin badu. Leon XIII'gk.

2'g. 3000 eguneko barkapenak, bederatziuré-
neko egun bakoitzerako, ta azkenerako barka-
pen osoa, aitoritu, Jaunañtu, ta Aita Santuaren
alde otoitz eginda. Pio X'gk.

Oaña : Otoitz ori ezin esan badezu, oren or-
dez, *bost Aita Gure, Agur Maria ta Aintza*
esatea naikoa da.

LUIS DEUNAGANAKO ERASPENA

(*Jai-eguna Garagarilaren 21'an*)

Gonzaga'tar Luis Deuna, garbitasunaren ere-
du edera, aingeruen antzera lúrean bizi izan
zan: oraindik bederatzi urte zituela, garbitasuna
beti gordetzeko zin edo botua Jaungoikoari egin
zion; 17 urtekin Jesusen Lagundian sañtu zan, eta

antxe il zan sei urtetan garbitasun ta santutasunezko bizibide txit edefa eraman ondoren.

Benedikto XIII'gk., gazte ikaslarien zaindari bera aukeratu zuan. Jesusen Lagundian egin zituén 6 urte oien oroipenaz, sei igandeko jayera edo eraspéna soñtu zan.

Sei igandéak

Jayera onék eskatzen du : 6 igandé jañaitutan aitoñtu, Jaunañtu ta otoitz batzuek santuaren izenean esatea. Bañkapen osoa irabazten da bañoitzean.

(Klemente XII'gk. 1739'ko Lotazilaren 11'an).

Noiznai egin leizke; bañon oitura da, bere jaiegun aúreko 6 igandéak oñetarako autatzea.

Otoitza

Garbitasuna irixteko

(100 eguneko bañkapenak egunean beññ)

Aingeruen antzekoa, ta garbitasunaren eredia zeran Luis santua! Zure eskuetan jañtzen det nere goñputz-animaren garbitasuna; Jesus Bildots orbangabeari ta bere Ama Maria Erugabe, garbienetan garbienari eskatu zaiezu añen, pekaturik ez egiteko laguntza dizadatela. Ez utzi, nere aingeru on oñek, orbanik txikienaz

nerre anima loituzen : baizikan ziltzaldi lañian edo pekaturako bidean ikusten nazunean, urundu itzazu nere biotzetik gogamen (gogorazio) txarñak ta gurari lizunak; ekañi nere gogora betiraunde-aren ta Jesus gurutziltzatuaren gogora-pena; josi nere biotz bañu-bañuan Jaungoikoaganako beldur santua, ta kixkali nazazu bere maitetasunaren su bizian; luñean zure antzekoa izanik, gero Zurekin batean zorionekoa zeruan izan nadin.

Aita Gurea, Agur Maria ta Aintza.

Ÿ. *Ora pro nobis Sancte Aloisi.*

Ŕ. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

Oremus

Cœlestium donorum distributor Deus, qui in angelico juvene Aloisio, miram vitæ innocen-

g) Eskatu eza-
zu gure Luis San-
tua.

e) Jesukristoren eskeñiak irabazteko gai izan gaitezzen.

Otoitza

¡Zeruko eskerdoaien banatzailea zeran Jaungoikoa!: Aingeru - antzeko Luis gazteari zuk

tiam pari cum pænitentia sociasti: ejus meritis et præcibus concede; ut, innocentem non secuti, pænitentem imitemur.

Per Christum
Dominum nostrum.

eman diozu, arigarizko bizi garbitasuna ta laztasunik arigariena biok batean biltzeko laguntza bere otoitz-irabazien bidez emai-guzu: garbitasunean jaraitu ez diogunok, geren buruak ilduratzen bere antzekoak izan gaitezela, Jesukristo gure Jaunaren izenean. Alaxe.

OARĀ.—Luistaren Laguntaldean saferako Otoitza *Eliz abestiak* asten diran orialdi aurrean dago.

ANTONIO DE UNAGANAKO ERASPENA

Jayera aundia euki diote beti euskaldunak santu aundi oni: bera Euskal-Erian jayoa ez izan aŕen, batzuek diotenez, odol euskalduna dakaŕ amaren aldetik: dana dala, guztiok daki-guna da, gure arŕean Durango'ko Urkiola aukeratu duela bere jai lekutzat.

Amairu astearteak

Epailaren 13'tik ufengo asteartean asi litezke, bere egunean, Garagafilaren 13'an, bukatzeko; beste edozein 13 asteartetan ere egin leizke, baŕion oten gabe edo igandetan.

Bar'kapen osoa dauka bakoitzak, aito'rtu, Jauna'rtu ta otoitz bat santuaren izenean esanda : ondoren ja'rtzen dana aukeratu leike.

Otoitza (ex officio)

Poztu beza, Jauna, zure Eliza, Antonio Santuaren bita'rteko otoitzak, Zure laguntzak beti ja'raituaz, zeruko zorion azkengabeak iritxi ditzan. Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean, gizaldi ta gizaldietan bizi dan eta agintzen duen, Jesukristo zure Seme ta gure Jaunaren izenean. Alaxe.

ASISTAR FRANTZISKO DEUNAGANAKO

ERASPENA

Otoitza

Gure biotz otzak zure maitetasunaren su-bizian irazekitzeko, zure Nekaldiko bost zauriak Frantzisko santuaren gorputzean be'ritu dituzun Jesukristo Jaun maite o'rek : onen irabazi ta otoitzaren bidez emauguzu biotz onez beti gurutzea eramán ta gorputz ustelko' au ilduratu dezagula. Aitarekin ta Espiritu Santua-

rekin batean, gizaldi ta gizaldietan bizi zeran eta agintzen dezun Jaun oñek. Alaxe.

Aita Frantzisko deunaren irugañen maña (ordena)

Kristoren jaraitzaleak eraman bear duten bizibide on, zuzen, ta garbia, kristauen artean zabaltzeko, sortu zuen Asisko Frantzisko Deun aundiak anaidi au.

Ezin goratu dezaket bear bezela, dio Aita Santu Leon XIII'gk., Frantzisko Deunak sortutako anaidi au: berak sortu ditun Santu ta Zorundunak, nik bañon obeki itz egin lezateke. Beronek, kristau bakoitzari ta familiai egindako esker ta mesedeak neurigabekoak dira, ta emen agiri da, Irugañendañekin betetzen dala, arako, Jesukristok esandakoa: «Bila zazute lenbizi Jaungoikoaren ereiñua (agintea) ta beste gauza guziak gañez emango zaizki zute».

Irugañendañai agintzen zaie: jantzi apalak (umilak) erabiltzeko, dantza ta beste jolas galgarietatik alde egiteko, barau ta aragi uzteko egunak gordetzeko, maiz aitoñtu ta jaunañtzeko, itz batean, irugañendañak beste kristau guztientzat eredu edo ejenploa izan bear du.

Irabaziak eta beste zertzelada guztien befi, Zuzendariak emango dizute.

OTOITZAK**Sendi Deunari (Famili Santuari)**

(Jaialdia libeltzaren 9'an)

Jesus maitetasunez betea! : Sendi bat aukeratu zenduen luñean ta zure onbide (birtute) eta erakusbide guztiz ederekin apaindu zenduen; begiratu ezazu gaur zerutik gure sendia (familia); ba'dakizu zurea dala; ba'dakizu Zuri eskiñi ta opaldu dizugula.

Onetsi (bedeinkatu) gure lan guztiak, arindu nekeak; eta lagundu gaitzazu lañi-aldietan gure Sendia zure santuaren antzekoa egiten beti ta beti sayatu gaitzen.

Andre Maria, Jesusen Ama doatsua, entzun gure eskaria.

Jose Santua, Sendi deunaren buruzagi ta zaitzalea : zaitu beti gurea. Alaxe.

Joaquin Deunari

(Jaieguna Dagonilaren 16'an)

Santu guztien artean zorioneko Joakin doatsua aukeratu dezu, Jauna, Andre

Mariaren aita izateko : bere bitartez
emaiguzu : Jesus bere Semea beti maita
dezagula Bera izan dezagun gure lagun-
tzalea orain luñean, eta gero azkengabe-
ko zoriona lortu dezagun zeruan. Alaxe.

Ana Deunari

(Jai-eguna Uztailaren 26'an).

Andre Mariaren Ama deuna, ezkongai,
ezkondu, ama ta emakume guztien ere-
du edeña; nere eginbear-lan guztietan la-
gundu zadazu : bizibide guztiz edeña
zure laguntzaz eramán dezadan emen
luñean, Jesus eta Mariaren besoetan eri-
otz edeñ-edeña azkenean egiteko. Alaxe.

Pedro ta Pablo santuari

(Jai-eguna Garagarilaren 29'an).

Luñean Eliza irasi (jañi) ta sinismena
zabaltzeko, Pedro ta Pablo Bidali ta
Martiri aundiak aukeratu dituzun Jauna :
oien bitartez iguzu, sinismena zintzoro
zaitu dezagula, Eliz-Amaren seme onak
izan gaitezen beti. Alaxe.

Juan Bataitzaile Deunari

(Jai-eguna Garagañilaren 24'an).

Mesias'i bideak gertutzeko Jaunak aukeratu zinduan Juan santua! Zure otoitz-irabazien bidez, a'ren eskatzen dizut: nik ere Jaungoikoa aito'rtu ta goretsi dezadala, baita zuk bezela nere gorputza ilduratu ere gero zeruko saria irabazteko. Alaxe.

B. Tomae a Spiritu Sancto

Zumañaga'tar Tomas Zoriontsuari

(Zumañaga'tar sendi ospetsuaren jatorfikoa, Gazteiz'en jayo zan; eta Japongo ugartian 1622'gañen urtean, ixuri zuen bere odola sinismenaren alde: Pio IX'gañenak 1867'gañen urtean martiri zorundunen artean jafi du: bere jai eguna Agoñilaren 12'an ospatzen da).

Otoitza (ex officio)

Sinismenaren alde surtan bere bizitza eman duelako, Tomas Zorundunari martirien koro'i ede'ra eman diozun Jaun aundia! A'ren eskatzen dizugu: bere laguntzaren bitartez, gure sinismena sendotu, ta Zuganako maitetasuna gure biotzetan ugaritu dedila. Alaxe.

Fermin Santuari

(Jai-eguna Uztailaren 7'an).

Naparroako lenengo bidali, Obispo ta zaindaria zeran Fermin santua! Jaungoiko eta Eliz Ama santuaren aginduak ondo bete eta zeruko atsegiñak irabazteko asmo sendoa iritxi zaiguzu; luñeko ondasun galkor guztiak utzi-ta Jesukristoren alde iltzeraño erakutsi zenion maitasunagatik. Alaxe.

Prudenzio Santuari

(Jai-eguna Joñailaren 28'an).

Gazteiz'ko goterki-zaitzalea degu, Inazio Deu-narekin batean.

Gure Zaitzale Prudenzio santua! Elkar-artean aseñe dabilzanak pakean jañtze-ko, Jaunak eman zizun doaiagatik, añen eskatzen dizugu: zure ardurapekoak geran guztiok, gogo-biotz batekoak beti izan gaitezela. Alaxe.

Martin Santuari

(Jai-eguna Otsailaren 5'ean).

XVI'gañen gizaldian, gure Euskal-Eñian jayoda : 1862'ko Garagañilaren 5'an, Pio IX'gk. santuen artean jañi zuen.

Jaungoiko ta Ebanjelioaren alde, Japon-go Nagasakin, zure bizia opa zenduen Martin Deun aundia! Áren eskatzen dizut : sinismen aldeko zure maitetasunaren su-gar' bizia nere biotzean piztu dezala, Zuk bezela, guztion aur'etik eta guztien gain, Jaungoikoa beti ja'ri dezan. Alaxe.

Beñiotxoa'tar Balentin Zoriontsuari

Jesukristoren alde bere zañetako odola ixuri dutenen ar'tean, beste Zoriontsu bat ere ba'daukagu euskaldunak : Beñiotxoa'tar Balentin Gotzaia.

Bizkaitar au, Eloñioko urian, 1827'ko Otsailaren 14'an jayo zan. 1858'gañen urtean, Zenturiako Gotzai (obispo) egin zuten. 1861'ko Azaroaren 1'an, 34 urte besterik ez zituela bere burua eman zuen sinismenaren alde.

Otoitza

Sinisgabekoen ar'tean, Jesukristoren izen eta sinismena zabaltzearen ainbat oñaze-neke gogor' arturik, zure zañetako odola azkenean ixuri zenduen Beñiotxoa zoriontsua! Eskatu ezaiozu Jaunari gure alde, sinismena ta Jesukristoren izena

aldezteko eta ala bear bada, gure bizia ta odola emateko zerori bezela gertu egon gaitezten. Alaxen.

Isidro Nekazari Deunari

(Jai-eguna Loreilaren 15'an).

Luñean apalak diranak zeruan goratu ta orain aro diranak gero beratzen dituzun Jaungoiko guzialdun ta betikoa; añen eskatzen dizut, Isidro Nekazari Deunaren bitartez : bere egikizun eta lan gordeak jaraiturikan, apal-apala izan nadila emen luñean, gero zorionekoa izateko zurekin batean, zeruan. Alaxe.

Norberaren izeneko Santuari

Zure ontasunagatik zerutar-artera igo zeran, ta Jaungoikoak ni zaitzeko izendatu zaituan santu aundia! Jaunari nerezat eskatu ezaiozu : kristau-eginkizun guziak zintzoro beteta, zure antzekoa izan nadila; orain zure izena zikindu gabe, gero zeruko jauregi ederean betiko zure lagun izan nadin. Alaxe.

(Bařkapen osoa irabazten da, jayo geran urteufeneko egunean aitofu, Jauna ařtu-ta otoitz au esanda).

Eguneko Santuari

Gaurko egunean erbestea utzi-ta aberira joan ziñazten eta lúrean il-ta, gaur zerurako jayo ziñazten zorioneko Santuak! Aintzindari ta éregeak beren jai-egunetan mesede aundiak egiten dituzten ezkerro, egin zadazute gaur zuen aunditasunari dagokion mesede aundiren bat. Alaxe.

Emaztearen otoitza, senařaren alde

Nere Jaungoiko maitea! Senař bat eman didazu, nere bizi-aldian laguntzat izan dezadan : indazu Jauna, zugan eta zuretzat maite dezadala, ta bere emazte ta lagun ona beti izan nadiřa. Zure laguntzakin pakezko aingeru bat eta emazte ta ama zuzen ta ona izan nai det. Zaitu ezazu, Jauna, nere senař maitea; ta biok elkařekin erdibitu ditzagula naiz pozak, naiz atsekabeak : gorde ezazu, bedein-katu ezazu, neronek bezela guřtu ta maite zaitzala berak ere, eta azkenean biok elkařekin emen beian bizi ondoren, zeruan ere elkařekin ta gure seme-alabekin arkitu gaitezela, antxe guztiok batean

zure izen deuna betikotasun osoan goratzeko. Alaxe.

Ama baten otoitza bere semeen alde

Nere Jaungoiko maitea! Artu itzazu nere semeak : Zuk eman dizkidazu, Zureak dira, Zuretzat azi nai ditut zure izena goratu dezaten; zureak izan bitez bada oien lan guziak eta bizitza oso-oso; egitzu, Jaun laztana, zorionekoak zuk ala ba-derizkiozu, bañon kristau-eginkizun, guziak beintzat beti zintzoro bete ditzatela, naiz eta neketsuak eta gogoñak izan; emaiezu azkenik, zeruko zorion edeña, bere aita-amarekin batean. Alaxe.

Il-zorian daudenen aldeko otoitza

Aita Betikoa; gizon guztietan zure Aitordea izateko, aukeratu dezun Jose santuari diozun maitetasunagatik, erukitu, zakizkigu guri ta baita il zorian arkitzen diran anima gaixoai ere.

Aita Gurea, Agur' Maria ta Aintza Aitari...

(300 eguneko barkapenak, egunean beñ).

Seme Jaungoiko betikoa; luřeko zure Zaitzale arduratsu Jose santuari diozun maitetasunagatik, erukitu zakizkigu guri ta baita il zorian arkitzen diran anima gaixoai ere.

Aita Gurea...

Espiritu Santu Jaungoiko betikoa; zure emazte txit laztan Andre Maria guztiz garbi ta santuaren Zaitzale arduratsu Jose Santuari diozun maitetasunagatik, erukitu zakizkigu guri ta il zorian arkitzen diran anima gaxoai.

Aita Gurea...

«Eriotz-eguna, bat batean eta uste gabean etořiko zaigu, lapuřa gabeko ilunpean bezela»
(*I Tesal. V. 2*):

Egunero 140.000 giza-emakume inguru iltzen dira.

Urtero, 51.000.000.

Minutu bakoitzean, 97.

Otoitz ori osorik ezin esan badezu : esan, be-launiko jařita, iru *Aita Gure*, Jesukristoren Nekaldi (Pasio) ta eriotz-aldiaren oroipenaz eta iru Agurř Maria, Andre Mariak Jesukristoren eriotz aldian artutako oñazeen oroipenaz.

(300 eguneko bakkapenak, egunean belfi).

Eriotz on bat irixteko otoitza

(300 eguneko barkapenak egunero).

Nere Jesus gurutziltzatu maitea! Arzazu gogo-onez nere eriotz-aldirako eriotzaren uréan nere sentzumen guztiak uts egingo duten aldi laí artarako orain zuzentzen dizudan otoitza.

Nere begiak, Zure arpegia ezin geigo ikusi dezatekela, nastu ta ilunduak arkituko diranean, nere Jesus laztana, gogoratu itzazu orduan orain zuzentzen dizkitzudan begirada xamuak eta erukitu zakizkit, Jauna.

Nere ezpain igarituak, Zure zauri agur-gariak ezin laztandurik arkituko diranean, Nere Jesus laztana, gogoratu itzazu orduan, orain ematen dizkitzudan laztan gozoak, eta erukitu zakizkit Jauna.

Nere esku oztuak zure gurutze maiteari ezin eutsirik arkituko diranean, oroitu zaitetz orduan orain biotzez laztantzen dedala, ta erukitu zakizkit Jauna.

Eta azkenean, nere mingain loditu ta geldituak, ezin itz egin duela arkituko danean, oroitu ezazu orduan orain egiten dizudan eskari au.

Jesus, Maria ta Jose, zuen eskuetan jaítzen det nere gogoa (anima).

Ordua jotzen duenean esan :

Aguí Maria graziz betea — Jatorizko orban gaberik soítua.

Lana asteko :

Jauna : lan au eskeintzen dizut; mesedez bedeinka ezazu.

Zitzapen edo tentazio aldian :

Andre Maria, nere Ama : zure itzalpera natoí, etsaia ni galdu nairik dabil-ta.

Sinisgabekoen aldeko otoitza

(Xabier'taí Frantzisko Deunarena)

Gauza guztien egile Jainko betikoa! Oroitu zaite, sinisgabekoen animak zure eskuak soítuak dirala, Zuk zure antzera egiñak dituzula. Begira, Jauna, zuri lotsa emanaz, bideak betean suleizera (inper-nura) dijoazela, ta ez aztu Jesus zure semeak, oiek irabaztearen, eramán dituen nekeak eta eriotz latza.

Ez utzi, Jauna, geiago sinisgabeko oiei zure Semeari iri ta paía egiten: baikizan, kristau zintzoen otoitz eta zure

Semearen emazte Elizaren bitartez, bigundu zaite, ta aien siñesgabekeriak aztuta, egizu : oiek ere noizbait ezagutu dezatela Jesus zure Bidalia ta gure, Jaun Erosle, bizitza ta itxaropena.

Berak gaizkatu salbatu gaitu.

Aintza Berari, betiraunde osoan.

GAĀBITOKIKO ANIMENGANAKO

ERASPENA

«GaĀbitokiko animen alde egiten dezuna zeroĀentzat irabazten dezu : eriotz ondorenan, orain emandako baten orde, eun aĀkituko dituzu».

(Ambrosio Deunak).

1. *Gutzaz eĀukitu zaitezte* ots egiten digute GaĀbitokiko anima eĀukaĀiak, *gutzaz eĀukitu zaitezte, zuez beintzat gure lagunak «saltem vos amici».*

GaĀbitokiko anima gaxoak! Urteak izango dira agian su-gaĀezko leiza ilun artan daudela, iĀork gogoratzen ez ditualako.

¿IĀork ez...? Ez, ez da egia: biotz batek maite ditu luĀean, biotz batek, beti gogoan ditu : Eliz Amaren biotzak egunero «Meza santuan» *betiko atsedena, pakea ta aĀgitasuna* eskatzen du anima gaxoentzat.

Badira kristauen aĀtean ere asko, animak maite dituztenak, beren otoitz-eginkizun onen

bidez oñaze gogof oiek kenduta, lenbailen aske arkitu ditezen laguntzen dietenak : oiekin batean bildu gaitezen, kristauna, ta Eliz Amaren erakusbide ederaŕak jaŕaiturik, egunero zerbait egin dezagun Gaŕbitokiko anima gaxoen alde.

2. Gaŕbitokiko anima gaixoai onez auŕera maitetasun aundiagoa izan dizaiezun, gogoratu ezazu emen, kristaua, oien alde lan egiñaz :

Jaungoikoa goratzen dezula : Berak anima oiek maite ditu, ta lenbailen zerura eraman nai lituzke : ortarako eskatzen ditu zure otoitz-eginkizun onak, oien bidez pekatuen zoŕa ordaindu dezaten. Gogoratu gañera :

¡Zer! itotzera dijoan gizonari laguntzeko, zure burua jaŕiko zenduke, ¿ta anima oiek aztuko dituzu? Eta nork daki ez ote-dauden batzuren batzuek zure erakuste txar eta pekatuakgatik Gaŕbitoki'ko oñaze miñetan? Eta gañera ¿ez al dezu guraso, anai-aŕeba, aide edo ezagun ilik, agian zure otoitzaren beaŕean Gaŕbitokian egon ditekenik?—Gogoratu azkenean :

Zeroŕentzat irabazi aundiak biltzen dituzula:
Gaŕbitoki'ko animak aztutzen ez ba-dituzu, berak ere ez zaituzte aztuko zu aiek bezela, beaŕean arkituko zeranean.

Jesukristo ere eŕukituko zaitzu, zerori oiei eŕukitu zakizkien bezela, eta baten orde, eun itzuliko dizkizu zeruan.

3. *Bide asko ditugu kristauak Gaŕbitoki'ko animai laguntzeko :*

Meza Deuna, oientzat ateratzen dezuna, edo

entzuten dezuna. Jeronimo Deunak dionez :
«Anima baten alde meza ateratzen degunean,
suak indarra galtzen du, ta ez du anima orék
oñazerik, meza-arteán».

Otoitzak, eta batezere bařkapenez aberastu-
takoak.

Gure gorputza *ilduratzearen* artutako neke-
lanak, *beartsuen* arteán zabalduako diru ta es-
keñiak.

Eta batez ere :

Egintz aundia edo maitasunezko eskeñia

Onen bidez : Andre Mariaren eskuetan uzten
ditugu, Garbitoki'ko animen alde, gure irabazi
guzi-guziak, eta eriotz ondoren gugatik esango
diran meza, otoitz, egikizun onen irabazi ta bař-
kapen guziak.

Eskeñi ori egiteko, itz auek esan bear dira :

Andre Maria, nere Ama, zure eskuetan
uzten ditut nere bizibidearen irabazi gu-
ziak, baita eriotz ondoren nigatik esango
diran otoitz, meza ta beste eginkizun on
guztien irabazi osoa ere Zerořek, Garbi-
tokiko animen arteán banatu ditzazun,
nai dezun bezela.

Jaungoikoaren eta erukiaren Ama Ma-
ria, otoitz egizu gure ta il diranen alde.

(300 eguneko bařkapenak, azkeneko itz auek esanda).

Maitasunezko eskeñia egiten dutenak (ez ditu pekatu-pean egitera beartzen) :

1. Gañbitoki'ko animentzat bañkapen osoa irabazten dute, Jaunañtzen duten bakoitzean.

2. Bañkapen osoa, astelenetan Gañbitoki'ko animen alde meza entzun-da. (Aita Santuaren alde ere otoitz egin beañ da, bañkapen oiek irabazteko).

Azaro ñla

Gañbitoki'ko animen alde eskeñia dago.

7 urte ta 7 beñogeiko bañkapena irabazi leike egunero, Gañbitoki'ko animen alde eskeñi-ta.

Bañkapen osoa; oien alde egunero otoitz egiten dala ta aukeratutako egun batean, aitoñtu, Jaunañtu ta Aita Santuaren alde otoitz egiñaz.

Animen egunean (Azaroaren 2'an) :

Bañkapen osoa elizan sañtu-atera bakoitzean, aitoñtu, Jaunañtu ta Aita Santuaren gogoetarako otoitz egiñaz.

Bañkapen oiek Gañbitoki'ko animentzat beañ dute izan.

ERIO TZ ONERAKO GERTUERA

1. *Gaxo zaudenean* :

Gaxo bazaude, kristaua, jañtzazu sendagiñe-aren eskuetan zure burua : Jaungoikoaren legeen kaltezko txorakeri aundia da, añokeriz, ikusi oi dan bezela, sendatzañearen laguntza aintzakozat ez añtzea.

Bañon jo zazu batezere zeruko Sendatzalea-
gana : eskatu zaiozu osasuna, mesedezkoa ba-
zaizu : bestela, eriotz on bat opa dakizula.

Azken-ordurako ez utzi elizakoak eskatzea :
makiñabat, usterik gutxienean, erori dira betiko
eriotzaren mendean, Eliz Amaren azken lagun-
tzik gabe : ¡belduñgañizko eriotza, kristau oiena!
eta ¡zoritxañekoak orobat aitzaki gezuñtiekin be-
tiko-galera agian irabazi dieten oien guraso ta
lagunak!

2. *Eriotza urëan dagonean :*

Orduan batezere zor diogu gaxo dagonari la-
guntza, andik laixter emango bait - da betiko
zorionaren edo azkengabeko zoritxañaren epaia,
gaxo ofentzat.

Suleizeko etsai gaiztoak ere bere aldetik, on-
duan egingo ditu iñoiz baño alegiñ aundiagoak
anima ori galdu dezan. Lagundu dizaiogun gure
aldetik, gure Eliza-Amak, lañialdi ortarako, geñ-
tu dituen otoitz edeñak esanez :

Otoitzak

*Gurutze-auñean kandela piztu, ta be-
launikaturik esan :*

Añentza

Kyrie eleison

Jauna, eñukitu zakizki-
gu.

Christe eleison

Jesukristo, eñukitu za-
kizkigu.

Kyrie eleison

Jauna, eñukitu zakizki-
gu.

Sancta Maria, <i>ora pro eo (ea)</i>	Maria Deuna, <i>otoiz egizu onen alde</i>
Omnes sancti Angeli et Archangeli, <i>orate...</i>	Aingeru ta Goingeru, guziak <i>...egizute...</i>
Sancte Abel, <i>ora...</i>	Abel Deuna (Santua), <i>...egizu...</i>
Omnis Chorus justorum, <i>orate...</i>	Zoriontsuen sail osoa, <i>...egizute...</i>
Sancte Abraham, <i>ora...</i>	Abraam Deuna, <i>...egizu...</i>
Sancte Joannes Baptista, <i>ora...</i>	Juan Batailari Deuna, <i>...egizu...</i>
Sancte Joseph, <i>ora...</i>	Jose Deuna, <i>...egizu...</i>
Omnes sancti Patriarchæ et Prophetæ, <i>orate...</i>	Aita-len eta igarle deun guziak, <i>...egizute...</i>
Sancte Petre, <i>ora...</i>	Pedro Deuna, <i>...egizu..</i>
Sancte Paule »	Pablo Deuna »
Sancte Andrea »	Andres Deuna »
Sancte Joannes »	Juan Deuna »
Omnes sancti Apostoli et Evangelistæ, <i>orate...</i>	Bidali ta goizpargile (Apostolu ta Ebanjelari) Deun guziak, <i>...egizute...</i>
Omnes sancti discipuli Domini, <i>orate...</i>	Jesukristoren ikasle Deun guziak, <i>...egizute...</i>
Omnes sancti Innocentes, <i>orate...</i>	Ume santu guziak, <i>...egizute...</i>
Sancte Stephane, <i>ora...</i>	Esteban Deuna, <i>...egizu...</i>

Sancte Laurenti, <i>ora...</i>	Lorenzo Deuna, ... <i>egizu...</i>
Omnes sancti Martyres, <i>orate...</i>	Martiri (ziñopa) Deun guziak, ... <i>egizute...</i>
Sancte Silvester, <i>ora...</i>	Silbestre Deuna, ... <i>egizu...</i>
Sancte Gregori »	Gregorio Deuna, ... <i>egizu...</i>
Sancte Augustine »	Agustin Deuna, ... <i>egizu...</i>
Omnes sancti Pontifices et Confessores, <i>orate...</i>	Gotzai ta aitoñle Deun guziak, ... <i>egizute...</i>
Sancte Benedicte, <i>ora...</i>	Benito Deuna, ... <i>egizu...</i>
Sancte Francisce »	Frantzisko Deuna, ... <i>egizu...</i>
Sancte Camille »	Kamilo Deuna, ... <i>egizu...</i>
Sancte Joannes de Deo, <i>ora...</i>	Juan de Dios Deuna, ... <i>egizu...</i>
Omnes sancti Monachi et Eremitae, <i>orate...</i>	Praile ta Eremutañ Deun guziak, ... <i>egizute...</i>
Sancta Maria Magdalena, <i>ora...</i>	Maria Magdalena Deuna, ... <i>egizu...</i>
Sancta Lucia, <i>ora...</i>	Luzia Deuna, ... <i>egizu...</i>
Omnes sanctæ Virgines et Viduæ, <i>orate...</i>	Birjiñ ta Alargun Deun guziak, ... <i>egizute...</i>
Omnes sancti et sanctæ Dei, <i>intercedite pro eo (ea)</i>	Jaungoikoaren Santu guziak, <i>jañi zaitezte onen alde.</i>

Propitius esto,
parce ei Domine
 Propitius esto,
libera eum (eam)
Domine

Propitius esto
 Ab ira tua
 A periculo mortis
 A mala morte
 A pœnis inferni

LIBERA EUM (EAM) DOMINE

Ab omni malo
 A potestate diaboli
 Per nativitatem tu-
 am
 Per crucem et pas-
 sionem tuam
 Per mortem et se-
 pulturam tuam
 Per gloriosam re-
 surrectionem tuam.
 Per admirabilem as-
 censionem tuam
 Per gratiam Spiritus
 Sancti Paracliti
 In die iudicii
 Peccatores, *te roga-*
mos audi nos
 Ut ei parcas
te rogamus audi nos

Añen alde zeralarik,
barka zaiozu, Jauna
 Añen alde zeralarik,
gorde zazu, Jauna

Añen alde zeralarik
 Zure aseñetik
 Eriotz añiskuetatik
 Eriotz txañetik
 Suleizeko neke-oña-
 zetatik

Gaitz guztietatik
 Deabruaren mende-
 tik

Zure jayotzagatik

Zure gurutze nekal-
 diagatik

Zure eriotz-lurpera-
 tzeagatik.

Zure piztuera adi-
 gañagatik

Zure añigañizko igoe-
 ragatik

Espiritu Santuaren
 doaiagatik

Azken-epai egunean

Guri pekatarioi, *en-*
tzun zaiguzu, añen.

Barka zaiozula, *entzun*
zaiguzu, añen.

GORDE ZAZU, JAUNA

Kyrie eleison

Jauna, erukitu zakizki-
gu.

Christe eleison

Jesukristo, erukitu za-
kizkigu.

Kyrie eleison

Jauna, erukitu zakizki-
gu.

Otoitza

(Proficiscere)

Kristau anima : irten zaite luñalde ontatik, ezerezetik egin zinduan Aita Jaungoiko alguztidunaren izenean, zuregatik il zan Seme Jaungoikoaren izenean, zugan sartu zan Espiritu Santu Jaungoikoaren izenean, Jaungoikoaren Ama Maria Birjiñ Deunaren izenean, Jose santu, Birjiñ beraren senar ospatsuaren izenean, aingeru ta goiaingeruen izenean, Jañgoi ta Menderatzalien izenean, Agintari ta Almenen izenean, Aingeru argi ta aingeru sutuen izenean, Apostolu (Bidalili) ta Ebanjelari santuen izenean, Martiri ta Aitoñle Santuen izenean, Lekaide (praile) ta Eremutar santuen izenean, Birjiñ deun eta Santu guzien izenean; izan bedi gaur zeruko atsedenean zure egon-lekua, ta zure bizitegia Sion San-

tua : Jesukristo gure Jaun beragafikan.
Alaxe.

Otoitza

(Suscipe)

Jauna! Artzazu zure menpeko serbitzari
au Zuk erukitasunez emango diozula uste
duan zeruan. (Amen) Alaxe.

¡Jauna! Gorde ezazu onen anima su-
leizan (inpernuan) erortzeko arisku eta,
neke estutatasun guztietatik. Alaxe.

¡Jauna! Enok eta Elias il gabe gorde
zenitun bezela, gorde ezazu zure menpe-
ko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Ujolan Noe gorde zenduen
eraz, gorde ezazu baita zure menpeko
onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Kaldeotañen Ur zeritzaion eri-
tik, Abraam atera zenduen bezela, gorde
ezazu baita menpeko onen anima ere.
Alaxe.

¡Jauna! Job santuari bere oñazeak ken-
du zenizkion bezela, gorde ezazu baita
zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Isaak bere aita Abraam'en es-
kuetatik bizirik atera zenduen bezela,

gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna Sodomatik eta sugařetatik Lot gorde zenduen eraz, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna Ejiptotařen eřege Faraonen eskuetatik, Moises atera zenduen bezela, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Leoi-leizatik Daniel atera zenduen bezela, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Labeko surtatik, ta biotz gogoreko eřegearen eskuetatik iru gazteak atera zenituan bezela, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Gezuręzko salaketatik Susana atera zenduen bezela, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Saul'en eta Goliaten eskuetatik Dabid atera zenduen bezela, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

¡Jauna! Pedro ta Pablo Deunak espetxetik (presondegitik) atera zenituen bezela, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere. Alaxe.

Eta Tekla Deuna, Birjiñ eta Ziñopa

(Martiri) zorionekoa, iru neke ta oñaze ikaragarrietatik atera zenduen bezela, gorde ezazu zure menpeko onen anima ere Zurekin batean zeruko ontarteak izan ditzan.

R̄. Alaxe.

Otoitza

(Delicta)

Jauna! Onen gazte-aldiko pekatuak ez ditzazula gogoan artu, baizik eruki aundiz eruki zakizkio, ta zeruko zure argitasunean oroitu ezazu. ¡Idiki bitez zeruak! ¡Poztu zaitezte Aingeruak, anima orekin batean! ¡Jauna: artzazu zure menpeko au zeruan! Artu beza anima au zeruko gudari-taldeen agintaria dan Migel Deunak. Jaungoikoaren aingeru santuak: bidera irten zaitezte eta eramán zazute anima au zeruko Jerusalem urira. Jaungoikoaren eskuetatik zeruko giltzak artu zituen Pedro bidali deunak, artu beza anima au. Pablo deunak, aukerazko ontzi-gaiak, lagundu beza. Jaungoikoak autatu duen eta zeruko ezkutapenak agertu diozkan Juan Apostoluak (bida-

liak), eskatu beza onen alde. Lotu ta askatzeko eskubidea Jaungoikoagandik artu zuten Apostolu deun guziak otoitz egin bezate anima onen alde. Jaungoikoaren izenagatik, luñalde ontan, neke-oñazeak artutako Santu ta Zorioneko guziak, otoitz egin bezate anima onen alde; aragiaren lokañiak askatu ta zeruko zoriona irixteko gai izan dedin, Aita ta Espiritu Santuarekin azkengabeko egunetan bizi ta agintari dan Jesukristo gure Jaunaren izenean. Alaxe.

Andre Mariari Otoitza

Andre Maria, Jaungoikoaren Ama erukioñ, ta naigabetuen alaitzaleak eskeñi dizaiola bere Semeari, iltzeko zorian dagon onen anima, Amaren bitartez, eriotz-ikararik izan ez dezan, baizikan, iritxi dezan Aren laguntzaz, beti nai izan zuen zeruko egon-lekua. Alaxe.

Jose Deunari Otoitza

Zugana natoñ, Jose Deuna, il-zorian daudenen Zaindaria: eta zuri, zeure eriotz dontsuan Jesus ta Maria begira ze-

gozkizun orí, eskar' pozgarí bikoitz oré-
gatik, zure ardurapean jaítzen det il-zori
neketsuan dagon N. mirabe onen anima,
deabruaren maltzurkerietatik eta betiko
eriotzatic, zure laguntzaz, aldendu dedin
eta betiko zorionean sartzea merezi de-
zan. Kristo gure Jaunagatik. Alaxe.

**Il-zorian daudenen aldeko iru otoitz
oso egokiak**

Esan lendabizi :

Jauna, eruki zakizkigu
Jesukristo, eruki zakizkigu
Jauna, eruki zakizkigu.

Aita Gurea... Agur' Maria...

Otoitza

Ondoren esan :

Jesukristo gure Jauna! Zure lañi - aldi
santu agatik eta Olibete'ko mendian odo-
lezko izerdi tantoak luñeraño ixuri gure-
tzat egiñ zenduen otoitzagatik eskatzen
dizut : gure alde, ikara-lañiz, ixuri zen-
duen odol-izerdi ori, zure menpeko onen
pekatu guztien ordañez, Aita Jaungoiko
alguzidunari eskeñi ta eman dizaiozula,

eta kendu dizaizkiozula beragatik erio-
tzaren zori ontan, bere pekatuen beldu-
rak ezaítzen dizkion ikaralañi guztiak.

Gizaldi ta gizaldietan, Aita ta Espiritu
Santuarekin, bizi zeran eta agintzen de-
zun Jauna. Alaxe.

Bigarren aldiz esan len bezela :

Jauna, eruki zakizkigu... eta gero

Otoitza

Gurutzean gugatik il zeran Jesukristo
gure Jauna! Añen eskatzen dizut : gu pe-
katariagatik gurutzean arñu zenituen ne-
ke-oñaze ta eramankizun guzien samin-
tasun gañatzak, eta batezere zure gogoa
(anima) gorputzetik irten zanean arñuta-
koak, eskeñi ta eman dizaizkiozula Aita
Jaungoiko alguzidunari, zure menpeko
anima onen alde; ta aldendu dizaizkio-
zula erioztzaren zori ontan bere pekatuen
beldurak ezaítzen dizkion ikara-
lañi gu-
ziak, gizaldi ta gizaldietan, Aita ta Espi-
ritu Santuarekin, bizi zeran eta agintzen
dezun Jauna. Alaxe.

Esan irugarren aldiz :

Jauna eruki zakizkigu... eta gero.

Otoitza

Igarlearen aoz «betiko maitetasunaz maite izan zaitut, ta nere erukitasunean Niganatu zaitut» esan dezun Jesukristo nere Jauna : aŕen eskatzen dizut eman dizaiozula Aita Jaungoiko alguzidunari zure menpeko anima onen alde Zerori zerutik luŕera neke oñaze guztien samin-tasunak eramatera erakaŕi zinduan maitetasuna; eriotzaren zori ontan Bizitzako atea idiki zaiozu, ta egizu bera betiko zoriontsu zure santuen elkaŕtasunean. Zure odol guztiz agurŕgaŕiarekin ber-ero-si gaituzun Jesukristo gure Jaun txit erukitsua : eruki zakizkio zure menpeko anima oni ta eraman ezazu atsedentegi-ko bazter alai ta belarŕditsuetara, zuretzat bizi dedin Zuk eta zoriontsuak zeruan daukazuten maitetasunaz beterik. Alaxe.

(Gaxoa iltzera dijoala igeriko diozuneon, esan aŕekin batean, edo bakaŕik, berak ezin badu).

Jesus, Jesus, Jesus,

Zure eskuetan, jaŕtzen det Jauna, nere anima.

Jesukristo nere Jauna, aritu ezazu nere gogoan.

Andre Maria, otoitz egizu neretzat.

Maria esker eta erukiaren Ama : etsaiengandik gorde nazazu, ta aritu nazazu il-zorian.

Oitura guztiz adigarria da, gaxoa eriotz-larian dagoela erikoai adierazteko eliz-kanpaia astiro jotzea, danak bere alde otoitz egin dezaten.

(Azkenengo arnasa eman bezin laixter esazu).

(Subvenite).

e) Atozte Zeruko santuak; Jaungoikoaren aingeruak, irten zaitezte onen bidera : aritu zazute bere anima ta eramanezazute Jaungoikoaren aurera.

g) Deitu zizun Jesukristok aritu zaitzala ta Abraam ' en altzora aingeruak eramanezazute.

e) Aritu bere anima, ta eramanezazute Jaungoikoaren aurera.

g) Betiko atsedena emaiozu, Jauna, ta azkengabeko argiak argitu beza.

e) Eramanezazute Jaungoikoaren aurera.

g) Jauna erukitu zakizkigu : Jesukris-

to erukitu zakizkigu; Jauna erukitu zakizkigu. *Aita Gurea...*

g) Ez gaitzazu utzi zitzaldian erortzen,

e) baizikan gaitzetik gorde gaitzazu.

g) Betiko atsedena emaiozu, Jauna,

e) Eta azkengabeko argiak argitu beza.

g) Suleizako (inpernuko) sareratik,

e) aldendu ezazu bere anima.

g) Pakean bego.

e) Alaxe.

g) Jauna, entzun nere otoitza.

e) Ta Zugana nere eskaria eldu bedi.

g) Jauna zurekin.

e) Baita zure animarekin ere.

Otoitza

Jauna! : zure eskuetan uzten degu zure menpeko onen anima, mundurako il-ta Zuretzat bizi dedin; erukitsua zeran ez-kero, bańka zaizkiozu argalkeriz egin zituen pekatu guztak, Jesukristo gure Jaunagatik. Alaxe.

VI. BEZPERAK

ARATSALDEKO OTOITZAK

Bezperak, aratsaldeko Eliz-otoitzak dira, otoitz txit eder eta mamitsuak, Jainkoak berak Dabid eta beste Igarleai iragarriak.

Bakoitzak bost eres (salmo) ditu, geienak Dabid erregeak egiñak, eta oiekin, edo Jaungoikoa goratzen degu, edo eskerak damazkiogu, edo mesede berriak eskatzen dizkiogu, edo oien antzeko beste asmoren bat erabiltzen degu. (Eresi bakoitzaren aurretik azalduko da bere gaia).

Eresi ondoren apaizak zutik esan oi duen otoitz-laburra (kapitulua) Paulo Deunaren eta beste idazlien epistoletatik artzen da.

Gero abesti bat dator, eta ondoren Andre Mariak egin zuen eresi edeña: «Magnificat».

Salve, Regina Cœli edo beste otoitz batekin bukatzen dira Bezperak.

I. IGANDEKO BEZPERAK

Pater noster. Ave María.

Ÿ. Deus in adiutorium meum intende.

R. Domine ad adjuvandum me festina. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula, sæculorum. Amen. Allelúia.

(Zazpigarren igandetik Paskoetaraño Allelúia'ren ordez, esaten da:)

Laus tibi Domine Rex æternæ gloriæ.

ANT. Dixit Dominus.

Pasko aldian. Alleluia, alleluia, alleluia.

1.—109'g. eresia.

Dabid erregeak Jesukristo goratzen du, apaiz, errege ta Jaungoiko dala adieraziaz.

DIXIT Dominus Domino meo: * Sede a dextris meis.

Donec ponam inimi-

cos tuos, * scabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex

Sion: *dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus Sanctorum: * ex útero ante luciferum genui te.

Juravit Dóminus, et non pœnitebit eum: * Tu es sâcêrδος in ætérnum secúndum órđinem Melchisedech.

Dóminus a dextris tuis, * confrégit in die iræ suæ reges.

Judicábit in nationibus, implebit ruinas: * conquassábit cápita in terra multorum.

De torrénite in *via* bibet: * proptérea exaltabit caput.

Glória Patri, et Filio, * et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et *nunc*, et *semper*, * et in sæcula sæculórum. Amen.

(Eresi guziak onela «Gloria» esanda bukatzen dira).

ANT. Dixit Dóminus Dómino meo: Sede a dextris meis.

ANT. 2. Magna ópera Dómini.

2.—110'g. eresia.

Jaungoikoak bere Eriari egindako mesedeak aitatu ta goratzen dira.

CONFITÉBOR tibi, Dómine, in toto corde meo: * in consílio justórum, et congregatio-

Magna opera Domi-

ni: * exquisíta in omnes voluntates ejus.

Conféssio et magnificentia opus ejus: * et justítia ejus manet in saeculum saeculi.

Memóriam fecit mirabilium suorum, — misericors et miserator Dominus: * escam dedit timentibus se.

Memor erit in saeculum testamenti sui: * virtutem operum suorum annuntiabit populo suo:

Ut det illis hereditatem gentium: * opera manuum ejus veritas et iudicium.

Fidelia omnia mandata ejus: — confirmata

in saeculum saeculi, * facta in veritate et aequitate.

Redemptionem misit populo suo: * mandavit in aeternum testamentum suum.

Sanctum, et terribile nomen ejus: * initium sapientiae timor Domini.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum: * laudatio ejus manet in saeculum saeculi.

ANT. Magna opera Domini exquisita in omnes voluntates ejus.

ANT. 3 Qui timent Dominum.

3.—111'g. erezia.

Gizon zuzena zoriontsua izango da.

BEATUS vir, qui *timet* Dominum: * in mandatis ejus volet *nimis*.

Potens in terra erit *semen* ejus: * generatio rectorum benedicetur.

Glória, et divitiæ in *domo* ejus: * et justitia

ejus manet in saeculum saeculi.

Exortum est in tenebris *lumen* rectis: * misericors, et miserator, et *justus*.

Jucundus homo qui miseretur et commo-

dat, —dispónet sermónes suos *in* *judicio*: * quia in ætérnum non commovebitur.

In memória ætérna *erit* justus: * ab auditióne mala nón timebit.

Parátum cor ejus speráre in Dómino, — confirmátum *est* cor ejus: * non conmové-

ANT. Qui timet Dominum, in mandatis ejus cupit nimis.

ANT. 4. Sit nomen Dómini.

4.—112'g. erezia.

*Jaungoikoaren guzialtasuna ta beartsuengana-
nako erukia aintzutzen dira.*

LAUDÁTE, *pueri*, *Domini*: * laudáte nómen *Domini*.

Sit nómen Dómini *benedictum*, * ex hoc nunc, et usque in sæculum.

A solis ortu usque *ad occasum*, * laudábile *nomen Domini*.

Excélsus super om-

bitur donec despíciat inimicos suos.

Dispérsit dedit paupéribus, —justítia ejus manet in *sæculum* *sæculi*: * cornu ejus exaltábitur in *gloria*.

Peccátor vidébit et irascétur, —déntibus suis fremet *et* *tabescet*: * desidérium peccatorum *peribit*.

nes *gentes Dominus*, * et super *cælos gloria* ejus.

Quis sicut Dóminus Deus noster, qui in *altis habitat*, * et humília réspicit in *cælo et* in *terra*?

Suscitans a *terra inopem*, * et de stércore erigens *pauperem*:

Ut cōllocet eum *cūm*
principibus, * cum prin-
cipibus *populi sui*.

Qui habitare facit
stérilem in *domo*, * ma-
trem filiorum *lætān-*
tem.

ANT. Sit nomen Dómini benedictum in sæcula.

ANT. 5. Deus autem noster.

5.—113'g. eresia.

*Israeldarāk Ejipto'tik ateratzerakoan Jaun-
goikoak egindako mirariak, gogoratzen dira.*

IN éxitu *Israel de Æ-*
gypto, * *domus Jacob*
de *populo bárbaro* :

Facta est Judæa
sanctificatio ejus, *
Israel potestas ejus.

Mare vidit et fugit: *
Jordánis convérsus est
retrosum.

Montes exsultavé-
runt ut arietes: * et *col-*
les sicut agni ovium.

Quid est tibi, *mare*,
quod fugisti? * et tu,
Jordánis, quia convér-
sus es *retrosum*?

Montes, exsultastis
sicut arietes, * et, *col-*
les, sicut agni ovium?

A fácie Dómini *móta*
est terra, * a fácie *Dei*
Jacob:

Qui convertit *petram*
in *stagna aquarum*, *
et *rupem* in *fontes*
aquarum.

Non nobis, *Dómine*,
non nobis: * sed nó-
mini túo *da gloriam*.

Super *miser cordia*
tua, et *veritate tua*: *
nequándo dicant *Gen-*
tes: Ubi est *Déus eo-*
rum?

Deus autem *noster*
in *cœlo*: * omnia quæ-
cúmque *vóluit fecit*.

Simulácra *Géntium*

*argentum et aurum, *
ópera manuum hómi-
num.*

Os habent, *et non
loquentur: * óculos ha-
bent, et non vidébunt.*

Aures habent, *et non
audient: * nares ha-
bent, et non ódora-
bunt.*

Manus habent, *et
non palpábunt:—pedes
habent, et non ámbu-
labunt: * non clamá-
bunt in gutture suo.*

Símilis illis fiant qui
*faciunt ea: * et omnes
qui confidunt in éis.*

Domus Israel sperá-
*vit in Dómino: * adju-
tor eórum et protector
eorum est.*

Domus Aaron sperá-
*vit in Domino: * adju-
tor eórum et protector
eorum est.*

Qui timent Dóminum
speraverunt in Domi-

*no: * adjutor eórum et
protector eorum est.*

Dóminus *memor fuit
nostri: * et benedixit
nobis:*

Benedíxit *domui Is-
rael: * benedíxit do-
mui Aaron.*

Benedixit *ómnibus,
qui timent Dominum,*
pusíllis cum majori-
bus.*

Abjíciat *Dominus
super vos: * super vos.
et super filios vestros.*

Benedícti vos a Do-
*mino, * qui fecit coelum
et terram.*

*Coelum caeli Domi-
no, * terram autem de-
dit fíliis hominum.*

Non mórtui lauda-
*bunt te Domine, * ne-
que omnes qui descén-
dunt in infernum.*

Sed nos qui vívimus,
*benedicimus Domino,
ex hoc nunc et úsque
in sæculum.*

ANT. Deus autem noster in coelo, *ómnia quæ-
cúnque vóluit, fecit.*

PAZKO ALDIAN: Allelúia, allelúia, allelúia.

(Orain apaizak *Kapitulua* esaten du, ta *Deo gratias* erantzuten zayo).

Ereseñkia

Lucis Creator optime
Lucem dierum profe-
rens,

Primordiis lucis novæ,
Mundi parans origi-
nem :

Qui mane junctum
vesperi

Diem vocari præcipis :
Illabitur tetrum chaos,
Audi preces cum fleti-
bus.

Ne mens gravata cri-
mine,

Vitæ sit exsul munere,
Dum nil perenne cogi-
tat,

Seseque culpis illigat.

Cœleste pulset osti-
um :

Vitale tollat præmium:

Vitemus omne noxium:

Purgemus omnepessi-
mum.

Præsta, Pater piis-
sime,

Patrique compar Uni-
ce, Cum Spiritu Para-
clito, Regnans per
omne sæculum. Amen.

ŷ. Dirigatur, Dómi-
ne, orátio mea. R̄. Si-
cut incénsus in cons-
péctu tuo.

Andre Mariaren Abestia

MAGNIFICAT * ánima
mea Dominum.

Et exsultávit spiritus
meus * in Deo salutari
meo.

Quia respéxit humi-
litátem ancillæ suæ : *
ecce enim ex hoc beá-

tam me dicent omnes
generationes.

Quia fecit mihi ma-
gna qui potens est : * et
sanctum nomen ejus.

Et misericórdia ejus
a progenie in progé-
nies * timentibus eum.

Fecit poténtiam in brachio súo: * dispérsit supérbos mente cordis sui.

Depósuit potentes de sede, * et exaltavit humiles.

Esuriéntes implevit

bonis: * et divites dimisit inanes.

Suscépit Israel puerum suum, * recordátus misericordiæ suæ.

Sicut locútus est ad patres nostros, * Abraham, et sémini ejus in sæcula.

(Abestiño edo antifona ondoren, apaizak egunari dagozkion *Otoitzak* esaten ditu, ta azkenengoaren ondoren):

a) Dóminus vobiscum. e) Et cum spíritu tuo.

a) Benedicámus Domino. e) Deo gratias.

a) Fidelium animæ per misericordiam Dei requiéscant in pace. e) Amen.

a) Dóminus det nobis suam pacem. e) Et vitam ætérnam. Amen.

Eta *Andre Mariaren Abestiño* abetako bat (urtealdiari egokitzen zaiona) abes-tutzen da :

Abendutik Otsaila'ren 2'ra.

ALMA Redemptóris Mater, quæ pέρvia cœli Porta manes, et stella maris, succúrre cadenti, Súrgere qui curat, pópulo: tu quæ genuisti, Natúra miránte, tuum sanctum Genitórem, Virgo prius ac postérius, Gabriélis ab ore Sumens illud Ave, peccatórum miserére.

a) Angelus Dómini nuntiávit Mariæ. e) Et concépit de Spíritu Santo

edo

a) Post partum, Virgo, invioláta permansísti. e) Dei Génitrix, intercède pro nobis.

Otsailā'ren 2'tik Pasko-aldira

AVE, Regina cœlorum.

Ave, Dómina Angélorum :

Salve radix, salve porta

Ex qua mundo lux est orta :

Gaude, Virgo gloriósa,

Super omnes speciósa,

Vale, o valde decóra,

Et pro nobis Christum exora.

a) Dignáre me laudáre te, Virgo sacráta.

e) Da mihi virtútem contra hostes tuos.

Pazko-aldian *Regina cœli* (79'g. o'rian)

Irutasun Deunetik Abendura

SALVE, Regina, Mater misericórdiæ, vita, dulcédo et spes nostra, salve. Ad te clamámus, éx-sules, filii Hevæ. Ad te suspirámus, geméntes et flentes in hac lacrimárum valle. Eia ergo, advocáta nostra, illos tuos misericórdes óculos ad nos convérte. Et Jesum benedíctum fructum ventris tui, nobis post hoc exsílium osténde. O clemens, o pia, o dulcis Virgo María.

- a) Ora pro nobis, sancta Dei Génitrix.
 e) Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

II. ANDRE MARIAREN BEZPERAK

1.—Dixit Dóminus, 437'g. oñaldian.

2.—Laudate pueri, 440'g. »

3.—121'g. erezia.

Kristauak elizara datoñenean aritu bea duen poza eta zerura joateko agertu bea duen zale-tasuna.

LÆTÁTUS sum in his, quæ dicta sunt mihi: * In domum Dómini ibimus.

Stantes erant pedes nóstri, * in atriis tuis Jérusalem.

Jerúsalem, quæ ædificatur ut civitas: * cujus participatio ejus in idípsum.

Illuc enim ascendérunt tribus, tribus Dómini: * testimónium Israel ad confiténdum nomini Domini.

Quia illic sedérunt

sedes in iudicio, * sédes super domum David.

Rogate quæ ad pacem sunt Jérusalem: * et abundantia diligentibus te:

Fiat pax in virtute tua: * et abundantia in túrribus tuis.

Propter fratres meos, et proximos meos, * loquébar pacem de te:

Propter domum Dómini Dei nostri, * quæsívi bona tibi.

4.—126'g. eresia

Jaungoikoak izan bear du gure janaria, gure igeslekua, gure itxaropena.

Nisi Dóminus ædificaverit domum, * in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

Nisi dóminus custodierit civitatem, * frustra vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: * surgite postquam sederitis, — qui manducatis panem doloris.

Cum dederit dilectis suis somnum: * ecce hereditas Dómini, filii: —merces, fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis: * ita filii excussorum.

Beátus vir qui implévit desiderium suum ex ipsis; * non confundetur cum loquétur inimicis suis in porta.

5.—147'g. eresia

Eskeñak Jaunari, bere Eñiari ta gure Eliz-Amari egin dizkion mesedeakatik.

LAUDA, Jerusalem, Dominum; * lauda Deum tuum, Sion:

Quóniam confortávit seras portarum tuarum; * benedíxit filiis tuis in te.

Qui pósuit fines tuos

pacem; * et adipe frumenti satiat te.

Qui emittit elóquium suum terræ; * velociter currit sermo ejus.

Qui dat nivem sicut lanam; * nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit crystallum su-
am sicut buccellas; *
ante faciē frígoris
ejus quis *sustinebit?*

Emittet verbum su-
um et liquefaciet *ea*; *
flabit spíritus ejus et
fluent aquæ.

Qui annuntiat ver-
bum suum *Jacob*; * jus-
títias, et judícia *sua* Is-
rael.

Non fecit táliter om-
ni nationi; * et judícia
sua non *manifestavit*
eis.

Eresefkia

AVE, maris stella,
Dei Mater alma,
Atque semper Virgo,
Felix cœli porta.

Sumens illud Ave
Gabriélis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Hevæ nomen.

Solve vincla reis,
Profer lumen cæcis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.

Monstra te esse ma-
trem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus
Tulit esse tuus.

Virgo singuláris,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solútos,
Mites fact et castos

Vitam præsta puram,
Iter para tutum,
Ut vidéntes Jesum,
Semper collætémur.

Sit laus Deo Patri,
Sumo Christo decus,
Spíritui Sancto,
Tribus honor unus.

Amen.

A. Dignare me laudá-
re te, Virgo sacráta

B. Da mihi virtútem
contra hostes tuos.

(Ondoren igandetán bezela).

Beste eresi batzuek

116'g. eresia

Goratu bezate eri guztiak Jaungoikoa

LAUDÁTE Dóminum,
omnes *gentes*: * lau-
dáte eum, *omnes pó-*
puli;

Quóniam confirmáta
est super nos miseri-
córdia ejus: * et véritas
Dómini manet in ætér-
num.

115'g. eresia

*Eskeñak Jaunari ziltzaldia (tentazioa) men-
deratu ondoren.*

CRÉDIDI, propter quod
locutus sum: * Ego au-
tem humiliátus sum ni-
mis.

Ego dixi in excéssu
meo: * Omnis homo
mendax.

Quid retríbuam Dó-
mino, * pro ómnibus,
quæ retríbuit mihi?

Cálicem salutáris ac-
cípiam: * et nomen Dó-
mini invocábo.

Vota mea Dómino
reddam coram omni
pópulo ejus: * pretiósas

in conspéctu Dómini
mors Sanctórum ejus;

O Dómine, quia ego
servus tuus; ego ser-
vus tuus, et fílius an-
cillæ tuæ.

Dirupísti víncula
mea; * tibi sacrificábo
hóstiam laudis, — et no-
men Dómini invocabo.

Vota mea Dómino
reddam in conspéctu
omnis pópuli ejus; in
átriis domus Dómini,
in médio tui, Jerúsa-
lem.

125'g. eresia

Jaunari eskeñak eman eta otoitz egiteko.

IN converténdo Dóminus captivitatem Sion; * facti sumus sicut consoláti.

Tunc replétum est gáudio os nostrum; * et lingua nostra exultatióne.

Tunc dicent ínter Gentes; * Magnificavit Dóminus fácere cum eis.

Magnificavit Dóminus †ácere nobiscum; * facti sumus lætantes.

Convérte, Dómine, captivitátem nostram, * sicut torrens in Austro.

Qui séminant in lácrymis, * in exultatióne metent.

Eúntes ibant et flebant, * mittentes sémina sua.

Veniéntes autem véniunt cum exultatióne, * portantes manípulos suos.

138'g. eresia

Jaunari laguntza eskatzeko otoitza.

Dómine, probasti me, et cognovíste me; * tu cognovísti sessiónem meam, et resurrectionem meam.

Intellexisti cogitatiónes meas de longe; * sémitan meam, et funí-

culum meum investigásti.

Et omnes vias meas prævidísti; * quia non est sermo in lingua mea.

Ecce, Dómine, tu cognovisti ómnia no-

víssima, et antíqua, *
tu formásti me, et po-
suisti super me manum
tuam.

Mirábilis facta est
sciéntia tua ex me; *
confortáta est, et non
pótero ad eam.

Quo ibo a spírítu
tuo? * et quo a fácie
tua fúgiam?

Si ascéndero in cœ-
lum, tu illic es; * si
descéndero in infer-
num, ades.

Si sumpsero pennas
meas dilúculo, * et ha-
bitávero in extremis
maris.

Etenim illuc manus
tua dedúcet me; * et
tenébit me dextera tua.

Et dixi: Fórsitan té-
nebræ conculcábunt
me: * et nox illuminátio
mea in delíciis meis.

Quia ténebræ non
obscurabúntur a te,—
et nox sicut dies illu-
minábitur: * sicut téne-
bræ ejus, ita et lumen
ejus.

Quia tu possedísti
renes meos: * susce-
písti me de útero ma-
tris meæ.

Confitebor tibi quia
terribiliter magnificá-
tus es: * mirabília ópe-
ra tua,—et ánima mea
cognóscit nimis.

Non est occultátum
os meum a te,—quod
fecísti in occúlto: * et
substántia mea in infe-
rióribus terræ.

Imperféctum meum
vidérunt óculi tui,—et
in libro tuo omnes scri-
béntur: * dies forma-
búntur, et nemo in eis.

Mihi autem nimis ho-
norificáti sunt amíci
tui, Deus: * nimis con-
fortátus est principátus
eórum.

Dinumerábo eos, et
super arénam multipli-
cabúntur: * exsurrexi,
et adhuc sum tecum.

Si occíderis, Deus,
peccatóres: * viri sán-
guinum, declináte a
me:

Quia dicitis in cogitatione: * Accipient in vanitate civitates tuas.

Nonne qui odérunt te, Dómine, óderam? * et super inimicos tuos tabescébam?

Perfécito ódio óderam illos: * et ini-

míci facti sunt sunt mihi.

Proba me, Deus, et scito cor meum: * interroga me, et cognósce sémitas meas.

Et vide, si via iniquitátis in me est: * et deduc me in via ætérna.

131'g. eresia

Dabid éregeak gogoratzen dio Jaunari bere etxekoak, apaizak eta ériya bedeinkatuko dituela aginduta daukala. Gure Eliz-ama ta Aita Santuaren aldeko otoitza.

Meménto, Dómine, David, * et omnis mansuetúdinis ejus:

Sicut jurávit Dómino, * votum vovit Deo Jacob:

Si introíero in tabernáculum domus meæ, * si ascéndero in lectum strati mei:

Si dédero somnum óculis meis: * et pálpebris meis dormitatió-nem:

Et réquiem tempóri-

bus meis: donec invéniam locum Dómino, * tabernáculum Deo Jacob.

Ecce audívimus eam in Ephráta: * invénimus eam in campis silvæ.

Introíbimus in tabernáculum ejus: * adorábimus in loco, ubi steterunt pedes ejus.

Surge, Dómine, in réquiem tuam, * tu et arca sanctificatiónis tuæ.

Sacerdotes tui induantur iustitiam: * et sancti tui exsultent.

Propter David, servum tuum, * non avertas faciem Christi tui.

Juravit Dominus David veritatem, — et non frustrabitur eam: * De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Si custodierint filii tui testamentum meum, * et testimonia mea hæc quæ docébo eos:

Et filii eorum usque in sæculum, * sedebunt super sedem tuam.

Quoniam elégit Dominus Sion: * elégit

eam in habitationem sibi.

Hæc réquies mea in sæculum sæculi: * hic habitábo quoniam elégi eam.

Viduam ejus benedicens benedicam: * pauperes ejus saturábo pánibus.

Sacerdotes ejus induam salutári: * et sancti ejus exsultatione exsultábunt.

Illuc producam cornu David, * parávi lucernam Christo meo.

Inimicos ejus induam confusione: * super ipsum autem efflorébit sanctificatio mea.

50'g. eresia

Jaungoikoari erukia eskatzeko Dabid'en otoitza.

Miserere mei, Deus, * secúndum magnam misericórdiam tuam.

Et secúndum multitudinem miseratiónum

tuárum, * dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: * et a peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitatem meam ego cognosco: * et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: * ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ecce enim in iniquitatibus concéptus sum: * et in peccátis concépit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexísti: * incerta et occúlta sapiéntiæ tuæ manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, et mundábor: * lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audístui meo dabis gáudium et lætítiam: * et exsultábunt ossa humiliáta.

Avérte fáciem tuam a peccátis meis: * et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: * et spíritum

rectum ínnova in vísceribus meis.

Ne projícias me a fácie tua: * et Spíritum Sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætítiam salutáris tui: * et spírítu principáli confirma me.

Decébo iníquos vias tuas: * et ímpii ad te convertentur.

Líbera me de sanguínibus, Deus, Deus salutis meæ: * et exsultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries: * et os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si volúisses sacrificium dedíssem útique: * holocáustis non delectáveris.

Sacrificium Deo spíritus contribulátus: * cor contrítum et humiliátum, Deus, non despícies.

Benigne fac, Dómine,
in bona voluntáte
tua Sion: * ut ædifi-
céntur muri Jerúsalem.

Tunc acceptábis sa-
crificium justitiæ, obla-
tiones, et holocáusta:
* tunc impónent super
altáre tuum vítulos.

Urte-aldi ta jayetarako ereseſkiak (imnoak)

Abenduan

Creator alme side-
rum,
Æterna lux creden-
tium,
Jesu Redemptor om-
nium,
Intende votis sup-
plícum.
Qui dæmonis ne frau-
dibus.
Periret orbis, impetu
Amoris actus, languidi
Mundi medela factus
[es.
Commune qui mundi
nefas
Ut expiaries, ad crucem
E Virginis sacrario
Intacta prodis victima.
Cujus potestas glo-
riæ,
Nomenque cum pri-
mum sonat,

Et cœlites et inferi
Tremente curvantur
genu.

Te deprecamur ulti-
mæ

Magnum diei Judicem,
Armis supernæ gratiæ
Defende nos ab hosti-
bus.

Virtus, honor, laus,
gloria

Deo Patri cum Filio,
Sancto simul Paraclito,
In sæculorum sæcula.
Amen.

ŷ. Rorate, cœli, dé-
super, et nubes pluant
justum.

R̄. Aperiátur terra,
et gérminet Salvató-
rem.

Eguberietan

Jesu Redemptor om-
 nium,
 Quem lucis ante origi-
 nem
 Parem paternæ gloriæ
 Pater supremus edidit:
 Tu lumen, et splen-
 dor Patris,
 Tu spes perennis omni-
 um,
 Intende quas fundunt
 preces
 Tui per orbem servuli.
 M e m e n t o , rerum
 Conditor,
 Nostri quod olim cor-
 poris,
 Sacrata ab alvo Virgi-
 nis
 Nascendo, formam
 sumpseris.
 Testatur hoc præsens
 dies,
 Currens per anni cir-
 culum,
 Quod solus e sinu Pa-
 tris

Mundi salus adveneris.
 Hunc astra, tellus,
 æquora,
 Hunc omne, quod cœ-
 lo subest,
 Salutis auctorem novæ
 Novo salutat cantico.
 Et nos, beata quos
 sacri
 Rigavit unda sangui-
 nis,
 Natalis ob diem tui
 Hymni tributum solvi-
 mus.
 Jesu, tibi sit gloria,
 Qui natus es de Virgi-
 ne,
 Cum P a t r e et almo
 Spiritu,
 In sempiterna sæcula.
 Amen.

ŷ. Notum fecit Dó-
 minus, alleluia. R̄. Sa-
 lutáre suum, allelúia.

Jesus'en izen deunarena

Jesu dulcis memoria,
Dans vera cordis gau-
dia :

Sed super mel, et om-
nia,

Ejus dulcis præsentia.

Nil canitur suavius,

Nil auditur jucundius,

Nil cogitatur dulcius,

Quam Jesus Dei Filius.

Jesu, s p e s pœniten-

tibus,

Quam pius es peten-
tibus!

Quam bonus te quæ-
rentibus!

Sed quid invenienti-
bus?

Nec lingua valet di-
cere.

Nec littera exprimere :
Expertus potest crede-
re,

Quid sit JESUM diligere.

Sis, JESU, nostrum
gaudium,

Qui es futurus præ-
mium :

Sit nostra in te gloria,

Per cuncta semper sæ-
cula. Amen.

ÿ. Sit nomen Dómi-
ni benedíctum, alle-
lúia.

R). Ex hoc nunc et
usque in sæculum, alle-
lúia.

Eregenetan

CRUDELIS Herodes,
Deum Regem venire
quid times?

Non eripit mortalia,

Qui regna dat cœles-
tia.

Ibant Magi, quam
viderant,

Stellam sequentes
præviam :

Lumen requirunt lu-
mine :

Deum fatentur numere.
 Lavacra puri gurgit-
 tis,
 Cœlestis Agnus attig-
 git :
 Peccata, quæ non de-
 tulit,
 Nos abluendo sustulit.
 Novum genus poten-
 tiæ :
 Aquæ rubescunt hy-
 driæ,
 Vinunque jussa funde-
 re

Mutabit unda origi-
 nem.

Jesu, tibi sit gloria,
 Qui apparuisti Genti-
 bus,
 Cum Patre et almo
 Spiritu,
 In sempiterna sæcula.
 Amen.

ÿ. Reges Tharsis et
 insulæ múnera óffe-
 rent.

Ṛ. Reges Arabum et
 Saba dona addúcent.

Garizuman

AUDI, benigne Condi-
 tor,
 Nostras preces cum
 fletibus,
 In hoc sacro jejunio
 Fusas quadragenario.
 Scrutator alme cor-
 dium,
 Infirma tu scis virium:
 Ad te reversis exhibe
 Remissionis gratiam.
 Multum quidem pec-
 cavimus,
 Sed parce confitenti-
 tibus :

Ad nominis lauden tui
 Confer medelam lan-
 guidis.

Concede nostrum
 conteri

Corpus per abstinen-
 tiam;

Culpæ ut relinquunt
 pabulum

Jejuna corda criminum.

Præsta, beata Trini-
 tas,

Concede, simplex Uni-
 tas;

Ut fructuosa sint tuis

Jejuniorum munera.

Amen.

ŷ. Angelis suis Deus mandávit de te.

Ŕ. Ut custódiant te in ómnibus viis tuis.

Nekaldian

VEXILLA Regis prodeunt :

Fulget crucis mysterium,

Qua vita mortem pertulit,

Et morte vitam protulit.

Quæ vulnerata lanceæ.

Mucrone diro, criminum

Ut nos lavaret sordibus,

Manavit unda, et sanguine.

Impleta sunt quæ concinit

David fideli carmine,

Dicendo nationibus :

Regnavit a ligno Deus.

Arbor decora et fulgida,

Ornata Regis purpura

Electa digno stipite

Tam sancta membra tangere.

Beata, cujus brachiis Pretium pependit sæculi,

Statera facta corporis, Tulitque prædam tartari.

O Crux, ave, spes unica,

Hoc passionis tempore Piis adauge gratiam, Reisque dele crimina.

Te, fons salutis Trinitas,

Collaudet omnis spiritus :

Quibus Crucis victoriam

Largiris, adde præmium. Amen.

ŷ. Eripe me, Dómine, ab hómine malo.

Ŕ. A viro iníquo éripe me.

Pazko aldian

AD regias Agni da-
 pes,
 Stolis amicti candidis,
 Post transitum maris
 Rubri,
 Christo canamus Prin-
 cipi.
 Divina cujus caritas
 Sacrum propinat san-
 guinem,
 Almique membra cor-
 poris
 Amor sacerdos immo-
 lat.
 Sparsum cruorem
 postibus
 Vastator horret Ange-
 lus :
 Fugitque divisum ma-
 re :
 Merguntur hostes fluc-
 tibus.
 Jam Pascha nostrum
 Christus est,
 Paschalis idem victi-
 ma,
 Et pura puris mentibus
 Sinceritatis azyma.
 O vera cœli victima,

Subjecta cui sunt tar-
 tara,
 Soluta mortis vincula,
 Recepta vitæ præmia.
 Victor, subactis in-
 feris,
 Trophæa Christus ex-
 plicat;
 Cœloque aperto, sub-
 ditum
 Regem tenebrarum tra-
 hit.
 Ut sis perenne men-
 tibus
 Paschale, Jesu, gau-
 dium,
 A morte dira criminum
 Vitæ renatos libera.
 Deo Patri sit gloria,
 Et Filio, qui a mortuis
 Surrexit, ac Paraclito,
 In sempiterna sæcula.
 Amen.
 ŷ. Mane nobiscum,
 Dómine, allelúia.
 R̄. Quóniam adves-
 peráscit, allelúia.

Jose Deunarena

TE, Joseph, celebrent
 agmina cœlitum,
 Te cuncti resonent
 christiadum chori.
 Qui clarus meritis,
 junctus es inclytæ
 Casto fœdere Vir-
 gini.
 Almo cum tumidam
 germine conjugem
 Admirans, dubio tan-
 geris anxius
 Afflatu superi Flami-
 nis Angelus
 Conceptum puerum
 docet.
 Tu matum Dominum
 stringis, ad exteras
 Ægypti profugum tu
 sequeris plagas;
 Amissum Solymis
 quæris, et invenis,

Jaunaren Igoeran

SALUTIS humanæ Sa-
 tor.
 Jesu, voluptas cordium,

Miscens gaudia fle-
 tibus.
 Post mortem reliquos
 sors pia consecrat,
 Palmamque emeritos
 gloria suscipit :
 Tu vivens, Superis
 par, frueris Deo,
 Mira sorte beatior.
 Nobis, summa Trias,
 parce precantibus,
 Da Joseph meritis si-
 dera scandere;
 Ut tandem liceat nos
 tibi perpetim
 Gratum prômere can-
 ticum. Amen
 ŷ. Sub umbra illius,
 quem desideráveram,
 sedi, allelúia.
 R̄. Et fructus ejus
 dulcis gútturi méo,
 allelúia.

Ordinis redempti Condi-
 tor,
 Et casta lux amantium:

Qua victus es cle-
 mentia,
 Ut nostra ferres crimi-
 na?
 Mortem subires inno-
 cens,
 A morte nos ut tolle-
 res?
 Perrumpis infernum
 chaos;
 Vincis catenas detra-
 his;
 Victor triumpho nobili
 Ad dexteram Patris se-
 des.
 Te cogat indulgen-
 tia,

Ut damna nostra sar-
 cias
 Tuique vultus compo-
 tes.
 Dites beato lumine.
 Tu dux ad astra, et
 semita,
 Sis meta nostris cor-
 dibus,
 Sis lacrymarum gau-
 dium,
 Sis dulce vitæ pœmi-
 um. Amen.
 Ÿ. Dóminus in cœ-
 lo, allelúia.
 R̄. Parávit sedem
 suam, allelúia.

Espiritu Santuaren etoŕeran

VENI, Creator Spiri-
 tus,
 Mentem tuorum visita,
 Imple superna gratia,
 Quæ tu creasti pecto-
 ra.
 Qui diceris Paraclitus.
 Altissimi Donum Dei,
 Fons vivus, ignis, ca-
 ritas,
 Et spiritalis unctio.
 Tu septiformis munere,

Digitus paternæ dex-
 teræ.
 Tu rite promissum Pa-
 tris,
 Sermone ditans guttu-
 ra.
 Accende lumen sensi-
 bus :
 Infunde amorem cordi-
 bus :
 Infirma nostri corpo-
 ris.

Virtute firmans perpeti.

Hostiam repellas longius.

Pacemque dones protinus :

Ductore sic te prævio.

Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem;

Noscamus atque Filium.

Teque utriusque Spiritum.

Credamus omni tempore.

Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula.

Amen.

ŷ. Loquebantur variis
linguis Apóstoli,
allelúia. R. Magnalia
Dei, allelúia.

Irutasun Deunarena

Jam sol recedit igneus;

Tu, lux perennis, Unitas,

Nostris, beata Trinitas,

Infunde amorem cordibus.

Te mane laudum carmine,

Te deprecamur vesperre :

Digneris ut te supplices.

Laudemus inter coelites.

Patri, simulque Filio.
Tibique, Sancte Spiritus,

Sicut fuit sit jugiter.

Sæclum per omne gloria. Amen.

ŷ. Benedíctus es,
Dómine, in firmamento
coeli. R. Et laudábilis
et gloriósus in
sæcula.

Sakramentu Deunarena

Pange, lingua, gloriósi
 Córporis mystérium,
 Sanguinísque pretiósi,
 Quem in mundi pré-
 tium
 Fructus ventris gene-
 rósi
 Rex effúdit Géntium.
 Nobis datus, nobis na-
 tus
 Ex intácta Virgine,
 Et in mundo conver-
 sátus
 Sparso verbi sémine,
 Sui moras incolátus
 Miro clausit órđine.
 In supremæ nocte
 coenæ,
 Recúmbens cum frátri-
 bus
 Observáta lege plene
 Cibis in legálibus,
 Cibum turbæ duodénæ
 Se dat suis mánibus.
 Verbum caro, panem
 verum
 Verbo carnem éfficit:

Fitque sanguis Christi
 merum,
 Et si sensus déficit,
 Ad firmándum cor
 sincérum
 Sola fides súfficit.
 Tantum ergo Sacra-
 méntum
 Venerémur cernui:
 Et antíquum documén-
 tum
 Novo cedat rítui;
 Præstet fides supple-
 méntum
 Sensuum defectui.
 Genitóri Genitóque
 Laus et jubilátio,
 Salus, honor, virtus
 quoque
 Sit et benedíctio:
 Procedenti ab utróque
 Compar sit laudátio.
 Amen.

ŷ. Panem de cœlo
 præstitísti eis, allelúia.
 R. Omne delectamén-
 tum in se habéntem,
 allelúia.

Jesus'en Biotzarena

Auctor beate sæculi,
 Christe, Redemptor
 omnium,
 Lumen Patris de lumi-
 ne,
 Deusque verus de Deo.
 Amor coegit te tuus
 Mortale corpus sume-
 re,
 Ut novus Adam redde-
 res
 Quod vetus ille abstu-
 lerat.
 Ille amor almus arti-
 fex
 Terræ marisque et si-
 derum,
 Errata patrum mise-
 rans
 Et nostra rumpens vin-
 cula
 Non corde discedat
 tuo

Vis illa amoris inclyti:
 Hoc fonte gentes hau-
 riant
 Remissionis gratiam.
 Percussum ad hoc est
 lancea,
 Passumque ad hoc est
 vulnera
 Ut nos lavaret sordi-
 bus
 Unda fluente et san-
 guine.
 Decus Parenti et Filio
 Sanctoque sit Spiritui,
 Quibus potestas, glo-
 ria
 Regnumque in omne
 est sæculum. Amen.

ÿ. Hauriétis aquas
 in gaudio. R. De fón-
 tibus Salvatóris.

Apostolu ta Ebanjelarien jayetan

Exsultet orbis gau-
 diis,
 Cœlum resultet laudi-
 dibus:
 Apostolorum gloriam

Tellus et astra conci-
 nunt.
 Vos, sæculorum judi-
 ces,
 Et vera mundi lumina:

Votis precamur cordi-
um :

Audite voces suppli-
cum.

Qui templa cœli clau-
ditis

Serasque verbo solvi-
tis,

Nos a reatu noxios

Solvi jubete, quæsu-
mus.

Præcepta quorum pro-
tinus

Languor salusque sen-
tiunt,

Sanate mentes langui-
das :

Apostoluena (Pazko aldiam)

Tristes erant Apos-
toli

De Christi acerbo fu-
nere,

Quem morte crudelis-
sima

Servi necarant impi.

Sermone verax Ange-
gelus

Mulieribus prædixerat:

Mox ore Christus gau-
dium

Augete nos virtutibus.

Ut, cum redibit arbiter

In fine Christus sæ-
culi,

Nos sempiterni gaudii

Concedat esse compo-
tes.

Patri, simulque Filio

Tibique, Sancte Spiri-
tus,

Sicut fuit, sit jugiter,

Sæclum per omne glo-
ria. Amen.

Ÿ. In omnem terram
exiit sonus eorum.

℞. Et in fines orbis
terræ verba eorum.

Gregi feret fidelium.

Ad anxios Apóstolos

Currunt statim dum
nuntiæ.

Illæ micantis obvia

Christi tenent vestigia.

Galilææ ad alta mon-
tium

Se conferunt Apostoli-

Jesuque, voti compo-
tes,

Almo beantur lumine.

Ut sis perenne menti-
bus
Paschale, Jesu, gau-
dium,
A morte dira criminum
Vitæ renatos libera,
Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui a mortuis

Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna sæcula.
Amen.

ŷ. Sancti et justī, in
Dómino gaudéte, alle-
lúia. R̄. Vos elégit
Deus in hereditátem
sibi, allelúia.

Ziñopa (martiri) batena

Deus, tuorum militum
Sors, et corona, præ-
mium.
Laudes canentes Mar-
tyris
Absolve nexu criminis.
Hic nampe mundi gau-
dia,
Et blanda frudum pa-
bula
Imbuta felle, deputans.
Pervenit ad cœlestia.
Pœnas cucurrit forti-
ter,
Et sustulit viriliter,
Fundensque pro te san-
guinem,
Æterna dona possidet.

Ob hoc precatu sup-
plici

Te poscimus, piissi-
me :

In hoc triumpho Mar-
tyris,

Dimitte noxam servu-
lis.

Laus et perennis glo-
ria

Patri sit, atque Filio,
Sancto simul Paraclito
In sempiterna sæcula.
Amen.

ŷ. Justus ut palma
florébit. R̄. Sicut ce-
drus Líbani multipli-
cábitur.

P. A. Deo Patri sit gloria, Apostoluena bezela

Ziñopa bat baño geyagorena

Sanctorum meritis in-
clyta gaudia

Pangamus, socii, ges-
taque fortia :

Gliscens fert animus
promere cantibus

Victorum genus opti-
mun.

Hi sunt, quos fatue
mundus abhorruit;

Hunc fructu vacuum,
floribus aridum

Contempsero tui nomi-
nis asseclæ,

Jesu, Rex bone cæli-
tum.

Hi pro te furias atque
minas truces

Calcarunt hominum,
sævaque verbera :

His cessit lacerans
fortiter ungula,

Nec carpsit penetralia.

Cæduntur gladiis mo-
re bidentium :

Non murmur resonat,
non querimonia :

Sed corde impavido
mens bene conscia

Conservat patientiam.

Quæ vox, quæ poterit
lingua retexere

Quæ tu Martyribus
munera præparas?

Rubri nam fluido san-
guine fulgidis

Cingunt tempora lau-
reis.

Te, summa o Deitas,
unaque poscimus;

Ut culpas abigas, no-
xia subtrahas.

Des pacem famulis; ut
tibi gloriam

Annorum in seriem
canant. Amen.

ÿ. Exsultábunt
sancti in glória. R̄. Læ-

tabúntur in cubilibus
suis.

Pazko-aldian

Rex gloriose Marty-
rum,

Corona confitentium,
Qui respuentes terrea

Perducis ad cælestia :
 Aurem benignam pro-
 tinus
 Intende nostris voci-
 bus :
 Trophæa sacra pangi-
 mus :
 Ignosce quod deliqui-
 mus.

Tu vincis inter Marty-
 res,
 Parcisque Confessori-
 bus :
 Tu vince nostra cri-
 mina,
 Largitor indulgen-
 tiæ.

Deo Patri sit gloria... 467'gn. of.

Aitorlearena

Iste Confessor Domi-
 ni, colentes
 Quem pie laudant po-
 puli per orbem,
 (1) Hac die lætus me-
 ruit beatas
 Scandere sedes.
 Qui pius, prudens, hu-
 milis, pudicus,
 Sobriam duxit sine la-
 be vitam,
 Donec humanos ani-
 mavit auræ
 Spiritus artus.

Cujus ob præstans me-
 ritum, frequenter.
 Ægra quæ passim ja-
 cuere membra,
 Viribus morbi domitis,
 saluti
 Restituuntur.
 Noster hinc illi cho-
 rus obsequentem
 Concinit laudem, cele-
 bresque palmas,
 Ut piis ejus precibus
 juvemur
 Omne per ævum.

(1) *Eriotz-eguna ez bada esan :*

Hac die lætus meruit supremos
 Laudis honores.

Sit salus illi, deus
atque virtus,
Qui, super cæli solio
coruscans,
Totius mundi seriem
gubernat

Trinus et unus.
Amen.
ŷ. Justum dedúxit
Dóminus per vias rec-
tas. R̄. Et osténdit illi
regnum Dei.

Birjiñena

Jesu, corona Virgi-
num,
Quem mater illa con-
cipit
Quæ sola Virgo par-
turit,
Hæc vota clemens
accipe:
Qui pergis inter lilia
Septus choreis Virgi-
num,
Sponsus decorus glo-
ria
Sponsisque reddens
præmia.
Quocumque tendis
Virgines
Sequuntur atque lau-
dibus

Post te canentes cur-
sitant,
Hymnosque dulces
personant.
Te deprecamur sup-
plices,
Nostris ut addas sen-
sibus
Nescire prorsus omnia
Corruptionis vulnera.
Virtus, honor, laus,
gloria
Deo Patri cum Filio,
Sanctosimul Paraclito,
In sæculorum sæcula.
Amen.
ŷ. Diffusa est grá-
tia in lábiis tuis. R̄.
Proptérea benedíxit te
Deus in ætérnum.

P. A. Deo Patri, etc. 467'gn. of.

Birjiña ez zan Emakume Deunarena

Fortem virili pectore
 Laudemus omnes femi-
 nam,
 Quæ sanctitatis gloria
 Ubique fulget inclyta.
 Hæc sancto amore
 saucia,
 Dum mundi amorem
 noxium
 Horrescit, ad cælestia
 lter peregit arduum.
 Carnem domans jeju-
 niis,
 Dulcique mentem pa-
 bulo
 Orationis nutriens,
 Cælli potitur gaudiis.

Rex Christe, virtus for-
 tium,
 Quí magna solus effi-
 cis,
 Hujus precatu, qæsu-
 mus,
 Audi benignus suppli-
 ces.
 Deo Patri sit gloria,
 Ejusque soli Filio,
 Cum Spíritu Paraclito,
 Nunc et per omne sæ-
 culum. Amen.
 ŷ. Diffúsa est grá-
 tia in lábiis tuis.
 R̄. Proptérea bene-
 dixit te Deus in ætér-
 num.

P. A. Deo Patri, etc. 467'gn. or.

Elizaren Opalpen egunean

Cælestis urbs Jerusa-
 lem,
 Beata pacis visio,
 Quæ celsa de viventi-
 bus
 Saxis ad astra tolleris,
 Sponsæque ritu cin-
 geris

Mille Angelorum milli-
 bus.
 O sorte nupta prospe-
 ra,
 Dotata Patris gloria,
 Respersa Sponsi gra-
 tia,
 Regina formosissima,

Christo jugata princi-
 pi,
 Cæli corusca civitas!
 Hic margaritis emi-
 cant,
 Patentque cunctis os-
 tia :
 Virtute namque præ-
 via
 Mortalis illuc ducitur,
 Amore Christi perci-
 tus
 Tormenta quisquis
 sustinet.
 Scalpri salubris icti-
 bus
 Et tunsione plurima,
 Fabri polita malleo

Juan Batista Deunarena

Ur queant laxis reso-
 nare fibris
 Mira gestorum famuli
 tuorum,
 Solve polluti labii rea-
 tum
 Sancte Joannes.
 Nuntius celso veniens
 Olympo,
 Te patri magnum fore
 nasciturum

Hanc saxa molem
 construunt,
 Aptisque juncta nexi-
 bus
 Locantur in fustigio.
 Decus Parenti debitum
 Sit usquequaque Altis-
 simo,
 Natoque, Patris unico,
 Et inclyto Paraclito,
 Cui laus, potestas,
 gloria
 Æterna sit per sæcula.
 Amen.

ŷ. Domum tuam,
 Dómine, decet sancti-
 tudo. R̄. In longitúdi-
 nem diérum.

Nomen, et vitæ seriem
 gerendæ
 Ordine præmit.
 Ille promissi dubius
 superni,
 Perdidit promptæ mo-
 dulos loquelæ;
 Sed reformasti genitus
 peremptæ
 Organa vocis.

Ventris obstruso re-
 cubans cubili
 Sensesas Regem tha-
 lamo manentem;
 Hinc parens nati meri-
 tis uterque
 Abdita pandit.
 Sit decus Patri, geni-
 tæque Proli,

Et tibi compar utrius-
 que virtus,
 Spiritus semper, Deus
 unus omni
 Temporis ævo. Amen.
 ŷ. Iste puer mag-
 nus coram Domino.
 R̄. Nam et manus ejus
 cum ipso est.

Migel Deunarena

Te splendor et virtus
 Patris,
 Te vita, Jesu, cordium,
 Ab ore qui pendent tuo,
 Laudamus inter Ange-
 los.
 Tibi mille densa mi-
 llium
 Ducum corona militat;
 Sed explicat victor cru-
 cem
 Michael salutis signi-
 fer.
 Draconis hic dirum
 caput
 In ima pellit tartara,
 Ducemque cum rebel-
 libus
 Cœlesti ab arce fulmi-
 nat.

Contra ducem su-
 perbiæ
 Sequamur hunc nos
 principem
 Ut detur ex Agni
 throno
 Nobis corona gloriæ.
 Patri, simulque Filio,
 Tibique, Sancte Spiri-
 tus,
 Sicut fuit, sit jugiter
 Sæclum per omne
 gloria.
 Amen.
 ŷ. In conspectu An-
 gelórum psallam tibi,
 Deus meus. R̄. Adorá-
 bo ad templum sanc-
 tum tuum, et confité-
 bor nómini tuo.

Aguítza (Erosario) Deunarena

TE gestientem gaudiis,
 Te sauciam doloribus,
 Te jugi amiciam gloria,
 O Virgo Mater pangimus.
 Ave, redundans gaudio
 Dum concipis, dum visitas;
 Et edis, offers, invenis;
 Mater beata, Filium,
 Ave, dolens, et intimo
 In corde agonem, verbera,
 Spinas crucemque Filii
 Perpessa, princeps Martyrum.
 Ave, in triumphis
 Filii,

In ignibus Paracliti,
 In regni honore et lumine,
 Regina fulgens gloria.
 Venite, gentes, carpite
 Ex his rosas mysteriis,
 Et pulchri amoris inclytæ
 Matri coronas nectite.
 Jesu, tibi sit gloria,
 Qui natus es de Virgine,
 Cum Patre et almo Spiritu,
 In sempiterna sæcula.
 Amen.

ŷ. Regina sacratissimi Rosarii, ora pro nobis. R. Ut digni efficiámur promissionibus Christi.

Deun Guzien jayegunean

PLACARE, Christe,
 servulis,
 Quibus Patris clementiam

Tuæ ad tribunal gratiæ
 Patrona Virgo postulat.
 Et vos, beata per
 novem

Distincta gyros agmi-
 na,
 Anticua cum præsen-
 tibus,
 Futura damna pellite.
 Apostoli cum Vati-
 bus,
 Apud severum Judi-
 cem
 Veris reorum fletibus
 Exposcite indulgen-
 tiam.
 Vos, purpurati Mar-
 tyres,
 Vos, candidati præmio
 Confessionis, exsules
 Vocate nos in patriam,
 Choreia casta Virgi-
 num,

Et quos eremus inco-
 las
 Transmisit astris, cæ-
 litum
 Locate nos in sedibus.
 Auferte gentem per-
 fidam
 Credentium de finibus,
 Ut unus omnes unicum
 Ovile nos pastor regat.
 Deo Patri sit gloria,
 Natoque Patris unico,
 Sancto simul Paraclito,
 In sempiterna sæcula.
 Amen.

ŷ. Exsultábunt Sanc-
 ti in glória. R). Læta-
 búntur in cubilibus
 suis.

DEUN ASKORI DAGOZKIEN

BEZPERAK

Apostolu ta Ebanjelarienak

1'go Bezperetako : Lenbiziko 4 eresiak Igan-
 dekoak, 437' an; 5' goa *Laudate Dominum*,
 449'an.

Il'gañen Bezperetako : 1'go eresia *Dixit Do-*
minus, 437'an; 2'goa, *Laudate pueri*, 440'an; 3'

goa, *Credidi*, 449'an; 4'goa, *In convertendo*, 450'an; 5'goa, *Domine probasti me*, 450'an.

Ereseñkia, *Exsultet*, 465'an.

Pazko aldian, Ereseñkia *Tristes*, 466'an.

Martiriyenak

I'go Bezperetako : Lenbiziko 4 eresiak Igan-
dekoak, 437'an; 5'goa, *Laudate Dominum*,
449'an.

II' gañen Bezperetako : 5'go, eresia *Credidi*
449'an.

Ereseñkia; martiri batena bada: *Deus tuorum*,
467'an.

Ereseñkia, martiri bat baño geyago badira :
Sanctorum, 468'an.

Pazko aldian : *Rex gloriose*, 468'an.

Gotzai Aitoñlearenak

I' go Bezperetako : Lenbiziko 4 eresiak Igan-
dekoak, 437'an; 5'goa *Laudate Dominum*,
449'an.

II' gañen Bezperetako, 5'go eresia *Memento*,
452'an.

Ereseñkia : *Iste Confessor*, 469'an.

Gotzaia ez dan Aitoñlearenak

I'go eta II'go Bezperetako : Lenbiziko 4 ere-
siak Igan-dekoak, 437'an; 5'goa *Laudate Domi-
num*, 449'an.

Ereseñkia : *Iste Confessor*, 469'an.

Birjiñak

I'go eta II'go Bezperatako : Eresiak Ama Birjiñarenak, 446'an.

Ereseñkia : *Jesu, Corona Virginum*, 470'an.

Birjiñak ez diran Emakume

Deuneenak

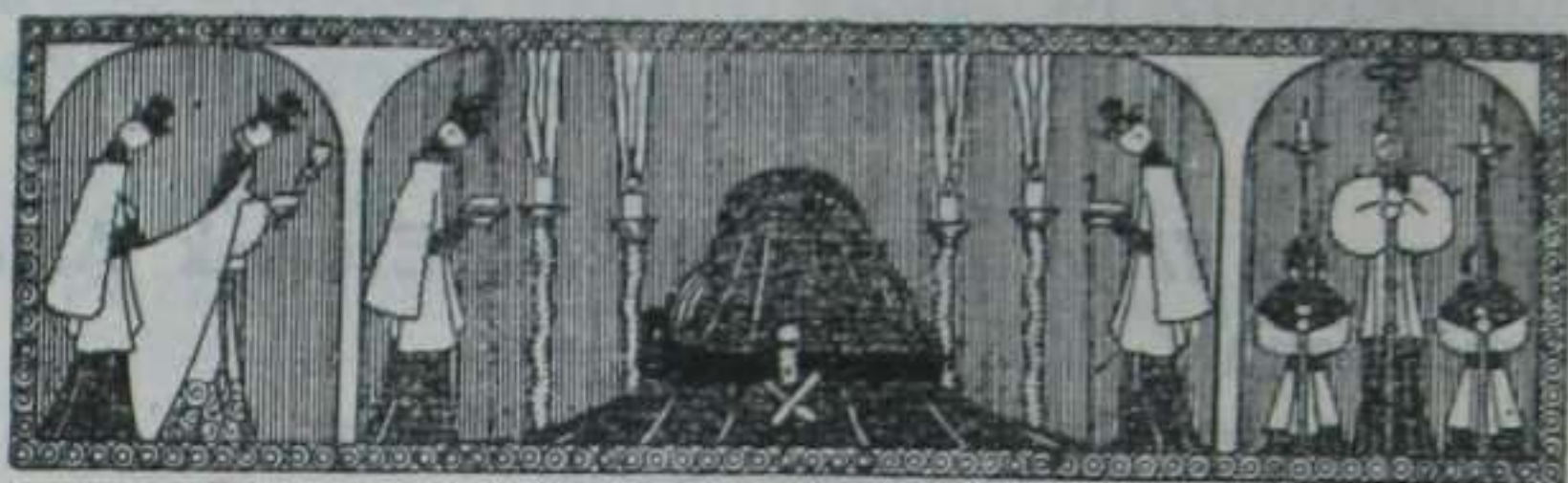
Dana Birjiñeenak bezela, Ereseñkia : *Fortem virili*, 471'an.

Jaunari opaldutako Eliz'en baten

oroimenian esaten diranak

Lenbiziko 4 eresiak Igandekoak, 437'an; 5'goa *Lauda Jerusalem*, 447'an; Ereseñkia, *Cœlestis urbs*, 471'an.

IĻEN AĀENDIA (OFIZIOA)

Noturnua

Aita gurea, Agur Maria eta Kredoa *ixilik eta zuti*.

Zuti. Regem cui omnia vivunt, * Venite adoremus.

Venite, exultemus Dómino, jubilémus Deo, salutári nostro; præoccupémus faciem ejus in confessióne, et in psalmis jubilémus ei.

Regem, cui omnia vivunt, venite, adorémus.

Quóniam Deus magnus Dóminus, et Rex

magnus super omnes deos: quóniam non repellet Dóminus plebem suam: quia in manu ejus sunt omnes fines terræ, et altitúdes móntium ipse cónspicit.

Venite, adorémus.

Quóniam ipsius est mare, et ipse fecit illud, et áridam fundaverunt manus ejus (1) *venite adorémus et procidamus ante Deum: plo-*

(1) Itz auek belauniko esan bear díra.

rémus coram Dómino, qui fecit nos, quia ipse est Dóminus Deus noster; nos autem pópulus ejus, et oves pás-cuæ ejus.

Regem, cui ómnia vivunt, venite, adorémus.

Hódie si vocem ejus audiéritis, nolite obduráre corda vestra, sicut in exacerbatióne secundum diem tentatiónis in desérto; ubi tentavérunt me patres vestri, probaverunt et viderunt ópera mea.

Venite, adorémus.

1.—5'gn. eresia

Zuzenak Jaunaren laguntza eskatzen du gaizkiñen aurka.

Exerita. Vérba mea áuribus percipe Dómine, * intéllige clamorem meum.

Inténde vóci orationis méæ, * rex méus et Deus meus.

Quóniam ad te ora-

Quadráginta annis próximus fui generatióni huic, et dixi: Semper hi errant corde; ipsi vero non cognoverunt vias meas: quibus jurabi in ira mea: si introíbunt in requiem meam.

Regem, cui omnia vivunt, venite, adorémus.

Requiem æternam dona, eis Dómine: et lux perpetua lúceat eis.

Venite, adorémus.

Regem, cui ómnia, vivunt, *venite, adorémus.*

bo, * Dómine mane exaudies vocem meam.

Mane astábo tíbi et videbo, * quóniam non Déus vólens iniquitatem tu es.

Neque habitábit juxta te malignus, * neque

permanebunt injústi
ante oculos tuos.

Odisti ómnes qui
operántur iniquitatem,
* pérdes ómnes qui lo-
quuntur mendacium.

Virum sánguinum et
dolósum abominabitur
Dominus, * égo autem
in multítudine miseri-
cordiæ tuæ.

Introibo in dómum
tuam, * adorábo ad
témplum sánctun túum
in timore tuo.

Dómine, deduc me in
justitia tua, * propter
inimícos méos dirige
in conspectu túo viam
meam.

Quóniam non est in
óre eorum veritas, *
cor eorum vanum est.

Sepúlcrum párens
est gúttur eórum, —

línguis súis dolóse
agebant, * júdica illos,
Deus.

Décidant a congita-
tiónibus súis, —secun-
dum multitudinem im-
pietatum eórum expelle
eos, * quóniam irrita-
verunt te Domine.

Et læténtur ómnes
qui sperant in te, * in
ætérrnum exsultábunt,
et habitabis in eis.

Et gloriabúntur in te
ómnes qui diligunt no-
men túum, * quóniam
tu benedices justo.

Dómine, ut scúto bó-
næ voluntatis tuæ, *
coronasti nos.

Réquiem æternam *
dóna eis Dómine

Et lux perpetua * lu-
ceat eis.

2.—6'gn. eresia

*Jaunaren erukia eskatzeko. Pekatari damu-
tuaren otoitza.*

Dómine, ne in furó-
túo árguas me * neque
in ira túa corripias me.

Mirerére méi Dómi-
ne, quóniam infirmus
sun : * sána me Dómi-

ne, quóniam conturbáta sunt óssa mea.

Et ánima méa túrbata est valde, * sed tu Dómine, usquequo.

Convértere Dómine, etéripe ánimam meam, * sálvum me fac propter misericórdiam tuam.

Quónian non est in mórte qui mémor sit tui, * in inférno autem quis confitébitur tibi.

Laborávi in gémitu méo,—lavábo per singulas nóctes léctum meum, * lácrimis méis strátum méum rigabo.

Turbátus est a furóre óculus meus, * inve-

terávi inter ómnes inimicos meos.

Discédite a me ómnes qui operámini iniquitatem; * quóniam exaudivit Dóminus vócem flétus mei.

Exaudivit Dóminus deprecationem meam, * Dóminus oratióem méam suscepit.

Erubéscant et conturbéntur vehementer ómnes inimíci mei, * convertántur et erubescant valde velóciter.

Réquiem æternam * dóna éis Dómine.

Et lux perpetua * lúceat eis.

3.—7'gn. erezia

Dabid'ek bere obena kendu ta bere uste onagatik gorde dezala eskatzen du.

Dómine Deus méus, in te speravi, * sálvum me, fac ex omnibus persequentibus me, et libera me.

Nequándo rápiat ut

leo ánimam meam, * dum non est qui rédimat, neque qui sálvum faciat.

Dómine Déus méus, si féci istud, * si est

iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuētib^{us} mīhi mala. * decida^m mērito ab inimicis mēis inanis.

Persequatur inimicus animam meam, — et comprehendat, et conculcet in terra vitam meam, * et gloriam meam in pulverem deducat.

Exsurge Dōmine in ira tua, * et exaltare in finibus inimicōrum meorum.

Et exurge Dōmine Dēus mēus in praecepto quod mandasti, * et synagoga populōrum circūmdabit te.

Et propter hanc in altum regrēdere, * Dōminus iudicat populos.

Iudica me Dōmine secūndum iustitiam meam, * et secūndum innocentiam meam super me.

Consumetur nequitia peccatōrum, et dīri-

ges iustum, * scrutans cōrda et rēnes Deus.

Iustum adiutorium meum a Domino, * qui salvos facit rectos corde.

Dēus iudex iustus, fōrtis et patiens, * numquid irascitur per singulos dies?

Nisi conversi fueritis, gladius sūum vibrabit, * arcum sūum tetēndit, et paravit illum.

Et in eo paravit vasa mortis, * sagittas suas ardentibus effecit

Ecce parturiit iniquitiam, * concēpit dolorem et pēperit iniquitatem.

Lacum apēruit, et effōdit eum, * et incidit in foveam quam fecit.

Convertetur dolor ejus in caput ejus, * et in vētricem ipsius iniquitas ejus descendet.

Confitebor Dōmino secūndum iustitiam

ejus, * et psállam nó-
mini Dómini altissimi.

Requiem æternam *
dóna éis Domine.

Et lux perpetua * lú-
ceat eis.

Zuti. ŷ. Aporta inferi.

Ŕ. Erue Dómine
animas eorum.

Irakurtza ta eŕesponsio bitarŕean exerita

Credo quod Redemptor meus vivit, et in no-
vissimo die de terra surrectúrus sum: * Et in
carne mea videbo Deum Salvatórem meum.

Quem visúrus sum ego ipse, et non álius; et
óculi mei conspectúri sunt. Et in carne mea, etc.

Qui Lázarum resuscitasti a monumento fæti-
dum; * Tu eis, Dómine, dona requiem, et locum
indulgentiæ.

Qui ventúrus es judicáre vivos et mórtuos, et
sæculum per ignem. Tu eis, Dómine, etc.

Dómine, quando véneris judicáre terram, ubi
me abscondam a vultu iræ tuæ? * Quia peccávi
nimis in vita mea.

Commissa mea pavésco, et ante te erabesco:
dum veneris judicáre, noli me condemnáre. Quia
peccávi...

Requiem æternam dona eis, Domine; et lux
perpétua lúceat eis. Quia peccávi, etc.

Ilen aldez azkespena

Zuti egon beaŕ da.

Libera me, Domine, de morte æténa in die
illa tremenda, * Quando cæli movendi sunt et

terra; * Dum veneris iudicáre sæculum per ignem.

Tremens factus sum ego, et timeo, dum discússio venerit, atque ventura ira. * Quando...

Dies illa, dies iræ, calamitatis et miseræ, magna et amara valde. * Dum...

Requiem æternam. Líbera me...

Kyrie eleison Christe eleison

Kyrie eleison.

Pater noster... (*Aita gurea ixilík*).

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

A porta inferi.

Erue Domine animam ejus (*askogatik* animas eorum).

Requiescat in pace.

Amen.

Domine exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Īlotza lurpetzera eramaten dan bitar'tean kantatu bear' da : In paradisum deducant te Angeli: in tuo adventu suscipiant te Martyres, et perducant te in civitatem sanctam Jerusalem. Chorus Angelorum te suscipiat, et cum Lazaro quondam paupere æternam habeas requiem.

Ego sum...

Benedictus Dóminus		sitávit. et fécit redem-
Déus Israel, * quia vi-		ptiónem plébis suæ :

Et eréxit córnu salú-
tis nobis, * in dómo
Dávid púeri sui.

Sicut locútus est per
os sanctorum, * qui a
sæculo sunt prophetá-
rum ejus.

Salútem ex inimícis
nostris. * et de mánu
ómnium qui oderunt
nos.

Ad faciéndam mise-
ricordiam cum pátribus
nostris, * et memorári
testamenti súi sancti.

Jusjurándum, quod
jurávit ad Abraham
pátrem nostrum, * da-
túrum se nobis.

Ut sine timóre, de
mánu inimicórum nos-
trórum liberati, * ser-
viámus illi.

In sanctitáte et jus-

títia córam ipso, * óm-
nibus diébus nostris.

Et tu púer, prophéta
Altíssimi vocáberis, *
præíbis enim ante fá-
ciem Dómini, paráre
vias ejus.

Ad dandam sciénti-
am salútis plébi ejus, *
in remissionem pecca-
tórum eorum.

Per viscera miseri-
cordiæ Dei nostri * in
quibus visitávit nos,
óriens ex alto.

Illumináre his qui in
ténébris et in úmbra
mórtis sedent, * ad di-
rigéndos pédes nós-
tros in viam pacis.

Réquiem æternam *
dóna éi Dómine.

Et lux perpetua * lú-
ceat ei.

Ant. Ego sum resurrectio et vita : qui credit
in me, etiam si mortuus fuerit, vivet; et omnis
qui vivit et credit in me, non morietur in æter-
num.

Kyrie eleison, Christe eleison

Kyrie eleison

Pater noster... *Aita gurea ixilik.*

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

A porta inferi.

Erue Domine animan ejus (*batez goitik badi-
ra ilak* animas eorum).

Requiescat in pace.

Amen.

Domine exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spírítu tuo.

Requiem æternam dona eis Domine.

Et lux perpetua luceat ei (*askogatik* eis).

Requiescat in pace.

Amen.

KRISTAU-IKASBIDE-LABURPENA

I

UZKURTZ EDO ERLIJOAREN OÑARI - EGIAK

1.—Jaungoiko bakafá, betikoa ta guztialduna

Jaungoikoa, bere izatez, asiera-gabea ta amai-
-gabea da. Jaungoikoa, beti izan da ta beti izan-
go ere da : *Ni, naizena naiz.*

Jaungoikoaren neurígabetasunak ludia beterik
dauka, ta aren begiak biotzaren azken-alozeta-
raño dana ikusten dute.

Bere bikaintasunak neufi-gabeak dira; ta az-

kengabea da Bera bere gauza guzietan : aunditasunean, jakindurian, zuzentasunean, aalean zorionean... Ezer ere ez da Berak egin ez duanik, bera beste Jaungoikorik ez bait-da. Ezertxo ere ez da gertatzen bere agindu edo baimenik gabe; dan guztiaren zaindaria Bera da : *Txoririk ere ez da luñera erortzen Jaungoikoaren baimenik gabe*, esan zuan gure Jaun Jesusek.

2.—Iru notin edo persona Jaungoikoa'gan

Iru notin edo persona banak dira Jaungoikoa'gan. Aita, Semea ta Goteuna edo Espiritu Santua. *Zoazte ta bataiatu eridi guztiak Aita'ren eta Semea'ren eta Goteuna'ren izenean.*

Semea, Aita'gandik sortua da, aren aintzaren dirdira ta aren izatearen irudi bezela.

Goteuna, Aita ta Semeagandik dator, bion arteko maitasuna bezela.

3.—Izadia ta gizona

Asiera-aldian, Jaungoiko'ak zerua ta lufa sei egunetan, au da, sei asi-aldietan irazan zituan.

Seigafenean Jaungoiko'ak gizona irazan zuan. Ofetarako, Idazteunak dionez, lur pitin bat artu eta artaz lenen-gizonaren soña egin zuan; gero arpegian aize eman, eta berari adimendun gogo edo anima erantsi zion; adimenduna, ilezkoña ta bere antz-irudikoa.

Gero Adan'en saiets-ezuzaz Eba egin zuan. Onelaxe egiñak dira gure lenengo gurasoak.

4.—Jatofizko obena

Jaungoikoa'k Adan eta Eba grazi donetzaleaz apainduak irazan zituan, eta grazi ofekin batean jatofí-zuzentasuna ta ilezkortasuna eman zien.

Grazi donetzaleak gogo edo animari, Jaungoiko-bizitza ber-bera damaio ta bizitza ofekin batean betiko zorionerako eskubidea. Adan eta Eba'ren grazi donetzalea ta jatofí-zuzentasuna eta ilezkortasuna guk ere izango genduan berak nai izan balute.

Ortarako ordea, Jaungoikoa'ren esana egin bear zuten; Jazute—esan zien Jaunak—: *«Jan baratzako zugaitz-igali guztietatik; baño, on eta txar-jakiteko zugaitzekotik ez. Igali ori jaten dezuteneko il egingo zerate»*.

Bañan etsaiak atzipetuta, galerazitako igali ura jan egin zuan Eba'k eta Adan'i eman eta Adan'ek ere antxe jau zuan.

Adan'en pekatu onek ondatu zituan, Jaungoikoa'k gizonarekiko zituan lenengo asmoak. Oben ori zalako jaurti zituan Adan eta Eba luferko atsegintegitik, eta ofela galdu zituzten gure lenengo gurasoak, berentzat eta beren ondorengoentzat grazi donetzalea, zeruko atsegintegirako eskubidea, naimen-zuzentasuna ta ilezkorizatea.

Orain, Adan'en ondorengoak jaiotzean duten grazi-ezari, jatofí-obena deritzaio, ta zuzenntasun-gabeari, griña.

5.—Eroslea

Jaungoikoa'k ordea, etzuan gizona bere oke-
rean laga : biotz-garbaiz eta Eroslea'ren itxo-
dopenez zerura-bidea beñiro idikirik utzi zion.

Jaungoikoa'k erabakitako garaiak eldu zira-
nean, Adan'ek oben egin-da milaka urtez geroz-
tik, Augusto-agintearen beñogei ta bigaeren ur-
tean antxe jaio zan Jesus, Aita'ren Seme betiko-
ra jaungoikotasunez eta egizko Gizona'ren Se-
mea bere gizatasunez, Juda'ko Belen'en, Abraan,
Isak, Jakob eta Dabid'en odoletik eta Joakin eta
Ana doneen alaba ta Jose donearen ezkontide
zan Andre Maria Birjiña garbi deunagandik.
Jesus zeritzaion; au da, Salbatzailea.

Jesus, Jaungoiko - Gizona'k *bi izate* banak
ditu : beragatik bi adimen eta bi naimen, jaun-
goikozkoa bata ta gizonezkoa bestea. Bi izateak
notin edo persona batean, Jaungoiko-Semea'ren
notiñean, batuak daude.

Ogei ta amar urtez Nazaret'en btzi izan zan
Jesus, Andre Mari ta Jose'ren etxe ezkutuan;
Gero azken-iru urteetan bere Bidali edo Apos-
toluak bildu zituan; baita Juda eta Galilea'n bere
alatz eta mirarien bidez bere jaungoikotasuna
egiztatu ere.

6.—Erosketa

Erosketa-ordua eldu zalarik Jesus'ek bere bu-
rua etsaien esku utzi zuan, oiek nekaldi-eriotze-
tara eraman zezaten.

Judas'ek saldu, eñiko Zaña'k gaitzetsi, Pilato eñomatar-agintariak epaitu zigorkatu, arantzaz burestu, soñekoak kendu ta gurutzean josi ondoren, lapur biren erdian il zan Jesus...

Ordu artan luña ikaraz asi zan, eta añaik alkar joka puskatu, elizako estalkia erdibitu, ilak piztu...

Añi-ilobi beñian eortzi zuten Jesus, baña, bere eriotz-alditik irugañen egunena, berak iragañi zunez ilobiko aña irauli ta antxe irten zan Jesus bizirik eta antxe aurkeztu zitzaien beñogeiegunez, biziz betea, bere Bidali ta eun baño geiago sinismendunei.

Azkenik, Berbizkunde-egunetik beñogeigafenera, zeruratu zan Jesus bere ikasle guztien aurfearan... Adan'ek galdu zigun zerua, Jesus'ek ipiñi zigun beñiro ere gure esku.

7.—Kristau-Uzkurtz edo Erlijioa

Kristau-Uzkurtza, Jesus'ek gizon egin eta gu gaizkatzeko (salbatzeko) gurutzean il zan Jaungoiko-Seme betikoñak, jañitako uzkurtza degu.

Jesus'ek etzuan ezer idatzi-ta utzi. Itzez agertu zien eñiai ta ikasleai bere Beñi Ona, eta Bidal edo Apostoluai utzi zien ludi osoan zabaltzeko egitekoa, itz auen bidez: *Zoazte ta eñi guztiai irakatsi egiezute nik agindu dizutedana... Sinisten duana gaizkatuko da ta sinisten ez duana galduko.*

Kristau-Uzkurtzaz beste egiazko erjijiorik ez da ludian.

Ona kristau-sinismenaren egia zerk sinistazten digu : 1. Jesukristo'ren eta Apostoluen alatz edo mirariak; 2'gn. jendea ain ezez kristau egiteak; ez bait-dezake egiak bestek ofelako indarik izan; 3'gn.) kristau-uzkurtza egiztatzeko beren bizia eman zuten Apostolu, lkasle ta mi-laka sinismendunen aitortzak.

II

A Z K E N A K

8.—Zerua

Gu guztiok zerurako egiñak gera. Zerua, aingeru ta zoriondunak Jaungoikoa ikusiaz betiko atsegiñetan bizi diran zoriontegia da.

Zerua betikoa da ta bakaña; guztion zoriona, ordea, ez da berdiña izango. Irabazi duan zorion-neuñia emango dio Jaungoikoa'k bakoitzari.

Urri ereiten duanak, guñxi bilduko du; ugari ereiten duanak, ordea, efuz.

9.—Garbitokia

Zikiñik ezin diteke sartu ezertxo ere zeruan. Oben egiñaz Jaungoikoa iraindu ta obenaren zor Jaungoiko - zuzentasunari, neke - ordañez, osoro ordaindu ez dionak, Garbitokira joan beaño du, zor guztiak osoro zuritu ta oben-kutsuak garbitu arte.

10.—Inpernua

Pekatuaren mendean edo grazi donetzailerik gabe iltzen dana, inpernura joango da, an bere obenai dagokien zorigaitza izateko.

Bi zorigaitz-era dira inpernua: neke-zorigaitza edo Jaungoiko'rik gabe bizi-beaia (*Uruti nigandik, gaitzetsiok!*), eta zentzun-zorigaitza edo sua (*Zoazte, betiko sutara*).

11.—Bakoitz-auzia ta orokar-auzia

Il-da bereala epaituko du Jaungoikoa'k bakoitzaren anima, ta orduan anima, edo zerura edo garbitokira edo inpernura joango da, irabazi duanez. Baño, munduaren azkenean, Jaungoikoa'ren zuzentasuna garbi agertu dedin, Auzi Nagusia egingo da. An bildu bearko degu guztiok, bakoitza bere gorputz eta animarekin, ageriko epaia artzera.

12.—Berpizkundia

Gizakume guztiak berpiztuko gera, edo aintzarako edo lotsatarako. Gorputz eta anima egin zuan Jaungoikoa'k gizona; ta orduan, gorputz eta anima, artuko du gizonak, edo betiko saria edo betiko zigoia. Epaikunde-aufetik izango da berpizkundera.

III

AGINDUAK ETA AOLKUAK**13.—Zeruratzeko nai-ta-naiezkoa :****Jaungoikoa 'ren Legea betetzea.**

Betiko bizitzan sartu nai ba-dezu, aginduak bete itzatzu.—Sinisten duana, gaiztuko da. Jaungoikoa'ren lenen-legea, bañen-legea da.

Bañen-legeak, zerbait egin - aurretik, egitera guazena ongi ala gaizki dagon adierazten digu; egi ondoren, beñiz ongi egiña txalotu ta gaizki egiña kezka zimikotu.

Jaungoikoa'k, ordea, bañen-legearen ilunbe, zalantza ta ez-baiak Sinai-mendian emandako Legeaz argitu zituan. Lege oñek amar agindu ditu.

14.—Jaungoikoa'ren Lege'ko**amar aginduak**

Jaungoikoa'ren Lege'ko lenengo iru aginduetan Jaungoikoa'rekiko ditugun eginbeařak sartzen dira; eta lagun urkoarekiko ditugunak eta gure buruarekikoak, beste zazpiretan.

Jaungoikoa'rekiko eginbeařak

1. «*Jaungoiko bakařa gurtuko dezu, ta Bera, beste ezer baño maiteago izango*».

Jaungoikoa'ri *sinismena* zor diogu, egi utsa bait-da Bera; *uste ta itxaropena*, Bera bait-da

gure zorion betea; *goi-maitasuna*, Bera bait-da on azken-gabea; *jaurespena*, Bera bait-da gure asiera ta gure irakasle nagusia; ta azkenik, *beriz*, *otoitza*, Beragandik bait-datorkigu emaitz eta mesede oro.

2'gn. «*Jaungoikoa'ren izena ez dezu alperik mingañean erabili bear*».

Jaungoikoa'ren Aunditasunari, Deuntasunari ta Egiari zor zaion itzalañen eragotzia dago, bearik eta egirik gabe, Jaungoikoa, diogunaren testigotzat artzea, baita Jaungoikoa'ren izenean ziñ-egiñari edo aginduari uts ematea ere.

3'gn. «*Jai-egunak jai egin bear dituzu*».

Egin dizkigun mesede ta on ugari-ordez zor diogun menpetasuna ta omena gizonok obeto agertu dezaiogun, astean egun bat beretzat gorde digu Jaungoikoa'k. Lege Zañean larunbata zan, izadiaren sortze-oroimenez; Lege Beñian, igandea, Jesus Eroslearen Berpizkunde - oroimenez.

Lagun urkoarekiko eginbeafak

4'gn. «*Aita ta ama aintzat euki bear dituzu*». Jaungoikoa'ren laugañen aginduak seme-alabak gurasoai izan bear dien itzala ta maitasuna agintzen du, aiengandik artu bear bait-dituzte umeak beren aziera ta eziera.

Era berean agindu ontan sartzen dira mende-koak beren goikoarekiko dituzten bearkunak ere.

5'gn. «*Gizon-iltzerik ez egin*».

Bostgañen aginduak, lagun urkoari bere gor-

putzean kaltegarri zaion edozer egitea galerazten du.

6'gn. *Aragikeririk ez egin».*

Seigarren aginduak nor beregan eta besteeengan oituran garbitasunari aurka dagon edozer egitea eragozten du; egite loiak, beraz, eta itz eta begiratze lizunak.

7'gn. *«Besteren ondasunik ez ostu».*

Zazpigarren aginduak lagun urkoaren ondasunak eta aien eskubide ta jabetasuna aintzat eukitzeko agintzen du.

8'gn. *«Gezuritzko testigotzarik ez egin eta gezuririk ez esan».*

Zortzigarren aginduak lagun urkoari uste ta sentidana baño ez esateko agintzen du, ta inoren izen onari kaltegarri litzaiokeen guztia galerazten.

9'gn. *«Ezkontzaz landa aragi-atsegiñik ez dezu nai izan bear».*

10'gn. *Okerbidez ez dezu inoren ondasunik nai izan bear».*

Seigarren eta zazpigarren aginduen aurka diran gurari ta gogo txarrik debekatzen dituzte bederatzigarren eta amargarren aginduak. Gurariak, egitera eraman oi du, ta beragatik egiteko gogoia egiña bezela jotzen da.

15.—Eliza Ama'ri zor zaion menpetasuna

Gure Jaun Jesukristo'k gizadia zerura-bidean zuzentzeko eratu zuan Eliza Amarekiko menpetasuna da gure Kristau-uzkurtz edo erlijioaren

ezaugafirrik onena ta beafena. Ebanjelioa erakustea ta bere aginduak gordearaztea da Eliza' ren egitekoa.

«Zoazte ta erakutsi eridi guztiai... Iragari Beri Ona gizaki guztiai... Erakutsi, agindu dizutedana egiten... Luñean zuek lotzen dezutena, zeruan ere lotua izango da; ta zuek luñean askatzen dezutena, zeruan ere askatua geldituko da... Zuei entzuten dizutenak Neri entzuten dit, ta zuek ezesten zaituztenak Nerau ezesten nau... Sinisten duan guztia, gaizkatuko da ta sinisten ez duana, ondatu egingo da».

16.—Aita Santua Eliza' ren buru ta zuzendari

Bidali edo Apostolu guztiai era batez emandako aginpide nagusia, Bidalien buru Pedro'ri eman zitzaion bereziki, ta Pedro' rangan bere ondorengo Erroma'ko Gotzaiei. Pedro da Eliz ondatu-eziñaren oñari bakara :

«Zu Pedro zera, ta ari onen gañean jasokodet nere Eliza ta inpernuko ateak ez dute bera beñere menderatuko. Zaitu nere arkumeak, zaitu nere ardiak. Sendotu itzazu zure anaiak».

17.—Jesukristo' ren egiazko Eliz-ezaugafiak

Jesukristo' ren egiazko Eliza, bear bezelaxe, *Bakara* da, bakara bait-da bere ikaspidea ta bakara bere aginpidea.

Deuna (Santua); Jesukristo' rena ber-bera izanik, deuna bait-da Eliza' ren ikaspidea; gañera

bere eliztañetan deun asko ta aundiak beti izan bait-ditu; eta azkenik oitura ta sinismen-gaietan ezin bait-dezake utsegin.

Katolikoa; ludiko eñidi guztietara zabaldua bait-dago edo zabaldu-beaña bait-da.

Apostoluengandikoa; etenik gabeko endanan bait-daude apostolu garaitik gaurdaño, Elizan aginpidea duten Gotzaiak eta bereziki Eñoma-koak.

Eñoma'taña; Eñoma'n il zan Pedro Deunaren ondorengo, Eñoma'ko Gotzaia izan bait-da beti Elizaren buru ta zuzendari.

18.—Eliza'ren aginduak

Eliza'ren aginduak, Jaungoikoa'renak obeto betetzen laguntzeko dira. Bost dira Elizaren agindu nagusiak :

1. Lenengo, jai-egunai dagokiena da. Oben lañi-pean meza osoa entzun bear da jai-egunetan. Igandeak eta beste zortzi egun dira ludi osorako nai-ta-naiezko jai-egunak : Jesus'en Jaiotza, Urte beñi, Iru Eñege, Igokunde, Sortze garbi, Jaso-kunde, Pedro ta Pablo deun, eta Santu guztien egunak.

Españi'rako beste iru geiago : Joseba deun, Gorputz deun eta Santio-egunak.

Eta Euskal-eña'n, iru oez gain : Gipuzko ta Bizkaia'n Inazio deun-eguna; Araba'n Prudenziio deun-eguna ta Napañoa'n Xabier deun-eguna.

2'gn. Grazizko bizitza nai-ta-naiezkoa da zerruratzeke ta bizitza ori da lege guztiaren elburu;

ořegatik Eliza'k bigařen aginduan urtean bein gutxienez aitortzeko agintzen du, aitorketaren bidez, bear izan ezkeru, gure animetan Jaungoikoaren grazia beřitzeko.

3'gn. Eukaristia da beřiz grazi-bizitzaren janari: «*Giza - Semea'ren aragia jan eta bere odola edaten ez ba dezute, ez dezute zuengan bizirik izango*».

Ořegatik agintzen du Eliza'k bere irugařen aginduan urtean bein gutxienez, Pazko-aldian Jaunartzeko.

4'gn. Ama Eliza'k agintzen duanetan aragi-uzte ta barauak egitea.

(Ikus barau, aragi uzte ta barkamenak, liburu onen auren-aldean).

5'gn. Oi danez amařenak eta lenenkariak Eliza'ri ematea.

Kristau guztiak daude, bakoitzak al duan era ta neurian eta Eliza'k agintzen duanez, elizkizun eta eliz gizonentzat zerbait emateko.

Al izan eta ez ematea, oben edo pekatua da.

19.—Ebanjelio-aolkuak

Ebanjelio-aolkuak dira kristau-bizitza bikañera eltzeko biderik egoki ta onena.

Iru erlijioso-eskeintzak osatzen dute bide ori.

1. *Beartsutasuna*, au da, Jaungoikoaren, lufeko ondasunak uztea.

2'gn. *Garbitasuna*, Jaungoikoaren, ezkontza ta gorputz-atsegiñak uztea.

3'gn. *Menpetasuna*, Jaungoikoaren, bere or-

dezkoaren mendean, nork bere naia ta aukeramenena uztea.

«*Oso ona izan nai ba-dezu, saldu ezazu dezun guztia ta eman beartsuai; eta etoñi ta jañai neri; zeruan au izango dezu altxoña (aberastasuna).*»

20.—Obena edo pekatua

Jaungoikoa'ren legeko aginduak eta Eliza Ama'renak ez betetatzea, oben edo pekatua da.

Jaungoikoa'ren agindua, jakiñaren gañean eta nork bere gogoz, gauza lañian ez betetzea, oben aztuna da. Iikoña esaten zaio oben oni, grazi donetzalea kenduaz, oben egiten duanaren gogo edo anima ila uzten dualako. Pekatu aztuna egin da, grazi ori gabe iltzen dana, betirako inpernura baztartzen du Jaungoikoak. Jaungoikoa'ren agindua, ajola gutxiko gauzetan edo gauza lañian baño ezaguera argi ta gogo oso gabe ez betetzea, oben ariña da.

IV

BIDEAK

21.—Otoitza

Otoitza egin-bea' dute kristau guztiak gaizkatu edo salbatu nai ba dute, geienetan beintzat otoitza bait-da Jaungoikoa'gandik grazi ta mesedeak iristeko bidea. «*Eskatu ta iritxiko dezute; bilatu ta arkituko dezute*».

Gogo-gaizpena edo animaren salbazioa ta eskar edo grazia eskatzen dizkionari, beti ematen dio Jaungoikoa'k. Agintz ez-bairik gabea da: «*Eskatu ta artuko dezute*».

22.—Meza deuna

Kristaudentzako grazi-biderik bikañena, Meza deuna da; Gurutzeko opari ber-bera dalako ta aren indar-era dualako.

Mezak sortzen ditun on eta mesedeak apaizaren esku daude lenengo, berak nai duan asmorako izan ditezen; eta meza entzuten dutenen esku gero. Meza santua lau gauzetarako da:

1. Jaungoikoa agurtzeko edo gure Jaun eta Jabetzat ezagutzeko.

2'gn. Eskeñak emateko.

3'gn. Ontarte edo mesedeak eskatzeko.

4'gn. Barkapena irixteko, naiz pekatuena ta oien ordain-nekeena.

23.—Sakramentuak

Sakramentuak Jesukristo gure Jauna'k sortu ta jañitako grazi-bide bereziak dira. Guztiak ematen dute grazia, edo zeruratzeko bear-beaña (donetzalea) edo laguntzalea. Zazpi dira sakramentuak: Bataioa, Sendotza, Eukaristia, Aitor-tza, Azken-igurtzia, Apaizgintza ta Ezkontza.

24.—Bataioa

Bataioa'k jatorri-obena kentzen du ta baita ezagueran sartu ta gero, bear diran sinismen eta

damutasunez artzen duanari, berak egin dituan pekatuak ere.

Iñor ezin diteke gaizkatu edo salbatu bataio-gabe : «*Urez eta Goteunez beñiro jaiø ez danik ez da zerura sartuko*».

Estu-aldian nor-naik bataiatu dezake. Bataiatzeko, bataiatu-beařaren buru gañera, ura ixuriaz itz auek esan bear dira : *Nik bataiatzen zaitut, Aita'ren eta Semea'ren eta Goteuna'ren ize-nean*.

25.—Sendotza

Sendotza'k Goteuna edo Espiritu Santua eman ten digu bere grazi ugariekin, bide batez Jaungoiko-Semetzan sendotu egiten gaitu ta kristaubizitzarako indartu.

Kristau-gudari-agiria ezartzen digu Sendotza'k eta bein bestetan ezin diteke artu.

26.—Eukaristi donea

Eukaristia da sakramentuetan bikañena Eukaristian bait-dago Jesukristo gure Jauna, grazi-egilea bera, bere Gorputz, bere Odol, bere Anima eta bere Jaungoikotasun ta guzti.

Sakramentuaz gañera Eukaristia oparia da, ta, oparia danez Meza deritza. Meza Deunean, ogi ta ardoa Jesus'en gorputz eta odoltzearen bitartez egiten da Eukaristia.

Jaunartzea ren bitartez, beñiz, Eukaristia gure animen janari da : «*Nere aragia ziñez janari da, ta nere odola ziñez edari*». «*Zin-ziñez diotzuet, Giza-Semea'ren aragirik jaten ez ba-dezute ta*

bere odolik edan ez, ez dezute zuengan bizirik izango».

0. Ofegaitik Eliza'k : 1. Ezaguera duten kristau guztiai, zazpi urte betezkero gutxi-gora-bera, urtean bein, Pazko'etan Jaunartzeko bearkuna jañi die; eta 2'gn. Kristauai maiz, eta egunero ere bai, artarako bear dan gertueraz, Jaunartzeko eskatzen die.

Jauna ongi artzeko gauza bi dira beañak: Jaungoikoa'ren grazia ta asmo zuzena.

Eriotz-aldian ere Jaunartzera beartuak gaude, inpernuko etsaiaren aurka azken-buñukan indar izateko.

27.—Aitortza

Bataiatuzkero egindako obenak barkatzen ditu Aitortza-Sakramentuak.

Lau zati ditu Aitortza'k :

1. *Damua*; damurik gabe ez da barkamenik. Jaungoikoa'k, ain zuzena bait-da, ezin barkatu dio damu ez danari.

2'gn. *Aitorketa*; oben aztunak beintzat guztiak esan bear zaizkio, aitortzan barkatzeko eskubidea duan apaizari: «*Zuek barkatzen dizkiezuenei, barkaturik geldituko zaizkie beren obenak, eta zuek lotzen dizkiezutenei, loturik*».

Oben aztunen aitorketa bakañik da beañezkoa; oñatik oben ariñak aitortzea ere, egoki ta onuragarri, da oben-sustraiak galtzeko ta garbai-penitentzi-egiteko.

3'gn. *Apaizaren azkEspena*.

4'gn. *Ordaña*; edo apaizak ezartzen duan

oben-neke edo penitentzia betetzeko asmo erabakia.

28.—Azken-Igurtzia

Itzeko ariskuan daudenai beren pekatuen aztarna ta kutsuak kendu ta inpernuko etsaiaren erasoaldien aurka indaia emateko, Jesukristo'k jañi zuan Sakramentua da Azken-Igurtzia.

1. Pekatuak animan sortutako auleria da oben-kutsuori Azken-Igurtzia'k gorputz-osasuna ere biurtu dezake animaren onerako egoki erizten ba-zaio Jaungoikoa'ri.

2'gn. Gorputz-osasuna ematea ere berez dagokio Azken-Igurtzia'ri, esandako baldintza oñekin ba-da ere.

29.—Apaizgintza

Eleiz-lanak egiteko eskubidea ta lan oiek egoki ta beren deuntasunari dagokionez egin alizateko grazia ematen duan sakramentua da Apaizgintza.

30.—Ezkontza

Kristau-artean giza emakumeen elkartea onetsi ta ezkonduai alkañekin zuzen bizi ta seme-alabak kristauki azi ta ezitzeko grazia ematen duan sakramentua da Ezkontza.

Elizan jañi zituan Jesukristo'k Sakramentuak, Elizak bere gogora egin eta eman zitzan; oñegatik Eliza'k bakañik du kristau-arteko ezkontza-

buruz legeak eman eta bere gaitasun eta zuzentasunari baldintzak ipintzeko eskubidea.

Eri-agintariak ezkontza-izaeraz ez dute inongo eskubiderik; eri-agintariak, eriarri dagozkion ezkontza-ondorenetan bakarrik dute ikustekorik.

Kristauak, eliz-legeak alde batera utzirik, egiten dituzten ezkon-elkarteak, utsak baño ez dirasasiezkontza zatar batzuek besterik ez.

Ezkontza jatoña, autsi-eziña da ta ezkontz-austea (divorcio) Jaungoiko-legeak eragotzia dauka: *«Jaungoikoa'k batu duana, ez beza gizonak banatu»*.

Obenik egin gabe ezkondu al izateko :

1. Bizi - sakramentueterako bezela, ezkongaien animak grazian, pekatu-rik gabe egon bear dute.

2'gn. Ezkontza, ezkongaietako bat bizi dan tokian egin bear da.

Emen geienetan andregaiaren erian egin oi da.

31.—Barkapenak

Pekataria bizitza onetan edo garbitokian bere pekatuaren okeña zuzentzeko ordaindu bear duan aldiko neke-zoñaren azkespena da barkapena.

Aitorketa-azkespenak pekatua ta pekatu aztunari dagokion betiko nekea barkatzen du; baño, geienetan Jaungoikoa'k erabakitzen duan aldiko neke-zoña, gero ordaintzeko gelditzen da.

Barkapenak irabazteko nai-ta-naiezkoa da Jaungoikoa'ren grazian egotea.

Ofezaz gañera Jaunartzea agintzen danean, Jaunartze bakarra da naikoa egun artan irabazi ditezken barkapen guztietarako.

Aitortza agintzen danean, egunero Jaunartzen dutenak, astero edo amabostetik egiten dutena naikoa dute barkapenak irabazteko.

Barkapen geienak garbitokiko animen alde irabazi ditezke, oregatik, barkapen asko irabazi eta anima asko zeruratu ditezke batera.

VII. Ebanjelioak

Eliz - Urtea

Eliz urteak. iru aldi nagusi ditu:

1'g.) *Eguberi-aldia.*

2'g.) *Pazkoa edo Piztuera-aldia.*

3'g.) *Pentekostes ondorengo aldia.*

Bakoitzak bere jai nagusiak ditu, bi edo iru, ta oien inguruan beste jaialdiak, aiekin bat bezela egiñik.

1'g.) *Eguberi-aldia:*

Abendu edo Elgaroko lenengo igandean astenda, ta Zazpigarren igandean bukatzen da. Aldi ontan, *Jesukristo gure Jaunaren jayotza ta bere lenengo urteak* gogoratzen dizkigu gure Eliza Amak.

Abendu edo Elgaroko lau asteak jaítzen dira lenbizi, Jesusen Jayotzerako geítuera (prestaera) bezela.

Ufen, Eguberi-eguna, Eregeen jayaldia ta ondorengo igandeak.

Aldi ontako jai nagusienak : *Jesukristoren jayotza ta Jaunaren Agerketa* (Erege jayaldia) dira.

Andre Mariaren beste bi jai aundiak ere, emen sartzen dira, bere *Sortze-garbia ta bere Garbiketa*, gogoratu nai bai digu gure Eliz amak Jesus gure Eroslea eman zigula.

2^{gn}. *Pazkoa edo Piztuera-aldia* :

Zazpigarren igandean asi ta Pentekostes ufen-go larunbatean bukatzen da. Aldi ontan *Jesukristo gure Eroslearen Nekaldi-Eriotza, Piztuera, Igoera, ta Espiritu Santuaren etoñera* gogoratzen ditugu. Bi ataletan erdibitzen da :

Lenengoa : Zazpigarren igandetik, Piztuera igandera dijoa, ta *negaraldia* da.

Bigarrena : Piztuera igandetik, Pentekostes-ufengo igandera, ta *pozaldia* da.

Lenengo atalean sartzen dira :

Zazpigarren, Seigarren ta Bosgarren igandeak;

Beñogeikaro edo Garizumaren lau igandeak,

Nekadi-igandea, Abar-igandea

ta Ostegun, Ostiral ta Larumbat Deunak.

Bigarrenean : Piztuera-jayaldia ta bere ondorengo bost igandeak;

Jaunaren igoera eguna, ta ufengo igandea.

Jai nagusienak : Ostegun, Ostiral ta Larumbat Deunak eta Piztuera-igandea dira.

Aldi ontan sartzen da baita Jose Deunaren jaialdi ere.

3'gn. *Pentekostes ondorengo aldia :*

Pentekostes-urango igandean asi ta Elgaro edo Abenduraño dioa. Aldi ontan : Jesukristo gure Jaunaren bizibidea, mirariak, ibilerak itzaldiak, eta abar gogoratzen ditugu.

Ogeitalau igande ditu, ta aldi ontan ere jai aundi-edeñak betetzen dira: aundienak: Gorpuzt-Deun jayaldia, Juan Bataiatzalearen jayotza, Pedro ta Pablo Deunen pozaldia, Andre Maria-ren Jasoera, ta Deun edo Santu Guztien jaieguna.

ABENDUA

Abendu edo Elgaroz, Eliz-Amak Jesu-Kristo gure Eroslearen (Salbatzailearen) jayotzarako prestatzeko jai digun, barau-neke-ta otoitz-garaia da.

Maiz entzungo dituzute garai ontan, gure Aita-Nagusi ta Igarlien otsak, Aita Jaungoikoari bere Semea, gizonen Eroslea lenbailen bidali dezan eskatuaz.

«Zabaldu bitez zeruak eta betorkigu *Zuzena*; Idiki bide gure luña, ta sortu beza *Salbatzailea*».

Aiekin batean poztu gaitezen gure Eliz Amaren seme onak izan nai degunok gure Eroslea beñiro datořkigulako, ta gertu ditzagun gogo biotzak, neke gogoř ta otoitz sutsu-beroeekin.

Abendu edo Elgaroko lenengo igandea

(Luc XXI. 25-33)

***Azken-epai--rako (juiziorako) gertaera
eta Jesukristoren Etoñera***

Aldi artan: Auxe esan zien Jesusek bere ikasleai: Ezaugarñiak izango dira eguzkian ta ilargian ta izañetan (*ludiaren azkenean*), eta luñean giza-emakumeen lañitasuna, itxasoko olatuen oñua entzunda; belduñez igartuak ibiliko dira, mundu osoari etoñi beañ zaizkion ondamendien ikaraz; zeru-luñaren indañ guziak naspilduko baitdira. Orduan ikusiko dute, Gizonaren Semea, eskubide-aundiz ta nagusikiro, odei baten gañean datoñela. Gauz auek gertatzen asi-ta-gero, jaso buruak ta begira ezazute: ba'datoñkizute askatasun-eguna. Eta antz-irudi oekin jañaitu zuen: Begiratu itzazute Piku-ondoia ta beste zuaitzak igaliak (frutuak) ematen asten diranean, ba'dakizute udara uñean dezutela: berebat zuek ere, gertakizun oiek asi dirala dakuszutenean, gogoratu, Jaungoikoaren agintea uñean dagoela. Egi-egiaz diotzuet: ez da gizal-

di au joango, oiek guziak gertatu baño len: zeru-luñak aldatuko dira, baño nere itzak ez dira iñoiz aldatuko.

Abenduko (Elgaroko) Il-gafen igandea

(Mat. XI. 2-10)

Juan Bataiatzañearen bizibide neketsu zoñotza

Aldi artan: Joanek, katez lotua arkitzen zala, Kristoren mirariak entzun zitue-nean, bi ikasle bidali zizkion galdetzera: —¿Zu al zera Etoñtzekoa (Mesias) ala besteren bati itxoiten gaude? Jesusek erantzun zien: —Zoazte ta gaztigatu zaizkiozute Joani entzun ta ikusi dituzutenak: itxuak ikusten, legendunak garbituak, goñak entzuten, ilak berpiztuta, beañtsuak beñi-ona ikasiak. Eta zorionekoa, nitzaz galbidetzen (ezkandalizatzen) ez dana. Eta aiek joan ziranean, (gañerakoai) galdezka asi zitzaïen: —¿Zertara joan zerate basamortura? aizeak eragindako kañabera ikustera? ¿edo gizon apain jantziren bat? Apain jazten diranak eñege-etxeetan daude, ¿Zertara joan

zerate, ba? ¿igarlea ikustera? Bai; igarlea, ta igarlea baño aundiagoa. Arentzat dago esana: «Nere aingerua bidaliko dizut. Nik Zuri, auretik bideak zuzentzera». Egi-egiaz diotzuet: emakumegandik jayotakoen artean ez da sortu Juan Bataitzalea baño aundiagorik: zeruko eremuan, ordea, txikiena ere, ura baño aundiagoa da.

Abenduko (Elgaroko) III gañen igandea

(Joan. I. 19-28)

Juan Bataitzalearen apaltasuna

Aldi artan: Juduarak apaiz eta apaizlagunak bidali zituzten Jerusalem-dik Joanengana galdetzera:—¿Nor zera zu? Eta aitortu zuen; ez zuen ukatu. Aitortu ta esan zuen:—Ni ez naiz Kristo. Eta beriz galdetu zioten:—¿Nor zera ba? Elias?—Ez-erantzun zien.—¿Igarlea al zera ba?—Ezta-esan zuen. Orduan galdetu zioten:—¿Nor zera ba, bidali gaituztenai erantzuteko? ¿zer diozu zure buruaz?—Basamortuan *Jaungoikoaren bideak zuzendu itzazute*, oju egiten

duenaren abotsa naiz : Isaias igarleak esan zuen bezela. Bidalduak fariseotarak ziran eta galdetu zioten: —Zergatik batayutzen dezu, ba, ez Kristo ez Elias, ez igarle ezpazera? Eta Joaneke erantzun zien : —Nik urez batayutzen det, bañon zuen artean dago, zuek ezagutzen ez dezutena: Bera da nere ondoren etoriko dana; ni baño lenago sortua dana, eta aŕen oñetakoen lokaŕia askatzeko ere ni diña ez naizena. Gertaera auek Betani' an Juan batayutzen zebilela bete ziran.

Abenduko (elgaroko) IV gaŕen igandea

(Luc. III. 1-16)

Juan Bataiatzalearen erakuspenak

Tiberio Erómako nagusiaren 15'gaŕen urtean, Ponzio Pilatos Juduaŕen agintari zala, ta Herodes Galileako eŕege, ta Pilipo bere anaia Iturea ta Trakonitidas zeritzaien alderdietakoa, ta Lisania, beriz, Abilinikoa; Ana ta Kaifas apaiz-nagusien agintaritza-garaian, Jaungoikoak itz egiñ zion basamortuan Zacarias'en seme Juani : eta etoŕi zan au Jordan-

inguruko erietara, eta antxe asi zan non-nai pekatuen barkapena irixteko batayoaren beara erakusten. Isaias igarlearen itzaldi-liburuan esana bait-dago: «Basamortuan oju dagienaren abotsa: Gertu ta zuzendu itzazute bere bideak; ibaiguziak beteko dira, ta mendi ta muñoguziak zapalduak izango dira: bide latzak berdinduak: eta, ikusi, laixter ikusiko dute gizon guziak Jainkoaren osasuna (salbatzalea)».

EGUBEŔI GARAIA—JESU-KRISTOREN JAYOTZA

Egubeŕi-garai pozgafi-au, Abenduaren 25'an asten da, Otsailaren 2'an bukatzeko: beŕogei egun alai auetan, gure Eliza-Amak Jesus Auŕa-ren jayotzako ezkutapenak (misterioak) gogoratzen dizkigu, Jesus jayo zaigulako poz-atsegiñez bete gaitezen.

GABON EGUNA

Jesukristoren jayotza

Egubeŕi-jaialdi ospatsu-eder ontan, Jainkoseme Jesukristo'ren jayotza ospatzen du gure Eliza-Amak, ta pozaldi ain eder ori gogoraturik gure Erosle, edo Salbatzale Jesukristo'ganako esker ona, ta biotzeko maitetasun gorria eska-

tzen digu. ¡Emaiozu gauñ, kristaua, zure biotz osoa, eskeñi zaiozu zure maitetasuna: maitetasun sutsua, neufigabea ta beti-betikoa!

Iru meza ematen ditu apaiz bakoitzak egun ontan, Jesukristo gure Jaunaren iru jayotzak ospatzeko :

lenengoa: Jesukristo'ren jayotza luñean, Andre Maria'ren eñaietatik.

bigařena : bere gogozko jayotza, kristau guzi-en biotzetan.

Irugařena : bere betiko jayotza, Aita Jaungoikoaren altzoan.

Lenengo meza

(Gau-erdikoa Luc. II. 1-14)

Jesukristo gure Eroslea noiz eta nola jayo zan

Aldi artan: Cesar Augusto Eñomako nagusiak luñalde guzia izendatzeko agindu zuen. Kirino Siria'ko agintariak egin zuen lenengoz izen-biltze au. Eta ba' zijoazen guztiok, bakoitza bere jayote-řira, izena ematera. Dabid eñegearen ondorengo ta jatořikoa zalako, antxe igo zan (joan zan), Jose ere, bere emazte auřdunarekin, Galileako Nazaret'etik, Belen izeneko Judeako Dabiden eñira, an

bere izena ematera. Eta bertan zeudela, aur-egiteko egunak bete zitzaizkion Maria'ri, eta seme bat egin zuen: eta, zapiz bildurik, ganbela batean etzan zuen, ezpaitzuten ostatuan tokirik arkitu. Artzai batzuek zeuden inguru artan gau-zai beren artaldeakin, eta bat-batean zeruko aingeru bat eto'ri zitzaien, eta argitasun bizi batek inguratu zituen; laritu ziran orduan gogofik, bañon aingeruak esan zien: —Ez beldur'tu, poz aundi baten be'ri ematera nato'rkizute, e'ri guztientzako izango dan poza adieraztera: Erosle edo Salbatza'lea jayo zaizute gaur Dabiden e'rian, Kristo gure Jauna; eta o'ra zertan ezagutuko dezuten: Oyal-zapiz bildua, ta bei-askan etzana arkituko dezute au'ra. Eta bereala, aingeru talde aundi bat lenengoeekin elkarturik, an asi ziran guztiak Jauna goresten —Aintza-esaten zutela: —aintza Jaungoikoari zeru goi-goian, eta pakea lu'ean, gogo oneko gizonai».

Bigarren meza

(Luc. II. 15-20.)

Artzaiak Jauna gurtzera datoz

Aldi artan: —Goazen-zioten artzaiak elkarri. —Goazen Belen'era eta ikusi dezagun, orain gertatu dan eta Jaungoikoak jakiñerazi digun mirari au. Lenbailen joan ziran, eta Maria ta Jose arkitu zituzten, aurtxoa askan etzana zeukata. Au ikusirik, igari zuten aurtxoaz entzundakoa egia zala; eta gauz auek entzun zituzten guziak orobat aritu ziran; baita artzaiak ziotenarekin ere.

Mariak, beriz gauza oiek biotz barenean gorde eta antxe gogoratzen zituen. Gero artzaiak aingeruak adierazi zieten guzia ikusi ta entzun zutelako, Jaungoikoa aintzatu ta goratuaz artaldeetara biurtu ziran.

Irugarren meza

(Joan. I. 1-15)

Jesukristoren betiko jayotza ta Jaungoikotasuna

Asieran ba'zan Jainkoaren Semea (Verboa), eta Jaungoiko-seme au, Jaungoiko-

agan zegon eta Jaungoikoa zan. Asi-
ratik Jaungoikoagan izan zan. Guzia
berak egiña da, eta ezer ez da Berak
egin ez duenik. Beragan zegon bizitza,
ta bizitza gizonen argia zan: eta argiak
ilunpetan dizdiratzen du, bañon ilunpeak
ez zuten artu. Juan zeritzan Jaunak bi-
dalitako gizon bat ba'zan: eta siñista-
raztera etori zan, argiari siñispidea ema-
tera, bere bitartez denak siñistu zezaten.
Bera ez zan argia, argiari siñispidea
emateko bidaldua baizikan. Ba-zan luře-
ra datozen gizon guztiak argitzen dituen
egiazko Argia. Luñean zegon eta Berak
egin zuen luñbira, eta alaere luñtañak ez
zuen ezagutu. Bañon ezagutu duten
guziai, Jaungoikoaren Semeak izateko
eskubidea eman die: oiek ez bait-dira,
odolak edo aragiaren ta gizonaren
gogoak soñtuak, Jaungoikoarenak bai-
zik. *Eta Jaungoikoaren Semeak gure
aragia artu zuan* (gizon egin zan) eta
gure artean bizi izan da, eta guk ikusi
degu bere aunditasuna, seme bakañak
Aitagandik daukana bezelakoa, doai
ta egiz betea.

Jayotzetik zortziufeneko igandea

(Luc. II. 33-41).

Simeon eta Anaren iragarriak

Aldi artan : Ariturik zeuden Jesusen gurasoak, beraz ziotena entzunda : bañon Simeon'ek bedeinkatu zituen ta bere ama Mariari esan zion :—Ora : askoren ondamendirako (galerako) ta askoren piztuerako eta ukatuko dutenen ezaupiderako jaia izango da auxe Israe'en, eta zuri ezpata batek zulatuko dizu biotza (gogoa), askoren biotzak gordetzen dutena agertu dedin. Eta Ana zeritzan emakume igarile bat ere ba'zan an, Phanuelen alaba, Aseren erkikoa (tribukoa); oso zaia zan; ezkonduta zazpi urtetan bizi izan zan senarekin; bañon alargundu zan, eta larogeitalau urtean, egun oso-osoa elizan egoten zan otoitz eta barau, gau ta egun Jauna agurtzen, ordu artantxe sartu zan au ere elizan, eta an asi zan Jauna goresten, eta Jesus Auraz Salbatzaile-zai zeuden Israe'darai itz-egiten.

Eta Jaunaren legeak eskatzen zuen gu-

zia beteta, atzera Galileako beren eñi Nazaretera biurtu ziran. Eta Jesus Auñá, azita indańak artzen zijoala, jakintasun ta Jaungoikoaren doaiez betea agiri zan.

Jaunaren agerketa-Eregeen jaialdia

(Mat. II. 1-13).

Soñtaldeko eregeak Jauna guñtzen dute.

Herodes eregearen egunetan, Judeako Belen'en Jesus jayo zanean, Erege batzuek etoñi ziran Soñtaldeetik Jerusalem'a, esanaz :—¿Non dago Juduañen erege jayo-beñia?—Soñtaldean ikusi degu bere izaña, eta agur' egitera gatozkio. Laritu zan Herodes eregea au entzunda, eta orobat Jerusalem'dañak : orduan bildu zituen apaiz-nagusi ta eñi-idazlariak, eta Kristo non jayo beaña zan galdezka asizitzaian :—Belen'en—esan zioten :—Ala bait-dauka Igañleak esana : «Eta zu Belen, Judeako eñia; ez zera ez zu Judeako eñi nagusietan txikiena; zugaran jayoko da, nere eñi Israël zainduko duen zuzendaria». Herodes'ek orduan, Magoak ixilkiro deituta, ardura aundiaz izaña noiz

agertu zitzaien galdefu zien, eta gero Belen'a bidali zituen esanaz :—«Zoazte, ta ikusi ezazute aurá non dagon, eta arkitutakoan deitu nazazute, nik ere joanda agurá dezadan». Aiek, elegearen itzak entzunda joan ziran : eta len sortaldean ikusi zuten izaía, beriz ere auretik zijoakien, eta Aurá zegon tokira eldu ziranean, antxe gelditu zan. Pozez bete ziran izaía ikusita eta etxe-bañenean sartuta, antxe ikusi zuten, Aurá bere ama Mariarekin : eta auspez jañirik agurá zuten, eta bere aberastasunak atera ta opariak eskeñi (egin) zizkioten: uréa, kedatza (intzentsoa) ta miía. Eta lotan zeudela, Herodes-engana ez biurtzeko, esan zitzaien eta beste bidetik an itzuli ziran beren sorteíra.

Elege egunaren (Jaialdiaren)

zortziufeneko igandea

(Luc. II. 42-52).

*Jesus Jerusalengo Eliz nagusian,
Erakusle artean.*

Aldi artan : Jesus'ek amabi urte zituela, bere gurasoak jai-oitura zan bezela Jeru-

salen'a, joan ziran. Jai egunak bukatuta, biurtzerakoan, Jesus, bere gurasoak igeri gabe, Jerusalem'en gelditu zan. Auek beste lagunen artean izango zalako ustean, egun bateko bidea egin zuten eta gero senide ta ezagunen artean bila asi ziran; bañon arkitu ez zutenean, atzera Jerusalem'a biurtu ziran, arien bila. Iru egunen buruan eliz-nagusian arkitu zuten, jakintsu artean exerita, batean aiei entzuten, bestean aiei galdezka : eta entzuten zioten guztiak aren jakintasuna ta erantzuerak ikusita ariturik zeuden. Bere gurasoak ere aritu ziran ikusi zutenean, eta amak onela esan zion :—Ene Seme: zergatik egin diguzu ori? zure aita ta ni, ementxe ibili gera estu ta lañi zure bila. Berak erantzun zien:—¿Zertaz nere bila ibili? ¿ez zenekiten nere Aitaren lanetan egon beara nintzala? Bañon aiek ez zuten ulertu itz oiekin esan nai ziena. Gero elkarrekin Nazaret'a jetxi ziran, eta bere gurasoen mendean zegon. Bere amak, gauz auek guztiak biotz-barenean gordetzen zituen. Eta Jesus egunero eta jakintasuago ta doaiez (eskeréz) beteago agiri zan Jainko ta gizonen aurrean.

Efege-egunaren ondorengo II igandea

(Joan. II. 1-12)

Kana'ko eztaietan Jesusek ura ardo biurtzen du.

Aldi artan: Eztaiak ziran Galilea'ko Kana'n, eta antxe zegon Jesus'en Ama: Jesus ta bere ikasleak ere deitu zituzten eztaietara. Eta ardoa bukaturik, onela esan zion Amak Jesus'i:—Ardorik ez daukate. Jesusek erantzun zion:—Emakumea zeta zer zuri ta neri? Oraindik ez da eldu nere garaia. —Bañon Amak onela esan zien moñoia:—Egin zazute, aginduko dizuten guzia. Juduen garbiketarako, bi-iru suileko sei arizko ontzi zeuden an. Eta Jesusek esan zien:—Bete urez ontzi oiek. Eta goi-goraño bete zituzten: gero esan zien:—Orain atera zazute, ta eramán nagusi-ordeari. Eta eramán zioten. Onek, ardo biurtutako ura ikusi (dastatu) zuenean, nondik atera zan ezpaizekien, deitzen du senara ta esaten dio:—Guztiak, asieran jaitzen dute ardo ona eta edaleak moskoitzen diranean, orduan (txaragoa) motelagoa:

zuk, ordea, azkenarte gorde dezu ardo ona. Au da Jesusek egin zuen lenengo alatza (miraria): orduan erakutsi zuen bere eskubidea (almena), ta orduantxe siñistu zioten bere ikasleak.

Efege-egunaren ondorengo III igandea

(Mat. VIII. 1-13)

Usteriduna (lepraduna) sendatu.

Eunburuaren siñispena.

Aldi artan : Jesus menditik jetxi zanean, giza-talde aundia joan zitzaion ondoren. Eta gizon usteridun bat ureratu zitzaion ta agurtu zuen esanaz :—Jauna, Zuk nai badezu, sendatu nazazuke. Jesus'ek eskua luzatuta ikutu zuen eta esan zion :—Nai det; garbitu zaitez. Eta bat-batean usteriduna garbi arkitu zan. Gero esan zion:—Ez inori esan, bañon zoaz apai-zarengana, ta emaiozu Moises'ek agiritzat agindutako eskeña.

Eta Kafarnaun'en sartu zanean, eunburu bat (100 soldadu dituen buruzagia) ureratu zitzaion ojuka : —Jauna : nere moñoia etxean dago elbaritua, ta oñaze-

tan dago. Jesusek esaten dio :—Joango naiz ta sendatuko det. Bañon eunburuak erantzun zion :—Jauna, ni ez naiz Zu nere etxean sartzeko diña, eta esazu itz bakar bat, ta moñoia sendatuko da. Neroni ere, iñoren mendekoa naiz, bañon ba'ditut nere agindupean gudariak (soldaduak); eta bateri esaten badiot : *zoaz*, joaten da; ta besteari *atoz*, etoítzen da; ta uréngoari, *egin zazu au*, egiten du. Itz auek entzunda, Jesus asko aritu zan, ta onela esan zien bere jaraitzaleai :—Egiaz diotzuet : Ez det Isráel'en onen siñismen (fede) aundirik arkitu. Eta berebat diotzuet : Askok ta asko etoíriko dira ipar-alde ta sartaldetik, ta Abraan, Isaac ta Jakobekin batean exeriko dira maiean, zeruko éreinuan: bañon éreinuko semeak, kanpoko ilunpetara botako dituzte: an izango dira negar ta ortz-kañaskak. Gero eunburuari—*Zoaz* esan zion—eta gerta bekizu siñistatu dezun bezela. Eta ordu artan bertan, aren moñoia sendatua arkitu zan.

Erege-egunaren ondorengo IV igandea

(Mat. VIII. 23-27)

Jesukristok, itxasoa baretuaz, bere eskubidea erakusten da.

Aldi artan : Jesus, bere ikasleak lagun zituela, batel batean sartu zan, eta bat-batean izugarizko ekaitza sortu zan itxasoan olatuak batela estaltzen zutela; bañon, Bera lo zegon. Bere ikasleak uñeratu ziran eta esnatu zuten esanaz : —Jauna, gaizkatu (salba) gaitzazu; galduak gera bestela. Eta Jesusek erantzun zioten : —¿Zergetik zerate beldur, sinismen gutxiko gizonak? Gero jeiki ta, aize-itxasoai agindu zien, eta bare-bare gelditu ziran.

Gizon aiek, guztiz arituta zioten : —¿Nor ote-da au, aizea ta itxasoa bere mendean oñela jartzeko?

Efege-egunaren ondorengo V igandea

(Mat. XIII, 24-30)

Urítz-oloaren (zizañaren) ipuia.

Aldi artan : Ipui au esan zien Jesusek bere ikasleai : —Zeruko-éreinua (agintea, ala), bere soroan azi ona erein zuen gizon baten antzekoa da, bañon, moñoiak lotan zituela, etoñi zan arén etsaia ta urítz-oloa (iraka, bedar txaña) gari artean erein eta joan egin zan. Gariak, belar eginda, burua jaso zuenean, urítzoloa ere agertu zan soroan. Moñoiak orduan, nagusiarengana joanda esan zioten : —¿Jauna : ez al zenduen azi ona erein zure soroan? ¿nondik dator ba urítz-oloa? Anek erantzun zieten : —Nere etsaiak ereingo zuen nunbait. Moñoiak beriz galdetu zioten : —¿Nai al dezu joanda biltzea? —Ez-erantzun zien nagusiak : —Bestela agian, urítzoloa biltzerakoan, garia ere atera egingo dezute: utzi biok igitaldiraño; azi ditezela; eta orduan igitariai esango diet : Bildu lenbizi urítzoloa txoñtetan, éretzeko, eta garia eramán mandiora.

Efege-egunaren ondorengo VI igandea

(Mat. XIII. 31-36)

Zerba-ale ta legamiaren ipuia.

Aldi artan : Ipui au esan zien Jesusek bere jaraitzaleari : — Zeruko agintea (ala, ereinua), gizon batek bere eskuetan artuta erein zuen zerba (mustarda)-azia bezelakoa da; ale edo azi guzietan bera da txikiena; azita, ordea, beste barazki guziak bañon zuaitz aundiagoa egiten da, eta txoriak jetxi ta bere adaretan jartzen dira. Gero beste ipui onekin jaraitu zuen : — Zeruko agintea, emakume batek artuta, iru zoño-iriñekin ogi (oré) guzia legamiatu artean nastu zuen, legamia bezelakoa da. Eta Jesusek, ipui edo antz-irudietan azaltzen zizkion eñari gauz auek guziak, eta ez zuen bestela itz egiten, lgarlearen esana bete zedin : «Ipuietan itz egiteko idikiko det aoa, eta luñalde asieratik gordeta dauden gauz arigariak olaxe agertuko ditut.

Irurogeitamargañeneko igandea

Irurogeitamargañen, irurogeigañen ta beñogeitamargaña deitzen ditugu Garizuma aurreko iru igandek. Gure Eliza Amak, garai ontan,

Befogeikaro edo Garizuman sartu baño len, emen beko txorakeri - atsegiñai agur eginda, biotzak garbitzeko esaten digu azia soroetan erneko ba-da, luña lendauñetik maneatu bea bait da : orobat, gure biotzetan Garizuman eroriko dan grazi-aziak, jayo ta emai (frutu) onak emateko luñ ona eskatzen du.

Irurogeitamargañeneko igandea

Garizuma auñeko lenengoa

(Mat. XX. 1-17)

Aldi artan : Ipui au esan zien Jesusek bere ikasleai : —Zeruko Erreinoak, goiz-goizean, bere mastirako, langile - bila irten zan etxejaunaren antza du. Irten zan eta eguneko amañeko bana aginduta, an bidali zituen. Irugañen orduan, beñiro irten zanean, beste batzuek arkitu zituen enparantzan, alperkerian, eta —Zoazte— esan zien : —Zoazte zuek ere, nere mastira, eta bidezkoa dana emango dizutet : eta aiek ere joan ziran. Seigañen eta bederatzigañen orduan iritenda, beste ainbeste egin zuen. Azkenean, amaikagañen orduan irten zan, eta banaka batzuek arkitu zituen lanik gabe, eta onela esan zien : —¿Zertan zaudete emen egun osoan ezer egin gabe? —Ez

bait-gaitu iñork deitu, —erantzun zioten. Orduan esan zien : —Zoazte zuek ere nere mastira. Ilunabaréan, deitu zuen nagusiak langile - zaia eta onela esan zion : —Langileak deitu eta emaiozu bakoitzari bere saria (zor' zaiona), azkenengoetatik asita lenengoetaraño. Eldu ziran lendabizi amaikagañen orduan eto-riak, eta bakoitzak amañeko bat artu zuen. Azkenik lenengoak zerbait geigo artuko zutelako ustean eldu ziran, bañon bakoitzak, amañeko bat besterik ez zuen artu. Orduan mañ-mañean asi ziran nagusiaren kaltez : —¿Zer, neke ta bero guzia guk eramán, eta ordu bete besterik lan-egin ez duten auekin oin batean jañ-tzen gaituzu? Bañon berak onela erantzun zion aietako bateri . —Adiskide, ¿kalterik egin al dizut? ¿ez al nizun amañeko bat agindu? artu ba zurea, ta alde (zoaz); azkeneko oni zuri añña eman nai ba - diot : ¿ezin egingo ote det nai detana? ¿ala zure begia okeña ote da, ni zuzena naizelako? Era berean : azkenekoak izango dira lenen, ta lenengoak azken : asko bait-dira deituak, bañon gutxi aukeratuak.

Irurogeigafeneko igandea, edo Garizuma
aufeko bigafena

(Luc. VIII. 4-15)

Aziaren ipuia

Aldi artan: Errietatik etorritako oste (jende - pila) aundia, Jesusengana inguratu zanean, onek ipui au esan zien: —Ereile bat irten zan, azia ereitera, eta, ereiten ari zala, azi batzuek bide-bazteiera erori ziran: auek oinperatuak izan ziran eta zeruko txoriak jan zituzten. Besteak, toki aritsuetan erori ziran, bañon jayo ta laxter, bustirik ez zutelako igartu egin ziran. Beste batzuek arantz-artean erori ta, arantzak azi ziranean ito egin zituzten. Besteak atzenean, iur onean (jatorrean) erori ziran, eta jayo ta eun alako eman zuten. Gero ots aundi batez esan zuen: —Aditzeko belarriak dituenak, aditu dezala. Ipui arek zer esan nai zuen galdetu zioten, Ikasleak eta onela erantzun zien: —Zuek aditu ditzakezute Jainko-agintearen ezkutapenak; besteai orde, ipuietan jartzen zaiete, ikusiaz ikusi ez dezaten, eta entzunda entzun ez deza-

ten. Oña, ba, ipuiaren azalpena : Azia, Jaungoikoaren itza da; bide - bazterean erorifako azi-aleak, itza entzuten duten aditzale batzuek dira, bañon deabruak, laxter etorri-ta, biotzetik kentzen b it-die, sinistu ez dezaten eta zeruratu ez ditezen. Ari-tartean eroritakoak, beste aditzaleak dira : oiek itzak pozik entzuten dituzte, bañon ez bait-dute sustrairik botatzen, piska batean siñisten ba-dute ere, laixter, zitzaldi-garaian (tentazioan), atzeratu egiten dira. Arantz - artean eroriak, itza entzuten duten beste aditzaleak dira, bañon egin-bearak batetik eta aberastasan-atsegiñak bestetik, ito egiten bait-dute, ez du beñere ezer ematen. Azkenean, lur onean eroritakoak, biotz onezko aditzaleak dira, itza entzunda gordetzen dutenak : auek dakarte eramantasunaz emai edo frutu eldua.

**Befogeitamargafeneko igandea edo
Garizuma-aufeko irugafena**

(Luc. XVIII. 31-43)

*Jesukristok bere Nekaldi - Piztuerak
iragaítzen ditu. Itxu bat sendatu.*

Aldi artan : Ártu zituen Jesusek amabi ikasleak, eta esan zien : —Ora; Jerusaleña igotzera goaz, eta oraintxe beteko dira Gizonaren Semeaz igaríleak esandako gauza guziak : arotzen eskuetan emango (jaríko) dute, paríseka egingo diote, zigoñaz jo ta txistuz zikinduko dute; zigoñaz jo ta gero beríz erail egingo dute; bañon irugañen egunean beríz ere piztuko da. Aiek, ordea, ezin ulerítu zituzten gauz auek : ta itz au ezkutua zitzayen, ta etzuten ulerítzen esaten zana. Eta Jerikora inguratu ziranean, itxu bat arkitu zuten eskean; bide - basteñean. Onek, andik zetoñen ostearen (jendearen) otsa entzun-da, zer ote-zan galdetu zuen, eta Jesus Nazaretaña zetoñela gaztigatu (esan) ziotenean, ojuka asi zan : —Jesus Dabid'en Semea, erukitu zakizkit. Auñetik zijoazenak, ixilik egoteko zioten, ba-

ñon berak gero ta oju aundiagoz zion : —Dabid'en Semea, erukitu zakizkit. Jesus orduan gelditu zan, eta itxua bere aurera ekartzeko agindu zuen; eta eldu zanean, onela galdetu zion : —¿Zer nai dezu zuri egitea? Besteak erantzun zion : —Jauna ikusi dezadala. Eta Jesusek erantzun zion : —Ikusi zazu, ba : zure siñismenak gaizkatu (salbatu) zaitu. Bertatik ikusi zuen, eta Jesusi jaraitu zion Jaungoikoaren eskua goratuaz. Au ikusi zuten guziak, Jauna goretsi zuten.

BEŔOGEIKAROA (Garizuma)

Beŕogeikaroa edo Garizuma, Austerre egunean (asteazkenean) asten da, ta izenak dion bezela, beŕogei eguneko garai edo aroa da. Jesu-Kristok basamortuan egindako baruen oroi-penaz, barau egin ta aragi-uzten degu egun oietan, gorputza ilduratu ta bere griña gaiztoak menderatzeko, pekatuen neke-saria ordaintzeko, gogo-biotza garbitzeko, azkenean zeruko sari edeŕa guganatu dezagun.

**Berogekaro edo Garizumaren
lenengo igandea**

(Mat. IV. 1-11)

Jesukristoren baraua ta zitzaldia basamortuan.

Aldi artan : Gogo - Deunak (Espiritu Santuak), Jesus basamortura eramane zuen, au deabruak ziltzatu (tentatu) zezan : eta berogei eguneko baraua egin ondoren Jesus gosetu egin zan. Ureratu zitzaion orduan tentatzailea eta onela esan zion : —Jaungoikoaren Semea bazera, ogi bihurtu ezazkitzu ari auek. Jesussek erantzun zion : —Ez da gizona ogia bakarrik jan-da bizi, baita Jaungoikoaren aotik irtetzen dan itza entzunaz ere. Eramane zuen orduan deabruak Uri santura (Jerusalena), eta, eliz nagusiaren galurean (tontorean) jarita, esan zion : —Jaungoikoaren Semea bazera, jaurti ezazu zeure burua emendik bera, esana bait-dago : «Bere aingeruai agindu die zaindu zaitzaten, eta eskuetan artu zaitzaten, zure orpoak (oñak) aririk jo ez dezan ». —Esana dago baita, erantzun

zion Jesusek: —Ez dezazula tentatu zure Jaun eta Jaungoikoa. Berriro eraman zuen Jesus mendi goi-goi batera eta luraldeko alderdi eta ederitasun guziak andik erakusten zizkiolarik, onela esan zion: —Oiek guziok emango dizkizut, auspez jarrita guñtzen ba-nauzu. Jesusek orduan esan zion: —Alde ortik, Satanas; esana bait-dago: «Zure Jaun ta Jaungoikoa guñtuko dezu, ta ez dezu beste jaunik izango». Deabruak orduan utzi zuen, eta zeruko aingeruak etorri-ta berak jaten eman zioten.

Befogeikaro edo Garizumaren II igandea

(Mat. XVII. 1-8)

Jesukristo aintzaldua

Aldi artan: Aitu zituen Jesusek, Pedro ta Santiago ta onen anai Juan, ta mendi garai batera, berak bakarrikan eraman zituen. Eta beste antz edo irudia aitu zuen aien aurrean: arpegia eguzkia bezin argi zeukan eta soñekoak elurá bezin zuria. Eta Moises eta Elias ere antxe agertu ziran Jesusekin itz egiten. Pedrok

orduan, Jesusi onela esan zion: —Jauna, ondo gaude ementxe ta iru txabola egingo ditugu gogo ba-dezu: bata zuretzat, bestea Moises'entzat, eta beste bat Elias'-entzat. Oraindik izketan ari zala, odei argi baten itzalpeak estali zituen, eta odei-ba'endik otsa irten zan: «Au da nere Seme maitea; Beragan ditut Nik nere atsegiñak: entzun zaiozute. Ikasleak, itz auek entzunda, oso belduritu ziran eta auspez erori ziran, bañon Jesus inguratu zitzaien eta ikutu-ta esan zien: —Jaiki zaitezte; ez beldurik izan. Eta begiak jaso zituztenean ez zuten Jesus besterik iñor ikusi.

Befogeikaro edo Garizumaren

III igandea

(Luc. XI. 14-28)

Deabrupeko mendetasun gogoña. Zorionekoak Jaungoikoaren Legea gordeko dutenak.

Aldi artan: Bota zuen Jesusek deabrua gizon mutu baten gorputzetik, eta mutua bertatik itz egiten asi zan. Guztiok ariturik gelditu ziran; bañon aietako batzuek

onela zioten:—Onek Beltzebu deabru-
-nagusiaren indaíez botatzen ditu dea-
bruak. Beste batzuek zirikatuz mirari
berí bat eskatzen zioten; bañon Berak,
aien gogapenak igeríta, onela esan zien:
—Banakatua dagon éreinuak, berez lur-
-joko du, eta etxe puskatua laixter eroriko
da. Beraz Satanas bere baitan erdibiturik
badago ¿nola dirauke zutik bere érei-
nuak? Bere izenean deabruak botatzen
ditudala diozute zuek. Nik, Beltzeburen
indaíez botatzen baditut deabruak, zuen
semeak ¿zeñen indaíez botatzen dituzte?
Onela ba, aiek izango dira zuen epaila-
riak (juezak); bañon Jaungoikoaren in-
daíez botatzen baditut deabruak, agiri
da Jaungoikoaren agintea, zuen artera
etoíri dala. Gizon bulaítsu izkiludunak
(armatuak) bere etxea zaitzen duenean,
ongi gordea dago daukan guzia: bañon
beste sendoagoko (indaítsuago) bat ba-
dator eta ura azpiratzen badu, kenduko
dizkio izkiluak (armak), eta aíen onda-
sunak antxe sakabanatuko ditu. Nerekin
ez dabilena, nere kaltez dabil; ta nerekia
biltzen ez duenak, banakatu egiten du.
Deabru loia, gizonen gorputza uzten

duenean, toki agorretan dabil atseden bila, ta arkitu eziñik ala dio : «Irten naitzen nere etxera itzuli bear det»; bañan eltzen danean, apain-garbi arkitzen du, ta orduan ba'dijoa beriz, eta beste zazpi lagun bera baño biurriagoak berekin arturik, lengo etxean sartzen da ta antxe jartzten dute bizilekua, eta orrela, gizon arien azkena, asiera bañon okeñagoa izaten da. Jardun onetan ziarduela, jende artetik emakume batek deadañez onela esan zion:—Zorionekoak, zu sortu zaituzten eraiak eta mantendu zaituzten bulañak; bañon Jesusek erantzun zion:—Zorionekoak, Jaungoikoaren itza entzun eta gordetzen dutenak.

Berogeikaro edo Garizumaren

IV igandea

(Joan VI. 1-15)

Bost ogi ta bi araiekin Jesusek 5.000 gizon alikatzen ditu.

Aldi artan : Joan zan Jesus, Galileako Itxasoa deritzaion Tiberiades'ko zingiraren beste aldera, eta gizoste (jende)-

-pila aundi batek jañaitu zion; ikusten bait-zituzten, Berak gaixoen alde egingako mirariak. Orduan Jesus mendira igo zan eta antxe exeri zan bere ikasliekin. Laxter zan Pazku, judaeren jai-eguna. Eta Jesus'ek begiak jaso-ta, ain lagun-talde aundiak jañaitu ziola ikusi zuenean, onela galdetu zion Pilipe'ri: ¿Non erosiko ditugu ogiak, auek jan dezaten? Zirikatzeagatik esaten zion ori; bai bait-zekien Berak zer egin. Pilipek onela erantzun zion:—Beñeun amañekoren ogiak ere ez dira naiko, bakoitzak ogi puska bat izan dezan. Orduan bere ikasle batek, Simon Pedroren anai, Andres'ek onela esan zion:—Ba'dago emen mutil bat, bost ogi-tremes (garagañ-ogi) eta bi añairekin; bañon ¿zer dira oiek, onen beste lagunentzat? Jesusek erantzun zion:—Esan gizonai exiritzeko. Belañ asko zegon toki artan. Exiri ziran gizonak, eta bost mila inguru ziran. Artu zituen, ba, Jesusek ogiak, eta eskeñak emanda, exiritakoen arñean banatu zituen eta beste ainbeste egin zuen añaiekin, bakoitzak nai aña. Denok ase ziranean, bere ikasleai onela esan-zien: — Bildu

itzazute gelditu diran puskak; ez dedila ezer galdu. Bildu zituzten, ba, ta ainbeste lagun ase ondoren, bost ogi-tremes aien apuréz, amabi saski bete ziran. Gizon aiek, Jesusek egindako mirari aundi ura ikusi zutenean, onela zioten alkañi: —Auxe bai dala benetan, luñera etoñi bear duan Igarlea. Bañon Jesusek etoñiko zirala, ta indañez erege egin naiko zutela igeri zuenean, mendira iges egin zuen beñiro berak bakañik.

NEKALDI EDO PASIO'KO IGANDEA

Nekaldi edo Pasio'ko igandea, deitzen dio gure Eliz-Amak gauñkoari gauñtik asi ta, egu-nero gogoratzen bait-dizkigu, Jesukristo gure Erosleak (Salbatzañleak) gurutzean arñtu zituen neke gogoñak eta eriotz latza. Zapi beltzez jantziko ditu gaurtik aldareak, Jesukristoren eriotz negañgañiak gure biotzak naigabez bete ditzan: gure gaiztakeri ta pekatuak bait-dira Jesus gurutzean josi dutenak.

(Joan. VIII. 46-59)

Jesusek Jainkoa dala adierazten die juduañai, ta auek arñika egin nai diote.

Aldi artan: Onela mintzatu zitzaien Jesus Juduañen giza-taldeai:—Zuetatik

¿nork ezariko dit pekatuak Neri? ¿eta egia esaten ba-dizutet, zergatik ez dezute sinisten? Jaungoikoarena danak aditzen ditu Jaungoikoaren itzak: bañon zuek ez dituzute aditzen, ez bait-zerate Jaungoikoarenak. Juduañak erantzun zioten:—¿Ez degu ongi esaten guk, zu Samaritara zerala, ta deabrua dezula? Jesusek erantzun zien:—Ni ez naiz deabrudun: nik, nere Aita goratzen det, eta zuek iraindu egin nauzute. Ni ez nabil nere aintzaren bila: ba'da bilatu ta aldeztuko duenik. Egi-egiaz diotzuet: Nere itza gordetzen duenak, ez du beñere eriotzik ikusiko. Juduañak onela erantzun zioten:—Oraintxe ezagun dezu diabrua dezuna. Abraan il zan, ta baita igarleak ere, eta zuk zure itza gordetzen duanak eriotzarik ikusiko ez duala diozu? Abraan gure aita zana baño aundiagoa al zera ba Zu? igarleak ere il ziran: ¿nortzat daukazu zure burua? Jesusek onela erantzun zien:—Nere burua goratzen badet, utsa da nere aintza; bañon nere Aitak zuen Jaungoikoa dala diozuten oñek, goratzen nau Ni; zuek ez dezute ezagutzen; nik bai, ezagutzen det; eta ezagu-

tzen ez defala banioke, zuek bezela gezurtia nitzake; bañon ezagutzen det, eta baita bere itza gordetzen ere det. Zuen aita Abraan nere eguna ikusteko pozez egon zan; eta ikusi zuen ta poztu egin zan. Juduañak esan zioten:—¿Zer? Beñogeitamañ urte ez dituzu, eta zuk Abraan ikusi? Jesusek onela erantzun zien:—Egi-egiaz diotzuet: Abraan jayo baño lenago, ba'nitzan ni. Au entzuntean, ariak arñu-ta berari bota nai zizkioten; bañon Jesus gorde eta Elizatik irñen egin zan.

ABAÑ EDO EÑAMU-IGANDEKO NEKALDIA

(Mat. XXVI-XXVII)

Ba'dute guk ez degun oitura eder bat Bidasoz-
andiko gare anai euskaldunak.

Abañ (eñamu)-igandeko, meza ixil bakoitzean,
meza-emaleak aldaretik Nekaldia (Pasioa) lati-
ñez irakuñtzen duen artean, beste apaiz batek,
irakastegitik (pulpitotik) guztiok entzun dezaten,
euskeraz irakuñtzen du. Asko irabazten dute
ofela, meza entzuten dauden guztiak; batetik ez
bait-dira nekatzen; bestetik, Jesukristoren Ne-
kaldi agur gaña, urtean bein beintzat, osorik
gogoratzen bait-dute.

Beragatik, ots auxe egin nai diet bertatik Eus-
kal-Eñiko apaiz jaun agur gañiei : ongi badago
kiote, oitura eder au beren elizetan jañi dezatela.
Apaiz bakaña dagon elizetan, beste norbaitek,
sakristauak edo, bere tokitik irakuñi dezake.

Jesukristo gure Eroslearen nekaldia.

Aldi artan : Onela mintzatu zitzaien Jesus bere ikasleai:—Ba'dakizute bi egun bañu, Pazko-jaya dana, eta Gizonaren Semea artuko dutena, gurutzean josi dezaten. Aldi artan apaiz nagusiak, eta eñiko zañenak, Kaifas apaiz-nagusiaren etxeko atarian bildu ziran, eta Jesus atzipez lotu-ta iltzeko elkar artu zuten. Bañon onela zioten:—Jai egunean ez; bestela, matxinadearen bat edo soñtuko da eñian. Eta Jesus, Betanian, Simon lege-nañdunaren etxean zala, auñeratu zitzaion emakume bat, ukendu edeñdun alabastro edo kelagar-ontzi batekin, eta exerita zegon lekuan, dana burutik bera ixurizion. Ikasleak, au ikusita, aseñetu egin ziran eta onela zioten:—¿Zertarako ondamen ori? Ondo saldu ziteken ba orixe, beartsuai zerbait emateko... Bañon Jesussek ori aditurik, onela esan zien:—¿Zergatik zipokatzen dezute emakume ori? Gauza ona egin dit Neri. Beartsuak, beti izango dituzute zuekin, bañon Ni ez nauzute beti izango. Onek, ni obiratu edo luñperatzeko ixuri du ukendu ori ne-

re gorputzean. Egiaz diotzuet : gertaera au jakingo dan toki guzietan, emakume onek egin duena ere zabalduko da, ta bera goratzeko zabaldu ere. Orduan, Judas zeritzaion amabitako bat, apaiz-nagusiengana joan zan eta onela esan zien:—¿Zer eman nai didazute, eta nik eskuetararuko dizutet? Eta ogeitamar zilar eskeñi zizkioten aiek eta geroztik, noiz aien eskuratuko, aukera bila zebilen. Eta Azimo-jaiaren lenengo egunean, ikasleak Jesusengana joan ziran, eta onela esan zioten: — ¿Non nai dezu, Pazko-aparia gertutzea? Jesusek erantzun zien:—Zoazte urira, orlakorengana eta esaiozute : Erakusleak auxe dio : «zure etxean egingo det, nere ikasliekin, Pazko-aparia». Ikasleak egin zuten Jesusek agindu ziena, eta gertu zuten aparia. Ilunabaréan, bere amabi ikasliekin, maiean exiri zan. Eta jaten ziardutela, onela esan zien:—Egiaz diotzuetet : zue-tako batek salduko nau. Asko naigabetu ziran guztiok, eta galdezka asi ziran:—Jauna ¿ni ote-naiz agian? Berak onela erantzun zien:—Nerekin batean, platearen eskua sartzen duenak salduko nau.

Gizonaren Semea ba'dijoa, eta Beratzaz esana dagon bezela dijoa; ¡bañon erukaria. Gizonaren Semea salduko duena! Obe luke jayo ezpalitz! Judasek,—saldu zuen arek—Ni ote-naiz ba? galdetu zion Jesusek:—Zero'rek diozu erantzun zion. Apaltzen zeudela, Jesusek ogia artu ta bedeinkatu zuen ta puskatu zuen eta bere ikasleai eman zien esanaz:—Artu ta jan zazute: au-xe da Nere gorputza. Gero, edanontzia artu ta eskeñak eman zituen, eta eman zien, esanaz:—Edan zazute guziok ontatik: Auxe da, askoren aldez pekatuen barkaziorako ixuriko dan Itun (Testamentu) Beriko nere odola. Eta auxe diotzuet: ez dedala gaurdanik iñoiz geiago mats-ardorik edango zuekin batean, nere Aitaren ereinuan edango detan arte. Eta eresia esanda, Olibet-mendironantz joan ziran. Orduan Jesusek onela esan zien:—Guztiok eroriko zerate Nigatik gau ontan: esana bait-dago: «Joko det artzaia eta sakabanatuko dira artaldeko ardiak». Bañon beriz-piztuko naizenean, antxe joango naiz zuen aurretik Galileara. Bañon Pedrok onela erantzun zion:—Zuregan guziak gaizpidera-

tzen (eskandalizatzen) ba-dira ere, ni ez naiz gaizpideratuko. Jesusek onela esan zion:—Egiaz diotzut : gaur gabea, oñak abestu bañon len, zuk iru aldiz ukatuko nauzu. Bañon Pedrok—Ez—erantzun zion:—Gaur Zurekin il bea ba-det ere, Nik etzaitut ukatuko. Eta beste ikasle guziak, beste ainbeste zioten. Jesus orduan, Getsemani zeritzaion baratz batera aiekin joan zan, eta—exiri emen—esan zien bere ikasleai:—exiri emen, nik, aruntzago joanda, otoitz egiñarte. Eta Pedro ta Zebedeoren seme biak arturik, naigabetzen ta lañitzen asi zan. Orduan onela esan zien:—Eriotzaren atsekabea dauka nere gogoak : itxo-egin emen, ta Nerekin batean ernai egon. Eta zerbait auñeratuta, auspez etzan zan, eta otoitz egin zuen esanaz:—Nere Aita : aldendu zazu, al bada, ontzi au nigandik : bañon ez bedi nere gogoa bete, zurea baizikan. Eta bere ikaslietara etoñi zanean, lotan arkitu zituen, eta—¿zer?—esan zion Pedrori:—Ezin egon izan zerate, ordu batean ernai, Ni bezela? Egon ernai, eta otoitz egin, ziltzaldian (tentazioan) erori ez zaitezten : gogoa geñtu dago, bañon

aragia argal. Beñero joan zan bigarren aldiz, eta otoitz egin zuen:—Nere Aita: ezin utzi badet ontzi au, edan gabe, egin bedi zure gogoa. Eta beñiz etorri zan, eta lotan arkitu zituen: begiak oso logaletuak (aztunak) bait-zituzten. Utzi zituen ba, ta beñero joan zan, eta otoitz egin zuen, lengo itz berberak esanaz. Orduan ikaslietara biurtu zan, eta esan zien:—Lo egizute eta atsedeen artu: eldu da garaia; Gizonaren Semea oraintxe izango da pekatarien eskuetan jarria. Jeiki zaitzte, ta goazen: ba'dator nere saltzalea. Oraindik izketan zegoela, bere ama-bi lagunetako bat, Judas, eldu zan, eta arekin batean gizatalde aundia, ezpata ta makilekin, apaiz-nagusiak eta eriko-agintariak bidaliak. Saltzaleak ezaupide auxen eman zien: «Nik laztanduko dedana, uraxe da; eldu zayozute». Eta bertatik Jesusengana aureratu zan—Aguñ—esanaz:—Aguñ, Irakaslea (maixua). Eta musu eman zion. Jesusek onela erantzun zion:—Adiskidea, ¿zertara etorri zera? Bañon eldu ziran besteak bereala, eta eutsi zioten eta lolu zuten. Bañon Jesus'ekin zegon batek, eskua

luzatuta, ezpata atera zuen, eta apaiz nagusiaren moñoi bati belarria ebaki zion. Jesusek orduan onela esan zion:—Sartu ezazu ezpata ori bere zoñoan: ezpata darabilkiten guziak ezpataz ilko dira. ¿Uste al-dezu, nere Aitari eskatu ezkerro, ez dizkidala berealaxe amabi aingeru-talde (gudarozte) bañõ geigo bidaliko? ¿Bañõn, nola beteko litzake orduan onela gerta bear duala esanik dagona? Orduan Jesusek, jende-talde aiei onela esan zien:—Lapur baten bila bezela ezpata ta makilekin etoñi zerate nigana: egunero zuen artean elizan erakusten ibili naizenean ez nazute artu. Bañõn auguzia, Igarlearen esanak betetzeko gertatu da. Orduan, bere ikasle guziak utzi zuten, eta igesi joan ziran. Eta Jesus lotuta zeukatenak, Kaifas apai-nagusiaren etxera eramán zuten, eta antxe bildu ziran eriko agintari ta zañenak. Pedrok ere urutitik bederen jañaitu zion apaiz-nagusiaren etxe-atarirañõ. Eta bañenen sartuta, moñoiekin batean antxe exerizán etorkizunari begira. Apaiz-nagusiak eta batzañeko lagun guziak beñiz, Jesus iltzeko asmoz aren kaltezko gezur bila

zebiltzan. Bañon ziñaldari gezur̄ti asko etor̄i ar̄en, etzuten ezer ar̄kitu. Azkenean beste bi eldu ziran, esanaz:—Gizon onek esan du: «Jaungoikoaren eliza bota dezaket nik eta baita iru egunen buruan ber̄iz jaso ere». Eta apaiz-nagusia jeiki zan eta onela esan zion:—¿Ez al-diozu ezer erantzuten, auek zure kaltez diotetenari? Bañon Jesus ixilik zegon. Eta apaiz-nagusiak esan zion:—Jaungoiko biziaren izenean agintzen dizut; esan emen: Zu al-zera Kristo, Jaungoikoaren Semea? Jesusek onela erantzun:—Zero-reek diozu: eta ora nik esan: Laixter ikusiko dezute Gizonaren Semea, Jaungoiko guzaldunaren eskubian exirita, odei-gañean dator̄ela. Orduan, apaiz-nagusiak bere soñekoak ur̄atu eta onela esan zuen:—Biraua bota du: ¿zertarako ditugu ziñaldariak? Zeok entzun dezute biraua. Zer deritzazute? Eta aiek erantzun zioten:—Ilgaria da. Orduan txistua arpegira bota zioten, ukabilka erabili zuten, eta batzuek masailekoak ere ematen zizkioten esanaz:—Ilgari zaiguzu, Kristo, nork jo zaituen. Pedro artean, atarian zegon exirita: ta neskame bat eldu zi-

tzaion, eta esan zion:—Zerori ere, Jesus Galileatararekin batean ziñan. Bañon berak, guzien aurrean ukatu egin zuen, esanaz:—Eztakit zer diozun. Eta atera joan zan. Bañon beste neskame batek ikusi zuen eta an zeudenai onela esan zien:—Ori, Jesús Nazaretarekin zebilen. Eta beriz ere ukatu zuen, zin (juramentu) egiñaz:—Ez det nik inoiz olako gizonik ezagutu. Andik laixter, ureratu ziran an zeudenak, eta onela zioten Pedrori:—Bai bai: zu ere aietakoa zera: izkeran ere ezagun dezu. Orduan asi zan ukatzen eta zin egiten, etzuela inoiz ere gizon ura ikusi: eta berealaxe, or abestutzen (kantatzen) du olañak. Pedrok, gogoratu zituen orduan, Jesusek lentxeago esan zizkion itzak: «Olañak abestu baño lenago, Zuk iru aldiz ukatuko nazu»; eta atera irten-da, atsekabez nega egin zuen. Goiza eldu zanean, beriz, apaiz-nagusi guziak eta eriko zañenak (agintariak) antxe bildu ziran batzañean Jesusen kaltez, Bera iltzeko; eta lotuta eramane eta Ponzio Pilatos agintariaren eskuetan jañi zuten. Orduan Judasek—saldu zuenak—iltzera zeramatela ikusi

zuanean, damutu zitzaion eta ogeitamar zilarrezkoak artu ta apaiz nagusiai eta zarenai eraman zizkien esanaz:—Gaizki egin det: gizon zuzenaren odola saldu det. Bañon aiek—¿Guri zer?—eratzun zioten zeroerek ikusiko dezu. Eta zilarezkoak elizan botata, igesi joan zan, eta soka batetik bere burua urkatu zuen. Eta apaiz-nagusiak, dirua jasota onela esan zuten:—Ez da bidezkoa, oiek diru-kutxan sartzea, odolaren salneurria diruta. Eta elkar arturik ontzigile baten zelaya erostea erabaki zuten arotzak lurperatzeko. Beragatik, soro ari gaur-arte ere *Haceldama* esaten zaio, au da: Odol-zelaya. Orduan bete zan, Jeremias igarileak esandakoa: «Ogeitamar zilar artu dituzte, salduaren salneurri, Israelen semeak nere ordeztzat emandako neurria; eta oiekin, Jaunak agindu zidan bezela ontzigilearen zelaya erosi dute». Eta eraman zuten Jesus, eriburuen aurera, eta onek galdetu zion:—Juduaeren eregea zu al zera?—Zeroerek diozu erantzun zion Jesusek. Bañon apaiz-nagusiak eta zarenak, salatzen bazuten ere, berak etzien itzik ere erantzuten. Orduan Pila-

tosek esan zion:—¿Ez al-dezu entzuten zure kaltez dioten guzia? Bañon Berak etzion itzik erantzun, eta eriburua guztiz arituta gelditu zan. Jai-egun nagusian, ordea, eriburuak eriak nai zuen espetxaldu edo preso bat, askatu oi zuen. Eta Barabas zeritzaion gaizkile ospetsu bat zeukan orduan. Bildu ziranean ba, Pilatosek onela galdetu zien:—¿Zein nai dezute askatzea, Barabas ala Kristo deritzaion Jesus? Bai bait-zekien bekaitzez jañi zutela bere eskuetan. Eta epai-tokian exerita zegoela, bere emazteak bidalitzion esatera:—Ez zaitezela ezertan sartu gizon zuzen oren gauzetan: gaur amestetan, ori dala-ta, atsekabe aundiak izan bait-ditut. Bañon apaiz-nagusiak eta zarenak, Barabas eskatzeko zinesterazioten eriarri, Jesus galdu zezaten. Eriburuak, beriz, galdetu zien:—¿Zein nai dezute bietatik askatzea? Eta aiek erantzun zioten:—Barabas. Pilatosek beriro ere esan zien:—Eta Kristo deritzaion Jesusekin ¿zer egingo det? Guziak erantzun zuten:—Gurutziltzatu. Agintariak orduan esan zien:—¿Bañon zer kalte egin du, ba? Eta guztiak deadañ aundiagoa egin

zuten:—Gurutziltzatu. Pilatosek, ezer aureratatu beaŕean, gero ta zalaparta aundia-goia sortzen zala ikusirikan, ura eskatuta eskuak garbitu zituen eŕiaren aŕean esanaz:—Nik ez det zer-ikusirik gizon oŕen odolarekin : zeok erantzungo dezute. Eta eŕi-osoak erantzun zuen:—Betoŕaren odola gure gain eta gure semien gain. Orduan Baŕabas askatu eta Jesus zigoŕaz zatituta, gurutzean josi zezaten, eman zien. Orduan, eŕiburuaren gudariak, Jesus jauregira eramane zuten, eta gudari guztiak antxe bildu ziran. Eta Jesusi Bere jantziak kenduta, soŕeko goŕibat jantzi zioten, eta arantzezko koroibat eginda, buruan jaŕi zioten, eta eskubiko eskuan kaŕnabera bat. Eta gero aŕean belaunikaturik, paŕ egiten zioten esanaz:—Agur, Juduaŕen eŕegea. Eta txistua botatzen zioten, eta kaŕnabera artuta buruan jotzen zuten. Eta paŕ eginda gero, soŕeko goŕia kenduta lengo jantziak jantzi zizkioten, eta gero gurutziltzatzera eramane zuten. Eta atera irten ziranean, Simon zeritzan Zireneko gizon bat arkitu zuten : eta gurutzea eramateko uraxe itundu zuten. Eta Golgota, au

da, Koskotegi (Buruezurtegi) zeritzan tokira eldu ziran : eta ardoa beazunez nastua eman zioten, edateko : eta artu zuen, bañon ez zuen edan izan nai. Eta gurutzean josi zutenean, zotz - eginda antxe banakatu zituzten bere soñekoak, igarileak esandakoa bete zedin : «Nere soñekoak banakatu dituzte, ta nere soinpekoa zotzegin dute». Eta ixirita, Berari begira jañi ziran. Eta aren buru gañean, eriotz-txartal au idatzi zuten : «Auxe da, Jesus nazaretaña Juduañen eñegea». Baita bi lapur ere gurutzean josi zituzten, bata eskuian, bestea ezkeréan. Eta andik igarotzen ziranak buruari eragin ta birauak botatzen zituzten:—Ea, ba, Jaungoikoaren eliza luñeratu eta iru egunean beriz zutitzen dezun oñek, salba zazu zure burua. Jaungoikoaren Semea bazera, jetxi zaitez gurutzetik. Berebat zioten apaiz-nagusiak ere eta agintariak eta eñiko-zañenak:—Besteai lagundu die, ta bere burua ezin askatu du : Israel'dañen eñegea bada, jetxi dedila gurutzetik, eta siñistatuko diogu. Jaungoikoagan jañi du bere itxaropena : lagundu dezioala, nai badu, Jaungoikoaren Semea dala esan

bait-du. Beste ainbeste zioten arekin baitean gurutzean josiak zeuden bi lapurak ere. Eta seigarren ordutik asita, 9'garren orduraño (eguerditik iruretara-arte) luralde osoa ilundu zan. Eta 9'garren ordu inguruan (irurak-aldian) Jesusek deadar aundi bat eginda, auxe esan zuen : «Eli, Eli lamma sabacthani» : au da : «Ene Jainkoa, ene Jainkoa, zergatik utzi nauzu?» An zeudenetako batzuek, itz auek entzunda onela zioten:—Eliasi deitzen dio. Eta gero ayetako batek arin joanda belaki (esponja) bat artu zuen, eta ozpiñetan busti-ta, kañabera baten muturëan jari eta edateko eman zion. Eta besteak zioten:—Utzi zaiok : ikusi dezagun Elias edo Bera askatzera datoñen. Bañon Jesusek, beriro deadar aundi bat eginda, bere azken asnasa eman zuen. (*Emen guztiok belaunikatzen dira puxka baitean*). Orduan eliz nagusiko zapia, goitik bera, bi zati egin zan; lura dar-darizatu zan; ariak puskatu ziran; ilobiak (sepulturak) ere idiki ziran, eta lurperatuta zeuden gizon askoren gorputzak, berpiztu ziran eta Bera (Jesus) berpiztutakoan, ilobietatik irtenik, urira joan zi-

ran, eta askori agertu zitzaizkien. Jesus gordetzen zeuden, Eunburua ta bere lagunak, beriz, luí-ikara ta beste gertaera aiek ikusirikan, asko beldurtu ziran eta onela zioten:—Egiaz, au Jaungoikoaren Semea zan. Antxen zeuden, urutitik begira, Galileatik irtenda laguntzeko asmoz Jesusi jaraitu zioten emakume batzuek ere: aien artean ziran Mari Maalen ta Maria Jakok'en ta Jose'ren ama ta Zebedeo'ren semien ama. Ilunabartu zanean, eldu zan Jose Arimateara, gizon aberatsa, Jesusen jaraitzaletakoa. Onek, Pilatosengana joan eta Jesusen gorputza eskatu zion. Pilatosek emateko agindu zuen; eta Josek gorputza artuta, maindire garbi batean bildu zuen, eta gero, berak, ari bizian beretzat egiña zeukan ilobian jari zuen. Eta ari aundi bat ilobiaren saieran jari ta joan egin zan. Mari Maalen ta beste Maria, beriz, an zeuden exerita, ilobiaren auran. Biaramonean, Paraskebe-egunaren urengoan, apaiz-nagusiak eta fariseotarak joan ziran Pilatosengana, eta onela mintzatu ziran:—Jauna, orain gogoratu gera, gizon gezurti arek, oraindik bizirik zegoela, nola

esan zuen : «Iru egun-baŕu berpiztuko naiz». Agindu zazu, ba, gorde dezatela ilcobia irugaŕen egunerarte : bestela, agian, etoŕiko dira bere ikasleak, ostuko dute gorputza ta eŕiari esango diote : «Piztu da ildakoen aŕtetik» : ta oŕela bigaŕen gezuŕa, lenengoa baño kaltegaŕia goa izango da. Pilatosek erantzun zien : —Ba'dituzute txiñelak : joan, ba, ta gorde zazute zuek dakizuten bezela. Joan ziran, beraz, ta aŕiari seŕloak ezaŕi zizkioten, ta obi-ondoan txinelak jaŕi zituzten.

OSTEGUN DEUNA

(Joan. XIII. 1-15)

Jesusek, bere amabi lagunai (bidaliari) oñak garbitzen dizkie. Mai-alda-reko ikurtona (sakramentua).

Pazko-jai aundiaren aŕreko eguna zan eta Jesusek, luŕa utzita Aitarengana joateko, garaia bazetoŕkiola igeri zuenean, ordurarte bezela, azkenean ere maite izan zituen luŕeko bere lagunak (jaŕaitzaŕleak). Apaldu ondoren ba, Simon Is-

kariotearen seme Judasi, sartu bait-zion deabruak biotzean bere Jauna saltzeko asmoa; jakiñik Jesusek, Aitak aren eskuetan jañi zituela gauza guziak, eta Jaungoikoagandik etoñi zan bezela, Jaungoikoarengana zijoala, jeiki zan maietik, kendu zituen soñekoak, eta esku-zapi bat artuta, gerian bildu zuen. Botatzen du gero ura ontzi batean, eta orastan da bere ikaslien oñak garbitzen, eta bilduta zeukan zapiarekin legoñtzen. Eltzen da Simon Pedroarengana, eta onela dio Pedrok:—Zer, Jauna: ¿Zuk neri oñak garbitu? Jesusek erantzuten dio:—Nik egiten dizudana, zuk ezin ulertu dezu orain: bañon geroago igeriko dezu. Pedrok dasaio:—Ez didazu zuk neri oñik garbituko. Jesusek erantzuten dio:—Ez badizkizut garbitzen, ez dezu Nerekin zer-ikusirik izango. Orduan Pedrok:—Jauna, ez oñak bakarik, baita eskuak ta burua ere. Jesusek esaten dio:—Garbi dagonak, oñak garbitzea naikoa du: beste guzia garbia dauka-ta. Eta zuek garbiak zaudezte, bañon ez guziok. Ondo, bait-zekien nork salduko zuen, beragatik esan zuen: «Ez zerate

garbiak guziok». Oñak garbitu zizkie-
nean, jantzi zituen beriz ere bere soñe-
koak, exiri zan maiean, eta esan zien:—
¿Ba'dakizute zuekin zer egin dedan?
«Jauna» deitzen nauzute, ta «Irakaslea»:
egia diotzute: ala naiz-ta. Bañon nik
oñak garbitu badizkitzudet zuen Jauna ta
Irakaslea izanik, zuek ere, garbitu bea-
dizkiozute oñak alkañi: erakuste (ikas-
bide) auxe eman dizutet, Nik zuei egin
dizutedan bezela. zuek ere beste ainbeste
egin dezazuten.

PIZTUERA ALDIA

Piztuera-igandeak, beste aldi edo garai beñi
bat asten du; aldi au Pentekostes ondorengo
lenengo igandean bukatzen da; aldi edo garai
adigañi onek, Jesu-Kristoren piztuera gogora-
tzen digu ta añen antzera bizibide beñi batera
piztu gaitezela esaten digu: *Si consurrexistis
cum Christo, quæ sursum sunt quærite*; Jesu-
Kristorekin batean piztu zeratenok, utzi itzazute
emen beko gauza ustelkoñak, ta jañi begiak eta
biotza zeruan.

Piztuera igandea

(Marc. XVI. 1-17)

Mari Maalen ta beste emakumeak Jesusen ilobira dijoaz.

Aldi artan : Mari Maalenek eta beste Maria Santiago 'renak (*Santiagoren amak*) eta Salomek, ukendu-urindunak erosi zituzten, obira joan ta Jesus gantzututzeko (iguítzeko) asmoz. Eta goizean-goiz, astearen lenengo egunean ba'dijoaz obira, eguzkia irtetzean. Eta onela zioten elkarí : —¿Nork kenduko digu, ilobi-saíeran dagon aña? Eta begiak jaso ta, aña kenduta zegoela ikusi zuten : oso aundia zan. Eta ilobira saítuta, eskuiko aldian, gazte eder bat ikusi zuten exirita, zuriz jantzia, ta ikaratu ziran. Bañon areek esan zien : —Ez ikaratu; Nazareteko Jesus gurutziltzatuaren bila zatozte; berpiztu da, ez dago emen: oña oñ, jañi zuten tokia.

Zoazte, ba, ta esan Pedrori ta beste ikasleai : «Zuen auretik joango da Galileara : bertan ikusiko dezute agindu zituzten bezela».

Piztuera ondorengo I igandea

(Joan. XX. 19-30)

Bi aldiz apaltegian Jesus bere lagunai agertzen zaie.

Aldi artan: Astearen lenengo egunaren iluntz-aldia zan, eta, ikasleak, bilduta zeuden tokiaren (gelaren) ateak Judaren bilduraz, itxita zeuzkatela, Jesus agertu zan, eta aien artean sartu-ta esan zuan: —Pakea zuei. Eta itz auek esanda, eskuak eta alboak erakutsi zizkien. Ikasleak asko poztu ziran Jauna ikusteaz. Berak beriro esan zien: —Pakea zuei. Nere Aitak bidali nauen bezela, bidaltzen zaituztet Nik ere. Gero aize-eman zien esanaz: —Artu ezazute Espiritu Santua; zuek askatuko dituzuten pekatuak, askatuak izango dira, ta lotuko dituzutenak, lotuak. Bañon Tomas, Didimo zeritzaion amabitako bat, ez zegon aiekin, Jauna etoñi zanean. Beste ikasleak esan zioten: —Ikusi degu Jauna. Bañon berak erantzun zien: —Ezpaditut iltze-zauriak bere eskuetan ikusten, ezpadet beatza iltze-zuloetan, eta eskua alboko zurian sar-

tzen, ez det sinistuko. Zortzi egun igaro ziran, eta ikasleak beriz bilduta zeuden, eta Tomas ere bai aiekin batean. Eta ateak itxita zeudela, Jesus sartu zan, eta aien artean jañi zan eta esan zien: —Pakea zuei. Gero Tomas'i esaten dio: —Ekatzu zure beatza, ta ikusi nere eskuak: ekatzu eskua, ta sartu nere alboan, eta ez zaitez sinisgogoña izan, sinisduna baizik. Tomas'ek erantzun zion: —Nere Jaun eta Jaungoikoa. Orduan Jesusek esan zion: —Ikusi nazulako, sinistu dezu Tomas: zorionekoak ikusi gabe sinistu dutenak.

Piztuera ondorengo II igandea

(Joan. X. 11-17)

Artzai - Ona

Aldi artan: Auxe esan zien Jesusek, fariseotari: —Ni naiz artzai ona: artzai onak, pozik ematen du bere bizia ardiak-gatik. Alogerakoak (sari-artziak) ordea, ta artzaia eztanak —ardiak bereak ez dituenak —otsoa datorrela ikusirik, ardiak utzi egiten ditu, ta igesi joan: ta otsoak

ardiak ostu ta banakatu egiten ditu. Sari - artzaia, igesi dijoa; alogerekoa bait-da, ta ardiak zer-ikusirik ez bait-dauka. Ni artzai ona naiz : Nik nere ardiak ezagutzen ditut, ta nere ardiak ere ezagutzen naute Ni. Aitak ezagutzen nauen bezela, neronek ere Aita ezagutzen det, ta pozik emango det bizia ardiakgatik. Ba ' ditut, artalde ontakoak ez tiran beste ardiak : bañon aiek ere ekañiko ditut, eta nere itza entzungo dute, ta orduan artalde bat ta artzai bat izango da.

Piztuera ondorengo III igandea

(Joan. XVI. 16-23)

Naigabe ondorengo poza

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikaslea:—Beste pixka bat, eta enaizute ikusiko; ta beriz beste pixka bat, eta ikusiko nauzute; nere Aitarengana bait noa. Bere ikasleak onela zioten orduan elkañi:—¿Zer esan nai ote-digu itz oiekin : «Beste pixka bat, eta enaizute ikusiko, ta beriz beste pixka bat, eta iku-

siko nauzute, eta nere Aitarengana noa»? Eta beriz galdetzen zuten:—Zer esan nai ote-du, *pixka bat* itz ořekin? Eztakigu zer esan nai duen. Jesusek ezagutu zuen, zerbait galdetu nai ziotela, ta onela erantzun zien:—Elkari galdezka zabilzate, zer esan nai ote-detan itz auekin : «Beste pixka bat, eta enauzute ikusiko»: Egi-egiaz diotzuet ba : negar egingo dezutela zuek, bañon mundua poztu egingo dala. Emakumea, aurđun dagola, bere garaia datořkiolako naigabez arkitzen da; bañon aurā-eginda gero, ez dio laritasunari begiratzen, pozik egoten da baizik, munduari gizon bat eman diolako. Ořela ba, zuek ere orain ilun zaude-te; laixter ikusiko zaituztet, ordea, beriz ere, ta orduan zuen biotza poztu egingo da : eta poz ori ez dizute iñork ere kenduko.

Piztuera ondorengo IV igandea

(Joan. XVI. 5-14)

Jesusek Goteuna (Espiritu Santua) agintzen du.

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek

bere ikasleai : Banoa bialdu ninduena-
 rengana, ta zuetatik iñork ez dit galde-
 tzen «¿nora zoaz?» Bañon itz auek esan
 dizkitzutedalako, naigabeak bete du zuen
 biotza. Bañon, egia diotzuet: Zueri ondo
 datořkizute Ni joatea: joango ezpanintz,
 Goteuna (Espiritu Santua) elitzaikizute
 etořiko; joanezkero, ordea, Neronek bi-
 daliko dizutet. Eta datořenean, Berak
 azaldu-erazoko dio (agirian jařiko dio)
 munduari bere pekatua, zuzentasuna ta
 epaia (juizioa). Pekatua : Nigan sinistu
 ez duelako. Zuzentasuna : Ni Aitagana
 joan-da geyago ikusiko ez nazutelako.
 Epaia (juizioa), luřalde ontako nagusia
 epaitua dagolako. Beste gauz asko ditut
 zuei esateko, bañon oraindik ez ditzake-
 zute eraman (*ulerřtu*). Bañon Egidun Go-
 goa (Espiritu Santua) etořiko danean,
 Berak erakutsiko dizkitzute egi guziak :
 ez bait du berez itz egingo, Berak entzun
 duen guzia esango dizute baizik, eta
 etořkizuna agertuko dizute. Berak omen-
 duko nau. Nigandik artutakoa, adierazi-
 ko-bait-dizute zuei.

Piztuera ondorengo V igandea

(Joan. XVI. 23-30)

Otoitzaren neurigabeko indaia

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai:—Egi-egiaz diotzuet: Nere izenean Aitari zerbait eskatzen badiotzute, emango dizute. Oraindano ez diotzute ezer eskatu nere izenean : eskatu ta artuko dezute, zuen poza osoa izan dedin. Orain arte, ipuietan itz-egin dizutet: bañon eldu da garaia, ta onez aurera ez dizutet ipuietan itz egingo; orain argiro azalduko dizkizutet nere Aitaren gauzak. Orduan nere izenean eskatuko dezute, ta ez dizutet esaten, Neronek Aitari zuen alde eskatuko diodala; Aitak berak ere maite bait-zaituzte, zuek maite nazutelako, ta Aitagandik irten naizela sinistu dezutelako. Bai, Aitagandik irten naiz, ta luera etori naiz; orain beriz, luera utzi ta Aitagana noa. Ikasleak esan zioten:—Ora, orain argiro itz egiten diguzu, ez, len-bezela, ipuietan; oraintxe ezagutzen degu, guzia dakizuna, ta inork ezer galdetu bearik ez dezuna : Beragatik sinis-

ten ere degu, Jaungoikoagandik irten zerana.

Jaunaren igoera

(Marc. XVI. 14 - 20)

Jesusen azkenengo itzak.—Bere igoera

Aldi artan : Jesus bere amaika ikasleai, maiean exirita zeudela agertu zitzaien, ta antxe arpegira bota zien beren sinisgabekeria ta biotz-gogorakeria, ez bait zieten Bera berpiztuta ikusi zutenai, sinistunai izan ezer ere. Atzenean onela esan zien : —Zoazte lur bira osora, ta erakutsi giza-emakume guztioi, Ebanjelioa. Sinistu ta batayatuko dana, zeruratuko da; bañon sinistu nai ez duena galdu egingo da. Sinistuko dutenai mirari auek lagunduko diete: Nere izenean deabruak botako dituzte, izkuntza berriak itz-egin-go dituzte; sugeak kenduko dituzte ta edari pozoitua artzen ba-dute, ez die kalterik egingo; gaixoai, eskuak jarita, osasuna itzuliko diete. Itz auek esan ondoren, Jesus gure Jauna, zerura igo zan, eta antxe dago exirita, Jaungoikoaren eskuian. Bere ikasleak joan ziran, ta al-

derdi guzietan Ebanjelioa erakutsi zuten, ta Jaunak laguntzen zien, ta beren itzak mirariz indartutzen zituen.

Igoera ondorengo I igandea

(Joan XV. 26-27.—XVI. 1-4)

Kristoren jarraitzaileak nekeak izan (eraman) bear ditu.

Aldi artan: Onela esan zien Jesusek bere ikasleai: Aitagandik sortzen dan Parakleto edo Alaitzañe Egizko Espiritua, Aitagandik nik bidali-ta, etoriko danean, berak emango dizute aitoñera (testimonioa) nitzaz: eta zuek ere emango dezute aitoñera, asieratik nerekin bait zabilzate. Alketu (eskandalizatu) ez zaitetzen esan dizutet au. Batzañ-tokitik (Sinagogetatik) botako zaituzte: eta edozeñek ilko zaituzten garaya, ba'dator. Jaungoikoari atsegiñ egin diola uste izanik. Nere Aita ta Ni ezagutzen ez gaituztelako egingo dizkizute gauz auek. Bañon oña nik esan, bere garaia datoñenean, gogoratu zaitetzen, dana iragañi nizutela.

**Pentekostes.—Goteunaren
(Espiritu Santuaren) etofera**

(Joan XIV. 23-31)

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai: —Norbaitek maite ba-nau, gordeko du nere itza, ta nere aitak maitatuko du, ta beragana etoriko gera, ta beragan geldituko gera. Maite eznauenak, ez du nere itzik gordetzen. Eta entzun dezuten itza, ezta nere, bialdu nauen nere Aitarena baizik. Auek zuekin nagoela esan dizkitzuet. Bañon, Aitak bialduko duen Espiritu Santu Pozgileak, aiek irakatsiko dizute guzia, eta nik esandako guzia Berak gogoraziko dizute. Pakea uzten dizutet, nere pakea damaitzuet; munduak ez bezela ematen dizutet nik. Ez bedi belduritu zuen biotza. Entzun dezute, esan nizutela : «Ba'noa eta ba'nator'kizute». Maite baninduzute, poztuko zinateke noski, Aitarengana bait noa, ta Aita ni baño aundiagoa bait da. Eta orain, gerta baño len esan dizuet, gertatutakoan sinistu dezazuten. Aurera ez det zuekin askorik itz egingo:

ba'dator mundu ontako nagusia (deabrua), ta ez dauka nigan zer-ikusirik. Bañon munduak ezagutu dezan nik Aita maite dedala, ta Aitak agindu zidan bezela, egiten dedala, jeiki zaitezte, ta goazen emendik.

Pentekostes ondorengo I igandea

Lenengo Ebanjelioa (Mat. XXVIII. 18-20)

Irutasun Deunaren ezkutapena (misterioa) Jesusek erakusten du.

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai : Neri eman zait eskubide osoa zeruan eta lurrean : zoazte ba, ta irakatsi gizaldi guziai, ta bataiatu Aitarren, eta Semearen eta Espiritu Santuaren izenean, eta erakutsi guztioi nik zuei agindutako guzia betetzen. Eta ara : ni zuekin izango naiz egunero, gizaldia amaitu arte.

Azkeneko Ebanjelioa

(Luc. VI. 36-42)

Maitetasuna ta apaltasuna

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai:—Izan zaitezte erukitsuak

zuen Aita erukitsua dan bezela. Ez inor epaitu (juzgatu) ta ez zerate epaituak izango; ez inor gaiztetsi (kondenatu), ta ez zaituzte inork gaiztetsiko. Barkatu, ta barkatuko zaitzute.

Eman ta emango zaizute; zuen magalean botako dizute neurri bete-betea, gañezka dijoan neurria. Zuek neuritzen deuzten neurri, neurituko zaituzte besteak ere. Beste antz-irudi au ere esan zien:—¿Itxubatek, beste itxua bidean eramán allezake? ¿Ez ote-dira biak, leiza-zulora eroriko? Ikaslea ez da bere erakuslea (maisua) baño aundiagoa: ikaslea ordea, oso zuzena izango da, bere erakuslearen antzekoa bada. Eta ¿zergatik ikusten dezu zure lagun urkoaren begietan, eta ez dezu ikusten abea zure begietan? eta ¿nola ausartzen zera, zure anaiari esaten: Anaia: utzi zadazu zure begietatik lastoa kentzen zeroerek, zure begietan abea ikusten ez dezula? Aizun oerek (ipokrita oerek) kendu zazu lenda-bizi zure begietatik abea, ta gero zure anaiaren begietatik lastoa kentzen sayatuko zera.

Jesukristoren Gorputz-Deun jaya

(Ioan. VI. 56-60)

Jaun-artzen duena, Jesukristorekin bat egiten da, ta bere bizitzaz bizi da.

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai : Nere aragia egiazko janari da, ta nere odola egiazko edaria; nere aragia jango duena, ta nere odola edan, nigan izango da, ta ni beragan. Ni bidali nauen Aita bizi dan bezela, ta Ni Aitañen bitartez bizi naizen bezela, orobat, Ni jango nauenak, nere bidez, izango du bizitza. Au da zerutik jetxitako ogia. Zuen gurasoak mana jan zuten basamortuan, eta il̄ egin ziran : bañon ogi au jango duenak betiko bizitza izango du.

Pentekostes ondorengo II igandea

(Luc. XIV. 14-24)

Bazkariaren (bazkaldaren) ipuia

Aldi artan : Ipui au esan zien Jesusek farisioai:—Gizon batek apari aundi bat jañi zuen, eta asko deitu zituen. Eta apa-

ri-orduan, bidaldu zuen bere moñoia, bazkaldarai guztia geratu zegoela ta etortzeko esatera. Eta guziak, orobat, aitzakiak ematen asi ziran. Lenengoak onela esan zion:—Basetxe bat erosi det, ta uraxe ikustera joan bear det: azketzi, aren. Bigarrenak onela esan zuen:—Bost uztari-idi erosi ditut, ta oiek ikustera noa: azkesteko eskatzen dizut. Beste batek onela esan zion:—Oraintxe ezkondu naiz: beraz, ezin joan ninteke. Biurtu zan moñoia, ta adierazi zion bere nagusiari guzia. Aseñeturik orduan etxeko jauna—Ua—esan zion bere moñoiari:—Ua bereala uriko zelai ta auzoetara, ta ekañitzak onera beañtsuak, argalak, itxuak eta elbañiak. Eta moñoiak esan zion:—Egin det Jauna, zuk esan bezela, ta oraindik ere ba'da tokia. Ta nagusiak esan zion moñoiari:—Irten adi bide ta etxadietara, ta sar-erazi itzak guziak nere etxea bete dedin. Ora zer diotzedan: deituak izan diran gizon aietatik batek ere ez du dastatuko (probatuko) nere aparria.

Pentekostes ondorengo III igandea

(Luc. XV. 1-10)

Ardi galdua. Zerutañen poza pekataria biurtzen danean.

Aldi artan: Zergalari (publikano) ta pekatariak, Jesusen itza entzun naiez ureratu ziran arengana eta farisio ta eskribak mar-marëan asi ziran, esanaz: —Onek, pekatariak artzen ditu, ta aiekin jaten ere du. Eta Jesusek, ipui au esan zien: Zuen arteko batek, eun ardi ba-ditu, ta bat galtzen ba-zaio: ¿ez al da, larogeita emeretziak basamortuan utzita, galdu danaren bila joango, arkitu arte? Eta arkitutakoan, pozik bizkañean jañ-tzen du, ta etxeratzen danean, adiskide ta auzokoai deitzen die esanaz: Poztu zaitezte nerekin batean, arkitu det-eta nere ardi galdua. Nik diotzuet: Oñelakoxe atsegiña izango da zeruan damutzen dan pekatari batengatik, damu bearik ez daukaten larogeita - emeretzi onbidetsu edo justukagatik baño geyago. Eta emakume batek, amar drakma izan-da, bat galtzen ba-du, ¿ez ote-du argia piztu ta

etxe guzia garbitu ta aztertuko arkitu arte? eta arkituta gero, bere lagun ta auzokoak deitzen ditu ta esaten die: Poztu zaitezte nerekin batean, arkitu det-eta drakma (diru) galdua. Eta berean, diotzuet, poztuko dira Jaungoikoaren aingeruak, damutzen dan pekatari bakař batengatik.

Pentekostes ondorengo IV igandea

(Luc. V. 1-11)

Miragarizko arantza.—Jesusek bidaliak (apostoluak) deitzen ditu.

Aldi artan : Jesus Jenesaret'eko itxaso-inguruan zebilela, jendea Jaungoikoaren itza entzuteko leiaz pařastaka zijoakion ondotik. Eta itxas-ertzean zeuden bi ontzi ikusi zituen : arantzaleak, ordea, jextiak ziran, ta sare-garbiketari zarduten. Simon'en ontzia zan bata, ta ara igo ta itxas-bazteretik bařenago eramateko eskatu zion. Eta exirita, ontzitik ari zan jendeari irakasten. Eta itzaldia amaitu ondoren, onela esan zion Simoni: —Eraman ezazu itxas zabalera ta sareak bota arantzarako. Simonek erantzun zion :

—Irakaslea, gau guzian nekatu aŕen, ez degu ezer aŕapatu; alabañan, Zuk agindu dezulako, botako ditut sareak. Eta ori egin zutenean, aŕai-pila aundia aŕapatu zuten, eta sareak lertzera zijoazen. Orduan, beste ontzian zeuden lagunai deitu zien, laguntzera etoŕi zitezzen. Eta etoŕi ziran, ta ontzi biak antxe bete zituzten, ondatzeko zorian jaŕtzeraño. Simon Pedrok au ikusi zuenean, Jesusen oñetan auspeztu zan, esanaz : —Jauna, alde egizu nigandik, gizon pekataria naiz-ta. Egin zuten aŕantza ugariaz izututa gelditu bait-ziran bera ta berekin zeuden guziak : eta orobat, Zebedeoren seme Santiago ta Juan, Simon beraren lagunak. Eta ontziak legoŕera ekaŕi ondoren, gauza guziak utzita, Jesusi jaŕaitu zioten.

Pentekostes ondorengo V igandea

(Mat. V. 20-24)

Maitetasun-lege nagusia

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai : —Zuen zuzentasuna eskriba (idazlari) ta fariseotaŕena baño aun-

diagoa ezpada, etzerate zeruko eréinuan sartuko. Entzun dezute antziñekoai esana: «Eztezu iñor ilko: ta iñor iltzen duena, auzi-epaigarí izango da». Baña nik diotzuet: bere anaiarekin aseřetzen dana ere, auzi-epaigarí izango dala. Eta bere anaiari «burugabea» *řaka* esaten diona, batzararen aurrean eruduna izango dala. Eta zentzungabea *fatue* esaten diona, inpernuko (*gehenako*) sugarí izango da. Zure oparia aldare aurrean eskeintzen ba-dezu, ba, ta an oroitzen ba - zera zure anaiak ba' duela zerbait zure kaltez, utzi bertan aldare-aurrean zure oparia, ta zoaz lenbizi zure anaiarekin adiskidetzera; ta orduan etoririk, eskeñiko dezu zure oparia.

Pentekostes ondorengo VI igandea

(Mark. VIII. 1-9)

Bigarren aldiz, ogi-arai banaka batzuekin 4.000 gizon alikatzen ditu.

Aldi artan: Oste (jende) aundia zan Jesusekin, ta zer jan etzeukatela, Jesusetik ikasleai deiturik onela esan zien: —Eru-

ki det jende au : iru egun baitira nerekin dabilzala, ta jatekorik ez dute : eta beren etxietara baraurik bialtzen ba-ditut, bi-dean auldu bear dute : batzuek urutitik etori baitira. Eta ikasleak erantzun zioten : —¿Nork eta nola basamortu ontan, oiek ogiz ase? Eta berak galdetu zien : —¿Zenbat ogi dituzute? —Zazpi— esan zioten. Eta jendea luñean jañerazi zuan. Eta zazpi ogiak arturik, eskeñak emanaz zatitu zituen, eta bere ikasleai jendeen artean banatzeko eman zizkien, eta banatu zituzten. Ba'zituzten araitxo batzuek ere : ta onetsi (bedeinkatu) zituen ta orobat emateko agindu zuen. Eta jan zuten, ta ase ziran, eta apur-kondarez zazpi saski bete zituzten. Jan zutenak ba'ziran lau mila inguru: eta orduan bialdu zituen.

Pentekostes ondorengo VII igandea

(Mat. VII. 15-21)

Gezurantzko igarileak eta gezurantzko kristauak.

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai : —Gorde itzazute zuen bu-ruak gezurantzko igarleetatik : ardi-jantziz

agiri dira, otso lapuñak izanik : beren eginkizunetan (frutuetan) ezagutuko dituzute. ¿Eloñetik matsik, edo sasitik pikorik biltzen ote-da? Oñela ba : zuaitz on guziak, igali (frutu) onak ematen ditu: zuaitz txarñak, ordea, igali txarñak, ematen ditu. Zuaitz onak ezin emango du igali txarñik, ezta zuaitz txarñak ere igali onik. Igali onik ematen ez duan zuaitz guzia, ebaki ta surtara botako dute. Beren frutuetatik ezagutuko dituzute, beraz. Ez, dira «Jauna, Jauna» dioten guziak zeruko éreinunan sartuko : zeruetan dagon nere Aitaren naia betetzen duena : uraxe sartuko da zeruetako éreinuan.

Pentekostes ondorengo VIII igandea

(Luc. XVI. 1-10)

Etxezai (Ogasun-zai) biurña

Aldi artan : Ipui au esan zien Jesusek bere ikasleai: Gizon aberats bat zan, eta etxezain bat zeukan, eta onek ogasunak ondatzen zizkiola jakin zuen. Deitu zuen ba, ta esan zion : —¿Zer da zutzaz en-

tzun dedana? Azaldu itzazu zure ar-
-eman guziak, gaurtik aurrera ez dezu
nere ogasunik zaituko-ta. Eta etxezaiak
bere barrenean ala zion: —¿Zer egingo
det, nere nagusiak etxezaitzea kentzen
didan ezkerro? Atxuñtu?, ez naiz gauza;
¿eskean ibili? lotsatu egiten naiz. Ba'da-
kit zer egin, nagusiak etxezaitza kentzen
didanean, aren zordunak beren etxeetan
arñtu nazaten. Deiturik nagusiaren zor-
dun guziak, galdetzen dio lenengoari:
—¿Zenbat zor diozu nagusiari? Eta arek
erantzuten dio: —Eun zagi-olio. —Eseri
zaite esaten dio orduan eta tori zure agi-
ria, ta idatzi (jari) berogeitamañ. Gero
beste bati esaten dio: —¿Eta zuk, zen-
bat zor diozu? Onek erantzuten dio:
—Eun anega gari. —Tori zure agiria
esaten dio orduan ta jari larogei. Eta
goretsi zuen nagusiak etxezai biurria, gi-
zon zur ta azkara agertu bait-zan. Izan
ere gizarte ontako semeak, argiaren se-
meak baño zuragoak dira beren egikizu-
netan. Eta nik ere diotzuet: Egizkizute
adiskideak gaiztakerizko ogasunez, il-
tzen zeratenean, betiko egoitzetan (ze-
rueetan) arñtu zaitzazten.

Pentekostes ondorengo IX igandea

(Luc. XIX, 41-47)

Jerusalen ikusita, Jesusek negar' egiten du.

Aldi artan : Jesus, Jerusalemna urbildu zanean, uria ikusirik negar' - malkoak ixuri zituen, eta esan zuan : — ¡Bazeneki, gaur' beintzat, oraindik garaia dezunean, pakerako zer dagokizun...! Orain ordea, ezkutu da zure begientzat. Etor'iko bait-zaizkizu egunak, eta orduan zure etsaiak esiak jar'iko dituzte zure inguruan, eta alde guztietatik estutu egingo zaituzte : zu ta zure semeak ondatuko dituzte, ta ar'iren gañeko ar'irik zugaran geldituko ez da, ezpait-dezu ezagutu Jaungoikoa, zureganatu danean. Gero eliz nagusian sarturik, bota zituen andik saltzale-erosleak, esanaz : — Idatzita dago : «Nere etxea, otoitz-etxea da : zuek ordea, lapur'-zulo egin dezute». Eta egunero eliz nagusian irakasten aritzen zan.

Pentekostes ondorengo X igandea

(Luc. XVIII. 9-14)

Fariseotara ta zergalaria. — Jaunak biotz-barena ikusten du.

Aldi artan : Bere buruak zuzentzat, eta besteak gaiztotzat artzen zituzten gizon batzuei, Jesusek ipui au esan zien : — Bi gizon igo ziran elizara otoitz egitera; bata fariseotara, bestea zergalaria (publikanoa). Fariseotarak zutik, onela zion bere barenean : — Jauna, eskerak zuri, beste gizonak bezela, lapur, bidegabe, ta ezkontzausle ez naizelako. Astean bitan barau egiten det : nere ogasunen amarenak ematen ditut. Zergalaria, ordea, an uruti zegoen eta ez zan ausartzen begiak zerurontz jasotzen ere, eta bere bulara joaz onela esaten zuan : — Jauna, erukitu zakizkit pekataria naiz-ta. Nik diotzuet : Donetua jetxi zan au bere etxera; ez ordea bestea: bere burua goratzen duana apaldua (umildoia) izango baita, eta apaltzen duana, goratua.

Pentekostes ondorengo XI igandea

(Marc. VII 31-37)

Goñ-mutua sendatua

Aldi artan : Tiro'ko mugaldetatik irten-
da, Sidon'en gaindi, Dekapolis'ko eñi-
taldetik bařena, Galileako itxasora etoñi
zan Jesus. Eta goñ-mutu bat ekañi zioten,
eskuak ezañita, ařen, sendatu zezan. Eta
jende-añtetik bazteñtuta, bakañean añtu-
rik, bere beatzak belañietan sañtu zizkion,
eta txistuz mingañña ikutu zion; Eta zeru-
ronz begiak jasorik, antsi bat egin zuen,
esanaz : *Effeta*, au da : *idiki adi*. Eta
bat-batean, ařen belañiak idiki ziran, ta
mingañneko korapiloa ere askatu zitzaion,
ta añgi-añgiro itz egiten asi zan. Eta
iñori ez esateko agindu zion. Bañon,
zenbat eta geiago agintzen zion, ainbat
geiago zabaltzen zuen, eta gero ta geia-
go ari ziran danak esaten : —Guzia ongi
egiten du : goñai ematen die entzutea, ta
izge edo mutuai itz egitea.

Pentekostes ondorengo XII igandea

(Luc. X. 23-37)

*Biotz-oneko Samaritararen ipuia:**Ziñezko (egizko) maitetasuna*

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai : —Doatsuak, zuek ikusten dezutena ikusten duten begiak. Nik dio-tzuet : Igarle ta érege askok ikusi nai izan zuten, zuek dakuszutena, eta ez zuten ikusi; baita entzun ere, zuek entzuten dezutena, ta ez zuten entzun. Jeiki zan orduan lege-gizon bat, eta ziltzatu beárez onela zion : —Erakuslea : ¿zer egin-da iritxiko det betiko bizitza? Jesus-ek esan zion : —¿Legean zer dago idat-zia? zer irakurtzen dezu? Anek eratzun zion : —«Maita zazu, biotz - biotzez, gogo-gogoz, alegin guztiaz, adimen osoz, zure Jaun ta Jaungoikoa; ta zerori bezelaxe lagun-urkoa». Jesusek esan zion : —Ederki erantzun dezu : egizu orixe ta biziko zera. Anek, ordea, bere burua garbitu nayan onela esan zion Jesusi : —¿Ta nor da nere lagun-urkoa? Orduan Jesusek esan zion : —Ba'zijoan

bein gizon bat, Jerusalem'dik Jeriko'ra; ta lapuñen eskuetan erori zan. Auek zeramana kendu, ta zauriz beterik erdi-ilean utzita joan egin ziran. Ba'zetoñen, ala beañ-ta, bide beretik, apaiz bat (judaña): eta eria ikusi añen auñera jo zuen. Berebat, andik zijoan apaiz-lagun (lebita) batek ere ikusi zuen, bañon auñera joan zan. Bidazle samaritañ bat, ordea, eldu zan: eta ikusi zuenean, erukiturik, ureratu zitzaion eta ardo-olioz igortzi ta lotu ziozkan zauriak, eta gero mando-gañean jañi ta ostatura eramane zuen, eta bere ardurapean artu zuen. Biaramonean, deitu zuen ostalaria, ta eman ziozkan amañeko bi, ta esan zion: —Zaitu ezazu gizon ori, eta zerbait geiaeo zoñ ba-dizut, neronek itzultzean ordainduko dizut. ¿Iru gizon oietan nor izan zala deritzazu lagun urkoa, lapuñen eskueta eroritako gizon añentzat? —Erukitu zana-erantzun zion lege-gizonak. —Zoaz ba, esan sion Jesusek, eta egizu orobat zuk ere.

Pentekostes ondorengo XIII igandea

(Luc. XVII. 11-19)

Amañ legenañdun sendatuak

Aldi arñtan : Jesus, Jerusalem joateko, Samaria ta Galilea-ereditik zijoan. Eta alderi batean sartzerakoan, amañ legenañdun (lepradun) atera zitzaizkion bidera; baña uruti gelditurik, deadarka asi ziran:—¡Jesus ikaslea! erukitu zakizkigu! Eta ikusi ta bereala esan zien: —Zoazte, ta agertu apaizengana. Eta zijoazela, garbirik arkitu ziran. Aietako bat, bere burua garbirik ikusi zuanean, atzera itzuli zan Jauna ojuka goratuaz, eta aren oñetan auspeztu zan, eta eskerak eman zizkion; samaritará zan hera. Eta Jesussek erantzun zion: —¿Ez al dira amañ garbituak? ¿non dira, ba beste bederatzia? Atzeritará au baizik, beste inor ez da itzuli, Jaungoikoari aintza ematera. Gero esaten dio: —Jeiki zaite ta zoaz: zure sinismenak gaizkatu (salbatu) zaitu.

Pentekostes ondorengo XIV igandea

(Mat. VI. 24-33)

Jaungoikoak guztion ardura ba'dauka

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai : Ezin ditzake inork bi nagusi otseindu (serbitu) : edo bata gorotatuko du ta bestea maiteko, edo bati adituko dio, ta bestea ezetsiko du. Jaungoikoa ta dirua, ezin ditzakezute otseindu. Beragatik diotzuet : Ez kezketan ibili bizitzeko zer jango, ezta gorputza zerekin jantziko dezuten ere. ¿Bizitza ez al-da jatea baño geyago, eta gorputza jantzia baño? Begira goiko egaztiak, ez baitute ereiten, ez uztatzen, ez ta aletegietan alerik biltzen ere : eta ala ere zeruko zuen Aitak bazkatzen ditu. ¿Ez ote-zerate zuek, aiek baño askoz geyago? ¿Zein da zuetan, bere asmo guziekin, besaldi batez bere burua azi lezake-nik? ¿Eta jantziaz, zergatik zerate kezkatu? Begira landa-loreak (lirioak) nola azten diran : ez dira ez lanean ez ardatzean ari izaten : nik diotzuet ordea : Salomon bera ere, bere gloria edo ain-

tza-aldirik aundienean, ez zan oietako bat bezela jantzi. Beraz gaur lerdan dagolarik, biar labera botako duten landa-belañ bat Jainkoak oñela jazten badu; izenbatez obeki zuek, siniste gutxidunok! Ez, bada, kezkarik izan; «zer jango degu» esanaz «edo zer edango degu, edo zerekin jantziko gera». Ziñesge edo gentilak ibiltzen dira oien guzien ondoren. Ondo daki, ordea, zuen aitak, oiek guziok beañ dituzutela. Bila zazute lenbizi Jainkoaren eñeina ta bere zuzentasuna, ta beste gauza guziak ere emango zaizkizute.

Pentekostes ondorengo XV igandea

(Luc. VII. 11-16)

Nain'go alargunaren semea berpiztua

Aldi artan : Nain zeritzaion uri batera zijoan Jesus, ta berakin zijoazen baita bere ikasleak eta lagun asko ere. Eta uriko atera ureratzeaz batean, ildako bat zeramaten lurperatzera. Iña, seme bakaña zan, ta bere ama alarguna, ta lagun asko zijoazen arekin. Jaunak, alargun ura

ikusitu zuenean, erukiturik esan zion:— Ez negarik egin. Eta ureratu zan, ta ikutu zuen zeñaldoa (il-kutxa), eta zera-matenak gelditu ziran. Orduan esan zuen:—Gaztea, zuri diotzut: jeiki zaite. Eta ilda zegoena, jeiki ta itz-egiten ari zan, eta antxe eman zion Jesusek amari. Guztiok ikaratu ziran, ta Jaungoikoa goretsi zuten esanaz:—Igarle aundi bat sortu da gure artean, eta oraintxe bai Jaungoikoak bere erria ikeritu (bisitatu) duala.

Pentekostes ondorengo XVI igandea

(Luc. XIV. 1-11)

Jesusek lotsaturik uzten ditu fariseotarik. Apalak goratuak izango dira.

Aldi artan: Jesus, fariseotañen nagusi (aundiki) baten etxera joan zan bazkaltzera, larunbatez, eta aiek (guziak) zeltan zegozkion. Eta gizon umindun (hidropesidun) bat jañi zitzaion aurean. Orduan Jesusek, lege-gizon ta fariseotañengana biurtuta galdetu zien:—¿Zuzena (bidezkoa) al-da, larunbatez senda-

tzea? Bañon aiek ixil-ixilik zeuden. Berak ordea, ikututa sendatu zuen, ta bidali zuen. Gero, fariseotařengana beřiro biurřuta, esan zien:—Zuen arteko bateri astoa edo idia, zulora erortzen balitzaio, ęez ote-luke lenbailen aterako, larunbata izan ařen? Eta zer erantzun ez zekitela gelditu ziran. Geroago, bazkaldařak lenengo tokien bila zebiltzala ikusirikan, ipui au esan zien:—Eztaietara zoazenean, ez arřtu lenengo tokia maiean; bestela, agian, zu bañon aundiagoren bat deitua ba-da, etorřiko da nagusia biongana, eta esango dizu: «Eman oneri zure tokia» eta orduan lotsaturik azkeneko tokira joan beařko dezu. Norbaitek eztaietara deitzen zaitunean, ba, zoaz azkenengo tokira, nagusia datořkizunean esan dizaizun: «Adiskide, atoz gorago»: eta ořela maikidien aũrean goratua izango zera; bere burua goratzen duana, apaldua (umildua) izango baita, eta apaltzen dana goratua.

Pentekostes ondorengo XVII igandea

(Mat. XXII. 34-46)

Maitetasun-lege nagusia, Jesus Jaungoikoaren Semea.

Aldi artan : Fariseotarak eldu ziran Jesusengana, ta aietako lege-gizon (irakasle) batek, ziltzatuaz (tentatuaz), galde auxe galdetu zion:—Irakaslea : ¿Zein da legearen agindurik nagusiena? Jesusek erantzun zion:—«Maita ezazu biotz guziz, anima guziz, eta adimen guziz Zure Jaun ta Jaungoikoa». Au da agindurik nagusien ta aurrena. Bigarrena beriz oren antzekoa da : «Maita ezazu zerori bezela zure lagun urkoa. Bi agindu oietan biltzen dira lege guzia ta igarreak (*igarreak dakartena*). Eta fariseotarak elkarrekin zeudela, Jesusek galdetu zien : ¿Zer deritzazute Kristotzaz? zeñen semea oteda?—Dabid'ena diote. Jesusek erantzuten die:—¿Nola deitzen dio beraz, Dabid'ek goiargiz, Jauna, esanaz : «Nere Jaunari, Jaunak esan zion : jarizaitz nere eskubian, zure etsai guziak oinperatuko dizkizudan artean?» Dabid'ek,

Jauna deitzen badio ¿nola diteke bere semea? Eta ezin zion inork itzik erantzun, eta egun au ezkeroz, etzitzazion inor ausartu galde beririk egiten.

Pentekostes ondorengo XVIII igandea

(Mat. IX. 1-18)

Perlesiduna sendatua. Jesusek obena (pekatuak) askatzen ditu.

Aldi artan : Jesus, ontzi batean sarturik, itxasoz beste aldera bere erira (*Kafarnaunera*) joan zan. Eta oiean zetzan perlesidun bat aurkeztu zioten. Eta aien sinismena ikusirik onela esan zion Jesusek perlesidunari: — Seme; izan ezazu uste osoa; barkatzen zaizkizu zure pekatuak. Eta bereala asi ziran idazlari (eskriba) batzuek beren barenean esaten: — Birao bat esan du onek. Eta Jesusek, aien gogamenak igeririk, onela esan zien: — ¿Zergatik oldoztu (pensatu) beardezute gaizki zuen biotzetan? ¿zer da errezago ba, «pekatuak barkatu zaizkizu» esatea, ala «jeiki ta zoaz»? Jakin dezazuten, bada, gizonaren Semeak, luñean

pekatuak barkatzeko eskubidea (almena) ba'daukala, esaten dio perlesidunari:— Jeiki zaitez : ta zure oian artu, ta zoaz etxera. Eta jeiki zan, ta antxe joan zan bere etxera. Au ikusirik, jendea ikaratu zan, ta gizonai orenbeste eskubide damaien Jaungoikoa goratzen asi ziran.

Pentekostes ondorengo XIX igandea

(Mat. XXII. 2-14)

Eztaien ipuia

Aldi artan : Apaiz nagusi ta fariseotari, ipuietan itz egiñaz, auxe esan zien Jesusek:—Zeruko agintea (ereinua), semeari eztaiak egin zizkion eregearen antzekoa da. Bidali zituen arek moñoiak, bazkaldañak deitzera, bañon auek ez zuten etoñi nai izan. Beñiro beste moñoi batzuek bidali zituen esanaz:—Bazkaria geñturik dago : idi ta egaztiak ilak ditut; guzia jañia dago: atozte eztaietara. Aiek, ordea, erantzun ere ez zioten egin eta an joan ziran, bata bere basetxera, bestea sal-erosteko irabazietara : besteak beñiz eregearen moñoiari elduta, bidegabekeri

asko egiñik, erail egin zituzten. Eta eřegeak, oien beñi jakin zuenean, aseřeturik bere gudarosteak bialdu zituan eta jo ta limurtu zituan iltzale aiek, ta eřia kiskali egin zien. Orduan onela esan zien mořoiari:—Eztaiak gerturik daude, bañon deitu nituanak etziran gai izan. Zoazte, beraz, bide-buruetara, ta deitu itzazute arkitzen dituzuten guziak. Irten ziran, ba, mořoiak bidietara ta arkitu zituzten guziak, onak eta gaiztoak, bildu zituzten, eta eztaietako maia bete zan bazkaldařez. Gero eřegea sarřu zan jantegira (bazkal-gelara), etořitakoak ikus-tera, ta eztai-jantzirik gabe zegon gizon bat ikusi zuen an. Eta esan zion:—
¿Adiskidea : nola, sarřu zera emen eztai-jantzirik gabe? Eta ixilik zegon. Orduan eřegeak mořoyari onela esan zien:—Anka-besoak loturik, bota zazute kanpoko ilunpetara : an bai izango dala negařa ta ořtz-kařaska. Asko bait-dira deituak, bañon gutxi aukeratuak.

Pentekostes ondorengo XX igandea

(Joan. IV - 46 - 53)

*Kafarnaungo gudari-nagusiaren semea
Jesusek sendatzen du*

Aldi artan : Etoñi zan Jesus beñiro Galileako Kana'ra— lenago ura ardo biurñtu zuen tokira— eta an arkitzen zan semea Kafarnaunen gaxorik zeukan yauregitar (*regulo*) bat. Yauregitar onek Jesus Judatik Galileara eldu zala entzun zuenean, joan zitzaion Jesusi ta eskatu zion, Kafarnaunera jetxita bere semea senda zezala, il-zorian zegola-ta. Jesusek esan zion : —Zuek, miraririk ikusten ezpadezute, ez dezute sinisten. Yauregitañak erantzun zion: —Jauna, atoz, nere semea il baño len. Jesusek esaten dio: —Zoaz; zure semea ongi dago. Gizonak, Jesusek esan zion itza sinistu zuen, ta ba'zijoan. Eta bidean zijoala, moñoiak etoñi zitzaizkion, ta semea ondo zegoela adierazi zioten. Galdetu zien, beñaz, zer ordutan pizkoñtu zan, eta onela erantzun zioten : —Atzoko zazpietan beratu zitzaion sukara. Orduan ezagutu zuen aitak ordu

uraxe zala, Jesusek : «Zure Semea ongi dago esan ziona» : ta berak eta etxeko guziak sinistu zuten.

Pentekostes ondorengo XXI igandea

(Mat. XVIII. 21-35)

Moñoi biotz-gogoña

Aldi artan : Ipui au esan zien Jesusek bere ikasleai: Zeruko éreinua, bere moñoiarekin kontu-garbiketa egin nai zuen éregearen antzekoa da. Kontu-garbiketatan asi zanean, amar mila talento zor zizkion bat ekañi zioten. Bañon nondik ordaindu ez zeukalako, añen emazte, seme-alaba ta zeukan guzia saldu ta zoñak ordaintzeko agindu zuen nagusiak. Bañon moñoj añek, auspezturik, —Añen—eskatzen zion : —Izan zaidazu eramantpen pixka bat eta ordainduko dizut guzia. Eta nagusia érukitu zitzaion, eta utzi zion, eta zoña bañkatu zion. Moñoi añek, ordea, atera zanean, eun denario zoñ zizkion moñoi lagun bat añkitu zuen, ta eldurik, itotzeko zorian zeukan esanaz : —Ordain zak zoñ deka-

na. Eta moñoikideak, auspezturik eskatzen zion: —Izan akidak eramannen pixka bat eta guzia ordainduko diat. Bañan aiek etzuen nai izan; baizik joan eta espetxera (kartzelara) bialdu zuen, zoia ordaindu arte. Beste moñoi lagunak, ordea, zer gertatu zan ikusirik, nairgabetu egin ziran oso: eta etoñi ziran, ta antxe eman zioten gertaera guzien beñi nagusiari. Orduan onek deitu ta onela esan zion: —Moñoi zikoitza (txaña); or barkatu diat Nik zoñ osoa, eskatu didakelako eta jez al-akion i ere erukitu bear ire lagunari Ni iri erukitu natzaiken bezela? Eta nagusia asaretu zan eta zigoñ kariengana (boñeguagana) bidali zuen, zoñ osoa ordaindu arte. Orixe egingo dizute zeruko nere Aitak ere, bakoitzak bere anaiari biotzez barkatzen ezpadiozute.

Pentekostes ondorengo XXII igandea

(Mat. XXII, 15-21)

*Jaun bakoitzari zor zaiona
itzuli bear zaio*

Aldi artan : Joan ziran fariseotarak, ta elkar artu zuten, Jesus itzetan nondik arapatuko zuten ikusteko. Bialdu zizkio-ten, ba, beren ikasleak Erodestarakin batean, esatera : —Irakaslea; ba'dakigu egitsua (egi-zalea) zerana, ta Jaungoiko-aren bidea egiz irakasten dezuna, ta inortaz ere ajolarik ez dezuna : ez bait-
dezu Zuk nor nor dan bat ere begira-
tzen. Esan zaiguzu, bada : ¿Zerga Ze-
sar'i ematea zilegi (bidezkoa) da, ala ez?
Jesusek ordea, aien gaiztakeria ezagu-
turik, onela erantzuten die : —Aizunak
(ipokritak) ¿Zergaitik ziltzaten nauzute?
Erakutsidazute zerga-dirua. Ta erakutsi-
zioten denario bat. Eta Jesusek esan-
zien : —¿Zeñena da irudi ta ikuritz au?
Zesar'ena diote. Orduan esaten die
Jesusek : —Biur' zaiozute bada Zesar'i
Zesar'ena, ta Jainkoari Jainkoarena.

Pentekostes ondorengo XXIII igandea

(Mat. IX. 18-26)

*Gaixo zegon emakumea, sendatua.
Jairon alaba berpiztua.*

Aldi artan : Jesus osteari (jendeari) itz egiten ari zala, gizon aundiki bat ureratu zitzaion ta gurtu zuen esanaz :—Jauna : nere alaba oraintxe il da : bañon atoz, ezañi zaiozu eskua ta biziko da. Jeiki zan, ba, Jesus, ta ba'zijoan bere ikasliekin. Eta or ondorazen zaio atzetik ama-bi urtetan odol-jarioz gaxorik zegon emakume bat eta jantziaren ertza ikuitzen dio. Emakumeak bere baitan ala bait-zion : «Bere soñekoa bederen ikutuzkero, sendatua nitzake». Eta Jesus biurtu zan, eta ikusirik esan zion :—Alaba : Izan ezazu uste osoa : zure sinismenak sendatu zaitu. Eta, bertatik, emakumea sendatua arkitu zan. Eta Jesusek jaun aundi añen etxera eldu ta iletariak ta jendearen iskanbila ikusi zituenean, onela esan zuen :—Irten zaitzte : neskatx ori lo dago, ez dago ila. Eta iri-parez zegozkion guztiok. Bañon jendea

bota zuenean, sartu zan, eta eskutik aritu zuen : eta piztu zan neskatxa. Eta mirari orien beria erialde guzian zabaldu zan.

Pentekostes ondorengo XXIV igandea

(Mat. XXIV. 15-35)

Gure lurraldearen bukaera. Jesukristoren etoñera.

Aldi artan : Onela esan zien Jesusek bere ikasleai :—Daniel igarleak esandako ondamen nardagarria toki donean (santuan) jarria ikusten dezutenean irakurtzen duenak aditu beza : Orduan igo bitzez Judean diranak mendietara; ta saiban dagoena ez bedi jetxi etxera zerbaít artzera; eta soroan dana, ez bedi biurtu soñeko-bila. ¡Zoritxarreakoak, egun aieten aurbidean ta aur-azten diranak! Egundiek laburtuko ez balirake, inor ez litzake gaizkatuko (salbatuko): baño autatuengatik laburtuak izango dira egundiek. Orduan norbaitek esaten badizute : «Ona emen edo an Kristo», ez sinistu. Jeikiko bait dira kristo-aizunak eta igar-

le-aizunak (gezuñezko kristo ta igarleak), eta al balitz, autatuak ere okerean jartzerako ezaugai ta mirari aundiak egingo dituzte. Ora Nik zueri auez esan. Esaten ba-dizute beraz : «Ara, lekaroan (basamortuan) dago», ez irten. «Ara zokotan», ez sinistu. Gizasemearen etoera, eguzki - aldetik atera ta sartalderako agertzen dan tximista bezela izango da. Gorputza arkitzen dan lekuan, antxe bilduko dira aranoak. Egun aietako laialdi ondoren beriz, eguzkia ilunduko da, ilargiak ez du argirik emango, zeru-ortzetik izanak eroriko dira, zeruen sendotasunak kordokatuko dira (dardaratuko dira), eta orduantxe agertuko da zeru-goitik Giza-Semearen ezaugarria : eta orduan negar - maraskaz egongo dira ludiko gizeli (tribu) guziak, eta ikusiko dute gizonaren Semea odei artean almen ta aunditasunez beterik datoela. Eta bialduko ditu bere aingeruak, turuta joaz eta deadarka, eta bilduko dituzte autatuak lau aizeetatik, odai-ertz goyenetik beren azkenetarako. Ar zazute irudiki bat piko zugatzetik : Kimak beritu ta ostoak sortzen zaizkionean, ba'dakizute

uda urbil dala; zuek ere, oiek guziok ikusten dituzutenean, jakin zazute laixteñ dala atean *Gizonaren Semea*. Egiaz diotzuet : Gizaldi au ez da igaroko oiek guziok gertatu arte. Zeru-lurak igaroko dira, bañan nere itzak ez dira igaroko.

BESTE JAI OSPETSUENETAKO EBANJELIOAK

**Lotazilaren 8.—Andre Mariaren Softze
gabia**

(Luc. I. 26-28)

*Gabriel aingeruak Jaungoikoaren
auréan Maria agurtzen du.*

Aldi artan : Jaungoikoak Gabriel aingerua, Nazaret zeritzaion Galileako uri batera bidali zuen, Jose izeneko Dabid-eéregearen etxeko gizaseme batekin ezkondua zegon Birjin batengana, arien izena, Maria zan. Eta aingeruak bera zegon tokira sartu zanean, Agur esan zion, Agur eskeréz betea; Jauna zurekin; bedeinkatua zera emakume guzien artean.

Epala 19.—Jose Deunaren jai-eguna

(Mat. I. 18-22)

Jose Deunari, aingeruak adierazten dio, Espiritu Santuaren indaréz Maria aurđun dagoela.

Maria Jesusen Ama, Jose'kin ezkontuta zegoela biok elkarganatu baño lenago, Espiritu Santuaren egitez, aurđun arkitu zan. Bañon bere senar Josek, zuzena zalako, ez zuen galdu nai izan : ixilik bidaltzeko asmoa artu zuan. Eta gogapen auekin zebilela, Jainkoaren aingerua agertu zitzaion ametsetan, eta Jose esan zion —Jose, Dabiden Semea; ez bildurik izan; artzazu zure emazte Maria; bera-gan sortu dana, Espiritu Santuarena da. Seme bat egingo du, ta Jesus izena jarri-ko diozu : Berak gaizkatuko (salbatuko) du bere eria pekatuetatik.

Piztuera ondorengo II asteko asteazkena
Jose Deun Zaindariaren jai nagusia

(Luc. III. 21-24)

Jesus Jaungoikoaren Semea, Jose santuaren seme-ordea (seme-ustezkoa).

Aldi artan : Eri guzia bataiatu zanean, Jesus ere bataiatu zan; eta otoitzean zegon artean zerua idiki zan : orduan Espiritu Santua, uxoaren antz-pean bere gañera jetxi zan, eta zerutikako abotsa entzun zan : Zu zera nere Seme laztana; zurekin (zugan) ditut nere atsegiñak. Ogeitamar urte inguru zituen Jesusek bere lanak asi zituenean, eta guziak Jose'ren semetzat zeukaten.

Garagañila 24.—Juan Bataitzañe Deuna

(Luc. I. 57-69)

Juan Bataitzañearen (Ugutzañearen) jayotza alatzgañia (miragañia).

Aurđun zegon Isabel'i eldu zitzaion aurđegiteko garaia, ta seme bat egin zuen. Eta bere senide ta aurđekoak asko poztu ziran, Jauna erukitu zitzañola jakin zute-

nean (aur' gabe bait-zegon). Zortzigañen egunean, aur'a bilebakitzera eramán zuten, eta bere aitari bezela, Zakarias izena jañi nai zioten. Bañon bere amak —Ez olakorik— esan zien : —Baizikan Juan izango du izena. Eta erantzun zioten : —Ez da ordea iñor zure senitarñean izen ori daukanik. Orduan, kiñuka galdetu zioten aitari, zer izen ezartzea nai zuen : eta onek idatz-ola (txarñtela) eskatuta onela idatzi zuen : Juan da bere izena. Guztiok arñturik gelditu ziran; eta bat-batean, mingañña askatu, ta Jauna goresten jañi zan Zakarias. Orduan ikarra aundi batek bete zituen bere auzoko lagun guziak, eta Judeako ibarñ-mendi guzietan berñ auek barñeatu ziran : eta entzuten zituzten guziak, biotz barñenean zerabilzkiten, elkarñ ziotela:—¿Nor izango dala deritzazu aur' au zioten alkarñi? Agiri bait zan Jaungoikoaren eskua (besoa) arñekin zegoela. Eta aren aita Zakarias Espiritu Santuak bete zuen, eta itz-egiten asi zan, esanaz : —Donetsia (Bedeinkatua) Jauna, Israeldarñen Jaungoikoa; Oraintxe ikustatu (bisitatu) ta askatu du bere erñia.

Garagafila 29. — Pedro ta Pablo Deunak

(Mat. XVI. 13-19)

Pedrok Jauna aitoitzen du ta onek gotzai-buru jaitzen du Pedro.

Aldi artan : Etoñi zan Jesus Filipino'ko Zesarea aldera ta bere ikasleai galdefu zien:—¿Zein dala diote gizonak gizona-ren Semea? Aiek onela erantzun zioten:—Batzuek Juan Bataitzalea, besteak Elias, besteak Jeremias edo igarleren bat. Jesusek esaten die:—¿Eta zuek nor naizela diozute? Pedrok onela erantzuten dio:—«Zu, Kristo, Jainko biziaren Semea». Jesusek orduan esaten dio:—Zorionekoa zera, Simon Bar Jona; ez dizu, ez zure aragi ta odolak erakutsi or diozuna, zeruko nere Aitak baizik: nik beriz diotzut : zu zerala Pedro (arria), eta arri oñen gañean jasoko detala Nik nere eliza eta inperñuko ateak (indarñak) ez dutela gainduko (garaituko). Zuri eman-go dizkitzut zeruko ereinuaren giltzak : luñean lotuko dezun guzia, lotua izango da zeruan; ta luñean askatzen dezuna, zeruan ere askatua izango da.

**Dagoniā 15.—Andre Mariaren
Jasokundea (Asunzioa)**

(Luc. X. 38-43)

*Marta ta Maria aizpak Andre Maria-
ren irudi.*

Aldi artan : Eri txiki batera joan zan Jesus, eta Marta zeritzaion emakume bateg, bere etxean aritu zuen : Maria zeritzan aizpa bat zeukan onek, eta au Jaunaren oñetan exerita zegon, aren itzaldiak entzuten. Marta, artean, lañi zebilēn bear ziran (gauza) guziak gertutzen; eta Jesusengana etoñi eta onela esan zion:— Jauna ¿ez dezu ikusten, nere aizpak bakarrik utzi nauela etxeko lanetan? : esai ozu ba, lagundu zaidala. Bañon Jaunak erantzun zion, esanaz:—Marta, Marta, asko leyatzen zera, ta gauza askotan lañi zabilta : eta egi-egiaz, gauza bakarra da bearekoa. Mariak eginbear obeagoa aukeratu du; beñere kenduko ez zaiona.

**Iraia 9.—Arantzazuko Andre Maria,
Gipuzkoako zaindari nagusia**

(Luc. I. 26-39)

Aingeruak Maria agurtzen du, ta Espiritu Santuaren indaréz soñtuko duela adierazten dio.

Aldi artan : Jaungoikoak Gabriel aingerua Nazaret zeritzaion Galileako uri batera bidali zuen. Jose izenezko gizaseme batekin ezkondua zegon Birjin batengana, aren izena Maria zan. Eta aingeruak bera zegon tokira sartu zanean—Agur—esan zion:—Agur, eskeréz betea, Jauna zurekin, donetsia (bedeinkatua) zera emakume guzien artean. Itz auek entzunda lañitu zan, eta agur oñekin zer esan nai ote zion zegon bere artean. Baniñon aingeruak onela esan zion;—Ez belduñtu, Maria, Jaungoikoaren gogozkoa zera-ta; aurdun arkituko zera; seme bat soñtuko dezu ta Jesus izena ipiñiko diozu. Aundia izango da Bera, ta Altsuaren Semea deituko dute, ta Jainko Jaunak Dabid bere aitaren jañ-lekua emago dio; Jakoberen etxean (ondorengoetan) agindu-

ko du beti, ta bere aginteak ez du azkenik izango. Mariak esan zion aingeruari:—¿Nola izan leike ori, gizonik eza gutzen ez badet? Eta aingeruak erantzun zion:—Espiritu Santua zugana etoriko da, ta Altsuaren indarak itzalpetuko zaitu (bere itzalpean arituko zaitu). Beraz zugan jayoko dana, Jaungoikoaren Semea izango da (deituko dute). Ara : Isabel zure lengusuak ere, bere zaítzaroan seme bat soítu du, ta aurégabea zana, seigaren ilean arkitzen da : Jaungoikoarentzat, ez bait-da gauza eziñik. Mariak orduan esan zuen:—Ona emen Jaunaren mirabea : egin bedi nigan zuk diozuna.

Uztaila 25.—(Jakobo) Santiago Deuna

(Mat. XX. 20-24)

Juan eta Jakobaren Ama Jesusi eskeintzen

Aldi artan : Zebedeotañen ama bere bi semiekin Jesusengana etori zan, eta bere aurean auspeztu zan, zerbait eskatu nairik. Jesusek : —¿Zer nai dezu? esan zion ta arek erantzun : —Agindu zazu

nere bi seme auek, bat zure eskubian eta beste zure ezkeréan exeri ditezela zure éreinuan. Jesusek erantzun zion: —Ezta-kizute zer eskatzen dezuten: ¿Nik edan-go defan ontzia edateko gauza al zerate ba? Aiek esan zioten: —Bai, edan ge-nezake. Orduan esan zien: —Nere edan-ontzia edango dezute bai, bañon nere eskubian edo ezkeréan exeritzea ez da nere eskuetan zuei ematea; ori, nere Aitak geñtu dien aiei emango zaie.

**Uztaila 31.—Loyola'taŕ iñazio Deuna
Gipuzkoa ta Bizkai'ko Zaindaria**

(Luc. X. 1-10)

*Jesusek bere bidaliai erakusten die,
eririk-erri nola ibili*

Aldi artan: Jesusek aukeratu zituen beste irurogeita-amabi lagun, eta biñaka (bere auretik) bidali zituen, gero ikusiko zituen erri ta urietara. Eta esaten zien: —Uzta ugaria da, bañon langile gutxi: eskatu ba uztaren jabeari, langileak bialtzeko. Zoazte; ara: ardiak otsoetara bezela bidaltzen zaituztet. Ez zoñorik

artu, ez txindirik (dirurik), ezta oñetako-rik ere, eta bidean ez inori agurik egiñ. Sartzen zeraten etxean, lenengoz esan : Pakea etxe ontako bizilagunai : eta bertakoak pake-zaleak ba-dira, jexiko da oien gain zuen pakea; bestela beriz, zuengana biurtuko da. Etxe artan egon zaitzte, bertakoekin jaten ta edaten; langileak, lan-saria bidezkoa du; ez etxerik-etxe ibili. Sartzen zeraten erian, ondo artzen bazaituzte, jan emango ditutena; gaixo daudenak sendatu eta esan jende aiei : Urean dezute Jaungoikoaren ereinua.

Azaroa 1.—Deun Guztien jai-eguna

(Mat. V. 2-13)

Zoriontasunak

Aldi artan: Jesusek, jaraitzen zion oztea (jende pila) ikusi zuenean, mendira igo zan, ta antxe exerita, bere ikasleak inguratu zuten. Orduan, irakasten asi zan, esanaz :

Zorionekoak biotzez beartsu diranak : zeruko ereinua oiena da-ta.

Zorionekoak otzanak, luñaren jabe izango dira-ta.

Zorionekoak negar egiten dutenak, alaituak izango dira-ta.

Zorionekoak zuzentasunaren gose ta egañi diranak, asetua izango dira-ta.

Zorionekoak erukioñak, erukia iritxiko dute-ta.

Zorionekoak biotz-garbiak, Jaungoikoa ikusiko dute-ta.

Zorionekoak paketsuak (pake zaleak), Jaungoikoaren Semeak deituak izango dira-ta. (Semeen izena emango zaie-ta).

Zorionekoak zuzentasunagatik jazañtuak, berena dute-ta zeruko ereinua.

Zorionekoak izango zerate, Nigatik gizonak madarikatu ta jazañtuko zaituztenean, ta gezuñez zuentzat gaizki-esaka ibiliko diranean: poztu zaitetze orduan : oso aundia da zeruetako zuen saria.

VIII. GOGAKETAK

(MEDITAZIOAK)

GOGO-OTOITZA

Otoitzaren bidez, biotza Jaungoikoagana jasotzen degu, mesedeak berari eskatzeko.

Bi eratakoa da:

Bata.—*Aozkoa*, itzez egiten dana.

Bestea: —*Gogozkoa*, gogo utsezko otoitza.

Biak edera, oso beñak dira, azkenengo au batezere gure egunetan. Nendik dator, bada, asko ta asko kristauen artean, Jaungoikoagandik urrun bizi dirala, bere aginduz oso aztuta epel ta nagiro... «quia nullus est qui recogitet corde», «bañena iñoik azteitzen ez dualako». (Jerem. XII. 11).

«Oñdu laurden bat egunero gogo - otoitzari emaiozu, ta zerua zurea dezu», dio Teresa Deunak.

Oña, ondo merke, zerua irabazteko bidea.

Gogo-otoitza ongi egiteko era

Goizeko otoitzak bukatu ondoren, jañ zaitez Jaungoikoaren aurrean, gurtu zazu, ta otoitza ondo egiteko laguntza eska zaiozu.

1'n.)—Irakurri gero, astiro-astiro, gogoan aritzen dituzula, berago jañi diran gogaketak (31 dira, ilaren egun bakoitzerako bat).

2'n.)—Ondoren zure buruari galdetu :

¿Ez al da *egia* orain irakurritako guztia?

¿Jesukristok eta doneak ez al dute of eskatzen dana *egin*?

¿Ez al da oso *egokia* neretzat, mesedezkoa oso, txit beara ta guztiz ezeza beste ainbeste egitea?

¿Eta zer *egin* det oraindano).

3'n.)—Zure adimenak lan egin du, orain zure naimenak (borondateak) orobat egin beara du.

Artu emen aurrerakoan obeto egiteko asmo sendoak; beñatik ikusi arkituko dituzun eragozpen edo trabak, eta oiek austeko neurriak aukeratu.

Begira : *egunean egunerako* asmo sendo-sendo artu bear dezu.

Zuk dakizun lagun arekin bear ez diran gauzak itz egiten dituzula? *X' ekin ez det geiago itzik egingo* esatea ez da naikoa.

«*Gaur*» ez det *X' ekin itz egingo* : ori da artu bear dezun asmoa.

Egunean egunekoari begiratu; *gaur gaurkoari*. Oriela artzen dezun asmoak, indar geiago du askozaz ere.

Ikus zeroŕek eta egizkatuko dezu.

4'n).—Baño zure asmo onak uts egin ez dezaten, Jaungoikoari, Andre Mariari, Jose Deunari, azkenean, laguntza eskatu. Emen biotzak jaŕdun bear du, ta zenbat eta luzeago, ainbat eta obe.

Otoitza bukatzeko, gogaketa-pean jaŕi diran asmoa ta oldozpena (pentsamentua) irakuŕi, ta oiek buruan aŕtu, egunean maiz gogoratzeko.

«Aita Gure»k amaituko du zure otoitza.

LENENGO EGUNERAKO

Sinismena (Fedea)

1). Sinismenak edo fedeak erakusten digun guzi-guzia, Jaungoikoaren itzak egiztatzen du (egia dala erakusten du). Jesu Kŕistoren aotik aŕtu ditu gure Eleiza-Amak, sinistu erazten dizkigun egiak; beraz, ezin okeŕ ibiliko gera, Egia ber-bera dan Jaunak bidea erakusten digu-ta. Nork bere adimen edo aŕazoia, sinispen-mendean jaŕtzea baño, gauza zuzenagorik ez da.

2). Baña sinisten duala esan-da, bere eginkizunak zuzen egiten ez baditu ¿zer irabazten du kŕistauak? Jaungoikoak erakusten diguna ezta-baidan edo zalantzan aŕtzea, zorakeri aundia da; Maŕtirien odolak eta mirari aundienak egia dala esaten digute, ta deabruak berak ere, bein baño geiagotan orixe bera aitoŕtu izan du. Baño askoz zorakeri aundiagoa da Jaungoikoaren esanak egizkoak dirala aitoŕtu ta, gezuŕezkoak

balira bezela bizi izatea. Deabñuak ere beste oren-
beste egiten dute : sinistu ta Jaungoikoa ukatu.

3). Nere bizibide osoa nere lanbide guztiak
sinispenak zuzenduko ditu auferakoan. Berak
nai ez duena, nik ere oez det naiko, naiz eta in-
darean. Munduko erakusbide txoroen aurrean
jafi ditzadan Jaungoikoarenak. Bere esanak ja-
raituerazteko ¿zer dio munduak? «*laister ilko
gera, ta jan ta edan zagun lasai*» (Sap. lib. II,
c. II, 6-8). ¿Jesukristok zer dio? Gurutzea laztan-
durik, neke ta lanak eramateko. ¿Non dago
egia; Jesukristoren ala munduaren aldetik?

Asmoa

Jaungoikoari eskeñak eman, Eliz-Amaren ma-
galean jaio zeralako, ta zure sinispena aitortze-
ko esan astiro «Sinisten det» edo «Kredoa».

«Quid prodest, si quis catholice credat et gen-
tiliter vivat»—«¿Zer auferatzen dezu, sinispena
izanik, sinisgabekoak bezela bizi bazera?»

2' GAÑEN EGUNERAKO

Gizonaren azkena

1). Gure azken bakafá, Jaungoikoa da. Jaun-
goikoak beretzat soñtu gaitu; beste inorenak
ezin izango gera, ba. Gure biotzak berak Jaun-
goikoa eskatzen du, ta ezin ukatu genezaioke.

2). Jaungoikoa da gure Jauna. Izan gaitezen
gu arenak beti. Onez-onean, edo bestela gogo-
rean eta indarez, Jaungoikoarenak izan bearko

degu; semeen gisara, nai ba-degu; bestela, mendekoak eta moñoiak bezela. Bere maitetasunak ezpada bere zuzentasunak edo zigorak, erabiliko gaitu beti. Bietatik ¿zein nai dezu, kristaua?

3). Gauza bakoitza, bere azkenak zuzendu bear du. ¿Zertarako litzake eguzkia, argi egingo ez balu? Kaltezkoa litzake, noski. Orobat gizonaren biotza. Jaungoikoak beretzat egin du; Jaungoikoagana ez ba-dijoa, ez da ezertarako ona, oker dabil, kaltegaría da. —¿Eta nola bizi naiz ni? ¿Jaungoikoarentzat al ditut nere gogapen guztiak, nere asmoak, nere lagunak? ¡Ene eñukaña! Gutxi, bai, oso gutxi eman diot Jaungoikoari oraindano!...

¿Zertarako bizi naiz, ba, luñean, nere azkena betetzen ez ba-det?

Asmoa

Auñerakoan Jaungoikoaren bila bakañik ibiliko zera, ta Berari zor zaion guzi-guzia emango diozu.

Dominus meus et Deus meus.—Nere Jaun eta Jaungoikoa.

3'g. EGUNERAKO

Mundua ukatu bear da

1). Mundua maite dutenak ez dira egizko Kristauak. Mundu, aundi - zalea, txorakeri ta atsegin galgafiak maite izanik, Jesu-Kristoren etsairik aundiena da. Afen esan ta aginteak, eta

Kristo'ren aginte ta esanak elkarékin bufukan dabiltz beti. Ezin jaraituko diogu bioi; bata edo bestea ukatu bear degu.

2). Munduaren esanai jaraituaz, Bataiuan egindako eskeintzak uratzen dituzu; orduan deabrua, ta bere esan, ta afokeriak, ukatu zenituanean, mundua bera ere antxe ukatu zenuan. Eta orain beriz ¿atsegín-bila zabilta luéan munduko zorion-bila zabilta, zeruak eskeintzen dizkitzun atsegín pozak ezetsi-ta? Txorakeri aundiagorik!

3). Eta ¿zer dauka munduak, ilko ez dan gogo edo animari on zaionik? Ezer ez, gezuézeko aberastasuna ez bada. Gezuézekoak, bai, bere atsegiñak; bere zorionak, pixka batekoak, egun batekoak; eta ezin bete dute, ezin ase dute, biotzaren gose-egafia; gezuézeko ogasunak, askotan zorionaren orde, naigabea ta zoritxaña ekartzen diote aberatsari. Malko ugariak, artzai-txabolan ez ezik, efege-jauregietan ere ixuri oi dira.

Asmoa

Jaungoikoari eskatu: munduaren zaletasuna zure biotzetik kendu ta aeren tokian bere maite-tasuna piztu dezala.

¡Vae his qui haeserint transeuntibus, quoniam simul transeunt! - «¡Zoritxañekoa luéko gauzei itsasiko dana: aiekin batean dijoa!» (S. Aug.)

4'g. EGUNERAKO

Eriotza

1). Ikaratu zaitez, kristaua, kristau onari dagokion bezela bizi ez bazera. Laixter, bai, oso laixter, ilko zera: eta ¿zer erantzungo diozu orduan Jaungoikoari? ¿Bere asafean il nai zenuke, Beragandik uruti? Au eriotzaren bildurgaria, Jaungoikoaren asafean iltzea.

2). ¿Zer nai zenuke egin izan eriotz-zori lafi artarako? Egin zazu orain garaiz, orduan ezin egingo dezuna. Bertatik asi zaitez lanean, gerorako utzi gabe; asti edo denbora ba'dijoa, ta afeekin batean guztiok ere ba'goaz. Gaurko eguna eskuetan daukat; bigarkoa ez dakit; etorkizuna Jaungoikoarena da; oraingoa da nerea; betiko zoriona det eginkizun onen saria.

3). ¿Nola begiratuko diezu aberastasunai eriotz-aufean? Bertatik begiratu ezaiezu, orduan begiratuko diezun bezela. Eriotza egizalea da; bizia gezurtia. Bizi geran artean ogasunak ba'dirudite zerbait; eriotz-aufean argi agertuko da utsak dirala, ezer ez dirala. Osasunean maite ditugu; eriotz-lafian ez ditugu ezertan artuko.

Asmoa

Jafi zaitez gogoz eriotz-aufean; eta il-zorian bazeunde bezela, galdetu ezaiozu zure buruari, iltzeko prest edo gertu ote-zauden. ¿Ezetz erantzuten dizu? Lenbailen gertutu zaitez, eriotza ustegabeen gaur bertan etofi lizaizuke-ta.

31 miloi giza-emakume iltzen dira urteko luf-bira osoan.

150 mila egunero; 100 miñutu bakoitzean.

Eriotza, lapurra bezela datorkigu: erne egon.
Vigilate.

5'g. EGUNERAKO

Guztion azken-epaia (juizioa)

1). Azken-epai-egunean, Jesu-Kristo Epailari zuzen eta zofotzaren aurrean egongo naiz. Onek nere eginkizun guztiak miatu ta aztertuko ditu: onak eta txarrak. Orixe baño egi ziuñagorik gure Ebanjelioan ez dago. Sinisten det, bai, ta ba'dirudi adar-ots beldurgaria dagoaneko entzuten dedala.

2). ¿Zer erantzungo diot Epailariari, ainbeste gogapen lizun, ainbeste okefeko eginkizun, ainbat eta ainbat gaiztakeri, arpegira erantzungo dizkidanean? ¡Beldurgarizko eguna, Jaungoikoaren asafe-eguna! ¡Ikaragarizko eguna, nere oben edo pekatu guzti-guztiak danen aurrean azalduko dirana! Zuzenak (justuak) belduraren-belduraz dar-dar arkituko omen-dira, ¿eta pekatariak?

3) Gero Epaileak erabakia emango du, betikotasun osoan aldatuko ez dan epaia.

Ta pekatariari: *Zoazte, zuek, madarikatuak, esango die zoazte inpernuko suñtara.* Epaia bera ikaragarria bazan, galerako erabakia ¿zer izango ote-da?

Jaungoikoagandik ufuti... suñtan... betiko...
Ora obenaren ofdaña.

Asmoa.

Irudimenaren indañez, zoaz Jaungoikoaren epai-tokira. Guztien aurrean zaude. Zure oben guztiak antxe agiri dira. Jaungoikoak erabakitakoan berealaxe emango du epaia. ¿Zer aginduko dizu? ¿Zoriona, zoritxara, zerua, inpernua? Zerokék nai dezuna kristaua: Adiskidetu ezazu Epailaria.

Ante faciem indignationis ejus, quis stabit?
«Bere arpegi asafetuaren aurrean ¿nor zutik egon?»

Horrendum est incidere in manus Dei viventis. «Jaungoiko biziaren eskuetan orortzea ikaragarria da».

6.g. EGUNERAKO**Suleiza (inpernua)**

1) Suleiza, oben lañipean ilko diranen tokia da. Antxe izango dira ikaragarizko oñazetan, su-gañetan beti. Aien oyuak, aien kañaxiak, basoko piztitzar gosetuen antzekoak izango dira noski, miñagoak ez badira. Beren obenak aitortuko dituzte, baño alpeñ-alpeñik, berandu izango da-ta.

2) Ez inoiz Jaungoikoa ikustea, suñtan beti ere ta kiskaltzen egotea, oñaze-min gogoñenak, atsedean gabe, eten gabe batean añtzea, deabru itxusi zikiñak beti begi aurrean eukitzea; naigabea gorputzan, amofua biotzean beti olaxe bizi izatera ¡ikaragarizko bizibidea!

3) Baño aien oñaze-min gogoñenetakoen bat ¿zer deritzazu dala, kristaua? Ain érez irabazi zezatekean zerua, uskeri batez, txorakeri batez, beti-betiko galdu izatea : orixe izango da aien oñazerik aundienetako bat.

Asmoa.

Jetxi zaitetz pixka batean suleizara. Begira : ¿ikusten al-dezu deabruak ia bukatu duten suzko añiluz egindako aulkia? Norentzat ote-da? Agian zuretzat. Pekatu bat geiago egizu ta galdua zera betiko.

De poena in poenam transeunt—«Oñaze batetik irten eta beste oñazean sartzen dira».

7'g. EGUNERAKO

Suleizako oñaze betikoak

1) Jaungoikoaren asarrea, batez ere, ontan agiri da : oben larripean iltzen danari, *beti-betiko* oñaze-miñak ematen dizkiola. ¡Jaungoikoa Jainko dan artean zorigaiztokoa izan beara, au bai dala zoritxarretan zoritxarrena!

2) ¡Betikotasuna, betikotasuna! ¡Zu bai zerala itz guztietan sakonena!

Suleizeko su-gar oietan dagoan galdu batek urtero negar-malko-ianño bat botatzen duela, jar zazu, kristaua; negar-malko oiek bilduta miloi ta miloika urteen buruan itxaso zabala beteko dute; bañan ta neurtu ezin diran urte oiek guziak Betikotasunaren aurrean ¿zer dira? Ezer-

ez. Ur-ianño bat itxaso zabalaren aurrean baño gutxiago.

3) Inpernutarak gañera, une bakoitzean, Betikotasun osoaren oñaze guztia batean artzen dute. Jakin nai al dezu zergatik? Betikotasuna oso-osorik beti begien aurrean daukatelako; beren oñaze guztietan beste guztiaz gañera Betikotasunaren beazun mikatza antxe arkitzen dute. Suleiza beldurgafia da; betikoa ez izatera, ordea, atsegintokia litzake.

Asmoa.

Suleizeko oñaze-miñak betikoak izango dirala ezin aditu badezu ere sinistu ezazu biotz-biotzez.

Momentaneum quod delectat; æternum quod cruciat.—«Une bateko atsegiña, betiko oñaze-miña». (S. Joan. Crisost.)

8'g. EGUNERAKO

Zerua

1) ¡Zerua! ¡Izen aundia!

Zeruan ez degu atsekaberik izango, ez nairgabe, min, edo eritasun txiki bakañ bat ere; sinismenak argiro erakusten digu: «Jaungoikoak bere santuen negañak legortuko ditu, eta auferakoan ez da negañik izango, ezta min edo oñazerik ere; atsekabe-miñak joanak dira betiko». (Apoc. XXI). ¡Au zorion aundia!

2) Zeruan gañera ondasun guzti-guztiak

esku betez eta aukeran emango zaizkigu: begiak ikusgaririk ederenak antxe ikusiko ditu: belarriak doñu ta abesti gozoenak antxe entzungo: adimenak ezkutuko gauza zalenak argiro ezagutuko, oroipena Jaungoikoaren mesedeak gogorata zoraturik bezela egongo da: naimen edo borondateak nai duen guzi-guzia antxe izango du, azkenean, Zeru-Lufen Jaun Altsua berea izango bait-du. Bai: zeruan; atsegin-ondasun guzien Iturburu ta Egile, gure Jaungoiko maitea ikusiko degu, maitatuko degu, gurea izango degu, eta beti onela iraungo du, *sic semper cum Domino erimus*.

3). ¿Zer dira ba, erbesteko ezbeñak, zer emen beko neke-lan eta naigabeak, zeruan emango zaigun sari eder ofen aldean?

Nekeak, egun batekoak dira; atsedena, betikoa.

Lanak, egiñalak, pixka batekoak; saria, beñiz, ez da bukatuko.

Negarñak joango dira; poza ez da beñere amaituko.

Kristaua: maita ezazu gurutzea, ofetxek idiki-ko dizu-ta zeruko atea. *Per crucem ad lucem*.

Asmoa

Zure lanetan jaso maiz begiak zerura, eta gogoratu oiek dirala sari edeña irabazten dizutenak.

Si labor terret, merces invitet.—«Lanak bel-durtzen ba-zaitu, sarriak pizkortu bizaitza».

9'g. EGUNERAKO

Jainkoa beti begira dagokigu

1). Non-nai naizela, noranai noala, edozeñekin nabilela, Jainkoa beti begira daukat, lurbira zabal-zabalean neroni bakarra bizi banintz bezela. Guzti-guztia ikusten du. Etorkizuna bezelaxe ikusten du igaro dan astia ere; edo, obeki esateko, bere begien aurrean ez dago ez etorkizunik, ez igaro dan garairik; bat-batean ikusten du guztia, igaro dana, oraingoa ta etorkizuna.

2). Luferko erege edo agintarien aurrean lapur eta egiteaz lotsatuko zinateke, kristaua. ¿Eta batere lotsik gabe, batere beldurik gabe, gaiztakeri aundienak Jainkoaren aurrean egiten dituzu?

¿Edo agian uste dezu, zerofek ikusten ez dezulako, Berak ez zaituela ikusten?

3). Gaueko ilunpe lodiak ez dira argia estaltzeko naikoak. Jainkoak ikusten ez duen toki ezkutu bakar bat ere, ez dago. Gizonagandik iges egin zenezake; baño Jainkoa beti arkituko dezu.

Asmoa

Ziltzaldi edo tentazio-aldian esaiozu zure buruari «Jainkoa begira daukat».

Si peccare vis, quaere ubi non te videat Deus, et fac quod vis. (S. Aug.). «Obena egin nai ba-dezu, zoaz Jaungoikoak ikusiko ez zaitun tokira, ta bete zazu orduan zure asmoa».

10'g. EGUNERAKO

Gogoaren gaizkapena (salbatzioa)

1). Gauzik beařena, eginbeařik aundiena, nagusiena, bakařa, zerua irabaazte da. Beste egin-kizun guzti-guztiak, eřege-lanak, jakintsu-lanak, guda, pakea... txorakeriak dira, ume-jolasak dira. ¿Zer auřeratzen du gizonak, luřalde osoa eskuraturik ere, bere anima galtzen ba-du?

2). Gauza guztiak ontarako egiřak dira: Oien bitartez eta beren laguntzarekin, zerua irabazi dezazun. Beraz, beste edorzetan erabiltzen ditugunean, alpeřikakoak ditugu, kaltegařiak ez ba-dira, zoriona irabazi beařean ondamendira garamazkite-ta.

3). Anima irabaztea : auxe da gizonen egin-beařik nagusiena, lan bakařa. Alaz guztiz ere, gizonak beste gauza guztietan saiatzen diralarik, auxe bakar-bakařik ez dute aintzakotzat artzen. Batek aberatsa izateagatik izardi patsak aterako ditu; besteak egiřal aundienak egingo ditu, jakintsu izateařen... ¿Nork egiten du oiek aña egiřal, bere anima irabazten?

Asmoa

Askotan gogoratuko naiz gaur, anima bakar bat daukatala, ta ori galtzen ba-det, betiko galdua naizela.

«Bi begi dituzu, kristaua, bi esku, bi beları; bat galdua, besteak lagunduko dizu. Baño anima galtzen badezu ¿zer gelditzen zaizu?» (Krisostomo Deunak).

11'g. EGUNERAKO

Obenaren kalteak

1). Urez betetako sakeltxo bat galtzen duen gizonak, asko galtzen du. Bere ondasun guztiak itxasoan edo surtan galtzen dituenak, befiz, geiago galtzen du.

¿Eta Jaungoikoa galtzen duen pekatariak, ez al-du lurbiran diran ure-gorri ta ari dizdiratsu eder guztiak baño askoz geiago galtzen?

2). ¡Pekatua : i bai aizela gorotogaña! Ta ala ere gizonak maite aute!

Gizonak jolasean bezela aitzen du pekatua, ta ez du jolas oiek betiko galera irabazten diotela igartzen. Gizajoak, pekatua eta Jaungoikoa, biok maite izan nai lituzke; beso batekin pekatua laztandu ta besteakin Jesu Gurutziltzatua.

¡Itxumen beldurgaña pekatariarena!

3). ¡Ikuste negargaña, da benetan Jesus Bildots otzana lapur ta gaizkileen artean gurutzean josia ikustea!

Baño nork, pekatuak ez-eta, josi du Jesu-Kristo gurutzean, oren era txarrean?

Asmoa

Ziñez, egi-egiaz sinistu ezazu: erbeste neketsu onetan gauza gaitza ta samiña, beldurgañi ta kaltegaña bat babañik dala : pekatua.

Quasi a facie colubri, fuge peccatum—«Suge pozoidunari baño ariñago, iges egiozu pekatuari».

12'g. EGUNERAKO

Nork bere burua ilduratzea

1). Etsai gaiztoa garaitzeko lenengoz egin bea dezun gauza, zure burua ilduratu edo mortifikatzea da. Ez du etsairik garaituko, ez du zeruko ondasunik izango, ildura ofetan sartu nai ez duenak. «Nerekin edo nere ondoren etofi nai duenak, dio Jesus onak, ar beza bere gurutzea ta jafai bizait, edo betof nere ondoren». (Mendiburu).

2). Santuak orobat itzegiten dizute. Loyolako Aita Inazio Deunak, norbait Santua zala esaten ziotenean, «ala izango da eratzun oi zuen, ala izango da bere buruaren etsai aundia bada». Nekearekin lantzen ez dan lufean ez da birtuterik jaiotzen, eta jaio ta lafi dana ere laister igartzen da, nekeak berak zerutik duen ura ta janaria ekartzen ez ba-dio. (Mendiburu).

3). Pekatuak bere ordaña eskatzen du: edo emen bean, edo geroago Garbitokian; ez dago igesik.

Garbitokiko su-gar beldurgariari iges egiteko, kristaua, ilduratu ezazu zure gorputza.

Asmoa

Zure pekatuen neke-saria ordaintzeko egizu egunero ilduratze edo penitentzi bat txikia bada ere.

Nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. — «Gorputza ilduratzen ez badezute, galduko zerate». (Luc. XIII).

13'g. EGUNERAKO

Jaungoikoagana biurtzea ez bigarko utzi

1). Asko ta asko luzatzen det Jaungoikoagana biurtzea; badirudi bere eskuetatik iges joan nai dedala. ¿Zer? ¿Kaltegarí ote-det, bada, Arena izatea? Ez al det askoz kaltegaríago beti pekatupean egotea?—«Bigar».—¿Zergatik gaur ez? ¿Zergatik beti bigarko utzi gaur bertan asi neza-kean lana?

2). ¿Zerk nauka Jaungoikoagandik uruti luñari lotuta? Bizia aldatu beařak ematen didan beldurak. Jaungoikoagana biurtzeko; nekea artu beařko dedala? Baño ¿zer dira neke oiek zeruko ondasunen aldean? ¿Eta Jesusek ez al ditu nigatik nekeak artu?

3). «Gaur egin zenezakeana ez bigarko utzi» dio esaera zař batek. Etorkizuna ez da zurea; Jaungoikoak bakarık ezaguntzen du. Egia da biurtzen diraneri barkamena berak agindu diela; bañon bigarko eguna emango digunik ez digu iñola ere agindu. Bigar agian ildakoen artean zera. ¿Nork daki?

Asmoa

Gogoratu ezazu gaur maiz Jaungoikoagana biurtzea biaramonerako utzi dutelako, asko galdu izan dirala. «Suleiza asmo onez josia dago», dio santu batek, baño bete gabeko asmoz.

Et dixi : nunc cœpi—«Erabaki det : gaur bertan asiko naiz» (Ps. 76).

14'g. EGUNERAKO

Zer esango dutenaren beldufa

1). Mundutarak au ta ori diote; utzi; esan dezatela nai dutena. ¿Txoroen esanak zergatik aintzakotzat artu? ¡Esango dutena! ¿Eta zer esango dute ba? «Gizoneri baño Jaungoikoari belduñ geiago diozula»? Ta, azkenez, Jaungoikoa pozik badaukazu, zuri zer?

2). ¿Ta kristau bat bere Jaungoikoaz lotsa izatea ez al da koldarkeri aundia, egunero, zeinbaitzuk, nagusi añen edo onen moñoi ta mendekoak diralako año dabiltzala ikusirik?

Jaungoikoaren Semeaz lotsatzen ba - zera, kristaua, Bera ere azken-epai edo juizioko egun lañian zutzaz lotsatu egingo da.

3). Jaungoikoaren Semeaz lotsatzen zera¿ Zergatik? ¿Lotsagafia al da bere izena, lotsagafiak bere aginteak, lotsa ematekoa al da zuri bizitza eman dizun bere eriotz tamalgafia?

Jaungoikoaren Semeaz lotsatzen zera... eta aragizko atsegin lizunetan bizitzeaz ez zera lotsatzen, ezta añokeriz puztuta ibiltzeaz ere, edo bide txañez iñoren aberastasunaren jabe izateaz.

Ongi begiratu, kristaua, pekatuak ala Jesu-Kristo'k nork lotsa geiago eman bear dizun.

Asmoa

Aztertu, begiratu, zure bañena, iñoiz zer esango duten belduñaz Jainkoaren aginduren bat bete gabe utzi ez ote-dezun ondo ikusteko.

15'g. EGUNERAKO

Nork bere buruari beldur izan beafa

1) Gizonak etsairik aundiena bere burua du. Bere aulkeriak inpernuko deabruen ekiñaldi guztiak baño beldur gelago eman beaf dio gizonari. Salomon, jakintsuetan jakintsuena, erori bazan; Pedro Deunak, apostoluetan lenengoak, Elizaren oñ-afia zanak, bere Jauna ukatu bazuen ¿nola ez gera beldurtuko gu, zume edo kañaberak bezin aulak geranok?

2) Gelenean gizona burukatu gabe erortzen da. Bere griña gaiztoak, eta batezere bere biotzak, jartzen dute galbidean. Biotzak, deabruaren egiñal guztiak baño gizon geiago galdu ditu. Estutze-neke goñiak ikusi ondoren, beren biotza menderatu al izan ez zutelako, galdu diran gizon asko ezagutu ditugu.

3) Done edo santu aundienak beldur aundia izan diote beti beren buruari, beren gorputzari, beren biotzari batez ere. Azkeneko zori-lafian ere beldur ziran, ordurarte beti Jaungoikoaren adiskidetasunean bizi izan ziran santu asko. ¿Eta gu lasai gaude, biotzari eskatzen digun guzi-guzia emanaz?

Asmoa

Galbideetatik alde egizu; eta ez aztu Jesu-Kristok esaten diguna: «galbidea maite duten aiek eroriko dira».

Qui se existimat stare, videat ne cadat.-«Zutik dagoenak, ez erortzeko begiratu beza».

16'g. EGUNERAKO

Jaungoikoaren eskeñak nola artu
beñ diran

1) Egunero artzen dituzun goi-esker edo graziak, eta oraindano artu dituzun guzi-guziak, Kristoren odol gurgariari zor dizkiozu, kristaua. Oñaze-miñetan gurutzean josirik zegoela, bere zaurietako odol - tanta bakoitza, ta biotz-antsi bakoitza, zuzen-zuzen zerura zijoan zuri esker oiek irabaztera. Begira ba, ez dezazula ezer-eztzat artu edo oinperatu, esker txikienetako bakar bat ere.

2) Ez artu dituzun eskeñak bakarik, *zure aldetik eragozpenik ez jartzera* artu izango zenituenak ere, Jaungoikoari zor diokiozu. Eguzki-argi dagoenean, leyoak ixten ditugulako bere berotasuna artzen ez ba-degu, gure erua da. Orobat Jaungoikoaren eskeñak galazten ditugunean.

3) Zenbat urte igaro ote-dira Jaungoikoak au edo ori eskatzen dizula, eta artean egin gabe zaudela? 10 agian, 20, 30 bear bada... ¡Au lotsa! ¿Espiritu Santuaren eskolan ainbeste urtean ibilirik ain gutxi aureratu dezu? ¿Zergatik-ote, uskeri batez ez bada? ¿Zergatik Berak bidalitako esker onuragariak ukatzen dituzulako ezpada?

Gogoratu ezazu, goiz edo berandu, oiek guziak ordaindu beañean arkituko zerala.

Asmoa

Eskeñak eman Jaunari, artutako mesedeaga-

tik, eta eskatu, ainbat eta ainbat mesede ezetsi dizkiozulako barkapena.

Cui multum datum est, multum quaeretur ab eo.-«Asko eman zaionari, asko eskatuko zaio» (Luc. XII).

17'g. EGUNERAKO

Astia (denbora) nola erabili

1) Asti edo denbora galtzea gaitzik okerrenetako bat da. Gure bizitza laburra izanik eta asti une txikiena ain gauza ederra, zer egiñik ez bagendu edo inoiz il bear ez bagendu bezela bizi gera...

2) ¡Ene! Suleizeko galdu bateri emango bali-tzaio, zuk ain erez galtzen dezun asti edo denboraren une txiki-txiki bat-minutu bat jañi dezagun-zerua atzera irabazteko, ¿nola deritzazu aleginduko litzakela, une labur oretan, betiko zoriona bereganatzen?

Eta zuk azkengabeko zoriona eskuetan eukirik beste gauza guztietan saiatzen zera ¿ta au baztertirik uzten dezu?

3) Oker zaude, kristaua, txit oker, zerurako baño erbesterao aberastasun biltzen ardura-tsuago ba-zabiltza. Ez uste izan irabazi aundia-goko eguna onena degunik, Jaungoikoaren aurrean obeki bete degun eguna baizik.

Alegindu zaitez, bada, aurrerantzean eguneko ordu bakoitza onela ongi betetzen. Egun artan norbaitek galdetzen ba-dizu ¿zer ari zera? eran-

tzun dizaiokezu : «Jaungoikoaren alde ta nere buruarentzat lan egiten».

Asmoa

Gogoan ongi artu : Jaungoikoaren alde igarotzen ez degun astia, asti galdua dala.

Regnum, Dei vim patitur, et violenti rapiunt illud. - «Zerua indaiez artzen da; alegintzen diranak, irabazten dute» (Mat. XI, 12).

18'g. EGUNERAKO

Sakramentuak nola aftu

1). Ikurton edo sakramentuen bidez ematen dizkitzu Jaungoikoak, bere Semearen Odol deunak zuretzat irabazitako esker ugari edeñak; beraz, anima zeruratzeko oso beañak dituzu. Txarki artuta, ordea, mesedezkoak ezezik, Kristoren odola ta irabaziak, kaltegañiak zaizkizu, jolasean bezela erabiltzen bait-dituzu ain gauza aundiak.

2). Ta Paulo Deunaren itz zofotz aiek batez ere, ikara-lañi aundia eman bear dizute : «Gogo loituaz edo obenpean Kristoren aragi-odola artzen dezunean, betiko galera edo ondamendiaren epaia jaten dezu». Ta Jaunak, Kain odoltzaleari bezela, bere Semearen odolaz zer egin dezun galdetuko dizunean ¿zer egingo dezu zuk? Eta ez bein edo bitan, askotan baizik Odol deun ori ondatu ta oinperatu ba-dezu ¿nora itzuliko zera bere asañeari iges egiteko?

Asmoa

Aztertu ezazu zure bařena, ain maiz aitofu ařen ain gutxi auferatzea, ta saři Jaunartu ařen ain epel-nagia izatea nondik ote datorkizun ikusteko.

Probet autem seipsum homo.—«Aztertu beza gizonak bere bařena, bere biotza». (I. Cor. XI).

19'g. EGUNERAKO

Meza Deuna

1). Meza Deuna ¿zer da?—Jesu-Kristok gurutzean Jaungoiko Aitari eskeřitako opari (sakrifizio) ber-bera, ez antz-irudia bakafik; uraxe ber-bera, egunero gure aldařeetan beřitua. ¡Meza bakar bat bai dala aundia! Gure lufaldean egin diteken gauzarik aundiena, ziurki, eta guretat onuragařiena, uře-meatza bařo askoz eta askoz aberatsagoa.

2). ¿Zertan, jakin nai dezu, kristaua?

a) Jainko-Guzialdunak bere mirariefan bařo eskubide askoz aundiagoa erakusten du apaizak meza emanaz. Ařek gauza guztiak ezer-ezeretik ateratzerakoan bere mendekoeri agindu zien; onek, Jainko ber-berari agintzen dio, ta Jauna menderatzen zaio.

b) Mezaren bidez: Jainko gure Egilea *agurtzen degu*. Egun dizkigun mesedeengatik *eskerřtzen degu*. Gure pekatuen zořa *ořdalntzen diogu*. Esker ugariak *eskatzen dizkiogu*.

d) Mezaren bidez: Garbitokiño anima erukañi-gaxoak askatu ta zeruratzen ditugu.

Bere irabaziak izugañiak dira: zeru, lur ta Garbitokiraño zabaltzen bait-dera.

3). Baño jau itxumen negargañia! Jesu-Kristo gurutzean il zanean arkaitzak erdibitu ziran; eta aldarean eskeintzen danean, kristau askoren biotzak arkaitzak baño gogoñagoak agiri dira.

Kalbarioan il zanean, ilobiak idiki ziran, aldarean opaltzen danean, kristau biotzak itxiak daude.

Kalbarioan emakume ta gudarien begiak negaña zerioten; gure elizetan, beñiz, kristau askok ezpañetan paña azaltzen dute eta begietan asper-nekea.

Asmoa

Meza entzutera zoazenean, iruditu zaitez Kalbarioan, Jesu-Kristoren il-zorian zaudela.

In omni loco offertur nomini meo, oblatio munda.—«Toki guztietan, nere izenean opari garbia eskeintzen dute». (Malach. I-11).

20' g. EGUNERAKO

Beartsuak lagundu beaf dirala

1). Asko ta asko zor diogu Jesu-Kristo gure Jaun maiteari. Ez dakigu zer egin Berari. Berari egin naiko genioken guzi-guzia, egin dizaiegun beartsueri. Auetxek dira Jesus'ek bere tokian utzi dizkigunak. Aldarean, guk agurtu dezagun,

ta gure janari izateko dago; beartsuetan, befiz, efuki gakizkion, ta jaten eman dizaiogun. Ikusten dezu bada, kristaua : Jesu-Kristo dago beartsuaren soñeko-zar-pean gorderik. Bein Martin Deun aundiak ala ikusi zuen; eta bere soñekoa erdibiturik eskaleari eman zion. Ufengo goizean Jesus bera etoñi zitzaion eskeñak ematera, eskale ura Bera zala adieraziaz.

2). Aberatsei emanda agian galduko dezu; Jaungoikoari emanda beñere ez. Berak esan bait-digu, bere izenean emandako ur pixka ere, ez duela ordañik gabe utziko. Len aberatsak izan afen, jokoan edo jan-edanetan dana eralki ondoren asko arkitu izan dira txanponik gabe. Beartsuei lagundu dielako eskutsik arkitu danik nik dakidala ez da iñor; gero ta geiago irabazteko bidea, beartsuei ematea da.

3). Eman dizkigun aberastasunaz erantzuteko, esango digu Jaungoikoak azken-epai-egunean. Jaunak beren gogorkeria arpegira botako dienean, ¿zer esango diote ainbat eta ainbat biotz gogoñeko aberatsek? «Zoazte, esango die Berak, zoazte aberats madarikatu oiek, suleizeko surtara : gose nengoen eta ez zenidaten jaten eman, bilutsik nengoen eta ez niñuzuten jantzi».

Biotz gogor eta zuñak galduak dira; esku zabaleko gizonak zerua irabazia dute. Gure gaiztakeriak aundiak badira ere, Jauna efukituko zaigu, gure soñekoak bere gorputzean eta gure dirua bere eskuetan ikusita. Ez, ez daukagu zeren bildurtu, beartsuak gure alde baditugu.

Asmoa.

Zugana datoñen eskalea beañean arkitzen bada, ez beñere esku-utsik bidali.

Beatus qui intelligit super egenum et pauperem : in die mala liberabit eum Dominus.—
«Zorionekoa, beartsu ta eskaleen laguntzalea : Jaungoikoak egun lañian lagunduko bait dio».

21'g. EGUNERAKO**Ziltzaldia (tentazioa)**

1) Inork ez dizaioke ziltzaldiari iges egin. Aberatsa dala, beartsua : jauregi ederetan jaioa, artzai-txabolan azia; naiz luñeko txorakerietan bizi dala, naiz bakartasunean : toki ta garai guztietan an izango du ziltzaldia, antxe non-nai galbidea. Ziltzaldia etxe bañunbean, ziltzaldia kanpoan; bere inguruan bezela bere bañenean ere. Ziltzaldi-legeak giza-emakume guztiak aña-patzen ditu, ta Jesu-Kristori berari basamorturaño ere jañaitu zion.

2) Baño ziltzaldi-mendekoak guztiak bagera, ez degu ainbestekin lañitu beañ. Ziltzaldia, beraz, ez da, ez ona, ez txaña; lotuta dagoen zakuñ gaiztoaren antzekoa da; zaunka egin lezake; ez, ordea, koskik egin inori, inguratzen ez bazaio.

Gañera ziltzaldiak mesede aundiak ekafi oi dizkigu.

Batetik.—Gure argaltasunaren beñi ematen digu, gure indafen neuñia ezagunerazi :

Bestetik.—Gure aldetik ziltzaldia menderatzen

saiatzen bagera ziltzaldiak berak erakusten digu ez digula Jaungoikoak bere laguntza ukatuko.

3) Ziltzaldia menderatzeko, azpiratzeko, iru gauza eskatzen dira :

Lenengoa.—Galbideetatik iges egitea. Eba, gure lenengo Ama, baldin suge madarikatuarekin jardunetan asi ez balitz; eta Pedro Deunak Kaifas'en etxean, neskatxari jaramonik egin ez palio, ez bata ta ez bestea, noski, ez ziran eroriko, erori ziran bezela. Gogoratu Jesukristoren itz adigariak : «Gaibide edo ariskoak maite dituen, antxe ilko da».

Bigarrena.—Otoitza : oña zergatik eztingun Jesukristok «begiratzeko» bakarik esaten, «otoitz egiteko» baizik. Gañera «*vigilate et orate*». Ziltzaldian Jesukristogana jotzen ba-dezute, Mariaren babesera itzultzen ba-zerate, ¿uste al dezute onek eta bere Semeak zuen etsaien egiñal guztiak autsiko ez dituztela? Esan bada, ziltzaldian, Pedro Deunarekin batean : «Jauna, lagun zaidazu, galtzera noa-ta».

Irugarrena.—Maiz Jaunartzea. Jesukristok berak esaten digu : «Zeruko ogia jango dutenak, ez dira ilko». Bera da gure gogoen janaria, indaia, kemena. «Jaunartzen duenak, begietatik sugaia darion leoi amofatua dirudi». (Krisostomo deunak).

Asmoa.

Galbideetatik ainbat laistefen iges egizu.

Et ne nos inducas in tentationem.—«Ez gaitzazu ziltzaldian erortzen utzi».

22'g. EGUNERAKO

Oben ariñak

1) Askok uste dute pekatu lañari iges egitea naikoa dutela. Auek ez dute ezer-ezertan artzen pekatu ariña; gauza txikia dala diote, uskeri bat, ezer ez... ¡Uskeria, gauza txikia Jaungoikoaren gogoa ukatzea! Matrañekoak ere uskeriak dira, gauza txikiak; ez diote inñori bizia kentzen; baño ¿gauza txikia ote-da nork bere amari arpegira txistua botatzea, edo matrañeko bat ematea? Bada Jesukristok bere Nekaldian artutako matrañeko ta txistuak zure pekatu ariñak dira, kristaua.

2) ¿Uskeria, oben ariña? gauza txikia? eze-reza...? Begira itzazu bere ondorenak :

Oben ariñak anima loitzen du, gure gogo-argia lausutzen du Jaungoikoaren irudi edefaren antzera egiña dan gure gogo-argia. Efégin bat soñeko ufatuekin eta arpegi zikiñarekin gain-gañeko jendearen aúfean agertzen, lotsatuko litzake. ¿Ta zu ez zera lotsatzen, pekatu ariñaz loitua, Jaungoikoarengana joaten?

Oben ariña gaitz zitala ta min beldurgafia da animarentzat; uste gabeen eriotzara darama. Untz argalak urteekin aritzik sendoena antxe itotzen du. Eztul txiki batek birikeria sortzen du; ta pekatu ariñak, poliki-poliki, piñinka-piñinka, oben lañira, eriotzera, eramaten gaitu.

3) Entzun azkenean erakusbide ta itz adigafi batzuek.

Moises, Jaungoikoaren adiskide aundia, oben arin txiki bat bide dala ez da agindutako Kanaan lurraldean sartuko.

Gaizki-esaka txiki baten ordañez, oñetik asi ta bururaño izugañizko izuñi zikiñak josiko du bere afeba Maria.

Gonzaga'tar Luis Deuna bein, aitortzerakoan, korderik gabe ia erori zan bere gaztearoko oben arin banaka batzuek gogoratuta.

Anselmo Deunak beñiz, suleiza ta pekatu arin bakar baten artean berari aukera eman ezkeru, betiko suleiza, lenago autatuko zuela esan oi zuen.

Asmoa

Ez auferantzean uste izan Jaungoikoaren naia ukatu ta zeroferi ainbeste kalte dakarkizun pekatu ariña egitea, ain gauza txikia danik.

Observa diligenter, ne incurras plagam leprae.—«Izuñiak eldu ez zaitzan ongi begiratu». (Deut. XXIV, 8).

23'g. EGUNERAKO

Neke-lanak nola eramán

1). Ez uste, kristaua, atsegiñetan bizi izateko, edo aberastasunak biltzeko, kristau egin zera-nik, Bataioa artu dezunik.

Kristau-izenak ¿zer esan nai du, Kristoren semea zerala, Kristoren jañaitzalea, Kristoren antzekoa, ta, beraz, afeke bezela, neke-lanak

artu beaf dituzula, gurutzea eraman beaf dezula, ez bada? ¿Zertarako bestela kristau egin, deabruari jafaitzekotan?

«Kristauak (dio Tertuliano argiak), eriotzarako gizon gertuak edo prestuak dira».

2). Ebanjelioak ¿zer dio?—Zorionekoak negaf egiten dutenak. Zoritxaña zuri, aberatsa, zure poza emen bean arkitzen ba-dezu.

¿Uste al dezu zoriona dirala negafak, naigabeak, neke-lanak; eta aberatsak zorigaiztokoak dirala? Ez, noski; egia da alabaña, sinismen-egia, fedeko beste egiak bezin sinisgafia ta sinisbeaña.

3). Jaungoikoaren Semea zerura igo baño len, luñera jetxi da, gurutzea eraman du; orobat, beste deun edo santu guzi-guziak zerura joateko gurutze bidea artu dute. Eta Jaungoikoaren Semea, eta doneak, ainbeste oñaze artu badiuzte zerua irabazteko, ¿neke-lanik gabe uste dezu an sartuko zerala? Ez, ez, kristaua: «Neke-lan aundiak artuta zeruan sartubo gerala» dio Pablo Deunak. Beraz, Jeronimo Deunak jafaitzen du, «aguñ esan dizaioke betiko zeruari, neke-lanak eraman nai ez dituenak».

Asmoa

Jaungoikoak ezbeafen bat bidaliko dizunean, oñek zerua irabazteko asko lagunduko dizula gogoratu.

Qui vult venire post me... tollat crucem suam.—«Nere ondoren etofi nai duenak... artu beza bere gurutzea».

24'g. EGUNERAKO

Jaungoikoaren erukia

1). Jaungoikoaren erukia guztiz aundia, baztergabea, neurrigabea da pekatariarentzat.

Entzun emen gure Liburu-santuetako bost itz oroigarri ederrak :

«Biurtu zaitez, pekataria, ta biziko zera».

«Ez, ez det nai pekatariaren eriotza; biurtu ta bizi dedila baizik».

«Biurtu zaitez, pekataria, ta zienez ez ba-dizut barkatzen, esan gezurtia naizela».

«Zure pekatuak anima gofitu badizute, zuri-zuria biurtuko det nik».

Eta azkena, danetan ezfitsuena :

«Pekataria nigana ba-dator, bere gaiztakeri guztiak erabat aztuko ditut».

Bai : aundia, neurrigabea da Jaungoikoaren erukia.

2). Eta Lege-Zarrean, beldurrezko Lege-pean, Jaungoikoa onela mintzatzen ba-zan ¿zer deritzazu esango dizula Lege-Berian, maitetasunaren lege-pean?

Entzun beriz ere bere itz gozoak :

«Ez naiz gizon zuzenak bilatzera etofri, pekatariak baizik». Ba'dirudi, beraz, Jaunak onak baño pekatariak maiteago dituela.

¿Eta Artzai-Onaren irudi ederra? Larogeita-emeretzi ardiak utzi ta galdutakoaren bila dioa, ta ez du etsiko arkitu arte.

¿Eta Seme banatzailearena? Etxera biurtzen

dala urutitik ikusten duenean, berak eman dizkion naigabeak aztuko ditu ta beso zabalik laztanduko du.

3). Oiek dira bere itzak zeta bere egintzak?

Ara :

Pekatariekin bizi izan da beti eta aien maiera exeri da bazkaltzen.

Pekatarien ondoren joan da, aiek bide zuzenera biurtzeko: gogoratu Samaritak emakumea ta Magdala'ko Maria.

Pekatariei barkatu die, lagundu die, pekatariak aldeztu ditu : gogoratu Simon Fariseotara ta pekatu egiten arkitu zuten emakumea.

Eta azkenean, pekataria, emen, luñean, done edo santu egin du : «Zeruan izango zera gaur» esaten dio Lapur Onari.

Asmoa

Jaungoikoaren erukia izan bedi beti zure itxaropena.

Misericordias Domini in æternum cantabo.

«Jaungoikoaren erukiak beti goratuko ditut».

25'g. EGUNERAKO

Jaungoikoaganako maitetasuna

1). Zenbateraño maitetasun aundia Jaungoikoari zor diogun ikusteko, gogora ekañ kristaua Berak zure alde egindako guztia : bere Seme laztan bakafá eriotzari eman dio zu irabazteafen, etsaiaren atzapafetatik zu ateratzeko.

¿Zer? Egun bateko lore zimelak maite dituzu, eta neufigabeko Maitetasuna, Maitetasun-Iturburu oparoa, ezetsiko dezu?

2) Bera maite izateko agintzen dizu Jaungoikoak. ¿Agindu gogoñegia ote-da Edertasunaren Edertasuna maite izatea?

Berak zure biotza nai du... ¿eta zure biotz apur ofek zeru-lufak ezin artu duten Guzialduna ez du naiko?

Ez aztu, ordea, Jaungoikoak biotz *osoa* eskatzen dizula. Beraz, maitetasun *osoa* zor diozu. «Zeru-lufen artean bere biotza erdibitu nai duen aitek, guztia lufari ematen dio, zeruari ezerez: lufak berari eskeñitakoa artzen du; zeruak ez (Bossuet).

3) Betiko surtan, suleizean galduta daudenen atsekabe-min gogoñena auxe da: Jaungoikoarentzat egiñak izanik, ezin Jaungoikoa maite izatea. Zuk, ordea, Jaungoikoa maite zenezake, nai aña, nai bezela; beraz, ain ezez eta ainbat maite zenezakean Jauna maite ez izatea, suleiza bera baño oker ta kalte aundiagoa da.

Asmoa

*Biotz-oso*z Jaungoikoa maitatzeko asmo befiak auferakoan egingo dituzu.

Praebe fili cor tuum mihi.-«Ene semea, emaidazu zure biotza».

26'g. EGUNERAKO**Zertan ezagungo dan zīnez Jauna
maite degun**

1) Zenbat eta geiago norbait maite degun, ainbat eta ardura aundiagoarekin begiratzen degu, aŕen biotza naigabetuko duen gauzarik ez egiteko. Etsai zitalen bat naigabetzen ba-degu, ez digu ajolik; baño lagunari, aspaldiko lagun zafari batez ere, ez diogu ezergatik kalte txikienik ere egin nai.

Biotz gogoŕa beaŕ du bere ama negaŕez jaŕiko duela jakin da, ala ere, naigabeak naigabearen gain ematen dizkion semeak. Zienez eta biotzez Jaungoikoa maite duenak, edozein oben edo pekatuŕi ainbat laisteŕen iges egiten dio.

2) Jaungoikoa maite dezula diozu, ta batere ardurarik gabe ¿bere biotza naigabetzen dezuz? ¿Jaungoikoa maite dezula? Izan diteke; baño biotz osoz, ez. Bera baño geiago maite dezuz, noski, arako idazti (liburu) edo eguneroko lotsagaldua, arako lagun galdua, arako batzar edo bilera txara, arako dantza-lotu zikiña... Oiek pekatuŕa zaramatelarik, ez dituzu ala ere utzi nai izaten.

3) Jaungoikoa maite duela esan eta galbide edo aŕiskoetatik iges egin gabe liluratzen dana, gezuŕetan bizi da. Zuk, beintzat, kristaua, gogoratu ezazu Jaungoikoaren adiskidea zeralakotz, Jesus aurtxo laztana besoetan bezela daramazula. Arduraz edo kontuz ibili, bada, ta norbai-

tek zertaz lafi zabiltzan galdetuko balizu, esainoz: «Nere kufuna biotz-gañean daramat, eta suge pozoidunak osk egingo dion edo sasi-aran-tzak uratu ta zulatuko duten beldur naiz».

Asmoa

Oben ariñak, asmoz beintzat, ezetsi.

Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo. — «Zure Jaun eta Jaungoikoa biotz osoz maiteko dezu».

27'g. EGUNERAKO

Lagun-urkoaganako maitetasuna

1). Bere lagun urkoa maite ez duenak Jaungoikoa maite duenik ziñez ezin esan dezake; kristau ona danik ere ziñez ezin esango bait-du; olakoaren eginkizunak sinismen edo fedea ukatzen dute.

«¿Zer auferatzen du gizonak sinismena daukala esanaz, bere eginkizunak sinismenari laguntzen ez badiote?» esaten digu San Judas, Jesukristoren bidaliak: —Ezertxo ere ez. Jaungoikoa ziñez maitatu nai duen kristauak, bere lagun-urkoa ere maite izan bear du, nai ta nai-ez.

2). ¿Nolakoa izango da, baño, lagun urkoarenganako gure maitetasuna?

Ara Pablo Deunaren erantzuerara adigafia:

«Lagun-urkoaganako maitetasuna, dio pake-tsua da, ona da, bekaizkeri inbiri gabekoa; ez du iñoren kalterik bilatzen, ez da afoa, ez da

besteen kalteaz edo okeñaz poztutzen; eta, azkenean, artu dituen kalte edo okeñ guztiak pozik eramaten ditu». (I-Corint. XIII, 4).

Eta Jesukristo gure erakusle maiteak itz gutxitan, baño oso argiro, auxe bera erakutsi digu: «Maita ezazu zure lagun-urkoa zure burua maite dezun bezela», esan digu.

3). ¿Au al da, edo onen antzekoa beintzat, zure lagun-urkoari diozun maitetasuna?

¿Maite ote-dezu zure lagun-urkoa Jesukristok zu maite izan zaituen bezela?

¿Maite ote-dezu, zure burua maite dezun bezela? Zerofentzak nai dituzun mesedeak afentzat nai? Lagun urkoa laguntzearen zure odola ixurtzeko gertu zaude, Jesukristok zugatik ixuri duen bezela?

Asmoa

Ez aztu inoiz ere Kristau guztiak, Jaungoikoaren semeak diran aldetik, zure anaiak dirala.

Qui diligit proximum, legem implevit. - «Bere lagun-urkoa maite duenak, legea bete du».

28' g. EGUNERAKO

Etsaienganako maitetasuna

1). Gure erlijioa deitu diteke maitetasun-erlijioa, maitetasuna bañen - bañeneraño sartuta bait-darama, muñ muñetaraño sartuta: maitetasun-legea da bere legeetan nagusiena, aundiena. Jesukristo bere Jaun eta Irasleak, maite

tasuna erakusten digu, itzez eta egitez; ez da, azkenean, Ebanjelioan arkituko oñi bakar bat maitetasun au azaltzen ez digunik.

2). Baño maitetasuna ez ezik, etsaienganako maitetasuna ere eskatzen digute gure liburu santuak : «Zure etsaia maite zazu; ta goñotoa dizunari ongi egiozu». (Mat. X, 44).

Askok eta askok beren buru argalari begiratu ta, «etsaiari barkatzeko» eskatzen digun agintea gauza eziña dala, zoñotzegia dala, diote. Auek aztuta daukate, noski, David eñegeak, Saul eta Absalon bere bi etsaieri barkatu ziela, eta Jesukristok gurutzetik, Aitari eskatu ziola bere etsai juduañen gaiztakeri guzti-guztiak aztutzeko eskatu ziola bere Aitari.

3). Ez esan, kristaua, barkatu ezin dezunik; ez esan etsaieri barkatzea gauza eziña, geiegia danik. ¡Geiegia kristau batek bere anai kristauari barkamena eskeintzea, Jesukristo gure Jauna, gurutzean, gu guztiok, bere etsaiok, maitasunez artu ta laztantzeko beso zabalik dagoala ikusirik!

Juduar batek, sinisgabeko batek, ezin barkatu izatea sinistu diteke; baño kristau batek, Jesukristok bere odolaz erositako batek, bera bezela Jesukristoren odolaz erosia izan dan anaiari barkamena ukatu nai diola! Au bai geiegia, ta ia sinistu ez diteken gauza dala.

Asmoa

Begiratu oraindik norbaiteri goñotorik ez ote-diozun, ta barka zaiozu bertatik.

Qui odit fratrem suum, homicida est.—«Bere anaiari gofotoa diona, gizon iltzalea da».

Oarpena

Gofotoa, ezin-ikusia ta norkeria izan dira beti euskaldunak galdu gaituana: gofotoa, oso griña zitala da; baño kristauak ez ezik, anaiak, ere eñi batekoak ere, eta bear bada etxe batekoak, ere banatzen dituenean, orduan askoz eta askoz okeñagoa da.

29' g. EGUNERAKO

Jesukristoren antzekoak izan bear gerala

1). Adan gure lenengo aita, Jaungoikoaren antzekoa izan naiak galdu zuan; osterantzeko gizon guztiak, beñiz, zerua irabazteko, gure animetan Jesukristoren antz-irudi edeña sortu bear degu: añen antzekoak baldin ba-gera, zeruraturko gera; bestela ez. Gure buruzagia Bera dan ezkeroz, gure eredu ta ispiñu ere Berak izan bear du.

2). Baño —jañitzeko gauza!— egunero aundi-jaioen etxe ta eñege-jauregietan batez ere, ofenbeste ta ofenbeste giza-emakume, nagusien antzekoak nola agertuko diran saiatzen dirala, ta aien aginte ta gurari txikienak lenbailen bete nairik dabilzala ikusi añen, guk Jaungoikoaren Semeari, eñegeen-eñege ta agintarien agintaria izan añen, lotsakizunik ez diogu bat-ere, aztuta

bezela bizi gera ta oso uruti, bere izena doi-doi bururatzen zaigula.

3). Azken-epaiko egun lafi artan ¿zer erantzungo diozu Epaiñari, Jesukristo zure Erakusle ta ereduaren bizibide edeña, zure eginkizun ta bizibidearen aurrean jañiko dizunean; bere apaldasun, oñaze - zauria ta biotz gozoa alde batetik, ta zure afokeri, bizibide lasai ta asafe-keria besterik ikusiko dituzunean? Zer uste zenuan, Kristori ta deabruari, Kristori ta aragiari, Kristori ta munduari batean jañaitu? Ez; gezuña ez da iñoiz egiarekin elkartu al izan; ezta gurutzea ere pekatuarekin. Jesukristok munduarekin zer ikusirik ez dauka. Edo Kristo'rekin edo bere kontra; beste biderik ez dago.

Kristaua zeran ezkerroz, luña ukatu ta Kristo'ri jañaitu.

Asmoa

Begiratu ezazu zure eginkizunak Kristoren jañaitzañe agertzen zaituzten ala ez.

Magister : *sequar te cuocumque ieris.*—«Jau-na : noranai zoazela, jañaituko dizut».

30' g. EGUNERAKO

Andre Maria gure Eñegiña

1). Eba'ren ondorengoan arteko emakume guzi - guzietan, bat bakañik dago, ziñez, egi-egiaz, eñegin izena izan dezakeanik bat bakañik, sortaldetik ipañalderaño, ta zeru goi-goitik su-

leizeraño bere eskubide ta agintea zabaltzen duenik : Maria Jaungoikoaren Ama Doatsua.

Zeruko erégiña da lendabizi, «regina coeli». Ara zergatik : Jaungoikoaren Semea Jesus 'ek eskubide osoa dauka zeru-luñean, zeru-luñen Egilea dalako. Beraz, bere jatorrikoak, bere odol-lekoak, ere erége-odola daramate zañetan, erége-etxeakoak dira; baño ¿nor ote-da Jesukristorekin uferagoa, alderagoa, elkarñuagoa, Maria bere Ama maitea baño?

2). Maria, zeruko erégiñaz gañera, *gure lurraldeko erégiña* da : *Gloriosa regina mundi*.

Alde batetik, bere Semea zeru-luñen erégea dan ezkeroz, aiek agintzen duen toki guztietan Amak ere agindu lezake.

Eta gañera, deabruaren mendekoak eta uztarpekoak giñalarik, Berak atera gaitu aien atzaparetatik bere Seme maitearen odolarekin batean bere oñaze-miñak gugatik Jaungoiko Aitari eskeñiaz.

3). *Suleizeko erégiña* ere orobat deitu genizaioke; araño dijoa bere eskubidea. Zeruan maitetasunez agintzen du, luñean efukiaz, suleizean bere eskubide indartsuaz.

Berak autsi ditu sinismenaren kaltezko gezur guztiak, berak azpiratu ditu Eliz Amaren etsaiak, eta, antziña, Atsegin - Baratzean, suge afo zitalari burua zapaldu zion bezela, autsiko ditu; zapalduko ditu auferantzean ere, Jesukristo ta gure Eliz-Amaren etsaiak.

Asmoa

Gure estu-aldi lañietan, ziltz-aldian batez ere, Mariaren laguntza eskatuko degu.

Salve Regina.—«Aguí, Eregiña».

31'g. EGUNERAKO**Andre Maria gure Ama**

1). Maria, Jaungoikoaren Ama Doatsue, gure Ama maitetsua da, kristau guztien egi-egizko Ama ta Ama guztietan onena, laztanena, maitetsuena.

Egi-egizko Ama :

Berak sortu gaitu, eta berak eman digu, gorputz ustelkoñarena baño askoz eta askoz edeñagoa dan animaren bizia. Nazaret'en sortu gaitu, ta iñoiz ama batek sumatu ez dituen añako oñaze gogoñen artean Kalbarioan bizia eman digu.

Berak ematen digu animaren janaria: «Atozte, semetxoak—esaten digu—nere ogia jatera ta nik jañi dizutedan ardo gozoa edatera». ¿Bere Ogia zer izan diteke, zer bere Ardo gozoa, berak zerutik ekañitako Jesukristo bere Semearen Gorputz Odola ez bada?

Berak zaitzen gaitu oñoak bere txitoak bezela: eta beren semeak zaitzeko ama guztieri Jau-nak egak eman dizkiela egia ba-da. Mariari bere biotza añakoak eman dizkio nunbait bere maite-tasuna bezin aundi ta zabalak.

Bere bizibide edeñarekin, azkenez, *Berak era kusten digu zeruko bidea.*

2). Ama guztietán onena; maitetsuena :

Ama erukitsuak, Gure Jaungoiko Aitaren bizko asarrea baretzen dakiena, beragatik deitzen diogu «pekatarien iges-lekua». Jaungoiko Aita zure obenaz, gaizakeriaz, asarre jaritzen ba-dezu, nora jo ba'dakizu: Mariarengana, amarengana.

Bañan nere kristaua, Maria pekatarien Ama da; bañan ez da pekatuaren Ama. Pekatariak eruki ditu, maite ditu, baño pekatua gogor gogoratzen du.

Oso eskubide aundiko Ama, gure zoriona emen lurrean egin ondoren, azkengabeko zoriona emango diguna; Bera da zeruko Erregin Aundia. Bera Jaungoikoaren Ama.

3). Kristau guzien Ama baldin bada, euskaldunen Ama laztana da batez ere Maria. Gure Erriari asko ta asko lagundu dio Berak, lafialdietan ikusi duenean batez ere. Oñaztañak eta Ganboatañak gure Euskal-Eria ondamendira zeramenean, ekaitzaren ondoren uztargi ederra agertu oi dan bezela, antxe agertu zan Bera Aloña-mendiko arkaitzetan pakea ta pakearekin zoriona gure aitonai ekartzera. Ete an dago geroztik Arantzazun.

Kristauak, maita dezagun Maria.

Euskaldunak, maita dezagun gure Ama, asko zor diogu-ta.

Asmoa

Seme onak bezela, egiñal berriak egingo ditut, Maria gero ta geiago maitatzen.

**MARIA'REN ALABEN BAZKUNEAN
SARTZERA KOAN ESATEN DAN
ESKEINTZA-OTOITZA**

**Ama Maria, efugabe ta garbi - garbia!
Zure Aldare Donearen aurrean apalki be-
launikaturik, eta nere esker ona agertu ta
zure alaba ona izan naiean, gaurtik nere
Ama, Zaindari ta Efegin aukeratzen zaitut,
zure onoimen-birtuteak jafaitu ta zure Baz-
kuneko aginduak betetzeko asmo sendoa
artuaz.**

**Onetsi, Andre Maria, nere eskeintza, ta
zure bitartekotasun eta irabazien bidez,
lagun zadazu asmo onak betetzen, nere
egintza guztiak zure alaba on bati dagoz-
kionak izan ditezen eta Zu ta zure Semea
zeruan beti-beti ikusteko zoriona izan de-
zadan.**

Alaxe.—Amen.

**LUISTAÑEN LAGUNTALDEAN
SARTZERAKOAN ESATEN DA
ESKEINTZA-OTOITZA**

Jaungoikoaren Ama guztiz garbia! Nik zure mendekorik azkenekoena izan aŕen, Zure eruki afigaŕia ta Zu maitatzeko daukadan gogoa ikusi ta, gaur nere aingeru zaitzale ta zerutar guzien aŕfean, Jabe, Bitarteko ta Amatzat aukeratzen zaitut; eta gaurgero Zure naia egin eta eragiteko asmo erabakia artzen det.

Otoi dagizut, bada, ta Jesus' ek nigatik ixuritako odolagatik eskatzen dizut, nere Ama guztiz erukitsua! artu nazazula Zure ardurapean eta Zure betiko mirabetzat. Lagun zakizkit egite guzietan, eta nere gogo, itz eta egiñetan Zure Seme guztiz Donea ta Zu bein ere eznaigabetzeko eskeŕa ugari inđazu. Nitzat oroitu eta ez alde egin nigandik nere eriotzaldian.

Alaxe.—Amen.

ELIZ-ABESTIAK

EGUBEŔI-JAIETARAKO

Latinez

Adeste fideles

ADĒSTE, fidéles, læti triumphántes : veníte, veníte in Béthlehem :

* Natum vidéte Regem Angetórum: veníte, adorémus Dóminum. * Natum.

2. En, grege relícto, húmiles ad cunas vocáti pastores appróperant :

* Et nos ovánti gradu festinémus: veníte, adorémus Dóminum. * Et nos.

3. Ætérni Paréntis

Splendórem ætérnum, velátum sub carne vidébimus :

* Deum infántem pannis involútum: veníte, adorémus Dóminum. * Deum.

3 Pro nobis egénium, et feno cubántem piis foveámus ampléxibus :

* Sic nos amántem quis non redamáret? Veníte, adorémus Dóminum. * Sic nos.

Púer nátus in Bethleem

Batek

1. Púer nátus in Béthleem—Alleluia
Unde gáudet Jerúsalem—Alleluia, alleluia.

Guztiak

In córdis júbilo

Christum nátum adorémus

Cum nóvo cántico

2. Assúmpsit cárnem [Filius Déi Pátris altíssimus. 3. Per Gabriélem nún- [tium, Virgo concépit Fílium. 4. Tanquam sponsus [de thálamó Procéssit Matris útero 5. Hic jacet in pæsepio Qui regnat sine térmi- [no. 6. Et ángelus pastóri- [bus Revelat quod sit Dómi- [nus.	7. Reges de Saba ve- [niunt. Aurum, thus, myrrham [offerunt 8. Intrans domum in- [vicem Novum salútant Prínci- [pem. 9. De matre natus Vír- [gine Qui lumen est de lúmi- [ne. 10. Sine serpentis vúl- [nere, De nostro venit sán- [guine 11. In carne nobis sí- [milis, Peccáto sed dissímu- [lis,

12. Ut rédderet nos
[hómines
Deo et sibi símiles

13. In hoc natali gáu-
[dio,
Benedicámus Dómino.

Laudétur Sancta Trínitas,
Deo dicámus grátias
Guztiak

In cordis júbilo
Christum natum adorémus
Cam novo cántico

Puer nobis nascitur

1. Púer nobis násci-
[tur
Rectórque angelórum
In hoc mundo pátitur
Dóminus Dominórum.

2. In præsépe pónitur
Sub foeno asinórum
Pánnis et invólvitur
Christus, Rex sæculó-
[rum.

3. Angeli, Pastóribus
Núntiant, in Bétheleem
Promissum homínibus
Natum jam Salvatórem

4. Cántant læti Dó-
[mino
Glória in excélsis
Hómini corde bono
Pax et salus in terris.

5. Gaudens ad præ-
[sépium
Turba currit Pastórum
In lactente Dóminum
Adórant Angelórum.

6. Magi stella móniti,
Dona ferunt infánti,
Myrrham litant Homini,
Deo thus, aurum Régi.

7. Tunc Herodes tí-
[muit
Cæco tumens livóre;
Et infántes ábstulit
Diro cæsos mucrone.

8. Quid Heródes éf-
[ficis?
Quem puæris, libera-
[tur;
Et ætérrnam Pueris
Vitam ipse largítur.

9. Nos de tali gaudio
Dómino jubilemus
Nascentique filio
Pia corda litemus.

10. Qui natus ex
[Maria
In die hodiérna
Perducat nos gratia
Ad regna sempitérna.

11. Virgo decus vírginum
Matris jungens honori.
Sis nobis præsidium
Gratos fac Salvatori.

Arin - arin

— 1 —

Goitik—Arin-arin guztiok guazen
pozkariz danok bete gaitezen
baít (gaur) jaio da Jesus Belen'en,
zoriona!

Betik—*Gugatik jayo da Belen'en*
Jesus ona.

— 2 —

G. — Au gabaren zoragaña!
Jaungoikoa zerutik jatxia
askatxoan dago jaña :
zoriona!

B. — *Gugatikan dago jaña*
Jesus ona.

— 3 —

G. — Zeruak egin zituana,
Jaungoiko beraren Seme dana,
lastotan daukagu etzana :
zoriona!

B. — *Gugatik lastotan etzana
Jesus ona.*

— 4 —

G. — Eguzkia eta beroa
bein egin zituan Jaungoikoa
otzikaraz dago gaxoa,
zoriona!

B. — *Gugatikan otzez gaxoa
Jesus ona.*

— 5 —

G. — Birjiñagandik jaio dana,
Igarleak lendikan esana;
Mañuel da bere izena;
zoriona!

B. — *Mañuel da bere izena
Jesus ona.*

— 6 —

G. — Aurtxo polit, muxu-goña,
aurtxo maite-maitagaña :
zuretzat gu geran guztia
zoriona!

B. — *Zuretzat gu geran guztia
Jesus ona.*

— 7 —

G. — Gora Jesus zeru goietan,
gora Jesus emen be onetan,
gora, bai, gizaldi danetan;
zoriona!

B. — *Gora bai gizaldi danetan
Jesus ona.*

Atozte kristauak

— 1 —

G. Atozte, kristauak,
Biotza pozturik,
Atozte guztiok
Belen'era,
Jayo dan gure Jesus
Ikustera;

B. *Jauna gurtu dezagun
Auspezturik.*

— 2 —

G. Ardiak utzita
Datoz artzai onak,
Zerutik deituak,
Estalpera.
Goazen gu ere
Berakin batera :

B. *Jauna gurtu...*

— 3 —

G. Gure maitasunez
Askatxo batean,
Otzik daŕ-daŕ zaude
Jesus ona!
Atoz gugana
Aur gozo laztana :

B. *Jauna gurtu...*

Gora ots-egin

— 1 —

Goitik.—Gora, gora, gora ots-egin
Alaitasun ta txaloakin,
Guztiak poztu eragin.

Betik. — *Agertu da Jaungoikoa*
Mariagandik sortua.

— 2 —

Gazteak, aŕen abestu,
Jayo befiya goraldtu,
Abots batez eupatu.
Agertu da...

— 3 —

Izan bedi onetsia
Gizonen gaizkatzalea,
Obenen kentzalea,
Agertu da...

Zer deizkiotzute?

Batzuek. Zer deizkiotzute
Belengo aurtxoa?

Eriak. Egunez egunean
Da politagoa,
Auzokide aurzayak

Ardiak zekarzten,
Belendafak ezer
Eman ez zioten;

Auetatik zeñeri
 Dafaikeyozute?
 Añ dezala nai duna
 Bera bai-ta jabe.

¿Eguberietan zer
 Daramayozute?
 Añ-dezala nai duna
 Bera bai-ta jabe.

GARIZUMA ALDIRAKO

Barka zaiguzu

Eriyak

Barka zaiguzu, Jauna

Barkatu bai guri

Barkatu Jesus ona

Pekataritari

— 1 —

Ni naiz gurutze ortan
 Josi zaituena,
 Ni iltzea of beñtan
 Merezi nuana.

— 2 —

Pozik dezu ixuri
 Zure odol dana,
 Erakusteko guri
 Zure Biotz ona.

— 3 —

Jesus, zu maitatzea
 Da nere nai dana,
 Ta gero iyotzea
 Zerura zugana.

Jaungoiko dontsua

Jaungoiko dontsua,
 Jaungoiko indarñtsua,
 Jauugoiko ilezkoña,
 Gaitz guzietatik
 Aldendu gaizuz, Jauna.

Efukitu zaite

Erukitu zaite Jauna,
erukitu zaite gutzaz
beti Jauna.

BIS } Barkatu egiozu
zure eriyari,
Damu degu, Jauna.

Noiz afte

— 1 —

Noiz afte beaŕ dezu
Egon pekatuan
Ikusirik zaudela
Iya infernuan?
Damuz begiraturik
Aren, animari,
Bigun bedi kristaua
Biotz gogor ori.

— 2 —

Jesus agertzen zaizu
Dena uraturik,
Odola dariola
Gurutz-iltzaturik;
Ni naiz jo Jesus ona!
Zure eraitzalea,
Damu naiz mila bideŕ
Zu naigabetua.

— 3 —

Emen naukazu Jauna,
Negaŕez usturik,
Nere kulpa guztiaz
Oso damaturik;
Jesus, eskatzen dizut
Biotz-biotzetik,
Bedeinka nazazula
Gurutze oftatik.

Ugalde baten eraz

— 1 —

Ugalde baten eraz
Orain pekatuak
Gaindiz bazter guziak
Ditu ondatuak.

¿Nun dira kristotafak?
Nun sinesmendunak?

¿Azken eguna urbil
Ote du munduak?

Otoi Ama maitea

Urikal zaizkigu

Jainko zure Semea

Asare baitugu.

— 2 —

Jaunaren azken-epaiz
Ikaretan gaude,
Otoi, Ama, jar zaite
Zure auren jabe.

¿Arengana nor urbil,
Nor ager zu gabe?
Zu zaitugu, zu Auren
Biotzaren jabe.

Zuri gaude, Maria,

Oyu ta negarez

Jaunaren justiziya

Eztitu bearez.

MIXIOETARAKO

Atoz pekataria

Atoz, pekataria,

Atoz Eleizara,

Jaungoikoaren itza

Gogoz aditzera.

Pekatuen neufia
Bete ez dezazun,
Aditu Jaungoikoa'k
Zer esaten dizun.

Ez egon pekatuan,
Ez egon luzaro,
Damu izan ez dezazun
Alpefikan gero.

Pekatuan oera
Etziten bazera,
Benturaz inpernuan
Esnatuko zera.

Urterik asko Jaunak
Zuri eman dizkitzu.
Eta danak pekatuz
Zuk bete dituzu.

Mixioko denboraz
Baliatu gabez,
Daude, bai, inpernuan
Gaur asko negaitez.

Auxen dezu Jaunaren
Azkenengo deia,
Eta agertzen dizu
Zu salbatu naia.

Egizu zuk

*Egizu zuk, Maria,
Gugatik erégu,
Eriotzako orduan
Ez gaitezen galdu.*

Pekatoriok Ama,
Birjiña, zaitugu,
Zugan gure biotza
Guk ipintzen degu.

Sekulan inor ez da,
Ta bai, Maria, zu,
Ama izan ezkerro
Dontzeia gelditu.

Zure izen santuak
Lagundu bekigu,
Zure biotz onean
Ustea guk degu.

Jaungoikoaren Ama
Egiñik zakuzgu,
Afen! zure semetzat
Ezagun gaitzatzu.

Zure Semeak gaitu
Zerutik bilatu,
¿Nola zuk naiko dezu
Gu gaitezen galdu?

Jesus gure Jaun

Jesus gure Jaun maite
Aita maitetsua
Damu degu guztiok
Zu naigabetua.

Josirik ikustean
 Gurutze ofetan Zu
 Ufikariz biotza
 ¿Nork uratuko ez du,
 Baita baleuka ere
 Afi biurtua.

Burutik oñetara
 Gorputz edef ori
 Zauri bat eginikan
 Dezu guzi ori.
 ¡Ai zorigaiztokoa
 Gure pekatua!

Oñak esku ta alboa
 Buñiz zulaturik,
 Bizkar aldea azotez
 Dana zatiturik,
 Arantza gogofakin
 Josirik burua.

Ainbeste min gogoréz
 Eririk zerala,
 Artzai bat ardiaren
 Ondoren bezela
 Gure bila zabilta
 Erukiz urtua.

Agufa edo Salbea

Aguí Eregiña
 Ama erukioña

A. Gure bizi, gozo ta itxaropena

Aguí

Zure deiez gaude

A. Ebaren ume erbestetuok

Zuri aiezka

Antsiz ta negaréz

- A. Negar eñi onetan
Ea, bada,
Itzuli itzatzu
- A. Gure bitarteko on oñek
Itzuli gugana
- A. Zure begi eñukitsu oiek
- A. Eta eñbeste onen ondoren
Erakus zaiguzu Jesus,
Zure sabeleko Seme
Bedeinkatu ori
- A. A. O Biotz-bera!
- A. A. O. Eñukioña!
- A. O Maria Birjiñ gozoa!
Otoitz egizu
Gure alde
Jaungoikoaren Ama Done oñek
- A. Jesukristo gure Jaunaren
Aginduak
- A. A. Irabaz ditzagun
Amen.

PAZKOETARAKO

Meza bitartean

VICTIMÆ pascháli laudes ínmmolent Christiáni.

Agnus redémit oves:
Christus ínnocens Patri reconciliávit peccatóres.

Mors et vita duéllo confluxére mirando:
dux vitæ mórtuus regnat vivus.

Dic nobis, María,
quid vidísti in via?

Sepúlchrum Christi vivéntis: et glóriam vidi resurgéntis.

Angélicos testes, sudárium et vestes.

Surréxit Christus, spes mea: præcédet vos in Galilæam.

Scimus Christum surrexísse a mórtuis vere: tu nobis, victor Rex, miserére. Amen.
Allelúia.

O filii et filiaë

O FILII et filiaë,
Rex cælestis, Rex gloriæ,
Morte surrexit hodie.

Alleluia.

Et Maria Magdalene,
Et Jacobi, et Salome
Venerunt corpus ungere.

Alleluia.

A Magdalena moniti,
Ad ostium monumenti

Duo currunt discipuli.
Alleluia.

Sed Joannes Apostolus

Cucurrit Pedro citius,
Ad sepulchrum venit prius.

Alleluia.

In albis sedens Angelus.

Respondit mulieribus:

Quia surrexit Domi-
nus.

Alleluia.

Discipulis adstanti-
bus,

In medio stetit Chris-
tus,

Dicens: Pax vobis om-
nibus.

Alleluia.

Postquam audivit
Didymus

Quia surrexerat Jesus,
Remansit fide dubius.

Alleluia.

Vide, Thoma, vide la-
tus,

Vide pedes, vide ma-
nus,

Noli esse incredulus.

Alleluia.

Quando Thomas
Christi latus,

Pedes vidit atque ma-
nus,

Dixit: Tu es Deus me-
us.

Alleluia.

Beati qui non vide-
runt,

Et firmiter crediderunt!
Vitam æternam habe-
bunt.

Alleluia.

In hoc festo sanctissi-
mo

Sit laus et jubilatio:
Benédicamus Domino.
Alleluia.

De quibus nos humil-
limas,

Devotas atque debitas,
Deo dicamus gratias.

Alleluia.

¡Victoria! ¡Victoria!

— 1 —

Batzuek. Victoria! Victoria!

Surréxit nostra Glória,

Jesus devicit tártara.

Alleluia! Alleluia!

Læta pulséntur órgana,
Jesus jacet mors súbdita;

Eria'k. Alleluia, cantate

Et Deo jubilate

In citharis, in cymbalis

Bene sonántibus.

— 2 —

B. Trophéa Christus éxplicat,
Patrum senatum líberat,
Mortemque morte fúnerat,
Triumpho, cœlum ínsonat,
Mundus exultans júbilat,
Horrens infernus úlulat.

E. *Triumphavit victor Jesus*
A ligno regnat Deus;
O læta sors, devicta mors
O Festa gaudia.

— 3 —

B. Victoria! Victoria!
Quid mæsta ploras Magdala
Vivit quem quæris auxia,
Alleluia! Alleluia!
Facéssat omnis tædia
Luctum deponat cíthara.

*E. Dux vitæ jam revixit
Surrexit sicut dixit
Et visus est, et præsens est
Quem vides Jesus est.*

EROGATIBA - EGUNETARAKO

Afentzak (Letaiñak)

KYRIE, eléison.

Christe, eléison.

Kyrie, eléison.

Christe, audi nos.

Christe, exáudi nos.

Pater de cœlis Deus,
miserére nobis.

Fili Redemptor mundi,
Deus, miserére nobis.

Spiritus sancte Deus,
miserére nobis.

Sancta Trinitas, unus
Deus, miserére no-
bis.

Sancta Maria, ora pro
nobis.

Sancta Dei Génitrix,
ora pro nobis.

Santa Virgo vírginum
ora pro nobis.

Sancte Michael, ora.

Sancte Gábríel, ora.

Sancte Ráphael, ora.

Omnes sancti Angeli,
et Archángeli, oráte
pro nobis,

Omnes sancti beató-
rum Spirituum órdi-
nes, oráte pro nobis.

Sancte Joánnes Bap-
ptista, ora.

Sancte Joseph, ora.

Omnes sancti Patriár-
chæ et Prophétæ,
orate pro nobis.

Sancte Petre, ora.

Sancte Paule, ora.

Sancte Andrea, ora.

Sancte Jacóbe, ora.

Sancte Joánnes, ora.

Sancte Thoma, ora.

Sancte Jacobe, ora.

Sancte Philippe, ora.

Sancte Bartholomæe,
ora pro nobis.

Sancte Matthæe, ora.

Sancte Símon, ora.
 Sancte Thaddaee, ora.
 Sancte Mathia, ora.
 Sancte Bárnaba, ora,
 Sancte Luca, ora.
 Sancte Marce, ora.
 Omnes sancti Apóstoli
 et Evangelistæ,
 oráte.
 Omnes sancti Discipu-
 li Dómini, oráte.
 Omnes sancti Innocén-
 tes. oráte.
 Sancte Stéphane, ora.
 Sancte Laurénti, ora.
 Sancte Vicénti, ora.
 Sancti Fabiáne et Se-
 bastiáne, oráte.
 Sancti Joánnes et
 Paule, oráte.
 Sancti Cosma et Da-
 miáne, oráte.
 Sancti Gervasi et Pro-
 tási, oráte.
 Omnes sancti Márty-
 res, oráte.
 Sancte Silvéster, ora.
 Sancte Gregóri, ora.
 Sancte Ambrósi, ora.
 Sancte Augustine, ora.
 Sancte Hierónyme,
 ora.

Sancte Martine, ora.
 Sancte Nicoláe, ora.
 Omnes sancti Pontifi-
 ces et Confessóres,
 oráte.
 Omnes sancti Doctó-
 res, oráte.
 Sancte Antoni, ora.
 Sancte Benedicte, ora.
 Sancte Bernárde, ora.
 Sancte Domínice, ora.
 Sancte Francisce, ora.
 Omnes sancti Sacer-
 dotes et Levitæ,
 oráte.
 Omnes sancti Mónachi
 et Eremitæ, oráte.
 Sancta Maria Magda-
 léna, ora.
 Sancta Agatha, ora.
 Sancta Lúcia, ora.
 Sancta Agnes, ora.
 Santa Cæcilia, ora.
 Sancta Catharina, ora.
 Sancta Anastásia, ora.
 Omnes sanctæ Virgi-
 nes et viduæ, oráte.
 Omnes Sancti et Sanc-
 tæ Dei, intercédite
 pro nobis.
 Propitius esto, parce
 nobis, Dómine.

Propitius esto, exáudi
nos Dómine.

Ab omni malo, libera
nos, Dómine.

Ab omni peccáto, libe-
ra nos, Dómine.

Ab ira tua, libera.

A subitánea et impro-
visa morte, libera.

Ab insidiis diabóli, li-
bera nos, Dómine.

Ab ira et ódio, et omni
mala voluntáte, libe-
ra nos, Dómine.

A spírítu fornicatió-
nis, libera.

A fúlgure et tempestá-
te, libera.

A flagélló terræmó-
tós, líbera.

A peste, fame et bello,
libera.

A morte perpétua, li-
bera nos, Dómine.

Per mystérium sanctæ
Incarnatiónis tuæ,
libera nos Dómine,

Per advéntum tuum,
libera nos, Dómine.

Per advéntum tuum,
libera nos, Dómine.

Per nativitáten tuam,
libera nos, Dómine.

Per Baptismum et
sanctum jejúnium tu-
um, libera nos, Dó-
mine.

Per crucem et passió-
nem tuam, libera.

Per mortem et sepul-
túram tuam, libera.

Per sanctam resurrec-
tiónem tuam, libera.

Per admirábilem as-
censiónem tuam, li-
bera nos, Dómine.

Per advéntum Spírítus
sancti Parácliti, libe-
ra nos, Dómine.

In die iudicii, libera.

Peccátóres, te rogá-
mus, audi nos.

Ut nobis parcas, te ro-
gámus, audi nos.

Ut nobis indúlgeas, te
rogámus.

Ut ad veram poenitén-
tiam nos perdúcere
digneris, te rogámus.

Ut Ecclesiám tuam
sanctam régere et
conserváre digne-
ris, te rogámus.

Ut domnum Apostólicum et omnes ecclesiásticos órdenes in sancta religióne conserváre dignéris, te rogámus.

Ut inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliáre dignéris, te rogámus.

Ut Régibus et Principibus Christiánis pacem et veram concórdiam donáre dignéris, te rogámus.

Ut cuncto pópulo Christiáno pacem et unitátem largiri dignéris, te rogámus.

Ut omnes errántes ad unitátem Ecclesiæ revocáre et infidéles univérsos ad Evangelii lumen perdúcere dignéris, te rogámus.

Ut nosmetipsos in tuo sancto servítio confortáre et conserváre dignéris te rogámus.

Ut mentes nostras ad

coeléstia desidéria érigas, te rogámus.

Ut ómnibus benefactóribus nostris sempitérna bona retribuas, te rogámus.

Ut ánimas nostras, fratrum, propinquórum, et benefactórum nostrórum, ab æténa damnatióne erípias, te rogámus.

Ut fructus terræ dare et conserváre dignéris, te rogámus,

Ut ómnibus fidélibus defunctis réquiem æternam donáre dignéris, te rogámus.

Ut nos exaudire dignéris, te rogámus.

Fili Dei, te rogámus.

Agnus Déi, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis.

Christe, audi nos.

Christe, exáudi nos.
Kyrie, eléison.

Christe eléison. Kyrie
eléison.

PENTEKOSTE EGUNEAN

Veni, Sancte

VENI, Sancte Spíritus,
Et emítte coelitus
Luces tuæ rádium.

Veni, Pater páupe-
rum :

Veni, dator múnerum :
Veni, lumen córdium.

Consolátor óptime,
Dulcis hospes ámimæ,
Dulce refrigerium.

In labóre réquies,
In aestu tempéries.
In fletu solátium.

O lux beatíssima,
Reple cordis íntima
Tuórum fidelium.

Sine tuo númine,
Nihil est in hómine,

Nihil est innóxium.

Lava quod est sórdi-
dum,

Riga quod est áridum,
Sana quod est sáucium.

Flecte quod est rígi-
dum,

Fove quod est frígi-
dum,

Rege quod est dévium.

Da tuis fidélibus,
In te confidéntibus.

Sacrum septenárium.

Da virtútis méritum,
Da salútis éxitum,
Da perénne gáudium.

Amen. Alleluia.

SAKRAMENTU GUZTIZ DEUNARI

Korputs-egunean

LAUDA, Sion, Salvato-
rem,
Lauda ducem et pastó-
rem,

In himnis et cánticis.
Quantum potes, tan-
tum aude :

Quia major omni laude,

Nec laudare súffi-
 cis.
 Laudis thema speciális,
 Panis vivus et vitális
 Hódie propónitur.
 Quem in sacræ mensa
 coenæ,
 Turbæ fratrum duodé-
 næ
 Datum non ambígi-
 tur.
 Sit laus plena, sit so-
 nora,
 Sit jucunda, sit decóra
 Mentis jubilátio.
 Dies enim solemnis
 ágitur,
 In qua mensæ prima
 recólitur
 Hujus institútio.
 In hac mensa novi Re-
 gis,
 Novum Pascha novæ
 legis,
 Phase vetus térmi-
 nat.
 Vetustátem nóvitas,
 Umbram fugat véritas,
 Noctem lux eliminat.
 Quod in cœna Chris-
 tus gessit.
 Faciéndum hoc exprés-
 sit

In sui memoriam.
 Docti sacris institútis,
 Panem vinum in salútis
 Consecrámus hósti-
 am.
 Dogma datur Christiá-
 nis,
 Quod in carnem transit
 panis,
 Et vinum in sangui-
 nem.
 Quod non capis, quod
 non vides,
 Animosa firmat fides,
 Præter rerum órdi-
 nem.
 Sub divér-is specié-
 bus,
 Signis tantum, et non
 rebus,
 Latent res eximiæ.
 Caro cibus, sanguis
 potus :
 Manet tamen Christus
 totus
 Sub utrâque specie.
 A suménte non concí-
 sus,
 Non confráctus, non
 divísus.
 Integer accípitur.
 Sumit unus, sumunt
 mille :

Quantum isti, tantum
ille :

Nec sumptus consú-
mitur.

Sumunt boni, sumunt
mali :

Sorte tamen inæquáli,
Vitæ, vel intéritus.

Mors est malis, vita
bonis :

Vide paris sumptionis
Quam sit dispar éxi-
tus.

Fracto demum sacra-
mento,

Ne vacílles, sed me-
ménto

Tantum esse sub frag-
ménto

Quantum toto tégi-
tur.

Nulla rei fit scissúra :

Signi tantum fit fractú-
ra :

Qua nec status, nec
statura

Signáti minúitur.

Ecce panis Angelorum,
Factus cibus viatórum;
Vere panis filiórum :

Non mitténdus cáni-
bus.

In figúris præsignatur,
Cum Isaac immolátur,
Agnus paschæ depu-
tátur,

Datur manna pátri-
bus.

Bone pastor, panis ve-
re,

Jesu, nostri miserére :
Tu nos pasce, nos tué-
re :

Tu nos bona fac vidére
In terra vivéntium.

Tu, qui cuncta scis et
vales,

Qui nos pascis hic
mortáles :

Tuss ibi comensáles.
Cohærédes et sodáles

Fac sanctórum cívium.
Amen. Allelúia.

O salutaris

O sálutaris Hóstia
 Quæ coeli pandis ósti-
 um,
 Bella premunt hostília,
 Da robur, fer auxiliúm.

Unitrinóque Dómino
 Sit sempitérna glória
 Qui vitam sine término
 Nobis donet in pátria.
 Amen.

Ave verum

AVE, verum Corpus
 natum de María Vír-
 gine;
 Vere passum, immolá-
 tum in cruce pro hó-
 mine :
 Cujus latus perforátum
 fluxit aqua et sán-
 guine.

Esto nobis prægustá-
 tum mortis in exá-
 mine.
 O Jesu dulcis! O Jesu
 pie!
 O Jesu, Fili Mariæ,
 Tu nobis miserére.
 Amen.

Adoro te*Akinotař Tomas Deunaren olerkia*

ADÓRO te devóte, la-
 tens Déitas,
 Quae sub his figúris
 vere látitas :
 Tibi se cor meum to-
 tum súbjicit,
 Quia, te contémpans,
 totum déficit.

Visus, tactus, gustus
 in te fállitur.
 Sed audítu solo tuto
 créditur :
 Credo quidquid dixit
 Dei Fílius,
 Nil hoc verbo Veritá-
 tis vérius.

In cruce latébat sola
Déitas,

At hic latet simul et
humánitas :

Ambo tamen credens,
atque cónfitens,

Peto quod petivit latro
pœnitens.

Plagas, sicut Thomas,
non intúeor,

Deum tamen meum te
confiteor :

Fac me tibi semper
magis crédere,

In te spem habére, te
diligere.

O memoriále mortis
Dómini,

Panis vivus vitam
præstans hómini,

Præsta meæ menti de
te vivere,

Et te illi semper dulce
sápere.

Pie pellicáne, Jesu Dó-
mine,

Me immúndum mundu
tuo sángine :

Cujus una stilla sal-
vum fácere

Totum mundum quit
ab omni scélere.

Jesu, quem velátum
nunc aspício,

Oro fiat illud, quod
tam sítio :

Ut, te reveláta cernens
fácie,

Visu sim beátus tuæ
glóriæ.

Amen.

O quam suávis

Antiphona

O quam suávis est Dómine spiritus túus, qui,
ut dulcédinem túam in filios demonstráres, re-
ples pane suavíssimo de cœlo præstito, esu-
riéntes bónis, fastidiósos dívites dimíttens
inánés.

O sacrum convivium*Antiphona*

O sacrum convivium in quo Christus súmitur;
recóliur memória passiónis éjus : mens implé-
tur grátia : et futúráe glóriæ nóbis pignus dátur.
T. P. Alleluia.

Adoremus

Adoremus in æternum sanctissimum Sacra-
mentum.

(Laudate Dominum, *Bezperetan*, 449 *oñialdean*)

Sacris solemnibus

Sacris solemnibus juncta sint gáudia,
Et ex præcórdiis sonent præconia;
Recédant vétera, nova sint ómnia.
Corda, voces et opera.

Noctis recólitur cœna novissima,
Qua Christus créditur agnum, et ázuma
Dedísse frátribus juxta legítima
Priscis indúlta Pátribus.

Post agnum typicum, explétis épulis,
Corpus Domínicum dátum discípulis,
Sic totum ómnibus, quod totum singulis
Ejus fatémur manibus.

Dedit fragílibus córporis férculum,
Dedit et trístibus sánguinis póculum,
Dicens : Accípite quod trado vásculum,
Omnes ex eo bíbite.

Sic sacrificium istud instituit,
Cujus officium committi vóluit,
Solis Presbyteris, quibus sic cóngruit,
Ut sumant, et dent coeteris.

Panis Angelicus fit pánis hóminum,
Dat panis coelicus figúris terminum :
O res mirabilis, mandúcat Dóminum
Pauper servus et húmilis.

Te trina Déitas únaque poscimus,
Sic nos tu visita, sicut te cólimus :
Per tuas sémitas duc nos quo tendimus,
Ad lucem, quam inhábitas. Amen.

Atozkit, Jauna

Jauna, nere biotzak
Deitzen dizu,
Atozkit, bada, laister
Nere Jesus.

Batzuek :

Egiaz sinisten det
Oí zaudela,
Nere Jaun eta nere
Jaungoikoa
Atoz, Jesus maitea,
Biotzera.

Intzik aítzen ez duen
Loretxua,
Laister ikusiko da
Igaftua :
Ni ere Jesus gabe
Naiz galdua.

Zuregandik ¡o Jauna!

Ni uruti,
Ezin ninteke iñolaz
Ez ni bizi :

Zure zai gau ta egun
Nago beti.

Galburu ta mats-mordua

Jesus aurtxoa
Joan da mastira.
¿Zer nai ote du?
¿Zer dakañ etxera?
Odol darion
Mats-moñdo edeña.

Jesus aurtxoa
Joan da sorora
¿Zer bilatzen du?
¿Zertara dijoa?
Galburutxo bat
Añtu du eskura.

. . . . .

. . . . .

Galdetu zion
Etxean Maria'k :
¿Zer dakañtzu ori?
¿Ene semetxoa?
Añkitu detan
Gauzarik onena :
Eukaristiko
Ogi ta Añdoa.

Goratu dezagun

— 1 —

Goratu dezagun alkañ añturik
Gure Jaun laztana,
Kristo Eroslea Ostia'n dagoena
Guñtu zagun apal auspezturik.
Gora ta gora Jesus
Zeru ta luñen Jaun eta Jabea
Oyu alaiak zuri, orain ta beti
Maitasuna zuri, Jaun maitea.

— 2 —

Ogiyen antzpian Jainko aundia
Janari egiñik

Ostia'n dago gaxoen sendakiya
Otoitz bada, otoitz biotzetik

Gora ta gora . . . . .

. . . . .

Guftu zagun

1

Jesus maitia zan azken
aparian

Bera eman nairik ardo
ta ogian,

Guretzat zalarik iltze-
ko aurrean

Maitasunak zeukan bi-
otza mendean.

*Gurtu zagun beti Je-
sus Jainko Jauna.*

*Sakramentu ontan
gurekin dagoena.*

2

Apostoluari miñez
esan diye

«Ni gauñ saldua naiz,
biyar ilko naute :

Aitarenganako den-
bora zait bete

Ona orain zenbat zai-
tuztedan maite».

*Guftu zagun beti Je-
sus Jainko Jauna.*

*Sakramentu ontan
gurekin dagoena.*

3

Ogia añturik mintzo da
Jainkoa :

«Au da nere Gorputz»
zuek jatekoa

Oro bat añturik ontzi-
yan ardoa :

«Au da nere odol» ixu-
ritzekoa.

*Guftu zagun beti Je-
sus Jainko Jauna.*

*Sakramentu ontan
gurekin dagoena.*

4

«Jan edan zazue guzi-
ak ontatik
Zuekin bat nadin izan
orain danik
Egizue gero egin de-
tana nik

Nere gauko itzak go-
goan izanik».
*Gurtu zagun beti Je-
sus Jainko Jauna
Sakramentu o n t a n
gurekin dagoena.*

Sinispengo mirari

1

Sinispengo mirari
Txit afigafiya
Ogiaren irudiz
Jesus estalia;
Ura bera guftzen det
Aldare gañean
Ura bera jaten det
Egiz Jaun-aftzean.

2

Nere begiak Jesus
An ez dute ikusten
Oro bat zentzukiyak
Ez dute nabaitzen;
Baña zalan z gabe det
Au dala sinisten
Sinismenaren argiz
Au det ezagutzen.

3

Jesusek egin zuen
Azken Aparia
Janaritzat emanik
Bere Aragia
Aragi deun ura
Jaten det nik ere
Ura janik biotza
Zorionez bete.

4

Gurutz baten josita
Neretzat il zana
Zorionez jantzita
Zerura joan zana
Ura Sakramentuan
Dago estalia
Ura bera luñean
Nere janaria

Kristoren anima

Batzuek. Kristo'ren Anima, deundu nazazu,
 Kristo'ren Gorputza, salba nazazu,
 Kristo'ren Odola, ase nazazu,
 Kristo'ren sayetseko ura, garbi nazazu,
 Kristo'ren nekea, indartu nazazu.

Eria'k. O Jesus ona! entzun zaidazu
 Zure zaurietan gofde nazazu
 Zu-gandik alde egiten utzi ez nazazu.

B. Etsai galgafia-gandik, zaitu nazazu.

E. Nere eriotz garaian dei zaidazu.

B. Zugana joateko agindu zaidazu,

E. Zure Deunakin batera

Guztik. Beti goraldtu zaitzadan. Amen.

(Abestu litekere lenengo batzuek zati bat, eta ura bera gero efi guziak befesaten duela).

Nai al-dezute

— 1 —

¿Nai al-dezute jakin

Nere nai bizia?

Jainko onarentzat da

Nere min guzia.

Nigan ari naiz gogoratzen

Noiz ikusiko dedan nere Jainkoa;

Ezin bestela biziz, ait iltzera noa.

— 2 —

Ura daukat betiko

Nere biotzean,

Ura gabe ezin det
Atsedean luzean.

Arengana noa lasterka
Eutsi ta piztu dezan nere gogoa
Ezin bestela biziz, ai! iltzera noa.

— 3 —

¡O mai zorienttua,
Jauna det janari!
Aren odola bera
Det emen edari.

Arentzat da izango beti
Nere biotzeko maitasun osoa
Ezin bestela biziz, ai! iltzera noa.

— 4 —

Lufeko janariak
Gaitza etortzean,
Uzten dira guziak
Sendatzeko ustean.

Baña nere gaitz guztietan
Ori det nik sendagari guzizkoa
Ezin bestela biziz, ai! iltzera noa

Ogi deuna

(Eroma'ko Eukaristi-batzafeko Ereseñkia)

Ogi Deuna, Jaungoikozko Ogia
 Jesus onak damaigu
 Gure biotzen janaritzat
 Gure biotzen indar ta poz guztitzat.

*Ogi deuna, Jaungoiko indara,
 Indartu, indartu, zuk gure biotzak.*

Ogi Deuna, labe beroenetik
 Jesusen Biotzetik,
 Gure biotzak eretzeko
 Irten zera lu' dana sugartzeko.

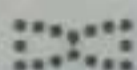
*Ogi Deuna, Eguzki argi beroa
 Argitu, sugartu zuk gure biotzak.*

Ogi Deuna, lu'rik garbienean
 Miren-en sabelean
 Jainkoak ereindako garia
 Garbitzeko indardun janaria.

*Ogi Deuna, garbitasun ber-bera
 Garbitu, garbitu zuk gure biotzak.*

Ogi zerutik*Ogi zerutik**Etoñiya**Zu zera gure**Poz guztiya.***Bildots santua**

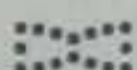
Ara emen,
 Munduko gaitzak
 Kentzearen,
 Sagrariyoan
 Non dagoen,
 Luña zeruaz
 Bat egiten.

Misteriorik

Aundiena,
 Jaungoikoaren
 Oroimena,
 Gozotasunik
 Gozoena,
 Gizonentzako
 Dagoena.

Gauza guzien

Egilea,
 Zeru ta luñen
 Éregea,
 Gure artean
 Bizitzea,
 ¡Zer zoriona
 Dan gurea!

Etzaitut begiz

Nik ikusten,
 Baña bai fedez
 Det sinisten
 Sakramentuan
 Nola zauden
 ¡Jesus laztana
 Gu maitatzen!

Ona Bildots*Ona Bildots ezta**Egiazko ogia**Zerutik da jetxia**Jainko maitia.*

Gure Aitzai ona
Ta Egilea,
Aitarik maiteena,
Zeru-emalea.

Ostia'n zaudela
Degu sinisten,
Zeruan bezela
Or zu arkitzen.

Zinez guztzen zaitut,
Jesus ezta,
Aren emaidazu
Goi-sinistia.

O Biotz maitia,
Deitzen gaituzu;
Gugan egotia
Bilatzen dezu.

Eskeñi nai dizut
Nere biotza,
Aren sutu zazu
Dago-ta otza.

Zaitut maitatuko
Orain luñean,
Gero maitatzeko
Zeru ederean.

Onetsi zayogun

*Onetsi zayogun
Jainko Aitagandik
Luñera ogipean
Datoñenari.*

Bildots onetsia
Deuna ta garbia
Darigun malkoak
Iguñtzi iguzu.

Naimenai indafa
Gogoai argia
Eman ta betiko
Ekarñiguzu.

Kutxa txiro oñetan
Zapi oñen atzian
Bai begira zaude
Maitatu zaitzagun.

Of zaude Jesus

Oñ zaude Jesus

Aldarean

Goñde nai zaitut

Biotzean.

Zeruetako Jaun aundia,
Egiñik gure janaria;
O maitetasun ugaria
Gizonarentzatgeyegia.

Ontasun danen ituñia,
litzeko gure egañia,
O ezkutapen pozgañia,
Zeru ta luñen miraria.

Ondo gabeko itxasoa,
Zerutik jetxi zeran sua,
O maitetasun ain osua,
Animarentzat txit gozua.

Sinisten det

Eñiak. Sinisten det Sakramentu donean
Jesus ona, zu zaudela Ostia'n
Sinisten det, sinisten det

Batzuek. Jesus Jauna, oi! nere Nausia,
Maitasunak zaitu ezeztatu;
Zugan daukat nere uste guzia,
Argatik zaitut beti maitatu.

Guñtzen zaitut Jainko guziz aundia,
Auspezturik naukazu gauñ emen,
Ontzat añtu nere gogo bizia,
Biotzez dizut ori eskatzen.

Jauna zure itz bakaf bat aski da
 Oben-kutsu guztiyak kentzeko,
 Esan, bada, itz bat eta anima
 Zuretzat da izango betiko.

Lenengo Jaun-afizean

(Aurez)

Eriak. 1

Aurak gora biotzak
 Zuen Jainkoari
 Auspeztu-re zaitezte
 Jesus maiteari.

Aurak. 2

Apalki auspezturik
 Egun aundi ontan
 Gaude emen guziyok
 Jesusen onetan...

3

E.—Ona nun etofi dan
 Jaunaren eguna
 Zuengana datof gau
 Zeruemale ona.

4

A.—Oi egun doatsua
 Etofi zaiguna,
 Nork aditu lezake
 Gure zoriona.

5

E.—Dei zaiozute aurak
 Ama Birjiniari
 Aingeru ta zeruko
 Santu guziari.

6

A.—O Birjina Maria
 Gure Ama ona
 Guretzat otoi zazu
 Zure Jesus Jauna.

7

E.—Uts egite askokin
 Zuen gurasoak
 Naigabetu badira
 Damu, aur gaisoak.

8

A.—Barkatu, bai, bar-
 Aita eta ama, [katu
 Pake santuan goazen
 Jainkoarengana.

Jaun-aftu ondoren

Eriak. 1

Aufak, ¿zuen biotzak
Zer ote diote?
Guzien izenian
Esan zaiguzue.

Aurak. 2

Pozkario aunditan
Orain gera sartu,
Jaunak gaituelako
Gu gauñ ikustatu.

3

E.—Ai zer grazi aundia
Zuen animetan,
Aftu dezuten, aufak
Orain une ontan.

4

A.—¡Nola beañ bezela
Gera mintzatuko,
Jesusi eskeñ onak
Ongi biuñtzeko!

5

E.—Aundia da egiaz
Daukazuten poza,
Eman Jesusi, eman
Betiko biotza.

6

A.--Jesus degu gurekin
Gu ere arekin,
Zeruan gaitzala
Danok elkañekin.

JESUSEN BIOTZARI

Latinez

Cor Arca

1

Cor, árcá légem cóntinens,
Non servitútis véteris,
Sed gratiæ, sed veniæ,
Sed et misericordiæ.

2

Cor sanctuárium novi
Intemerátum fœderis
Templum vetusto sán-
ctius.
Velúmque scisso uti-
lius.

3

Te vulnerátum chári-
tas
Ictu patenti voluit,
Amóris invisíbilis
Ut venerémur vúlnera.

4

Quis non améntem re-
damet?
Quis non redéemptus
diligat.
Et corde in isto séligat
Æterna tabernácula?

5

Decus Parénti et Filio,
Sanctóque sit Spirítui,
Quibus pótestas, gló-
ria.
Regnúmque in omne
est sæculum. Amen.

Cor dulce

Cor dúlce, cor amábile,
Amore nostri sáucium,
Amore nostri lánguidum,
Fac sis mihi placábile.

Cor Jesu, melle dulcius
Cor sole puro púrius,
Verbi Dei sacrárium,
Opum Dei compén-
[dium.

Tu portus orbi naú-
[frago,
Secúra par fidélibus,
Reis asylum méntibus,
Piis recessus córdi-
[bus.

O Cor amoris victima

O Cor, amoris victi-
 ma,
 Cœli perenne gaudi-
 um,
 Mortalium solatium,
 Mortalium spes unica.
 Cor dulce, Cor ama-
 bile,
 Amore nostri fervidum,
 Amore nostri langui-
 dum,
 Fac sis mihi placabile.
 Quos abluisti sangui-
 ne.

Venis apertis omnibus,
 Nos intimis recessibus
 Semel receptos conti-
 ne.
 Cor Jesu, o melle dul-
 cius,
 Puris amicum menti-
 bus,
 Puris amandum cordi-
 bus,
 In corde regnes omni-
 um. Amen.

Agur Jesus'en

Aguí, Jesus'en Biotz gozua
 Euskal biotzen zoragaña
 Sañtu ta gorde oñxe betiko
 Seme zintzo ta maitalariak.

Judea'n zeukan Eñi autuak
 Eguñan josten zindutenlan
 Zure begiak eta Biotza
 Esaf zenduen euskal-Eñian.

Atoz, Jesus

*Eñiak. Atoz, Jesus laztana,
 Atoz gure Erege;
 Gauí goratzen zaitugu
 Gure Jaun ta Jabe.*

Batzuek.   Betof lenbaitlen gugana
Zure jabetasuna
Etsaiak oinpeturikan
Betof bai garaipena.

Ez da zerurako

*Ez da zerurako
Beste biderik
Jesusen Biotza
Bezelakorik.*

1

Jesusen Biotza
Begiraturik
Guretzat ez dauka
Eruki baizik.

2

Biotz ori dago
Beti zabalik
Pekatarientzat
Itxi gaberik.

3

Zeru ta luñean
Ez da biotzik
Jesusenak ainbat
Maite gaitunik.

4

O Jesus maitea!
Af itzazu gauñtik
Guzion biotzak
Zure oñen gatik.

Izan zaitetz

*Izan zaitetz beti
Jesus maitea,
Gure biotzaren
Jaun ta Jabea.*

1

Jesusen Biotza
Dago suturik
Maitasuna agertzen
Alde guzitik.

2

¿Nun arkituko da
Biotz gogorik,
Biotz onen suban
Urtuko ez danik?

3

Ez du Jesus onak
Ez atsegiñik
Gu oso bereak
Egin gaberik.

4

Bere biotzean
Danok ardurik
Geratzen da Jauna
Pozez beterik.

5

O Jesus maitea!
Aitu bai pozik
Guztion biotzak
Betiko gauñtik.

6

Oñ bizi nai degu
Maitez urturik
Zure biotzean
Ongi gorderik.

Jauna nere biotzak

Jauna, nere biotzak

Deitzen zaitu,

Atozkit bada laister

Ene Jesus.

1

Intzik ez dutenean
Loretxoak
Laister gelditzen dira
Igañtuak;
Ni ere ilko ninduke
Zu'gabeak.

2

Neregandik ba-zaitut
Ain ufuti
Ezin nitekelako
Luñan bizi
Zure zai gau ta egun
Nago beti.

3

Aítzai on maitagafi
 Zeran Jesus,
 Zure aítalde oítan
 Aí nazazu,
 Alkaí bizi gaitezen
 Ni eta Zu.

Nik guítzen zaitut
Batzuek. Nik guítzen zaitut
 Jesusen Biotz ona,
 Zeru eta luíean dan,
 Biotzik onena.

Eriak. *Egizu o Jesus'en*
Biotz guztiz maitea,
Gero eta geyago
Nik Zu maitatzea.

Norbait sugaí bizia

Eriak. *Norbait sugaí biziaz*
Maite nai badezu,
Biotzik gaítzuena
Emen dageítkizu.

Batzuek. 1

Adixkidien aldez
 Biziya ematia,
 Maitasunen neuíria
 Guztientzat bada;

Biotz maitale ori
 Eíditik urátua,
 Maitasunez urtua,
 Zure aldez il da.

2

Ez dezu arkituko
Giza-seme artean
Biotz edereanean
Bezelako garik,
Bular jaungoikotsuak
Labe gori bizian,
Dakarigu agirian
Biotz bat suturik.

3

Biotz oren gozoak
Leize beroan sartu,
Bere garretan sartu
Ginuzke nai beti :
Aren atozkiote
Biotz saminduari,
Baliokegunari
Alegiñez ezti.

O Biotz maite

O Biotz maite

Maitatia

Zu gure Erege

Jaun aundia.

1

Goazen kristauak
Ain da munduan
Nola zeruan
Aguñgañi.
Goazen, guk ere
Au guñtu zagun
Ta gora zagun
Biotz ori.

2

Zu zera, Jesus
Maite-maitea
Nere Jabea
Ta Jainkoa.

Natorkizu ni
Naigabeturik
Ta oso apaldurik
Zure aurera.

3

Atoz gugana
Jesus maitea
Zure agindua
Betetzera;
Zu zera gure
Jaun eta Jabe
Bizi zu gabe
Ezin gera.

4

Adixkidetzat
 Zugandutzera
 Zure biotzera
 natořkizu;
 Ařtu nazazu
 Bařen ořetan
 Ta eunki danetan
 Euki nazu.

Zure ta lufen

1

Batzuek. Zeru-goitik luřera jatxi ziřan
 Gizonakin beti izateko,
 Eta gero gu zerekin batean
 An gaitean izan zerurako.

Eřia'k. Zeru ta luřen Jaun aundia
 Ařtu ařtu zuretzat gure euskal-Eřia.

2

B. Sayetsetik agirian daukazu
 Zure Biotz maitagaři ori;
 ¿Nork Zu ere maitatuko etzaitu
 Eskeř onak emanaz ugari?

E. Zeru ta luřen...

3

B. Auspezturik zure ořetan gaude
 Gutzaz, Jauna, eřuki eřuki;
 Egin zaite gure biotzen jabe
 Orain eta beti, beti, beti.

E. Zeru ta luřen...

4

- B.** Ona, bada, ar gaitzazu guztiok
 Eta gorde zure biotzean
 Orain zugaz emen izan da gero
 Danok beti zeruan gaitean.
- E.** *Zeru ta luñen...*

ANDRE MARIA'RI

Latīnez

Inviolata

INVIOLATA, íntegra et
 casta es, María,
 Quæ es effécta fúlgida
 cœli porta.
 O Mater alma Christi
 caríssima,
 Súscipe pia laudum
 præcónia.
 Nostra ut pura péctora
 sint et córpora,

Te nunc flágitant devó-
 ta corda et ora.
 Tua per precáta dulcí-
 sona,
 Nobis concédas véni-
 am per sæcula.
 O benígna! O Regína!
 O María!
 Quæ sola invioláta
 permansisti.

Omni die

OMNI die dic Maríæ.
 Mea, laudes, ánima;
 Ejus festa, ejus gesta
 Cole devotíssima.
 * Contempláre et mi-
 ráre

Ejus celsitúdinem,
 Dic felícem Genitrí-
 cem,
 Dic beátam Vírginem.
 2. Ipsam cole, ut de
 mole.

Críminum te liberet:
Hanc appélla, ne pro-
célla
Vitiórum súperet. *
3. Sine fine dic Regi-
næ

Mundi laudum cán-
tica :
Ejus bona semper sona
Semper illan prædi-
ca.

O Sanctissima

O SANCTISSIMA, O pu-
ríssima,
Dulcis Virgo Maria,
Mater amáta, inteme-
ráta,
Ora, ora pro nobis.

2. Tu solátium, et re-
fúgium,
Virgo Mater, María;
Quidquid optámus, per
te sperámus :
Ora, ora pro nobis.

Salve, Mater

SALVE, mater miseri-
córdiæ,
Mater Dei, et mater
véniæ,
Mater spei, et mater
grátiaë,
Mater plena sanctæ
læstæ,
O Maria!

Salve, decus humáni
géneris :
Salve, Virgo dignior
cæteris :
Quæ vírgines omnes
transgréderis,
Et áltius sedes in sú-
peris,
O María!

Salve, Regina cœlitum

1

SALVE, Regina cœlitum, o Maria!
In terra spes viventium, o Maria!

Jubilate, Cherubim,
Exsultate, Seraphim.

Consolate perpetim :

Salve, salve, salve Regina.

2

Mater misericordiæ,
O Maria!
Dulcis parens clemen-
tiæ, O Maria!

Jubilate . . .

3

Tu vitæ lux, fons gra-
tiæ, O Maria!
Causa nostræ lætitiæ,
O Maria!

Jubilate . . .

4

Spes nostra, salve, Do-
mina, O Maria!
Exstingue nostra cri-
mina, O Maria!

Jubilate . . .

5

Ad te clamamus exu-
les, O Maria!
Te nos rogamus sup-
plices, O Maria!

Jubilate . . .

Tota pulchra es

Batzuek.

1

TOTA púlchra es, o Maria, tota púlchra es

Et mácula non est in te,

Quam speciosa, quam suávis in delíciis

Concéptio illibata.

Eriak.   *Veni, veni de Líbano,
Veni, veni coronáberis.*

2

B.—Tu progréderis ut auróra rútilans,
Affers gáudia salútis,
Per te órtus est Christus Deus, sol justítiaë,
O fúlgida porta lucis.

E.   *Veni, veni . . .*

3

B.—Sicut Ilium inter spinas: inter fílias
Sic tu, Virgo benedicta.
Túum refulget vestimentum ut nix cándidum
Sicut sol fácies tua.

E.   *Veni, veni . . .*

4

B.—In te spes vitæ et virtútis, omnis grátia
Et viæ et veritátis.
Post te currémus in odórem suavíssimum
Trahéntium unguentórum.

E.   *Veni, veni . . .*

Tota púlchra es Maria.=Tota púlchra es Ma-
ria.=Et mácula originális non est in te.=Et má-
cula originális non est in te.=Tu glória Jerusa-
lem.=Tu lætítia Israel.=Tu honorificentia pó-
puli nóstri.=Tu advocáta peccátorum.=O Ma-
ria. = O Maria = Virgo prudentíssima. = Mater
clementíssima.=Ora pro nóbis.=Intercéde pro
nóbis ad Dóminum Jésum Chrístum.

SALVE REGINA

248' n orialdian

Angelus

1

Aingeru batek Maria'ri
Dio «Graziaz betea»
Jaungoikoa'ren Semeari
Eman diozu soñtzea.

Goiz, arats eta eguerditan
Ama goresten zaitugu
Aingeruaren itzak berak
Guk ber-esaten ditugu.

(Aguñ Maria bat otoizten da)

2

Jaungoikoa'ren nai
santua
Nigan dedila egiña
Izan nadin bai bere
Ama
Bañan geldituz birjiña,
Goiz, arats.....
(Aguñ Maria)

3

Jainkoaren Seme
maitea
Gizatasunez da jazten
Oi ontasun egiazkoa
Jauna gurekin egoten.
Goiz, arats.....
(Aguñ Maria)

Aguń, Efeđiń

Aguń, Efeđiń

Goien goiena

Poz bikańena

Guretzako,

Zu zera beti

Ama maitea

Zuzenbidea

Zerurako

Batzuek.-Ebaren ume

Erbestetuak

Naigabetuak

Gatoz, Ama,

Samintasunez

Eta negarez

Pozkida bila

Zuregana.

Edeńak dira

Zure begiak

Maitagańiak

Dira guztiz,

Itzul itzatzu

Beti gugana,

Ama laztana

Bai eńukiz.

Ama gozoa

Gorde gaitzatzu,

Lagun zaiguzu

Erbestean;

Beti betiko

Oń, gora gora

Zure ondora

Joan gaitean.

Izañ argia

Batzuek. Izañ argia dirudiela
Zeru guztia du alaitzen

Eria'k. Guztiz garbia izandu zanak
Asi zanetik izaten.

B. Pekatuak loturik zeukan
Biotza, ¿nork du askatzen?

E. Guztiz garbia...

B. Inperñuari ateak dizka
Beti-betiko itxitzen.

E. Guztiz garbia...

Jainkoa'ren Ama

Jainkoa'ren Ama,
Ama guztiz ona,
Zaitugu maite
Beti, beti.

Gure argalkerik
Zure biotza
Dute erdiratzen
Xamuña bai-ta :
Gutzaz izan zazu
Beti efukia
Beti, beti.

Gugandik etsayak
Bial itzatzu
Guganontz begiak
Itzul itzatzu :
Ama guztiz ona
Gure alde egizu
Beti, beti.

Zureak betiko
 izan nai degu
 Zure biotz onak
 Añtuko gaitu :
 Ama guztiz ona,
 Maitatzen zaitugu
 Beti, beti

Izañ edef

Izañ eder

Zoragaña

Zeru goian

Zera Maria.

1

Goizeko izaña
 Ez da aiñ edeña
 Nola dan, Maria,
 Zure soñera.

2

Guztiz edeña
 Zera Maria,
 Soñzetik zera
 Gañbi-gañbia.

3

Graziaz zu zaitu
 Jaunak apaindu,
 Zeruak dituzu
 Edeñez gaindu.

4

Grazien ituñi
 Aitzen ez dana
 Guretzat zera zu
 Ama laztana.

Lore garbia

1

Batzuek.

Lore garbia,
Kantu gozuak,
Zuri pozik eskeintzean,
Aitu, ¡o Ama!
Biotz nerea,
Gorde zure biotzean.

Eriak.

Aitu, o Ama!
Biotz nerea
Gorde zure biotzean.

2

B. Mendi gañetik
Eguzki argia
Gozoro dator goizean;
Gozoroago
Goiko doaia
Gure animan soñtzean.

E. Aitu, o Ama!...

3

B. Añgi gaitzatzu
Izañ Maria,
Zeruetako bidean,
Ibil gaitezen
Jesukristoren
Sinismen añgi betean.

E. Aitu o Ama!...

Maria guztiz dontsua

1

Maria guztiz dontsua
Onoimenez apaindua
Ontañtez aberastua,
Zugandik Zeru-emālea
Soñtu da, Ama Maria.

Maria da gure Ama
Begira dago gugana.

2

Eregiñ eder aundia
Zerala gure argia
Ikusten zaitut Maria
Txit zeru goian jaña
Izar ain argaia.

Maria da...

3

Izar argiak bezela
Gaur disdiatzen dutela
Daude, bai, ezin kon-
[tala
Dontsuak zeru zabalari
Eregintzat zaituztela.

Maria da...

4

Soñzetik zera garbia
Goizeko izar argia
Gidari maitagaia
Nago, bai, zuri begira
Ezin asperñuz Maria.

Maria da...

Nere Ama

Nere Ama, txit laztana

Ni zuretzat ar-nazu,

Lagundu ta gorde beti

Zeruratu nazazu.

Ama batek ezin badu
Semia gaizki ikusi,
¿Nola amarik onenak
Al-izango nau utzi?

Deabruak, grina
[txarrik,
Eta mundu galduak
Gogaituta nauke, Ama,
Luzatu zure eskuak.

Negaraezko erbestian
Asko igarotzen degu,
Gure malko samintsuak
Aren, Ama, legoitu.

Zeruko Ama

*Zeruko Ama, izar argiya,
Zugana gatoz poz pozik;
Gure biotzak ar zaizkigutzu,
Zaindu gaitzatzu zerutik.*

Oroitu zaite, Ama on
[ona,
Inoiz ere esan ez dala.
Zuri deituta, laguntza
[gabe,
Inoiz utzi dezula.

Biotz - biotzez gure
[Eriyak
Zaindari zaitu autetsi;
Ama, begira Eri gaxo
[au
Gorde ezazu beti beti.

LORE ILERAKO

Aurtxo baten

*Aurtxo baten antzera
Mariarengana,
Loreak eskeintzera
Biotzak narama.*

Goizeko uda-beñiya
Zera zu Maria,
Luñean Lore-ila
Zure irudia.

Zelai mendi apañak
Digute aitortzen,
Edeez zerua-re
Dezula apaintzen.

Birjiña guztiz ona

*Birgiña guztiz ona
Zeruko Eregiña,
Artu zaiguzu koro
Guk lorez egiña.*

1

Lore guziak dute
Edeñtasun berena,
Baña zu zera lore
Danetan edeñena.

2

Eguzkia baño-re
Zera edeñago,
Zuri begira ezin
Aspeñturik nago.

3

Nola zeru urdiña
Apaindurik izañez,
Ala zera, Maria,
Edeñaren edeñez.

4

Zu bezin edeñikan
Ez da iñor besterik.
Zeru luñak dauzkatzu
Danak argiz beterik.

Goazen guztiok

*Goazen, goazen guztiok
Birjiña Amagana
Eskeintzera biotzez
Loretxo edei bana.*

1

Lore mota guziak
Luñaren gañean
Zure antzeko dira
Edeñtasunean.

2

Berdiñik ez dezula
Garbitasunean
Lirio edeñak dio
Arantza tañtean.

3

Loreak utsak dira
Ez bada biotzik
Onbidez apaindua
Loretan gorderik.

4

Añ zazu maitasunez
Bai doaz jantzirik
Ama, gure biotza
Lorakin bildurik.

AZKEN-AGUÑAK

*Aguñ, Ama Maria,
Aguñ, aguñ, aguñ,
Aguñ soñtzez garbia
Aguñ, aguñ, aguñ,
Aguñ Ama, aguñ, aguñ.*

1

Birjiñ edeñ Maria
Jainkoaren Ama
Entzun zazu zerutik
Nere azken kanta.

3

Gera zaite Maria
Aldare onetan
Maitez urtutzen beti
Amaren oñetan.

2

Ama biotzekoa
Ezin det aldegin,
Emen bizi nai nuke
Betiko zurekin.

4

Ara ama maitea
Nere azken-kanta
Zure begi edeñak
Itzuli nigana.

*Aguñ, aguñ, aguñ Maria
Aguñ, aguñ, guztiz garbia.*

1

Zeru eta munduak
Zurekin pozturik,
Kanta-kantari daude
Biotzak suturik.

2

Maria, soñtu ziñan
Ofban gabekoa,
Deuntasun guztiakin
Apaindutakoa.

3

Oñ-azpian leñturik
Luzbeli burua,
Garaitu dezu, Ama,
Betiko inperñua.

4

Maite, goñderik zau-
Gure biotzetan, [de
Añtu gaitzatzu, Ama
Gero zeruetan.

Aguñ Izañ edeñ

Aguñ, Izañ edeñ

Birjiña maitea

Aguñ Ama gozo

Zeruko atea.

1

Aingeruak zuri
Beñi-on emanik
Etoñi zitzaigun
Pakea zerutik.

3

Guretzako Ama
Zaite bigun izan
Gure otoi-deyak
Jaunak entzun ditzan.

2

Lotuak askatu
Itxuak arñitu
On guztiak eman
Gaitz guztiak kendu.

4

Bizibide on bat
Dizugu eskatzen
Jesus ikusteko
Zurekin gozatzen.

Aguñ Jesusen Ama

1

Aguñ Jesusen Ama,
Birjiña Maria,
Aguñ ixasoko Izañ
Dizdiatzalia,
Aguñ zeruko Eguzki
Pozkidaz betia,
Aguñ pekatarien
Kaya ta estalpia.

2

Aguñ, gizonen Ama
Zeruko Eñregiña,
Ama gozo txit maite
Oberik eziña,
Zugandik joatea
Gauza da samiña,
Aguñ nere biotzeko
Poz eta atsegiña.

3

Aguń, gure poza ta
 Atsegiń guzia,
 Atsekabe danetan
 Gozakai ezta.
 Agur Birjińa eder
 Txit zoragańia,
 Artzazu biotza ta
 Torizu bizia.

4

Bańa zugandik alde
 Biotzak ezin du,
 Zuregana dijoa,
 Zugan bizi nai du.
 Birjiń berdin gabea,
 Onetsi nazazu
 Agur, Ama nerea
 Agur, agur, agur.

INAZIO DEUNARI

Ińazio,
 Gure Zaindari aundia
 Jesus'en Lagundia
 Zuk bildu
 Eta indartu dezu,
 Ez da ez etsairik
 Jariko zaitzunik
 Ińolaz aurean
 Gaurko egunean,
 Naiz betor
 Luzifer gokaiztua
 Utzirik inperua.
 Zure Lagundia
 Beti da bildur gabe,
 Bere Jaun ta Jabe
 Da Jesus aundia.

Garaitu ditu
 Zure Lagundiak
 Etsayak.
 Ez dauka Eleizak,
 Ez Euskal-erriak,
 Ez dauke bildurik
 Ińungo aldetik.
 Ińazio or dago,
 Beti indartsuago,
 Dauka Lagundia
 Su-garez betia,
 Guda guda nairik
 Ikuńia zabalik,
 Gaur'egun guk
 Guziok pakea dezagun
 Beti gau eta egun.

Jañai zaiogun Iñazio'ri

Jañai zaiogun Iñazio'ri

Euskaldun onak bagera

Zabal-zabalik eraman zagun

Gure Jesusen bandera.

1. — Bandera oñekin
[emen bagera
Egiñaz beti jañera!
Bilduko gaitu Jaunak
[zeruan
Iñazioren aldera.

2. — Eguzki beñi bat
[Iñazio da
Loyolako etxeko se-
[mea,
Añgi eñañu biziz dau-
[kana
Mundu guztia betea.

LUIS GONZAGA DEUNARI

Eñiak. Guziok Luis Gonzaga
Ementxe gauzkatzu
Gutzaz eñukiturik
Añen zain gaitzatzu

Batzuek. 1
Zañtzera eldu gabe
Il zañan gazterik
Donetasunez oso
Guztia beterik.

2
Jañaiyan gatoz bada
Zugana gu ere
Antzeko izan nairik
Iñoiz utzi gabe.

Luis Deunari

Eñiak. Jaunagandik dezu iristen
Eskatzen dezun guzia,

Iguzu zuri jaraitzea
Santu gazte, Luis guria.

1

Utsegin txiki bi ditu-
 [tuzu
 Zure pekatu guziak
 Eta oregatik dauzka-
 [tzu
 Beti negarez begiak.
 ¿Ez naute ni lotsaz lef-
 [tuko
 Nere pekatu lañiyak!

2

Etsayari zayon be-
 [zela
 Gofoto bizi biziya
 Daukazu zuk gorputz-
 [arentzat
 Zatiturikan erdiya.
 ¿Eta nik bilatuko diyot
 Atsegiñ eta sariya?

3

Disdiatzen dizu ani-
 [man
 Garbitasunezko lorak,
 Aingeruzkoak dirala-
 [ko
 Zure itz eta egintzak.
 ¿Nola nik iduki nezake
 Gorputz ta anima lo-
 [yak?

4

Eraz oinperatzen di-
 [tuzu
 Mundu, griña ta etsa-
 [yak
 Ayenature bai zугan-
 [dik
 Atsegiñ ta arokeriyak.
 Ni ere ofela izateko
 Daukat, bai gogo bizi-
 [ya.

5

Jaungoikozko maitasun biziz
 Zaude aiñ irazakiya
 Ta beti bere gauzetan da
 Zure itzbide guziya.
 Gauñtandik nik ere Jaunari
 Eskeintzen diyot biziya.

Luis'tafen abestia

Kristo dala Erege aitortzen degu,
Impernua du zapaldu ta da goraldu

Garaitzale, garaitzale.

Luis'tar gaztedia bildurik gabe,

Gurutzia eskuan dula irtengo da, bai,

Bere alde, bere alde.

Alpeñik Satanas dator galendurik,

Ez da ez zugandik aldenduko gaitunik.

¡¡Gora Kristo, gora!!

¡¡Gora Kristo Erege!!

Beazunik gabeko

Uxo txuria,

Aingeru eder

Luis zoragaña,

Ikuñña zabaldu,

Bai zabaldu,

Jesus'en gudari

Izan nai degu

Beti beti

Beti beti.

Seme ta alabak gatoz

Ama Maria,

Zuri eskeñi nairik

Biotz garbia;

Gorde gaitzazu, Ama,

Mantupean,

Laguntz gabe ¡ai! galdu

Gu ez gaitean

Beñ-e beñ-e

Beñ-e beñ-e.

ASISKO FRANZISKO DEUNARI

Aita Franzisko'ri Agur

Agur, Franzisko, agur

Serafin gartsua,

Agur, Aita maitea

Agur, agur, agur.

1

Zure oñetan, Aita
Gauzkatzu bildurik
Azken agurá egiten
Guztiz samindurik;
Aguí, gure begien
Aígi txit aígia,
Aguí gure biotzen
Gozamen ezta.

2

Bañan penaz biotzak
Alde egin ezin du
Zure onespenak gaur
Alaitzen ez badu;
Onespen au bertatik
Alde egin baño len
Eman iguzu, Aita
Guztioi, bai emen.

Asisko Franzisko Deunari

Eriak

*Aita txit maite Franzisko dontsua
Maitasunezko Serafin gartsua
Onbideetan txit auíeratua
Izan zaite beti danon maisua.*

Batzuek

1

Bizi izan zñan beartsu munduan,
Beartasuna maite izan zenduan
Aberats zera Jaunaren onduan
Betiraun guztiko an orain zeruan.

2

Jesus daukazu beti biotzian
Nai zenduke egon aren biotzan
Bost zauri edef bere irudian
Ezafi dizkitzu zure goíputzian.

3

Aintza beti, bai, Aita Jainkoari
 Beste ainbeste bere Semeari,
 Orobat bere maitetasunetik
 Datoñen Espiritu Santuari.

Franzisko ziñanean

1

Batzuek — Franzisko ziñanean
 Mundura agertu
 Jesus'ek bere antzera
 Zinduen egin zu;
 Ta bere maitetasunez
 Ziñan zu zauritu.

Eriak — *Franzisko, gure Jesus*
Nai degu maitatu.

2

Jesus'en antzekorik
 Iñor bada soñtu,
 Franzisko ukuluan
 Zan jayo ta agertu;
 Geroztik beti zion
 Jesusi jañaitu.

Franzisko...

3

Gaztetako urteak
 Emen igarorik
 Mundu lasai onezaz
 Ongi jabeturik,
 Afisku oietatik
 Ziñan zu aldendu.

Franzisko...

4

Jesus beti maitatzen
 Zenduen ikasi
 Serafiñen bizitza
 Bertatikan asi,
 Baita oien antzera
 Biotzak su añtu.

Franzisko...

5

Pixturik biotzean
 Jesus'en fedia,
 Erakusten zenduen
 Jaunaren legia;
 Anima asko zinduen
 Zeruetan sañtu.

Franzisko...

Zure semeak gera

*Eriak.   Zure Semeak gera
Nai zaitugu maita,
Franzisko, izan zaite
Beti gure Aita.*

Batzuek. 1

San Franziskoren
Irugarénean [Orden
Emen gaude baturik
Alkartasunean;
Mundu au igarorik
Bizitza onean
Zerura igotzeko
litzen geranean.

2

Gaixtoak ondu eta
Onak obetzera
Gure bandera izan
Bedi gurutzea;
Eskapulayuakin
Jantzirik kordoya,
Beti izango degu
Bizitz zerukoya.

3

Alpeñik egingo du
Satanas'ek geña,
Bada beti garaile
Aterako gera;
Oinperatzeko oso
Inpernua bera,
Aski da Orden ontan
Daukagun bandera.

4

Aita baten semeak
Beti gera anai,
Diogula alkañi
Biziro ongi nai.
Orden santu onetan
Arkitzen geranoi
Maitasun au bai zaigu
Ezagutzen nun nai.

5

Aitaren seme onak
Bear degu izan,
Bada ikusten gaitu
Zer moduz gabiltzan,

Aita goratu zagun
 Luñeko bizitzan
 Il ondoan zerura
 Berak jaso gaitzan.

JOSE DEUNARI

Ave Joseph

AVE Józeph, fili Dávid, juste vir Mariæ, de qua natus est Jésus.

Sancte Joseph páter nutritie Jésu Christi, ad éum qui vere est pánis vitæ nos perdúcere pie dignéris.

Salve, Pater Salvatóris

1
SALVE, Pater Salva-
 (tóris,
 Salve, cústos Redemp-
 (tóris,
 O Joseph amábilis.
O Joseph amábilis.

2
 Salve, spónse Má-
 (tris Déi,
 Salve, hósper Dei mei,
 O Joseph mirábilis.
O Joseph mirábilis.

3
 O quam fuit admi-
 (ránda
 Vita tua veneránda,
 Hábens dei Filium.
Habens Dei Filium.

4
 Per te, Joseph, su-
 (blevémur,
 Te patrónum adprecá-
 Totius Ecclesiæ. [mur
Totius Ecclesiæ.

5
 O mi Jesu salutáris,
 Tui Joseph virginális
 Méritis nos prótege
Méritis nos prótege.

Jose Deunaren atsekabe-atsegiñak

1

Biotza atsekabetu bai-zitzaizun
 Oaŕturik Maria zegola auŕdun;
 Aingeru batek alaitu zinduen
 Zure bilduŕak aldendu zituen.
 Gure alde egin otoitz, Deun aundia,
 Ta iritxi biotzeko pake ezta.

2

Otzez zegoelarik Jesus askan
 Zure biotz samuŕa laŕitu zan;
 Atsegin-pozez bete zan ordean,
 Aingeru sailak abeska aditzean.
 Gu ere il ta gero igo gaitezela
 Aingeru-eresiak entzutera.

3

Oi! zein aundia izan zan zure miña,
 Jesus odol-ixurtzen ikusi-ta,
 Baña auŕtxoaren izen pozgaŕiak
 Poztu zituen zure min guziak.
 Iguzu, Jose Deuna, guri jaŕen!
 Iltzea izen gozo ori maiz aipatzen.

4

Mindu ziñan, Maria ta Jesus'en
 Oñazeak auŕetik ezagutzen;
 Ta poztu ziñan aditu orduko
 Ola giñala gu zeruratuko.
 Aiek ekaŕi duten zoriona
 Gal ez dezagula guk, Jose Deuna.

5

Oi! zeñen samindurik erbestera
 Igesi zoaz Jesus gordetzera;
 Bañan alaitu ziñan erbestean
 Jainko-aizunak jausten ikustean
 Egizu luñ ontako erbestean
 Alai ta pozik bizi al gaitean.

6

Itzultzen zeranean zure etxera
 Auña ilko ote dizuten bilduñ zera :
 Baño aingeruak esan zizun bela,
 Bilduñik gabe bizi zinteztela.
 Guri iritxi zaiguzu, Deun maitea,
 Jesus ta Maria'kin bizitzea.

7

Miñaren miñaz ziñan erdiratu
 Jesus zitzaizunean zuri galdu;
 Ardura aundiaz zenuen biñatu,
 Oi! gero nola ziñan pozkidatu.
 Bein ere ez dezagula galdu Jauna;
 Auxe iritxi zaiguzu, Jose Deuna.

Eliz Ama

*Eliz-Ama Deunaren
 Zaindari aundia
 Entzun zazu zerutik
 Gure otoitz deia.*

1

Jesus eta Maria
Zu il ziñanean,
Laguntzen egon ziran
Jose zure aldean;
Atoz, bai, laguntzera
Zori ain lañian,
Il gaitezen gu ere
Jaunaren pakean.

2

Bildur gabe dijoa
Pedroren ontzia,
Zu zeralako bere
Zaindari aundia;
Betoz ekaitzak, betor
Itxasua gose,
Ez dute ondatuko
Ontzi ori Jose

3

¡O zein zoriona dan
Jose, bizitzia,
Zurekin bat egiñik
Jesus ta Maria!
Jesus ta Mariakin
Egiguzu grazi,
Gu ere ala gaitean
Beti, beti; beti.

GARBITOKIKO ANIMEN ALDE

Cántica penitentiae

INTER vestibulum et altáre plorábunt sacerdótes,
ministri Dómini plorabunt et dicent: Párce pó-
pulo tuo, ne in ætérnum irascáris nobis.

Jesu Christe pro nobis crucifixe! per sacrum
vulnus sacratissimi lateris tui, dona eis ré-
quiem.

Jesu Salvator mundi, exaudi preces sup-
plicum.

Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos
amici mei, quia manus Dómini tétigit me.

1

Languéntibus in purgátorio,
 Qui purgántur a dólóre nímio,
 Et torquentur gravi supplicio,
 Subvéniat tua compássio

O Mária!

2

Fons es párens quæ cúlpas ábluis
 Omnes lávas et núllum réspuis,
 Mánum tuam extende míseris
 Qui sub pœnis lánguent contínuis

O Mária!

3

Ad te, pia, suspirant mórtui,
 Cupiéntes de pœnis éruí,
 Et adésse tuo conspéctui.
 Et gáudiis æternis pérfrui,

O Mária!

4

Lex justórum, norma credéntium,
 Vera salus in te sperántium,
 Pro defúnttis sit tibi stúdiúm
 Assidue oráre Filium.

O Mária!

5

Benedicta per tua mérita,
 Te rogámus, mórtuos súscita,
 Et dimittens eorum débita,
 Ad réquiem sis éis sémita.

O Mária!

6

Clavis David quæ cœlum áperis
 Nunc beata succúrre miseris
 Qui torméntis torquéntur ásperiz
 Educ eos de dómo carceris

O Mária!

7

In tremendo Dei iudicio,
 Quándo fiet stricta discússio,
 Tunc etiam súpplíca Filio :
 Ut cum Sánctis sit nóbis pórtio.

O Mária!

Aftu itzatzu

*Artu itzatzu, Jesus maitea
 Ontzat gure ereguak
 Eta anima gaixo aiei
 Iriki laixteñ zeruak.*

1

Guzaz eruki zaitezte zuek
 Guraso eta anaiak,
 Adiskide onak, aditu ere
 Zuen lagunen deiak.
 Sufritzen gaude su-gar bizitan,
 Oñaze guztiz aundiak;
 ¿Non dira zuen ongi nai eta
 Maitasunezko erayak?

2

Begira zazu, begira eta
 Ikusi gure negaŕak,
 Aritu ere, erukiturik,
 Gure penazko deadaŕak.
 ¡Ai, zein samiñak diran guretzat
 Emengo suaren gaŕak!
 Zuen erregu ta egintza onak
 Zaizkigu guztiz beaŕak.

3

Meza entzutea, Jaun-aŕtzea,
 Baraua eta limosna,
 Gogo onez egin ezkerro
 Dana da guretzat ona,
 Gure ongile izan danari
 Jaunak emango diona:
 Bere grazia luŕean eta
 Zeruetan zoriona.

Jesus, zuri dizugu

Jesus, zuri dizugu

Eskatutzen benaz

Eruki zaiteala

Anima oien penaz.

1

¡O, guzaz azturikan
 Bizi zeratenak!
 Gogora itzatzute
 Guk dauzkagun penak
 Biotza biguntzeko
 Dirade onenak.

2

Guraso eta ume
 Senaŕ, emazteak,
 Anai eta aŕeba,
 Zar eta gazteak,
 Zuei deiez gaude
 Miñez beteak.

3

Inguraturik gauzka
Osoro su-gaŕak,
Entzuten ez badira
Oŕ gure negaŕak;
Aditu itzatzute
Gure deadaŕak.

4

Gu emen su-gaŕetan
Lafi eta estu,
¿Eta zuek azturik
Ala-re jolastu?
Pena aundiagorik
Iñork ere ez du.

BIDEZKUNDE EDO PEREGRINA- ZIOETARAKO

Aguŕ, eŕugabeko

Aguŕ, eŕu gabeko
Birjiña Maria;
Aguŕ, zeruko Izaŕ
Lausorik gabia;
«Guztiz zera edeŕa»
Zenduen aditu,
Jaunagandik mundura
Ziñanean soŕtu :
Ez det bada eŕurik
Zuregan aŕkitu,

Adan'en pekatuan
Etzera kutsutu.
Bertatik eguzkiak
Zinduen apaindu,
Iñargia oñetan
Zitzaizun geratu;
Zure burua izaŕak
Zuten koroatu,
Zeru-luŕeko galak
Zugan ziran bildu.

Loyola'ra

Alpeŕik dabilta, alpeŕ-alpeŕik
Euskaldun-Eŕiya Jesukristori
Kendu ezetz, kendu ezetz
Euskaldun-Eŕiya dauka gorderik
Loyolak, Loyola gaztelu ori
Aŕtu ezetz, aŕtu ezetz.
Ez degu nai, Jauna, Euskal-Eŕirik
Zuretzat ez bada oso-osorik
Ez degu, ez degu nai.

Loyola! Loyola! Euskal-Eñiyak
 Loyola'n biotza dauka jañiya
 Etzera ez ilko Eñi maitea
 Loyola'n biotza dezu gordea!
 Ondo gordea.

Goazen, goazen

*Goazen, goazen guztiok
 Mariarengana
 Goazen bai eskeintzera
 Biotz eder bana.*

1

Zu zera gure Ama
 Birjiña Maria,
 Izar eta eguzki
 Guztien aña;
 Aingeruen Eñegin
 Egiz gurgaña,
 Izan zaite euskaldun
 Danen Zaindaria.

2

Zure semeak pozez
 Gera gauñ elkañtzen,
 Ta dizkigutzu gure
 Biotzak elkañtzen;
 Ongi dakizu, Ama
 Zugan dana etoñtzen,
 Zure mantupe oñtan
 Dezula jasotzen

3

Añgi guztien añgi
 Sutsua Zu zera,
 Añgatik zure beañ
 Gu añañtzen gera;
 Printza bat bana zazu
 Gure biotzera,
 Seme leyalak izan
 Gaitean auñera.

4

Gauñ eñukia izan
 Zazu guretzako,
 Zure seme alaba
 Guztioentzako;
 Zeruan lekutxo bat
 Egizu geroko,
 Il da zure ondora
 Gu joan oñdurako.

Arantzazu'ra

Geron eñitik gatoz
 Gauñ Arantzazu'ra,
 Maria'ren aurrean
 Otoi egitera;
 Fedea sendotuta,
 Buñniya bezela,
 Etsayak botatzeko
 Danak danak bera.

Edeñtasun guztiaz
 Ziñalako soñtu,
 Luñbira ta Zeruak
 Goratutzen zaitu;
 Jatoñizko eñuak
 Etzinduan loitu,
 Soñtzez ain gañbi edeñ
 Bakañik zera Zu.

Inpernua zapaldu,
 Mundu txañfa astindu,
 Lucifeñ'en lagunak
 Betiko garaitu;
 Jesus eta Mariak
 Gaitzala gu zaindu,
 Euskal-eñiyetako
 Semiok nai degu.
Aguñ, aguñ, aguñ Ma-
 [riya
Aguñ, aguñ, guztiz
 [gañbiya.

Zeru gañbi urdiña
 Da zure irudia,
 Izañ edeñ-edeñez
 Biziro josiya;
 Ainbat donetasunez
 Zaudela jantziya,
 Soñtze bertatik, Ama,
 Osoro gañbiya.
Aguñ, aguñ, aguñ Ma-
 [riya
Aguñ, aguñ, guztiz
 [gañbiya.

ALDI BATZUETARAKO**Alleluia, Psallite**

Allelúia.
 Psallite Deo nostro, psallite. Alleluia.
 Psallite Regi nostro, psallite. Alleluia, Alleluia.
 Alleluia.
 Quoniam Rex omnis teræ Deus. Alleluia.
 Psallite sapienter. Alleluia. Alleluia.

Alleluia.

Jubilate Deo omnis terra. Alleluia.

Exsultate, psallite, Alleluia. Alleluia.

Alleluia.

Quoniam in æternum, Alleluia,
misericordia ejus. Alleluia. Alleluia.

Te Deum

Te Deum, laudámus;
* te Dóminum confité-
mur.

Te ætérnum Patrem
* omnis terra venerá-
tur.

Tibi omnes Angeli,*
tibi Cœli, et univérsæ
Potestátes.

Tibi Cherubim et Se-
raphim*incessábili vo-
ce proclámant :

Sanctus * Sanctus *
Sanctus*Dóminus De-
us Sábaoth.

Pleni sunt cœli et
terra * majestátis gló-
riæ tuæ.

Te gloriósus* Apos-
torum chorus.

Te Prophetarum *
laudábilis númerus.

Te Mártyrum candi-
dátus*laudatexércitus.

Te per orbem terrá-
rum * sancta confitétur
Ecclésia.

Patrem * imménsæ
majestátis.

Venerándum tuum
verum*et únicum Fí-
lium.

Sanctum quoque *
Paráclitum Spíritum.

Tu Rex glóriæ, *
Christe.

Tu Patris * sempitér-
nus es Fílius.

Tu ad liberándum
susceptúrus hóminem:
* non horruísti Vírgi-
nis úterum.

Tu, devícto mortis
acúleo, * aperuísti cre-
dentibus regna cœló-
rum.

Tu ad dexteram Dei

sedes, * in glória Pa-
tris.

Judes créderis * esse
ventúrus.

(Belauniko)

Te ergo quæsumus,
tuis fámulis súbveni: *
quos pretiósó sángu-
ne redemísti.

Ætérna fac cum San-
ctis tuis * in gloria nu-
merári.

Salvum fac pópulum
tuum; Dómine, * et bé-
nedic hereditáti tuæ.

Et rege eos, * et extó-
lle illos usque in ætér-
num.

Per síngulos dies *
benedícimus te;

Et laudámus nomen
tuum in sæculum, * et
in sæculum sæculi.

Dignáre, Dómine, die
isto * sine peccáto nos
custodíre.

Miserére nostri, Dó-
mine, * miserére nostri.

Fiat misericórdia
tua, Dómine, super
nos, * quemádmódu
sperávimus in te.

In te, Dómine, spe-
rávi: * non confundar
in ætérnum.

ANJELIS 'en MEZA

M. M. = 130

Mod. V *p*

Ky- ri- e *

 rit.

e lé- i- son.

 p

iiij. Chris- te

 p rit f

e- lé- i- son. *iiij.* Ki- ri- e

 mf p rit.

e- lé- i- son.

 f f mf

Ki- ri- e

 p rit.

** e- le- i- son.

GLORIA

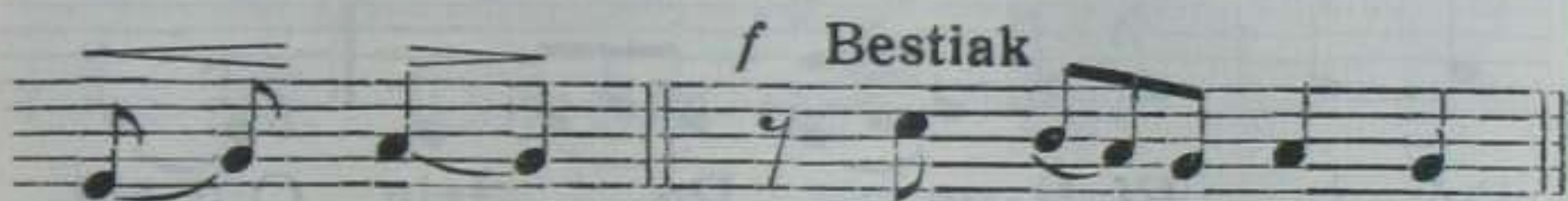
(Apaizak)

Glo-ri-a in ex-cel-sis Dé-o.

p Batzuek

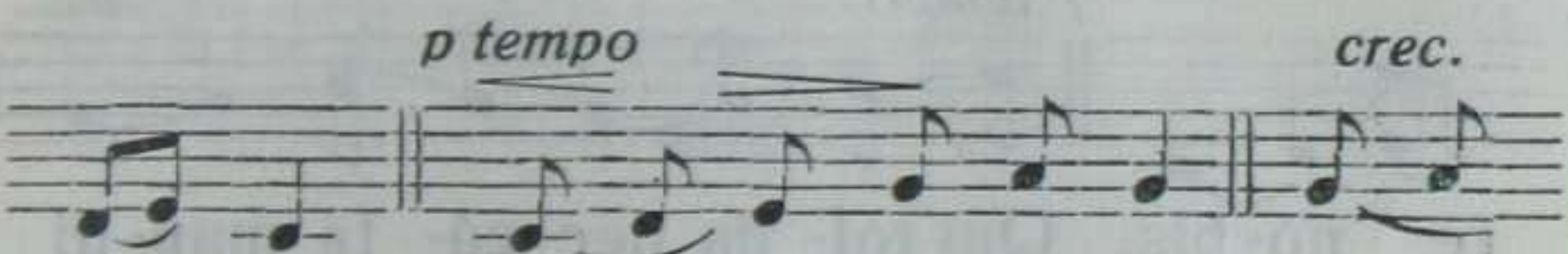
Et in tér-ra pax ho-mi-ni-bus bo-næ

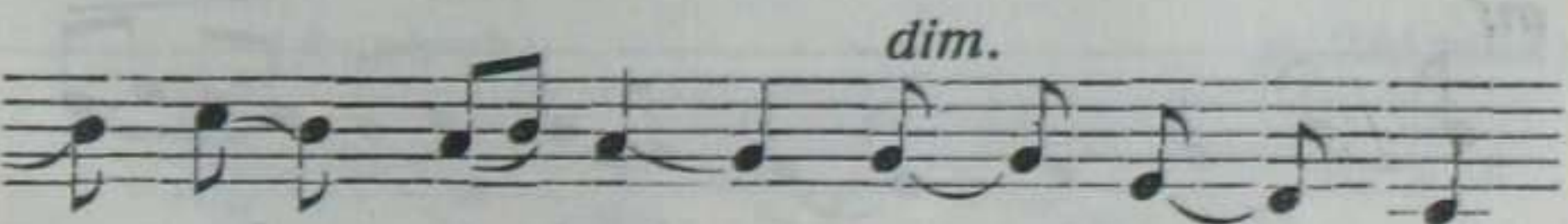
vo-lun-tá-tis. Lau-da-mus-te.

Be-ne-dí-ci-mus-te. A-do-ra-

mus-te. Glo-ri-fi-cá-mus-te. Grá-ti-

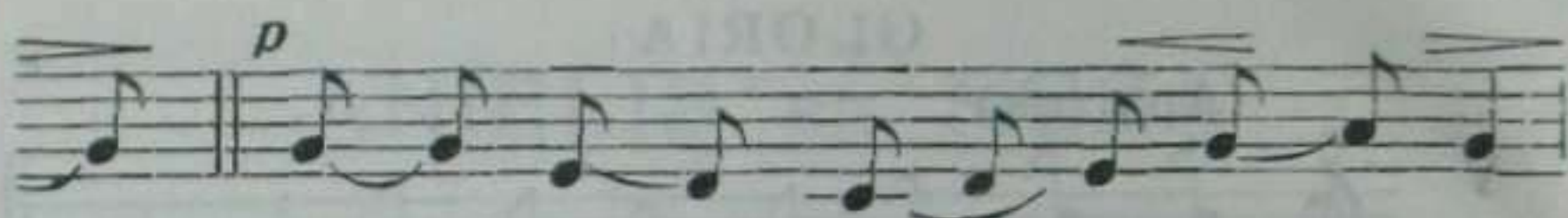
as á-gi-mus tí-bi, próp-ter magnam gló-

ri-am tú-am. Dó-mi-ne De-ux, Rex cœ-

lé-tis, De-us Pá-ter om-ni-po-

tens. Dó-mi-ne Fí-li u-ni-gé-ni-te,

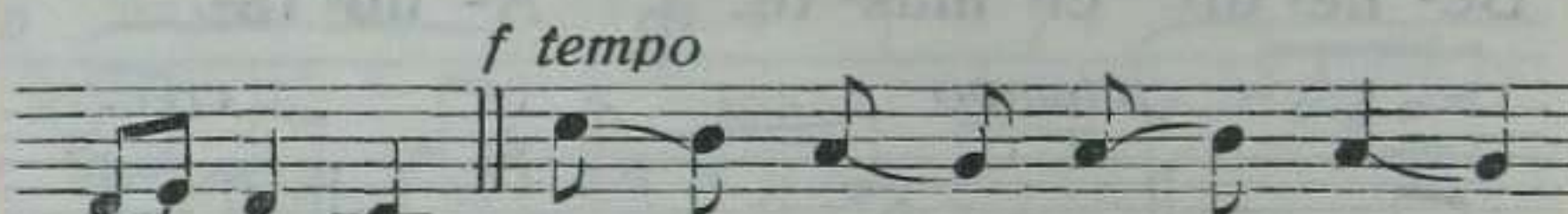
Je-su Chrí-ste. Do-mi-ne Dé-us Ag-nus

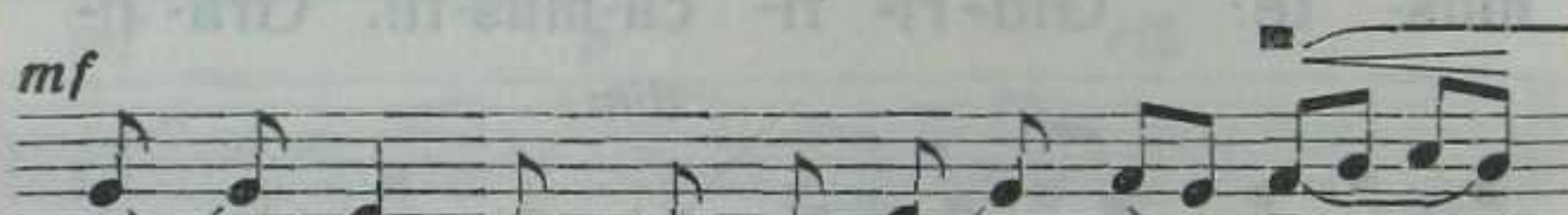
Dé-i, Fí-li-us Pa-tris. Qui tol-

lis pec-cá-ta mun-di mi-se-ré

re nó-bis. Qui tol-lis pec-cá-ta mun-di

sú-sci-pe de-pre-ca-ti-ó-nem nó-

stram Qui sé-des ad déx-te-ram Pa-tris,

mi-se-re-re no-bis. Quó-ni-am tu

só- lus San-ctus. Tu só- lus Dó- mi- nus.

Tu só- lus Al- tí- si- mus Je- su-

Chri- ste. Cum Sán- cto Spí- ri- tu

in glo- ri- a De- i Pa- tris.

(Gustiak) *f rit.*

A- men.

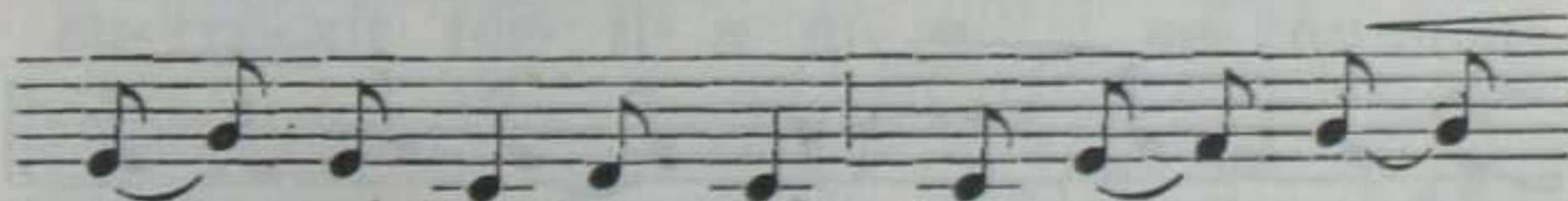
CREDO

(Apaizak)

p (Batzuek)

Cré-do in ú-num Dé- um. Pá-

trem om- ni- po- tén- tem fac- tó-rem cæ- li

et tér- ræ vi- si- bí- li- um óm- ni- um

dim. *p* Bestiak

et in- vi- si- bí- li- um. Et in ú-
 num Dó- mi- num Jé- sum Chri- tum Fí- li-
p
 um Dé- i u- ni- gé- ni- tum. Et ex Pa- tre
 ná- tum án- te óm- ni- a saé- cu- la.
mf
 Dé- um de Dé- ó lu- men de lú- mi- ne,
cres. *p*
 Dé- um vé- rum de Dé- o ve- ro. Gé- ni-
 tum non fac- tum con- sub- stan- ti- a- lem
 Pá- tri per quem óm- ni- a fá- cta sunt.
 Qui pro- pter nos hó- mi- nes, et próp- ter

nós-tram sa-lú-tem, des-cén-dit de cæ-lis.

p Astirotxoago

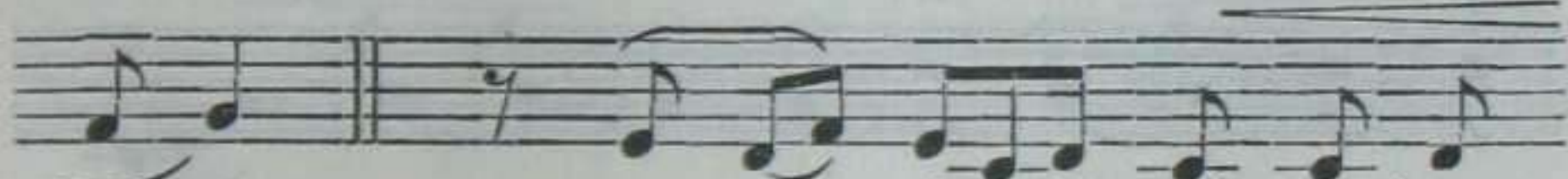

Et in-car-ná-tus est, de Spí-ri-tu San-cto

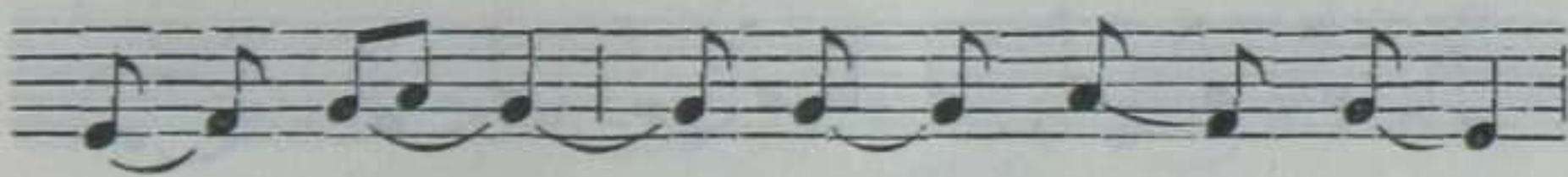
rit.

ex Ma-rí-a Vír-gi-ne, et hó-mo fac-

tus est. Cru-ci-fí-xus e-ti-

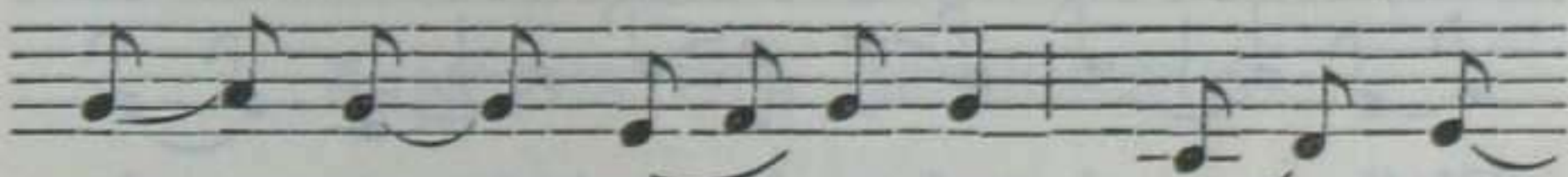

am pro nó-bis sub Pón-ti-o Pi-la-to,

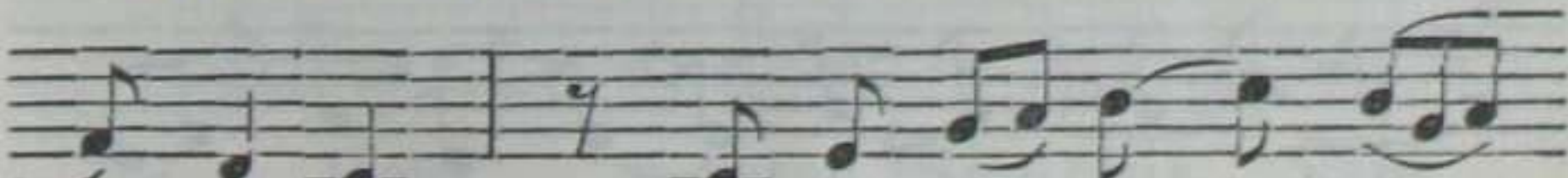
f a tempo

pas-sus et se-púl-tus est. Et re-

su-rré-xit tér-ti-a dí-e se-cún-dum

Scrip-tú-ras. Et a-scen-dit in cæ-

lum, sé-det ad déx-te-ram Pa-tris.

mf

Et í- te-rum ven- tú- rus est cum glo-ri-

a, ju- di- cá- re ví- vos et mór- tu- os

cu- jus ré- gni non e- rit fi- nis.

f

Et in Spi- ri- tum Sanctum, Do- mi- num et

vi- vi- fi- cán- ten, qui ex Pá- tre Fí- li-

ó- que pro- ce- dit. Qui cum Pá- tre et

Fí- li- o si- mul a- do- ra- tur et con- glo-

ri- fi- ca- tur qui lo- cú- tus est per Pro-

phé- tas. Et ú- nam, san- ctam ca- to- li-

cam et a-po-stó-li-cam Ec-cle-si-am.

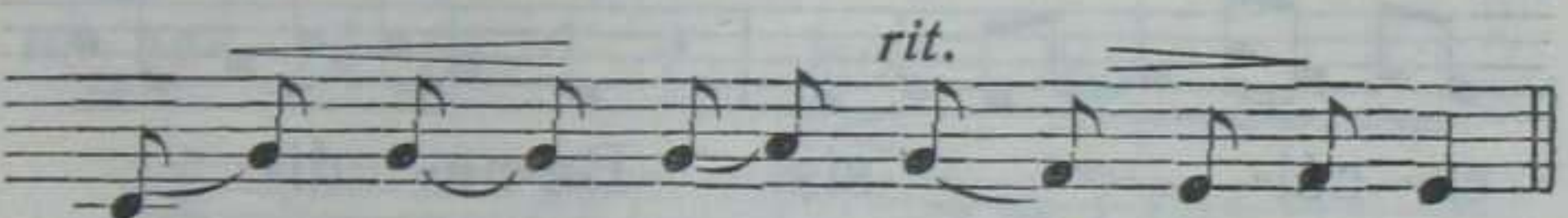
cresc.

Con-fi-te-or ú-num ba-ptí-sma, in re-

mis-si-ó-nem pec-ca-tó-rum. Et ex-pé-

cto, re-sur-rec-ti-ó-nem mor-tu-ó-rum.

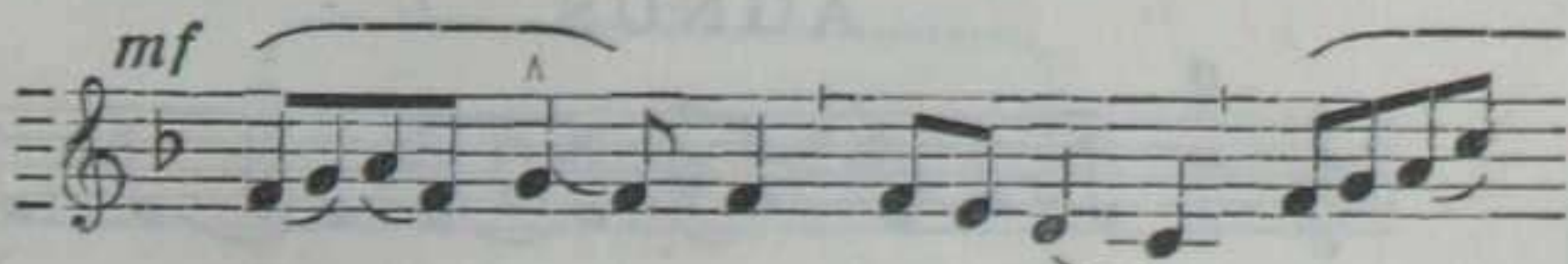
Et vi-tam ven-tu-ri sæ-cu-li.

A-

men.

SANCTUS ETA BENEDICTUS

Sán-ctus,*Sán-ctus, Sán-

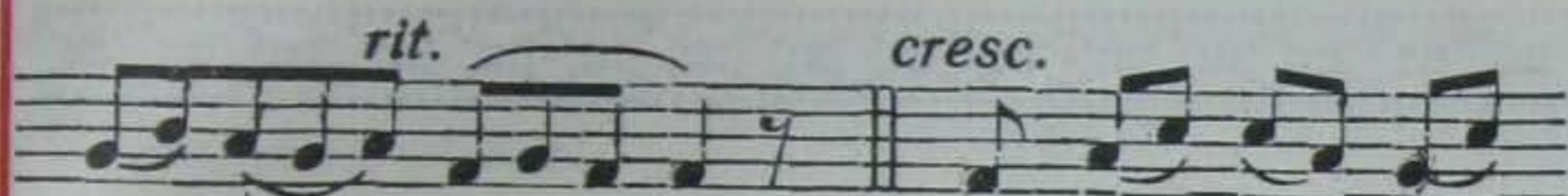
ctus Dó-mi-nus De-us

*cresc.**dim.**rit.**tempo**cresc.**rit.*

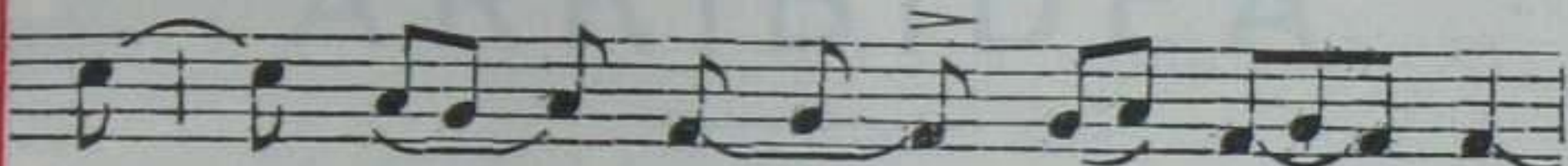
AGNUS

do- na no-

re nó- bis. 2. Ag-nus Dé-
bis pa- cem.

i, * qui tol- lis pec- cá- ta mún- di:

molto rit.

mi- se- ré- re nó- bis.

I- te
De- o

mi- sa est.
gra- ti- as.

AMAYA

Handwritten musical notation on a staff with lyrics: "no-bis. S. Agnus De-".

AYAMA

ARKIBIDEA

<i>Lenen-argitaldiko itz-auñea</i>	9
<i>Bigarren argitaldiko itz-auñea</i>	14
Egutegia	15
Jai-igande aldakoñak	27
<i>Barau, aragi-uzte ta barkamenak</i>	28
<i>Barau ta aragi-uzteko legeak</i>	28
Bulda gabekoen legea	30
Bulda daukatenen legea.	31
Aragi-bulda	34
Ildakoen bulda	37
<i>Barkamenak</i>	39
Barkamenak irabazteko beař diranak	40
«Jubileo» barkamena	41
Dagoniñaren (Agostuaren) 2'an «Porzi unkula» izeneko barkamena	42
Ur-bedeinkatua	43
<i>Kristauaren bizbidea ta eginbeařak</i>	44

I.—OTOITZA

<i>Otoitza beař, beařeko degu</i>	61
Goizeko otoitzak :	
Gurutze antza	64
Sinispn itxaropen, eta maitetasun egin- tzak	65

Jauna gurtzeko otoitza	65
Eskeñak ematekoa	65
Obenari itzul egiteko asmoa	66
Eskeñak eskatzekoa	66
«Aita gurea» Agur Maria...	67
Sinisten det...	67
Jesukristo nere Jauna...	68
Jesusen Biotzari Otoitza	69
Andre Mariari	69
jose Deunari	70
Aingeru Zaitzaleari	70
Eriotz on bat irixteko otoitza	71
Oarpena : gogo-otoitza	71
<i>Jesusen ařentza (letaniya)</i>	72
<i>Aingeru otoitza (latiñez eta euskeraz)</i>	77
<i>Jan aurre ta ondorengo otoitzak</i>	82
<i>Egun bitarteko otoitzak</i>	85

Ařatseko otoitzak :

Azterpena	89
Andre Mariari	92
Andre Mariaren Ařentza (latiñez eta euskeraz)	93
<i>De profundis (latiñez)</i>	97

II. —AITOŘTZA

<i>Azalpena</i>	101
<i>Azterpena</i>	102
<i>Damua</i>	103
<i>Erabaki edo Asmoa</i>	105

<i>Ao-aitoítza</i>	106
<i>Pekatu-ordaña</i>	109
Azterpen-galderak :	
<i>Azterpen luzea</i>	110
<i>Azterpen laburá</i>	142
<i>Aitoítza aurreko otoitza</i>	148
<i>Damu-egintza</i>	149
<i>Aitoítzeko era</i>	151
<i>Ondorengo otoitza</i>	152

III.—JAUNAÍTZEA

I.—Saíera :

Jesukristo gure Erakuslearen itzak	153
Jesukristo, gogo edo animaren bizia	154
Maiz, eta egunero Jaunartzea	155
Maiz eta egunero Jaunaítzeko eskatzen dana	156

II.—Jaunaítze aurreko ta ondorengo otoitzak :

<i>Oarpenak</i>	157
-----------------	-----

Jaunartu aurreko otoitzak :

Era laburá—VI

<i>Sinispén-egintza</i>	158
<i>Itxaropen-egintza</i>	159
<i>Maitetasun-egintza</i>	159
<i>Damuzko-egintza</i>	160

Era luzea

Sinispén-egintza	160
Apaltasun-egintza	161
Damu-egintza	162
Itxaropen-egintza	163
Anbrosio Deunaren Otoitza	164

III.—Jaunartu ondorengo otoitzak :

Era laburra

Jauna guñtzekoa	166
Eskeñak ematekoa	168
Eskeñ-mesede beñiak eskatzeko	169

Era luzea

Jauna guñtzekoa	170
Maitetasun-egintza	171
Eskeñ-emateko egintza	171
Eskaria	172
Loyola'tař Inazio Deunak esan oi zuen otoitza (Anima Christi)	173
Inazio Deunaren beste otoitza (Suscipe)	174
Jesus Gurutziltzatuari	174
Andre mariari	175
IV.— <i>Eriotz etsipena</i>	176
V.— <i>Gogozko Jaunartzea</i>	176

IV.—MEZA DEUNA

(Latiñez eta euskeraz)

<i>Sařera</i>	179
Meza ¿zer da?	180
Meza ¿zertarako da?	181

¿Nork eskeintzen du Meza?	182
Mezaren balioa eta irabaziak	183
Mezarako bear diranak	184
Meza entzuteko era	187
Mezaren eskeintza	188
<i>Meza aurreko otoitzak. Asperges</i>	189
Mezaren lenengo zatia :	
Asieratik Ebanjelioraño	191
Mezaren bigarren zatia :	
Ebanjeliotik Eskeintzeraño	210
Mezaren irugarren zatia :	
Eskeintzetik Sañeraño (ofertorioa)	
Mezaren laugarren zatia :	
Sañeratik bukeraraño	217
<i>Ondorengo eskariak</i>	248
<i>Aingeru-otoitza (abestutzeko)</i>	251
<i>Iñen meza (Nor bait il dan egunerako)</i>	253
<i>Meza laguntzeko era</i>	267

V.—ERASPEN (Debozioak)

<i>Kristo'ren nekaldiaganako eraspenna</i>	274
Gurutz-bidea	276
Lezoko-Kristo Deunari	292
Jesus Gurutziltzatuari (otoitza)	294
<i>Sakramentu guztiz Deunari ikeñaldia</i>	297
Jesus Sakramentuari bost ikustaldi	302
Iñauteriak	310

Birauen Ordezko Gorapenak	313
Jaunaren onespina egiteko era	314
Sakramentu guztiz Deuna ikertzeagakik barkapenak	315
<i>Jesusen Biotzaganako Eraspina</i>	317
Amabi eskeintzak	318
Gertrudis deunaren otoitza	319
Irañ-pekatu ordezko egintza	319
Alakoke-tař M. Maria Deunaren Eskeintza	321
Sendi edo familiaren Eskeintza	322
(Urtero pařoki guztietan esan beař dana)	
Jesus'en Biotza'ri Ordain-otoitza	324
Jesus'en Biotza'ren Litaniak	326
Eriotz-lařian daudenen aldeko Otoitza	332
Lenengo bederatzi ostiralak	333
Jesus'en Biotza'ren Jaureskundera (entro- nizazioa)	336
Jesus'en Biotza'ri Gizadia Eskeintzeko	346
Espiritu Donea'ri bederatziurřena	347
Garagařilak dituen barkapenak	350
Jesusen Biotzaren anaidiak eta gutuna	352
IV.— <i>Andre Mariaganako eraspina</i>	355
Ama Neketsua-Stabat Mater	356
Arantzazu'ko Andre Mariari	359
Begoña'ko Andre Mariari	362
Guadalupe'ko Andre Mariari	363
Lurdesko Andre Maria Eřugabeari	364
Karmengo Andre Mariari	366
Agurtza Deuna (ezkutukiak azalpenare- kin)	367
Aguřtza Deuna esateko era laburřagoa	375

Zazpi oñazeak	377
Īleroko lenengo larunbata	381
Andre Mariari eskeñitako ĩlak	381
Andre Mariaren eliz-bazkun, anaidi, gutun eta domiñak	382
V.— <i>Jose Deunaganako eraspēna</i>	387
Añentza	388
Jose Deunari Otoitza	391
Garbitasuna eskatzeko otoitza	391
Urĩlan agurtza ondoren esan bear dan otoitza	391
Zazpi igandeak	393
Zazpi atsekabe-atsegiñak	393
Epailak dituen barkapenak	397
Jose Deunaren gutuna (eskapularioa)	397
VI.— <i>Loyola'tar ĩnazio Deunaganako eraspēna</i>	398
VII.— <i>Xabier'tar Frantzisko Deunaganako eraspēna</i>	399
Eskeñezko (Grazizko) bederatzi-urēna	400
VIII.— <i>Luis Deunaganako eraspēna</i>	401
Sei igandeak	402
IX.— <i>Antonio Deunaganako eraspēna</i>	404
Amairu astearteak	404
X.— <i>Asistar Frantzisko Deunaganako eraspēna</i>	405
Irugañen maĩa (ordena)	406
XI.— <i>Otoitzak :</i>	
Sendi Deunari	407
Migel Goiangeruari	250

Joaquin Deunari	407
Ana Deunari	408
Pedro ta Pablo Santuairi	408
Juan Bataitzañe Deunari	409
Zumañaga'tar Tomas Zoriontsuari	409
Fermin Santuari	410
Prudenzio Santuari	410
Martin Santuari	410
Beñiotxoat'ar Balentin Zoriontsuari	411
Isidro Nekazari Deunari	412
Norberaren izeneko Santuari	412
Eguneko Santuari	413
Emaztearen otoitza, senařaren alde	413
Ama baten otoitza bere semeen alde	414
Il-zorian daudenen aldeko otoitza	414
Eriotz on bat irixteko otoitza	416
Sinisgabekoen aldeko otoitza	417
XII.— <i>Garbitokiko animenganako eraspena</i>	418
Egintz aundia edo maitasunezko eskeñia	420
Azaro ila	421
XIII.— <i>Eriotz onerako gertuera</i>	421
VI.—Bezperak-aratsaldeko otoitzak :	
<i>Sařera</i>	436
<i>Igandeko bezperak</i>	437
<i>Andre Mariaren Bezperak</i>	446
<i>Beste eresi batzuek</i>	449
Urte-aldi ta jayetarako ereseřkiak (imno- ak)	455
<i>Deun askori dagozkien bezperak</i>	475
Il'en arandia (ofizioa)	478

Kristau-ikasbide-laburpena :

Uzkurtz edo erlijioaren oñari-egiak	486
Azkenak	491
Aginduak eta aolkuak	493
Bideak	499

VII.—Ebanjelioak :

Eliz-Urtearen azalpena	506
Abenduko I igandea	509
Abenduko II gañen igandea	510
Abenduko III gañen igandea	511
Abenduko IV gañen igandea	512
Egubeñi eguna	513
Jayotzetik zortziurñeneko igandea	518
Erege-eguna	519
Erege egunaren zortziurñena	520
Erege ondorengo II igandea	522
Erege ondorengo III igandea	523
Erege ondorengo IV igandea	525
Erege ondorengo V igandea	526
Erege ondorengo VI igandea	527
Irurogeitamargañeneko igandea	528
Irurogeigañeneko igandea	530
Beñogeitamargañeneko igandea	532
Garizumaren lenengo igandea	534
Garizumaren II igandea	535
Garizumaren III igandea	536
Garizumaren IV igandea	538
Nekaldi edo Pasio'ko igandea	540
Abañ edo eñamu-igandeko nekaldia	543
Ostegun deuna	558

Piztuera igandea	561
Piztuera ondorengo I igandea	562
Piztuera ondorengo II igandea	563
Piztuera ondorengo III igandea	564
Piztuera ondorengo IV igandea	565
Piztuera ondorengo V igandea	567
Jaunaren igoera (Salbatore)	568
Igoera ondorengo I igandea	569
Pentekostes (Espiritu Santuaren etoñera)	570
Pentekostes ondorengo I igandea	571
Jesukristoren Gorputz-Deun jaya	573
Pentekostes ondorengo II igandea	573
Pentekostes ondorengo III igandea	575
Pentekostes ondorengo IV igandea	576
Pentekostes ondorengo V igandea	577
Pentekostes ondorengo VI igandea	578
Pentekostes ondorengo VII igandea	579
Pentekostes ondorengo VIII igandea	580
Pentekostes ondorengo IX igandea	582
Pentekostes ondorengo X igandea	883
Pentekostes ondorengo XI igandea	584
Pentekostes ondorengo XII igandea	585
Pentekostes ondorengo XIII igandea	587
Pentekostes ondorengo XIV igandea	588
Pentekostes ondorengo XV igandea	589
Pentekostes ondorengo XVI igandea	590
Pentekostes ondorengo XVII igandea	592
Pentekostes ondorengo XVIII igandea	593
Pentekostes ondorengo XIX igandea	594
Pentekostes ondorengo XX igandea	596
Pentekostes ondorengo XXI igandea	597
Pentekostes ondorengo XXII igandea	599

Pentekostes ondorengo XXIII igandea	600
Pentekostes ondorengo XXIV igandea	601
Andre Mariaren Soñtze garbia (Lotazila- ren 8)	603
Jose Deunaren jai-eguna (Epaia 19)	604
Piztuera ondorengo II asteko asteazkena Jose Deunaren Zaindaritza	605
Juan Bataitzale Deuna (Garagañia 24)	605
Pedro ta Pablo Deunak (Garagañia 29)	607
Andre Mariaren Jasokundea (Asunzioa) (Dagonia 15)	608
Arantzazuko Andre Maria, Gipuzkoako zaindari nagusia (Iraia 9)	609
(Jakobo) Santiago Deuna (Uztaila 25)	610
Loyola'tar Inazio Deuna Gipuzkoa ta Biz- kai'ko Zaindaria (Uztaila 31)	611
Deun Guztien jai-eguna (Azaroa 1)	612

VIII.—Gogaketak :

Gogo otoitzaren azalpena	614
1) Sinismena	616
2) Gizonaren azkena	617
3) Mundua ukatu bear da	618
4) Eriotza	620
5) Guztion azken-epaia (juizioa)	621
6) Suleiza (inpernua)	622
7) Suleizako oñaze betikoak	623
8) Zerua	624
9) Jainkoa beti begira dagokigu	626
10) Gogoaren gaizkapena (salbatzioa)	627
11) Obenaren kalteak	628
12) Nork bere burua ilduratzea	629

13) Jaungoikoagana biuritzea ez bigarko utzi	630
14) Zer esango dutenaren beldura	631
15) Nork bere buruari beldur izan beara	632
16) Jaungoikoaren eskeiak nola aritu bea diran	633
17) Astia (denbora) nola erabili	634
18) Sakramentuak nola aritu	635
19) Meza Deuna	636
20) Beartsuak lagundu bea dirala	637
21) Ziltzaldia (tentazioa)	639
22) Oben ariñak	641
23) Neke-lanak nola eraman	642
24) Jaungoikoaren erukia	644
25) Jaungoikoaganako maitetasuna	645
26) Zertan ezagungo dan zinez Jauna mai- te degun	647
27) Lagun-urkoaganako maitetasuna	648
28) Etsaienganako maitetasuna	649
29) Jesukristoren antzekoak izan bea gerala	651
30) Andre Maria gure Erregina	652
31) Andre Maria gure Ama	654
<i>Maria'ren alaben bazkunean sartzerakoan esaten dan eskeintza-otoitza</i>	656
<i>Luistaren laguntaldean sartzerakoan esa- ten da eskeintza-otoitza</i>	657

ELIZ - ABESTIAK

Mezafako :

Asperges ta Vidi
aquam 189

Meza, erantzuer-
akin 191

Bezperak :

Igandekoak 437

Ama Birjiñarenak 446

Antiphonæ finales
B. M. V. 444

Beste eresi edo
salmo batzuek 449

Commune Sancto-
rum. Deun as-
kori dagozkien
bezperak 475

Aldi batzuetarako
ereserki edo *im-
noak* 455

Egubefi jaietarako :*Latinez*

Adeste fideles 658

Puer natus 659

Puer nobis nasci-
tur 660

Euskeraz

Arin, arin guztiok 661

Atozte, kristauak 663

Gora ots egin 664

Zer dizkiotzute 664

Garizuma aldirako :*Latinez*

Miserere 453

Parce, Dómine 727

Euskeraz

Bańka zaiguzu 665

Erukí zaite, Jauna 666

Jaungoiko dontsua 665

Noiz arte bíań dezu 666

Ugalde baten eran 667

Mixioetarako :

Atoz pekataria 667

Egizu zuk, Maria 668

Jesus, gure Jaun
maite 669

Salve edo Agufa 669

Pazkuetarako :

O filii et filiaë 671

Victoria, victoria 672

Seq. Victimæ pas-
cháli 671

Erogatiba-egune-
tarako ařentzak 674

Pentekostes egunean :

Hymn. Veni Creator	462
Seq. Veni Sancte Spiritus	678

Korputs-egunean :

Seq. Lauda Sion	678
-----------------	-----

Eukaristia'ri :*Latīnez*

Adoremus in æternum	683
Adoro te	681
Ave verum	681
Bone Pastor	680
Laudate Dóminum	449
O quam suávis	682
O sacrum convivium	683
O salutaris hóstia	681
Pange lingua	464
Sacris solemniis	683

Euskeraz

Atozkit, Jauna	684
Galburu ta	685
Goratu dezagun	685
Guñtu, zagun, Jesus maitia zan	686
Kristoren anima	688

Nai al dezute	688
Ogi deuna	690
Ogi zerutik	691
Ona Bildots	691
Onetsi zayogun	692
Oñ zaude	693
Sinispengo mirari	687
Sinisten det	693

**Aufen lenengo Jaun-
-artzerako :**

Aufak gora biotzak	694
Aufak zuen biotzak	695

Jesus'en Biotza'ri :*Latīnez*

Cor arca	695
Cor dulce	696
O cor amoris victima	697

Euskeraz

Aguñ Jesusen Biotz	697
Atoz, Jesus lazta-na	697
Ez dago zerurako izan zaitez beti	698
Jauna nere biotzak	699
Nai al dezute jakin	688
Nik guñtzen zaitut	700

Norbait sugař bi- ziaz	700
O Biotz maite	701
Zeru ta luřen	702

Ama Birjiņa'ri :*Latinez*

Inviolata, integra	703
Omni die dic Ma- rię	703
O sanctissima	704
Salve, Mater mi- sericordię	704
Salve, Regina cęe- litum	705
Tota pulcra	705

Euskeraz

Angelus (euske- raz)	707
Aguř Eregiņ	708
Izař ařgia	709
Jainkuaren Ama	709
Lore gařbia	711
Izař edeř	710
Maria guztiz don- tsua	711
Nere Ama	712
Zeruko Ama	713

Lore ilerako :

Auřtxo baten an- tzera	713
---------------------------	-----

Birjiņa guztiz ona	714
Goazen, goazen guztiok	714

Azken agurařak :

Aguř, Ama Maria	715
Aguř, aguř, aguř Maria	715
Aguř izař edeř	716
Aguř Jesusen Ama	716

Iņazio Deuna'ri :

!iņazio!	717
Jařai zaiogun	718

**Luis Gonzaga Deu-
na'ri :**

Guziok, Luis	718
Jaunagandik dezu iristen	718
Luis'tařen abestia	720

**Asis'ko Franzisko
Deuna'ri :**

Aguř, Franzisko	720
Aita txit maite	721
Franzisko ziņane- an	722
Zure semeak gera	723

Jose Deuna'ri :*Latinez*

Ave Joseph	724
------------	-----

Salve, Pater Sal-
vatoris 724

Euskeraz

Biotza atsekabetu 725

Eliz Ama Deuna-
ren 726

**Garbi - tokiko ani-
men alde :**

Latinez

De profundis 97

Inter vestibulum 727

Jesu Christe 727

Jesu Salvator 727

Languéntibus 728

Euskeraz

Artu itzatzu 729

Jesus, zuri dizugu 730

**Bidezkunde edo Pe-
regrinazioetarako:**

Aguñ, eñu gabeko 731

Alpeñik dabilitza 731

Goazen, goazen 732

Geron eñitik gatoz 733

Aldi batzuetarako :

Alleluia, Psallite 733

Te Deum 734

Anjelis'en meza 736

ERESIAK (Psalmi) :

Beatus vir 439

Confitebor 438

Credidi 449

De profundis 97

Dixit Dóminus 437

Dómine, probasti 450

In converténdo 450

In éxitu 441

Lætátus sum 446

Lauda Jerusalem 447

Laudáte Dominum 449

Magnificat 443

Meménto Dómine 452

Miserere 453

Nisi Dóminus 447

**ERESERKIAK (Him-
ni) :**

Ad regias 460

Auctor beate 465

Audi benigne 458

Ave, maris stella 448

Cœlestis urbs 471

Creator alme 455

Crudelis Herodes 457

Deus, tuorum 467

Exsultet 465

Fortem virili 471

Iste Confessor 469

Jam Sol 463

Jesu, corona 470

Jesu, dulcis	457	Antiphonæ finales	
Jesu, Redemptor	456	B. M. V.:	
Lucis Creator	443	Alma Redemptoris	444
Pange lingua	464	Ave, Regina	445
Placare	474	Regina cœli	79
Rex gloriose	468	Salve Regina	445
Salutis humanæ	461		
Sanctorum meritis	468	Sequentiæ :	
Tantum ergo	464	Dies iræ	258
Te gestientem	474	Lauda Sion	678
Te, Joseph	461	Veni Sancte	678
Te splendor	473	Victimæ	671
Tristes erant	466		
Ut queant	472	Varia :	
Veni Creator	462	Orémus pro Pon-	
Vexilla	459	tifice	314

Ara emen ARGIA'k argitaratu

ditun iru liburu guztiz onuragarrik

ARGI DONE LABUÑA

Irakurtzen ikasi ta lenbiziko jaunartze ospatsua agin bitarteko aurtxoentzat.

Utsune aundia betetzera etoñi da, uste degu, liburu-txo au.

Merkiak eta galesti xamañak atera ditugu. Merkiak noiz-nairako; galestigoak, oso politak, azal zuriakin, ertzak uñez goñituk, lenengo jaunartze ospatsua egiteko egunerako.

ARGI DONEA

Euskeraz egundaño argitaratu dan Eliz-liburutik onena, mamitsu ta edeñena da.

Bein jaunartze ospatsua egin ezkeroz, ez gizasemerik ezta emakumerik ere liburu au gabe ezin leike gelditu.

Ar zazu bat ikusteko, ta berarekin geldituko zera.

Luistañentzat eta Mariaren alabentzat egokiena.

ELIZ-ABESTIAK

!!! 300 !!!

Irureun eliz-abestiko sorta mardula ereserki (musika) ta guzti.

Beñeun euskeraz, gañerakoak lateraz.

Or dauzkatzue Meza Nagusi ta Bezperetarako abestiak.

Egubeñitarako, Garizuma ta Mixiotarako, Eukaristian, Jesusen Biotzari, Ama Birjiñari, beste Deun batzuek, ta abar ta abar.

!!! 300 !!! !! Irureun eliz-abesti !!

Eliz koru guztietan bear beañekoa.

